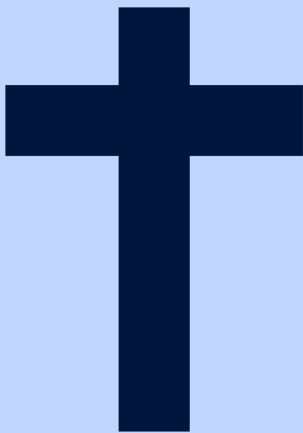

Konni

Konni NT (Ghana)

Konni
Konni NT (Ghana)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konni

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025
5d16fd5e-902d-51bf-967c-3e7c4efb8e57

Contents

Matiwo	1
Maki	61
Luki	98
ጴጥሮስ	160
ጴጥሎስ	205
Romi vuosi	261
1 Korinti Vuosi	285
2 Korinti Vuosi	309
Galasia Vuosi	324
Efesusi Vuosi	333
Filipi Vuosi	341
Kolosia Vuosi	347
1 Tesalonika Vuosi	353
2 Tesalonika Vuosi	358
1 Timoti	361
2 Timoti	368
Tatusi	373
Filimoni	376
Hilburu Vuosi	378
Jemisi	396
1 Piita	402
2 Piita	409
1 ጴጥሮስ	413
2 ጴጥሮስ	419
3 ጴጥሮስ	420
Juudi	421
Yuoridagጎ	423

Wɔvɔvɔ dieke Matiwo dɩ maagna wɔnna

*Yisa chɔɔŋkɔvɔlɩŋ wɩa
(Luki 3.23-38)*

- ¹ Yisa Masia chɔɔŋkɔvɔlɩŋ saara wɔnna: die ɔ yiwo Davidi haagɩŋ ta Davidi dɩaŋ dɩ yi Abarahami haagɩŋ.
- ² Abarahami die dɩ mɩrɩ Aziki, ta Aziki dɩaŋ dɩ mɩrɩ Jakobu, ta Jakobu dɩaŋ dɩ mɩrɩ Juda aŋaŋ ɔ numballɩ.
- ³ Juda die mɩrɩ wa Perezi aŋaŋ Zera ta ba nuŋ dɩ yi Tamari: Perezi die mɩrɩ wa Hezironi, ta Hezironi die mɩrɩ wa Rami.
- ⁴ Rami die mɩrɩ wa Aminadabi, Aminadabi die mɩrɩ wa Naasoni, ta Naasoni die dɩ mɩrɩ Salimoni.
- ⁵ Salimoni die mɩrɩ wa Buasi vuodieke nuŋ dɩ yine Rahabi; ta Buasi dɩaŋ dɩ mɩrɩ wa Obedi, vuodieke nuŋ dɩ yine Rufi; ta Obedi dɩaŋ dɩ mɩrɩ wa Jese.
- ⁶ Jese die mɩrɩ wa naaŋ Davidi.
Davidi dɩaŋ die mɩrɩ wa Solomoni, vuodieke nuŋ die dɩ yine Yuriya kpihɔɔ.
- ⁷ Solomoni die mɩrɩ wa Rehobuami, ta Rehobuami dɩaŋ dɩ mɩrɩ Abia, ta Abia dɩaŋ dɩ mɩrɩ Asa.
- ⁸ Asa die mɩrɩ wa Jehosafati, ta Jehosafati dɩaŋ dɩ mɩrɩ Jorami, ta Jorami dɩaŋ dɩ mɩrɩ Yuzaya.
- ⁹ Yuzaya die mɩrɩ wa Jotami, ta Jotami dɩaŋ dɩ mɩrɩ Ahazi, ta Ahazi dɩaŋ dɩ mɩrɩ Hezekaya.
- ¹⁰ Hezekaya die mɩrɩ wa Manase, ta Manase dɩaŋ dɩ mɩrɩ Amoni, ta Amoni dɩaŋ dɩ mɩrɩ Josaya,
- ¹¹ ta Josaya die mɩrɩ wa Jekonaya aŋaŋ ɔ numballɩ, saŋŋa gie die ba yigi Izara vuosi a burɩŋ ba yɔŋɩsɩ a yaa ba ga Babiloni tɩŋgbaŋ ma.
- ¹² Die ba yalla ba ga Babiloni tɩŋgbaŋ ma kvaŋ chaaŋ,
Jekonaya die dɩ mɩrɩ Salatieli, ta Salatieli dɩaŋ dɩ mɩrɩ Zerubabeli.
- ¹³ Zerubabeli die dɩ mɩrɩ Abuyidi, ta Abuyidi dɩaŋ dɩ mɩrɩ Eliakimi, ta Eliakimi dɩaŋ dɩ mɩrɩ Azori.
- ¹⁴ Azori die mɩrɩ wa Zadoki, ta Zadoki dɩaŋ dɩ mɩrɩ Achimi, ta Achimi dɩaŋ dɩ mɩrɩ Eludi.
- ¹⁵ Eludi die mɩrɩ wa Eliaza, ta Eliaza dɩaŋ dɩ mɩrɩ Matani, ta Matani dɩaŋ dɩ mɩrɩ Jakobu.
- ¹⁶ Jakobu die mɩrɩ wa Josefu, vuodieke die dɩ yine Meri chɩrɩ, ta Meri dɩ mɩrɩna Yisa vuodieke ba wasɩnana Nɩmɩŋ vuovɔarɩkɩŋ Masia wa.
- ¹⁷ Die dɩ nyɩnna Abarahami saŋŋa a ga tuga Davidi saŋŋa die yiwo chɔɔŋkɔvɔlɩŋ baŋ aŋaŋ banusa. Davidi saŋŋa a ga tuga saŋŋa dieke die ba yigine be a burɩŋ ba yɔŋɩsɩ a yaa ba ga Babiloni die yiwo chɔɔŋkɔvɔlɩŋ baŋ aŋaŋ banusa. Die dɩ nyɩŋ saŋŋa mi a yaa a ga tuga Masia maarɩŋ saŋŋa die yiwo chɔɔŋkɔvɔlɩŋ baŋ aŋaŋ banusa.

*Yisa Masia Maarɩŋ Wɩa
(Luki 3.23-38)*

18 Die ba muruna Yisa Masia die wonde. Yisa nun daa die wone Josefu ama die ba ye ka faaru tamba, ta Meri die di munji siba di u yigi wo nyuuti, die Nmutu Halikasika die vana u yigi kanu nyuuti mi.

19 Josefu die yiwo daa dieke die di munjuna a dusa Nmutu sien, ta die u ka yaala u nagi Meri a yi viivi me vuon mana nine me. Naa chuan ma die u yile u sun ma di u loburi a zeti wo.

20 Die u yilinene naa, Nmutu malaka die di nyu u jigini daansa ma a baaru, "Josefu, vuodieke di nyinna Davidi buurin ma, da zeti fu balla fu nagi Meri a buru fu hogu wa. Dama Nmutu Halikasika yuna wa nyuutiti.

21 U nan muru buadembin an u wa wa Yisa, * dama u nan vuari u vuosi a nyu ba tumbati ma ma."

22 Waha gie mana die ken yi muu siba Nmutu die di vana u naazaliba wony die di balna die wo, di

23 "Hogu dieke di zina dembin nan yigi nyuuti a muru buadembin an u saan yi Emmanueli." (Emmanueli chuan wone "Nmutu bie ti jigini".)

24 Die wa die Josefu die di hagu u daansa ma die u faaru Meri siba Nmutu malakaka die di bala wa di u yi die wo.

25 Ama die Josefu anan Meri die ka dugu tan a ga tugi sanja dieke die u muruna u buadembike. Josefu die di yi wa saaru, di Yisa.

2

Sisibiri diekamba die di nyinna nmutu pusu chuan wa

1 Die ba muruna Yisa tu kaanu ba wasunana Betilehemi, Judia tungban ma ma, sanja mi Herodi die yine naan. Die ba muruna Yisa kuvan chuan die di ka yvasiya, dembisi batan die di nyu nmutu pusu chuan a ken Jerusalem,

2 a di dia a piasa, "Sia ba muru buanyaali dieke di balla u yi juu vuosisi naan wa? Ti ye wo u chumarika di nyinna nmutu pusu chuan, ti di a ken di ti jan wa."

3 Die naan Herodi die di wonna naa wa, die wunu anan vuon mana die di benne Jerusalem ma ma sugiti di chusu.

4 Die u wa Nmutu jamu nunhandusuba nyukuraaha anan mura duduuba mana a lagu tamba a die a piasa ba di, "Sia ba baa ba muru gbigbatuanta Masia wa?"

5 Die ba baaru, "Betilehemi tu, Judia tungban ma ma. Naa, Nmutu naazaliba die di maagu.

6 Funu Betilehemi di benne Judia tungban ma, ka yi tugin

dama fu sun naan wony di baa u nyu a ken a di n vuosisi di benne Izara tungban ka ma nunja.' "

7 Naa chuan ma die naan Herodi die di wa chaamba die di nyinna nmutu pusu chaaku a loburi a juu juon me a piasa ba sanja dieke gban gban chumariku die di nyinna.

8 Womi die u taan ba di ba ga Betilehemi anan waha gie: "Nu gamma a kpanu nu gban a munji a daansi a yaali bua wa jigini amu nu ken a ye u benne jigidieke nu vaa n tibun wun amu n gban n ga a jan wa."

9-10 Die ba nyinna mi a gara wa, sien me die ba bi ye chumarika gban gban die di pusu a nyu nmutu pusu chaaku, die ba yene ke wo ba sugiti

* 1:21 1.21 Yisa chuan yiwo gbigbatuanta.

die dɪ paahl fɪalɪ, ka dɪ ba nɪŋŋa a ga zie tigidieke me bɔa wa dɪ benne wo sikpenj.

¹¹ Die ba ga a juu tigiiri me a ye bɔa wa aŋaŋ ɔ nuŋ Meri; die ba sɔuŋ a gbirigi a jɪaŋ bɔa wa, a yuori ba bɔlɔga a vɔari piini a yɪ wa; die a yiwo salma aŋaŋ tulaari dieke ba wasɪnana farankinsinsi aŋaŋ tulaari dieke ba wasɪnana miri.

¹² Die Nɪmɪŋ dɪ balɪ a yɪ ba ba daansa ma sɪba ba da kenj yɪŋŋi a ga naaŋ Herodi jigiri, die ba nyɪŋ a daagi siegaan a kuli ba tɪŋ.

Josefu die dɪ chɪgɪna a ga Ijipiti dene

¹³ Die sɪsɪbɪrɪba dɪ yɪŋŋine a ga ta Nɪmɪŋ malaka die dɪ nyɪŋ Josefu jigɪŋ ɔ daansa ma a die a balɪ wa, “Herodi nan dɪ yaala bɔa wa dɪ ɔ kɔɔ wa. Naa chɪaŋ ma haɣɪ a nagi bɔa wa aŋaŋ ɔ nuŋ wo a chɪgɪ a ga Ijipiti a bemme mi a ga tɔgi saŋŋa dieke n baan nan balɪ fɔ dɪ fɔ nyɪŋ.”

¹⁴ Josefu die dɪ haɣɪ yuku mi a nagi bɔa wa aŋaŋ ɔ nuŋ wo a ga Ijipiti tɪŋgbaŋ ma.

¹⁵ Die ɔ bie wo mi dene a ga tɔgi saŋŋa dieke naaŋ Herodi die dɪ kpine. Naa die yiye mɪŋ amɔ Nabidie Nɪmɪŋ die dɪ vana ɔ naazɔa wɔnyɪ dɪ balɪ die wo kenj yɪ wusie, a baari dɪ, “Die n vɔari wa n bɔa Ijipiti me.”

Dembibisi kɔvɪla wɪa

¹⁶ Die Herodi die dɪ mɪŋŋɪna dɪ chaan diekemba die dɪ nyɪŋna ŋmɪŋ pɔsɪkɪrɪ die gaan wa wa die ɔ juu sɪnyɪrɪŋ. Die ɔ yɪ nɔaŋ dɪ ba kɔɔ ballɪnyaalɪ dembisi mana dɪ benne Betilehemi aŋaŋ ka tɪgɪbɪsɪ mana mana. Die ba kɔɔ ballɪ dembisi dieke die dɪ yɪne ballɪnyaalɪsɪ a ga tɔgi bɪna ale ballɪ dama sɪsɪbɪrɪba die baari dɪ ba yene chɪŋmarɪka ka bɪna ale wɔnna.

¹⁷ Naa die yiye mɪŋ a yɪ Nɪmɪŋ naazɔa Jerimaya die dɪ balla wudiekemba wo dɪ yɪ wusie. Die ɔ baari,

¹⁸ “Rama tɪŋ ma ba wɔŋ watɪ,
kpaŋ aŋaŋ sɔgɪchɔɔsɪŋ,
ta Rachali dɪ kɔma ɔ ballɪ wɪa,
ba halɪŋ wa a juu, dama ɔ ballɪ die kpiye mɪŋ.”

Die Josefu aŋaŋ Meri aŋaŋ bɔa wa die dɪ nyɪŋna Ijipiti tɪŋgbaŋ ma a yɪŋŋi wɪa

¹⁹ Naaŋ Herodi die dɪ kenne a kpi, ka kɔaŋ chaan die Nɪmɪŋ malaka die dɪ nyɪŋ Josefu jigɪŋ ɔ daansa ma ma Ijipiti ma

²⁰ a baari, “Haɣɪ nagi bɔa wa aŋaŋ ɔ nuŋ wo a yɪŋŋi a ga Izara tɪŋgbaŋ ma, dama vuodieke die dɪ yaalala ba kɔɔ wa wa kpiye mɪŋ.”

²¹ Naa chɪaŋ ma Josefu die dɪ haɣɪ a nagi bɔa wa aŋaŋ ɔ nuŋ wo a yɪŋŋi a ga Izara tɪŋgbaŋ ma ma.

²² Ama die ɔ wɔnna dɪ Akelusi die zene ɔ chɔɔŋ Herodi nan ma a dii Judia naari, die ŋmaamɪŋ die yalla wa aŋaŋ ɔ baan nan yɪŋŋi a ga mi; ta Nɪmɪŋ dɪ bɪ a dagɪ wa ɔ daansa sɔŋ dɪ ɔ ga Galili tɪŋgbaŋ ma ma.

²³ Die ɔ ga kalɪ tɪŋgbaŋ kaantɪ ba wasɪnana Nazeriti ma ma. Naa chɪaŋ ma die Nɪmɪŋ naazɔalɪba die dɪ balla wudiekemba wo die dɪ kenj a yɪ wusie, dɪ: “Ba nan dɪ wasa wa Nazeriti vuonj.”

3

*Jɔɔn vuodieke die dɪ sɪnana vuotamba Nɪmɪŋ nyaabu wɪa
(Maki 1.1-8; Luki 3.1-18; Jɔɔn 1.19-28)*

1 Sanjka mi, Joon, vuodieke die di sinana vuosisi Nmutu nyaabu die bie wo haagun ma Judia tungan ma a musla Nmutu wovunaha a balla

2 di "Ni chigi a nyun ni tuntumbiati ma dama Nmutu naari diile sanja gbigiye mu."

3 Die Nmutu naazba Azaya die won maagi Joon wa waha mu di, "Vuon benne haagun ma a keese a musla

'Ni wonsi ti Yomutien kenin sieti ta vaa a tugisi a yi wa.' "

4 Joon die yeegi wo nyogun kobiti jayeekin ta bi bobu gbanu u chian ma ta u nyindiike die di yi sankpara anan siesi.

5 Sanjka mi vuosi die di nyun Jerusalemi anan Judia anan Joodani muguru gelele a gara u jigin

6 a balla ba tuntumbiati ta u su ba Nmutu nyaabu Joodani muguru ma.

7 Ama die u kenne ye ta Farasisi anan Sadusisi,* vuosi pam gban die di kienene u jigin di u su ba Nmutu nyaabu die u bal a yi ba di, "Nmutu nyinvuukehe gie! Muna kpaana ni di ni chigi nyun Nmutu sunyuru dieke di bala ka ken ni ma wa?

8 Ni yime wudiekemba di baan nan dagu siba ni chigi a nyun ni tuntumbiati ma.

9 Ta ni da nigma ni nyun a baari ni yiwo Abarahami haagisi, ni vaa n bal ni, Nmutu nan biagi a yinji tanaha gie a buru Abarahami haagisi.

10 Liaka won yi siri mu a gbari di ka chia tusisi; tu dieke di kana ka nyun nyunnya ka vuna ba nan chia ka a taan a nagi yi bolin me.

11 Manu n sia wa anan nyaan, ka dagu siba ni chigi a nyun ni tuntumbiati ma wa, ama vuodieke di baan nan ken n kuaka tian wa manun; n ka tugi vuodieke di baan nan chii u nura gban: wunun nu u baan nan nagi Nmutu Halkasi anan bolin a su ni sugu.

12 U yallu wa u kpaluchariku di u chaari zaakpeeti mana mana a nyun zaaha ma, u nan lagisi zaaha mana a yi bumbun me ta nagi zaakpeetiti a yi boli dieke di kana ka kpise me."

Joon die di sina Yisa Nmutu nyaabu dene (Maki 1.9-11; Luki 3.21-22)

13 Womi Yisa die di nyun Galili a ken Joon jigin Joodani muguru ma di u su wa Nmutu nyaabu.

14 Ama ta Joon die di ka saagya ta bal wa, "Manu n tunna mu n ken fu jigin an fu su mu, ama ta funun fu kien n jigin?"

15 Ama ta die Yisa die di yinji a bal wa di, "Vaa ka yi die lele, dama di mu ti yi tunvuna mana mana Nmutu di yaalala ti yi wo." Joon die di wa saagi.

16 Die u dene a su Yisa Nmutu nyaabu a kpati wa, lele womi Yisa di dene nyun nyaabu ma, numsikpen die di yuori die u ye Nmutu Haalun di kenne suna u sikpen siba nmarun.

17 Womi loun die di nyun numsikpen a baari, "N Buachotin wonna, wunun n nine di suuli."

4

Sitaani die di magisina Yisa dene (Maki 1.12-13; Luki 4.1-13)

* 3:7 3.7 Die ba yiwo Juu vuosi batan ba nine die di numti anan Mosisi muraha dunun, ama ba die ka chiga vuosi zoolun ta bi kota ba gban.

1 Womi die N̄m̄uŋ Haalub̄u die d̄i naḡi Yisa a yall̄i wa a ga haaḡuŋ ma d̄i Sitaani ga maḡis̄i wa.

2 Die v̄ bie wo mi a ka dii jaan̄ mana ŋm̄unt̄bas̄i an̄aŋ yugiti ban̄is̄i-n̄usa ta die k̄oŋ die d̄i wa a yall̄i wa.

3 Ta die Sitaani die d̄i ken̄ v̄ j̄iḡin̄ a baari, “D̄u yi f̄v̄ sen̄ yi N̄m̄uŋ B̄va, vaa tanaha gie bir̄uŋ nyindiike.”

4 Ama ta die Yisa die d̄i yin̄ŋi a bal̄i wa d̄i, “N̄m̄uŋ gban̄ku baari vuota kaan̄ biagi a beri nyindiike nȳuna ma w̄ia, ama wudieke mana mana N̄m̄uŋ d̄i balala.”

5 Womi Sitaani die d̄i yaa Yisa a ga Jerusalemi t̄iḡikas̄i ma ma a yall̄i wa a ga a zien̄ N̄m̄uŋ j̄am̄uŋ juokpen̄k̄p̄ūku sikpen̄

6 ta die a bal̄i a ȳi wa d̄i, “F̄v̄ sen̄ a yiwo N̄m̄uŋ B̄va f̄v̄ naḡi f̄v̄ gban̄ a taan̄, dama N̄m̄uŋ gban̄ku baari,

‘N̄m̄uŋ nan vaa v̄ malakasisi f̄v̄ w̄ia,

an̄ ba naḡi ba nuusi a t̄oḡi a tuo f̄v̄

am̄u hal̄i f̄v̄ naatal̄i gban̄ kaan̄ gbi tanaha.’ ”

7 Yisa die d̄i yin̄ŋi a bal̄i a ȳi wa d̄i, “Ama N̄m̄uŋ gban̄ku gban̄ gban̄ b̄i a baari, ‘Vuon̄ da a ken̄ maḡis̄i v̄ Ȳom̄ot̄ien̄ Nabit̄ie N̄m̄uŋ.’ ”

8 Womi Sitaani wa die d̄i b̄i a chii Yisa a yall̄i wa a ga zien̄ tan̄kpen̄k̄p̄ūku sikpen̄ a daḡi Yisa d̄b̄n̄ia t̄iḡis̄i mana mana an̄aŋ ka nyinti mana ta bal̄i a ȳi wa d̄i,

9 “N̄ nan naḡi nyinti gie mana a ȳi f̄v̄, d̄u yi f̄v̄ ken̄ a s̄oŋ a gbirigi a j̄aŋ m̄uŋ.”

10 Womi Yisa die d̄i yin̄ŋi a bal̄i a ȳi wa d̄i, “Sitaani, gamma ta va m̄uŋ. Ka maaḡiya N̄m̄uŋ gban̄ku s̄oŋ a baari ‘Vuota j̄ama v̄ Ȳom̄ot̄ien̄ Nabit̄ie N̄m̄uŋ nȳuna ma a b̄i dia v̄ nȳuna ma.’ ”

11 Die w̄ia Sitaani die d̄i ga ta die a va wa, ta malakasi die d̄i ken̄ a sun̄ŋi wo.

Yisa die d̄i piiline v̄ t̄oŋma Galili t̄uŋ ma dene

(Maki 1.14-15; Luki 4.14-15)

12 Die Yisa die d̄i w̄onna d̄i ba yigi J̄oŋn̄ a yi dansar̄ika s̄oŋ, die v̄ nȳuŋ a ga Galili me.

13 Die v̄ t̄oḡi Nazeriti t̄uŋ ama die v̄ ka ybas̄iya mi ta die t̄aŋ ga Kapen̄omi t̄iḡdieke die d̄i gbigine muḡik̄p̄ūku kaan̄, Zebuluni an̄aŋ Nafitali t̄uŋgban̄ ma.

14 Naa die yine am̄u N̄m̄uŋ naaz̄va Azaya die d̄i balla wudieke wo ken̄ a ȳi w̄isie.

15 “Zebuluni t̄uŋ an̄aŋ Nafitali t̄iḡis̄i d̄i benne

J̄oŋdani muḡur̄i mi wo chaan̄

ta b̄i gbigi muḡik̄p̄ūku:

Galili t̄uŋ dieke vuodiekemba d̄i kana ka yi Juu vuosisi d̄i kala mi;

16 vuodiekemba d̄i benne lim̄uŋ ma

nan ye chaankpen̄k̄p̄ūkuŋ

ta vuodiekemba d̄iaŋ die d̄i benne kun̄ lim̄uŋ ma,

bolibu nan chaan̄ a yi ba sikpigile me.”

17 San̄ka mi yaa gamma die Yisa d̄i piili a balla N̄m̄uŋ w̄ia a baari, “N̄i ch̄iḡi a nȳuŋ n̄i tumb̄iati ma dama N̄m̄uŋ naari diile san̄ŋa gbigiye m̄uŋ.”

Yisa die d̄i wana zaasyigirin̄ ba n̄usa dene

(Maki 1.16-20; Luki 5.1-11)

18 Die Yisa die d̄i ch̄on̄nana Galili muḡik̄p̄ūku gaari die v̄ ye daa w̄on̄ȳi an̄aŋ v̄ numb̄va, die ba yiwo Simoni (vuodieke die ba was̄nana Piita wa)

anjan v numbwa Andurusi, ta ba taana nuŋ muŋikpuru ma dama die ba yiwo zaastyigirin.

19 Die v bali a yi ba di, "Ni kenj a dia muŋ anj n vaa ni suguŋma vuotanj a kiere Nmuj jigin."

20 Die ba va ba nuti lagi lagi ta die a di wa.

21 Die v nyinna mi a ga nuŋna bita, v bi ye daa wonyi anjan v numbwa bura, Jemisi anjan Joon, Zebedi balli. Die banuj anjan ba choonj wa die benne ba haariku ma a wonsa ba nuti, Yisa die di wa ba, womi

22 die ba va ba choonj anjan haariku lagi lagi ta die a di wa.

Yisa die di gbaanna yvagitielinj dene

(Luki 6.17-19)

23 Yisa die di dia Galili mana mana sɔŋ a daga ba Nmuj jamuj juone sɔŋ Nmuj wia ta die a gbaanna vuodiekemba mana die di yalla yvagiti mana mana.

24 Die ba muŋbi v saanj Siria tɔŋbanj mana mana ma ma. Naa chianj ma vuosi die di chii vuodiekemba die di yalla yvagiti mana mana a kenj v jiginj; jumbiatu die di yalla batanj, batanj die di yall kpenkpenji anjan vuodiekemba nyɔŋbanuj die di kpine ta die v gbaan ba mana.

25 Daadanj pam die di nyuj Galili anjan Tugisi-banj anjan Jerusalemi anjan Judia anjan Joodani gaari mi wo chaanj tugi die di kenj a di wa.

5

Sugifaluj wia

(Luki 6.20-23)

1 Yisa die di yene daadamba die v juati a kalu kunkoginj sikpenj ta v kwanandusuriba die di kenj v jiginj

2 die v piili a daga ba Nmuj wia a baari:

3 "Sugifaluj bemme vuodiekemba di sɔbuna di ba yiwo zooluntielinj Nmuj jiginj,

Nmuj naari yiwo ba suti.

4 Vuodiekemba di kunnana wa, sugifaluj yiwo ba suti, dama Nmuj nan haluj ba sugiti.

5 Vuodiekemba di sɔbuna ba gbanj, sugifaluj yiwo ba suti dama duna mana nan yi ba suti.

6 Vuodieke nine di nmuntj ta ba sugiti di yaala ba yi Nmuj duŋɔ, sugifaluj nan yi ba suti,

dama Nmuj nan yi ba ba sugiti die di nmuntuna jadieke wia.

7 Vuodiekemba di chigunana ba chanchaaluj zooluj, sugifaluj yiwo ba suti,

dama banuj ba Nmuj dianj di nan chigu zooluj.

8 Vuodiekemba di yalla sugiyaluj, sugifaluj yiwo ba suti dama ba nan daansi a ye Nmuj.

9 Vuodiekemba di gurinene waaguj, sugifaluj yiwo ba suti, dama banuj ba Nmuj nan wa ba v balli.

10 Vuodiekemba di dina Nmuj ta ba mugisi be, sugifaluj yiwo ba suti,

dama Nmuj naari yiwo ba suti.

11 "Vuosi di kenj a zia ni ta mugisi ni ta chuba nmunchibisi a yia ni ta bala wubiati yiri yiri a yia ni ni dina n kwanj wia, sugifaluj yiwo ni suti.

12 Ba kenj a yi die wo ni yalluma sugifaluj pam dama ni nyuari nan di dala pam Nmutj tigiri me; die gbanj gbanj die ba mugisi Nmutj naazvalba die di benne koruj ma wa.

Yasi ananj chaanuj wia
(Maki 9.50; Luki 14.34-35)

13 “Ni su siba yasi tungbanja gie me. Ama yasi di a kenj a chvusi a waari ka nansuj, laha ka bi baa ka yi a bi ye ka nansubu? Di dagi siba ka wo nyuari; sie ba naguha a siti taanj tungbanj ma anj vuosi chuj a ma.

14 “Nnutj ni su siba tungbanja gie popoli; tunj dieke ba muna a zien kunkoginj sikpenj ka biagi a lobura.

15 Ta vuonj ka chogisa popoli ta naga kpali a bubike ama u njaan nagj ka a saagi wa jaan ma jigidieke ka baanj nan chaan a yi vuodiekemba mana di benne tigiri me

16 Nnutj ni bie gie; ni chaan a yi vuonj mana, ta ba ye ni tonvuna ta biruma ni Chooj Nmutj dieke di benne arizanna ma.

Yaa gamma muraha wia

17 “Ni da kenj yilime siba n kenj di n kpisi Nmutj muraha ananj Nmutj naazvalba dagiku; n ka kenj di n kpisihe muj, ama n kenjye muj di n saagha ananj wusie.

18 Ni vaa n bal ni wusie, tungbanja gie ananj nmunsikpenj nan tianj ga ama Nmutj muraha buta gbanj kaan bia sie a mana kenj yi kpati.

19 Naa chianj ma vuodieke di a kenj a yi a chvusi Nmutj muraha kaan gbanj ta bi daga u chanchaalba die wo u nan wari kuvaj Nmutj naari ma, ama vuodieke di di muraha ta mutjji dagi u chanchaaluj die, wnutj u baanj nan yi vuokpuij Nmutj naari ma.

20 Dama manuj n bal ni, sie ni tonvuna dala a tianj muraha didaguriba ananj Farasisi* vuosisi tonvuna, di daa die, ni kaanj biagi a juu Nmutj naari ma.

Sinyuruj wia
(Luki 12.57-59)

21 “Ni wunja die ba balla koruj ma di, ‘Da a kenj a kuv vuonj, fu a kenj a kuv vuonj ba nan chii fu ga naaltanj a dii fu sariya.’

22 Ama lele, ni vaa n bal ni, vuodieke mana di a kenj ju sinyuruj a yi vuosi (yori yori), ba nan dii fu sariya, sariya daanj. Vuodieke mana di a kenj a zia vuonj di, ‘Fonuj vuotoku gie’ ba nan chii fu ga naaltanj a ga dii fu sariya. Vuodieke mana dianj di kenj a zia u numba di, ‘Gaamuka gie’ nan daansi bie wia ma, ta juu boli dieke di wone kpati ma.

23 Die wia vuodieke di a kenj juu Nmutj jiamuj tiginj a yaala u nagj piini a yi Nmutj ta tuns siba u numba yaa wunj ananj wa,

24 u vaa u piinike dvanj Nmutj jiamuj juoku mutjja, ta yinji a ga u numba wa jiginj ba wonsi wari ta u yinji a kenj nagj u piinike a yi Nmutj.

25 “Fonuj ananj vuonj di a kenj yaa wunj ta gara naaltanj an ni ga wonsi, kpanjji fu gbanj an ni wonsi wari ni yene bie sienj me; di daa die u nan yaa fu a ga sariyadiiru wo jiginj an u dianj u nagj fu a yi dansarika vuosi didaansuriba nuusi me anj ba nagj fu yi dansarika sunj.

26 Wusie manj bala yia fu, kaanj bi nyuj mi sie fu kenj tunj ligire dieke mana ba bala di fu tunj wo.

* 5:20 5.20 Farasisi mba die yiwo juu vuodiekemba nine die di nmuntna ananj Mosisi muraha dusanj.

Hogukpana anjan daakpana dvagiyi wia

27 “Ni wonyaya die ba bala ‘Da a kenj a dvagı vuonj hogu.’

28 Ama manuj n bala ni lele di vuodieke mana di a kenj daansi hogu ta yaa lola anjan wa v yi wo hogukpana tsuma v sunj ma.

29 Di yiwo fu nuudiiginj chaanj nimbinj vana fu yi bıanj, vvarıka taanj dama di kpa a fu wone nimbinj kaani anjan Nmuj di baanj nan nagı fu nyujgbanuj mana a yi boli dieke di wone kpisinj me.

30 Di yiwo fu nuudiiginj yinene fu tuma tumbıatı, fu gobike a vigi taanj, dama di kpa pam fu baanj nan waari fu nuubalımunj anjan fu nyujgbanuj mana di baanj nan juu bolinj me.

Dembinj anjan hogu tanj zetinj
(Mat. 19.9; Maki 10.11-12; Luki 16.18)

31 “Die ba bı baari di, ‘Vuodieke mana di baa v zeti v hogu sie v yi wa gbanuj a balt wa di v zeti wo munj.’

32 Ama lele, manuj n bala ni di vuodieke di a kenj zeti v hogu ta hogu wa ka dvaga dembisi, wıonuj v yine hogu wa di ga a dvaga dembisi; ta dembinj dieke dıanj di kenj faari hogu dieke ba zetine wo gbanj tunj wa hogukpana tsuma.

Hvıstı wia

33 “Ni bı wıanj die ba bala a yi kuruj vuosi di, ‘Da a kenj a hvıstı anjan nmunchıbıstı ama fu kenj hvıstı a yi Nmuj di mu fu yi die gbanj gbanj.’

34 Ama manuj n balt ni, di ni summa ni hvıstı gbanj; da kenj a baari, ‘N hvıstı nmınsıkepıen’ dama di yiwo Nmuj naari jigıberısıkinj;

35 yaa fu hvıstı tunjgbanjka gie, dama ka yiwo Nmuj naatala jigızielikinj; yaa fu hvıstı Jerusalemi dama ka yiwo Nabıdie Nmuj tunj.

36 Da a kenj a hvıstı fu gbanj gbanj fu sıkpej gbanj, dama kaanj bıagı a yi fu sıkpej zoosi kaani gbanj bıruj jayıtaluj yaa jasobıluj.

37 Ni ko vaa anj ni ‘Wa’, yi ni ‘Wa’, ta ni ‘Aayi’ yi ni ‘Aayi’ dama ni hvıstı jaan a gıti, die nyuj wa Sıtaani jıginj.

Da kenj yınjı a yi fu chanchaanj bıanj
(Luki 6.29-30)

38 “Ni wonyaya die ba bala di, ‘Vuonj di a kenj a vıstı fu nimbinj fu dıanj fu vıstı v nimbinj a tunj hamuj; ta vuonj di a kenj a vıstı fu nyuj fu dıanj fu vıstı v nyuj a tunj hamuj.’

39 Ama manuj lele n balt ni, ni da kenj tunj ni chanchaanj hamuj; vuonj di kenj a nıgı fu nuudiiginj kaamuj ma fu yınjı fu nuugalı kaamuj dıanj a yi wa anj v nıgı;

40 vuonj di kenj nagı fu a ga naalanj me, a yaala v gbatı fu jayeekıbinj, fu nagı fu jayeekıkepıenkpaııj a gıti wa.

41 Vuonj di a kenj a mugısi fu di fu chııı v chıııti chıııj malı balımunj fu chııı a chıııj malısi ale.

42 Vuodieke mana di a kenj a jıstı fu jaanj fu yi wa ta da a kenj a munj wa, vuodieke mana di yaalala v panjııı jaanj fu jıginj fu panjııı wa da kenj munj wa.

Dataası wia

43 “Die ni wonyaya ba bala di, ‘Ni yaaluma ni zvaluj, ta hama ni dataası.’

44 Ama manuj lele n bala ni di, ni chome ni dataası wia ta jıstıma Nmuj a yuma vuodiekemba di mugısinene ni,

⁴⁵ aŋ die vaa ni sen yi ti Chooŋ dieke di benne arizanna ma balli, dama u yinene ŋmuŋ di pɔsa a yia vuobiatɔ aŋaŋ vuovɔna mana ta bi vasa nuŋ di nɔa a yia vuodiekemba di yinene vɔnuŋ aŋaŋ vuodiekemba di yinene biŋ.

⁴⁶ Dama fu yaala vuodiekemba di yaalala fu nyɔna, bie nyɔari fu baan fu ye a nyuŋ Ŋmuŋ jigijɔ? Daa die gban gban vuobiatɔ die di yie?

⁴⁷ Ta fu a keŋ waasa fu zɔaluŋ nyɔna ma bie wɔvɔna fu yie a tɔaŋ fu chanchaaliba? Daa die vuodiekemba di kana a ka di Ŋmuŋ miraha di yie?

⁴⁸ Die wɔa ni bemme vɔnuŋ sɔba ni Chooŋ Nabadie Ŋmuŋ di benne die wo arizanna ma.

6

Piini yɔla wɔa

¹ “Ni da keŋ sunŋi zɔɔlntielin di vuosi ye ni, dama ni keŋ a yi die ni kaan ye nyɔari a nyuŋ ni Chooŋ Ŋmuŋ di benne arizanna ma jigijɔ.

² “Die wɔa, fu keŋ yaala fu nagɔ piini a yi zɔɔlntien, da keŋ muɔli ka sɔba gɔgaantɔba di ŋaana yie die wo Ŋmuŋ jɔamɔ juone me aŋaŋ tɔgɔsɔ sɔŋ di vuota ye ba tɔnvɔna ta biri ba wa. Wusie maŋ bala ni, ba wɔŋ ye ba nyɔari mana muŋ,

³ ama fu a keŋ yi zɔɔlntien piini da keŋ vaa fu zɔa vɔnuŋ gban summa ka wɔa.

⁴ Amu ka yi wɔɔɔɔɔɔɔɔ ta fu Chooŋ Ŋmuŋ vuodieke di yesinene lɔɔɔɔɔ ma nan tuŋ fu ((yeŋ me.))

Ŋmuŋ juɔsɔŋ wɔa (Luki 11.2-4)

⁵ “Fu keŋ yaala fu juɔsɔ Ŋmuŋ, da a keŋ a yi sɔba gɔgaantɔba di yinene die wo, dama banɔŋ ba cho di ba zie Ŋmuŋ jɔamɔ juone me aŋaŋ siekpara ma tika sɔŋ a juɔsɔma Ŋmuŋ di vuosi ye be. Wusie maŋ bala ni ba wɔŋ ye ba tune mana muŋ.

⁶ Ama fu keŋ a baa fu juɔsɔ Ŋmuŋ, juu fu juoŋ me ta ligi sanɔari, ta juɔsɔ fu chooŋ Ŋmuŋ vuodieke di benne lɔɔɔɔɔ ma, aŋ fu Chooŋ wa Ŋmuŋ di yene wudieke fu yine lɔɔɔɔɔ ma wa tuŋ fu ((yeŋ me.))

⁷ “Fu a keŋ juɔsa Ŋmuŋ da keŋ juɔsɔma aŋaŋ wɔbalɔki wagɔti sɔba vuodiekemba di jɔannana bugile; banɔŋ ba yile sɔba ba keŋ juɔsɔ aŋaŋ wɔbalɔki wagɔti ba bugilehe nan wɔŋ ba.

⁸ Ni da keŋ a sɔ sɔba banɔŋ, dama ni chooŋ Ŋmuŋ wɔŋ sɔba jadieke ni yaalala ta ni ye ka juɔsɔ wa.

⁹ “Naa wana mu ni juɔsɔ Ŋmuŋ:
‘Ti chooŋ dieke di benne arizanna ma:

Vaa aŋ ba biri fu saan kastika;

¹⁰ Vaa aŋ fu naari keŋ;

vaa fu dɔŋŋɔ yi tuŋgbanka gie me sɔba ka sɔna die arizanna ma wa

¹¹ Yi ti jinne nyindiike dieke ti yaalala.

¹² Nagɔ ti hamɔŋ a chaa ti,

sɔba ti nagɔna vuodiekemba di tɔnna ti tɔmbiatɔ a chaa ba wa.

¹³ Da a keŋ vaa ti juu magɔsɔ dieke di hagarɔna ma,

ama ta vɔari ti a nyuŋ wɔbɔaŋ* ma. ((Dama fɔnuŋ fu sɔna naari aŋaŋ yiko aŋaŋ jɔlɔma yaa gamma haahuu. Wusie.))’

* 6:13 6.13 Wɔbɔaŋ ma yaa Sitaani nuuŋ me.

14 “Ni keŋ nagı ni chanchaalıj wɔbiati a chaa ba, ni Chɔɔŋ dieke di benne arizanna ma dıan nan nagı ni tumbiati a chaa ni.

15 Ama ni ka nagı ni chanchaalıj wɔbiati a chaa ba, die niŋ ni Chɔɔŋ dıan kaan nagı ni wɔbiati a chaa ni.

Nɔabɔbiŋ wıa

16 “Ta fu a keŋ a bɔbi nɔan dıan, da keŋ chɔɔsi fu nine chaan siba giigaantıba di yine die wo, dama banıj ba chɔɔsi wa ba nine chaan di vuon mana ye siba ba bɔbi wa nɔan. Wusie man bala ni ba wɔŋ ye wo ba nyɔari.

17 Fu a keŋ a bɔbi nɔan fu nıti fu nine chaan ta chası fu sikpeŋ zoosi,

18 amɔ vuosi kaan muŋŋı a baarı bɔba nɔan, ntaala fu Chɔa Nɔmıŋ nyına ma, vuodieke di benne lɔbıriŋ ma summa. Amɔ fu Chɔa Nɔmıŋ dieke di yesinene jadieke fu yine lɔbıriŋ ma a yıa wa nan tun fu ((yeŋ me.))

Arizanna ma nyinti wıa

(Luki 12.33-34)

19 “Da keŋ a yaaluma nyinti a lɔbıriŋma tunɔbanka gie me, jigidieke nyınyɔgıka anan tunɔŋ di baan nan chɔɔsiha; ta gaarıŋ di baan nan biagi awı a juu a gaarı.

20 Ama lɔbıriŋma fu nyinti arizanna ma, jigidieke nyınyɔgıka anan tunɔŋ di kana ka biagi chɔɔsiha; ta gaarıŋ di ka biagi awıa a juu a gaara;

21 jigidieke fu nyinti di benne, mi fu sɔŋ dıan di beri.

Nyınɔbanıŋ chaanıŋ wıa

(Luki 12.33-34)

22 “Fu nine yine fu nyınɔbanıŋ popoli. Die wıa fu nine di keŋ vına, fu nyınɔbanıŋ mana nan suuli anan chaanıŋ;

23 ama fu nine di keŋ a ka vına, fu nyınɔbanıŋ mana nan di bie lumıŋ ma. Die wıa chaan dieke di benne fu ma ma di keŋ yi lumıŋ, lumıŋkɔ nan di dala pam.

Nɔmıŋ anan ligire wıa

(Luki 12.33-34)

24 “Vuobahımiŋ kaan biagi a jıama naalıŋ bale. U nan haa wɔnyı ta chome wɔnyı, yaa ɔ nan yi wɔnyı jıuma ta wɔnyı ɔ nine kaan di suuli. Vuon kaan biagi a jıama Nɔmıŋ anan ligire.

25 “Naa chiŋ ma wıa man bala ni da vaa ka mugisi ni anan jadieke ni baan nan dii anan ni baan nan nyuu a bemme ni miivoli me; ni da bi vaa di mugisi ni, ni nyınɔbanıŋ di baan nan yeegi jadieke. Mısi ka tiŋ nyındieke? Ta nyınɔbanıŋ ka tiŋ nyinyeeke?

26 Ni daansi a ye nembisi di yɔgınana; a ka bɔra; a ka bi gobe ta nagı ye napooti me, ama ni Chɔɔŋ dieke di benne arizanna ma wa daansınana ha. Ni ka yaa nyɔari a tiŋ nembisi?

27 Ni jabı baan nan biagi a gıti ɔ gban ɔ miivoli bıta ɔ wuyilimugisike wıa.

28 “Bıa yine ni mugisi ni gban yaa gamma nyinyeeke wıa? Ni daansi a ye tiwute anan ka vıniŋ: ama a ka tıma a yaala ka wute.

29 Ama n balı ni, halı naan Solomoni anan ɔ nyinyeeki vına mana die ka yeegi jayeekin ka vına a tıgi tiwutehe gie.

30 Nɔmıŋ yine huuti di vına, nyındieke di benne jinne ta sorıŋ ba juu ha a taan wa, ɔ kaan wa a faası yeegi ni nyinyeeke? U kaan biagi a yeegi ni? Niŋ vuodiekemba yada di kana a ka dala!

³¹ “Die wɔa nɔ da vaa dɔ mugisi nɔ ta yilime, ‘Bɔa tɔ nan dii?’ Yaa ‘Bɔa tɔ nan nyuu?’ Yaa ‘Bɔa tɔ nan yeegi?’

³² Vuodieke dɔ kana ka sɔba Nɔmɔj ŋaana chɔga a yaala nyinti gie mana, ama nɔ Chɔɔŋ Nɔmɔj dieke dɔ benne arɔzanna ma sɔba a baarɔ dɔ nɔ yaalaha mɔj.

³³ Ama nɔ wolɔj yaalɔma Nɔmɔj naarɔ aŋaŋ wudieke Nɔmɔj dɔ yaalala wɔa ta vɔ nan nagɔ nyindiekemba nɔ yaalɔnana mana a yɔ nɔ.

³⁴ Die wɔa da keŋ vaa sorɔj wɔa mugisi nɔ dama sorɔj nan dɔ yallɔ ka gbaŋ gbaŋ mugisikɔj. Daanɔ mana yaa ka wumugisi dieke dɔ mugisɔna ka mɔj.

7

Chanchaalɔj sarɔya diile wɔa

(Luki 6.37-38, 41-42)

¹ “Nɔ da keŋ a dii nɔ chanchaalɔj sarɔya, amɔ Nɔmɔj dɔaŋ da keŋ dii nɔ sarɔya,

² dama nɔ dine nɔ chanchaalɔj sarɔyaha die wo, die gbaŋ gbaŋ Nɔmɔj dɔ nan dii nɔ sarɔya; ta nɔ magisɔna die a yɔa nɔ chanchaalɔj die gbaŋ gbaŋ Nɔmɔj dɔaŋ dɔ nan magisɔ a yɔ nɔ.

³ “Bɔa yine fɔ daansa yese mɔnchɔbɔj dieke dɔ benne fɔ chanchaanɔ nimbiŋ me, ta a ka yese dakɔsɔ dieke dɔ benne fɔ gbaŋ gbaŋ fɔ nimbiŋ me?

⁴ Baa fɔ yiwo lalɔa a balɔ a yɔ fɔ numbɔa, ‘Ko vaa n vɔarɔ mɔnchɔbɔj dieke dɔ benne fɔ nimbiŋ me’ ta daanɔ dakɔsɔ dieke dɔ benne fɔ gbaŋ gbaŋ fɔ nimbiŋ me wɔa?

⁵ Fɔɔɔj gigaantɔ wa gie, wolɔj a vɔarɔ dakɔsɔ dieke dɔ benne fɔ ninehe me wo amɔ fɔ mɔjɔj a yesime vɔɔɔj a vɔarɔ mɔnchɔbɔj dieke dɔ benne fɔ numbɔa wa nimbiŋ me wo.

⁶ “Da nagɔ jadieke dɔ yine Nɔmɔj tɔaŋ a yɔ gbaasɔ, dama a baa a yɔŋŋi a dɔj fɔ mɔj; da keŋ a nagɔ jadieke dɔ yalla nyɔarɔ a yɔ perukusi, dama a nan tɔbɔtɔbɔha aŋaŋ tanti.

Nɔmɔj jɔsɔj wɔa

(Luki 11.9-13)

⁷ “Nɔ jɔsɔma Nɔmɔj, ta vɔ nan nagɔ a yɔ nɔ; nɔ daansɔma ta nɔ nan ye; nɔ kpaasɔma gɔiabɔkɔ ta vɔ nan yuori a yɔ nɔ.

⁸ Dama vuodieke mana dɔ jɔsɔnana Nɔmɔj tuose mɔj; ta vuodieke dɔaŋ mana dɔ yaalɔnana yese mɔj; vuodieke dɔaŋ dɔ kpaasɔnana gɔiabɔkɔ ka yuore a yɔa wa mɔj.

⁹ Nɔɔɔj chɔalɔba, nɔ mɔɔa vɔ bɔa dɔ nan jɔsɔ wa nyindiike aŋ vɔ nagɔ taŋ a yɔ wa?

¹⁰ Yaa nɔ mɔɔa vɔ bɔa nan jɔsɔ wa zaasɔj aŋ vɔ nagɔ javɔkɔj a yɔ wa?

¹¹ Ta dɔ yɔ nɔɔj vuobɔatɔ gie dɔ sɔba nɔ nagɔ nyɔnɔna a yɔ nɔ ballɔ, die nɔj nɔ Chɔɔŋ Nɔmɔj dieke dɔ benne arɔzanna ma nan faasɔ yɔ vuodieke mana dɔ jɔsɔ wa nyɔnɔna.

¹² “Yime fɔ chanchaalɔj wudieke fɔ baanɔ nan dɔ yaala ba yime a yɔma fɔ; dama Nɔmɔj mɔraha aŋaŋ Nɔmɔj naazɔalɔba dagɔkɔ dɔ dagɔna die wonde.

Sanvabɔj juule wɔa

(Luki 13.24)

13 “Ni jume sanwabike dama sanva dieke di gana a ga a juu boli dieke di wone kpatu ma wa tulu mu, ta ka sien di bi vuna anan chonu; ta vuosi pam di daagi mi juo.

14 Ama miivoli sanvaku yiwo jabu, ta ka sieku dian di tva anan chonu; ta vuosi bita juunene mi.

*Tu anan ka nyunyuka wa
(Luki 6.43-44)*

15 “Ni summa nmunchibisi naazvaliba wa, ba kien ni jigini siba yiise, ama ba yiwo haangbaasi wusie.

16 Ba tsuma nan yi ni summa ba; ba yese jia haagwasi me a kpa? Yaa kunkama ngbere jigini a kpa?

17 Tuvuna mana nyina nyunyuka vuna, ama tu dieke di wone nyari mana nan nyu wa nyunyukibati.

18 Tuvunu kaan nyu nyunyukibati; ta tu dieke di wone nyari dian kaan nyu nyunyukivuna.

19 Tu dieke mana dian di kana a ka nyina nyunyukivuna ba nan chiaka a taan bolin me.

20 Naa chian ma ni nan di siba nmunchibisi naazvaliba ba tsuma ma.

*Nyu naari juule wa
(Luki 13.25-27)*

21 “Da vuodieke mana di wasinana mu, ‘N Yomtien, N Yomtien’, balla v juu arizanna naari ma, sie vuodiekemba nyuna di yinene n Chva Nmu dieke di benne arizanna ma wa choti.

22 Sariya diile daari di keji tugi, daadaan pam nan balli a yi mu, ‘N Yomtien, N Yomtien, die fu saan ma ti balla Nmu wa, die fu saan ma die ti yaga jumbatiti vuosi ma, die fu saan ma die ti yie mamachi tsuma.’

23 Sanka mi ni nan yinji bal ba, ‘N ka siba ni, nuu tontombati vuosi gie, ni gamma!’

*Mimuri bale wa
(Luki 6.47-49)*

24 “Naa chian ma vuodieke mana di wonna manin n waha gie ta dusaha nusi wa dembiyantien dieke di muna v tigin a zien tan sikpen me wo.

25 Nu die di paali a nu, muga di kpa, ta bulogisu die di faasi a nigi tigiri, ama tigiri die ka nanya, dama die ka zene tan ma wa chian wa.

26 Ama vuodieke mana di wonnana manin n waha gie ta ka dusaha nusi wa dembigaamu dieke di muna v tigin a zien tambusu sikpeku.

27 Nu die di paali a nu, muga di kpa, ta bulogisu die di paali nigi tigiri, tigiri die di nan a nmu!”

Yaa gamma Yisa Masia yiko wa

28 Die Yisa die di balna waha gie a kpatu, die di yi daadamba mamachi anan v dagu,

29 dama die v dagu siba vuodieke di yalla yiko, ta ka dagu ba siba mura ha d daguriba die di daginana die wo.

8

*Yisa die di gbaanna gamu dene
(Maki 1.40-45; Luki 5.12-16)*

1 Yisa die di nyina kunkogiri me a keji suu, daadan pam die di di wa.

² Womi gamuŋ wonyi die dɪ keŋ a gbigiri ɔ nuŋŋa a baari, “N Yɔmɔtien, fu yaala nan biagi a gbaan muŋ.”

³ Yisa die dɪ tunti ɔ nuuŋ a gbi daa wa ta balɪ dɪ, “N saagɪya, fu gamuŋ kpatiya muŋ!” Lele womi ta daa wa dɪ ye alaafia.

⁴ Yisa die dɪ balɪ a yi wa, “Wɔmma, sɔmma fu keŋ a balɪ vuon waha gie. Ama gamma a ga nagi fu gban a dagi Nmɔŋ kɪkaabitɔ wa a vaa ɔ juŋ fu anŋ fu kaabi kaabi dieke Mosisi die dɪ balla dɪ nɪ kaabi wa amɔ vuon mana sɔmma a baari ye alaafia muŋ.”

Romi tɪŋ sojasisi jakɔɔŋ wɪa
(Luki 7.1-10)

⁵ Die Yisa die dɪ gana a ga juu Kapenomi, die Romanisi* sojasisi nyɪŋkoraha wonyi die dɪ keŋ ɔ jigɪŋ a juɔɔ wa ta a baari,

⁶ “Jakɔɔŋ, n tuntuntu wonyi paalina a yvagi; ɔ nyɪŋgbanuŋ mana dɪ kpi, ta ɔ die wahala pam, ta dɔa juon me.”

⁷ Yisa die dɪ balɪ wa, “N nan ga a ga gbaan wa.”

⁸ Die ɔ yinŋi a balɪ, “Aayi, n Yɔmɔtien, n ka tugi vuodieke fu mɔna fu keŋ n tigin, ama fonuŋ ko yi nvan anŋ ɔ ye alaafia.

⁹ Dama manuŋ n gban n yaa wa n nyɪŋkɔra, ta yallɪ sojasi ba dɪ n kvan. N ŋaan balɪ a yi geŋ wo, ‘Gamma’ anŋ ɔ ga, ta balɪ a yi geŋ wo ‘Kiere’ anŋ ɔ keŋ; ta bi vaa n yɔmɔ yi wudieke n yaalala.”

¹⁰ Yisa die dɪ wɔnna naa die dɪ yi wo mamachi, die ɔ ballɪ a yi vuodiekeba die dɪna ɔ kɔaka, “Wusie man bala nɪ, n ye ka ye vuodieke dɪ yine muŋ yadaka gie chanchaan nuŋŋ Izara vuosi me gban.

¹¹ N bala nɪ, daadan pam nan nyɪŋ ŋmɔŋ pɔsɪkɔŋ ananŋ ŋmɔŋ juukɪŋ a keŋ ta banuŋ ananŋ Abarahami ananŋ Aziki ananŋ Jakɔbu nan lagɪŋ a kalɪ a die nyindiike arɪzanna ma ma;

¹² ama nuŋŋ die dɪ yine naari vuosisi, ba nan nagi nɪ a vigi taanŋ yen me lumuŋ ma; mi nɪ nan dɪ kɔma ta ŋɔba nɪ nyɪna.”

¹³ Die Yisa die dɪ yinŋi a balɪ a yi Romanisisi sojasisi jakɔɔri, “Kulime ta ka nan yi sɪba fu yine yada dɪ ka nan yi die wo.” Ta ɔ tuntuntu wa die dɪ seŋ ye gbaamuŋ lele womi.

Yisa die dɪ gbaanna vuosi pam dene
(Maki 1.29-34; Luki 4.38-41)

¹⁴ Die Yisa ga wa Piita tigin, mi die ɔ ye Piita hanuŋ hoɔɔ dɪ yvagina a dɔa ananŋ nyɪŋgban tuulin.

¹⁵ Die Yisa die dɪ gbi ɔ nuuŋ; ta nyɪŋgban tuulibu die dɪ kpati, die ɔ hagi a yi ba chaantu.

¹⁶ Dɔnuŋ daari mi juŋmuŋ, vuosi die dɪ chii daadan pam die jumbiatɪ die dɪ yalla ba a keŋ Yisa jigɪŋ; die ɔ yagi jumbiatɪ ba ma ananŋ jabalikuŋ ta gbaan vuodiekeba mana dɪ yvagina.

¹⁷ Die ɔ yiwo naa amɔ Nmɔŋ naazɔa Azaya die dɪ balla wudieke wo keŋ a yi wusie dɪ, “U gban gban die dɪ tuo tɪ nyɪŋgban tuulin ananŋ tɪ yvagitɪ a chii a ga.”

Vuodiekeba dɪ yaala ba dɪ Yisa kvan wɪa
(Luki 9.57-62)

¹⁸ Die Yisa die dɪ yene dɪ kpiŋpaaku gelinŋ wo wo die ɔ yi ɔ kvanandɪsɪrɪba nuŋŋ, dɪ ba tanŋ ga mɔgkpiuri gaari mi wo.

* 8:5 8.5 Romani vuosi die dɪ nyanŋina juu vuosi ta pogɪ ba.

19 Die N̄m̄uṅ muraha d̄idagur̄ba w̄onyi die d̄i ken̄ v̄ jigij̄ a baari, “D̄idagur̄, N̄ nan d̄i d̄i f̄u a ga jigidieke mana f̄u ganana.”

20 Yisa die d̄i yin̄ji a bal̄i wa d̄i, “Gbaanchura yaa v̄or̄iti a juo, nembisi d̄ian̄j̄ d̄i yaa tuusi a juo ama man̄uṅ vuota B̄va wo jigidv̄aḡis̄ik̄uṅ.”

21 T̄o, v̄ k̄van̄and̄us̄ur̄iba w̄onyi d̄ian̄j̄ die d̄i ken̄ baari, “N̄ Ȳom̄utien̄, vaa ne ye wol̄iṅ kuli a ga a guu n̄ ch̄va.”

22 Yisa die d̄i bal̄i wa, “D̄ia m̄uṅ, ta vaa kunti† guu a gban̄ gban̄ a kunti.”

B̄l̄oḡis̄uṅ an̄aj̄ nyaan̄ die d̄i tuone Yisa n̄van̄ dene

(Maki 4.35-41; Luki 8.22-25)

23 Yisa die d̄i ga a juu haar̄uṅ w̄on̄uṅ an̄aj̄ v̄ k̄van̄and̄us̄ur̄iba die d̄i ga.

24 Die d̄i ka ȳvas̄iya ta b̄l̄oḡis̄ik̄pen̄k̄ruṅ die d̄i piili a n̄iga m̄uḡik̄p̄uru ma, nyaabu d̄i pon̄ji a juo haar̄iku ma a yalla b̄u suuli haar̄iku; ama san̄ka mi die Yisa die ḡuṛa m̄uṅ.

25 U k̄van̄and̄us̄ur̄iba die d̄i ga s̄oḡuru wa a baari, “T̄i Ȳom̄utien̄, gbat̄i t̄i a taan̄, ta t̄i baa t̄i s̄uṅ wa nyaabu ch̄ian̄j̄.”

26 Yisa die d̄i yin̄ji a bal̄i ba, “D̄i b̄ia ṅmaam̄uṅ d̄i faasi a yall̄i n̄ die, n̄on̄uṅ vuodiekemba yada d̄i kana ka dala.” Womi die v̄ hagi a nati b̄l̄oḡis̄uṅ an̄aj̄ nyaabu pon̄jik̄u d̄i a fiati, mi mana die d̄i sen̄j̄ a fiati som̄m.

27 Die d̄i yi be mamachi, ba p̄iasa tan̄j̄ d̄i, “Daa lala w̄onna? Hal̄i b̄l̄oḡis̄uṅ an̄aj̄ nyaan̄ pon̄jin̄j̄ d̄i w̄omma ȳa wa.”

Yisa die d̄i gbaanna dembisi bale die j̄mb̄iat̄i die d̄i yalla ba dene

(Maki 5.1-20; Luki 8.26-39)

28 Yisa die d̄i kenne t̄oḡi Gadara t̄uṅ ma m̄uḡik̄p̄uru mi wo chaaku, die dembisi bale j̄mb̄iat̄i die d̄i yalla d̄i nyuṅ jigidieke ba gunene vuosi a ken̄ tuoli wo. Die ba w̄ia paal̄i yaa wa ṅmaam̄uṅ die w̄ia vuon̄j̄ die ka biagi daaga mi.

29 Womi b̄onyi die ba faasi keese, “F̄on̄uṅ N̄m̄uṅ B̄va, b̄ia f̄u yaala t̄i jigij̄. Ken̄ d̄i f̄u muḡisi t̄i m̄uṅ ta san̄ka mi wa t̄oḡi?”

30 Die perukusi a tan̄j̄ die ziene a gbigi mi a die.

31 J̄mb̄iat̄i die d̄i j̄us̄i Yisa a baari, “F̄u ken̄ yagi t̄i, f̄u vaa t̄i ga juu perukusisi me.”

32 Yisa die d̄i bal̄i a ȳi ha, “N̄i gamma.” Die w̄ia die a nyuṅ dembisi bale wo me, a ga a juu perukusisi s̄on̄j̄; Die perukusisi mana d̄i ch̄ugi birr̄r̄ s̄on̄j̄ tan̄j̄ ch̄ian̄j̄ a ga nan̄ m̄uḡik̄p̄uru ma ta nyaabu d̄i dii he.

33 Vuodiekemba die d̄i daans̄inana perukusisi die d̄i ch̄ugi a ga t̄ika s̄on̄j̄ a m̄uṅ wudieke die d̄i yine wo, an̄aj̄ j̄mb̄iat̄i die d̄i nyuṅ dembisi bale wo me die.

34 Naa ch̄ian̄j̄ ma, vuon̄j̄ mana die d̄i nyuṅ t̄ika ma a tuole Yisa; die ba yene wo wo die ba j̄us̄i wa d̄i v̄ nyuṅ ba t̄ingban̄ka ma.

9

Yisa die d̄i gbaanna vuodieke nyuṅban̄uṅ die d̄i kp̄ine dene

(Maki 2.1-12; Luki 5.17-26)

1 Womi Yisa die d̄i yin̄ji a juu haar̄iku a yin̄ji a j̄ual̄i m̄uḡik̄p̄uru gaari mi wo a kuli v̄ gban̄ gban̄ v̄ t̄uṅ ma.

2 Die vuosi batan̄j̄ die d̄i ch̄ii daa w̄onyi nyuṅban̄uṅ die d̄i kp̄ine; ta v̄ d̄va kal̄ṅṅa ma a yall̄i wa a ken̄ v̄ jigij̄. Die Yisa die d̄i yene ba paala a

† 8:22 8.22 Kunti yiwo vuodiekemba d̄i kana a ka d̄i Yisa kvan̄.

yallh yada dieke wo, die v balt a yi yuaghtien wo, “N bua, dii sikimij; n nagt fu tumbiatu a chaa fu.”

³ Womi Nmuj miraha didaguriba die di yile ba sugtu ma di “Daa wa gie bala siba v yiwo Nmuj.”

⁴ Yisa die di munn ba sunanyile die a piast ba di, “Bia ni yile sunanyilibiatu die?”

⁵ A jabia yine molh ‘Fu baanj nan balt a yi wa, n nagt fu tumbiatu a chaa fu’ yaa fu baanj nan balt ‘Hagt a chuj’?

⁶ N nan wa a dagt an ni summa a baari manuj vuota Bua yaa yiko dunta ma ma a nan biagt a nagt vuosi tumbiatu a chaa ba”. Die wia die v balt a yi yuaghtien wo, “Hagt a nagt fu kalunja a kulime.”

⁷ Daa wa die di hagt a kuli tigin.

⁸ Die krikpaaku die di yene die wo, die nmaamuj die di yigi be, ta die biri Nmuj v nagina yikoke mi di sina naa a yi vuota.

Yisa die di wana Matiwo dene

(Maki 2.13-17; Luki 5.27-32)

⁹ Yisa die di nyinna mi a chuj gara die v ye daa wonyi die ba wasnana Matiwo, ta v kalt v tuuma jigij lampotuosirin juon me. Die v balt a yi wa “Hagt a dia muj.” Die v hagt di wa.

¹⁰ Yisa die di gana Matiwo tigiri a ga die nyindiikehe, mi lampotuosirin pam anaj vuodiekemba di kana a ka di Juu vuosi miraha die di ken a gutt Yisa anaj v kwanandusuriba ma ma a die anaj ba.

¹¹ Farasisi batanj die di yene die wo die ba piast Yisa kwanandusuriba di, “Bia yine ni didaguru wa di die anaj vuosi gie?”

¹² Yisa die di wuj ba piastu, a die a yinji a balt a yi ba di, “Vuodiekemba di yalla alaafia ka yaala gbighaantu, sie vuodiekemba di yuaguna.

¹³ Ni gamma Nmuj gbanu ma a daanst ye wuru gie chuj di, ‘Zooluj chiguj man yaala daa donst kaabuj.’ N ka kenye di n wa sugtyaluntielin ama n ken di n wa wa tumbiatuelin.”

Nvabobij wia

(Maki 2.18-22; Luki 5.33-39)

¹⁴ Womi Joon vuodieke die di sunana vuosi Nmuj nyaabu kwanandusuriba die di ken Yisa jigij a piast wa di, “Bia yine tunj anaj Farasisi di boba nwan sanja mana ama ta fu kwanandusuriba ka wuj a boba?”

¹⁵ Yisa die di yinji a piast ba di, “Ni tun yaala chaanj diekemba di gana hogu faaruj bemme anaj sugichussuj sanja dieke ba njan hogu wa tien di lagisuna a beri wo? Die kaan biagt a yi. Ama sanja nan ken ba nan nagt hogu wa tien a nyuj ba jigij, sanja mi ba nan wa bobu nwan.

¹⁶ “Vuon kaan saagt a nagt garhaaluj garichootuj a baalt a ligi garukuj vour, dama garhaaluku gie nan churi ta vaa garukoor, an ka voriku wa a faast a daluma.

¹⁷ Yaa ni yeye ta vuon nagt daahaaluj a suu gbanuj koliti diekemba di yine nyukura ma? Dama v yi die, daabu nan kuj a churi kolititi an daabu anaj kolititi mana taan yori. Ama v njan nagt wa daahaaluj a suu gbanuj koliti diekemba di yine nyuhaala an a mana vujma.”

Jakuj wonyi havvubij kuj wia

(Maki 5.21-43; Luki 8.40-56)

18 Yisa die dɪ balala naa ta die Juu vuosi jakuɔɔŋ wɔnyɪ die dɪ keŋ a ghirigi vɔ nuŋŋa a baari, “Lele n havuɔɔbiŋ dɪ kpi ama keŋ a nagɪ fu nuuŋ a dɪsɪ vɔ sikpenj aŋ vɔ hagi.”

19 Naa wɪa die Yisa aŋaŋ vɔ kvaŋandɪsɪrɪba die dɪ hagi a dɪ vɔ kvaŋ.

Hɔɔv wɔnyɪ die dɪ gbine Yisa jayeekin a ye gbaanɪ dene

20 Hɔɔv wɔnyɪ zɪŋ die dɪ nyɪna vɔ nyɪŋbanɪŋ ma dee bɪna banj aŋaŋ ale; die dɪ dɪ Yisa kvaŋ a die a gbi Yisa jayeekiri kvaŋaŋ.

21 Die vɔ yile vɔ sɔŋ ma, “Maŋ gbi vɔ jayeekiri, n nan ye gbaanɪ.”

22 Yisa die dɪ yɪŋŋi a ye wo ta baari, “N lɪa, vaa fu sɔŋ dɔa, fu yada gbaanna fu.” Saŋka mi gbanj gbanj hɔɔv wa die dɪ ye alaafia.

Yisa die dɪ vana havuɔɔbike dɪ hagi kuŋ me dene

23 Ta die Yisa die dɪ wana a ga jakuɔɔri tigiri, a ye hanye chɪarɪba aŋaŋ vuodiekemba dɪ kunnana kumbu,

24 die vɔ baari “Vuɔŋ mana tɪaŋ a nyɪŋ. Havuɔɔbike ka kpiye, vɔ ta ko a guɔra muŋ.” Die vuosi mana die dɪ dɔŋ laati a laa wa.

25 Die daadamba dɪ wana a nyɪŋ yenni me wo, Yisa die dɪ ga a juu havuɔɔbike dɪ dɔana jigidieka a yigi vɔ nuuŋ me die vɔ hagi a zie.

26 Die ba muɔɔli wɪrɪ gie tɪŋgbaŋka ma mana.

Yisa die dɪ yuorine yɪsɪ bale nine dene

27 Yisa die dɪ nyɪna mi a chɔŋ gara dembisi bale die dɪ yine yɪsɪ die dɪ dɪ vɔ kvaŋ a nata a bala dɪ, “Fɔnuŋ naan Davidi haaguŋ, chɪɪ tɪ zɔɔɔŋ.”

28 Die Yisa die dɪ gana a ga a juu juɔŋ kaanɪ yɪsɪ bale wo die dɪ keŋ vɔ jigɪŋ, die vɔ piastɪ ba, “Nɪ tuo a dii dɪ n nan biagi yi naa?” Ta ba baari, “Tɪ Yɔmɔtɪen, wa.”

29 Die wɪa vɔ nagɪ vɔ nuusi a gbi gbi ba nine ta baari, “Nɪ tuone a dii die wo ka yi a yɪ nɪ.”

30 Die ba ninehe die dɪ yuori. Yisa die dɪ kpaanj ba aŋaŋ nuŋŋmuɔna dɪ, “Nɪ da keŋ a balɪ a yɪ vuɔŋ.”

31 Ama die ba nyɪŋ a muɔɔli Yisa wɪa tɪka mana ma.

Yisa die dɪ gbaanna dembinj dieke dɪ kana ka biagi bala wɪa dene

32 Die ba nyɪnnana, vuosi batanj die dɪ yaa daa wɔnyɪ die jumbɪanj die dɪ yalla wa vɔ ka biagi bala wɪa a keŋ Yisa jigɪŋ.

33 Yisa die dɪ yagi jumbɪakɔ a nyɪŋ daa wa ma, die vɔ wa biagi bala wɪa. Die dɪ paali a yi vuɔŋ mana mana mamachi ba baari, “Tɪ ye ka ye mamachi ka gie chanchaanj Izara vuosi tɪŋ ma ma.”

34 Ama ta die Farasisi mba die dɪ baari, “Jumbɪatɪtɪ naan wa yɪnana wa hagiɔɔv vɔ biagi yaga jumbɪatɪ.”

Yisa die dɪ chɪgɪna vuosisi zɔɔɔŋ dene

35 Yisa die dɪ dɪa ga tɪgɪkɪuma aŋaŋ tɪŋkpaŋŋɪsɪ mana mana, a die a ga Ŋmuŋ jɪamɪŋ juone me a daga Ŋmuŋ naari wɔvɔna a yɪa vuosi ta gbaama yɔagɪtɪ yiri yiri mana.

36 Die vɔ yene kɪkɪpaaku, zɔɔɔŋ die dɪ yigi wo, dama die ba yiwo zɔɔɔntɪelɪŋ ta wo susuŋŋɪŋ mana ta nɪastɪ yɪise dɪ wone yiyagɪrɔ.

37 Die wɪa die vɔ balɪ a yɪ vɔ kvaŋandɪsɪrɪba, “Zaaha bieye muŋ ta dala ama zaagobiribe ka dala.

38 Die wɪa nɪ juɔsɪ zaaha tɪen aŋ vɔ gɔtɪ tɔntɔntɪŋ aŋ ba keŋ gobihe.”

10

Yisa tontontɔba ban anan bale wo wia

(Maki 3.13-19; Luki 6.12-16)

¹ Yisa die di wa v kwanandusiriba ban anan bale wo a lagisi v jigin a yi ba yiko di ba vuarima jumbiati ta gbaama yuagiti yiri yiri anan vuodiekeba di yuagina yuagibiati mana mana.

² U tontontɔba* ban anan bale wo saara wonna; Simoni, (vuodieke ba buna a wasa Piita) anan v numbabin Andurusi; anan Jemisi anan v numbabin Joon, Zebedi balli;

³ anan Filipi anan Batolomiwo; anan Tomasi anan Matiwo, vuodieke die di yine lampotuosiru wo; anan Jemisi vuodieke di yine Alifusi bua anan Tadeusi,

⁴ anan Simoni vuodieke di yaala banan juu vuosi yalla ba gban anan Judasi Asikaroti, vuodieke die di bala v posi Yisa chian.

Yisa die di tonna v kwanandusiriba die

(Maki 6.7-13; Luki 9.1-6)

⁵ Ta Yisa die di tun v kwanandusiriba ban anan bale wo ta kpaan ba, “Ni summa ni ken a ga vuodiekeba di kana a ka yi juu vuosi buurin yaa ni ga juu Samaria vuosi tun ma.

⁶ Ama ni gamma Izara vuosi jigin nyuna, ba sina siba yii diekeba di bana.

⁷ Ni ganana wa ni balma Nmɔn wari gie; ‘Nmɔn naari diile sanja gbigiye mɔn.’

⁸ Ni gbaama vuodiekeba di yuagina, ta ni vaa kunti hagi kun me, ta gbaan vuodiekeba gamun yuagun di yalla ba, ta yagi jumbiati vuosi ma. Ni tuo wo yori die wia ni gban ni nagi a yi yori.

⁹ Ni da a ken nagi ligire. Ni summa ni ken a nagi kobu gban a su ni ligire buloga ma;

¹⁰ Ni da ken a nagi buloga a gamma ni sieku; yaa ni pogili jayeeki gan a gɔti jadieke ni yeegine ma wa, yaa nuri gaasi a gɔti nyindiekemba ni suune womi, yaa ni pogili daanghan. Dama di mu an tontontɔ dii v tuuma jigin.

¹¹ “Ni a ken a tugi tigiƙpɔn yaa tigiƙin, ni juu a yaali vuodieke di yaalala v tuo ni an ni bemme v jigin a ga tugi sanja dieke ni baan nan nyun mi.

¹² Ni a ken a juu tigidieke mana ni waasi ba vɔnun.

¹³ Tigiri mi vuosi di a ken a munji a tuo ni, ni vaa ni waasiku anan ni sugɔfalan wari ka ma ama ba a ken a ka a munji a tuo ni, ni vaa ni sugɔfalan yinji ken ni jigin.

¹⁴ Ta vuodieke mana di ka tuo ni yaa di ka won ni wɔbalikaha ni kpaanti ni naatala tankolin a taan mi sanja dieke ni nyunnana kanun tigiri yaa tka ma.

¹⁵ Wusie man bala ni daa dieke Nmɔn di baan nan dii vuosi sarɔya, die tka vuosi tibidatun nan faasi tan Sodomi anan Gomoraya vuosi tibidatku.

Wahala kenin wia

(Maki 13.9-13; Luki 21.12-17)

* **10:2 10.2** Ba wasa v kwanandusiriba ban anan bale wo tontontɔba.

16 “Ni wumma, n tuma ni siba yii diekemba di benne gbaanchura sonsɔŋ. Die wia ni yalla yan siba nyinвуuke† ta ni bemme sɔmm siba ŋmarɔsɔ.

17 Ni sɔmma ni gban anan vuotan wia, dama ba nan yigi ni a yaa ni ga sarɔya diile vuosi jigɔŋ, ta bi nɔŋi ni ba Ŋmɔŋ jiamɔŋ juone sɔŋ.

18 Ba nan nagɔ ni a ga tɔka nyɔŋkura anan naalɔba jige n saan wia an ni balɔ Ŋmɔŋ wɔwɔnaha a yi banɔŋ anan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi.

19 Ama ba keŋ yaa ni ga an ba dii ni sarɔya ni da vaa di mugisi ni anan ni baan nan balɔ die yaa ni baan nan yɔŋŋi ba die; dama sanƙa mi Ŋmɔŋ Haalɔŋ nan yi ni wudieke ni baan nan yɔŋŋi a balɔ.

20 Dama wudiekemba ni bala a baa ni balɔ wa kaan nyɔŋ ni jigɔŋ, ama ni Chɔɔŋ Ŋmɔŋ Haalɔbɔ nan di bie ni sɔŋ a bala.

21 “Sanƙa mi vuosi nan nagɔ ba gban gban ba nɔmballɔ a yi di ba kɔbɔ ba, chɔwalɔŋ gban nan yi die gban gban a yi ba ballɔ. Ballɔ diaŋ nan yɔŋŋi a wagɔ ba chɔwalɔŋ anan ba nɔlɔŋ ta nagɔ ba a yi di ba kɔbɔ ba.

22 Ta vuosi mana nan di haa ni, ni dina n kɔan wia. Ama wudieke mana di a keŋ a biagɔ a tuoli wiaha a ga a tugɔ kpatɔkɔ nan ye gbatitaanɔŋ.

23 Ta ba keŋ mugisi ni tɔŋ kaanɔ ma, ni chɔŋ a ga tɔŋgaan. Wusie man bala ni, ni kaan biagɔ kpatɔ ni tɔɔmaha Izara tɔŋisɔ mana ma ta manɔŋ Vuota Bɔa keŋ.

24 “Bɔbɔgɔrɔ ka tɔŋ ɔ didagɔrɔ; yɔmɔ diaŋ ka tɔŋ ɔ tienj.

25 Die wia di mɔ an bɔbɔgɔrɔ sɔmma siba ɔ didagɔrɔ wa; ta yɔmɔ diaŋ sɔ siba ɔ tienj wo. Ba a keŋ a wa tɔŋɔŋ tienj jumbɔtɔ naan wa Beelizebuli, die nɔŋ lalɔ ba baa ba wa ɔ dembe?

Minɔ mɔna di ti chɔŋma wa ŋmaamɔŋ?

(Luki 12.2-7)

26 “Die wia, ni da a keŋ chɔŋma vuotan ŋmaamɔŋ, dama jadieke mana di lɔbɔrɔna lele nan daansɔ nyɔŋ yaalɔŋ, ta wɔlɔbɔrɔkɔŋ mana diaŋ nan nyɔŋ yaalɔŋ.

27 Wudieke n balala ni lɔmɔŋ ma wa, ni balɔ ka yaalɔŋ ma; ta wudieke n pɔsɔna balɔ yi ni wa, ni balɔ ka yaalɔŋ ma.

28 Ni da keŋ a chɔŋma vuodiekemba di baan nan biagɔ a kɔbɔ ni nyɔŋgbanƙa, ama ta kaan biagɔ a kɔbɔ ni haalɔbɔ; ama ni chɔŋma Ŋmɔŋ wudieke di baan nan biagɔ a kɔbɔ ni nyɔŋgbanƙa anan ni haalɔbɔ mana boli dieke di wone kpatɔkɔ ma.

29 Ba daa nembisi ale wo kobu, ama di ka yi ti Chɔɔŋ Ŋmɔŋ dɔŋŋɔ, a kaanɔ mana kaan nan tɔŋgban.

30 Ni nɔŋ nɔŋ, Ŋmɔŋ siba ni zoosi nɔan mɔŋ.

31 Die wia ni da chɔŋma ŋmaamɔŋ; dama ni yaa nyɔarɔ a tɔŋ nembisi pam.

Vɔarɔ fɔ gban yaalɔŋ ma di yiwo Yisa kwanɔandɔsɔrɔ

(Luki 12.8-9)

32 “Vuodieke mana di a keŋ a vɔarɔ ɔ gban vuosi me di ɔ yiwo n vuon, die gban gban man nan vɔarɔ wa yaalɔŋ ma n Chɔɔŋ Ŋmɔŋ dieke di benne arzanna ma jigɔŋ.

33 Ama wudieke di baarɔ ɔ ka yi n vuon vuosi jigɔŋ, die gban gban man nan balɔ di n ka sɔba wa n Chɔɔŋ dieke di benne arzanna ma jigɔŋ.

† 10:16 10.16 Ba bala di javɔkɔŋ faasɔna yaa yan.

*Puole wia**(Luki 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ “Nĩ da kenj a yilime siba sugifaluj manj yaa kenj tujgbanka gie vuosi jigij; Aayĩ, n ka kenj ananj sugifaluj, ama n kenj wo ananj puole.

³⁵ N kenj di n yiwo balli dembisi tuoli ba chwajuj, ta havuubisi tuoli ba nuuj, hahaalũ tuoli u nuuj.

³⁶ Vuota dataasi nan yi u gbanj gbanj u tiginj vuosi.

³⁷ “Vuodieke mana di chone u chwajuj yaa u nuuj a tianj muj ka mu u yi n kwajandũsũsũ; vuodieke dianj di chone u naahaalũ yaa u havuubinj a tianj muj ka mu u yi n kwajandũsũsũ.

³⁸ Vuodieke mana dianj di kana ka vigi u dagarikuj a dia muj ka mu u yi n kwajandũsũsũ.

³⁹ Vuodieke mana di yaalala di u gbatũ u gbanj gbanj u miivoli nan waari ka; ama vuodieke nuuj mana di kenj waari u miivoli n wia wũnuuj nuuj nan daansi ye ke.

*Vuodiekemba di baanj nan daansi ye tune wia**(Maki 9.41)*

⁴⁰ “Vuodieke mana di muujuna a tuo ni chaanti, muujũ tuo muj muj; ta vuodieke dianj di muujuna tuo muj, muujũ tuo wo Nmuj dieke di tunna muj wa muj.

⁴¹ Vuodieke mana dianj di a kenj a muujũ a tuo Nmuj naazva chaanti u yine Nmuj naazva wia, nan daansi tuo Nmuj naazva tune; vuodieke dianj mana di muujũ a tuo sugiyalintiej chaanti u yine sugiyalintiej wia, nan daansi tuo sugiyalintiej tune.

⁴² Nĩ summa a baari vuodieke mana di a kenj a yuori nyasũnsũnj a yi n kwajandũsũsũba gie wũnyũ di u yine n kwajandũsũsũ wia nan daansi ye tune.”

11*Yisa ananj Joon vuodieke di sinana vuosi Nmuj nyaabu wia**(Luki 7.18-35)*

¹ Die Yisa di daguna waha gie a yi u kwajandũsũsũba banj ananj bale wo a kpatũ wa die u nyuj mi a ga tũtũ diekemba die di gbigine mi a bala ta daga Nmuj wia mi.

² Joon dieke die di sinana vuosisi Nmuj nyaabu die bie wo dansarũka sũnj, ta die a wũnj Yisa Masia tũũma wia; die u tũnj u kwajandũsũsũnj batanj Yisa jigij

³ di ba ga piastũ wa, “Fũnuuj fũ yine vuodieke di balla u kenj wo yaa tũ chwũma vuogaanj bũbra?”

⁴ Yisa die di yinjũ a balũ ba, “Nĩ yinjũ a ga balũ Joon wudieke ni wũnnana ta yese wudiekemba;

⁵ di ni ye ta yũsũ nine di yuorine, gbarũgũsũ di chwũnj, ta vuodiekemba die di yvaguna gamuj ye wo gbaamuj, tũkpaara tiej di wũmma, ta kunti di haguna kuj me, ta zwũntielinj di wũmma Nmuj wũbalũki vũnaha.

⁶ Ta sugifaluj bie vuodieke nuuj mana di kana ka chwũhya muj ma.”

⁷ Die Joon kwajandũsũsũba die di yinjũne a gara wa, Yisa die di piili a bala yia kũkũpaako Joon wia, “Die ni nyũnna a ga Joon jigij haagũrũ ma wa, bũ die ni tũnj a yaala ni ye? Die ni tũnj yile a baari ni ye huũtũ bũlũgũsũnj di ngũnana?”

⁸ Bũ die ni nyuj ga ni ye? Daa di yeegine nyinjyeekivũna? Vuodieke di yeegine nyinjyeekivũna bie wo naalũsũ ma.

9 Nĩ bali mũj, bĩa die nĩ nyũj ga nĩ ye? Die nĩ yile sĩa nĩ nan ye Nĩmũj naazũba? Wusie, n bala nĩ, nĩ ye vuodieke dĩ tianna Nĩmũj naazũba.

10 Joon wĩa die ba maagi Nĩmũj gbanjũ ma a baari, 'N tontontũ wũnna nĩ baa n tũj wa mũj anj Ƴ wolinj dia fu mũjja a ga yuori sieku a yĩ fu.' "

11 Ta Yisa dĩ bĩ a bali ba dĩ, "Wusie mañ bala nĩ ba ye ka mũri vuodieke dĩ tianna Joon dieke die dĩ sinana vuosi Nĩmũj nyaabu, ama vuodieke dĩ yine vuobinj Nĩmũj naari ma tianj wa mũj.

12 A nyũj sanja dieke Joon die dĩ balala Nĩmũj wĩaha gie a keñ tugi jinne, vuodiekemba nine dĩ ĩmũntũna Nĩmũj naari juule wĩa, pũgilũha ananj mũnjmũna dĩ ba juu ananj hagĩrũj.

13 Nĩmũj naazũalũba mana ananj Nĩmũj mũraha die bali Ƴ naari gie wĩa ta Joon dĩ wa keñ.

14 Ta nĩ a keñ a yaala nĩ tuo wĩaha dii, Joon yine Nĩmũj naazũba Elaja, vuodieke die dĩ balla Ƴ keñ wo.

15 Vuodieke dĩ yalli tĩba Ƴ wũj."

16 "Lele, bĩa mañ baa nĩ nagĩ jinne vuosi gie a magĩsĩ? Ba mũasĩ wa ballũbũsĩ dĩ kalla nyũugĩtĩ jige, a wasa tamba.

17 "Tĩ wĩwa wũj a yĩ nĩ ama nĩ ka sieye, ta tĩ chĩa hanye a yĩ nĩ ama nĩ ka kũjya.'

18 Joon die dĩ keñ ta bũba nũanj ta ka nyuu daanj vuosi dĩ baari dĩ, 'Jũmbĩanj yalla wa.'

19 Ta manũj vuota Bua die dĩ keñ, a die ta nyuo, vuosi dĩ baari, 'Nĩ ye daa wa gie Ƴ yiwo wutulitiej ananj daanyuru, ta yĩ lampotuosirinj ananj vuobiati zũba.' Ama Nĩmũj dĩ tũnna die wo dagĩya sĩa Ƴ yaa yĩanj vũũũj."

*Tũj diekemba yada dĩ kana ka dala wĩa
(Luki 10.13-15)*

20 Vuodiekemba die dĩ benne tũgi diekemba ma ma Yisa die dĩ yine Ƴ mamachi wĩa die, ta ka chũgi a nyũj ba tũmbiati ma, die wĩa die Ƴ galũj ba.

21 Die Ƴ baari dĩ, "Wũbũanj bie nũũj Korazini vuosi me! Wũbũanj bie nũũj Befisada vuosi ma ma! Dama mamachi wudieke n yine nĩ tũgĩ ma, mañ tũj a yĩ die Taya ananj Sidoni ma ma, vuodiekemba dĩ benne mi wo tũj nan vaa ba tũmbiati ta nagĩ vaati ananj tanyeelinj a bũũlĩ ba gbanj anj die dagĩ sĩa ba chũgi nyũj ba tũmbiati ma ma mũj.

22 Nĩ vaa nĩ bali nĩ, dĩ daa dieke Nĩmũj dĩ baanj nan dii vuosi sariya nĩ tũbĩdatũj nan faasi dala pam a tianj Taya ananj Sidoni vuosi sariya.

23 Ta nũũj Kapenomi vuosi ananj nĩ kotũna nĩ gbanj gbanj ĩmũnsikpeñ mana, Nĩmũj nan vigĩ nĩ a taanj kũntĩ jigiberisikĩj dama mamachi diekemba die n yine nĩ jigiri die dĩ tũj yĩ Sodomi ma ma dĩ mũna naa a tũj ye beri a ga tũgi jinne.

24 Ama n bala nĩ, sariyaka diile daraanj nĩ tũbĩdatũj nan faasi dala a tianj Sodomi vuosi tũbĩdatũj."

*Nĩ keñ n jĩgĩj a vuosi
(Luki 10.21-22)*

25 Sanja mi Yisa die dĩ baari, "N Chũa Nĩmũj, vuodieke dĩ yine ĩmũnsikpeñ ananj tũgbanjka gie tiej, n bũra fu, dama funũj lobũri wĩaha gie yũantielĩj ananj sũsũbũrũj jĩgĩj ama ta yuori he a yĩ ballũbũsĩ;

26 dama die fu tũma fu tũũma a yie fu nansũj.

27 “N Chwa N̄mut̄ naḡi wa jaan mana a ȳi mut̄; vuon̄ ka s̄iba man̄ut̄ N̄mut̄ B̄wa wa sie n Ch̄ōon̄ wa N̄mut̄, vuon̄ d̄ian̄ ka s̄iba n Ch̄ōon̄ wa N̄mut̄ sie man̄ut̄ N̄mut̄ B̄wa wa an̄an̄ vuodiekemba n yaala n naḡi wa a daḡi.

28 “N̄i ken̄ n jiḡin̄ n̄ut̄ut̄ vuodiekemba d̄i chiine chiid̄onsa an̄ n ȳi n̄ voos̄in̄.

29 N̄i naḡi n chiiti a chii ta n̄i b̄uḡur̄i a nȳut̄ n ma dama n yiwo vuodieke d̄i s̄ub̄na n gban̄ t̄uḡban̄ ta mut̄n̄i p̄oḡil̄i n gban̄ ta n̄i nan ye voos̄in̄.

30 Dama n k̄wan̄ d̄us̄in̄ ka tua ta n chiiti d̄ian̄ d̄i ka d̄ons̄i.”

12

Dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daan̄ w̄ia

(Maki 2.23-28; Luki 6.1-5)

1 Die d̄i yine daraa ale k̄wan̄ chaan̄ die Yisa an̄an̄ v̄ k̄wan̄and̄us̄ir̄iba d̄i ch̄on̄ t̄anna zaa k̄wan̄ ma dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daraan̄; ta k̄on̄ die d̄i yall̄i v̄ k̄wan̄and̄us̄ir̄iba, die w̄ia die ba piili a gobe zaaha ȳiaga n̄j̄oba.

2 Farasisi batan̄ die d̄i yene die wo ba bal̄i a ȳi Yisa, “Daans̄i f̄v̄ k̄wan̄and̄us̄ir̄iba d̄i yinene wudieke t̄i miraha d̄i kana ka ȳi sien̄ d̄i t̄i yime dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daraan̄.”

3 Die Yisa d̄i ȳin̄n̄i a bal̄i ba, “N̄i ye ka kar̄ut̄ N̄mut̄ gban̄k̄v̄ s̄on̄ Davidi d̄i yine wudieke san̄n̄a dieke k̄on̄ d̄i yalla wa an̄an̄ v̄ k̄wan̄an̄vuos̄isi?”

4 Die v̄ ga a juu wo N̄mut̄ j̄iam̄ut̄ juokp̄en̄k̄p̄ur̄uk̄v̄ ma w̄on̄ut̄ an̄an̄ v̄ k̄wan̄an̄vuos̄isi d̄i naḡi paan̄v̄ dieke die ba naḡina a ȳi N̄mut̄ a n̄j̄ob̄i wudieke die N̄mut̄ miraha d̄i kana ka ȳi sien̄ d̄i vuogaan̄ n̄j̄ob̄i, die paan̄v̄ sie N̄mut̄ j̄iam̄ut̄ n̄ut̄n̄and̄us̄ir̄iba nȳut̄k̄ura nȳut̄na.

5 Yaa n̄i ka kar̄ut̄ N̄mut̄ miraha gban̄k̄v̄ ma, d̄i dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daan̄ mana N̄mut̄ k̄ikaabit̄ba nȳut̄k̄uraha d̄i benne N̄mut̄ j̄iam̄ut̄ juokp̄en̄k̄p̄ur̄uk̄v̄ ma n̄aan̄ t̄uma t̄uma mi dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daan̄ mana a ch̄usa miraha ama ta wo ch̄us̄ut̄.

6 Ama n bala n̄i vuodieke d̄i t̄anna N̄mut̄ j̄iam̄ut̄ juokp̄en̄k̄p̄ur̄uk̄v̄ benne giena.

7 D̄i maaḡiya N̄mut̄ gban̄k̄v̄ ma d̄i, ‘N̄mut̄ yaala z̄ōol̄n̄ch̄iḡur̄ut̄ a t̄an̄ n̄i kaaba.’ N̄i t̄in̄ s̄iba w̄ur̄i gie ch̄ian̄, n̄i t̄in̄ kaan̄ d̄i gal̄ima vuodiekemba d̄i kana ka ch̄us̄ut̄ya;

8 dama man̄ut̄ vuota B̄wa wa yine dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daan̄ tien̄.”

Yisa die d̄i gbaanna nuukpiike tien̄ w̄ia

9 Yisa die nȳut̄ mi a ga juu ba N̄mut̄ j̄iam̄ut̄ juon̄ kaan̄ ma.

10 Ta daa w̄on̄ȳi die benne mi a yaa nuukpiikin̄. Vuosi batan̄ die benne mi a yaala sieti d̄i ba ye Yisa ch̄us̄ut̄in̄ ta gal̄in̄ wa, die w̄ia die ba piis̄i wa, “T̄i miraha ȳi sien̄ mut̄ d̄i vuon̄ gbaan̄ ȳbaḡit̄ien̄ dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daraan̄?”

11 Die v̄ ȳin̄n̄i a bal̄i ba d̄i, “N̄i w̄on̄ȳi d̄i ken̄ yall̄i ȳis̄in̄ ka nan golin̄ me dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daraan̄, v̄ t̄in̄ kaan̄ yigi ke a v̄bar̄i ka a nȳut̄ goliku me?”

12 N̄i ka s̄iba a baari vuota yaa nȳbar̄i a t̄an̄ ȳis̄in̄ mut̄, die w̄ia t̄i miraha ȳi t̄i sien̄ d̄i t̄i sun̄n̄i vuon̄ dav̄v̄s̄ik̄ur̄i daraan̄.”

13 Die v̄ bal̄i a ȳi nuukpiikiri tien̄ d̄i, “T̄ur̄i f̄v̄ nuuke.” Die v̄ t̄ur̄i ka die ka mana d̄i t̄unt̄i, a s̄ur̄i s̄iba kaan̄ wa.

14 Ama die Farasisi die d̄i nȳut̄ san̄ ba baan̄ k̄v̄v̄ Yisa dene.

N̄mut̄ b̄v̄an̄v̄ar̄ik̄in̄ w̄ia

(Maki 3.1-6; Luki 6.6-11)

15 Die Yisa die d̄i s̄ib̄na ba san̄k̄v̄ w̄aha die v̄ nȳut̄ mi, ta vuosi pam die d̄i d̄i v̄ k̄wan̄. Die v̄ gbaan̄ ȳbaḡit̄iel̄in̄ mana,

16 ta kpaan̄ ba dɪ ba da keŋ a balɪ a yɪ ba chanchaalɪŋ v wɪa.

17 Die v yiwo naa amv N̄mɪŋ naazvba Azaya die dɪ bala die wo keŋ yi wusie.

18 “Nɪ ye, n bɔavɔarɪkɪŋ wɔnna,

wɔnɪŋ maŋ faasɪ cho, v ma n sɔŋ dɪ fɪalɪ.

N nan nagɪ n Halɪkasɪka a yi v ma,

aŋ v balɪ vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi dɪ ba nan ye gbatɪtaanɪŋ n jɪgɪŋ.

19 V kaan̄ dɪ nɪga nɪnhagɪrɪŋ yaa a nata

yaa a zie sieti me faasɪ bala wɪa pam pam.

20 V kaan̄ wɪ yɪbɪkɔvɪkɪŋ dieke dɪ goorine a tɪntɪ

yaa a kpisi popoli dieke dɪ kana a ka mɪŋŋɪ a die.

Ntaala v yi wusie sarɪya diile keŋ ye nyanŋɪŋ.

21 V saan̄ wɪa, vuodiekemba dɪ kana a ka yi Juu vuosi nan dɪ yallɪ tama.”

Yisa aŋaŋ jumbɪatɪ naan̄ wa Beelizebuli Sitaani wɪa

(Maki 3.20-30; Luki 11.14-23)

22 Womi vuosi batan̄ die dɪ chii daa wɔnyɪ dɪ yine yɪ aŋaŋ gaamv dama jumbɪan̄ die yalla wa; ta Yisa die dɪ gbaan̄ wa, die v bɪagɪ a bala wɪa ta yese.

23 Die dɪ yi daadamba mana mamachi aŋaŋ Yisa die dɪ yine die wo wɪa, die ba pɪasa tan̄ dɪ, “Daa wa gie yiwo Naan̄ Davidi haagɪŋ yaa?”

24 Ama Farasisi die dɪ wɔnna naa, die ba baarɪ dɪ, “Jumbɪatɪ naan̄ wa Beelizebuli* die yine daa wa gie yiko dɪ v vɔarɪma jumbɪatɪ vuosi ma.”

25 Yisa die dɪ mɪŋŋɪ ba yilɪnene wudieke ta yɪŋŋɪ a balɪ ba dɪ, “Tɪŋgban̄ dieke mana dɪ puonene ka gban̄ a waga tan̄ kaan̄ faasɪ a yɔasɪ. Tigidieke dɪan̄ yaa buuri dieke dɪ puonene ka gban̄ a waga tan̄ nan nan.

26 Dɪ yi sɪba Sitaani vɔarɪna Sitaani vuosi sɔŋ, dɪ dagɪ sɪba v yɪŋŋɪ a waga ta puo wo v gban̄; lalɪa v naarɪ dɪ baa ka zie?”

27 Dɪ yiwo Beelizebuli yɪnana mɪŋ yiko maŋ vɔara jumbɪatɪ vuosi ma, ta nɪnɪŋ nɪŋ mɪnɪa yɪnana nɪ vuosisi yiko dɪ ba vɔarɪmaha? Nɪ vuosi gban̄ gban̄ tɔvma daga sɪba nɪ wo wusie.

28 Ama manɪŋ nɪŋ, N̄mɪŋ Halɪkasɪka yɪnene maŋ vɔara jumbɪatɪ vuosi ma; die dagɪna sɪba N̄mɪŋ naarɪ keŋ nɪ jɪgɪŋ mɪŋ.

Yisa dɪ bɪagɪna a bɔbɪ Sitaani die

29 “Vuon̄ kaan̄ bɪagɪ a wɪa a juu hagɪrɪtɪen† tɪgɪŋ a vaarɪ v nyinti, ntaala v wɔlɪŋ a bɔbɪ wa ta wa bɪagɪ a vaarɪ v nyintɪtɪ.

30 “Vuodieke mana dɪ kana ka zie n kɔan̄ waga mɪŋ mɪŋ; ta vuodieke mana dɪ kana ka sɔŋŋɪ mɪŋ a lagɪsa vuosi n jɪgɪŋ yiwo vuodieke dɪ jatɪnana ba.

31 Naa chɪan̄ ma, maŋ bala nɪ, N̄mɪŋ nan nagɪ a chaa vuotan̄ wɔbɪatɪ aŋaŋ wɔbɪa diekemba v balala mana; ama vuodieke mana dɪ balɪ wɔbɪan̄ a yɪ N̄mɪŋ Halɪkasɪka, N̄mɪŋ kaan̄ nagɪ v taalɪ a chaa wa.

32 Vuodieke dɪan̄ mana mana dɪ keŋ balɪ wɔbɪan̄ a yɪ manɪŋ vuota Bɔa wa N̄mɪŋ nan nagɪ v taalɪ a chaa wa; ama vuodieke nɪŋ mana dɪ keŋ balɪ wɔbɪan̄ a yɪ N̄mɪŋ Halɪkasɪka, N̄mɪŋ kaan̄ wɔŋ nagɪ v taalɪ a chaa wa dɔnɪa ka gie me yaa dɔnɪa dieke dɪ bala ka keŋ wo.”

Tɪŋ aŋaŋ ka nyɪŋnyɪŋka wɪa

(Luki 6.43-45)

* 12:24 12.24 Sitaani saan̄ bɪna yi Beelizebuli. † 12:29 12.29 Hagɪrɪtɪen wo yiwo Sitaani ama Yisa yaa hagɪrɪŋ a tan̄ wa ta bɔbɪ wa aŋaŋ guune.

³³ Ta Yisa die di bi bali di, “Du yi ta tuu di vuna, ka nyuna nyuntuyuka vuna; ama du yi ta tuu di ka vuna, ka naan nyu wa nyuntuyuka biati dama tuu nyuntuyuka ma ba siba ka.

³⁴ Nuu nyinvuuke buuribu gie, ni yine vuobiati die, laha wobaliki vuna di nan biagi a nyu ni nba ma? Dama jadieke vuota di yiline u sun ma die nyunnana u nan ma.

³⁵ Vuovuu yie wovuna, dama u sun vuna mu; ta vuobian dian di yie wobiati dama u suku ka vuna.

³⁶ “N bala ni, sariya diile daraan Nmuj nan dii vuosi sariya siba die ba balala wotogiti mana wa,

³⁷ dama vuon mana wobalika bala ka vuaru wa dunda daaru mi yaa u wobalika dian bala ka chusti wa.”

Die ba yaalala ba ye mamachi wa

(Maki 8.11-12; Luki 11.29-32)

³⁸ Womi muraha didagriba batan anan Farasisi batan die di bali Yisa di, “Didaguru ti yaala fu yiwo mamachi wuu an ti ye.”

³⁹ Ama die u yinji a bali, “Lele vuosi di yine vuobiati ta ka bi jama Nmuj yaalala ba ye mamachi wuu; ama n kaan won yi mamachi wuu a yi ba; Nmuj naazua Jona dagu chanchaan nyuna man nan dagi ba.

⁴⁰ Die Jona di benne zaasikruku suku ma nmuntvasi anan yu a ga tugi daraa ataa wa, die gban gban manu vuota Bua dian di nan di beri tuggbanja gie chian nmuntvasi anan yu a ga tugi daraa ataa.

⁴¹ Sariya diile daraan Nineva vuosi nan hagi zie a galu ni, dama Jona di muvuna Nmuj wa a yi ba wa die ba va ba tumbiati mu; n bala ni, vuodieke di tianna Jona benne gie.

⁴² Sariya diile daraan Siaba hogu naan wa nan hagi a zie a galu ni dama die u paali nyu wa tugi saasaa a ga di u wu naan Solomoni yan wobalika, ama n bala ni vuodieke di tianna naan Solomoni benne giena.

Jumbian di yinjine ke juo vuon ma dene

(Luki 11.24-26)

⁴³ “Du yi ta jumbian di ke nyu vuota ma, ka naan dia wa jigikubun a yaala jigun di ka voosi, ka ka yeye;

⁴⁴ u naan bali a yi wa u gban gban di, ‘N nan yinji a ga n tigidieke n vana wa.’ Die wa ka naan yinji ga mi a ye di vuon wo mi, ta ka sun mana saariya a wunsi vuu.

⁴⁵ Ka naan wa nyu mu a ga a chii jumbiati diekamba di tianna ka gban gban ayupoyi an a ga bemme mi. Naa chian ma daa wa berin nan faasi chusti pam a tian die u sina die wo. Naa bala ka yi a yi lele gie vuobiatu.”

Yisa nuu anan u numbali wa

(Maki 3.31-35; Luki 8.19-21)

⁴⁶ Yisa die ye ko bala wa a yu vuotamba ta u nuu anan u numbali di ke tugi. Die ba zie wo yen me ta tuu vuon di u wa wa an ba bali wa.

⁴⁷ Die wa vuon wonyi die di bali wa di, “Daansi ye, fu naa anan fu numbali zie yen me ta yaala ba anan fu bali wa.”

⁴⁸ Yisa die di yinji a baaru, “Muna yine n naa? Muna yine n numbali?”

⁴⁹ Womi n nagi u nuu a duu u kwanandusuriba ta baaru, “Ye, n naa anan u numbali wuna.

⁵⁰ Dama vuodieke mana di yinene wudieke n Chua Nmuj di benne arizanna ma choti wun u yine n numba anan n taa anan n naa.”

13

Buburitu nandagiyi

(Maki 4.1-9; Luki 8.4-8)

1 Dinyi daari mi Yisa die di nyi tigiri me a ga mugikpuri chaan a sonyi kati mi di v daga.

2 Ta daadamba die di geline wo die faasi dala mi, die wia die v ga juu haari a kati ka sonyi, ta die daadamba die di zie mugikpuri kuanvari ma.

3 Die v nagi wa nandaga a bali ba wia pam di, "Daa wonyi die hagina daan kaani a ga di v buri v nyi bura.

4 Die v burinana nyi burikaha kwan ma wa, atan die di nan sien me, nembisi die di keji a dii he.

5 Atan dian die di nan tan sikpen jigidieki tantu die di kana ka faasi dala. Die nyi burikaha die di nyi lagy lagy dama tantu die ka faasi dala wa wia,

6 ama die nyi die di nyi a faasi tua a mana die di ko dama a dagyisi die ka sonyi die wia a mana die di kpi.

7 Ta atan dian die di nan hanjwasi dagyisi ma, ta a mana die di lagy nyi a buri, ama hanjwasi die di nyi nyi buraha.

8 Atan dian die di nan tujgan vutuy ma die a miyi yi bie; atan die yi bie kobuga kobuga atan dian banisi-yaba yaba atan dian banisi-taa."

9 Yisa die di bali a kpati ba di, "Vuodieki mana di yalla tiba v wamma."

Wudieke wia v yina nandagaha

(Maki 4.10-12; Luki 8.9-10)

10 Die wia die v kwanandusuriba die di keji v jigi a piasi wa di, "Bia wia fu naga nandaga bala yi ba?"

11 Die v yiji a bali ba di, "Ninyi nyi Nyi yi ni sien di ni summa woburiki wia yaa gamma v naari wia ama banu ba nyi v ka yi ba sien.

12 Vuodieki di siba Nyi wia, wonyi v yenene a guta an v faasi yallima pam, ama vuodieki di wone, v nan waari bita dieki v yalla gban.

13 Wudieke wia n naganana nandaga a daga ba yiwo, ba daansa mi ama ba ka yese, ta chusa a wamma, ama ba ka siba a chasi.

14 Die wia Nyi naazua Azaya die di balla wudieke wo keji yi wusie ba wuri ma. Die v bali di Nyi baari, 'Vusisi gie nan sen woyi, ama ba kaan di siba a chasi, ba nan sen daansi ama ba kaan di siba jadieki ba yene wo chasi.

15 Dama vuosi gie yan ligiye mi
ta ba tiba dian di hagi,
ta ba bi ligi ba ni,
dama ba ka yaala ba ye jaan,
ta ka bi yaala ba woyi,
ta ka yaala ba yan yuori,
ta ka bi yaala ba vaa ba wubati an n gbaan ba.'

16 "Ninyi nyi ni yaa sikpen nanyi, dama ni ni yese mi ta ni tiba dian di wamma wia.

17 Ama ni bali ni wusie, Nyi naazuan an wudiekemba die di chigana Nyi pam tu yaala ba ye jadieki ni yene wo ama ba ka yeke; ta tu bi yaala ba tu woyi wudieke ni wonna wa ama ba ka woyi ka.

Buburitu nandagiyi chian

(Maki 4.13-20; Luki 8.11-15)

n nan bal ba wudieke mana die dɪ lɔbɪrɪna
a nyɪj dɔnɪa dɪ piiline a keɲ tɔgɪ jinne.”

Yisa die dɪ dagɪna huutiti nandagɪrɪ chɪaɲ dene

³⁶ Die Yisa die dɪ va daadamba mi ta ga a juu tigidieke mi die v benne. Ta v kwanandusurba die dɪ keɲ v jigin a baarɪ, “Dagɪ tɪ huutiti nandagɪrɪ chɪaɲ.”

³⁷ Ta v bal ba dɪ, “Manɪj vuota Bua yine vuodieke die dɪ bɪrɪna nyɪjburɪvɪnaha.

³⁸ Kwaku dɪaɲ yine dɔnɪa, nyɪjburɪvɪnaha dɪaɲ yine vuodiekemba dɪ benne Nɪmɪj naarɪ ma, ta huutiti dɪaɲ yine Sitaani vuosi.

³⁹ Dataa dieke dɪaɲ dɪ bɪrɪna huutiti yine Sitaani; gobiku sanja dɪaɲ yine dɔnɪa kpatɪ sanja, gogobiribe dɪaɲ yine Nɪmɪj malakasi.

⁴⁰ “Sɪba die ba lagsɪna huutiti a juɔha bolibu die wo, die dɪ baa dɪ sɪmma dɔnɪa kpatɪj daraaɲ.

⁴¹ Manɪj vuota Bua nan daansɪ tɔɲ n malakasi aɲ ba ga vɔarɪ a nyɪj n naarɪ ma vuodiekemba die dɪ yinene vuosi dɪ yie bɪaɲ aɲaɲ vuobiati mana,

⁴² aɲ ba nagɪ ba a taan bolɪj me, mi ba nan dɪ kɔma ta ɲɔba ba nyɪna.

⁴³ Ama sanja mi ɲmɪjchɪgɪrɪba mana nan dɪ bie n Chɔva wa Nɪmɪj naarɪ ma a chaan sɪba ɲmɪj dɪ chaannana die wo. Vuodieke dɪ yaa tɪba v wɔmma.

Jadɪj dieke die dɪ lɔbɪrɪna nandagɪrɪ wɪa

⁴⁴ “Nɪmɪj naarɪ sɪ sɪba jadɪj dieke die dɪ gune tɪjgban ma vuon kwan ma. Ta daa wɔnyɪ dɪ keɲ ye ke, a kɪarɪ tantɪ a ligi ke, ta ga aɲaɲ sɔgɪfɪalɪj a ga nagɪ v yalla nyindieke mana a daa a yɪɲɲi keɲ daa kwaku.

Nyieleɲ nandagɪrɪ

⁴⁵ “Nɪmɪj naarɪ bɪ sɪ sɪba nyugidiiru dɪ dɪna dɪdɪa yaala nyieleɲna dɪ v daa.

⁴⁶ Die v ga ye kaanɪ dɪ faasɪna vɪna die v ga a ga nagɪ v nyinti mana a daa ta keɲ daa ka.

Zaasɪj nɪj nandagɪrɪ

⁴⁷ “Nɪmɪj naarɪ bɪ sɪ sɪba, zaasɪj nɪj ba nagɪna a vigi taan nyaan ma ka yigi zaasɪj yiri yiri nɪj mana.

⁴⁸ Ka suuline wo zaasyigiribe dɪ datɪ ka nyɪj gaan ma, a sɔɔɲ kalɪ a lugi zaasɪvɪnaha a yi kparɪj ma ama ta nagɪ zaasɪbiatɪtɪ a vigi taan wa.

⁴⁹ Naa dɪ baa dɪ sɪmma dɔnɪa kpatɪj daraaɲ. Nɪmɪj malakasi nan keɲ a lugi vuobiatɪtɪ a nyɪj vuovɪna ma,

⁵⁰ ta nagɪ vuobiatɪtɪ a vigi taan bolɪj me. Mi ba nan dɪ kɔma ta ɲɔba ba nyɪna.”

Wɔhaala aɲaɲ wɔkɔra wɪa

⁵¹ Die Yisa die dɪ piasi ba, “Nɪ sɪba wɪaha gie chɪasɪ mɪj?”

Die ba baarɪ “Wa.”

⁵² Die v yɪɲɲi a bal ba, “Die wɪa, Nɪmɪj mɪra dɪdagɪrɪ dieke mana dɪ bɔgɪrɪnana n dagɪkɔ yaa gamma Nɪmɪj naarɪ wɪa ta mɪɲɲi sɪba a chɪasɪ sɪ sɪba tigin tien dieke dɪ vɔarɪna nyɪjhaala aɲaɲ nyɪjkɔra a nyɪj v nyinti ma.”

Nazeriti vuosi die dɪ zetine Yisa die

(Maki 6.1-6; Luki 4.16-30)

⁵³ Yisa die dɪ taanna nandagaha gie a kpatɪ, die v nyɪj mi

⁵⁴ a yinji a ga v gban gban v tun, mi die v ga daga vuosi Nmuj wia ba Nmuj jiamuj juon me. Die v dagiku di yi vuodiekemba di wunnana wa mamachi. Die ba piasa tan di, "Sia v ye yia bu gie? Sia v ye yiko ke gie a yie mamachi wiaha gie?"

⁵⁵ "Daa kampunta wa bua wa wondie? Daa v nun yine Meri, ta v numballi di yi Jemisi anan Josefu anan Simoni anan Judasi?"

⁵⁶ Da v tamba benne giena wa? Sia v ye genhe mana?"

⁵⁷ Die wia die ba zeti wo. Yisa die di bal a yi ba di, "Ba yia Nmuj naazua julma jigij mana mana muj, ntaala v gban gban v tun anan v gban gban v tigin vuosi jigij."

⁵⁸ Die v ka yi mamachi wia pam mi dama die ba ka yi wo yada wia.

14

Joon vuodieke die di sinana vuosi Nmuj nyaabu kuvla wia

(Maki 6.14-29; Luki 9.7-9)

¹ Sanja mi naan Herodi vuodieke die di yine Galili naan wa die di won Yisa wia.

² Die v bal a yi v nyin kuraha di, "U sen yiwo Joon vuodieke die di sinana vuosisi Nmuj nyaabu haguna kun me, die wia v yallu hagu bu mi a yie mamachi wia dene."

³ Die Herodi die yi wa nwan ba yigi Joon a bobu wa ta nagu wa a yi dansarika sun, die v numbu Filipi hogu Herodiasi wia die v yi die.

⁴ Dama Joon die nan bala yia wa muj di, "Di ka mu fu faari Herodiasi."

⁵ Naan Herodi die yaala v kuv Joon, ta die chiga Juu vuosisi, dama die ba sba a baari Joon die yiwo Nmuj naazua.

⁶ Die ba murina naan Herodi daa dieke die di ken tugu, v yi chaanti, ta Herodiasi hogu die di ken sie daadamba mana nunja, die naan Herodi sun die di paali fiati,

⁷ die v yi wa nwan a baari, "N huuya, n nan yi fu jadieke mana fu bala di yaala."

⁸ Die wia hogu wa nun di dagu wa jadieke v baan piasu, die v yinji ga bal naan Herodi di, "Gobi Joon vuodieke die di sinana vuosi Nmuj nyaabu sikpen a yi tasu ma a ken yi muj lele."

⁹ Naan wa sun die di chusu, ama die v huona daadamba nunja wia die v yi nwan di ba yi havu bike di yaalala die wo.

¹⁰ Die wia die ba gobi Joon sikpen dansarika sun.

¹¹ Die ba chii sikpeku anan tasu a ken yi havu bike, ta v dian di chiike a ga yi v nun.

¹² Die Joon kuvandusirba die di ken a nagu v nyin gbanja a ga guu, ta die a ga a bal Yisa.

Die Yisa die di yina dembisi tuse anv nyindiike dene

(Maki 6.30-44; Luki 9.10-17; Joon 6.1-14)

¹³ Die Yisa di wonna Joon kuvla wiaha die v juu haaru a nyu mi a ga jigidieke vuon di wone. Die vuosisi di wonna naa, die ba va ba tugu ta chu nagu a di v kuv a ga v jigij.

¹⁴ Yisa die di kenne nyuna haaru ma ta ye daadamba zaku die di yiwo wo pam, die v gban vuodiekemba die di yuaguna ba sun mana.

¹⁵ Jumu die di tugu, v kuvandusirba die di ken v jigij a bal di, "Nmuj gbige nannu muj ta giena dian di yi haaru; die wia vaa vuotamba an ba ga tugu si yaali nyindiike a dii."

16 Yisa die dɪ yɪŋɪ a balɪ dɪ, “Ba ka mɔ ba ga. Nɪnɪŋ nɪ gbanɪ gbanɪ nɪ yɪ ba jaan aŋ ba dɪi.”

17 Die ba baarɪ, “Paanɔ golime anɔ ananɪ zaasɪtɪ ale nyɪna tɪ yallɪ giena.”

18 Yisa die dɪ baarɪ, “Nɪ yaa ha a keŋ giena.”

19 Die v balɪ a yɪ vuotamba dɪ ba sɔɔŋ kala huutiti ma; ta die a nagɪ paanɔ golime anɔ wa ananɪ zaasɪtɪ ale wo, a daansɪ ŋmɪnsɪkpeŋ ta die a pagɪ Nɪmɪŋ. Die v gbieri gbieri paanɔsɪsɪ a nagɪ ha a yɪ v kɔanɔandɪsɪrɪba, die ba nagɪ ha a yɪ vuosisi.

20 Vuonɔ mana dɪ dɪi ta tɪalɪ tɪalɪ. Die v kɔanɔandɪsɪrɪba die dɪ vaarɪ nyɪntɪalɪkaha a suuli kparɪsɪ ban ananɪ ale.

21 Vuodiekemba die dɪ dine die yiwo dembisi tuse anɔ, ama die ba ka buɪsɪ hɔgɔba ananɪ ballɪ a gɔtɪ.

*Yisa die dɪ chɔnna nyaanɪ sikpeŋ wɪa
(Maki 6.45-52; Jɔɔn 6.15-21)*

22 Die Yisa die dɪ vaa v kɔanɔandɪsɪrɪba dɪ juu haarɪkɔ a garɪsɪ a ga mɔgɪkpɪrɪ mi wo chaaku, ta wɪarɪ dɪ v taanɪ vuosisi anɪ ba kullɪ.

23 Die v taanna vuosisi a kpatɪ wa, die v ga a jɔalɪ kunkogɪŋ dɪ v juɔsɪ Nɪmɪŋ. Yɪŋ die dɪ ga tɔgɪ ta v bie mi v nyɪna ma;

24 sanɪka gie ta haarɪkɔ die bie wo saasaa mɔgɪkpɪrɪ sɔnsɔŋ ananɪ sɔnsɔŋ nyapɔŋjɪku yaa ka dɔma dama bulɔgɪsɪŋ die nɪŋnana ka.

25 Yaa gamma kparaanɪ kpanɪ sanɪŋa die Yisa die dɪ chɔŋ nyaabu sikpeŋ a keŋ v kɔanɔandɪsɪrɪba jɪŋɪŋ.

26 Die ba yene wo v chɔnnana nyaabu sikpeku ŋmaamɪŋ die dɪ yigi be. Die ba baarɪ, “Kogɪŋ wonde” ta faasɪ keesi.

27 Ama Yisa dɪ balɪ wɪa a yɪ ba bɔnyɪ a baarɪ, “Nɪ da vaa ŋmaamɪŋ yalla nɪ, wo manɪŋ.”

28 Ta Piita dɪ baarɪ, “N Yɔmɔtɪenɪ dɪ yiwo fɔnɪŋ fɔ vaa anɪ n chɔŋ nyaabu sikpeŋ a haarɪ fɔ.”

29 Yisa dɪ baa, “Kiere.” Naa chɪanɪ ma Piita die dɪ nyɪŋ haarɪkɔ ma a piili chɔŋ nyaabu sikpeŋ a gara v jɪŋɪŋ.

30 Ama die v yene bulɔgɪsɪbɔ dɪ faasɪna nɪgɪ wa ŋmaamɪŋ die dɪ yigi wo die v piili a sɔɔna nyaabu chɪanɪ. Die v keesi a baarɪ, “N Yɔmɔtɪenɪ gbati mɪŋ taanɪ!”

31 Yisa die dɪ deenɪ nuunɪ a yigi wo bɔnyɪ ta baarɪ, “Fɔnɪŋ yada dɪ kana ka dala vuoke gie, bie yine fɔ chɪlɪ?”

32 Ba mana die dɪ juu haarɪkɔ sɔŋ die bulɔgɪsɪbɔ die dɪ nan.

33 Ta vuodieke dɪ benne haarɪkɔ sɔŋ die dɪ keŋ gbiriŋi a jɪama Yisa ta baarɪ, “Wusie, seŋ yiwo Nɪmɪŋ Bua.”

*Yisa die dɪ gbaannana Genezariti yvagɪtielɪŋ dene
(Maki 6.53-56)*

34 Die ba garɪsɪ mɔgɪkpɪrɪ a keŋ Genezariti tɪŋgbanɪ ma,

35 mi vuosi die dɪ mɪŋɪŋ Yisa. Die wɪa die ba mɔsɪlɪ a yɪ vuosi mana, ta ba chɪi vuodiekemba mana die dɪ yvaguɪna a keŋ v jɪŋɪŋ.

36 Die ba juɔsɪ wa dɪ v ko a vaa vuodiekemba dɪ yvaguɪna wa ko a gbɪ v jayeekiri kɔanɔanɪ; die vuodiekemba mana die dɪ gbɪna ka wa die ye wo gbaanɪŋ.

22 Die wta Keenani hōgv wōnyr die dī benne mi chaaku die dī kenj Yisa jigij a wa wa dī, “N Yōmōtien Davidi haagin chugi muj zōōluj! Jumbian yalla n havōōbin, dī a paali a mugisi wo pam.”

23 Ama Yisa die ka balu wuj mana a yi wa. Die v kvanandusirba die dī kenj v jigij a balu wa dī v yagi wa; dama v dī ti muj a yie wati.

24 Womi Yisa die dī yinji balu ba dī, “Izara vuodiekemba dī sīna siba yii diekemba dī bana, banuj ba jigij nyūna Nmuj dī tuj muj.”

25 Ta hōgv wa die dī a kenj a gbirigi Yisa nujja a baari, “N Yōmōtien, sunji muj!”

26 Yisa die dī yinji a baari, “Dī ka mu dī vuonj nagi ballibisi nyindiike a yi gbaasi.”

27 Die wta hōgv wa die dī yinji a baari, “N Yōmōtien ka yiwo wusie, ama gbaan diekemba dī dūana ba tien nujja nagan nagi nyindiike choōta dieke dī nannana v nujja a die.”

28 Naa chianj wta Yisa die dī balu wa, “Yiwo hōgv dieke yada dī dala! Fu yaalala jadieke wo nan yi a yi fu.” Lele womi v hōgvta wa dī ye alaafita.

Yisa die dī gbaanna vuosi pam dene

29 Yisa die dī nyin mi a ga Galili mōgtkuri chaan. Die a jwali a kalu kungin me.

30 Ta kpikpaan die dī a kenj v jigij anan gbilisi anan yusi anan gbarigisi anan gaantuj anan vuodiekemba mana dī yvagina yvagiti yiri yiri mana a nagi ba dvan v nujja; die v gbaan ba.

31 Kpikpaaku die dī yene ta gaantuba balu wta, ta gbarigisi dī chuj, ta gbilisi dī ye alaafita, yusi dī yese wo die dī yi be mamachi. Die ba biri Izara vuosi Nmuj.

Yisa die dī yina dembisi tuse anusa nyindiike dene

(Maki 8.1-10)

32 Yisa die dī wa v kvanandusirba a kenj v jigij a baari dī, “Zōōluj yigi muj muj anan vuosi gie wta, dama ba bie wo n jigij daraa ataa, ta lele ba wo jaan ba baan dii. N ka yaala n vaa ba kuli ta ka yi ba nyindiike, dama ba nan kenj chaa sien me.”

33 V kvanandusirba dī piasi wa, “Sīa ti nan ye nyindiike haagiri gie me a yi kpikpaaku gie?”

34 Yisa die dī piasi ba, “Paanusī anmīa nī yalli?”

Ba baari, “Paanusī golime ayōpoyi anan zaasibisi bita.”

35 Naa chianj wta Yisa die dī yi kpikpaaku nvan dī ba sūōj kala tujgan.

36 Die v nagi paanv golime ayōpoyi wa anan zaasibisi a biri Nmuj ta die gbieri gbieri he a nagi ha a yi v kvanandusirba die ba nagiha a yi vuosisi.

37 Die ba mana dī dii ta tialu tialu. V kvanandusirba die dī vaari nyintialikaha a suuli kpartisi ayōpoyi.

38 Die dembin diekemba die dī dine wo die yiwo vuosi tuse anusa, ama die ba ka busi hōgvba anan ballu.

39 Die Yisa dī wa a taan kpikpaaku ta die juu haartuj a ga Magadani tujgan chaan ma.

¹ Die Farasisi anjan Sadusisi vuosi batan die di ken Yisa jigijn. Die ba yaala ba yigi wo mun, die chian ma die ba piasi wa di u yi mamachi wun a yi ba an ka dagi siba Nmuj die zie wo u kvan.

² Ama die u yinji a balu di, "Nunumara di ken nmuntu jnmun nu njan baari, 'Sorin jigiri nan di vuna.'

³ Ta sukuleelin dian numara di ken nmuntu ta bi sibi nu njan baari, 'Nun baa ka nun mun.' Ni nan biagi a daansi numara ta balu wudieke di balla ka yi ama ni kaan di siba wudieke di yinene lele chiasu!

⁴ Nun, lele vuosi nu yiwo vuobiatu ta ka disa Nmuj, nu yaala nu ye wo mamachi wun; ama n kaan won yi wun a yi ni; ama mamachi dieke nyuna n baan nan nagi a yi nu yiwo Jona mamachi ka."

Die u balla die a yi ba, ta die ga ta va ba.

*Farasisi anjan Sadusisi daboti wia
(Maki 8.14-21)*

⁵ Die Yisa anjan u kvanandusiriba die di gasina mugikpuru a ga mi wo chaaku, die u kvanandusiriba die di daan ta ka nagi paanu.

⁶ Yisa die di balu a yi ba, "Ni summa Farasisi anjan Sadusisi daboti wia."

⁷ Die ba a bala a yia tan a baari, "Di yiwo ti kana ka nagi paanu wia u bala die wo."

⁸ Yisa die di mununa ba balala wudieke wo die u piasi ba, "Nun vuodiekemba nu yada di kana ka dala, bia nu bala yia tan nu wone paanu wia?"

⁹ Ni ye ka siba ka chian? Ni ka tunsu die n nagina paanu golime anu a yi dembisi tuse anu wa? Die kparisu anmia die ni vaari nyintalkaha a suuli?

¹⁰ Ta die n nagi paanu golime ayuboyi a yi dembisi tuse anusa wa, kparisu anmia die ni vaari?

¹¹ Bia yine ni yile di paanu wia man bala ni? 'Ni summa Farasisi anjan Sadusisi daboti wia!'"

¹² Die ba wa a siba a baari di u ka bala ba di ba summa yaa gamma daboti dieke ba yalla a yia paanu sun ama di ba summa Farasisi anjan Sadusisi dagin wia.

*Piita di bala wokpuma yaa gamma Yisa ma dene
(Maki 8.27-30; Luki 9.18-21)*

¹³ Yisa die di ga Siisiria Filipi tun chaan, die u piasi u kvanandusiriba di, "Muna vuosisi di baari manun vuota Bua wa yiye?"

¹⁴ Die ba baari, "Batan baari yiwo Joon vuodieke die di sunana vuosisi Nmuj nyaabu, batan dian baari yiwo Elaja ta batan dian di baari yiwo Jerimaya yaa Nmuj naazualba wonyi die di benne kurin ma wa."

¹⁵ Ta u piasi ba, "Ta nunun munu nu baari n yiye?"

¹⁶ Womi Simoni Piita di baari, "Fu yine miivolitien Nmuj Bua Masia wa, vuodieke u vaarna."

¹⁷ Yisa die di yinji a balu wa, "Fonun Simoni, Jona bua, sugifalun bemme fu ma, dama daa vuota yuori wari gie a dagi fu ama di yiwo n Chua Nmuj dieke di benne arizanna ma wa.

¹⁸ N bala fu, fonun fu yiwo Piita* ta tanjaalka gie sikpen man nan nagi n vuosi zien, ta kun gban kaan biagi a nyanji ba.

¹⁹ N nan yi fu Nmuj naari sanvan saftbie; die wia jadiekie mana fu baari di chuari tunjbanja gie me die gban gban jaabu nan di chuari arizanna

* 16:18 16.18 Piita chan yiwo tan.

ma; ta jadieke mana fu baaru ka ka chuari tungbanjka gie me, die gban gban jaabu kaan di chuari arizanna ma.”

²⁰ Womi Yisa die di kpaan v kwanandusiriba anan nuyimuna di ba da ken balu vuon di v yine Masia wa.

Yisa die di bala v wahala anan v kunj wia dene

(Maki 8.31-9.1; Luki 9.22-27)

²¹ A nyu sanjka mi yaa gamma, Yisa die di piili a bala a yuore v kwanandusiriba di, “Sie n ga Jerusalemi a ga dii wahala a nyu tka nyukoraha anan Nmu kikaabituba nyukoraha anan muraha didaguriba nuusi me. Ba nan kuv mu ama daraa ataa daraan Nmu nan hagi mu a nyu kunj me.”

²² Piita die di nagu wa a nyu lugu a piili a galuma wa a baaru di, “N Yomutien, Nmu da vaa die yi. Naa kaan daan yi fu.”

²³ Yisa die di yinji a balu a yi Piita, “Funu Sitaani wa gie hagi gie ta va mu. Yiwo tungbinjin n sien me dama fu sunanyilehe gie yiwo vuota sunanyile ama daa Nmu.”

²⁴ Womi v balu a yi v kwanandusiriba di, “Vuodieke mana di yaala v dia n kwan, sie v zeti v gban a nagu v dagariku a dia mu.”

²⁵ Dama vuodieke nu mana di kana ka saagya di v nagu v miivoli a yi mu nan waaru ka, ama vuodieke nu mana di ken waaru v miivoli n wia wunu nu nan daansi ye ke.

²⁶ Bia vuota di baa v ye, v yallu dunu nyinti mana ta waaru v miivoli, bia nyaru v baa v ye? Vuon nan biagi nagu jaan a daa v miivoli?

²⁷ Dama manu vuota Bua baa n yinji ken mu anan n Chua Nmu hagu, anan v malakasi, ta sanja mi n nan tu vuon mana yaa gamma v tunna die.

²⁸ Wusie man bala nu, vuosi batan bie gie ba kaan kpi sie ba ken ye manu vuota Bua naaru diile sanja.”

17

Yisa nyugbanu tarigu wia

(Maki 9.2-13; Luki 9.28-36)

¹ Daraa ayaba kwan chaan die Yisa die di nagu Piita, anan Jemisi anan v numba Jon, a yaa ba ga juu tanburukun sikpen me, ba nyuna.

² Womi v nyugbanu die di tarigu ba nuja. U nine di chaan siba nmu ta v nyinyeeke di yantu siba chaanu.

³ Ta ba ye Mosisi anan Elaja di nyuna bunu ba jigiu a bala wia anan Yisa.

⁴ Die wia Piita die di balu a yi Yisa di, “N Yomutien di vuna ti benne giena. Fu tu nan saagu, n tu nan kpui viisi ataa giena, ta kaanu fu jaan, ta kaanu yi Mosisi jaan ta kaanu dian di yi Elaja jaan.”

⁵ Die Piita die di yene ko bala wahala, nuumaayalun di ken ligi be, ta lolu di nyu nuumaaku ma a baaru, “N Buchoti wonna, v ma n su di paal a fiat, nu womma a yuma wa.”

⁶ Die v kwanandusiriba die di wonna loluku die nmaamu di faasi a yigi be, die ba gbirigi tungban.

⁷ Yisa die di ken ba jigiu a gbi gbi ba ta baaru, “Nu hagi zie. Da nu chiguma nmaamu.”

⁸ Die wia die ba kotu ba sikpigile a daansi ta ka ye vuon mi, sie Yisa nyuna ma.

9 Die ba nyūna tanu ma a keŋ sūbna wa, Yisa die dī kpaan̄ ba dī, “Nī sūmma nī keŋ a balī vuon̄ nī yene wudieke wo, a ga tugi san̄ŋa dieke man̄ŋ Vuota Bua dī balla v̄ hagi kun̄ me.”

10 Die v̄ kvaŋandusiriba die dī piast̄ wa dī, “Bia wia miraha didaguriba dī baari dī sie Elaja wolij̄ keŋ Masia ma?”

11 Die v̄ yinj̄ŋi a balī dī, “Ka yiwo wusie dī sie Elaja wolij̄ keŋ, amu v̄ wonst̄ wūŋ mana a mūŋŋi zien̄.

12 Ama man̄ŋ n̄ bala nī dī, Elaja wōŋ keŋ mūŋ ama ta vuosi dī ka mūŋŋi wa, ta yi wo yōri yōri die ba yaalala die wo. Die gban̄ gban̄ ba nan yi man̄ŋ vuota Bua aŋ n̄ dīi wahala ba nuusi me.”

13 Womi v̄ kvaŋandusiriba die dī mūŋŋi a baari Jōon̄ dieke die dī sūnana vuosi N̄mūŋ nyaabu wia v̄ bala die.

Yisa die dī vvarina jumbian̄ dembin̄ ma dene

(Maki 9.14-29; Luki 9.37-43a)

14 Die Yisa aŋaŋ v̄ kvaŋandusiriba bataa wa dī yinj̄ŋine a ga kp̄kpaaku jigiri daa wōnȳ die dī keŋ a gbirigi Yisa nūŋŋa,

15 a baari, “N̄ Yōmōtien̄ ch̄ŋi n̄ b̄a dembike gie zōol̄ŋ, dama v̄ yiwo kpenkpenant̄, die dī paal̄ a mugisi wo a yi v̄ nanna bolij̄ me yaa nyaan̄ s̄ŋ daan̄ mana.

16 Man̄ŋ yaa wa keŋ f̄v̄ kvaŋandusiriba jigij̄, ama die ba ka biagi a gbaan̄ wa.”

17 Yisa dī yinj̄ŋi a balī ba, “Nūn̄ŋ lele vuosi gie dī wone yada ta bī yi vuodiekemba dī kana ka d̄usa N̄mūŋ, nī yaala n̄ bemme nī jigij̄ a ga tugi san̄ŋa bia? Nī yaala n̄ yaa wa suguru aŋaŋ nī a ga tugi san̄ŋa bia? Nī yaa b̄a wa a keŋ giena.”

18 Yisa die dī nat̄ jumbiak̄ die ka nyūŋ b̄a wa ma, die b̄a wa dī ye a laafta lele womi.

19 Ka kvaŋ chaan̄ die Yisa kvaŋandusiriba die dī keŋ v̄ jigij̄ a piast̄ wa, “Bia wia tī ka biagi a yagi jumbiak̄?”

20 Die v̄ yinj̄ŋi a balī ba, “Dī yiwo nī yada dī kana ka dala wia. Wusie man̄ŋ bala nī, nī yi N̄mūŋ yada ka dala s̄b̄a kaŋmūŋ bin̄, nī nan biagi a balī yi tan̄ gie ‘V̄s̄ a nyūŋ giena a ga nan mi aŋ ka v̄s̄’; nī nan biagi yi jaan̄ mana.

21 ((Ama jumbian̄ s̄b̄a naa, nī kaan̄ biagi a yagi sie nī b̄oba nuan̄ ta j̄usa N̄mūŋ.))”

Yisa die bī balī v̄ kumbu wia

(Maki 9.30-32; Luki 9.43b-45)

22 Die Yisa kvaŋandusiriba mana die dī laḡs̄na Galili mi, die v̄ balī a yī ba dī, “Ba nan naḡ man̄ŋ Vuota Bua a yi vuosi nuusi me

23 aŋ ba k̄v̄ mūŋ ama daraa ataa daraan̄ n̄ nan hagi kumbu me.”

Die v̄ kvaŋandusiriba s̄ḡt̄ die dī paal̄ a ch̄v̄st̄.

N̄mūŋ j̄iamūŋ juokpenkp̄uk̄ lampo tumij̄ wia

24 Die Yisa aŋaŋ v̄ kvaŋandusiriba die dī gana Kapen̄omi, N̄mūŋ juokpenkp̄uk̄ lampotuosiribe dī keŋ Piita jigij̄ a piast̄ dī, “Didaguru wa tune N̄mūŋ j̄iamūŋ juokpenkp̄uk̄ lampoke mūŋ?”

25 Ta Piita die dī baari, wa, v̄ tune mūŋ. Piita die dī gana a juu tigiri me die Yisa die wolij̄ balī waha, ta piast̄ wa dī, “Simoni lala f̄v̄ yile? Ba mba tunene lampo a yia t̄ŋgban̄ka gie naakp̄uma ha? T̄ŋgban̄ka vuosi yaa chaan̄ŋ?”

26 Ta v̄ yinj̄ŋi a baari “Chaan̄ŋ.”

Ti chanchaalij wobiatu nagi chaala wia

15 “Fu numbua di kenj tunj fu bjan, ga u jigij sanja dieke u benne u nyuna ma a balu wa wudieke u yine. Du yi u saagi u tunna die, ni bi yiwo nimbali bura die.

16 Ama u a kenj ka yaala u wanj a yi fu, fu nagi vuobalumu yaa vuosi bale a guti fu ma anj ni ga u jigij, anj vuosi bale wo yaa bataa wa wanj wari ta yi fu siaratielij.

17 U bi ka yaala u wanj a yi ba, fu balu a yi Nmuj jamuj vuosi mana, du yi u ka bi wanj a yi Nmuj jamuj vuosisi, ni va wa anj u yi siba vuodieke di kana ka jama Nmuj yaa lampotuosiru.

Chvara anjan jadieke di kana ka chvari wia

18 “Wusie manj balu ni, jadieke di baa di chvari tunjbanja gie me die gban gban nan di chvari arizanna ma; ta jadieke di kana ka chvari tunjbanja gie me die gban gban jaabu kaanj di chvari arizanna ma.

19 “N bi bala ni, nuntj ni vuosi bale di yi nuabalumu tunjbanja gie me a juusi n Chva Nmuj dieke di benne arizanna ma jaanj, u nan yi ni yaalala die a yi ni.

20 Dama jigidieke mana vuosi bale yaa bataa di lagisna n saanj ma, mi manj guti a bie ba sɔnj.”

Yomu dieke di kana ka nagi chaa nandagiri wia

21 Die Piita die di kenj Yisa jigij a piast wa, “N Yomutien, du yi n numbua di yi muj bjan, bɔnjma manj baa n nagi a chaa wa? Bɔyɔpɔy?”

22 Yisa di yinjji a balu wa, “Aayi, daa bɔyɔpɔy ama banisi-yɔpɔy jigij ayɔpɔy.

23 Dama Nmuj naari su siba naanj wonyi di wana u tiginj yɔnti di u buisi ba hamuj ligire di muna die.

24 Die u piiline a busa ba ba yaa daa wonyi a kenj u jigij, die u dii wo u hamuj ligire tuse tuse pam.

25 Die u kaanj di biagi a tunj; naa chɔanj ma naanj wa die di a baari ba nagi wa anjan u hogu anjan u ballu anjan nyindiekemba u yalla mana a daa a kenj tunj hannu.

26 Ama yomu wa die di gbirigi naanj wa nɔnja a juusi wa a baari, ‘Dii suguru, n nan tunj fu jaanj mana.’

27 Ta zɔɔluj die di yigi naanj wa die u nagi hannu a chaa wa, ta va u ga.

28 “Womi yomu wa die di nyuj a ga haari u yomu chanchaanj die di dine u hamuj ligire bita, die u yigi u nyie ta balu wa, ‘Tunj muj n hannu lele!’

29 U chanchaaka die di a gbirigi u nɔnja a juusi wa a baari, ‘Dii suguru n nan tunj fu!’

30 Ama ta die u zeti ta baari ba yigi wo a ga a yi dansarika ma a ga tugɔ sanja dieke u baanj nan tunj hannu.

31 Die u yomu chanchaaliba die di yene die wo die ba sugiti di paali chɔusi die ba ga balu ba naanj wa wudieke mana di yine.

32 Naanj wa die di wa wa u juu; u piili a zia wa a baari di, ‘Fuɔnj vuobiaku gie die n nagi hannu dieke fu dinene a chaa fu muj dama die juusi muj muj.

33 Di tunj mu fu chigi wa fu chanchaaka zɔɔluj siba die n chiguna fu zɔɔluj die wo gban gban.’

34 Die sɔnyuru di paala yallu naanj wa u nagi daa wa a yi dansarika sɔnj di u dii wahala a ga tugɔ sanja dieke u baanj nan tunj hannu mana.”

35 Nandaguri gie kvanj chaan die Yisa di balu di, “Du yi fu ka nagi a chaa fu chanchaalij anan fu son mana die gbanj gbanj n Chua Nmutij dieke di benne arizanna ma wa di nan yi fu.”

19

Hogu anan dembin tan zetij wa

(Maki 10.1-12)

1 Die Yisa die di balla waha a kpati naa, u nyuj Galili a ga Judia tungban dieke di benne Joodani muguri chaaku.

2 Ta krikpaan die di di u kvanj die u gbaan vuodiekemba di yuaguna mi.

3 Ta Farasisi batan di a kenj u jigij a yaala ba magisi wa, ta piasi wa, “Ti muraha yi sien di dembin zeti u hogu ta u ka yi wuj mutij?”

4 Yisa die di yinjij balu ba, “Ni ka karuj Nmutij gbanju di bala die wo? Di ‘Piiliku me, Nmutij die naanna vuota, dembin anan hogu,

5 ta baari, Naa chianj ma dembin anan hogu nan va ba chualij anan ba nulij ta faari tan ta ba vuosi bale wo laguj a yi nyujgbanj balumuj.’

6 Naa chianj wa ba ka bi yi vuosi bale, ba wa yiwo vuobalimuj. Die wa jadieke Nmutij di naguna a laguj tan, vuota ka mu u puoke.”

7 Die Farasisi die di piasi wa, “Bia wa Mosisi die di yi mura di dembin di a kenj a baa u zeti u hogu sie u wolij a yi wa gbanuj a baari di u ka bi yaala wa?”

8 Yisa die di yinjij a balu ba di, “Ni tba di hagiruna wa die Mosisi die di yi ni sien di ni nan biagi a zeti ni hoonj. Ama piiliku me da die ka su.

9 Wusie manj bala ni, vuodieke mana di kenj zeti u hogu da daakpana tuuma wa ta faari hogu gaan u yiwo hogu kpana tuuma; ((ta vuodieke dianj faarina hogu wa yiwo hogu kpana tuuma)).”

10 Ta u kvanjandusuriba die di balu a yi wa di, “Di yiwo naa benne dembin anan hogu sunsunj die nuj dembin di ka faari hogu di kria.”

11 U yinjij balu ba di, “Da vuonj mana baan biagi a tuo dagiku gie sie vuodiekemba Nmutij di yuna ba sien di ba tuohe wo.

12 Dama wa pam chianj ma dembisi batan di ka faara hoonj; batan ba nanj muri ba ta ba ka yi dembisi; batan dianj vuota yine be die; ta batan dianj Nmutij naari wa ba zete; ama vuodieke di nan biagi a tuo dagiku gie, u tuohe vurunj.”

Yisa die di mutijina a tuo ballibisi dene

(Maki 10.13-16; Luki 18.15-17)

13 Die vuosi batan die di chii ba balli a kenj Yisa jigij di u nagi u nuusi a diisi ba ma ta juusi Nmutij a yi ba ama die u kvanjandusuriba die di nata ba.

14 Ta Yisa die di balu a yi ba, “Ni vaa ballibisisti kenj n jigij ta ni da kagi ba sien dama ba chanchaalij suna Nmutij naari.”

15 Die u nagi u nuusi a diisi diisi ba ma ta die chunj ga.

Dalvaki ligiretij wa

(Maki 10.17-31; Luki 18.18-30)

16 Sanja mi dalvakuj wonyi die di kenj Yisa jigij a piasi wa di, “Dudaguru, lala man nan yi ta ye miivoli dieke di wone kpatuj?”

17 Yisa die di yinjij a balu wa di, “Bia wa fu piasa mutij wovuna wa? Vuobalimuj nyuna ma vuj na; ama fu yaala fu ye miivoli dieke di wone kpatuj fu dia muraha.”

18 Ta daa wa die di piasi Yisa, "Muri bianti?" Ta u bali wa di, "Da kenj a kuvu vonj; da kenj a yaali vonj hogo; da kenj a gaari; da kenj a yi njmunchibisi siariatien;

19 Yima fu chwa anaj fu naa julima; ta chome fu chanchaan siba fu chone fu gban gban die wo."

20 Ta dalvakuri die di yinji a bali wa, "N wonj a du muraha gie mana muj. Wubia bina a tiali di n yi a gut?"

21 Ta Yisa die di a yinji a bali wa di, "Fu yaala fu buruj vuovuvuvu wusie ga a ga nagi fu nyinti mana a daa ta nagi ligirehe a yi zooluntielin ta fu buruj ligiretien arizanna ma, ta fu kenj a dia n kvanj."

22 Die dalvakuri di wonna naa wa u surj di chuvu u chuj ga, dama die u faasi yiwo nyintitienj.

23 Naa chianj ma Yisa die di a bali u kvanandusuriba di, "Wusie manj bali ni, di nan di tua di ligiretien juu Nmuj naari ma."

24 N bala ni bura, di nan yi molu di nyoguru daagi gariyuvu voruj ma a nyuj a tianj ligiretien di baanj nan juu Nmuj naari ma."

25 Die u kvanandusuriba die di wonna naa die di paali a yi be mamachi die ba piasa tanj di, "Munia baanj nan biagi a ye gbatiitanuj?"

26 Die Yisa di kotu u sikpenj a daansi ba ta die bali yi ba di, "Vuota nuj jigij di tua muj, ama Nmuj nuj nan biagi a yi jaanj mana."

27 Die Piita die di yinji a bali wa di, "Tuvuj nuj ti va wa ti nyinti mana ta kenj di fu. Bia yine ti nyuari?"

28 Yisa die di yinji a bali ba di, "Wusie manj bala ni, sanja dieke manuj vuota bua di kenj kali n naara gbanj ma anaj haturuj dunia haalku ma, nuuj die di yine n kvanandusuriba dianj nan di kali naara gbanj ban anaj ale mi a dii Izara buurinj ban anaj ale wo sariya."

29 Ta vuodieke mana di vana u tiginj yaa u numballi yaa u choonj yaa u nuuj yaa u balli yaa u kvati n wia, u nan daansi ye a chanchaan kobiga kobiga, ta bi ye miivoli dieke di wone kpatij.

30 Ama vuosi pam die di wolinne a bie nuuja nan wari kvanj ta vuosi pam die di wariina kvanj nan tianj nuuja."

20

Tvntvntij nandagiri

1 "Nmuj naari su siba tiginj tienj dieke di nyunna sukuleelinj a yaala vuosi di u nagi anj ba kenj tunj u kvanj ma."

2 Die wuvuvuvu anaj ba die di a bali a zienj di u nan tunj be dunda daari mi tune; die ba ga piili krianj.

3 Die di wa tuga hawa awayi sanja, tiginj tienj wo di bi nyuj a ga a ga ye vuosi batanj ba zene nyuvuvu jigij ta ka yie wuvuvu mana.

4 Ta u bali a yi ba, 'Ni gbanj ni ga a ga tunj tuuma n kvaku ma, ta n nan tunj ni tunj dieke di muva.'

5 Die wia die ba ga. Die di tuginj agbaa sanja die u bi yi die gbanj gbanj, ta agbaa die di tianna hawasi ataa kvanj chaanj, die u bi yi die gbanj gbanj.

6 Die di wa tuga juvmuj (agbaa kvanj chaanj hawasi anvu wonde), die u bi a ga nyuvuvu chaanj a ye dembisi batanj di zene mi ta ka tuuma tuvmuj mana. Die u piasi ba di, 'Bia ni zie giena yori damvuvuvu ta ka yie wuvuvu?'

7 Die ba yinji a bali wa di, 'Vuonj ka kenj nagi ti di ti ga tunj u tuuma.' Die wia u bali ba, 'Ni gbanj ni ga a ga tunj tuuma n kvaku ma.'

25 Naa chianj wia Yisa die di wa ba mana a lagisi tanj u jigij a bali ba, "Ni gbanj ni siba a baari vuodiekemba di daansinana vuosi tungbanjka gie me naanj daga wa ba gbanj ta nyinjuraha dianj naanj pogi wa ba vuosi ananj nunjmina.

26 Ama nunj die wo, ni sunsoj vuodieke di yaala nyinjuriti, sie u nagj u gbanj a buruj wabu a tuma a yima vuonj mana.

27 Vuodieke dianj di bi yaala u bemme nunja, sie u nagj u gbanj a buruj ni mana yomu,

28 siba manuj vuota Bua di sina die wo, dama n ka kenye di vuosi tuma a yima muj ama n kenye di n tunj yi vuosi, ta bi kpi a yi vuosi pam ye gbatitaanj."

Yisa die di yuorine yisi bale nine dene

(Maki 10.46-52; Luki 18.35-43)

29 Die Yisa ananj u kwanandusuriba die di nyinana Jeriko me, die kpikpaanj die di di Yisa kwanj.

30 Ta yisi bale die di kalt sieku nwanj a wunj di Yisa kenj tianna muj, die wia die ba piili a keese a baari, "Ti Yomotienj, naanj Davidi haaguj chigi ti zooluj."

31 Ama kpikpaaku die di natj ba di ba tarj watj, ama ta die ba wa a faasi a keese, "Ti Yomotienj, Davidi haaguj, chigi ti zooluj."

32 Yisa die di zie ta wa ba a kenj piasi ba di, "Bia ni yaala n yi a yi ni?"

33 Ba yinjja a bali wa, "Ti Yomotienj, ti yaala fu yuori wo ti nine."

34 Ta zooluj die di yigi Yisa, ta u gbi gbi ba ninehe, die ba ninehe die di yuori yuori, ta ba di u kwanj.

21

Yisa die di june Jerusalemi ba bira wa dene

(Maki 11.1-11; Luki 19.28-40; Joon 12.12-19)

1 Die ba kenne a kenj gbigi Jerusalemi ta kenj Betifeji tunj, tunj dieke die di benne kunkoginj dieke ba wasinana Olivi Tusi Kunkoginj luginj. Yisa die di tunj u kwanandusuriba bale di ba ga nunja

2 ta bali ba, "Ni gamma tunjkanjka di benne ni nunja, womi ni nan ye bonnunj di bobuna zie ta ka bua di zie mi; ni forisike a yaa ha a kenj n jigij.

3 Diu yi ta vuonj di piasi ni wunj, ni bali wa, ni Yomotienj yaalala ka, ta u nan vaa ni yaa ha kenj."

4 Wiaha gie mana die kenj yi muj siba die Nmuj di vana u naazualiba wonyi die di balna die wo di

5 "Ni bali Zayoni tika vuosi di,

'Ye, ni naanj wa kienj ni jigij.

U yiwo vuodieke di souna u gbanj tungbanj,

ta jwala bonj dieke di yi bonpohi.'"

6 Die u kwanandusuriba die di ga yi wudieke Yisa die di balla ba di ba yi wo.

7 Die ba yaa bonuku ananj ka bua a kenj, a nagj ba nyinyeeke a diisi a kvasi ta Yisa di jwali.

8 Kpikpaaku vuosi batanj die di nagj ba nyinyeeke a jati sieku me, ta batanj dianj di chia tusi naasi a jati sieku me.

9 Ta kpikpaanj dieke di benne u nunja ananj vuodiekemba di benne u kwanj di nata a baari,

“Hozaana!” Nɪ bɪrɪma Davidi haagɪrɪ gie.

Ɲmɪn yɪ alibarika a yɪ vuodieke dɪ kennene ɔ saan ma.

Nɪ faasɪ natuma hozaana ɲmɪnsikpenj.”

¹⁰ Die Yisa die dɪ gana a ga juu Jerusalemi, tɪka vuosi mana die dɪ hagi a zie a pɪasa taɲ dɪ, “Mɪnɪa wɔnna?”

¹¹ Kpɪkpaaku die dɪ yɪɲɲɪ balɪ ba dɪ, “Yisa, vuodieke dɪ yine Ɲmɪn naazɔa ta nyɲ Nazeriti, Galili tunjban ma wa.”

Yisa die dɪ wɔnsɪna Ɲmɪn jɪamɲ juokpenkpɪku dene

(Maki 11.15-19; Luki 19.45-48; Jɔɔn 2.13-22)

¹² Ta Yisa die dɪ ga a juu Ɲmɪn jɪamɲ juokpenkpɪku ma a yagi vuodiekemba mana die dɪ daanana anan vuodiekemba die dɪ yalla nyinti a daa mi; die ɔ kpanɲɲɪ vuodiekemba dɪ tarɲɲɪnana ligirehe teebulisi a bubi bubi anan vuodiekemba die dɪ yalla ɲmarɪsɪ a daa wa chɪasɪ a bubi,

¹³ ta die a balɪ ba dɪ, “Dɪ maagɪya Ɲmɪn gbanjku sɔɲ dɪ wɔnɲɲɪ Ɲmɪn baarɪ, ‘N tigiɪ gie nan dɪ wasa Ɲmɪn jɔsɔɲ jigiɲ’ ama nɔnɲɲɪ nɪ nagɪ ka a bɪrɲ gaarɲ jigiɲ.”

¹⁴ Die yɪsɪ anan gbarɪgɪsɪ die dɪ keɲ ɔ jigiɲ Ɲmɪn jɪamɲ juokpenkpɪku ma die ɔ gbaan ba mana.

¹⁵ Ama die Ɲmɪn kɪkaabɪtɪba nyɲkɔraha anan mɪraha dɪdagɪrɪba die dɪ jɪ sɪnyɪrɲɲɪ die ba yene ɔ yinene mamachi wɪaha ta bɪ wɔɲ ballɪbɪsɪsɪ dɪ natnana Ɲmɪn jɪamɲ juokpenkpɪku ma a baarɪ, “Hozaana, nɪ bɪrɪma Davidi haagɪrɪ gie die wol!”

¹⁶ Die ba pɪasɪ wa, “Wɔɲ wudieke ba balala wa mɲ?” Ta ɔ yɪɲɲɪ a balɪ ba, “Wa, ama dɪ maagɪya Ɲmɪn gbanjku sɔɲ dɪ, ‘Fɔ yine ballɪbɪsɪsɪ anan ballɪnyaalɪsɪ dɪ bɪra fɔ vɔnɲɲɪ.’ Nɪ ye ka karɲ wɪaha gie Ɲmɪn gbanjku sɔɲ?”

¹⁷ Yisa die dɪ va ba, ta nyɲ tɪka sɔɲ a ga Betani, die a dɔa mi tɔɲ dɪ vɔɲ.

Yisa die dɪ kana yɪ kɪnkamɲ tɪka dene

(Maki 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Tɔɲ die dɪ vɔna sɔkɔleelin die ɔ yɪɲɲɪ a gara tɪka sɔɲ, die kɔɲ die dɪ yallɪ wa.

¹⁹ Die ɔ ye kɪnkamɲ tɔɲ dɪ zene gbigi sieku nɔan die ɔ ga ka jigiɲ, ama die ɔ ka ye jaan mana ka sikpenj sie vaatɪ nyɲna ma. Na chɪan ma die ɔ balɪ yɪ tɪka dɪ, “Kaan bɪ nyɲ nyɲnyɲka!” Lele womi tɪka mana die dɪ ko.

²⁰ Ʋ kɔanandɪsɪrɪba die dɪ yene naa wa die dɪ yɪ be mamachi. Die ba pɪasa taɲ, “Laha kɪnkamɲ tɪka dɪ ko lagi lagi die?”

²¹ Yisa die dɪ yɪɲɲɪ a balɪ ba dɪ, “Wusie man bala nɪ, dɪ yɪ nɪ yɪ Ɲmɪn yada ta ka chɪɪya nɪ nan biagi a yɪ wudieke n yine yɪ kɪnkamɲ tɪka gie; daa genke nyɲna ma, nɪ nan biagi a balɪ yɪ kɪnkogiri gie dɪ, vɔsɪ a ga nan mɔgɪkpɪrɪ ma an ka senj yɪ.

²² Dɪ yɪ nɪ yɪ Ɲmɪn yada nɪ nan ye jadieke mana nɪ jɔsɪnana a yaala.”

Vuosi batan die dɪ pɪasɪna Yisa yaa gamma ɔ yiko ke wɪa dene

(Maki 11.27-33; Luki 20.1-8)

²³ Yisa die dɪ yɪɲɲɪ a keɲ juu Ɲmɪn jɪamɲ juokpenkpɪku ma, ta die daga vuosi Ɲmɪn wɪaha, die Ɲmɪn kɪkaabɪtɪba nyɲkɔraha anan juu vuosisi nyɲkɔra die dɪ keɲ ɔ jigiɲ a pɪasɪ wa dɪ, “Bɪa yiko fɔ yaa yie wɪaha gie? Mɪnɪa yɪna fɔ yiko ke gie?”

* **21:9 21.9** Hozaana chɪan yiwo “Gbati tɪ taan”.

24 Ta Yisa dɪ yinjɪ a bali ba, “N nan pɪasi nɪ wɔbalmɪŋ, dɪ yi nɪ biagi a bali mɪŋ ka chɪaŋ, n nan bali nɪ yiko dieke a yalla a yie wɪaha gie:

25 Jɔɔn vuodieke die dɪ snana vuosisi Nɪmɪŋ nyaabu, Nɪmɪŋ die yɪna wa yiko yaa vuota?” Ba piili a nɪga nɪnhagɪrɪŋ dɪ, “Bɪa tɪ baa tɪ bali? Tɪ kenj a baari ‘Nɪmɪŋ jigɪŋ’, ɔ nan yinjɪ a bali tɪ dɪ, ‘Ta bɪa wɪa nɪ ka yi wo yada?’

26 Ama tɪ kenj baari ka nyɪŋ vuota jigɪŋ, tɪ chɪga ŋmaamɪŋ anaj wudieke kɪkɪpaaku dɪ baan yi, dama vuonj mana die yi yada dɪ Jɔɔn senj yiwo Nɪmɪŋ naazɔa.”

27 Die wɪa die ba yinjɪ a bali Yisa dɪ, “Tɪ ka sɪba.” Die ɔ bali yɪ ba, “Die nɪŋ n kaan bali nɪ vuodieke dɪ yɪna mɪŋ yiko manj yaa yie tɔɔmaha gie.”

Daa wɔnyɪ ballɪ bale nandagɪrɪ wɪa

28 A kɔaŋ chaan Yisa dɪ pɪasi ba dɪ, “Laha nɪ yile yaa gamma wɪari gie? Daa wɔnyɪ die yalla ballɪ bale, ta die bali a yɪ jakɔɔrɪ dɪ, ‘N bɔa, ga kɔaku ma a tɔŋ tɔɔma jinne.’

29 Bɔa wa die dɪ yinjɪ a bali wa, ‘N kaan ga’ ama ka kɔaŋ chaan ɔ tarɪŋ ɔ sɔŋanyile ta ga kɔaku.

30 Die chɔɔŋ wa dɪ ga bɔabike jigɪŋ a bali die gbanj gbanj a yɪ wa, ɔ yinjɪ a bali dɪ, ‘N chɔa n nan ga’, ama die ɔ ka gaya.”

31 Yisa die dɪ taanna nandagɪrɪ gie a kpatɪ die ɔ pɪasi Nɪmɪŋ kɪkaabitɔba nyɪŋkɔraha anaj Juu vuosisi nyɪŋkɔraha dɪ, “Ballɪ bale wo gie, ba jabɪa yɪne ɔ chɔɔŋ dɪ yaalala dene?”

Die ba yinjɪ a baari, “Jakɔɔrɪ.”

Yisa die dɪ bali a yɪ ba dɪ, “Wusie manj bala nɪ, lampotuosiribe anaj vuodiekemba dɪ dɔaga hɔgɔkɔpana yaa daakpana nan wolɪŋ a juu Nɪmɪŋ naari ma nɪ ma.

32 Dama Jɔɔn dieke die dɪ snana vuosi Nɪmɪŋ nyaabu die kenj nɪ jigɪŋ a dagɪ nɪ sievɪŋka ama die nɪ ka yi wo yada, ama lampotuosiribe anaj hɔgɔkɔpana anaj daakpana die dɪ yi wo yada. Die nɪ yene wɪaha gie mana kɔaŋ chaan, nɪ ka tarɪŋ nɪ sɔŋanyile ta yi wo yada.”

Tɔntɔntɔba nandagɪrɪ

(Maki 12.1-12; Luki 20.9-19)

33 Yisa die dɪ bɪ a bali ba, “Nɪ bɪ wɔŋ nandagɪŋ kaanu bɪbra. Tigɪŋ tienj wɔnyɪ die benne a sɔɔ tɪ diekemba dɪ baan nan nyɪŋ nyɪŋnyɪŋka ɔ kɔaŋ ma, a nagɪ daati a kɔpie gilɪŋke, ta die a wɔnsɪ vɔrɪŋ, jigɪdieke ba baan dɪ ŋmɔa nyɪŋnyɪŋka nyaabu a yie, ta kɔpii vɔŋ mi. Ta nagɪ kɔaku a yɪ tɔntɔntɔba nuusi me dɪ ba daansɪma. Dɪ yi a kenj ŋmɔntɪ dɪ ba kɔaa a yɪ wa ta kɔaa ba tɔaŋ. Ka kɔaŋ chaan die ɔ dɪa a ga tɪŋ kaanɪ.

34 Die nyɪnyɪŋkaha kɔaala sanja die dɪ kenne tugɪ die ɔ tɔŋ ɔ yɔŋɪsɪ dɪ ba ga tɔntɔntɔba jigɪŋ a ga tuo ɔ tɔaŋ.

35 Ama ta tɔntɔntɔba dɪ yigi ɔ yɔŋɪsɪsɪ a nɪŋ wɔnyɪ pam ta kɔɔ wɔnyɪ ta taa wɔnyɪ dɪaŋ anaj tana.

36 Daa wa dɪ bɪ tɔŋ yɔŋɪsɪ batan a tɪaŋ vuodiekemba ɔ wolɪnne a tɔŋ wa, ta tɔntɔntɔba dɪ yi be die gbanj gbanj.

37 Kɔaŋ kɔaŋ chaan ɔ tɔŋ ɔ gbanj gbanj ɔ Bɔadembɪŋ. A baari, ‘N sɪba baari ba nan yɪ n bɔa wa julma.’

38 Ama tɔntɔntɔba die dɪ yene ɔ bɔa wa die ba bali yɪ tamba, ‘U faari diiru wo wɔnna, nɪ vaa tɪ kɔɔ wa ta nyinti bɔrɪŋ tɪ sɪtɪ!’

39 Ta die ba yigi wo a nagɪ wa a nyɪŋ kɔaku lɔŋŋ a kɔɔ wa.”

40 Yisa die dɪ taanna nandagɪrɪ gie a kpatɪ die ɔ pɪasi ba, “Die wɪa kɔaku tienj dɪ kenj kenj bɪa ɔ baa ɔ yi tɔntɔntɔba mi?”

41 Ba yinji bali wa di, "U nan kuu banu tuntumbiati tielibe ta nagi kuaku a yi vuogaasi, vuodiekemba di baan nan yi wa u nyinyinykaha tvan a kpaala sanja."

42 Yisa di bali yi ba, "Ni ye ka karu Nmu gbanu su die di maaguna die wo? Di maagiya di 'Tan dieke mumurba die di zetine ta baari ba ka yaala ka wa die di yinji a keji yi gongogonyogoru tan vuru, Nabidie Nmu yine die ta a faasi yi ti mamachi!' "

43 Die wia Yisa die di bali a yi ba, "Wusie man bali ni, Nmu nan ghati u naari a nyu ni jigin ta nagi a yi vuodiekemba di baan nan vaa u dii ka nyaru."

44 ((Ama vuodieke di nanna tanu gie sikpen nan nmabu nmabu ama vuodieke tanu di keji nan u sikpen u nan nuji nuji sba zoi.))"

45 Die Nmu kikaabuba nyinkuraha anan Farasisi die di wonna nangaha die ba muji sba banu ba wia Yisa die taan nangaru.

46 Die ba yaala ba yigi wo, ama die ba chiga kpikpaaku nmaamu dama vuosi die yi yada a baari di Yisa yiwo Nmu naazu.

22

Hogu faaru nangaru (Luki 14.15-24)

1 Yisa die di bu nagi nangaga a bali wia a yi vuosisi di,

2 "Nmu naari su sba nan wony die di wonsuna hoguhaalu banwala di u yi u bua.

3 Ta die tuji u yonisi di ba ga bali vuodiekemba u wone a posi wo di ba keji banwala, ama die ba ka yaala ba keji.

4 Die u bu tuji yonisi batan ta bali ba di, 'Ni gamma a ga bali vuodiekemba die n wone a posi wo di chaanti nyindike yi siri mu; n waji kuu narapoka anan naara narika ta a mana yi wo siri; die wia ni keji a keji dii banwala chaanti!'

5 Ama die u posine vuodiekemba ba die ka togu wa ta die ga ba tuma jige; wony di ga u kuan, ta wony dian di ga u nyinti daala jigin nyu ma,

6 ta batan dian die di yigi u yonisi a nigi nigi ba ta kuu ba.

7 Die nan wa di ju sunuru pam; u tuji u sojasi ba ga kuu vuokulaha ta ju ba tika bolin.

8 A kuan chaan die nan wa di wa u yonisi a bali ba di, 'N hoguhaalu banwala chaanti yi siri mu, ama vuodiekemba n wone a posi wo ka mu di ba keji.

9 Die wia ni wa gamma tika su siekuma ma, a wa vuodieke mana ni baan nan tuoli di ba keji a dii laaku chaanti.'

10 Die u yonisi di nyu ga siekuma ma, a ga wa vuodiekemba mana ba yene, vuona anan vuobiati mana; ta die ba keji a suuli banwala tigi me.

11 "Ta Naan wa die di keji di u daansi ye vuodiekemba di kenne banwala, die u ye daa wony di benne vuosi sunsu ta ka yeegi banwala nyinyeke.

12 Ta Naan wa di piasi wa, 'N zua yiwo laha a keji juu giena ta ka yeegi banwala nyinyeke?' Ama daa wa die ka bali wu.

Miri dieke di tianna miraha mana wia

(Maki 12.28-34; Luki 10.25-28)

³⁴ Die Farasisi di wonna di Yisa nyinbalukaha die nyanji Sadusisi die ba lagisi tamba a kenj.

³⁵ Ba wonyi die di yine miraha didaguru di magisi wa anan wopiasiku di,

³⁶ “Didaguru, miri bia tianna miraha mana?”

³⁷ Yisa die di yinji a baari di, “ ‘Chome fu Yomotien Nabidie Nmuji anan fu sonj mana anan fu haalij mana anan fu sonjanile mana.’

³⁸ Genke yine muri dieke di benne nyanja ta bi tian miraha mana.

³⁹ Ta jadieke dian di diisine bule wo dian bi yiwo nyinmuna a goti, ‘Chome fu chanchaan siba fu gban gban.’

⁴⁰ Mosisi miraha mana anan Nmuji naazwalba dagiti mana diisi wo miraha ale wo gie me.”

Mina bua yine Masia wa

(Maki 12.35-37; Luki 20.41-44)

⁴¹ Sanja dieke ta Farasisi di lagisina tamba die Yisa di piast ba di,

⁴² “Bia ni yile yaa gamma Nmuji vuovarikiri Masia wa wia? Mina bua yine wo?” Ba yinji bal wa “U yiwo Davidi haagun.”

⁴³ Die Yisa di piast ba, “Ta bia yine sanja dieke Davidi die di suuline anan Nmuji Haalibu die di wasa wa di, n ‘Yomotien?’ Ta baari

⁴⁴ ‘Nabidie Nmuji die bala n Yomotien;

Kala n nuudiiginj chaan,

a ga tugi sanja dieke n baan nan nag fu dataasi a yi fu nuusi me.’

⁴⁵ Du yi ta Davidi die di wasa Masia wa di ‘N Yomotien’, di bi baa di yiwo lala Masia wa bi yi Davidi haagun?”

⁴⁶ Die ba wonyi mana die ka biagi a yinji a bal wun, die wia a nyun dnda daari mi yaa gamma vuonj die ka bi yaa sikiminj a baan nan biagi a piast Yisa wopiasika.

23

Yisa die di kpaana vuosi yaa gamma miraha didagurba anan Farasisi vuosi wia dene

(Maki 12.38, 39; Luki 11.43, 46; 20.45, 46)

¹ Die Yisa die di bal a yi kpukpaaku anan u kwanandusiriba di;

² “Miraha didagurba anan Farasisi yine vuodiekemba ba yina sien di ba yinji baluma Mosisi miraha chasi.

³ Die chian ma di vuna an ni saagi ta dia ba daguna ni die mana, ama ni summa ni ken yine wudieke ba yinene, dama ba ka di wudieke ba balala wa.

⁴ Ba nanj vaa wa vuosi chii chiidunsa, chii dieke di dununa a yia ba, ama ba ka saaga a sunje be an ba chii chititi.

⁵ Wudieke mana ba yinene, ba yie muji di vuota ye be. Ye, ba naguna Nmuji miraha di maaguna bita gbanbisi me a bobu yi ba die anan ba nuusi me ta a faasi dala dala die; bi ye ba nyinyeeki wagiti kwan nua di wagirina ta faasi teeli die.

⁶ Du yi ba duoga jige ba nanj yaala ba kala sikperkpuma tielin jigikasika; ta ba kenj ga Nmuji jiamun juone jigin, ba nanj yaala ba kala vuokpuma jigikasika;

⁷ ta bi yaala ba waasuma ba anan juluma nyogiti jige ta wasuma ba ‘Didaguru.’

8 Ama nūnūj nūj da keŋ yi ba wasūma nū ‘Dīdagurū’ dama nū mana yiwo nūmballī anāŋ taŋ ta yaa nū Dīdagurū balmūj.

9 Ta nū daa keŋ wa vuonj tūŋgbanjka gie me ‘Choonj’ dama nū yaa wa Choonj balmūj; wōnūj v yiwo Njūmūj dieke dī benne arizanna ma.

10 Nī daa bī yaa vuosi wa nū ba ‘Nūŋandūsūribā’ dama nū yaa wa nū Nūŋandūsūri balmūj wōnūj v yine Yīsa Masia.

11 Vuodieke dī yine vuokpūj nū sūj v yi v gbanj nū tontontū.

12 Ama vuodieke dī kotīna v gbanj ŋmūjsikpenj, Njūmūj nan dansī sūŋj wa tūŋgbanj; ama vuodieke dī sūbna v gbanj tūŋgbanj Njūmūj nan dansī kotī wa ŋmūjsikpenj.”

Gīgaantība vuosi gaamūj wīa

(Maki 12.40; Luki 11.39-42, 44, 52; 20.47)

13 Ta Yīsa dī bī balī dī, “Nūnūj mūrāha dīdagurūba anāŋ Farasisi mba yine gīgaantība dī nan dī bīanj a yi nū, dama nūnūj nū ligi wo Njūmūj naari sanvāri dī vuosi daa juu. Nī gbanj ka baa nū juu, ama ta kaga vuodiekemba dī yaalala ba juu wo.

14 (Nūnūj mūrāha dīdagurūba anāŋ Farasisi mba yine gīgaantība, wōbīanj bie nū ma, dama nū gbata kpīhōgūba tige, ta jūsa Njūmūj a yōasa ta gaama sība nū yiwo vuodiekemba dī chīŋnana Njūmūj. Die wīa nū tībīdatūj nan dī faasi dala pam.)

15 “Nūnūj mūrāha dīdagurūba anāŋ Farasisi mba yine gīgaantība, wōbīanj bie nū ma, dama nū gasa mūgkūpūma ta chūj gara tūŋgbanjīsi ta yaala vuodieke dī baan nan tarīgī v berīj a dīa nū kvanj, dū yi nū keŋ ye vuonj, nū ŋaan yiwo v tūmbīatī dieke dī yalla wa a gara Sītaani bolīj me bī gvūti die bule sība nūnūj.

16 “Nūnūj yūsi dīdatīrūj, wōbīanj bie nū ma! Nī daga vuosi dī, ‘Dū yi ta vuonj dī hūu Njūmūj jāmūj juokpenjkrūku, dī ka yi nūŋmīna, ama dū yi v keŋ hūu ligire dieke dī benne juoku me wo sie v yi dene.’

17 Nūnūj yūsi anāŋ gaantūj, nyinti ale wo gie a jābīa yine nūŋmīna, ligirehe yaa Njūmūj juokpenjkrūku die dī yine ligirehe dī yi Njūmūj sūtī?

18 Ta nū bī daga dī, ‘Dū yi vuonj dī hūu kaabūj korīj, ka ka yi nūŋmīna, ama v keŋ hūu kaabūj dōŋ dī dīisīne korīku me wo, sie v yi dene gbanj gbanj.’

19 Nī seŋ yiwo yūsi wusie. Nyinti ale wa a jābīa yine nūŋmīna, kaabūj dōŋku yaa korīku dī yine kaabīku dōnka die dī yi Njūmūj sūtī?

20 Die wīa dū yi ta vuonj dī hūu kaabīku korīku, dī dagī sība v hūu kanūj anāŋ jadīeke mana dī dīisīne ka ma.

21 Ta dū yi vuonj dī hūu Njūmūj jāmūj juokpenjkrūku, dī dagīya sība v hūu kanūj anāŋ Njūmūj, vuodieke dī benne ka ma.

22 Dū bī yi vuonj dī hūu arizanna, v hūu wa Njūmūj naari gbanjtītī anāŋ vuodieke dī kalala ka ma.

23 “Nūnūj mūrāha dīdagurūba anāŋ Farasisi mba die yine gīgaantūj, wōbīanj bie nū ma. Nī naga nanjūssī anāŋ bōŋv anāŋ neeri anāŋ nyinti a taŋ banj sūj a nagī kaanī a yīa Njūmūj, ama ta va jadīeke dī yine nūŋmīna v mūrāha ma; sība wusie sarīya dīile, anāŋ zōōlūj chīgūla anāŋ yada yīile. Genhe die mōna nū yīme, ta da va hanūj ba yīile.

24 Nūnūj yūsi diekemba dī datūnana nū chanchaalūj naa, nū ŋaan vvara nanjūŋ nyaan ma a taan ama ta nyīa nyōgūnī anāŋ nyaabū!

25 “Nūnūj mūrāha dīdagurūba anāŋ Farasisi mba nū yiwo gīgaantūj, wōbīanj bie nū ma, dama nū daaraa nū nyanyuulī kpala anāŋ nū tūmbala kōasi, ama a sūgītī dī suulī anāŋ gbatūj anāŋ halī.

26 Ntunuj Farasisi mba yine yusɪ, nɪ wolinj a daari nɪ nyanyuuli kpalaha ananj nɪ tɪmbalaha sɔgiti, ta a kuasi dɪanj nan daari.

27 “Ntunuj miraha dɪdagirɪba ananj Farasisi mba nɪ yiwo gigaantuj, wubɪanj bie nɪ ma. Dama nɪ sɪ sɪba vɔrtɪ dieke ba mu a penti zie, ta a kuasi dɪ vɪna ama ta a sɔgiti dɪ suuli ananj vuota kɔba ananj nyusɔgɪj.

28 Die gbanj gbanj ta vuosi yese nɪ yerj me ta nɪ vɪna, ama nɪ sɔgiti dɪ suuli ananj njmɪnchɪbɪsɪ ananj bɪanj.

Yisa die dɪ bala ba tɪbɪdatuj wɪa

(Luki 11.47-51)

29 “Ntunuj miraha dɪdagirɪba ananj Farasisi mba nɪ yiwo gigaantuj, wubɪanj bie nɪ ma. Nɪ mɪa Nmutj naazvalɪba vɔrtɪ, ta penti zienj, ta yi jadieke dɪ baanj nan tɪnsɪ vuosi yaa gamma vuodiekemba die dɪ chɪgɪnana Nmutj kunj wɪa,

30 ta baari dɪ, die tɪ tuj beri tɪ chɔɔŋkɔsuluj sanja, tɪ tuj kaanj yi wudieke ba yine wo ta kus Nmutj naazvalɪba.

31 Die wɪa nɪ seŋ a saagu mutj dɪ nɪ yine vuodiekemba die dɪ kɔna Nmutj naazvalɪba wo haagɪsɪ.

32 Die wɪa nɪ chɔɔŋkɔsulɪba die dɪ piiline a yie tɔmbɪatɪ die wo, nɪ yi he a kpatɪ.

33 Ntunuj nyinvuuke ananj nyinvuuke ballɪ. Nɪ baa nɪ yiwo lalta a chɪgɪ nyuj tɪbɪdatuj boli dieke dɪ wone kpɪsɪnj sɔnj?

34 Die wɪa n bala nɪ dɪ, n nan tuj Nmutj naazvaluj ananj sɪsɪburuj ananj dɪdagɪrɪj nɪ jigɪj, ama nɪ nan kus batanj, ta kpaasi batanj a diisi dagarɪkɪj ma anj ba kpi, ta nɪgɪ batanj Nmutj jɪamuj juone me ta dɪ ba nagɪsɪ a nyuj tuj kaani a ga tuj kaani.

35 Naa chɪanj ba kɔna vuodiekemba dɪ chɪgɪnana Nmutj tɪbɪdatuj nan keŋ nɪ ma, a nyuj Abeli a tɔgɪ Berakia bua Zakaria ma, vuodieke die nɪ kɔna Nmutj jɪamuj juokpenkɪkɪkɪ ananj kaabuj koriku sɔnsɔkɪ.

36 Wusie manj bala nɪ, lele gie vuosi nan daansi ye tɪbɪdatuj tɔmbɪatɪ gie mana wɪa.

Yisa die dɪ chone Jerusalemi vuosi wɪa dene

(Luki 13.34, 35)

37 “Nchɔvanaawee, Jerusalemi vuosi, ntunuj vuodiekemba dɪ kɔna Nmutj naazvalɪba, ta bɪ taa vuodiekemba v tɔnna nɪ jigɪj wo tana, buŋmɪa manj mɪa, a yaala dɪ n lagɪsɪ nɪ bunyɪ sɪba kpɪantuj dɪ njaana lagɪsɪ ka ballɪ ka chobiti chɪanj ta nɪ ka saaga.

38 Ye, Nmutj va nɪ Nmutj jɪamuj juokpenkɪkɪkɪ ta ka zie yɔrɪ.

39 N bala nɪ, a nyuj jinne yaa gamma, nɪ kaanj bɪ ye mutj bɪbra a ga tɔgɪ sanja dieke nɪ baanj nan balɪ dɪ, ‘Nmutj alibarika bie vuodieke dɪ kennene tɪ Yɔmɔtɪej saanj ma.’ ”

24

Nmutj jɪamuj juokpenkɪkɪkɪ chɔsɔsɪj wɪa

(Maki 13.1, 2; Luki 21.5, 6)

1 Yisa die dɪ nyuj Nmutj jɪamuj juokpenkɪkɪkɪ jigɪj a chɔŋ gara, die v kɔanjandɪsɪrɪba die dɪ keŋ v jigɪj a balɪ wa, ye Nmutj jɪamuj juokpenkɪkɪkɪ dɪ vɪna die.

2 Die v pɪasɪ ba dɪ, “Nɪ ye nyinti gie mana mutj? Wusie manj bala nɪ, ba nan kpanjɪ a mana a taanj tujgbanj ma, ta tanj balumuj gbanj kaanj wɪarɪ a sɔgɪ ka chanchaanj ma.”

25 Nt womma! N won bali nt mun ta sanjka ye ka tugya.

26 “Die wia, ba ken bali nt, ‘Ye, v bie wo haagun ma!’ Nt da ken ga mi yaa ba ken a bali nt, ‘Ye, v bie wo juoku me!’ Nt da ken yi yada;

27 dama manun vuota Bua kenin nan dt su siba nun dt naana nyigisi a nyun nmun posu a ga tugi nmun nanun chaaku die wo.

28 “Jigidieke jakpiikin nyubuun dt benne, mi zuuti dt lagima.

*Vuota Bua yinji kienku wia
(Maki 13.24-27; Luki 21.25-28)*

29 “Wahalaha mi kwan chaan ta nmun nan sibi, chuku kaan bi chaan; ta chumarisisi nan nyun nmunsikpen a nan ta nyindieke dt benne nmunsikpen nan don a lagun tan.

30 Sanjka mi ta vuosi nan ye manun vuota Bua wa yinji kienku siara nmunsikpen, buuri dieke mana dt benne tungbanjka gie me nan kun, ta ye manun vuota Bua dt benne nuumara ma nmunsikpen a ken suna anan yiko chuulikpenkrun.

31 Malaka nan wu wun, ta n tun n malakasisi an ba ga donu luga a nusa mana mana a lagisi n vuovarikaha dieke dt benne tungbanjka gie luga a nusa wa mana.

*Chunchuleke tuka dagiti wia
(Maki 13.28-31; Luki 21.29-33)*

32 “Nt vaa chunchule tuka dagi nt yan. Ka nagisi dt ken posa ta vaati dt nyinna nt summa a baari yibun gbigiye mun.

33 Nt bi a ken ye ta nyinti gie yie naa gban gban nt summa a baari n kenin gbigiye mun.

34 Wusie man bala nt, lele vuosi kaan kpi a kpatu ta waha gie mana ken yi.

35 Nmunsikpen anan tungban nan ken a tan ga, ama n wobalikaha kaan tan naa daa.

*Vuon ka siba Yisa yinji kenin daan
(Maki 13.32-37; Luki 17.26-30, 34-36)*

36 “Ama vuon ka siba daari yaa sanja dieke n baan ken; malakasi dieke dt benne arizanna ma dian ka siba, manun Nmun Bua gban ka siba, sie n Chua Nmun nyuna sibina.

37 Die dt sina die wo Nowa sanjka dt nan dt su die manun vuota Bua wa kenin sanja.

38 Nowa sanja, sanja dieke nyaakrubu dt yene ka kenye, vuosi die dt die ta nyuo, ta faara hoon, ta naga ba hogilasi a ya chullun, a ga tugi daa dieke Nowa dt june haarikrubu sun.

39 Ta vuosi gie die ka siba wudieke dt yinene a tugi sanja dieke nyaabu dt kenne dii ba mana. Die dt baa dt summa sanja dieke manun vuota Bua wa dt bala n ken wo.

40 Sanjka mi dembisi bale nan dt tuma kuvaku ma, ta n nan nagu wonyi ta va wonyi.

41 Hoon bale nan dt numa zaa na ma, ta n nagu wonyi ta va wonyi.

42 Die wia nt gbara dama nt zu daa dieke manun nt Yomutien dt bala n ken.

43 Ama nt summa wuru gie chian; du yi ta tigin tien dt ken siba sanja dieke gaaru dt bala v ken yun v tigin me, v tun nan dt gbaru ta kaan vaa v wu v figiri a juu a gaari.

⁴⁴ Die wia di vuna ta ni gban ni yi siri sanja mana dama manuj vuota Bua nan keŋ sanja dieke ni kana ka yile di n nan keŋ wo.

Yomv die di tuone v Yomvutien nvan die

(Luki 12.41-48)

⁴⁵ “Yomv bia yine yantien ta yie v Yomvutien di daguna di v yi wudieke? Wonuj v yine vuodieke v Yomvutien di nan vbari di v daansima v yomv chanchaalba ta yuma ba ba nyindiike sanja dieke di mvna.

⁴⁶ Du yi ta v Yomvutien di keŋ tigin ta ye wo ta v tuma die wo gban, svgfialuj nan di bie v ma.

⁴⁷ Wusie man bala ni, v nan nagı wa a zien di v daansima v nyinti mana mana.

⁴⁸ Ama v yi yomvuban, v nan di yile v sun ma di v Yomvutien wo kaan keŋ lagi lagi,

⁴⁹ ta piili a nıga v yomv chanchaalba ta wonuj v nan di die ta nyuo anan daanyuurin.

⁵⁰ V Yomvutien wo nan yinji keŋ daa dieke anan sanja dieke v kana ka yile di v nan keŋ.

⁵¹ V keŋ keŋ, v nan datı v tıbnı ta nagı wa a gutı gıgaantıba ma; mi v nan di kuma ta nıaba nyına.

25

Hogvhan ban nandagin wia

¹ “Nımun naarı wia nan di su siba hogvhan ban dieke die di nagına ba popolisi a ga di ba ga tuoli hogv faarıtı die wo.

² Hogvhan ban wa sun, banv die yiwo gaantı, ta banv wa dıan di yi sısbırın.

³ Gaantıba die di nagı ba popolisi ama ta die ka nagı kpaan a gutı pıgıli,

⁴ ama ta sısbırıba die di nagı kpaan a siti siti a yi kılıbısi ma a gutı pıgıli anan popolisi.

⁵ Die hogv faarıtı wa die di yvası kenin, die gbien die di yigi be, ba mana die di gvırı.

⁶ “Ta die tanseese die ba wın kuli; ‘Hogv faarıtı wa wınna! Ni keŋ nyın a tuoli wol!’

⁷ Sanja mi hogvhaba banja mana die di hagı a nımulı ba popoli di jvalı.

⁸ Die hogvha gaantıba die di jvısi sısbırıba di, ‘Ni kaan yi ti ni kpaabv bıta? Dama ti popolisi yaala a kpi mun.’

⁹ Ta sısbırıba die di yinji balı ba di, ‘Aarı, bv kaan tvgı tını anan ni mana. Ni gamma vuodiekemba di yalla daa wa jigin a daa bıtan yi ni gban.’

¹⁰ Sanja dieke hogvha gaantıba di benne sien me a gara di ba daa kpaabv, ta hogv faarıtı wa di keŋ nyın. Sısbırıba banv wa die di yine siri wo die di di hogv faarıtı wa a ga juu tigidieke banwılaka die di benne, ta die ba ligı sanvarı.

¹¹ “Ka kvan chaan hogvha gaantıba die di a keŋ tvgı, a zie sanvarı jigin a wasa, ‘Ti Yomvutien, ti Yomvutien, yuori sanvarı a yi ti.’

¹² Ama ta hogv faarıtı wa di yinji balı ba di, ‘Wusie man bala ni, n ka siba ni.’ ”

¹³ Die Yisa di bı balı ba di, “Die wia, ni summa, dama ni ka siba daa dieke yaa sanja dieke manuj ni Yomvutien di bala n keŋ.

*Yōhōsi bataa wīa
(Luki 19.11-27)*

14 “Nmuŋ naari wīa nan bī sū sība tigiŋ tieŋ wōnyī die dī bala v dīa, ta wa v yōhōsi a tīa ba ligire dī ba tuo a dime nyōōŋ.

15 Die v yī ba wōnyī mana v sībna v kpaŋŋnana v gbaŋ dene; die v nagi salma ligiribie tuse tuse anu a yī wōnyī, ta die a nagi tuse tuse ale a yī wōnyī dīaŋ, ta die a bī a nagi tusibalmuŋ a yī wōnyī dīaŋ. Ta die a nyūŋ a ga v dīasi.

16 Die yōmū dieke die dī tuone tuse anu wa die dī nyūŋ lagi lagi a nagi ligirehe a tūŋ tōōma a bī a ye tuse anu gbaŋ gbaŋ a gōtī.

17 Vuodieke die dī tuone tuse ale wo gbaŋ die dī nagiha a tūŋ tōōma a ye tuse ale a gōtī.

18 Ama yōmū dieke die dī tuone tusibalŋka die dī ga a tuu vōrūŋ a nagi v Yōmōtieŋ ligirehe a lōbōrī mi.

19 “Die dī wana a yōasi pam, tigiri tieŋ wo die dī yīŋŋi a keŋ, ta wa v yōhōsi dī ba keŋ aŋ v biisi, ta v ye ba yene nyōari a mū die.

20 Ta vuodieke die dī tuone tuse anu wa die dī a keŋ a juu sanŋka mi, a nagi tuse anu dieke v bīna a ye wo, ta baari, ‘N Yōmōtieŋ, die yī muŋ wa salma ligiribie tuse anu, ama n bī ye wo nyōari tuse anu a gōtī.’

21 Die v Yōmōtieŋ dī balī wa, ‘Kpaŋŋi fū gbaŋ, fōnūŋ yīwo yōmōvūnūŋ, ta bī tōma vūnūŋ; muŋŋi pōgūŋ wā nyinti bīta wa gie, die wīa n nan nagi pam a yī fū nuusi me. Sōgīfali dieke n yalla, yīwo manūŋ aŋaŋ fū sūti.’

22 Ta die vuodieke dīaŋ die dī tuone tuse ale wo die dī keŋ a juu a baari, ‘N Yōmōtieŋ, ye, die fū yī muŋ wa salma ligire bie tuse ale, ama n dii wo nyōōŋ a ye nyōari tuse ale a gōtī.’

23 V Yōmōtieŋ wo dī balī wa, ‘Kpaŋŋi fū gbaŋ, fū yīwo yōmōvūnūŋ ta bī tōma vūnūŋ, muŋŋi pōgūŋ wā nyinti bīta wa gie, die wīa n nan nagi pam a yī fū nuusi me. Sōgīfali dieke n yalla, yīwo manūŋ aŋaŋ fū sūti.’

24 Die yōmū dieke dīaŋ dī tuone tusibalŋka die dī keŋ a juu a baari, ‘N Yōmōtieŋ, n sība dī fōnūŋ yīwo nyūnyūru, a gobe jigidieke fū kana a ka buriya, ta bī lagisa nyindiike jigidieke die fū kana a ka jati nyūŋbura.

25 Die wīa ŋmaamūŋ die yalla muŋ die maŋ nyūŋ a nagi fū ligirebu a lōbōrī tūŋgbaŋ. Die wīa, ka wōnna, tuo fū jaan.’

26 Die wīa v Yōmōtieŋ wo die dī yīŋŋi a balī wa dī, ‘Fōnūŋ yōmōtōgū aŋaŋ walūŋkpatieŋ; sība baari n yīwo vuodieke dī gobineŋ jigidieke n kana ka buriya ta lagisa nyindiike jigidieke n kana ka jati nyūŋbura,

27 die nuŋ bia yīne ta fū ka nagi n ligirebu a paŋŋi aŋ ba yīŋŋi tūŋ muŋ aŋaŋ nyōari? N tunna a keŋ naa wa n tūŋ nan tuo n jaabu ta nyōari diisi ka ma.

28 Die wīa nī tuo ligirebu a nyūŋ v jigīŋ a nagi ka yī vuodieke dī yalla tuse baŋ wa.

29 Dama vuodieke mana dī yalla nyinti, ba nan ye nyinti pam a gōtī amu ba faasi yallūma pam. Ta vuodieke dīaŋ dī wone jaan ba nan tuo bīta gbaŋ v yalla wa a nyūŋ v jigīŋ.

30 Ama yōmōtōgū wa nuŋ, nī nagi wa a vigi taan yēŋ me lūmūŋ ma, jigidieke v baan nan kōŋ ta ŋōba nyīna.’

Yīsa dī bala v dii vuosi sariya wīa

31 “Manūŋ vuota Būa dī keŋ keŋ aŋaŋ n hagiŋrūŋ aŋaŋ n malakasisi n nan dī kalī n naara gbanūŋ ma aŋaŋ jūlūma pam.

32 Sanŋka mi dūnta vuosi mana mana nan lagīŋ n nuŋŋa, mi n nan puo be bule, sība yiyagiŋrū dī ŋaana a puo yīise a nyūŋ bie sūŋ die wo.

³³ N nan nagı yiisehe a zien n nuudiigin chaan, ta nagı biehe a zien n nuugali chaan.

³⁴ Sanjka mi manıj naan wa nan balı yi vuodiekemba dı benne n nuudiigiri chaaku dı, 'Nınuj vuodiekemba n Chva Nınuj dı yine alibarika yi, nı kenj a juu naarı dieke ta Nınuj die dı naanna a gbarı nı a nyuj dınia piilij me,

³⁵ dama kınj die yalla mıj die nı yi mıj nyindiike; ta nyanyuule die dı yalla mıj, die nı yi mıj nyaan mıj nyu. Die n yiwo chaanv ta nı mıjnıj a tuo mıj nı tige me a yi mıj chaantı.

³⁶ Die n chınj wa yarı die nı yi mıj garıtı, ta die mıj yvagi ta nı sunjı mıj, die mıj juu dansarıka sınj ta nı kenj kaagi mıj.'

³⁷ Womi nınujchıgırıba gie nan yınjı a pıası mıj dı, 'Tı Yımıtien, sanjıa bıa die tı ye fı ta kınj yallı fı ta tı yi fı nyindiike? Yaa sanjıa bıa die tı ye fı ta nyanyuule dı yallı fı ta tı yi fı nyaan fı nyu?

³⁸ Sanjıa bıa die tı ye fı ta fı yi chaanv die tı tuo fı tı tige me a yi fı chaantı? Yaa sanjıa bıa die tı ye fı ta chınj yarı ta tı yi fı garıtı?

³⁹ Sanjıa bıa die tı ye fı ta yvagi ta tı sunjı fı? Yaa fı benne dansarıka sınj tı kenj kaagi fı?'

⁴⁰ Ta manıj Naan wa nan yınjı balı ba dı, 'Wusie mıj bala nı, wudieke die nı yine a yi vuodieke dı yine zoolıntien nı numballı sunsınj wınıyı wa die nı yi a yi wa manıj.'

⁴¹ "Ka kvan chaan n nan yınjı a balı a yi vuodiekemba dı benne n nuugali ka chaaku, 'Nınuj vuobıatı gie, nı vına ananj tıbıdatıj, nı chınna ga ta va mıj. Nı gamma a ga juu bolı dieke dı kana a ka kpise ta Nınuj dı wınstıa a gbarı Sıtaanı ananj v vuosi wo.

⁴² Dama kınj die yallı mıj ta die nı mıj nyindiike, ta nyanyuule die dı yallı mıj ama die nı mıj nyaan.

⁴³ Die n yine chaanv, ta nı ka saagi a tuo mıj nı tige me, ta die mıj chınj yarı ta nı mıj mıj garıtı, ta die yvagi ta nı ka sunjı mıj, die mıj juu dansarıka ta nı ka kenj kaagi mıj.'

⁴⁴ Sanjka mi ba nan yınjı a pıası mıj dı, 'Tı Yımıtien, sanjıa bıa die tı ye fı ta kınj die dı yallı fı, yaa nyanyuule die dı yallı fı, yaa fı yi chaanv, yaa fı chınj yarı, yaa fı yvagi, yaa fı bie dansarıka sınj ta tı ka sunjı fı?'

⁴⁵ Sanjka mi n nan yınjı a balı ba dı, 'Wusie n bala nı, die nı zetine nı sunjı zoolıntien nı numballı sunsınj wınıyı wa, die manıj nı zeti sunjıjı dene.'

⁴⁶ Vuosi gie nan ga juu tıbıdatı dieke dı wone kpatıj ma, ama nınujchıgırıba nan ga juu mıivoli dieke dı wone kpatıj sınj."

26

*Vuokpıma die dı sanna dı ba kvı Yısa dene
(Maki 14.1, 2; Luki 22.1, 2; Jıkon 11.45-53)*

¹ Yısa die dı balla wıaha gie mana a kpatı die v balı a yi v kvanandısırıba dı,

² "Nı sıba a baarı dı vuntıj yine gasıtıanjku dıvga, ta ba nan nagı manıj vuota Bva a yi vuosi nuusi me dı ba kpaası mıj a dııı dagarıku ma."

³ Sanjka mi die Nınuj kıkıabıtıba nyıjkıra ananj juu vuosi nyıjkıra die dı lagıj tanj Kayafası tıgırı me, vuodieke die dı yine Nınuj kıkıabıtıba jakıvıı.

⁴ Die ba sanj ba baanj yi die a lıbırı a yıgı Yısa a kvı wa.

5 Die ba baari, "Ti ka mu tu yigi wo duugaka sanja, tu yi die vuosisi nan yi wati an waagin nan."

Hogu wonyi die di sitine tulaari a yi Yisa sikpen me dene (Maki 14.3-9; Joon 12.1-8)

6 Die Yisa die benne Betani tika ma wa, Simoni vuodieke die di yine gamu tigin me wo,

7 die hogu wonyi di ken v jigin a pogu tulaari bonyi ligire di faasuna a tua a sitibu a yi Yisa sikpen me sanja dieke v kala a die nyindiike.

8 Die v kvanandusiriba die di yene naa, die ba ju sunyuru. Die ba piasa tan di, "Bia v chussa tulaaribu die?"

9 Tulaaribu gie tu nan biagi daa ligirikuma a nagi ligirehe a sunji zoolntielin!"

10 Yisa die di munu wudieke ba balala, ta bal a yi ba di, "Bia nu mugise hogu wa gie dene? Wonyuru v yi a yi mu dene.

11 Zoolntielin nu nan di beri nu jigin daan mana ama manu n kaan di bie nu jigin daan mana.

12 Tulaari dieke v sitine a yi n ma wa, v yi a gbari wa n guule.

13 Wusie man bala nu, jigidieke mana ba bala ba musu Nmu waha gie tungbanke gie me, ba nan bal wudieke v yine wo a tunsu v wa."

Judasi die di saagina di v posi Yisa chian dene (Maki 14.10, 11; Luki 22.3-6)

14 Sanke mi Yisa kvanandusiriba ban anan bale wo wonyi, vuodieke die di dine Judasi Asikaroti wa die di nyu a ga Nmu kikaabitiba nyukuraaha jigin

15 a baari, "Bia nu nan yi mu du yi man daga nu nu baan nan yi die a yigi Yisa wa?" Die ba biisi salumayala ligiribie banis-taa a yi wa.

16 Die a nyu daari mi Judasi die wa a paali a yaala sievuru di v nagi Yisa a yi ba nuusi me.

Yisa anan v kvanandusiriba die di dine gasitanju duuga nyindiike dene (Maki 14.12-21; Luki 22.7-13, 21-23; Joon 13.21-30)

17 Ta paanu dieke die ba kana a ka yi daboti duuga piiliku daari, ta Yisa kvanandusiriba die di ken v jigin a piasi wa, "Sia fu yaala ti ga wonsu a yi fu a gbara gasitanju duuga nyindiike daraan?"

18 Die v yinji a bal ba di, "Ni gamma tika sun daa wonyi tigin a bal wa di, 'Ti dudagiru tunna ti di ti ken bal fu di v sanja gbigiye mu, ta v yaala wonu anan v kvanandusiriba dii gasitanju duugaka nyindiikehe fu tigin me.' "

19 Die v kvanandusiriba die di v bala ba die wo, ta wonsu gasitanju duugaka diile siri.

20 Jumu die di tuga, Yisa anan v kvanandusiriba ban anan bale wo die di sun kal di ba dii.

21 Die ba dinene wo Yisa die di bal ba di, "Wusie man bala nu, nu wonyi bala v posi n chian."

22 Die v kvanandusiriba sogti die di paali chusi, die ba piili a piasa wa wonyi wonyi, di "N Yomuten, wusie n ka yi tama di manu fu daga die?"

23 U yinji a bal ba di, "Vuodieke man anan wa di lune kpal gie mi wo bala v posi n chian.

42 Die ɔ bɪ yɪŋŋi a ga ɔ bule ma a juʊsɪ Nɪmɪŋ dɪ, “N Chɔa Nɪmɪŋ, dɪ yi wahala dieke dɪ kienene naa dɪ kaanɔ bɪagɪ a tɪaŋ, sie n diike, fɔ vaa fɔ dɔŋŋɔ yi.”

43 Die ɔ bɪ yɪŋŋi keŋ, ta ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba die bɪ guɔra dama gbiɛŋ die dɪ faasɪna yallɪ ba pam.

44 Die ɔ bɪ va ba, ta ga a juʊsɪ Nɪmɪŋ butaa ma a baɪ ɔ wolinne a juʊsa wudieke wo.

45 Saŋka mi die ɔ yɪŋŋi a ga ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba jiginɔ a keŋ pɪasɪ ba dɪ, “Nɪ ye ko a guɔra ta voose mɪŋ? Nɪ ye, saŋka gbɪgiye mɪŋ. Ba nan nagi wa manɔj vuota Bɔa a yi vuobiati nuusi me.

46 Nɪ haɔtɪ aŋ tɪ ga. Nɪ ye, daa dieke dɪ posine n chɪaka gbɪgiye mɪŋ!”

Die ba yigine Yisa dene

(Maki 14.43-50; Luki 22.47-53; Jɔɔn 18.3-12)

47 ɔ nuɔŋ die ye ka nan tɪŋgbanɔ, ta Judasi, ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba ban anan bale wo wɔnyɪ dɪ keŋ tɔgɪ mi, anan kpɪkpaanɔ, batanɔ dɪ pɔgɪɪ jɪbɔwagɪtɪ ta batanɔ dɪaŋ dɪ pɔgɪɪ dengbile, die Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba nyɪŋkɔraha anan juu vuosi nyɪŋkɔraha tɔnna ba.

48 Judasi vuodieke die dɪ posine ɔ chɪaka anan vuosisi die wɔŋ baɪ zien mɪŋ dɪ, “Manɔ keŋ a mɔgɪsɪ vuodieke kaamɪŋ, daa dieke nɪ yaalala wonde, nɪ yigi wo.”

49 Judasi die dɪ kenne tɔgɪ, ɔ ga Yisa nuŋŋa a baari, “Dɪdagɪrɔ, aŋ fɔ ŋmɪ”, ta mɔgɪsɪ ɔ kaamɪŋ.

50 Yisa die dɪ yɪŋŋi a baɪ wa, “N zɔa, yi fɔ balla fɔ yi die wo lagɪ lagɪ!” Womi die ba a keŋ a mɪŋŋɪ yigi wo.

51 Die ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba wɔnyɪ dɪ vɔari jɪbɔwanɔ a chɪa gobi Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba jakɔɔŋ yɔmɔ tɪbɪŋ a taanɔ.

52 Die Yisa die dɪ baɪ wa, “Nagi fɔ jɪbɔwanɔku a yɪŋŋi a sɔb ka fɔgɔ ma, dama vuodieke dɪ wagɪnana anan jɪbɪŋ, ŋaanɔ kpi wo jɪbɪka kuŋ.

53 Nɪ ka sɪba a baari n tɪŋ nan bɪagɪ a wa n Chɔa Nɪmɪŋ dɪ ɔ sunŋi mɪŋ, aŋ bunyi n tɪŋ nan tɪŋ malakasi a tɪaŋ tuse ban anan ale?

54 Ama manɔ yi die, lala wudieke dɪ maagina Nɪmɪŋ gbanɔku ma wa dɪ naa nan yiwo, keŋ yi wusie?”

55 Womi Yisa die dɪ pɪasɪ kpɪkpaaku dɪ, “Nɪ mɔ dɪ nɪ keŋ wo anan jɪbɔwagɪtɪ anan dengbile dɪ nɪ keŋ a yigi mɪŋ sɪba n yiwo gbɪgbatɪrɔ? Daanɔ mana die n bie wo Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpenkpɪkɔku ma a daga ta nɪ ka yigi mɪŋ.

56 Ama naa mana yiye mɪŋ amɔ wudieke Nɪmɪŋ naazɔalɪba dɪ maagina Nɪmɪŋ gbanɔku ma wa keŋ yi wusie.” Die ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba mana dɪ chɪgɪ ta va wa.

Ba nagina Yisa ga sarɪya diile jiginɔ dene

(Maki 14.53-65; Luki 22.54, 55, 63-71; Jɔɔn 18.13, 14, 19-24)

57 Vuodiekemba die dɪ yigine Yisa wa die dɪ yallɪ wa a ga Kayafasi tiginɔ, vuodieke die dɪ yine Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba jakɔɔŋ, mi die mɪraha dɪdagɪrɪba anan tɪka nyɪŋkɔraha dɪ lagɪŋ taŋ.

58 Die ba yalla Yisa a gara wa, die Piita dɪ dɪ ɔ kɔaŋ a bie saasaa, a ga tɔgɪ Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba jakɔɔrɪ gbaanɔ sɔŋ. Die ɔ juu gbanɔku sɔŋ anan tɔntɔntɪba dɪ ɔ ye wudieke dɪ balla ka yi.

59 Die Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba nyɪŋkɔraha anan nyɪŋkɔraha mana die dɪ yaala dɪ ba ye vuodieke dɪ baanɔ chɪbɪ ŋmɪnchɪbɪsɪ yaa gamma wudieke Yisa dɪ yine anɔ ba nagi a baari dɪ ɔ chɔɔsɪya mɪŋ ta kɔɔ wa.

⁶⁰ Daadan pam die di keŋ nuŋŋa a chibi ŋmunchibisi a yi wa, ama die mana yori, die ba ka ye wudieke ba baan nan nagɪ a yigi wo. Ka kuan kuan chaan die dembisi bale die di keŋ nuŋŋa a baari di,

⁶¹ “Daa wa gie die baari di ɔ nan biagi a kpanŋi Nmuŋ jiamuŋ juokpenkpuku a taan ta yinŋi mu ka daraa ataa daraan.”

⁶² Die Nmuŋ kikaabitɔba jakuuri di hagi zie a baari, “Wo wuu a baa fu balɪ yaa gamma wudieke ba balla yaa gamma fu wa naa?”

⁶³ Ama die Yisa di tari. Ta Nmuŋ kikaabitɔba jakuuri di bi piasi wa, “Balɪ ti miivolitien Nmuŋ saan ma, fu yine Vuovarikun Masia wa ta bi yi Nmuŋ Buadembike?”

⁶⁴ Yisa die di yinŋi a balɪ wa, “Wa, funuŋ fu balla. Ama n bala ni, a nyuŋ jinne yaa gamma ni nan daansi ye manuŋ vuota Bɔa ta n kalɪ Nabidie Nmuŋ nuudiigin chaan, ta bi ye ta n bie nuŋmara sun a keŋ suna.”

⁶⁵ Die Nmuŋ kikaabitɔba jakuuri di datɪ ɔ gban gban ɔ nyinyeeke a churi ta natɪ di, “U naga ɔ gban a magisa* Nmuŋ! Ti ka bi yaala daansi. Ni mana wɔŋ wuŋ ɔ nagina ɔ gban a magisa Nmuŋ die.

⁶⁶ Lala ni yile?”

Die ba yinŋi a baari, “U mu ɔ kpi muŋ.”

⁶⁷ Womi die ba piile a tura nuntɔbitɪ a yie ɔ nine me, ta nugi wa; ta vuodiekemba die di falala wa wa

⁶⁸ di baari, “Funuŋ Masia, bugi a dagi vuodieke di nugin a fu wa.”

Piita die di chiisine di ɔ ka sɪba Yisa dene

(Maki 14.66-72; Luki 22.56-62; Jɔɔn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Piita die di kala Nmuŋ kikaabitɔba jakuuri gbaaku ma wa, die tigiri mi havuubin tuntuntu wɔnyɪ die di keŋ ɔ jigin a keŋ balɪ di, “Fu gban die gutɪ wa Yisa vuodieke di nyinna Galili wo ma.”

⁷⁰ Ama ta Piita die di baari ɔ ka sɪba wa ba mana nuŋŋa. Di, “N ka sɪba vuodieke ni balala wa wa.”

⁷¹ Die ɔ nyuŋ ga yey me, mi havuubin tuntuntu wɔnyɪ die di bi ye wo a balɪ yi vuosisi di, “Daa wa gie dan die gutɪ wa Yisa vuodieke di nyinna Nazeriti wa ma.”

⁷² Die Piita die di bi chiisike anan huusi di, “N ka sɪba daa wa!”

⁷³ Die di bna a yi buta, vuodiekemba di zene mi wo di keŋ Piita jigin a balɪ wa di, “Wusie, yiwo ba wɔnyɪ dama fu bala sɪba Galili vuon!”

⁷⁴ Womi Piita di huu di, “Nmuŋ datɪ n tɔbuŋ di yi man ka bala wusie! N ka sɪba daa wa mi!” Womi kparaan die di kuŋ,

⁷⁵ die Piita di tunsɪ wudieke Yisa di bala a yi wa wa di, “Kparaan nan keŋ baa ka kɔmma, nan chiisi muŋ butaa di ka sɪba muŋ.” Ta Piita die di nyuŋ a kuŋ pam.

27

Ba nagina Yisa a ga Paliti jigin dene

(Maki 15.1; Luki 23.1, 2; Jɔɔn 18.28-32)

¹ Die tuŋ di vɔna sukuleelin, die Nmuŋ kikaabitɔba nyuŋkura anan Juu vuosi nyuŋkura die di san ba baan yi die a kuɔ Yisa.

² Die ba bobɪ wa anan choruma, a nagɪ wa a ga tuŋganɔka jakuun die ba wasɪnana Paliti* jigin.

* 26:65 26.65 Ba muraha ma di yi vuon di nagɪ ɔ gban a magisa anan Nmuŋ ɔ mu ba kuɔ wa muŋ.

* 27:2 27.2 Paliti die yiwo Romani vuodiekemba die di nyanŋina Juu vuosisi jakuun wɔnyɪ.

*Judasi die di kpine die
(Tɔvma 1.18, 19)*

3 Die Judasi, vuodieke die di posine Yisa chɔtaka di wɔnna ba dine v sariya a baari v chɔvsiya amɔ ba kɔv wa wa, die v sɔŋ di faasi chɔvsi; die v wa nagɔ salɔnyɔlala ligire bie banɔsi-taa wa a yaa a yinɔi ga yi Nɔmɔŋ kɔkaabitɔba nyɔŋkoraha aɔaɔŋ tɔka nyɔŋkoraha.

4 Ta baari, “N tɔŋ wa biaɔ dama n posi wo vuodieke di wone taali chɔaɔŋ.”

Die ba yinɔi a balɔ wa, “Tɔmɔŋ ti бага bi beri genke ma mɔŋ? Fɔmɔŋ fu wɔa wondie!”

5 Die wɔa Judasi die di nagɔ ligirehe a vigi taanɔ Nɔmɔŋ jɔamɔŋ juokpenkɔkɔ sɔŋ, ta die a nyɔŋ a ga a taanɔ v gbanɔ guunɔ.

6 Die Nɔmɔŋ kɔkaabitɔba nyɔŋkoraha die di vaari ligirehe ta baari, “Gembu wa yiwo zɔŋ ligire, fa ti mɔraha ka yi sien di ti nagɔha a gɔti Nɔmɔŋ jɔamɔŋ juokpenkɔkɔ ligirehe sɔŋ.”

7 Die wɔa die ba sanɔ di ba nagɔ ligirebu a daa kpagɔwɔnsɔrɔ tɔŋgbanɔ, di ba gume chaanɔŋ mi.

8 Die wɔa ba ye a wasa tɔŋgbanɔka mi di “Zɔŋ tɔŋgbanɔ” a kenɔ tɔŋi jinne die.

9 Die di kenɔ yi wusie Nɔmɔŋ naazɔa Jerimaya die di balla wudieke wo di, “Ba nagɔ wa salɔnyɔlala ligire bie banɔsi-taa dieke die Izara vuosi batanɔ die di nagɔna a daa wa,

10 a nagɔbu a daa kpagɔwɔnsɔrɔ tɔŋgbanɔ, sɔba n Yɔmɔtɔien Nɔmɔŋ di dagina mɔŋ dene.”

*Paliti die di dine Yisa sariya dene
(Maki 15.2-5; Luki 23.3-5; Jɔvɔn 18.33-38)*

11 Yisa die zie wo tɔŋgbanɔka jakɔvɔrɔ Paliti nɔŋŋa; ta Paliti die pɔasi wa di, “Fɔmɔŋ, fu yine Juu vuosi naanɔ wa?” Yisa die di yinɔi a balɔ, “Wa, fɔmɔŋ fu balala.”

12 Ama die Nɔmɔŋ kɔkaabitɔba nyɔŋkoraha aɔaɔŋ tɔka nyɔŋkoraha nɔŋ die di galɔnnana wa, die v ka balɔ ba wɔŋ.

13 Die Paliti di bi pɔasi wa di, “Ka wɔmma ba galɔnnana fu die mana?”

14 Ama Yisa die ka yinɔi a balɔ wa wɔŋ, die wɔa die di paali yi Paliti mamachi.

*Paliti die di yɔna sien di ba kɔv Yisa dene
(Maki 15.6-15; Luki 23.13-25; Jɔvɔn 18.39-19.16)*

15 Du yi gasɔtanɔŋ dɔvga sanɔŋa di kenɔ tɔŋi tɔka jakɔvɔrɔ ŋaɔŋ vɔari wa vuobalɔmɔŋ dansarɔka sɔŋ, vuodieke vuosisi di yaalala a taanɔ.

16 Sanɔka mi daa wɔnyɔ die benne dansarɔka sɔŋ ba wasa wa Barabasi, die vuonɔ mana die di sɔba v wɔa aɔaɔŋ v tumbɔtɔ.

17 Die wɔa die vuosisi die di lagɔŋna wa, Paliti die di pɔasi ba di, “Mɔmɔ nɔ yaala n vɔari dansarɔka ka sɔŋ a taanɔ a yi nɔ? Barabasi yaa Yisa, vuodieke di dine Masia wa?”

18 Dama Paliti die sɔba a baari haasi wɔa die ba yigi Yisa a kenɔ yi wa.

19 Die Paliti die di sɔvna kala v sariya diile chɔtaka ma wa, die v hɔgɔ die di tɔŋ v jigɔŋ di, “Vɔari fu nuusi a nyɔŋ Nɔmɔŋ vuovɔnɔŋka wɔa ma, dama diene wo yuku die n die wo wahala pam n daansa sɔŋ yaa gamma v ma.”

20 Ta Nɔmɔŋ kɔkaabitɔba nyɔŋkoraha aɔaɔŋ tɔka nyɔŋkoraha die di bala a yɔa vuosisi di ba balɔ Paliti di v vɔari Barabasi a taanɔ ta vaa ba kɔv Yisa.

21 Ta Paliti die di bi pɔasi di, “Vuosi bale wo gie, mɔmɔ nɔ yaala n vɔari a taanɔ?” Die ba yinɔi a baari, “Barabasi.”

22 Ta Paliti die dɪ bɪ pɪasɪ ba dɪ, “Laha nɪ wa yaala n yɪ Yisa vuodieke ba wasɪnana Masia ka?” Ba mana die dɪ yɪŋŋɪ a baarɪ, “Kpaasɪ wa diisi dagarɪkɔ ma.”

23 Ama Paliti die dɪ yɪŋŋɪ pɪasɪ ba dɪ, “Bɪa wɔbɔɪaŋ ɔ yɪ?” Die ba piili a faasi nata dɪ, “Kpaasɪ wa a diisi dagarɪkɔ ma.”

24 Die Paliti die dɪ mɪŋŋɪna dɪ dɪ ka bɪ amɔ dɪ ɔ balɪ wɔɪɪ dama ba nan yɪ watɪ ta waagɪɪ nan, die ɔ nagɪ nyaan a nuɪ ɔ nuusi vuosisi nuŋŋa ta baarɪ dɪ, “N nuuɪ wo daa wa gie kumbu me! Nɪ wɔɪɪ wonde.”

25 Ta vuosi mana dɪ yɪŋŋɪ a balɪ wa, “Wa, vaa ɔ zɪɪ bemme tɪɪɪ aŋaŋ tɪ ballɪ ma!”

26 Die wɪa Paliti die dɪ vɔarɪ Barabasi a taan a yɪ ba, ta die a yɪ ba nɪɪ Yisa aŋaŋ kpaasɪɪ ta nagɪ wa yɪ dɪ ba ga kpaasɪ wa dagarɪkɔ ma.

Sojasisi die dɪ vvarɪna Yisa fala

27 Die Paliti sojasisi die nagɪ Yisa a ga juu gbaaku sɔŋ ta sojasisi mana dɪ gilɪɪ wo.

28 Die ba yɪ ɔ nyɪnyeekehe awɔrɪ ta die a nagɪ jayeekiwan ŋmɪɪɪ a yeegi wo,

29 ta die a nagɪ hanɔɔsɪ a wɔnsɪ sibubɪɪ a nagɪ ka a bubɪ wo ta a nagɪ daanɔbanɪɪ† a yɪ ɔ nuudiigin me, ta die a wa gbɪrigɪ ɔ nuŋŋa a vɔarɪ wa fala, die a baarɪ dɪ, “Juu vuosi naan wa, tɪ waasa fɔ!”

30 Die ba tɪrɪ nɪntɔbɪtɪ a yɪ wo ta tuo daa dieke ba nagɪna a yɪ wa wa a nɪɪ ɔ sikpɛɪ me.

31 Die ba vɔarɪna wa falaha a kpatɪ wa die ba tuo jayeeki dieke ba nagɪna a yɪ wa wa ta nagɪ ɔ gban gban ɔ jayeekin a yeegi wo. Die ba yaa wa nyɪɪ dɪ ba ga kpaasɪ wa dagarɪkɔ ma.

Die ba kpaasɪna Yisa a diisi dagarɪkɔ ma dene

32 Die ba ganana wa die ba tuoli daa wɔnyɪ dɪ nyɪnna Saarini ba wasa wa Simoni, die ba mugisi wo dɪ ɔ tuo Yisa dagarɪkɔ a chii.

33 Die ba a keŋ a tɔɪɪ jigɪdieke die ba wasɪnana Goligota wa, ka chɪaŋ yɪne “Sikpɛɪ kogilike jigɪɪ”,

34 mi die ba nagɪ daa dieke ba lagɪna aŋaŋ nyɪntɔvatɪ a yɪ wa dɪ ɔ nyuu, ama die ɔ lannabɔ wa die ɔ zeti bɔ nyuule.

35 Die ba kpaasɪna wa dagarɪkɔ ma a kpatɪ wa, die ba nagɪ ɔ nyɪnyeeke a puo taŋ aŋaŋ chaachaa,

36 die ba sɔɪɪ kalɪ a gbarɪ wa.

37 Die ba maagɪ wudieke ba bala dɪ ɔ yɪne a chɔsɔsɪ wa a marɪ ɔ dagarɪkɔ sikpɛɪ; naa die ba maagɪ dɪ,

“YISA, VUODIEKE Dɪ YINE JUU VUOSI NAAŋ WA WɔNNA.”

38 Die ba bɪ kpaasɪ wa gbɪgbatɪɪɪ bale dagarɪsɪ ma a gutɪ ɔ ma, die wɔnyɪ die bie wo ɔ nuudiigin chaan ta wɔnyɪ dɪaŋ die dɪ bie ɔ nuugalɪ chaan.

39 Vuodiekemba die dɪ tɪannana wa die vige ba sikpigile ta die taana wa jome,

40 a baarɪ dɪ, “Fɔɪɪ fɔ baarɪ nan kpaŋŋɪ Nɪmɪɪ ŋamɪɪ juokpɛɪkɪrɪkɔ a taan, ta nagɪ daraa ataa a yɪŋŋɪ mu ka, gbati fɔ gban a taan. Fɔ yɪ Nɪmɪɪ Bɔa, fɔ keŋ sɔɪɪ dagarɪkɔ ma.”

41 Naa gban gban Nɪmɪɪ kɪkaabɪtɪba nyɪnkɔraha aŋaŋ mɪraha dɪdagarɪba aŋaŋ tɪka nyɪnkɔraha dɪ vɔarɪ wa fala,

† 27:29 27.29 Daanɔbanɪɪ die zie wo naan daanɔbanɪɪ nan ma.

⁶³ a die baari, “Jakubuj ti tunsuya di sanja dieke njmunchubtien wo die di benne v miivoli me wo, die v baari, ‘N nan lagi kunj me daraa ataa daraan.’

⁶⁴ Die wia yi nwan an ba muhji gbara v voriko a ga tugi daraa ataa wa daraan. Di daa die v kwanandusiriba nan kenj a gaari v nyujbanja, ta bali yi vuosisi di v lagi wa kunj me. Ta kwanan njmunchubst gie nan wa a tianj bumbujan jaabu.”

⁶⁵ Paliti die di bali ba, “Ni lagi gbigbarituj anj ba ga a muhji gbara voriko, ni baan nan biagi a gbaraka die mana.”

⁶⁶ Die wia, die ba ga a lagi gbigbarituj a ga ba ga gbari voriko, ta die a buul tanti a muhji faari.

28

Yisa kunj haguj wia

(Maki 16.1-10; Luki 24.1-12; Joon 20.1-10)

¹ Die Juu vuosi davusukuru daari di tanna, tunj die di vuona Alasiri daan sukuleelin ta Meri Magidalini anan Meri wonuj wa die di ga di ba daansi voriko.

² Ta tunjbanj die donj pam bunyi, dama die Nmuj malaka die nyinna njmujsikpej a kenj sounj, a bilin tanti a kali ka ma.

³ Die v nyujbanuj die nyigisa siba nunyigusun ta v nyinyeeki die di yanti siba chuj.

⁴ Nmaamuj die di yigi vuodiekemba die di gbaruna voriko, die ba cheeli ta nan nan siba kunti.

⁵ Die malakaka die di bali a yi hogubaha, “Nunuj ni da vaa njmaamuj yalla ni, n siba di ni yaala Yisa vuodieke die ba kpaasina dagariko ma wa.

⁶ U wo giena v lagi kumbu me siba die v balla die wo. Ni kenj a ye jigidieke die v dvana wa.

⁷ Ni gamma lagi lagi a bali v kwanandusiriba di v lagi kunj me muj ta di ni nunja a gara Galili, mi ni nan ye wo. Wusie manj bala ni.”

⁸ Die wia hogubaha die di nyuj voriko jigij lagi lagi anan njmaamuj ta bi yaa sugitaluj pam ta chigi a ga bali v kwanandusiriba.

⁹ Die ba ganana wa Yisa die di tuoli be sienj me a waasi ba; die ba gbirigi v nunja ta janj wa.

¹⁰ Ta v bali a yi ba, “Ni da vaa njmaamuj yalla ni, ni ga a bali n numballi di ba gamma Galili me, mi ba nan ye muj.”

Gbigbaritba die di gana a bali wudieki

¹¹ Die hoguba die yene be sienj me a gara, ta sojasisi batanj die di gbaruna voriko di yinjji a ga tika ma a bali Nmuj kikaabitba nyujkoraha wudieki die yine.

¹² Die Nmuj kikaabitba nyujkoraha anan tika nyujkoraha di lagisi a sanj; a lagi ligire pam a yi sojasisi,

¹³ a bali ba, “Ni bali di v kwanandusiriba kenne tanseese sanja dieke ti dvana guora a kenj gaari v nyujbanja.

¹⁴ Ta du yi tika jakuburi di wonj naa, ti nan ligi ni v jigij ta vbari ni wia ma.”

¹⁵ Die gbigbaritba di tuo ligirehe ta die ga bali vuosi wudieki ba balla di ba bali wa. Die wia ta Juu vuosi die di tuo wudieki ba bala wa a dii a kenj tugi jinne.

Yisa die di nyinna v kwanandusiriba jigij dene

¹⁶ Die Yisa kwanandusurba ban anan kaan wa die di ga Galili kunkogiri me, jigidieke Yisa die di bala ba di ba ga wa. Mi die ba ye wo.

¹⁷ Die ba yene wo die ba gbirigi a jian wa ama batan die di chuli wa.

¹⁸ Die u keji gbigi be a baari di, "Nmun yi mun wa nmunjikpen anan tujgbaŋka gie yiko mana mana mun.

¹⁹ Die wta ni gamma tujgbaŋka gie vuosi buuriŋ mana jigiri a yi be ni kwanandusuriŋ, ta sama ba Nmun nyaabu ni Chua Nmun saan ma, anan manun u Bwademiŋ saan ma, anan Nmun Halikasika saan ma,

²⁰ ta ni dagima ba an ba saagi dia wudieke ni dagina ni wa mana. Ama ni tansi di ni nan di bie ni jigiri sanja mana a ga tugi dunta kpatun."

Wɔvɔvɔ dieke Maki dɔ maagna wɔnna

*Jɔɔn vuodieke die dɔ sɔnana vuosisi Nɔmɔj nyaan wɔa
(Mat. 3.1-12; Luki 3.1-18; Jɔɔn 1.19-28)*

¹ Nɔmɔj Bɔadembɔj Yisa Masia wɔa die dɔ piiline dene wɔnna.

² Sɔba Nɔmɔj naazɔba Azaya die dɔ maagna die wo:

“Nɔmɔj baarɔ dɔ,

‘Nɔ ye, n baan n tɔj wa n tɔntɔntɔ an ɔ wolin a dia fɔ nɔjɔja
a wɔnsɔ fɔ sieti a yɔ fɔ.’

³ Vuɔj benne haagɔj ma a keese a mɔsɔla

‘Nɔ wɔnsɔ tɔ Yɔmɔtɔj kenɔj sieti
ta vaa a tɔgɔsɔ a yɔ wa.’ ”

⁴ Jɔɔn vuodieke die dɔ sɔnana vuotamba Nɔmɔj nyaabu die bie wo haagɔj
ma a mɔsɔla a yɔ vuotamba dɔ ba vaa ba wɔbɔatɔ ta ɔ sɔ ba Nɔmɔj nyaan
an Nɔmɔj vaa a cha a ba ba wɔbɔatɔ.

⁵ Ta vuotamba pam die dɔ nyɔj Judia tɔjɔba ma anan Jerusalemi
tɔjɔba ma, a ken Jɔɔn jigɔj a balɔ ba tɔmbɔatɔ tɔsɔma a yɔ Nɔmɔj ta Jɔɔn
dɔ sɔ ba Nɔmɔj nyaan Jɔɔdani mɔgɔj ma.

⁶ Jɔɔn die yeegi wo nyɔjyeeki diekɔmba die ba nagɔna nyɔgɔnɔ kobiti a
wɔnsɔ, ta bɔ bɔbɔ gbanɔj ɔ chɔan ma, die ɔ nyindiike die dɔ yɔ sankpara
anan siesi.

⁷ Die ɔ balɔ a yɔ vuosisi dɔ, “Vuodieke dɔ hagɔrɔna a tɔan mɔj balla ɔ ken
n kɔan chaan, n ka tɔgɔ vuodieke dɔ baan nan gbirigi ɔ nɔjɔja ta vɔarɔ ɔ
nɔra guune gbanɔj.

⁸ Manɔj n sɔta wa anan nyaan, ama wɔnɔj ɔ balla ɔ nagɔ Nɔmɔj Haalɔj
a sɔ nɔ sɔgɔtɔ.”

Yisa Nɔmɔj Nyaabu Sɔla wɔa

(Mat. 3.13-4.11; Luki 3.21, 22; 4.1-13)

⁹ Die dɔ ka yɔasɔya die Yisa dɔ nyɔj Nazeriti tɔj dɔ benne Galili me wo a
ken Jɔɔn jigɔj, ta Jɔɔn die dɔ sɔ wa Nɔmɔj nyaan Jɔɔdani mɔgɔj ma.

¹⁰ Yisa die dɔ nyɔnnana nyaabu ma wa ɔ ye nɔmɔjɔsɔkɔj dɔ yuorine,
Nɔmɔj Haalɔj dɔ ken a sɔsɔna ɔ sɔkɔj me sɔba nɔmarɔj.

¹¹ Ta lɔlɔj dɔ nyɔj nɔmɔjɔsɔkɔj a baarɔ, “Fɔnɔj fɔ yine n Bɔachoti; fɔnɔj
n nine dɔ suuli.”

Sitaani anan Yisa Wɔa

¹² Nɔmɔj Haalɔbɔ die dɔ nagɔ Yisa a ga haagɔj ma; Die ɔ bie wo haagɔrɔ
ma a ga tɔgɔ daraa banɔsɔ-nɔsɔ, ta Sitaani die dɔ magɔsɔ wa.

¹³ Yisa anan haagɔj nɔj dɔnɔsɔ die benne mi; ama ta Nɔmɔj malakaka
die dɔ sɔsɔ a sɔnɔj wo.

Yisa die dɔ wana zaasɔyigɔrɔj banɔsɔ dene

(Mat. 4.12-22; Luki 4.14, 15; 5.1-11)

¹⁴ Die ba yigine Jɔɔn a yɔ dansarɔka ma kɔan chaan, Yisa die ga wa Galili
me a bala Nɔmɔj wɔvɔvɔnaha mi

¹⁵ a baarɔ “Sanɔja dieke Nɔmɔj naarɔ dɔ balla ka ken wo gbɔgiye mɔj, die
wɔa nɔ yɔ Nɔmɔj wɔvɔvɔnaha gie yada ta va nɔ wɔbɔatɔ.”

16 Yisa die di chonnana Galili mugikpuru lugu die u ye Simoni anan u numbua Andurusi, ta ba taana nuu mugikpuru ma dama die ba yiwo zaasyigirin.

17 U balu ba, "Ni dia muu ta n nan vaa ni suguma vuosi a kiere n jigin."

18 Lagu lagu ba vaa ba nuti ta hagu a di wa.

19 Ta bi ga nuu ba buta ta a ye Jemisi anan u numbua Joon, Zebedi balli, ta ba bie wo ba haaruu suu a wonsa ba nuti.

20 U wa ba, die ba va ba choon wa Zebedi anan vuosisi die di tunnana a yia ba wa ta hagu a di wa.

Dembi dieke jumbiaku die di yalla wa wia

(Luki 4.31-37)

21 Die Yisa anan u kuananduruiba die di ga tuu kaanu ba wasinana Kapenomi; ta juu vuosi davusikuru daraan di keu ba ga Nmuu juusu juoku me, u piili a daga vuosisi Nmuu wia.

22 U daguu gie die di yi be mamachi pam, dama u dagu ba siba vuodieke di yalla yiko, die ka ka su siba Nmuu miraha didaguruiba die di naana a daga ba wa.

23 Womi ta dembi dieke jumbiaku di yalla wa die di keu a juu Nmuu juusu juoku suu,

24 a keesi pam ta baaru di, "Yisa, vuodieke di nyunna Nazeriti, bia fu yaala ti jigin? Keu di fu chuuu ti muu? N siba vuodieke di yine fu, yiwo Nmuu tuutu kasu vuou."

25 Ama ta Yisa die di nati wa, "Tari wati ta va wa!"

26 Jumbiaku die di paali a duu u nyungbanuu pam ta taan keesuu pam ta die nyuu u ma.

27 Die, die di yi ba mana mamachi ta ba puasa ba chanchaalu di, "Bia wonna? A yiwo wuhaala? U yaa yiko ta yia jumbiati nuu ta a tuose nuu!"

28 Naa chuun wia, Yisa saan die di dia Galili tuungbanu mana.

Yisa di gbaanna daadanu pam Dene

(Mat. 8.14-17; Luki 4.38-41)

29 Die ba dene a nyuu Nmuu juusu juoku suu die wunu anan Jemisi anan Joon die di ga a juu Simoni anan Andurusi tigin me.

30 Ta Simoni hanuu huu die di duu a yagu, die u nyungbanuu di faasu tuuli, ba balu Yisa u yaguu gie wia.

31 Yisa di ga a yigi u nuuu ta suuu wo u hagu kuu, u yaguu mana di kpati ta u nyungbanuu mana di fiali, ta die u hagu a yi chaantu a yi ba.

32 Ta dunda daaru mi nuuu die di juu, vuotamba die di chii yagutieliu anan vuodiekemba jumbiati di yalla ba a kieu Yisa jigin.

33 Ta tika gie vuosi mana die di lagu a keu suuli tigiri me.

34 Die u vaa vuodiekemba die di yaguna yaguti yiri yiri mana di ye gbaanu, ta bi yagu jumbiati vuotamba pam ma, ama u ka saaga di jumbiati balu wuu, dama die a siba vuodieke u yine muu.

Yisa die di balla wunu Galili tika ma dene

(Luki 4.42-44)

35 Yisa die di wolinu a nyuu tigiri gie me ta kparaasu ye ka kuma, ta ga haagu ma a ga juu Nmuu.

36 Ta Simoni anan u chanchaaluiba die di dia a yaala u jigin,

37 die ba yene wo wo ba balu wa, "Vuou mana yaala ba ye jigidieke fu benne."

³⁸ Ama ta Yisa die dɩ yinɲi a balɩ ba, “Sie tɩ ga tɩŋkpaŋɲɩ diekemba dɩ gbigine giena wa. Ntaala n balɩ Ŋmɩŋ wɩa mi gban, dama die wɩa maŋ kenj.”

³⁹ Naa chɩaŋ wɩa die ɔ dɩdɩa Galili tɩka mana mana, a ga bala Ŋmɩŋ wɩa Ŋmɩŋ juɔsuŋ juone nɩŋ mana ta die a yaga jumbiati vuosi me.

Yisa die dɩ gbaanna gamɩŋ dene

(Mat. 8.1-4; Luki 5.12-16)

⁴⁰ Dembinɩ wɔnyɩ die dɩ gobine gamɩŋ die dɩ kenj a gbirigi Yisa nɩŋɲa, ta juɔsu wa dɩ ɔ sunɲi wo. Gaŋku nɩŋ die dɩ baari, “Dɩ yi fɩ dɩŋɲɩ fɩ gbaan mɩŋ.”

⁴¹ Zɔɔlɩŋ die dɩ yigi Yisa ɔ tɩntɩ ɔ nuuŋ a gbɩ wa ta balɩ wa, “N saagɩya. Fɩ yɔagɩɔ kpatɩya mɩŋ.”

⁴² Womi lagi lagi daa wa yɔagɩɔ die dɩ kpatɩ bɔnyɩ, ɔ nyɩŋgbaŋka die dɩ bɩ yinɲi a sɩ sɩba die ɔ nyɩŋgbaŋka die dɩ wolinne a sɩ die wo.

⁴³ Womi Yisa die dɩ yi ɔ ga lagi lagi ama ta a paali a balɩ wa aŋaŋ nɩŋɲɩna dɩ,

⁴⁴ “Wɔmma, sɩmma fɩ kenj a balɩ vuonɩ wɩaha gie. Ama gamma a ga nagɩ fɩ gban a dagɩ Ŋmɩŋ kɩkaabɩtu wa a vaa ɔ juɩ fɩ aŋ fɩ kaabi kaabi dieke Ŋmɩŋ die dɩ balla Mosisi yaa gamma gbaanɩŋ jigiri, aŋ vuonɩ mana senj a sɩmma a baari wusie fɩ yɔagɩtɩti kpatɩya mɩŋ.”

⁴⁵ Ama daa wa die dɩ ga a bala wɩaha gie jigɩŋ mana mana. Wusie, die ɔ senj ga a balɩ wa die amɩ Yisa die ka bɩ a bɩagɩ juu tɩka sɩŋ vuosi me. Ta wari jigidieke vuosi die dɩ worine, vuosi die dɩ nyɩna jigɩŋ mana mana a kienj ɔ jigɩŋ.

2

Yisa die dɩ gbaanna vuodieke nyɩŋgbaŋɩŋ die dɩ kpine dene

(Mat. 9.1-8; Luki 5.17-26)

¹ ɔ bɩ yinɲi ga Kapenomi die vuosi dɩ wɔŋ dɩ ɔ bie mi.

² Die vuosi die dɩ kenj ɔ jigɩŋ. Die wɩa jigɩŋ die bɩ wori aŋaŋ vuogaastɩ dɩ baan nan dɩ beri, die juoku mana suuliye mɩŋ aŋaŋ yej me mana. Die ɔ bala Ŋmɩŋ wɩa a yɩa ba.

³ Womi ta dembisi banɩsa wonde a chii vuodieke nyɩŋgbaŋɩŋ mana dɩ kpine a kienj ɔ jigɩŋ.

⁴ Die daadamba dɩ dala wa chɩaŋ ma die ba ka bɩagɩ a yaa wa tɩgɩ ɔ jigɩŋ. Ba yuori toli mampili dieke ma ma Yisa Masia dɩ benne wo. Ba wana yuori toli mampili* me a kpatɩ wa, ba nagɩ daa wa aŋaŋ gilingilinke a yaa sɩsɩŋ dɔaŋ Yisa nɩŋɲa.

⁵ Yisa die dɩ ye ta ba tuo wo dii mɩŋ, ɔ balɩ daa wa, “N bɩa, n nagɩ fɩ taali a chaa fɩ.”

⁶ Die vuodiekemba dɩ dagɩnana Ŋmɩŋ mɩraha die bie mi a yile

⁷ dɩ “Wɔbɩa daa wa gie dɩ bala die? ɔ bala sɩba ɔ yi wo Ŋmɩŋ. Vuobia baan nan nagɩ vuonɩ taali a chaa wa ntaala Ŋmɩŋ nyɩna?”

⁸ Ta Yisa die dɩ wɔŋ mɩŋɲɩ ba sɩŋanyile, a balɩ ba dɩ, “Dɩ bɩa nɩ yile nɩ sɩŋ ma die?”

⁹ Wɔbɩa yine mɔlɩ? Fɩ baan nan balɩ a yɩ vuodieke nyɩŋgbaŋɩŋ dɩ kpine, ‘N nagɩ fɩ taali a chaa fɩ?’ Yaa fɩ baan nan balɩ ‘Hagɩ nagɩ fɩ gilingilinke a chɩŋ?’

* 2:4 2.4 Ba ŋaŋ kuse ba juone sikpenj me.

10 N nan wa a dagi an ni summa a baari manuj Vuota Bba yaa yiko doria ma ma a nan biagi a nagi vuosi tumbiati a chaa ba." Die wia die u bali a yi vuodieke nyungbanuj die di kpine wo,

11 "N bala fu, hagi a nagi fu gilingilinke, a kuli."

12 U hagi bunyi a nagi u gilingilinke, a chuj ba mana nine me. Die ba yene wo die wo, ka paali a yi be mamachi. Ba baari, "Ti bura Nmuj. Ti ye ka ye wuj ka niasi naa."

*Yisa die di wana Liiva die
(Mat. 9.9-13; Luki 5.27-32)*

13 Ka kwan chaan Yisa di bi yinji ga mugikpuri gie lugin ta vuosi pam di lagisi u jigin a gilin wo, ta u daga ba Nmuj wia.

14 Die u dina chuj wa die u ga haaru lampotuosiru wonyi Liiva, vuodieke die di yine Alifusi buadembin, ta u kati u tsuma juon me. Yisa die di bali a yi wa, "Hagi a dia n kwan", Liiva die di hagi a du u kwan.

15 Die kwan chaan Yisa die di die nyindiike Liiva tigin me, lampotuosirin pam anan vuodiekemba di kana ka di Juu vuosisi miraha pam die di di Yisa kwan. Ba pam die di ken a guti ba ma anan u kwanandusiriba nyindiikehe jigin.

16 Mira didaguriba batan die di yine Farasisi die di yene Yisa anan lampotuosiribe anan vuodiekemba di kana ka di Juu vuosisi miraha die di lagisina tamba a die nyindiikehe, die ba piasu u kwanandusiriba di, "Bia yine wonuj anan vuodiekemba di kana ka di Juu vuosisi miraha mi chanchaaluj di lagisa a die?"

17 Yisa die di won ba ta bali ba di, "Vuodiekemba di yalla alaafta ka yaala gbugbaantu, sie vuodiekemba di yuagina. Di ka yi vuovuna wia man ken, wubatitielin wia man ken."

*Nwabonij wia dene
(Mat. 9.14-17; Luki 5.33-39)*

18 Sanja kaanu, Joon vuodieke die di sunana vuosisi Nmuj nyaabu kwanandusiriba anan vuosi batan ba wasinana Farasisi die di boba nwan. Vuosi batan die di ken Yisa jigin a piasu wa di, "Bia yine Joon kwanandusiriba anan Farasisi di boba nwan, ta fonuj nuj fu kwanandusiriba di ka boba?"

19 Yisa die di yinji a bali ba, "Ni tun yaala chaan diekemba di gana hogu faaruj ma bobu nwan? Banuj anan hogu wa tien di lagisina a beri wo, die kaan biagi a yi.

20 Ama sanja nan ken ba nan nagi hogu wa tien a nyuj ba jigin, sanja mi ba nan wa bobu nwan.

21 "Vuon kaan saagi a nagi garthaaluj garichootuj a baali a ligi garikounj voruj, dama garthaaliku gie nan churi ta vaa garikouri, an ka voriku wa a faasi a daluma.

22 Yaa ni yeye ta vuon nagi daahaaluj a sasu gbanuj koliti diekemba di yine nyunkora ma? Dama u yi die daabu nan kuj a churi kolititi an daabu anan kolititi mana taan yori. Ama u njan nagi wa daahaaluj a sasu gbanuj koliti diekemba di yine nyunhaala ma."

*Juu vuosi davvuskiri daraan wia
(Mat. 12.1-8; Luki 6.1-5)*

23 To, Juu vuosi davvuskiri daraan, Yisa anan u kwanandusiriba die di chuj tanna zaa kwan ma. Die ba ganana wa die u kwanandusiriba die di gobe zaapakiti a yiaga njoba ta gara.

24 Die wia Farasisi vuosi die di piasi di, "Ye, bia wia ba yie wudieke ti miraha di kana ka saaga di ba yi davussikiri daraan?"

25 Yisa die di yinji a piasi ba, "Ni ye ka karuŋ Nmuŋ gbanƙu suŋ Davidi anan v kwanandusiriba die di yine wudieke kon die di yalla ba wa? Kon die yigine wunuŋ anan v kwanandusiriba,

26 die wia die v ga a juu Nmuŋ tigiŋ me a nɔbi paanv dieke die ba naguna a yi Nmuŋni. Sanƙa mi Abiata die yine Nmuŋ kikaabitiba jakuŋ. Ama ti mira die ka baari vuogaasi nɔbiha sie Nmuŋ kikaabitiba nyuna ma; ama ta Davidi die di nɔbi paanvko gie, hal ta die a nagr atan a yi v kwanandusiriba gban ba nɔbi."

27 Womi die v bal a kpati ba di, "Vuotan wia Nmuŋ di naan davussikiri ama daa davussikiri daari wia v naan vuotan.

28 Die wia, manuj vuota Bɔadembin yine davussikiri daraan jakuŋ."

3

Nuukpiikin gbaanuj

(Mat. 12.9-14; Luki 6.6-11)

1 Sanja kaani bura Yisa di bi yinji ga Nmuŋ jiamuj juoku me. Daa wonyi dan die benne mi a yalli nuukpiikin.

2 Farasisi vuosi dan die benne mi a yaala wuj ba nagr a yigi Yisa, die wia die ba paali a paala wa di ba ye siba v nan gbaan daa wa davussikiri daraan.

3 Yisa di bal a yi nuukpiikiri tien, "Ken tan a zie nuŋa."

4 Yisa di piasi daadamba, "Bia muna ti yi davussikiri daraan? Ti mu ti yi wunuŋ yaa, ti yi bian? Ti mu ti gbatu muivoli yaa, ti kuv?" Ama die ba ka biagi ye wuj a bal.

5 Yisa die di ju sunyuruŋ ta daansi ba a ken tan anan die mana yori ta die v chgr ba zooluj dama die ba yiwo vuotogiti. Womi v bal daa wa, "Turi fu nuuke."

6 U turika, a ye gbaanuj. Farasisi vuosi die di nyuŋ lagukv jigin a ga ba anan naan Herodi vuosi di ye tamba a laguj tan a yaala sieti ba baan nan nagr a kuv Yisa.

Die vuotamba di dala ta di Yisa kvan dene

7 Die Yisa anan v kwanandusiriba die di hagr a suŋ ga mugkpuuri lugaha ta vuotamba pam die di du v kvan, vuodiekemba die di nyinna Galili anan Judia,

8 anan Jerusalemi anan Idumia anan Jodani muguj gaan anan Taya anan Sadoni tungban ma, ta ba dala pam ta lagisi v jigin; die ba wonna di v yi wo tuntunkpuma wia, die ba ken v jigin mugkpuuri luguj.

9 Ta v bal v kwanandusiriba di ba nagr haaruj a yi wa an v juu a kala ta dagr vuosi gie Nmuŋ wia, amv ba kaan biagi a kpanji wa,

10 dama die v yine yuagitielin pam die di ye gbaama wia, die di yi vuodiekemba mana mana di yuagina die di kien di ba gbv wa.

11 Vuodiekemba jumbati die di yalla di ken ye wo sanja mana, ba naan nan wa v nuŋa ta nata ta baari di, "Furuŋ yiwo Nmuŋ Bɔadembin."

12 Ta v die di bal ba anan nuŋmuna di ba da ken muvi a yi vuosi.

Yisa die di vvarina v tuntuntiba ban anan bale dene

13 Naa kvan chaan Yisa die di juali tan sikpen ta wa wa vuodiekemba v yaalnana di ba ken, die ba ken v jigin.

14 Yisa die di vvaru vuosi ban anan bale, a wa ba tontontuba, di ba bemme mi u jigij an u tumma ba, ba musuma u wovunaha,

15 ta bi yalluma yiko a vvaruma jumbiati vuotamba ma.

16 Vuotamba ban anan bale dieke u vvaruna Saara wonna; Simoni, vuodieke Yisa die yina wa Piita anan

17 Jemisi anan u numba Jon, vuodiekemba die di yine Zebedi balli; ta Yisa die di yi ba Bvanejesi, ka chian yiwo nuu natu balli;

18 anan Andurusi anan Filipi, anan Batolomiwo, anan Matiwo, anan Tomasi, anan Jemisi vuodieke die di yine Alifusi bua anan Tadeusi, anan Simoni vuodieke die di yaalala banu Juu vuosi yalluma ba gban

19 anan Judasi Asikaroti vuodieke die di nyinna Yisa kaka.

Jumbiati naan wa Beelizebuli wa

(Mat. 10.1-4; Luki 6.12-16)

20 Naa kuvan chaan Yisa die di kuli; ta daadamba pam die di lagisu wunu anan u kuvandusiriba jigij ta die ka yaa sanja di ba dii nyindiike.

21 U tigin vuosi die di wonna die wo, ba ken di ba yigi wo, dama vuotamba die bala di u yi wo yuyyaan.

22 Die Nmuu mura didagurba die di nyinna Jerusalemi die di baaru di, "Jumbiati naan wa Beelizebuli* die yalla wa u biagu vvara jumbiati daadamba ma, di yiwo Beelizebuli yiko wa."

23 Die Yisa die di wa didagurba gie di ba ken u jigij, ta die yi ba nandagun, a piasu ba di, "Sitaani nan saagi a vvara u gban vuosi me?"

24 Naan vuosi di yinji a waga tamba, ba naaru kaan biagu a zie.

25 Ta du yi tigin vuosi di yinji a waga tamba, ba tigiri kaan biagu a zie.

26 Ta Sitaani di yinji a waga anan u gban u kaan biagu a zie, u kpatu wonde.

Yisa die di chvovina Sitaani hagu ru wa dene

27 "Vuuu wori a baan biagu a ga hagu ru tigin me a ga gaaru u nyinti, sie u wolinu bobi wa ta ka kuvan chaan u bi gaaru u tigin nyinti mana."

28 Yisa di bi balu ba di, "Wusie man bala nu, Nmuu nan vaa chaa vuosi ba wubati anan ba wotogubati mana;

29 ama vuodieke mana di balu wotogubati a yi Nmuu Haalu, Nmuu kaan bi nagi u taalu a chaa wa naada yaa gamma haahuu."

30 Yisa die balu wa waha gie, dama die ba baaru di, "Jumbian die yalla wa."

Yisa nuu anan u numballi wa

(Mat. 12.46-50; Luki 8.19-21)

31 Sanja mi Yisa nuu wo anan u numballi die di ken ta zie yenu me, ta tuu vuou di u wa wa mi.

32 Daadamba die di taanna a gilij wo wo die di balu a yi wa, "Fu naa anan fu numballi bie yenu me a yaala fu."

33 U piasu ba di, "Muna yine n naa, ta muna yine n numballi?"

34 Ta daansi daadamba die di kalla u jigiri ta baaru di, "N nuu anan n numballi benne giena.

35 Vuodieke mana di yinene Nmuu choti, wunu u yine n numba anan n taa anan n nuu."

* **3:22 3.22** Sitaani saan bua yi Beelizebuli.

4

*Buburitu nandagiri**(Mat. 13.1-9; Luki 8.4-8)*

¹ Saŋŋa kaani bɔbra die Yisa die dɔ kahi a daga wɔa Galili muɔkɔpuru luɔŋɔ chaaŋ. Daadamba die dɔ gilinne wo die paali a dala muŋ die wɔa die vɔ hagi a ga juu haariku sɔŋ a bie nyaan sɔŋ, ta vaa vuosisi a zien nyaabu kuanvanɔŋ.

² Die vɔ nagi nandaga a daga ba wɔa pam.

³ U dagaiku sɔŋ die vɔ bali a yi ba dɔ: “Ni wɔmma, daa wɔnyɔ die nyɔnna a ga dɔ vɔ burɔ vɔ kuan ma.

⁴ Die vɔ burɔnana vɔ kɔaku ma wa, nyɔɔburaha atan die dɔ nan sieku me, nembisi die dɔ ken diihe.

⁵ Nyɔɔburaha atan die dɔ nan tanjaaluŋ ma jigidieke tantɔ pam die dɔ worine. Nyɔɔburaha die dɔ nyɔɔŋ lagi lagi, dama tantɔ die ka dala.

⁶ Nyɔɔŋ die dɔ zie die a mana die dɔ kpi dama die a dagurɔ ka sɔɔnya.

⁷ Atan die dɔ nan hanɔɔɔsi dagurɔ ma, hanɔɔɔsi die dɔ burɔ a nyagɔha a ka biagi yi nyɔɔburaha.

⁸ Ama ta nyɔɔburaha atan diaŋ dɔ nan tuŋɔban vɔruŋ ma a muŋŋɔ a nyɔɔŋ, a burɔ a yi nyɔɔburaha. Atan die nyɔɔ wa zaabie banɔɔsi-taa taa, atan diaŋ dɔ nyɔɔ banɔɔsi-yɔaba yɔaba, ta atan diaŋ kɔbɔga kɔbɔga.”

⁹ Womi die Yisa dɔ bali ba, “Die wɔa vuodieke mana dɔ yalli tɔba a nan wɔŋ, vɔ wɔmma.”

*Wudieke wɔa vɔ yɔna nandagiri**(Mat. 13.10-17; Luki 8.9, 10)*

¹⁰ Yisa die dɔ yine vɔ nyɔna a kahi, vuodiekemba die dɔ benne mi a wɔŋ vɔ baliku batan die dɔ lagiŋ a gutɔ vɔ kuanɔndɔɔsiɔɔba ma a ga vɔ jigɔŋ a bali wa dɔ vɔ daga ba nandagiri chɔaŋ.

¹¹ Yisa die dɔ yinŋi a bali ba, “Niɔŋ Nyɔɔŋ naari wɔlɔɔburɔkuŋ man baan daga ni dene, ama vuotɔalikaha nuŋ nan wɔŋ wɔaha gie mana mana nandaga sɔŋ.

¹² Amu

‘Ba nan dɔ daansa a daansa

ama ba kaan ye jaan;

ba nan wɔŋ a bi wɔŋ a gutɔ

ama ba kaan dɔ sɔba ka chɔaŋ.

Dama ba ken a sɔba a chɔasi ba

nan yinŋi a ken Nyɔɔŋ jigɔŋ,

aŋ Nyɔɔŋ tuŋ nagi ba tumbiati a chaa ba.’ ”

Nandagiri chɔaŋ

¹³ Womi Yisa die dɔ piasi ba, “Die nuŋ ni ka sɔba nandagiri gie chɔaŋ? Ni wa baa ni yi wo lalia a summa nandagaha mana chɔasi?”

¹⁴ Buburitu wa niasi wa vuodieke dɔ balala Nyɔɔŋ wɔa.

¹⁵ Nyindiekemba die dɔ nanna sieku me wo yi wo vuodiekemba dɔ ŋaana a wɔŋ Nyɔɔŋ wɔaha ama dɔ ka yɔasa ta Sitaani ken vɔarɔha ba ma.

¹⁶ Vuosi batan diaŋ niasi wa nyɔɔburaha diekemba die dɔ nanna tanjaalika sikpeku; saŋŋa dieke mana ba ken a wɔŋ Nyɔɔŋ wɔbalɔkaha dɔ ka yɔasa ta ba muŋŋɔ a tuohe anan sugɔfɔluŋ,

¹⁷ ama a ka dɔaga ba sugɔti ma a yɔasa, dama wɔru gie ka sɔŋ ba sugɔti ma ma, die wɔa ba ken mugisi be yaa wahala dɔ ken juu be wɔaha gie chɔaŋ ma ba ŋaan nagiha a taan muŋ lagi lagi.

³⁷ Womi bɔlɔgɩsɩkpenkɩɩ die dɩ piili a nɩga; nyaabu die dɩ ponɩji a juo haarɩku sɔŋ. Die wɩa die haarɩku die dɩ yaala ka suuli anɔŋ nyaan.

³⁸ Yisa die bie wo haarɩku kɔanɩ a nagɩ ɔ sikpenɩ a kpagɩɩ dafere a gɔɔra. Ʋ kɔanɩandɩsɩrɩba dɩ sɔgɩɩ wa a baari, “Dɩdagɩɔ, dɩ ka mugisi fu tɩ balla tɩ kpi naa?”

³⁹ Yisa die dɩ hagi a yɩ bɔlɔgɩsɩbu nɔanɩ, “Vaa nɩgɩ” ta balɩ a yɩ nyaan ponɩjiku dɩanɩ “Zie dene.” Bɔlɔgɩsɩbu die dɩ nan, mi mana die dɩ paali fiati.

⁴⁰ Womi die Yisa die dɩ piasi ɔ kɔanɩandɩsɩrɩba dɩ, “Bɩa yine nɩmaamɩ dɩ yalli nɩ, nɩ ye ko wo yada?”

⁴¹ Ama ta nɩmaamɩ die dɩ paali a yalli ba, die ba piasa tamba, “Mɩnɩa yine daa wa gie? Hali bɔlɔgɩsɩɩ anɩanɩ nyaan ponɩjinɩ dɩ wɔma ɔ wɔbalɩka yɩa wa.”

5

Yisa die dɩ vɔarɩna jɩmbɩanɩ dembinɩ wɔnyɩ ma dene

¹ Die Yisa anɩanɩ ɔ kɔanɩandɩsɩrɩba die dɩ juali a kenɩ tɔgɩ Galili mɔgɩkɩɩɩ chaaku mi, Gerasa tɩngbanɩ ma.

² Yisa die dɩ dene nyɩnna haarɩku sukɩ, lele womi daa wɔnyɩ dɩ nyɩnna jigidieka ba lɔbɩɩnana vuosi dɩ kenɩ a haari wa.

³ Jɩmbɩanɩ die yalla wa, daa wa gie die dɩ ga gɔɔra kunti vɔrɩtɩtɩ ma, die ba ka biagi a bɔbɩ wa a dɔanɩ anɩanɩ chɔrɩma.

⁴ Dama ba kenɩ bɔbɩ wa ɔ nuusi anɩanɩ ɔ nagɩsɩ ɔ nɩanɩ kpa a kpa a chɔrɩmaha mɩɩ ɔ nuusi me ta wɩ kɔvɩtɩtɩ ɔ nagɩsɩ ma. Die ɔ paali a hagi mɩɩ anɩanɩ vuonɩ dɩ baanɩ nan nyanɩɩ wa.

⁵ Daaɩ mana sukɩsɩɩ anɩanɩ yɩɩ ɔ nɩanɩ dɩ chɩɩ wa vɔrɩtɩ anɩanɩ kunkogehe me a nata ta naga tana a gobe ɔ nyɩngbanɩɩ.

⁶ Die ɔ bie wo saasaa ta die a ye Yisa, die wɩa die ɔ chɩgɩ a ga gbirigi ɔ dune me Yisa nɩɩɩa,

⁷ ta faasi a taanɩ keesɩɩ a baari dɩ, “Nabidie Nɩmɩɩ Bɔadembinɩ Yisa, bɩa fu yaala nɩ jigɩɩ, Nɩmɩɩ wɩa daa kenɩ datɩ nɩ tɩbɩɩ.”

⁸ Die ɔ balɩ wa die dama Yisa die balɩ a yɩ jɩmbɩaku mɩɩ dɩ, “Vaa daa wa gie.”

⁹ Yisa die dɩ piasi wa dɩ, “Fu saanɩ?”

Daa wa dɩ baari dɩ, “N saanɩ yine ‘Dala’, dama tɩ faasi a dala mɩɩ.”

¹⁰ Ta die ɔ ye ko a juusa Yisa dɩ ɔ da kenɩ a yagi ba a nyɩɩ lɔgɩɩ mi chaanɩ.

¹¹ Perukusi pam die gbigine mi a die nyinti kunkogiri mi chaanɩ.

¹² Jɩmbɩaku die dɩ juusi Yisa dɩ, “Vaa tɩ gamma perukusisi jigɩɩ a ga juu ba sɔgɩɩ.”

¹³ Die chɩanɩ ma die Yisa dɩ yɩ die jɩmbɩaku die dɩ nyɩɩ daa wa ma a ga juu perukusisi ma. Perukusisi die yiwo sɩba tuse tuse ale a mana mana die dɩ chɩgɩ a dɩ jigidieka dɩ golinne wo a ga a juu mɔgɩkɩɩɩ sɔŋ, nyaabu die dɩ dii he.

¹⁴ Dembinɩ diekemba die dɩ juunana perukusisi die chɩgɩ a ga tɩka sɔŋ anɩanɩ ka tɩnkpanɩɩsɩ a balɩ wɩɩɩ gie a yɩ ba. Vuosi die dɩ nyɩɩ a ga a ye wudieka die dɩ yine wo.

¹⁵ Die ba ga Yisa jigɩɩ a ye daa dieka die jɩmbɩaku die dɩ yalla wa ta ɔ kallɩ wa mi a yeegi nyɩnyeeke ta ɔ sikpenɩ dɩ mɩɩɩɩ a tɩma, nɩmaamɩɩ die dɩ yalli ba mana mana.

³⁷ Womi die v yi Piita anan Jemisi, anan Jemisi numbua Joon nyuna ma die di du wa.

³⁸ Die ba gana a tugt Jaarusi tigiri, die Yisa die di ye jigijn mana die di chine a zie naanyotoloh.

³⁹ Die v ga a juu a piast ba di, "Di bia watl gie mana? Di bia ni koma? Bua wa ka kpiye, v ta ko gubra mi."

⁴⁰ Die ba piili a vvara wa fala. Die wia die v yagi ba mana a nyun ta die a wa bua wa choon anan v nun anan v kvanandusriba ba bataa wa a ga juu jigidieke bua wa die di dvana wa.

⁴¹ Die v yigi v nuun me ta bal a yi wa, "Talita kumi", ka chian wone "Havubinj n baa fu hagi."

⁴² Die v hagi bunyi a didi chon chon. (Die v yiwo bina ban anan ale bua.) Naa die di yine wo, die di paal a yi be mamachi pam.

⁴³ Ama Yisa di yi ba van ta paal bal ba di ba daa ken a bal a yi vuon ta bal ba di ba yaal jaan a yi bua wa an v dii.

6

Nazeriti vuosi die di zetine Yisa dene (Mat. 13.53-58; Luki 4.16-30)

¹ Yisa die di yinji a ga v tun, ta v kvanandusriba die di di v kvan.

² Davuskur daan die v ga juu Nmuj jiamuj juoku me a piili a daga krikpaaku die di benne mi Nmuj wia. Daadamba die di wonna v dagiku die di yi ba mana mana mamachi, die ba piasta tan di, "Sia v ye waha gie mana? Bia yan wonna Nmuj di nagi a yi wa? Hal v tumma mamachi tumma.

³ Daa v yine kampinta ka? Daa Meri bua wa wonde? Daa v yine Jemisi anan Josefu anan Judasi anan Simoni mu wa? Daa v tamba benne giena wa?" Ta ba zeti wo wo.

⁴ Yisa die di yinji a bal ba di, "Ba ya Nmuj naazva julma jigijn mana mana mi ama v gban gban v tun vuosi anan v gban gban v numballi anan v gban gban den ka ya wa julma."

⁵ Die v ka biagi a tun mamachi tumma pam mi ama ntaala yvagtlibe bita die v biagi a nagi v nuusi a diisi ba ma die ba ye alaafia.

⁶ Die di paal yi wo mamachi, die ba wone yadaka wia. Womi Yisa die di ga tunkpanjisi die di benne mi chaaku a daga vuosisi.

Yisa die di tonnana v kvanandusriba ban anan bale wo dene

⁷ Die v wa v kvanandusriba ban anan bale wo a lagisi tan a tun ba bale bale. Die v yi ba yiko dieke die di tianna jumbiatiti.

⁸ Ta die a yi ba nuari gie di, "Daa ni pogul jaan a gamma ni diasisi ntaala, daangbanun nyuna ma. Ni daa ken a pogul nyindiike, ni daa ken a pogul bulogun ni daa ken a suu ligire ni jafasi ma.

⁹ Ni suu nura ama ni daa ken pogul nyinyeeki a guti nyinyeeki diekamba ni balla ni yeegi wo me."

¹⁰ Die v bi a bal a guti ba di, "Ba ken a miunji a tuo ni jigidieke mana mana ni bemme tigiri me a ga tugt sanja dieke ni balla ni nyun tika ma.

¹¹ Ama ni ken a tugt jigidieke ba ken a ka tuo ni yaa ba ka wun ni wabalika ni nyun mi ta piisi ni naatala kolun mi. An naa yi wun a gbara ba."

¹² Die ba nyun a ga a bala vuosi di ba chigi a nyun ba tumbiatu ma.

¹³ Die ba vuar jumbiatu pam vuosi me ta die a duuri yvagtlielin anan kpan ta die gban ba.

*Joon vuodieke die di sinana vuotan Njmutj nyaan kunj wa
(Mat. 10.5-15; Luki 9.1-6)*

14 To, Naan Herodi die di wonj Yisa waha gie dama v saan die dia wa jigij mana mun. Vuosi batan die bal di Joon vuodieke di sinana vuosi anan Nmutj nyaabu haguna kunj me a yinjji kenj. Die wa v yaa hagirubu a toma mamachi tumbaha gie.

15 Ama batan die di baari di, "U yiwo Nmutj tuntuntu Elaja."

Batan di baari di "U yiwo Nmutj tuntuntu siba daa daa sanja tuntuntu wonyi."

16 Naan Herodi die di wonna die v baari di, "U yiwo Joon vuodieke die di sinana vuosi Nmutj nyaabu. Die n yi ba gobi wo v sikpenj ama v yinjji a kenj wo v musi ma."

17 Naan Herodi gban gban die yuna nvan di ba yigi Joon a boba wa a nagj wa a yi dansarika sunj. Herodi die yi wo die dama die wononj Herodi die faari wa Herodiasj vuodieke v kana ka mu v faari dama v numbua Filipi hogu die wonde.

18 Joon vuodieke di sinana vuosi Nmutj nyaabu die njanj a bala Herodi daanj daanj mana di, "Di wo sien ananj fu baanj nan faari fu numbua hogu."

19 Naa chianj wa die Herodiasj die di ju sunyuruj a yi Joon, ta die a yaala v kuv wa, ama Herodi wa die v ka biagi, dama Herodi gbanj die ka saaga.

20 Herodi die chiga Joon, dama die v siba a baari Joon die yiwo vuovuruj ta digunt die di wo v sunj. Die wa die v ka yaala wuj yi wo. Ananj die v njaana wonj Joon wobalukaha a daama wa mana yori, die v njanj yaala v womma v wobaluka.

21 Kvanj kvanj chaanj die Herodiasj daanj die di kenj. Herodi maaruj daraanj die di kenj tugj, die v digi nyindiike pam ta wa tika nyujkoraha mana ananj sojasi nyujkoraha ananj Galili tunj nyujkoraha a lagisi tanj.

22 Die Herodiasj hogolta die di kenj a sie di paalt a yi naanj Herodi ananj v chaamba mana mana sugiti die di fiakt. Naa chianj wa die naanj wa die di piast havubike di, "Bia fu yaala n yi fu? N nan yi fu jadieke mana mana fu yaalala."

23 A kaa kaati pam ta a bal a yi bua wa "N hubya, jadieke mana mana fu yaalala, n nan yi fu hal fu yaala n puo n naari a nagj bunyi a yi fu n nan yi."

24 Die wa die bua wa die di nyuj a ga piast v nunj di, "N baari n yaala bia?"

U yinjji a bal wa di, "Baari di yaala Joon dieke di sinana vuosi Nmutj nyaabu sikpenj."

25 Die wa die bua wa di chigt a ga naanj wa jigij lagj lagj a baari di, "N yaala fu gobi Joon dieke die di sinana vuosisi Nmutj nyaabu sikpenj a diisi kpal ma a yi mun lelele."

26 Naa die di yi naanj wa sunj die di paalt a chvust pam, ama die v kaanj biagi a zeti dama v kaana kaati diekamba v chaamba nunja wa wa.

27 Die wa die v yi vuodieke die di gharuna wa wonyi nvan di v yaa Joon sikpenj a kenj lagj lagj. Tuntuntu wa die di nyuj a ga dansarika sunj a gobi Joon sikpenj.

28 A die a nagj ka a diisi kpal ma a yalluka a kenj a yi havubike, havubike die di nagj ka a yi v nunj.

29 Die Joon kvanjanduruba die di wonna, die ba ga a nagj Joon nyujgbanja a ga guu.

Yisa die di yina dembisi tuse anu wa nyindiike dene

(Mat. 14.13-21; Luki 9.10-17; Јоан 6.1-14)

³⁰ Yisa tontontuba ban anan bale die u tunna wa die di yinji a ken a balu wa wudiekemba mana ba yine anan ba daguna.

³¹ Vuosi pam die kienene ta yinje, die wia die Yisa anan u kwanandusiriba die wo sanja anan ba ban nan dii nyindiike. Die wia die Yisa die di balu a yi ba di, "Ninun ni vaa an ti ga haagiyen dieke ni ban nan voosi."

³² Die wia die ba gban gban die ba juu haaru a gara jigidieke von die di wone.

³³ Ama daadan pam die di ye be ba ganana, a munu ba. Die wia die ba chigi anan nagisi a nyun tigi mana mana, a wolin a ga a tugi jigidieke Yisa anan u kwanandusiriba die di ganana wa.

³⁴ Die Yisa die di nyunna haaru sun ta die a ye kpikpaaku ba wia di yaa wa zoolu, dama die ba nias wa yu diekemba di wone yiyaguru. Die wia die u piili a daga ba wia pam.

³⁵ Die jumu die di tugin, die u kwanandusiriba die di ken u jigin a balu yi wa di, "Nmunu won a juu mu ta giena dan di yi jigidieke jadin di worine ba ban daa a dii."

³⁶ Vaa vuosi ga tukpanni anan kwan diekemba di gbigne giena wa a yaal jaan a dii ba gban."

³⁷ Yisa die di yinji a balu ba di, "Ninun ni gban gban ni yaal jaan a yi ba an ba dii." Die ba piasi wa, yaala ti nagisi saba dunu mana ligire a yaal jaan a yi ba an ba dii?

³⁸ Naa chian wia die Yisa die di piasi ba di, "Paanusi anmu ni yaal? Ni ga a ga daansi a ye."

Die ba gana a ga daansi ta yinji a ken wo die ba balu a yi wa di, "Paanusi anu anan zaasiti ale."

³⁹ Yisa die di balu u kwanandusiriba di ba yi vuosisi mana puo puo a lagisi a kala kala hooyebiti me.

⁴⁰ Die wia die ba lagisi a kalu kalu, batan banu-nu nu batan dan kobuga kobuga.

⁴¹ Womi Yisa die di nagisi paanusi anu wa anan zaasiti ale wo, a daansi numsikpen ta pagu Nmuni. U yi paanusi a gbieri gbieri ta nagisa a yi u kwanandusiriba di ba tuohe a tia tia a yi vuosisi. Die u bi nagisi zaasiti ale wo a gbieri gbieri a yi ba mana mana.

⁴² Ba mana mana die di dii a chagi, ta tial tial.

⁴³ Die u kwanandusiriba die di vaari vaari paanusi anan zaasiti tialkaha a suuli kparisi ban anan ale.

⁴⁴ Dembin diekemba die di nobina paanusi anan zaasiti die yiwo dembisi tuse tuse anu.

Yisa die di chonna nyaan ma wia dene

(Mat. 14.22-33; Јоан 6.15-21)

⁴⁵ Yisa die di yi u kwanandusiriba die di juu haaru lagisi lagisi a di u nunna a gara mugkuru gaari a ga Befisada, ta die u wa a taanna vuosisi.

⁴⁶ Die u taanna vuosisi a kpati wa die u jwali ga kunkogin me di u juusi Nmuni.

⁴⁷ Die jumu die di tugin, haaru die bie wo mugkuru sun anan sun ta Yisa di a ye bie tugin ma u nyuna.

⁴⁸ Die u ye ta u kwanandusiriba die wahala anan haaru dunu, dama bulogisi die niginana ba a gara kwan kwan. Die wia die di gana a tugi

kparaasi kpan sɔkuleelin, Yisa die dɛ chɔŋ nyaabu sikpen a kien ba jigin. Die v chɔŋ a tianna ba ma

⁴⁹ ama die ba ye wo ta v chɔŋ nyaabu sikpen. Die ba yene dɛ v chɔŋ nyaabu sikpeku die ba keesi ta yi tama sɔba dɛ yiwo kogin.

⁵⁰ Dama die ba mana die dɛ yene wo nmaamɔ die yigine be.

Yisa die dɛ a balɔ a yɛ ba bunyɛ dɛ, "Nɛ yigi sikimin, wo manɔ nɛ da vaa nmaamɔ yigi nɛ."

⁵¹ Womɛ die v juu a gutɛ ba ma haarɔku ma, bɔlɔgɛsɔbɔ die dɛ nan sɔmm. Die dɛ paalɔ a yi v kwanandɔsɔrɔba mamachi pam

⁵² dama die ba ka sɔba die v nagɛ paanɔsɔsɛ a yɛ vuosisi ba dii wo chɔŋ. Ba sɔgɛti ye ko bie wo hmɔŋ ma mɔŋ.

Yisa die dɛ gbaanna yvagɛtielin dene (Mat. 14.34-36)

⁵³ Die ba ga a ga a tɔgɛ mɔgɛkɔrɔ gaarɛ a ken jvalɛ Genezariti tunɔban ma, a bɔbɔ haarɔku mi.

⁵⁴ Die ba nyɔnana haarɔku ma vuosisi die dɛ mɔŋŋ Yisa bunyɛ.

⁵⁵ Naa chɔŋ wɛ die ba chɔgɛ ga juu tunɔbanɔka mana a chii yvagɛtielin a diisi ba kalɔjasɛ sikpen a ga jigidieke mana die ba wɔnna dɛ Yisa gaya wa.

⁵⁶ Jigidieke mana die v gana tunɔkpanɔsɛ yaa tunɔkɔuma vuosi njaan chii wo ba yvagɛtielin a ga nyugiti ma ta jɔsa wa dɛ v ko a vaa yvagɛtielibe gbɛ v nyinɔeeke kwanan, vuodiekeba mana mana die dɛ gbɔna ka die ye wo alaafia.

7

Ba chɔŋkɔsɔlin dagɛ wɛ dene (Mat. 15.1-9)

¹ Tɔ, Farasisi anan mɔra dɛdagɛrɔba batan die dɛ nyɔnna Jerusalemi a ken die dɛ taan gilin Yisa atan.

² Die ba daansi a ye ta v kwanandɔsɔrɔba die nyindiike anan nuudɛgɛnta. Dama die ba ka nɛti ba nuusi sɔba Farasisi vuosi die dɛ bala dɛ vuosi nɛtɔma ba nuusi die wo.

³ (Dama Farasisi anan juu vuosi mana die ka die nyindiike yɔrɛ yɔrɛ sie ba wɔŋ nɛti ba nuusi vɔtɔŋ sɔba die ba chɔŋkɔsɔlin mɔra dɛ dagɛna die wo.)

⁴ Ba ken nyɔn nyugiti jige a ken, ba ka die sie ba nɛti ba nuusi ta dɔsa ba chɔŋkɔsɔlin wɛ, sɔba nyanyuule kpala daaru anan gbiesi daaru anan kalɔjasɛ sugirin wɛ.

⁵ Naa chɔŋ wɛ die Farasisi anan mɔra dɛdagɛrɔba die dɛ pɔasɛ Yisa dɛ bia yine fɔ kwanandɔsɔrɔba dɛ ka dɔsa sie diekeba tɛ chɔŋkɔsɔlɔba die dɛ nagɛna a yɛ tɛ wa ta die nyinti anan nuudɛgɛnta.

⁶ Yisa die dɛ yinɔŋ a balɔ ba dɛ, "Nɛmɔ naazɔa Azaya die yaa wusie die v bala nɔnɔ gigaantɔba gie wɛ sɔba ka maagɛna die wo dɛ:

'Nɛmɔ baarɛ dɛ vuosi gie yɛ mɔŋ jɔlɔma anan ba nɔa ama ba sɔgɛti dɛ bie saasaa anan mɔŋ.

⁷ Dɛ yi wo yɔrɛ ba jama mɔŋ dama ba daga vuota ba gban gban ba mɔra sɔba a yiwo manɔ n mɔra.' "

⁸ Nɛ zeti wo Nɛmɔ mɔra ta dɔsa vuotan mɔra.

⁹ Yisa die dɛ bɛ a balɔ a gutɛ ba dɛ "Nɛ yaa wa yɔŋ sɔbɔŋ a zeti Nɛmɔ mɔra ta biagɛ a daga nɛ gban gban nɛ yaala wudiekemba.

10 Mosisi die baari di, 'Yuma fu chwa anan fu naa juluma vuodieke nu mana di kenj a kaa kaati a yi u choon yaa u nuu mu ba kuu wa nuu.'

11 Ama nuuu ni baari di 'Vuon di kenj a bali a yi u choon yaa u nuu di jadieke mana di yine n suti manj tu nan nagi a sunji ni biru wa Nmuu jaan.'

12 Die nuu nuu Farasisi ya vuosi sien di ba da kenj sunji ba chualu yaa ba nuu ni dagiku ma.

13 Naa di a kenj a yi die nuu ni chusa Nmuu wobalkaha, ni dagunana vuosi die wo suj. Ni yie wia pam a nasa die."

Jadieke di benne vuotan suj ma wia

(Mat. 15.10-20)

14 Womi Yisa die di bi a wa daadamba buba a kenj u jigij, ta bali a yi ba di, "Ni mana mana chusuma a womma mu ta summa n wobalkaha chasi.

15 Jadieke vuotan di dinene a yie u suj ma ka biagi a yie wo diguti ama wudieke di nyunna u nuu ma yine u yaa diguti.

16 ((Naa chian ma vuodieke mana di yaa tubu a nan wu u womma.))"

17 Die u vana daadamba ta kuli tigin u kuanduru ba die di piasi wa nandaguri chian.

18 Yisa die di piasi ba di, "Ni gban ni ka siba ka chian? Ni ka siba siba di jadieke di junene vuotan nuu ma ka biagi yine u yalla diguti.

19 Dama a juu wo u nyuuti ma a daaga nyugban ka nyunna ama da u suj ma." (Yisa baliku die dagiya siba jadiikin mana ka chuan.)

20 Die u ye a ko bala a guta di "Wudieke di nyunna vuotan suj yine u yaa diguti.

21 Dama u suj ma sunanyilibati siba hoon yaalu anan dembisi yaalu, anan gaaru anan vuotan kuula,

22 anan jome anan kalinbaani anan sugigolin wuyiike anan halt anan gaanta anan бага wori wuyiike.

23 Wobati gie mana mana nyunna vuotan suj a yine u biruma vuodigintu."

Hogu wonyi yada wia

24 Yisa die di nyu mi a ga tu kaati die di bene Taya tungban ma, die u ga a juu tigin kaati suj ta die a ka yaala vuon ye wo, ama die u ka biagi a loburu u gban.

25 Hugu wonyi die benne mi ta jumbati die di yallu u havuubin, die u wonna di Yisa die bie mi die u chigi a kenj gbirigi Yisa nuu.

26 Hugu wa die ka yi juu vuon, die ba muu wa wa Fonisia, Siria tungban ma ma. Die u juu Yisa di u yagi jumbatitu u bua wa ma ma.

27 Ama Yisa die yinji a bali wa di, "Vaa ti wolij a yi ballisi ba nyindiike, di wo sien anan ti baan nan nagi ballisi nyindiike a yi gbaasi."

28 Hugu wa die di yinji a baari di, "N Yomutien, ka yiwo wusie, ama gbaasiti die di duna tebulisi chian gban naga ballisi nyindiike choota die di nannana."

29 Naa chian wia Yisa die di bali a yi hogu wa di, "Fu nuu bali baliku gie wia nan biagi a kuli, jumbaku nyu fu bua wa ma muu."

30 Die u yinji a kuli ta u bua wa dua gado sikpen jumbatitu die di senj a nyu u ma.

Yisa die di gbaanna gaamu dene

31 Yisa die dɪ wa a nyɪŋ Taya tɪŋgbɛn ma a daagɪ Sadoni a chɔŋ a daagɪ tɪgɪsɪ bɛnka sɔgɪtɪ a ga Galilɪ mɔgɪkpɔrɪ ma.

32 Vuosi batan die dɪ yaa daa wɔnyɪ die dɪ kana a ka mɪŋŋɪ bala wɪa a keŋ Yisa jigɪŋ a jɔsɪt wa dɪ ɔ nagɪ ɔ nuusi a diisi ɔ ma.

33 Yisa die dɪ yigɪ daa wa nuuŋ me a yaa wa nyɪŋ lɔgɪŋ ta vaa daadamba. Yisa die dɪ nagɪ ɔ nuubisi a yi daa wa tɪba ma, ta tɪrɪ nɪntɔbɪtɪ ta gbɪ daa wa jilɪŋ.

34 Womɪ Yisa die dɪ daansɪ ŋmɪŋsikpɛŋ ta paalɪ a voosi ta a balɪ a yɪ wa dɪ, "Effata!" Ka chɪaŋ wone, "Yuori!"

35 Daa wa tɪbaha sɔŋ die dɪ yuori bɔnyɪ ɔ wɔmma wɔbalɪka ta bɪagɪ a bala wɪa vɪuɔŋ.

36 Womɪ Yisa die dɪ yɪ ba mana mana nɔaŋ dɪ ba sɪmma ba keŋ a balɪ wɪrɪ mi a yɪ vuɔŋ. Ama saŋŋa dieke mana die Yisa dɪ a keŋ a balɪ die, die dɪ wana a faasi a yie ba bala wɪrɪ jigɪŋ mana.

37 Vuodiekemba mana die dɪ wɔnna die dɪ yi be mamachi pam pam. Die ba baarɪ dɪ, "U mɪŋŋɪ a yi wɪrɪ mana vɪuɔŋ vɪuɔŋ. Halɪ ɔ yi vuodiekemba mana dɪ kana a ka bɪagɪ a wɔmma wɪa dɪ wɔmma ta vuodieke dɪ kana ka bɪagɪ bala wɪa dɪ bala."

8

Yisa die dɪ yine vuosi tuse anɪsa nyindiike dene (Mat. 15.32-39)

1 Die dɪ ka yɔasiya ta daadan pam bɪbra die dɪ keŋ a lagɪsɪ Yisa jigɪŋ. Jadiikɪŋ die worɪ anan ba baan dɪi, Yisa die dɪ wa ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba a balɪ a yɪ ba dɪ,

2 "Zɔɔlɪŋ yigɪ mɪŋ mɪŋ pam anan vuosi gie dama manɪŋ anan ba daraa ataa wɔnna, ba ka bɪ yaa jaan anan ba baan dɪi.

3 Man keŋ yi ba kuli ta ka dɪi jaan batan nan chaa sien me dama ba nyɪŋ wa saasaa."

4 U kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ pɪasɪ wa dɪ, "Haagɪrɪ gie me, sie vuɔŋ dɪ baa ɔ ye jaan a yɪ daadamba gie mana an ba dɪi?"

5 U pɪasɪ ba dɪ, "Paanɔsɪ anmɪa nɪ yallɪ?"

Ba baarɪ dɪ, "A bayɔpɔyɪ."

6 Yisa die dɪ balɪ daadamba dɪ ba sɔŋ kala tɪŋgbɛn, ta nagɪ paanɔsɪ ayɔpɔyɪ wa a bɪrɪ Ŋmɪŋ, ta yi tɪa tɪa a nagɪ a yɪ ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ ba nagɪ a yɪ daadamba, ba yi dene.

7 Die ba bɪ yaa zaasɪbɪsɪ bɪta ba jigɪŋ. Yisa dɪ nagɪha a bɪrɪ Ŋmɪŋ ta nagɪ a yɪ ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ ba bɪ tɔo a tɪa tɪa a yɪ daadamba.

8 Vuɔŋ mana die diye mɪŋ ta tɪalɪ tɪalɪ, vuosisɪ die yiwo sɪba vuosi tuse tuse anɪsa.

9 U kɔaŋandɪsɪrɪba die dɪ vaarɪna nyindiike tɪalɪkaha, die a suuli wo kparɪsɪ ayɔpɔyɪ. Yisa die dɪ wa taan vuosisɪ ba kuli,

10 ta die wa juu haarɪŋ lagɪ lagɪ wɔnɔŋ anan ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba ba ga Dalimanuta tɪŋgbɛn ma.

Farasisi mba die dɪ yaala mamachi wɪa dene (Mat. 16.1-4)

11 Farasisɪ batan die dɪ keŋ ɔ jigɪŋ, a piili nɪga nɪnhagɪrɪŋ. Die ba yaala ba yigɪ wo mɪŋ, die wɪa die ba baarɪ dɪ ɔ yi mamachi a dagɪ sɪba Ŋmɪŋ tɔnna wa.

12 Yisa dɪ voosi pam ta pɪasi, dɪ bɪa lele gie vuosi dɪ pɪasa a yaala mamachi tɔɔma? Ʋ baari dɪ wusie, n kaan yi mamachi wɔɔn an vuosi gie ye.

13 Ta die ɔ va ba ta yinji a juu haariƙu ba nagi ga a gara mɔgɔƙuru gaari kaani wa ma.

Farasisi anan Herodi daboti wɔa
(Mat. 16.5-12)

14 Die ɔ kwanandusurɔba die daanya anan ba baan pɔgɔli nyindiike. Die ba pɔgɔli wa paanu balumun nyɔna haariƙu sɔn.

15 Yisa die dɪ yi ba nwan a baari, dɪ ba summa Farasisi anan Herodi vuosi wɔa.

16 Die ba piili a bala a yɔ tamba, ɔ balla naa dama ti wo paanu wɔa.

17 Yisa die dɪ munji ba wɔbalukaha, ta pɪasi ba, dɪ bɪa ni bala sɔba ni wo paanu wɔa? Ni ye ka yeye, yaa ni ye ka sɔba, dɪ bɪa ni wo sɔnanyile dene?

18 Ni yaa nine, ama ni ka yese. Ni yaa tɔba, ama bɪa wɔa ni ka wɔmma? Ni ka tɔnsa

19 die n nagina paanusi anɔ a puo puo a yi vuosi tuse anɔ wa nyintalɔkaha kparisi anɔma die ni vaari a suuli?

Ba baari "Kparisi ban-ale."

20 Ta die n nagina paanusi ayɔpɔyi a puo puo a yi vuosi tuse anɔsa wa nyintalɔkaha kparisi anɔma die ni vaari? Ba baari kparisi ayɔpɔyi

21 ɔ pɪasi ba, ta ni ye ka sɔba?

Yisa die dɪ gbaanna yɔ wɔnyɔ Befisada ma dene

22 Die ba tɔgina Befisada ma vuosi batan die yaa dembin yɔ a ken jɔusi wa, ta baari dɪ ɔ gbi wa.

23 Die ɔ yigi yɔ wa nuun me a yaa wa nyɔn tɔka ma. Aturi nuntɔbiti a yi yɔ wa nine me, ta nagi ɔ nuusi a diisi ɔ ma ta pɪasi wa dɪ, "Biagi ye jaan mun?"

24 Daa wa dɪ daansi sikpen ta baari dɪ, "Wa, n ye vuosi ama ba niasi wa tɔsi dɪ dina dɪ chɔn chɔn."

25 Yisa dɪ bi nagi ɔ nuusi a diisi daa wa ninehe me, sanƙa mi nun daa wa nine dɪ yuori, ɔ ye jaan mana kasi.

26 Yisa dɪ balɔ wa dɪ ɔ kulime ta yi wa nwan dɪ, "Da ken yinji ga tɔka ma."

Piita die dɪ balla wɔƙɔma yaa gamma Yisa ma dene

27 Yisa anan ɔ kwanandusurɔba die gara tɔnƙpanjɔsi die dɪ gbigine Siisiria Filipi tin ma. Sieku me ɔ pɪasi ba dɪ, "Ni balɔ mun, munɔ vuosi dɪ baari n yi ye?"

28 Ba baari dɪ, "Batan baari yiwo Jɔɔn die dɪ kenne a ken a si vuosi Nmɔn nyaabu, batan dɔan dɪ baari Elaja, ta batan dɔan dɪ baari yiwo Nmɔn tɔntɔntɔ wɔnyɔ."

29 Yisa dɪ pɪasi ɔ kwanandusurɔba ta "Nɔnɔn nun munɔ ni baari n yiye?" Piita dɪ baari dɪ, "Yiwo Gbɔgbatɔtaantɔ Masiaka."

30 Mi, Yisa dɪ yi ba nwan dɪ, "Ni da ken a balɔ vuon n wɔa."

Yisa die dɪ balla yaa gamma ɔ kun wɔa dene
(Mat. 16.13-20; Luki 9.18-21)

31 Ta wa piili a daga ɔ kwanandusurɔba dɪ, "Sie manun vuota Bɔadembike dii wahala pam, ta nyɔnƙɔra anan Nmɔn kɔkaabitɔba anan Nmɔn tigiri me

mura dıdagırıba keñ zeti mıñ, a bı kuu mıñ ama daraa ataa daraañ n nan hađı kuñ me.”

³² Die ı paalı balı ba mıñ, die ı ka lıbrı ba. Die Piita die dı yaa wa ga luğıñ a ga galıñ wa.

³³ Ama Yisa dı yınñı a daansa ı kuañandısrıba ta kpaañ Piita a baarı dı, “Fıñuñ Sitaani wa gie hađı giena. Fı sññanyile yiwo vuota sññanyile daa Nmıñ sññanyile.”

³⁴ Yisa die dı wa wa daadamba añañ ı kuañandısrıba a balı ba dı, “Vuodieke mana dı keñ a yaala ı dıa n kuañ sie ı daañ ı gbañ gbañ ı wıa ta nagı ı kuñ dagarıkuñ a dıa mıñ.

³⁵ Vuodieke mıñ mana dı yaalala ı gbatı ı gbañ gbañ ı miivoli nan waarı ka, ama vuodieke dı a keñ waarı ı miivoli n wıa añañ Nmıñ wıwına wıa nan ye ke.

³⁶ Bıa vuon dı baa ı ye, ı keñ a ye dıña mana mana nyinti ta waarı ı miivoli? Wusie

³⁷ Jaañ wori vuotañ dı nan bıađı a nagı a gbatı ı miivoli.

³⁸ Lele gie vuosi yi wo bıañ ta ka dıa Nmıñ. Vuodieke dı a keñ chıga viivi a ka balı manıñ añañ n dagıku gie vuosi gie jıgıñ, die mıñ manıñ vuota Bıadembıñ nan daañ chıgı dı tıeñ gbañ viivi man keñ añañ n Chıa Nmıñ hađıruñ añañ ı kası malakası dı n yaa wa a ga gotı n vuosi me.”

9

¹ Yisa dı bı balı ba dı, “N bala nı, batañ bie giena ba kaañ kpi ntaala ba keñ a ye Nmıñ naarı kenıñ añañ ka hađıruñ.”

*Yisa nyıñgbanıñ tarıgıñ wıa
(Mat. 17.1-13; Luki 9.28-36)*

² Daraa ayıaba kuañ chaañ Yisa dı wa Piita añañ Jemisi añañ Jıon, a dı ba nıñña a yaa ba a jıalı tankeñkeñkeñ sikpeñ, jıgidieke vuon die dı wone mı. Die ba daansınana ba keñ a ye ta Yisa tarıgıya mıñ,

³ ı nyıñsuuke die dı yıantı ta nyıgısa, a paalı yıantı tıañ vuota dı baañ nan bıađı a sugiri jaañ ka yıantı die dıña ma.

⁴ Mi ı kuañandısrıba Piita añañ Jıon añañ Jemisi dı ye Elaja añañ Mosisi vuodiekeba die dı kpine kırıñ ma wa añañ Yisa dı balala wıa.

⁵ Die wıa, Piita die dı balı Yisa dı, “Dıdagırı, dı wına tı benne giena. Tı nan kpıi viisi ataa, fı kaanı, Mosisi kaanı, Elaja dıañ kaanı.”

⁶ Nımaamıñ die faasına a yigi ı kuañandısrıba wıa, Piita die dı zı ı baañ balı die.

⁷ Womı nıñmarara dı keñ sññı ligi be, ta lıluñ dı nyıñ nıñmaraha ma ma a bala dı, “N Bıadembıñ dieke n chone wıñna, nı wımma a yuma wa.”

⁸ Die ba yınñı a daansı luğa lađı lađı ta ba ka ye vuon sie banıñ añañ Yisa nyına ma.

⁹ Die ba kenne a sıña tantı ma wa, Yisa dı yı ba nıñ dı, “Da nı keñ a balı vuon nı yene die, sie manıñ vuota Bıadembıñ dı keñ a hađı kuñ me.”

¹⁰ Die ba saađı a yı wa ama ta wa piili a bala tamba wıru wıa, ta baarı dı, “U balala kumbu hađıñ ma wa, ka chıañ?”

¹¹ Lele mı ba pıası Yisa dı, “Bıa yıne Nmıñ mura dıdagırıba dı baarı sie Elaja wolıñ keñ ta ka kuañ chaañ Masia wa dıañ keñ?”

¹² Yisa dı baarı dı, “Wusie Elaja baa ı wolıñ keñ mıñ a keñ wınsı wıñ mana a zıeñ, ta bıa Nmıñ wıa dı wa daga sıba vuota Bıadembıñ nan faası gbaltı ta ba bı zeti wo?”

13 Nı vaa n balt nı, Elaja wɔŋ keŋ muŋ vuosi dı yi wo ba duŋŋu sɪba Nmuŋ wɔbalıka die dı dagına v wıa die wo.”

Yisa die dı vvarına jumbıaŋ bua wɔnyı ma dene
(Mat. 17.14-21; Luki 9.37-43a)

14 Die banuŋ ba ga haarı v kvaŋandusuruŋ tıalıka ha ta daadan gilin be, Nmuŋ mira dıdagırıba batan dı nıga nunhaguruŋ aŋaŋ ba.

15 Die vuosısi dı yene Yisa dı faası a yi be wubonken ba chıgı ga v jıgıŋ a waası wa.

16 Yisa dı pıasa v kvaŋandusuruŋba dı bıa wıuŋ wıa nı ŋaŋ ba dı nıga nunhaguruŋ?

17 Daadamba suŋ daa wɔnyı dı baarı dı, “Dıdagırı, n yaa wa n Buadembını a keŋ fıv jıgıŋ, dama jumbıatı die yalla wa ta v ka bıagı a bala wıa.

18 Jumbıatı gie dı keŋ a hagı a ŋaŋ nagı wa taan muŋ, ta fonfugıtı dı bıe v nuan ma, v nyına ŋaŋ chıa wa tan ta v nyıngbanuŋ mana dı hagırı. Die maŋ balt fıv kvaŋandusuruŋba dı ba gbaan wa die ba bılt waarı.”

19 Yisa dı balt v kvaŋandusuruŋba dı, “Nı wo yada, lalıa nı bı yaala maŋ ŋaŋ nı bemme a yası, nı yaa bua wa a keŋ n jıgıŋ.”

20 Ba yaa bua wa a keŋ v jıgıŋ. Die jumbıakı dı yene Yisa, ka yi bua wa dı chaa, die wıa a yi v nan tuŋgan a bilime mi, ta fonfugıtı dı nyınna v nuan ma.

21 Yisa dı pıası bua wa choŋŋ wa dı, “Bıa aŋmıa wɔnna a yalla wa?” U choŋŋ wa dı baarı “Die v yine buabını mana.

22 Daan mana jumbıakı ŋaŋ yaala ka kuu wa muŋ, ka ŋaŋ vıgı wo muŋ a taanna bolın me aŋaŋ nyaan ma. Chıgı tı zɔɔluŋ ta fıv suŋŋı tı, fıv nan bıagı suŋŋı!”

23 Yisa dı balt daa wa dı, “Bıa fıv bala fıv nan bıagı suŋŋı! Wıuŋ worı a nyanŋa vuodieke dı yalla yada.”

24 Bua wa choŋŋ wa dı keesı buınyı, ta baarı dı, “N yaa yada muŋ ama n yadaka ka dala, suŋŋı muŋ aŋ bu dalıma.”

25 Yisa die ye ta daadamba gbigıye v yı lɔluŋ dı, “N baarı, jumbıakı dieke dı yine bua wa dı ka wɔmma wa ta bala wıaha, nyıŋ v ma ta da bı yınŋı a juu v ma.”

26 Jumbıakı dı keesı ta nagı bua wa a nıgı tuŋgan pemm ta die faası a datı wa ta nyıŋ v ma, bua wa dı nıası kuŋ, vuon mana die dı baarı dı v kpiye muŋ.

27 Ama Yisa die dı yıgı v nuuŋ me a suŋŋı wo v hagı zie.

28 Die Yisa dı yınŋıne a juu juon me v kvaŋandusuruŋba dı pıası wa dı, “Bıa die yine tı ka bıagı a yagı jumbıakı?”

29 Die v balt ba dı, “Nmuŋ juusıŋ nyına nan bıagı a yagı jumbıatı dı nıasına naa, jaan bı worı.”

Yisa die dı bı balt v kuŋ wıa dene
(Mat. 17.22, 23; Luki 9.43b-45)

30 Die ba nyıŋ mı a ga Galılı me, Yisa die ka yaala vuon sımma ba benne jıgidieke,

31 dama die v daga v kvaŋandusuruŋba muŋ. Die v balt ba dı, “Ba nan nagı manıŋ Vuota Buadembını wa a yı vuosi nuusi me aŋ ba kuu muŋ, ama ka daraa ataa kvaŋ chaan n nan hagı kumbu me.”

32 Die ba ka sɪba v dagıku chıaŋ ama ŋmaamuŋ die yalla ba aŋaŋ ba baan nan pıası wa.

Mina yine vuokpui?

(Mat. 18.1-5; Luki 9.46-48)

³³ Ba keŋ Kapenomi a juu juon a kpati, ɔ piasɔ ɔ kwanɔandɔsurɔba dɔ, “Bia wun nɔ tɔŋ yaa nɔga nɔnhagurɔbɔ sieku me wo?”

³⁴ Die ba ka yaala ba balɔ wa dama die ba nɔga nɔnhagurɔŋ dɔ ba jabɔa yine jakuɔŋ.

³⁵ Yisa die dɔ sɔɔŋ kalɔ ta wa ɔ kwanɔandɔsurɔba baŋ aŋaŋ bale wo, a balɔ ba, vuodieke mana dɔ yaala ɔ yi jakuɔŋ sie ɔ wɔarɔ kwan ta nagɔ ɔ gbaŋ a yi vuon mana yomɔ.

³⁶ Die ɔ wa buabin a nagɔ wa zien ba nɔŋŋa a nagɔ ɔ nuusi a diisi ɔ ma ta balɔ ba.

³⁷ “Vuodieke nɔŋ mana dɔ a keŋ saagɔ a tuo buabike gie chanchaan n saan ma tuose muŋ, vuodieke nɔŋ mana dɔŋ dɔ tuosine muŋ, tuo wo vuodieke dɔ tɔnna muŋ wa muŋ.”

Vuodieke dɔ kana ka waga tɔ, gɔtɔ wa tɔ ma

(Luki 9.49, 50)

³⁸ Jɔɔn die dɔ balɔ a yi Yisa dɔ, “Dɔdagurɔ, die tɔ ye wo vuon dɔ yagɔnana jɔmbɔtɔ vuon me fu saan ma, die tɔ balɔ wa dɔ ɔ vaa dama die ɔ ka yi tɔ wunɔ.”

³⁹ Yisa dɔ balɔ ba, “Daa nɔ yi ɔ vaa dama, vuon dɔ bɔagɔ a yie mamachi wɔ n saan ma ka kwan chaan ɔ kaan bɔagɔ a balɔ wun a chuusa n saan.

⁴⁰ Dama vuodieke mana dɔ kana ka waga tɔ gɔtɔ wa tɔ ma.

⁴¹ Wusie maŋ bala nɔ naa, vuodieke nɔŋ mana dɔ kenne yi nɔ nyaan nɔ nyuu dama nɔ dɔ wa ɔ kwan nan daansɔ ye ka nyɔarɔ.”

Magɔŋ wɔ

(Mat. 18.6-9; Luki 17.1, 2)

⁴² Yisa dɔ baarɔ, “Vun dɔ a keŋ yi ballɔbɔ gie wunɔ dɔ tuone muŋ a dii wo dɔ yi wɔbɔan, dɔ tɔŋ nan dɔ kpɔa ba nagɔna nɔŋ a bɔbɔ a yeegi ɔ nyie ta nagɔ wa a taan nyaakpɔbɔ ma.

⁴³ Dɔ yi fu nuun yine fu yie wɔbɔatɔ fu gobike taan, dama dɔ kpɔa fu baan nan juu arzanna aŋaŋ nuubalumuŋ, aŋaŋ fu baan juu boli dieke me dɔ wone kpatuŋ aŋaŋ nuusi ale.

⁴⁴ ((Jigidieke zɔŋzɔa dɔ benne ba sɔŋ a die ta ka kpɔie, ta bolibu dɔŋ ka kpise.))

⁴⁵ Dɔ yi fu nan yine fu yie wɔbɔatɔ fu gobike taan dama dɔ kpɔa fu baan juu arzanna aŋaŋ nan gobin a tɔŋ fu baan dɔ yallɔ nagɔsɔ ale ta juu bolin me.

⁴⁶ ((Jigidieke zɔŋzɔa dɔ benne ba sɔŋ a die ta ka kpɔie, ta bolibu dɔŋ ka kpise.))

⁴⁷ Dɔ bɔ yiwo fu nin dɔŋ yine fu yie wɔbɔatɔ vɔarɔka taan, dama, dɔ kpɔa fu baan nan juu arzanna aŋaŋ nɔmbalumuŋ a tɔŋ fu baan nan juu bolin me aŋaŋ nine ale.

⁴⁸ Jigidieke zɔŋzɔa dɔ benne ba sɔŋ a die ta ka kpɔie, ta bolibu dɔŋ ka kpise.

⁴⁹ “Nmuŋ nan daansɔ nagɔ bolin a wonsɔ vuon mana sɔba ba ŋaana naga yasɔ a wonsa kaabun nɔŋ die wo.

⁵⁰ “Yasɔ nansɔ muŋ, ama ka nansɔbɔ dɔ keŋ nyun, lalɔa ka bɔ baa ka ye ka nansɔbɔ bɔbra?”

“Nɔ bemme aŋaŋ taŋ sɔba yasɔ nansɔbɔ aŋ nɔ bemme aŋaŋ sɔgɔfɔalun aŋaŋ tamba.”

10

Hogv zetij wia

(Mat. 19.1-12; Luki 16.18)

1 Yisa die di nyin mi a garisi Joodani muguru a ga Judia tujgban ma; daadan pam die di bi a kenj gilin wo, v dagi ba siba v njaana wonj daga die wo.

2 Farasisi die di kenj mi a yaala ba magisi wa, a piasi wa di, dagi ti, di yaa sienj mun ti mura sonj dembinj zeti v hogv munj?

3 Yisa gbanj di piasi ba di, "Laha Mosisi die di balh ni?"

4 Die ba baari di, "Mosisi die baari dembinj di kenj yaala v zeti v hogv v njaan maagi wa gbanuj a yi wa a dagi siba v zeti wo munj, ta vaa wa anj v ga."

5 Yisa di balh ba di, "Ni wia die tva munj wia Mosisi die di yi ni nuari mi.

6 Ama donra piilin, Nmuj die naan wa 'dembinj ananj hogv.'

7 Naa chianj ma dembinj ananj hogv nan vaa ba chvaluj ananj ba nuluj ta faaru tanj anj ba bale wo gie nan laguj

8 yi vuobalimuj, da vuosi bale bibra.

9 Die wia Nmuj di kenj nagj jadieka a laguj, vuota ka mv v puoke."

10 Die ba yinjine kuli tiginj v kvanandusuriba di piasi wa wuru wia.

11 U balh ba di "Dembinj dieke di zeti v hogv ta bi faaru hogv gaan juu wo hogv dieke v zetine wo taal ma.

12 Hogv dieke dianj di zeti v choru ta bi yall dembinj gaan v gbanj; juu v churukuru taal ma."

Ballibisi ananj Yisa wia

(Mat. 19.13-15; Luki 18.15-17)

13 Vuosi batanj die di yaa balli a kenj di Yisa gbi ba, v kvanandusuriba di yaga ba.

14 Die Yisa di munjuna, v ju sunyuru ta balh ba di, "Ni vaa ballibisisti kiere n jigini, daa ni yaguma ba dama Nmuj naari yiwo ba die wo suti.

15 Vuodieke mana di a kenj ka tuo Nmuj naari sba buabinj die di tuone nyinti die nunj v kaan juu mi."

16 Die v wa nagj ba v nuusi me ta nagj v nuusi a diisi diisi ba ma ta yi alibarika a yi ba.

Nyintitien wonyi wia

(Mat. 19.16-30; Luki 18.18-30)

17 Die Yisa die di dene hagi di v dia, daa wonyi di chigi a kenj gbirigi v nunja ta piasi wa di, "Didaguru vununj, laha manj nan yi a ye miivoli dieke di wone kpatuj?"

18 Yisa di piasi wa di, "Bia fu wasa munj vuovununj? Vuovununj wori ntaala Nmuj nyuna ma.

19 Funuj siba Nmuj muraha munj. 'Da kenj kuv vuonj, da kenj yaal vuonj hogv, da kenj gaari, da kenj yi njunchibisi daanstatienj, da kenj nyuri vuonj, yuma fu chva ananj fu naa julma.' "

20 Daa wa di balh Yisa di, "Didaguru n yine buabinj mana a yaa ga mvbna n di sieti gie mana munj."

21 Yisa di daansi wa ananj choti, ta balh wa, wobalimuj tala fu, "Kulime a daa jadieka mana fu yalla a nagj ligirehe a yi zoolntielinj, ta nan yi nyintitienj arzanna ma, ta fu kenj a dia munj."

²² Daa wa die dɪ wɔnna naa v sɔŋ dɪ paali chɔvɔsɪ, v nine chaatɪ dɪ tarɪɔ dama die v faasɪ yiwo ligiretɪɛŋ, die v kuli tigiŋ aŋaŋ sɔɔɔchɔvɔsɪŋ.

²³ Yisa dɪ yɪŋŋɪ a daansɪ v kɔaŋandɪsɪrɪba ta baarɪ dɪ, “Dɪ tɔa pam aŋaŋ ligiretɪɛŋ dɪ baan nan juu Nɛmɪŋ naarɪ ma.”

²⁴ Die dɪ yɪ v kɔaŋandɪsɪrɪba mamachi v balɪkɔ ma, ta Yisa dɪ bɪ balɪ bɪbra dɪ, “N balɪ, Nɛmɪŋ naarɪ juule wɪa tɔa mɪŋ.

²⁵ Nyɔɔɔŋɔ dɪ baan yɪ die a garɪ nyɔŋ garɪyɔŋ vɔrɔŋ ma wa ka tɔa a tɔɔɔ ligiretɪɛŋ dɪ baan nan yɪ die a juu Nɛmɪŋ naarɪ ma.”

²⁶ Die v kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ wɔnna naa, dɪ bɪ faasɪ yɪ be mamachi, ba wa pɪasa taŋ dɪ, “Die nɪŋ mɪnɪa bala v ye gbatɪtaanɪŋ?”

²⁷ Yisa dɪ daansɪ ba ta baarɪ dɪ, “Vuotaŋ kaan bɪaɔɔ a yɪ die ama Nɛmɪŋ nan bɪaɔɔ a yɪ dama Nɛmɪŋ jigiŋ wɪŋ worɪ a tɔa.”

²⁸ Piita dɪ pɪasɪ dɪ, “Ta tɔnɔŋ nɪŋ, tɪ nagɪna jaan mana a taan ta dɪ fu wa?”

²⁹ Yisa dɪ balɪ ba dɪ, “Vaa n balɪ nɪ, vuodieke mana dɪ vana v tigiŋ, yaa v nɔmballɪ yaa v nɔŋ yaa v chɔɔŋ yaa v ballɪ yaa v kvatɪ n wɪa aŋaŋ Nɛmɪŋ wɔvɔtɪnaha wɪa

³⁰ nan daansɪ ye nyinti sanɔka gie a tɪaŋ v nagɪna nyindiekemba a taan wa. V nan ye tige, aŋaŋ nɔmballɪ aŋaŋ nɔlɔŋ aŋaŋ ballɪ aŋaŋ kvatɪ kɔbɪga kɔbɪga tɪŋɔbanɔka gie me ta tuo mugisiŋ a gvɔtɪ ta sanɔna dieke dɪ kienene wo v nan ye miivoli dieke dɪ wone kpatɪŋ.

³¹ Ama vuodiekemba dɪ benne nɔŋŋa lele nan wɪarɪ kɔaŋ ta vuodiekemba dɪ benne kɔaŋ lele nan tɪaŋ nɔŋŋa.”

*Yisa dɪ bɪ balɪ v kumbu wɪa bɔtaa ma
(Mat. 20.17-19; Luki 18.31-34)*

³² Die ba wa bie wo sien me a gara Jerusalemi, Yisa die dɪna nɔŋŋa, die dɪ yɪ v kɔaŋandɪsɪrɪba mamachi ta nɔmaamɪŋ dɪ yallɪ vuodiekemba die dɪ dɪna ba kvaka. Yisa die dɪ bɪ wa v kɔaŋandɪsɪrɪba ban aŋaŋ bale wo a ga lɔɔɔŋ a balɪ ba wudiekemba die dɪ bala a yɪ wo.

³³ V balɪ ba dɪ, “Nɪ daansɪma, tɪ gara Jerusalemi, jigidieke ba baan nagɪ manɔŋ vuota Bɔadembɪŋ a ga yɪ Nɛmɪŋ kɪkaabitɪba nyɔŋkɔra aŋaŋ Nɛmɪŋ mɪraha dɪdagɔrɔŋ nuusi me aŋ ba dɪi mɪŋ sarɪya ta baarɪ dɪ n chɔvɔsɪya dɪ ba kɔv mɪŋ, ta nagɪ mɪŋ a yɪ vuodiekemba dɪ kana ka yɪ juu vuosi

³⁴ dɪ ba vɔarɪ mɪŋ fala, a tɔrɪ nɔntɔbɔtɪ a yɪ mɪŋ, a nɔɔ mɪŋ aŋaŋ kpaasɪŋ ta kɔv mɪŋ ama daraa ataa daraan n nan hagɪ kumbu me.”

*Jemisi aŋaŋ ɔɔɔŋ die dɪ jɔvɔsɪ Yisa dɪ v yɪ be vuokɔɔma dene
(Mat. 20.17-19; Luki 18.31-34)*

³⁵ Womɪ Jemisi aŋaŋ ɔɔɔŋ, Zebedi ballɪ dɪ keŋ Yisa jigiŋ a baarɪ, “Dɪdagɔrɔ, wɪŋ benne tɪ yaala fu yɪ a yɪ tɪ.”

³⁶ Yisa dɪ pɪasɪ ba dɪ, “Bɪa nɪ yaala n yɪ a yɪ nɪ?”

³⁷ Ba baarɪ dɪ, “Tɪ yaala sanɔna dieke fu keŋ baa fu dɪi fu naarɪ aŋaŋ hagɔrɔŋ tɪ nɔŋ fu gvɔtɪ kala, wɔnyɪ kala fu nuugalɪ wɔnyɪ fu nuudiigiŋ.”

³⁸ Yisa dɪ balɪ ba, “Nɪ zɪ nɪ jɔvɔsɪnana jadieke wo chɔaŋ, nɪ nan bɪaɔɔ a chɪi chɪi diekemba n balla n chɪi wo? Nɪ nan bɪaɔɔ a gbalɔɔ gbalɔɔ diekemba n baan nan gbalɔɔ wa?”

³⁹ Ba baarɪ “Wa, tɪ nan bɪaɔɔ.” Yisa dɪ balɪ ba dɪ, “Wusie nɪ nan chɪi n chɪitɪtɪ, ta bɪ gbalɔɔ gbalɔɔ diekemba n balla n gbalɔɔ wa,

⁴⁰ ama n wo sien dɪ wo sien dɪ dagɔ sɪba geŋ wo baan nan kaltɪ n nuudiigiŋ, ta geŋ wo kala n nuugalɪ. Nɛmɪŋ bala v nagɪ jigehe gie a yɪ vuodiekemba wɪa v wɔnsɪna wa.”

⁴¹ Die ʋ kwanɔandɔsɔrɔba banɔj, ban wa die dɔ wɔnna naa die ba ju sɔnyɔrɔj a yɔ Jemisi anan Jɔɔn.

⁴² Die wɔa die Yisa dɔ wa ba mana a lagɔsɔ tanj ta balɔ ba nɔ sɔba baarɔ vuodiekeba dɔ daansɔnana vuosi tunjbanjka gie njan dagɔ wa ba gban ta nyɔkɔra dɔan njan pɔgɔlɔ wa ba vuosi anan nɔnjɔmɔna,

⁴³ ama nɔnɔj nɔj, nɔ sunsɔj vuodieke dɔ yaalala nyɔkɔrɔrɔ, sie ʋ nagɔ ʋ gban a birɔj yɔmɔ banɔj ba mana sunsɔj.

⁴⁴ Vuodieke dɔan dɔ bɔ yaala ʋ bemme nɔnja sie ʋ nagɔ ʋ gban a birɔj vuɔj mana yɔmɔ,

⁴⁵ dama Nmɔj Buadembɔj gban ka kenye dɔ vuosi yɔ ʋ yɔnɔsɔ, ama wɔnɔj ʋ balla ʋ yɔ vuɔj mana yɔmɔ, a kpi a gbatɔ vuosi pam a taan.

Yisa die dɔ yuorine daa yɔ wɔnyɔ nine dene

(Mat. 20.29-34; Luki 18.35-43)

⁴⁶ Die ba kenne a kenj tugɔ tunj kaanɔ ba wasɔnana Jariko, Yisa anan ʋ kwanɔandɔsɔrɔba dɔ wa nyɔna tɔka ma daadan pam die didɔ ba kwan. Daa yɔ wɔnyɔ ba wasɔnana Batimiisi, Timiisi bua dɔ kalɔ sieku me a juɔsa.

⁴⁷ Die ʋ wɔnna dɔ Yisa vuodieke dɔ nyɔnna Nazeriti die benne mi wo, ʋ piili a keesi “Yisa, Davidi haagɔj chɔgɔ mɔj zɔɔɔɔ!”

⁴⁸ Die daadamba pam dɔ natɔ wa ta baarɔ dɔ ʋ tartɔ watɔ, yɔ wa dɔ wa faasɔ a keesi “Yisa, Davidi haagɔj chɔgɔ mɔj zɔɔɔɔ.”

⁴⁹ Yisa dɔ zie ta baarɔ dɔ, “Nɔ wa wa.”

Die wɔa die ba wa yɔ wa a balɔ wa dɔ, “Hagɔ zie, ʋ wasa fu.”

⁵⁰ ʋ nagɔ ʋ nyinyeeke a vigi taan, ta chɔgɔ ga Yisa jigɔj.

⁵¹ Yisa dɔ pɔasɔ wa dɔ, “Bɔa fu yaala n yɔ a yɔ fu?”

Yɔ wa dɔ baarɔ “Dɔdagɔrɔ, n yaala n bɔ yɔnɔj yesime mɔj.”

⁵² Yisa dɔ balɔ wa dɔ, “Gamma, fu yada gbaana fu.”

Lele womi ta ʋ ninehe dɔ yuori ʋ wa dɔ Yisa kwan sieku me.

11

Yisa die dɔ june Jerusalemi ta ba bɔra wa dene

(Mat. 21.1-11; Luki 19.28-40; Jɔɔn 12.12-19)

¹ Die ba gana a ga tuga Jerusalemi ba kenj Betifiji anan Betani tɔgɔsɔ, tɔgɔsɔ gie die bie wo kunkogɔj dieke ba wasɔnana Olivi Tɔsɔsɔ lɔgɔj, Yisa dɔ tun ʋ kwanɔandɔsɔrɔba bale ta

² balɔ ba dɔ, “Nɔ gamma tunjkanjɔ dieke dɔ benne nɔ nɔjka, nɔ die kenj a juu tɔka ma nɔ nan ye bonpɔlɔ dɔ bobɔna zie vuɔj dɔ ye ka juɔlɔ ka, nɔ forisike a yaa kenj giena.

³ Vuɔj dɔ a kenj kenj pɔasɔ nɔ, dɔ bɔa nɔ yɔ dene, nɔ balɔ wa dɔ, tɔ Yɔmɔtɔjen yaalala ka, ama ʋ nan yɔnɔj a yaa ka a kenj lele.”

⁴ Die ba ga a ye bonpɔlɔka dɔ ka zie sieku me a bobɔ juɔj kaanɔ sanɔan ma. Die ba forisinene ke

⁵ vuosi batan die zie mi, a pɔasɔ ba dɔ, “Bɔa nɔ yie, nɔ forise bonpɔlɔka mɔj?”

⁶ Ba balɔ ba Yisa die dɔ bala die wo gban gban, die wɔa vuosisi die dɔ vaa ba yaa a ga.

⁷ Die ba yaa bonpɔlɔka a kenj Yisa jigɔj a nagɔ ba garɔtɔ a diisi ka sikpen Yisa die dɔ wa juɔlɔ kalɔ ka sikpen.

⁸ Vuosi pam die dɔ nagɔ ba gaatɔ a jaatɔ sieku me batan dɔan dɔ nagɔ vaatɔ ba chɔana nyɔj haagɔj ma a jaata sieku me.

9 Vuodiekemba die dı benne v nuŋa anan v kvan, die dı wa a piili keesin,

“Tı Yomutien, hozaana* gbatı tı a taan lele. Nmun yi alibarika a yi vuodieke dı kienene wonuŋ Nmun saan ma.

10 Nmun bı yi alibarika a yı tı chooŋksoŋ Davidi naarı dieke dı kienene wo ma.

Hozaana! Nmun, vuodieke dı benne nmunsikpen, gbatı tı taan leleke gie.”

11 Yisa die dı ga tugi Jerusalemi, a ga Nmun jiamun juoku sun, a daansı jaan mana ka sun. Ama sanŋa dieke nmun dı yaala ka nan die v nan v kvanandısrıba, ban anan bale wo die dı nyın ga Betani.

Yisa die dı kaana a yı kınkamun tun dene

(Mat. 21.18, 19)

12 Tun die dı vonna ba nyın Betani a kien, kon die dı yallı Yisa,

13 die v ye kınkamun tun dı gana ga zie nan vaatı, die v ga v daansı ye siba ka yaa nyınnyınka mun. Die v tuginı mi die v ye wo vaatı nyına ka sikpen, dama ka sanŋa die ye ka tugiya anan ka baan nan nyın.

14 Yisa dı balı a yı tuka dı, “Vuon kaan bı ye nyınnyınka fı ma a dii bıbra.” Die v kvanandısrıba dı wun v bala wa.

Yisa die dı gana a ga wonsı Nmun jiamun juokpenkpuıv sun dene

(Mat. 21.12-17; Luki 19.45-48; Joon 2.13-22)

15 Die ba gana ga tugi Jerusalemi, Yisa dı ga juu Nmun jiamun juokpenkpuıv ma, a piili a yaga vuodiekemba die dı yalla nyinti a daa anan vuodiekemba die dı daanana nyintiti ta kpanŋı vuodiekemba dı yalla ligire a tariŋa anan vuodiekemba die dı yalla nmarısrı a daa teebulısrı a bubi bubi.

16 Ta ka saagiya dı vuon chiı jaan a daagi Nmun jiamun juokpenkpuıv gbaaku sun.

17 Die v wa dagı vuosisi ta baarı, “Nmun wıa baarı, Nmun tiginı baa ka yiwo Nmun juosun jiginı a yı vuon mana, ta nı nagı ka a bırun gaarun tiginı?”

18 Die Nmun kıkabıtıba nyınkora anan Nmun muraha didagırıba die dı vonna naa wa, die ba piili a yaala sieti dı ba kus Yisa. Die ba chıga wa mun, dama die v dagıv die yi daadamba mana mamachi mun.

19 Die jınnun dı tuginı Yisa anan v kvanandısrıba die dı nyın mi.

Kınkamun tuka die dı kona dene

(Mat. 21.20-22)

20 Tun die dı vonna sukuleelin, ba chun sieku me die ba ye tı dieke Yisa die dı kana a yı wa, die ka mana dı kpi.

21 Piita die dı tınsı wudieke die dı yine wo ta balı a yı Yisa dı, “Didagırıv, daansı, tuka die fı kana a yı wa kpiye!”

22 Yisa dı balı ba dı, “Nı yi Nmun yada. Nı keŋ a yı Nmun yada,

23 nan bıagi a balı a yı kunkogiri gie, vov a ga nan nyaakpuıv ma, fı gban gban fı keŋ a balı die ta ka chıııya fı sun ma, yı yada sıba fı bala die wo nan yı, an ka yı a yı fı.

24 Vaa n balı nı, naa chıan ma nı keŋ a juusa Nmun a yaala jaan nı tuo a dii siba ye ke mun, an ka yı nı jaan.

25 Ta nı keŋ a zie juusa Nmun ta vuodieke mana dı yine nı bıan, nı vaa v taalı a chaı wa an nı Chooŋ Nabidie Nmun dı benne arızanna ma bıan nan nagı nı taalı a chaı nı.

* 11:9 11.9 Hozaana chıan yiwo “Gbatı tı taan”.

²⁸ Vuodiekemba die di daginana Nmut̄n muraaha wonyi die bie mi a wɔn ba baliku. Die u yeye siba Yisa die mut̄ni dagi Sadusisi vuosisi piastiku chianj, die wa die u ken mi ananj wɔpiastiku di, "Mura bia tianna muraaha mana."

²⁹ Yisa di balu wa di, "Jadieke di tianna a mana wonna 'Wɔmma, Izara vuosi! Nabidie Nmut̄n nyuna yine ti Nmut̄n.

³⁰ Chome Nmut̄n ananj fu sɔn mana ananj fu yanj mana ananj fu sɔnyanyile mana ananj fu hagaruj mana.'

³¹ Jadieke di gutina bule wone, chome fu chanchaan siba fu chone fu gban gban dene. Mura bi wori a tianj mura ale wo gie."

³² Daa wa di balu Yisa di, "Kpanji fu gban didaguru! Di yiwo wusie fu balu baari Nabidie Nmut̄n nyuna ma yine Nmut̄n di nmuj bi wori a guti u ma sie u nyuna ma wa,

³³ di vuota yaaluma Nmut̄n ananj u sɔn mana, ananj u sɔnyanyile mana ananj u hagaruj mana, ta yaaluma u chanchaan siba u yaalala u gban gban dene wo. Fu baanj tuo mura ale wo gie di tianj fu baanj nan kwa dɔnɔsi ta juu a yi Nmut̄n ta bi kaaba nyinti ya Nmut̄n."

³⁴ Yisa die di yene ta daa wa mut̄ni a balu wa, u balu a yi wa, "Fɔnɔn ananj Nmut̄n naari ka yɔa." Na kwan chaan vuonj die bi wo sikimij a baanj piastu wa wɔpiastiku.

Mura bɔa yine Masia wa?

(Mat. 22.41-46; Luki 20.41-44)

³⁵ Yisa die di daginana Nmut̄n jiamuj juokpenkpuku u piastu ba, wɔpiastiku gie di, "Di yiwo lalta Nmut̄n mura didaguriba di baari di vuonɔarikuj Masia wa baa u yi wo Davidi haaguj?"

³⁶ Nmut̄n Halikasika die june Davidi ma a yi u baari: 'Nmut̄n di balu a yi n Yɔmutienj:

Kala n nuudiigiri gie chaan

a ga tugɔ sanja dieke n baanj nagi fu dataasi a yi fu nuun me.'

³⁷ Davidi gban gban di wasa wa 'N Yɔmutienj' Di baa di yiwo lalta u bi yi Davidi haaguj?"

Yisa die di balla ba yaa gamma mura didaguriba berij dene

(Mat. 23.1-36; Luki 20.45-47)

Daadanj pam die kalla a gbunɔ tɔba a wɔmma u daguku ananj sugɔfalinj.

³⁸ U daguku sɔn die u baari di, "Ni simma vuodiekemba di daginana Nmut̄n muraaha, ba nan di yaala ba yeegi guuwaguti a chɔmma gilime, ta yaala ba wasuma ba ananj juluma nyuguti ma

³⁹ ba ken juu Nmut̄n jiamuj juone me, ba yaala vuokpuma jigikasika, ba ken lagi laalinj jigin ba yaala sikpen kpumatielinj jigikasika.

⁴⁰ Naa ba nanj a nyira kpihoguba ta gbata ba nyinti mana, ta juusa juusi waguti siba ba chiga Nmut̄n. Vuodiekemba di yinene dene nan faasi ye tibidatinj pam."

Kpihogu wa piini wa dene

(Luki 21.1-4)

⁴¹ Yisa die kalu a gbigi wo jigidieke ba naguna ligire a ya Nmut̄n jiamuj juokpenkpuku ma a daansa ba nagnana ba ligire a ya, ligiretielinj pam die di nagi ligire pam a yi:

⁴² Womi kpihogu zoolintienj di ken a nyun a nagi tɔgfaasi ale a yi.

⁴³ Yisa di wa u kwanandusuriba a balu a yi ba di, "N bala ni kpihogu zoolintienj wo gie nagi ligire pam a yi a tianj banuj ba mana,

44 dama banɔŋ ba mana nagɔ wa ligire a yi ta tɔalɔ ligire pam, ama wɔnɔŋ nɔŋ anan ɔ ɔɔɔɔɔɔ mana ɔ nagɔ wa ɔ yalla die mana a yi, ta ka tɔalɔ ligire dieke ɔ baan nan dii gban.”

13

Nɔmɔŋ jiamɔŋ juokpenkɔkɔ chɔɔsɔŋ wɔa

(Mat. 24.1, 2; Luki 21.5, 6)

1 Yisa die dɔ nyɔnnana Nɔmɔŋ jiamɔŋ juokpenkɔkɔ ma ɔ kwanɔndɔsɔrɔba wɔnyɔ dɔ baari dɔ, “Dɔdagɔrɔ, ye mamachi tige die ba mɔna anan mamachi tana.”

2 Yisa dɔ balɔ wa dɔ, “Ye mamachi nyinti gie, tanɔ balɔmɔŋ gbanɔ kaanɔ tɔalɔ a bie ka jigiberisikinɔ ba nan kpanɔŋɔ a mana taan.”

Mugisɔŋ anan wahala diile wɔa

(Mat. 24.3-14; Luki 21.7-19)

3 Die Yisa dɔ ga a kalɔ Olivi Tɔɔsɔ kunkogin me ta Nɔmɔŋ jiamɔŋ juokpenkɔkɔ die bie wo ka nɔŋɔ. Die Piita anan Jemisi anan Jɔɔn anan Andurusi die dɔ keɔŋ ɔ jigin sanɔŋa dieke ɔ benne ɔ nyɔna ma wa.

4 Ba piati wa dɔ, “Balɔ tɔ sanɔŋa dieke wahala gie dɔ balla a yi.” Bɔ balɔ tɔ “Wudieke dɔ balla a dagɔ sɔba wɔaha gie mana baa a yi mɔŋ?”

5 Yisa dɔ balɔ ba dɔ, “Nɔ summa dɔ vuonɔ gaanɔ nɔ.

6 Vuosi pam nan keɔŋ n saanɔ ma a baari ‘N wone wo’, a gaanɔ vuosi pam.

7 Nɔ keɔŋ a wɔŋ tɔntɔ wɔa anan tɔntɔ wɔbalɔka nɔ da keɔŋ vaa nɔmaamɔŋ yalla nɔ. Wɔaha gie nan yi ama a kaanɔ dagɔ sɔba dakpatikɔri daari kenye mɔŋ.

8 Buurinɔ nan wagi buurinɔ, tɔŋkpanɔŋɔsɔ nan wagi tamba, tɔŋgbanɔ nan dɔɔma, vuosi nan kpi kɔŋ ama geŋhe baa a yiwo wahalaha piilinɔ.

9 “Nɔ daansuma nɔ gbanɔ, ba nan yigi nɔ a ga naalɔba jiginɔ. Ba nan nɔŋ nɔ Nɔmɔŋ jiamɔŋ juone jige, ba nan yi nɔ zie nyɔnkɔra anan naalɔba nɔŋɔ n wɔa, anɔ nɔ balɔ ba Nɔmɔŋ wɔa,

10 ama sie Nɔmɔŋ wɔwɔnɔŋ tɔŋ tɔŋɔ mana ta dakpatikɔri ye keɔŋ.

11 Ba keɔŋ a yigi nɔ a ga naalɔŋ jiginɔ, nɔ da keɔŋ vaa ka yi nɔ sɔŋichɔsɔŋ anan nɔ baanɔ nan balɔ die, ama sanɔka dɔ a keɔŋ tɔŋ nɔ balɔ wudieke mana Nɔmɔŋ dɔ bala nɔ balɔ. Dama wudiekemba nɔ balla nɔ balɔ wa kaanɔ yi nɔ wɔbalɔka, a baa a nyɔŋ wa Nɔmɔŋ Haalɔŋ ma.

12 Vuosi nan nagɔ ba gbanɔ gbanɔ ba nɔmballɔ a yi dɔ ba kɔsɔ ba, chɔalɔŋ gbanɔ nan yi die gbanɔ gbanɔ a yi ba ballɔ. Ballɔ dɔanɔ nan yinɔŋɔ a wagi ba chɔalɔŋ anan ba nɔlɔŋ ta nagɔ ba a yi dɔ ba kɔsɔ ba.

13 Vuonɔ mana nan haa nɔ n wɔa, ama vuodieke dɔ a keɔŋ biagi tuoli a mana a ga tɔŋ dakpatikɔri nan ye gbatitaanɔŋ.

Nɔmaanɔbiakɔ wɔa

(Mat. 24.15-28; Luki 21.20-24)

14 “Nɔ nan ye ‘Jabian’ dɔ zene jigidieke ka kana ka mɔ ka zie.” (Vunɔŋ mana dɔ a keɔŋ karɔŋ wɔaha gie kpanɔŋ ɔ gbanɔ a summa ka chɔanɔ). “Sanɔka mɔ vuodiekemba dɔ benne judia tɔŋgbanɔ ma nɔ chɔŋ ga kunkogin me.

15 Vuonɔ dɔ a keɔŋ bie ɔ mampili sikpenɔ* ɔ da keɔŋ a sɔɔŋ a juu tigiri me dɔ ɔ nagɔ jaanɔ a ga.

16 Vuodieke dɔ benne kwanɔ ma da keɔŋ a kuli tiginɔ a nagɔ ɔ nyinyeeke.

17 Bɔa wɔbɔanɔ balla ka bemme hɔŋ nyuutitielinɔ me anan vuodiekemba dɔ yalla ballɔnyaalɔsɔ!

* 13:15 13.15 Ba juone sikpenɔ die kusiye mɔŋ.

18 Nɪ juusuma Nɪmɪj amɔ wɪaha gie da keŋ a yi yɪbuɪ.

19 Daraaha mi wahala nan faasi a tɪaŋ Nɪmɪj dɪ naanna dɔnɪa dɪ yaa ga muɔna wahala. Wahala dɪaŋ kaanɪ bɪ beri a tɪaŋ naa.

20 Nɪmɪj die dɪ tɪj ka gobi daraaha, dɪ muɔna vuonɪ tɪj kaanɪ ye gbatɪtaanɪj ama ɔ vuovɔarikaha wɪa ɔ gobi daraaha.

21 “Sanɪka mi vuonɪ dɪ a keŋ balɪ a yi fɔ dɪ, ‘Ye, Nɪmɪj vuovɔarikɪj, Masia wa bie giena yaa ɔ bie mi!’ Da keŋ a tuo wo a dɪi.

22 Dama sanɪka mi nɪmunchɪbɪsɪ Masiasi anajɪ nɪmunchɪbɪsɪ naazɔalɪba nan keŋ nyɪj a tɪj mamachi wɪa dɪ ba gaanɪ vuodiekemba Nɪmɪj dɪ vuorɪna wa gbanɪ, ba tɪj nan biagɪ.

23 Nɪ muɲɪ a yalla nɪ gbanɪ, n balɪ nɪ wɪj mana ta daartɪ ye ka tɔgɪya.

Yisa yɪŋji kienku wɪa

(Mat. 24.29-31; Luki 21.25-28)

24 “Wahalaha kɔanɪ chaanɪ nɪmɪnɪ nan sɪbɪ, chɪkɔ kaanɪ bɪ yɪantɪ.

25 Chɪjmarɪsɪsɪ nan nyɪj nɪmɪsɪkpeŋ a nan, ta nyɪndieke mana dɪ benne nɪmɪsɪkpeŋ dɔŋ.

26 Sanɪka mi vuosi nan ye vuota Bɔadembɪj dɪ nyɪnna nuɲmara ma a keŋ suɔna anajɪ yiko pam anajɪ chuulikpeŋkɪɲj.

27 ɔ nan tɔj malakasisi dɪ ba dɪ dɪa dɔnɪa lɔga mana a lagɪsɪ Nɪmɪj vuovɔarikaha jigɪj mana.

Chunchuleke tɪka dagɪ wɪa

(Mat. 24.32-35; Luki 21.29-33)

28 “Nɪ vaa chunchule tɪka dagɪ nɪ yɪaŋ. Ka nagɪsɪ dɪ keŋ pɔsa ta vaatɪ dɪ nyɪnna nɪ summa a baari yɪbuɪ gbigiye muɲ.

29 Die gbanɪ gbanɪ dɪ sɪ, nɪ bɪ a keŋ a ye ta nyɪnti gie yie nɪ summa a baari n kenɪj gbigiye muɲ.

30 Wusie nyɪnti gie mana nan yi ta vuodiekemba mana dɪ benne dɔnɪa mama lele ye kpi.

31 Nɪmɪsɪkpeŋ anajɪ tɪngbanɪ nan keŋ a tɪaŋ, ama n wɔbalɪka kaanɪ tɪaŋ naa da.

Vuonɪ ka sɪba Yisa yɪŋji kienku daanɪ wɪa

(Mat. 24.36-44)

32 “Ama vuonɪ ka sɪba daa dieke yaa sanɲa dieke wɪaha gie dɪ baanɪ nan yi. Malakasisi gbanɪ gbanɪ dɪ benne arɪzanna ma anajɪ manɪj vuota Bɔadembɪj ka sɪba daa dieke sie Nɪmɪj nyɪna sɪbɪna.

33 Nɪ gbara, a daansuma, dama nɪ ka sɪba sanɲa dɪ baanɪ nan keŋ sanɲa dieke wo.

34 Dɪ baa dɪ summa sɪba daa wɔnyɪ dɪ dɪna a ga tɪj, ta vaa ɔ tuntɔntɔj anajɪ ba wɔnyɪ mana tɔɔmuɲ. Ta balɪ dɪ vuodieke dɪ gbarɪnana dɪ ɔ gbara.

35 Die wɪa nɪ gbara dama nɪ ka sɪba tɪgiritɪeŋ dɪ kienene sanɲa dieke. Dɪ nan biagɪ a yi jɪmuɲ yaa tanseese, yaa kparaanɪ kpanɪ sanɲa yaa tɔnɔɔtuɲ sanɲa.

36 ɔ a keŋ bɔnyɪ ɔ da keŋ haari fɔ ta gɔɔra.

37 N balla wudieke a yi nɪ wa, n balɪ a yi wa vuonɪ mana dɪ ɔ gbara!”

14

Vuokɪuma die dɪ sanna dɪ ba kɔv Yisa dene

(Mat. 26.1-5; Luki 22.1, 2; jɔɔn 11.45-53)

1 Die dɪ wa tɪalɪ wa daraa ale anajɪ gasɪtɪaŋkɔ dɔɔga anajɪ daraa diekemba ba dinene paanɔ diekemba ba nɲaana ka yie dabɔtɪ bɔ ma wa

piili, ta N̄m̄uŋ kukaab̄t̄t̄ba nȳuŋk̄ura aŋaŋ vuodiekemba die d̄i daḡana N̄m̄uŋ muraha die d̄i yaala sien aŋ ba maansi a yigi Yisa a kuv wa.

² Die ba baari d̄i, “T̄i ka mu t̄i yigi wo duugaka san̄a, d̄i daa die vuosisi nan yi wati aŋ waaguŋ nan.”

Hogv wonyi die d̄i sitine tulaari a yi Yisa sikpenj me dene

(Mat. 26.6-13; Joon 12.1-8)

³ Yisa die bie wo Betani, Simoni, vuodieke die d̄i yine gamuŋ tiginj me. Yisa die d̄i kali a die nyindiike ta hogv wonyi d̄i a kenj juu a p̄oḡuŋ tulaari buŋȳi ligire die d̄i faasina a tua ta yaa nyuugvuvuŋ, a yuori kolubka a sitibu a yi Yisa sikpenj me.

⁴ Vuodiekemba die d̄i benne mi wo batan d̄i juu sunyuvuŋ a bala a yia tamba d̄i, “B̄ia yine v̄ chussa tulaaribu?”

⁵ Bu t̄uŋ nan biagi a nagi a daa ligire pam aŋ t̄i t̄uŋ nan nagi ligirehe a ȳi zoolntielin̄.” Ta die ba z̄ia hogv wa.

⁶ Ama Yisa die d̄i bal̄ ba d̄i, “N̄i vaa wa s̄omm, b̄ia yine n̄i daama wa? W̄ovuvuŋ v̄ yi a ȳi muŋ dene,

⁷ n̄i ŋaŋ zoolntielin̄ nan d̄i beri daan̄ mana, n̄i kenj yaala san̄a dieke mana n̄i nan sun̄ji be ama n̄i kaan̄ d̄i beri n̄i jiginj daan̄ mana.

⁸ V̄ yiwo wudieke v̄ buagina, v̄ siti wo tulaari a yi n̄i nyuugbanuŋ ma a gbari san̄a dieke ba baan̄ nan guu muŋ.

⁹ N̄i tuo a dii s̄iba jigidieke mana N̄muŋ wovuna d̄i baan̄ nan tugi duona mana ma ma, ba nan d̄i bala v̄ yine wudieke wo gie a t̄insa v̄ w̄ia.”

Judasi die d̄i nyinna Yisa kuvan̄ dene

(Mat. 26.14-16; Luki 22.3-6)

¹⁰ Womi Judasi Asikaroti, v̄ kuvan̄anduŋs̄uriba ban̄ aŋaŋ bale wo wonyi d̄i nyuŋ a ga N̄muŋ kukaab̄t̄t̄ba nȳuŋk̄ura jiginj d̄i v̄ posi Yisa ch̄iaŋ a ȳi ba.

¹¹ Die ba wonna v̄ kenne wudieke w̄ia wa, die ba suḡiti d̄i fiati ta ȳi wa loluŋ d̄i ba nan ȳi wa ligire. Judasi die d̄i wa piili a yaala sievuŋ v̄ baan̄ yi die a nagi Yisa a yi ba nuusi me.

Yisa aŋaŋ v̄ kuvan̄anduŋs̄uriba die d̄i dine gasitan̄k̄u duuga w̄ia

(Mat. 26.17-25; Luki 22.7-14, 21-23; Joon 13.21-30)

¹² Duugaka bumbun̄aŋ daari, daa dieke daan̄ die ba kuvana gasitan̄k̄u yiisehe, Yisa kuvan̄anduŋs̄uriba die d̄i piasi wa d̄i, “S̄ia fu yaala t̄i ga wonsi a gbara gasitan̄k̄u nyindiikehe a ȳi fu?”

¹³ Die v̄ t̄uŋ v̄ kuvan̄anduŋs̄uriba bale ta bal̄ ba d̄i, “N̄i ga a juu t̄ika ma n̄i nan haari daa wonyi d̄i ch̄ine jaan̄ aŋaŋ nyaan̄, n̄i dia wa

¹⁴ a ga juu tigidieke me v̄ junene a bal̄ tigitien̄: ‘D̄idaguv̄ wa baari, juon̄ beri muŋ man̄uŋ aŋaŋ n̄i kuvan̄anduŋs̄uriba d̄i baa t̄i dii gasitan̄k̄u nyindiikehe?’

¹⁵ Mi v̄ nan dagi juokpen̄k̄ruŋ d̄i benne sikpenj me a yalli jaan̄ mana a gbari, mi n̄i nan wonsi wuŋ mana a gbara.”

¹⁶ V̄ kuvan̄anduŋs̄uriba die d̄i ga t̄ika ma a ye wuŋ mana die v̄ balla dene gban̄ gban̄. Die ba wonsi gasitan̄k̄u nyindiikehe mi.

¹⁷ Juŋmuŋ die d̄i tugin̄a, Yisa aŋaŋ v̄ kuvan̄anduŋs̄uriba ban̄ aŋaŋ bale wo die d̄i kenj mi.

¹⁸ Die ba gana ga kali a die Yisa d̄i baari d̄i, “N̄i bala n̄i, n̄i wonyi balla v̄ posi n̄i ch̄iaŋ, vuodieke aŋaŋ muŋ d̄i dinene.”

¹⁹ V̄ kuvan̄anduŋs̄uriba suḡiti die d̄i ch̄ov̄si ba piasa wa wonyi wonyi, a baari d̄i, “Wusie, n̄i ka yi tama d̄i man̄uŋ fu daga dene?”

²⁰ Yisa dɪ balɪ ba dɪ, “Dɪ yiwo nɪ ban anan bale wo gie sɔnsɔn wɔnyɪ, vuodieke anan mun dɪ lagunna a luo kpali gie me.

²¹ Vuota Buadembin nan kpi sɔba Nmɔn wɪa dɪ daguna die wo, ama bɪa wɔbɔan balla ka bemme dembin dieke dɪ balla ɔ posi n chiaka! Ba tun ka mɪrɪ wa gban dɪ tun nan dɪ kpi a yi wa.”

Tɪ Yɔmɔtier nyindiike diile wɪa

(Mat. 26.26-30; Luki 22.14-20; 1 Kor. 11.23-25)

²² Die ba ye ko die mun Yisa dɪ nagɪ paanɔku a bɪrɪ Nmɔn a yi ke gbieri gbieri a nagɪ a yi ba ta baari dɪ, “Nɪ nagɪ, n nyɔngbanɔn wɔnna.”

²³ Ta ɔ bɪ nagɪ nyaanɔchibin anan daan a bɪrɪ Nmɔn a yi ke ta nagɪ a yi ba, ba mana dɪ nyuu ka ma.

²⁴ Yisa dɪ balɪ ba dɪ, “N Zɪn wɔnna, bɔ balla bɔ nyɔn a yi vuosi pam, bɔ balla bɔ daga sɔba Nmɔn yi wa nɔahaalɔn.

²⁵ Nɪ vaa n balɪ nɪ wusie, n kaan bɪ a nyuu daabu gie sie daa dieke n baan nan nyuu daahaalɔ bɔ Nmɔn naari ma.”

²⁶ Die ba wa chiɔ Nmɔn jiamun yɪlɔ ka kwan chaan ba chɔn ga Olivi Tɪsɪ kunkogiri me.

Yisa die dɪ bala dɪ Piita nan chiisi dɪ ɔ ka sɔba wa dene

(Mat. 26.31-35; Luki 22.31-34; Jɔɔn 13.36-38)

²⁷ Yisa dɪ balɪ ba dɪ, “Nɪ mana nan chɔɔ ta va mun, dama Nmɔn wɔbalɪka dagɪya dɪ Nmɔn nan kɔɔ yiyagɪrɔ wa ta yiisehe puo tan.

²⁸ Ama man a keɔn hagɪ kurɔ me, ka kwan chaan n nan wolɔn nɪ nɔnɔa a ga Galili tun ma.”

²⁹ Piita dɪ balɪ Yisa dɪ, “Manɔn n kaan chɔɔ ta va fɔ, halɔ vuon mana dɪ chɔɔ gban.”

³⁰ Yisa dɪ balɪ a yi Piita dɪ, “Vaa n balɪ fɔ wusie, jinne yuku gie kparaan nan keɔn a baari ka kɔmma bule ta baari zɪ mun wa butaa.”

³¹ Piita dɪ wa faastɔ bɪ balɪ dɪ, “Manɔn anan fɔ dɪ keɔn baa tɪ kpi gban n kaan baari n zɪ fɔ!” ɔ kwanandɔsɪrɪ tɪalɪkaha die dɪ balɪ dene gban gban.

Yisa die dɪ jɔsɔna Nmɔn anan nyɔnɔna dene

(Mat. 26.36-46; Luki 22.39-46)

³² Die ba tuguna jigɔn kaanɔ ba wasɔnana Gatisimani, Yisa dɪ balɪ ɔ kwanandɔsɪrɪba dɪ, “Nɪ kala gie ta n jɔsɔ Nmɔn.”

³³ Ta die ɔ yi Piita anan Jemisi anan Jɔɔn dɪ dɪ wa. Die ɔ sɔn dɪ faastɔ chɔsɔ sɔba ɔ baa ɔ kpi mun.

³⁴ ɔ balɪ ba, “N sɔgɔchɔsɔku wa faastɔ dala mun, a ga yaala ka kɔɔ mun, nɪ wɪarɪ gie ta yesime.”

³⁵ Die ɔ chɔn a ga nɔnɔa bɪta a nagɪ ɔ gban a taan tunɔn, ta jɔsɔ Nmɔn dɪ, “Dɪ tun nan biagɪ a yi, gbalɔsɔ gie sanɔn tun tɔn ta va mun.”

³⁶ ɔ bɪ baari dɪ, “N chɔa, n chɔa, wɔn ka biagɪ fɔ, nagɪ gbalɔsɔsɔ gie ta fɔ wa mun, ama da n dɔnɔn, vaa fɔ dɔnɔn yi.”

³⁷ Die ɔ yɔnɔn a ga ɔ kwanandɔsɪrɪba bataa wa jigɔn ta ba gɔɔra, ɔ piastɔ Simoni Piita dɪ, “Simoni, gɔɔra mun? Tun kaan biagɪ a yesime bɪta gban?”

³⁸ ɔ balɪ ba dɪ, “Nɪ mana hagɪ a gbara ta jɔsɔna Nmɔn, amɔ nɪ da keɔn a jɔɔ magɔsɔn ma. Nɪ sɔgɔtɔ yaala nɪ yi wudieke dɪ mɔna, ama nɪ nyɔngbanɔka wo hagɔrɔn.”

³⁹ ɔ bɪ a yɔnɔn a ga jɔsɔtɔ a bala wɪaha mi gban gban

⁴⁰ ta bɪ yɔnɔn a keɔn ɔ kwanandɔsɪrɪba jigɔn a ye be ba gɔɔrɔnana; dama gbieri die yalla ba pam die ba zɪ ba baan balɪ wa die.

41 Die v yinji a keŋ buŋaŋ chaan, v baŋ ba dɪ, “Nɪ ye ko guora muŋ ta voose? Dɪ mu! Nɪ daansa, saŋka tuŋya muŋ dɪ ba nagi vuota Buadembɪŋ wa a yi vuobiatɪ nuusi me.

42 Nɪ haŋ tɪ ga. Nɪ daansi gie, daa dieke dɪ balla v posi n chɪka wonna.”

Ba yigine Yisa dene

(Mat. 26.47-56; Luki 22.47-53; Joon 18.3-12)

43 Die v ye ko balla wɪa ta Judasi, v kvaŋandusurɪba baŋ aŋaŋ bale wo suŋ wɔnyɪ dɪ keŋ. Die v ŋaŋ daadan pam die kenne, batan dɪ pɔgɪlɪ time batan dɪaŋ dɪ pɔgɪlɪ dengbile. Die Nmuŋ kɪkaabɪtɪba nyuŋkura aŋaŋ vuodiekemba die dagunana Nmuŋ mɪraha aŋaŋ tɪka nyuŋkura die tunna ba.

44 Judasi aŋaŋ ba wɔŋ baŋ zien muŋ dɪ, “Man a keŋ muŋɪ vuodieke kaamuŋ, daa dieke nɪ yaalala wa v wondene, nɪ yigi wo a muŋɪ pɔgɪlɪ wa a yaa wa a ga.”

45 Judasi die dɪ dene tuŋ mi v ga Yisa jigɪŋ a baari dɪ, “Dɪdagɪ!” Ta muŋɪ v kaamuŋ.

46 Die wɪa die ba yigi wo a muŋɪ pɔgɪlɪ wa.

47 U kvaŋandusurɪba die dɪ zene mi wo wɔnyɪ dɪ vuari juŋɪ a gobi Nmuŋ kɪkaabɪtɪba nyuŋkura yɔmu wɔnyɪ tɪbɪŋ a taan.

48 Yisa die dɪ pɪasi ba dɪ, “Nɪ nagi wa manɪŋ a buŋ wa gaaru a wa nagi time aŋaŋ dengbile a keŋ nɪ yigi muŋ?”

49 Daan mana die n bie wo nɪ jigɪŋ a daga nɪ Nmuŋ jɪamuŋ juokpenkɪuku ma, ta nɪ ka yigi muŋ. Ama sie Nmuŋ wɔbalɪka keŋ a yi wusie.”

50 Die v kvaŋandusurɪba mana die dɪ dɪna v kvaka dɪ chɪŋ ta va wa.

51 Daluakuŋ wɔnyɪ die dɪ bɔbɔ garɪŋ nyuna a dɪ Yisa kvaŋ, die ba yaala ba yigi wo ta yigi v garɪŋ ta garɪku dɪ forisi

52 v va garɪku ba nuusi me ta chɪŋ yɔrɪ a ga.

Die ba nagɪna Yisa a ga vuodieke dɪ dinene sarɪya jigɪŋ dene

(Mat. 26.57-68; Luki 22.54, 55, 63-71; Joon 18.13, 14, 19-24)

53 Die ba yaa Yisa a ga Nmuŋ kɪkaabɪtɪba jakuuri tigin, die Nmuŋ kɪkaabɪtɪba nyuŋkura aŋaŋ tuŋgbaŋka mana nyuŋkura aŋaŋ vuodiekemba die dɪ dagunana Nmuŋ mɪraha die dɪ lagɪsɪ mi.

54 Piita die bie wo saasaa a dɪ ba kvaŋ a ga juu Nmuŋ kɪkaabɪtɪba jakuuri gbaaku ma. Die v kalɪ mi aŋaŋ gbɪgarɪtɪ a weeli bolɪŋ.

55 Nmuŋ kɪkaabɪtɪba nyuŋkoraha aŋaŋ nyuŋkoraha mana die dɪ yaala ba yaali Yisa wɔbatɪŋ amɔ ba kuv wa ta die yaali a waari.

56 Vuosi pam die dɪ chibi ŋmunchɪbɪsɪ a yɪ wa ama ba ŋmunchɪbɪsɪ die dɪ ka dɪ tamba.

57 Mi batan die dɪ haŋ a chibi ŋmunchɪbɪsɪ gie a yɪ wa:

58 Die tɪ wɔŋya v balla dɪ, “N nan kpaŋɪ Nmuŋ jɪamuŋ juokpenkɪuku gie vuota dɪ naguna v nuusi a mu a taan, ama ka daraa ataa kvaŋ chaan n nan mu kaani, vuota nuuŋ dɪ kana ka mu ka.”

59 Aŋaŋ die mana yɔrɪ ba ŋmunchɪbɪsɪ die dɪ ka dɪ tamba.

60 Womi Nmuŋ kɪkaabɪtɪba jakuuri dɪ haŋ a zie ba jigɪŋ a pɪasi Yisa dɪ, “Wo wɔbalɪkuŋ balɪŋ yaa gamma wɪaha gie vuosisi dɪ balala wa?”

61 Ama Yisa die dɪ tari ta ka yuori v vuon. Nmuŋ kɪkaabɪtɪba jakuuri dɪ bɪ pɪasi Yisa dɪ, “Fu yine Masia, Nabidie Nmuŋ Buadembɪŋ wa?”

62 Yisa dɪ baari dɪ, “N yine wo, nɪ nan ye vuota Buadembɪŋ dɪ kala Nabidie Nmuŋ nuudiigɪŋ chaan a kien aŋaŋ ŋmuŋsikpen nuuŋmara.”

⁶³ N̄m̄uŋ k̄kaab̄tt̄ba jak̄uuri d̄i juu s̄nȳuuriŋ ta ch̄uri u nȳinyeeke ta baari d̄i, “T̄i ka bi yaala daans̄iat̄iel̄iŋ b̄bra.

⁶⁴ N̄i w̄uŋ u zana N̄m̄uŋ, lala ni bal̄i?”

Die ba mana d̄i saagi d̄i u ch̄uusiya m̄uŋ, d̄i die w̄a ba kuv̄ wa.

⁶⁵ Bat̄aŋ die d̄i piili a tuura n̄unt̄ob̄ti a yie Yisa. Die ba muu u nine ta n̄gi wa, ta piast̄ wa d̄i u bugi a ye vuodieke d̄i n̄gina wa. Vuodiekemba die d̄i gbar̄na d̄i nagi wa ta fala wa.

Piita die d̄i chiisine d̄i u ka s̄iba Yisa dene

(Mat. 26.69-75; Luki 22.56-62; J̄ōh̄n 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Piita die ye bie wo gbaaku ma, ta N̄m̄uŋ k̄kaab̄tt̄ba jak̄uuri t̄unt̄unt̄ba hoḡu w̄onyi die d̄i keŋ mi.

⁶⁷ Die u yene Piita d̄i weelinene bolibu u m̄uŋŋi daans̄i wa ta baari d̄i, “Fu gban̄ die gut̄i wa Yisa, Nazeriti vuoke me.”

⁶⁸ Ama Piita d̄i baari, “Aayi, N ka s̄iba fu balala wudieke wo. N ka s̄iba ka ch̄iŋ.” Ta ch̄uŋ a ga san̄v̄ari t̄uŋ.

⁶⁹ Die hoḡu wa gie die d̄i yene womi, u piili a bala a yia vuodiekemba die d̄i zene mi d̄i, “Daa wa gie gban̄ yiwo Yisa k̄vaŋand̄uuriŋba w̄onyi.”

⁷⁰ Ama Piita d̄i baari d̄i, “Aayi” b̄bra.

Die d̄i yine swaa vuodiekemba die d̄i zene mi d̄i bal̄i Piita b̄bra, “Kaan̄ baḡi a baari ka yi Yisa k̄vaŋand̄uuriŋba w̄onyi, dama fu gban̄ nyuŋ wa Gall̄i.”

⁷¹ Piita die d̄i huu d̄i, “N̄m̄uŋ dat̄i n̄ t̄buŋ man̄ keŋ ka bala wusie! N ka s̄iba daa dieke ni balala wa.”

⁷² Womi kparaaka die d̄i kuŋ ka bule ma ma. Piita die d̄i t̄uns̄i Yisa die d̄i balla wudiekemba a yi wa wa: “Kparaan̄ nan keŋ a baari ka k̄mma bule wo ta baari zi man̄uŋ butaa.” Die u piili kpaŋ.

15

Die ba naḡina Yisa a ga Paliti jiḡiŋ dene

(Mat. 27.1, 2, 11-14; Luki 23.1-5; J̄ōh̄n 18.28-38)

¹ Tuŋ die d̄i vonna suk̄uleeliŋ, N̄m̄uŋ k̄kaab̄tt̄ba nyuŋk̄uraha aŋaŋ t̄uŋgban̄ka nyuŋk̄ura aŋaŋ N̄m̄uŋ m̄ura d̄idaḡuriŋba aŋaŋ nyuŋk̄ura mana die d̄i bal̄i a zien̄ ba balla ba yi wudieke. Die ba bob̄i Yisa a yaa wa a ga Paliti* jiḡiŋ a nagi wa a yi Paliti nuusi me.

² Paliti d̄i piast̄ wa d̄i, “Fuŋuŋ fu yine Juu vuosisi naan̄ wa?”

Yisa d̄i baari d̄i, “Wa, fu bal̄na.”

³ N̄m̄uŋ k̄kaab̄tt̄ba nyuŋk̄uraha die d̄i bal̄i w̄ob̄iat̄i pam yaa gamma Yisa ma.

⁴ Paliti d̄i bi piast̄ Yisa b̄bra d̄i, “Ka baa fu bal̄i w̄uŋ? Ye ba balla d̄i yi wudiekemba!”

⁵ Yisa die d̄i bi tar̄i b̄bra, die d̄i yi Paliti mamachi.

Paliti die d̄i yina sieŋ d̄i ba kuv̄ Yisa dene

(Mat. 27.15-26; Luki 23.13-25; J̄ōh̄n 18.39-19.16)

⁶ Die d̄i yiwo ba buuriŋ w̄uŋ d̄i gas̄itan̄uŋ d̄uuga san̄ŋa mana ba daḡi vuobal̄m̄uŋ dansar̄ika s̄uŋ aŋ Paliti v̄v̄ari wa a taan̄.

⁷ San̄ka mi daa w̄onyi die dine Barabasi a bie dansar̄ika s̄uŋ u ŋaŋ vuosi bat̄aŋ. Die ba wagi wa Paliti vuosi a yalla ba gbati Juu vuosi a nyuŋ Paliti

* 15:1 15.1 Paliti die yiwo Romani vuodiekemba die d̄i nyan̄ŋina Juu vuosisi jak̄uuri w̄onyi.

vuosisi nuusi me, waagɪbɔ sɔŋ die vuosi batan die dɪ kpi, die wɪa die ba ligi be.

8 Daadamba die dɪ lagɪŋ a balla Paliti dɪ ɔ yi ɔ ŋaana a wɔŋ yie die wo a yɪ ba.

9 Paliti die dɪ pɪasɪ ba dɪ, "Nɪ yaala n vɔarɪ Juu vuosisi naan wa a yɪ nɪ?"

10 Die ɔ paalɪ sɪba a baarɪ Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba nyɪŋkɔraha die yaa wa Yisa a keŋ a yɪ wa mɪŋ dama die ba yiwo sugigolitieliŋ.

11 Ama Nɪmɪŋ jɪamɪŋ nyɪŋkɔraha die dɪ hagɪ a zie vuosi me a balɪ ba dɪ ba baarɪ Paliti vɔarɪ Barabasi a yɪ ba.

12 Paliti dɪ bɪ pɪasɪ daadamba dɪ, "Ta bɪa nɪ wa yaala n yi vuodieke nɪ wasɪnana Juu vuosisi naan wa?"

13 Die ba yɪŋŋi a natɪ a baarɪ dɪ, "Kpaasɪ wa a diisi dagarɪkɔ ma!"

14 Ama Paliti die dɪ pɪasɪ ba dɪ, "Taalɪ bɪa ɔ yi?"

Ba bɪ faasɪ natɪ dɪ, "Kpaasɪ wa a diisi dagarɪkɔ ma."

15 Paliti die yaala daadamba sɔŋ fɪalɪ die wɪa ɔ vɔarɪ Barabasi a yɪ ba. Ta die wa yi sojasisi dɪ nɪgɪ Yisa anan kpaasɪŋ ta wa nagɪ wa a yɪ dɪ ba ga kpaasɪ wa dagarɪkɔ ma.

Sojasisi die dɪ zana Yisa dene
(Mat. 27.27-31; jɔɔŋ 19.2, 3)

16 Die sojasisi dɪ wa nagɪ Yisa a juu Paliti gbaakɔ ma ta wa sojasi talɪkaha.

17 Die ba nagɪ guɪŋmɪnɪŋ a yeegi wo, ta nagɪ hanɔɔɔsɪ a wɔnsɪ sibubiŋ a bubi ɔ sikpeŋ me.

18 Ta piili a waasa wa dɪ, "Juu vuosisi naan, dɔa dɔa!"

19 Die ba nɪgɪ ɔ sikpeŋ me anan daan, a tɪrɪ nɪntɔbɪtɪ a yi wo ta gbirigi ba dune me a yie sɪba ba jɪama ba naan wa mɪŋ.

20 Die ba vɔarɪna wa falaha a kpatɪ wa ba yɪŋŋi a vɔarɪ garɪguɪŋmɪmbɔ ta nagɪ ɔ gban gban ɔ nyɪnyeeke a yeegi wo. Ta yaa wa a gara dɪ ba ga kpaasɪ wa dagarɪkɔ ma.

Die ba kpaasɪna Yisa a diisi dagarɪkɔ ma dene
(Mat. 27.32-44; Luki 23.26-43; jɔɔŋ 19.17-27)

21 Die ba ganana wa ba ga tuoli Simoni, Alekizanda anan Rufusi chɔɔŋ, die ɔ yiwo Sayireni tɪŋgban vuon ta ɔ nyɪŋ jigin a keŋ a juo tɪka ma ba mugisi wo ɔ tuo dagarɪkɔ a chii.

22 Die ba yaa Yisa a ga jigidieke ba wasɪnana Goligɔta (ka chɪan wone sikpeŋkogilike jigin).

23 Mi vuosi batan die dɪ nagɪ daan anan tɪŋ dieke ba wasɪnana mɪrɪ a lagɪŋ tan a yɪ wa, die ɔ zeti bɔ nyuule.

24 Die ba kpaasɪ wa a diisi dagarɪkɔ ma ta nagɪ ɔ nyɪnyeeke a puo dɔan ta yi chaachaa ba wɔnyɪ mana dɪ baan nan ye die.

25 Die ba kpaasɪ wa wa sukɔbɪŋ hawasɪ awayɪ sanŋa.

26 Die ba nagɪ gbanɪŋ a maagɪ wɪrɪ gie wɪa ba kpaasɪna wa a diisi dagarɪkɔ sikpeŋ dɪ,

"JUU VUOSISI NAAŋ WA."

27 Die ba bɪ kpaasɪ wa gaarɪŋ bale dagarɪŋ ma a gutɪ ɔ ma, wɔnyɪ dɪ bie ɔ nuudiigin ta wɔnyɪ wa dɪan dɪ bie ɔ nuugalɪ chaan.

28 ((Naa die yine sɪba Nɪmɪŋ gbanɪŋ die dɪ maagɪna dene dɪ, "Die ba nagɪ wa a gutɪ vuobɪatɪ ma."))

16

Yisa kunj haguj wa

(Mat. 28.1-8; Luki 24.1-12; Jɔɔn 20.1-10)

1 Die davɔɔsɔkɔɔrɔ daaruj die dɔ tɔanna, Meri Magidalini anan Meri vuodieke dɔ yine Jemisi nun anan Salome die dɔ daa tulaari dɔ ba yaa a ga a duuri Yisa nyungban̄ka.

2 Alasiri daraan sukoleelin, die ba ga ɔ vɔrɔkɔ jigijn.

3 Die ba chunnana sieku me wo ba pɔasa tan̄ dɔ, “Mɔna balla ɔ bilin tan̄ vɔrɔkɔ nɔari ma a yɔ tɔ?”

4 (Tan̄ die yiwo tan̄kpen̄kɔɔrɔ.) Die ba daansɔ a ye ta tan̄ wɔn̄ a bilin mun̄.

5 Die wa die ba juu vɔrɔkɔ ma a ye dalbakuj wɔnyɔ dɔ kalla nuudiigiri chaan̄ a yeegi nyun̄yɔala, n̄maamuj die dɔ yigi be.

6 Daa wa die dɔ baari dɔ, “Nɔ da vaa n̄maamuj yalla nɔ. Nɔ yaala Yisa, vuodieke dɔ nyinna Nazeriti wa, die ba kpaasɔna dagarɔkɔ ma wa, ama ɔ wo giena ɔ hagɔ kunj me mun̄! Nɔ daansɔ gie, giena die ba nagɔ wa a dɔan̄ wa.

7 Nɔ gamma a balɔ ɔ kvan̄andɔsɔrɔba anan Piita: ɔ baa ɔ dia nɔ nun̄na a gamma Galili me; nɔ nan ye wo mi sɔba die ɔ balla nɔ die wo.”

8 Die wa die dɔ yi n̄maamuj anan mamachi die dɔ juu be, ba chɔɔ a nyun̄ vɔrɔkɔ ma. Die ba ka balɔ vuon̄ wun̄, dama n̄maamuj die yalla ba.

Yisa die dɔ nyinna Meri Magidalini jigijn dene

(Mat. 28.9, 10; Jɔɔn 20.11-18)

((

9 Die Yisa dɔ hagɔna kumbu me wo dɔun̄ daarɔ mi sɔkɔɔn̄ die ɔ wolin̄ nyun̄ wa Meri Magidalini jigijn vuodieke ma die ɔ yagɔna jumbiatɔ ayɔɔɔyɔ wa.

10 Meri Magidalini die dɔ ga a balɔ Yisa zvalun̄ die dɔ faasɔna kɔmma anan sɔgɔchɔsɔkɔɔrɔ dɔ Yisa hagɔ kunj me mun̄.

11 Die ba wɔnna Meri Magidalini dɔ balla dɔ Yisa hagɔya mun̄ wa, ta wɔn̄un̄ ɔ ye wo wo, die ba ka yi wo yada.

Yisa die dɔ nyinna ɔ kvan̄andɔsɔrɔba bale wo jigijn dene

(Luki 24.13-35)

12 Naa kvan̄ chaan̄ die ɔ kvan̄andɔsɔrɔba bale die dɔ nyun̄ tɔka sɔn̄ a chɔn̄ sien̄ me. Die ɔ tarigi ɔ gban̄ a nyun̄ ba jigijn.

13 Die ba yin̄ji a ga balɔ banun̄ ba, ama die ba ka yi be yada.

Yisa die dɔ nyinna ɔ kvan̄andɔsɔrɔba ban̄ anan kaan̄ wa jigijn dene

(Mat. 28.16-20; Luki 24.36-49; Jɔɔn 20.19-23; Tɔvma 1.6-8)

14 Kvan̄ kvan̄ chaan̄ Yisa die dɔ nyun̄ ɔ kvan̄andɔsɔrɔba ban̄ anan kaan̄ wa jigijn ta ba die. Die ɔ galn̄ ba dɔ ba yine sikpen̄ hagɔrɔtielin̄ ba kana ka tuo dɔi vuodiekemba die dɔ balla ba dɔ ba ye wo ɔ hagɔna kumbu me wo.

15 ɔ bɔ balɔ ba dɔ, “Nɔ gamma dɔn̄a mana mana a balɔ N̄mun̄ wɔvun̄aha a yɔ vuon̄ mana.

16 Vuodieke mana dɔ a ken̄ a tuo mun̄ a dii ta nɔ sɔ wa N̄mun̄ nyaan̄ nan ye gbat̄taanun̄, ama vuodieke mana dɔ a ken̄ a ka tuo mun̄ a dii N̄mun̄ nan dii dɔ tien̄ sarɔya a baari ɔ chɔsɔsɔya.

17 Wɔaha gie nan dɔ dɔ vuodiekemba dɔ bala ba tuo mun̄ a dii wo: ba nan dɔ yaga jumbiatɔ n̄ saan̄ ma: ba nan dɔ bala wɔbalɔki gaasɔ.

18 Ba nan dɔ naga nyinvuuke anan ba nuusi, ta nyuu batigɔsɔ ta wun̄ kaan̄ yi be. Ba nan nagɔ ba nuusi a diisi yɔagtielin̄ me an̄ ba ye alaafia.”

Yisa die dɪ jwalɪna a ga ηmɪɪsikpɛɲ wɪa dene

(Luki 24.50-53; Tɔɔma 1.9-11)

¹⁹ Yisa die dɪ balla wɪaha a kpatɪ wa, die Nɪmɪɲ dɪ nagɪ wa a jwalɪ Arizanna ma, Yisa dɪ ga kalɪ ɔ nuudiigin chaan.

²⁰ Die ɔ kɔaɲandɪsɪrɪba die dɪ ga a dagɪ jigin mana, Nɪmɪɲ die dɪ sunɲi be a yɪ ba hagɪrɪɲ aɲ ba yi mamachi tɔɔma a dagɪ sɪba ba wɪaha die yiwo wusie.)

Wovun dieke Luki di maagina wonna

1 N zva Tiwofilusi:

Vuosi pam kpanjuna ba gban a maagi wudiekemba die di yine ti sunson.

2 Die ba maagi wa wudiekemba vuodiekemba die di benne piiliku me wo di yene ta bal ti wa.

3 Naa chian ma die n gban gban die n munjuna a piast a siba waha gie mana chiasst a piiliku me wo anan a ganana die wo, ta yile di di nan di vuna n munjuna maagi a dusina die a yi fu.

4 N yiwo naa amu fu summa wudiekemba mana ba daguna fu wa chian.

Joon vuodieke di stana vuosi Nmuj nyaabu maarin mvulin wa

5 Sanja dieke Herodi die di yine Judia naakpenkrika, die Nmuj kikaabitu wonyi die benne ba wasa wa Zakaria, die v nyu wa Abija, Nmuj kikaabitu buurin ma; die v hogu Elizabeti dian die yiwo Aroni haagun.

6 Ba bale wo mana berin die vuna mun Nmuj jigun, ta ba munji a di Nmuj muraha anan v sieti mana.

7 Ama die ba wo balli dama Elizabeti die yiwo hogupuru, ta v nan Zakaria mana die di faasi kurin anan ba baan muri.

8 Daan kaanu Zakaria anan v chaaku tuma sanja di ken tugi, ta die v ga tamma a ya Nmuj, siba v naana yie die wo.

9 Die ba taa wa daraa a vbari wa siba banun Nmuj kikaabitba dagun di sina die, di ba vbari vuodieke di baan nan juu Nmuj jamun juokpenkriku ma a juu Nmuj nyunnyugaha. Die ba taa daraaha ta die Zakaria die di dii. Die wa die v ga juu juoku,

10 ta daadamba die di zie yenni me a jusa Nmuj sanja dieke v jonana nyunnyugaha.

11 Womi Nmuj malaka die di ken a nyu v jigun a zie Nmuj koriku nuudiigin chaan jigidieke v jona nyunnyugaha.

12 Die Zakaria di yene wo wo die v sikpaan di vob ta nmaamun di yigi wo.

13 Ama ta malakaka die di bal a yi wa di, "Zakaria, da vaa nmaamun yalla fu! Nmuj won fu jussuku mun, ta fu hogu Elizabeti nan muri buademin a yi fu, ta ni nan wa wa Joon.

14 Fu sun nan faasi fiati fu bwa wa murun wa ta vuosi pam dian sogiti nan fiati ba muruna wa wa,

15 dama v baa v yiwo vuokuru Nabadie Nmuj nunja. U ka baa v nyu daan yaa daahagun. U nan suuli anan Nmuj Haalun a nyun sanja dieke v nun di yalla v nyuuti.

16 U nan yi Izara vuosi pam yinji ken ba Yomutien Nmuj jigun.

17 U nan di yall Nmuj Haalun anan hagun siba Nmuj naazva Elaja die di yalla hagiribu die wo. U nan wolin ti Yomutien, v nan yi vuosi yaaluma ba balli bura, ta yi vuodiekemba di kana ka di Nmuj an ba yaala ba tuo v nan, v nan bi yi an vuosi yi siri a gbara ba Yomutien kenin."

18 Zakaria die di bal a yi malakaka di, "Lala man baan yi a summa a baaru naa bala ka yi? Dama n yiwo daajakuru, ta n hogu dian di faasi a kurun."

19 Malakaka die di yinji a balɔ wa di, “Manɔ, n yiwo Gabiriali, vuodieke di kalla Nɔmɔn nɔnɔ; ta v tɔn mɔn di n ken balɔ wɔwɔnaha gie a yi fɔ.

20 Ama ka tuo n wɔaha dii wudieke di bala ka yi sanɔa dieke di mɔna. Fɔ kana ka tuo mɔn dii wo wɔa, kaan biagi a balɔ wɔa a ga tɔgi daa dieke wɔaha di balla a ken yi wusie.”

21 Ama daadamba die di zie a chɔsa Zakaria ta yile di bia v yɔasɔ die Nɔmɔn jɔamɔn juokpenkpɔku ma.

22 Die v kenne a nyɔn wa, die v ka biagi a balɔ wɔa a yi ba. Die ba mɔnɔ di v ye wo wɔn Nɔmɔn jɔamɔn juokpenkpɔku sɔn. Die v kana ka biagi bala wɔaha, die v nagɔ v nuusi a dagɔ ba wɔa.

23 Die v tɔuma sanɔa Nɔmɔn jɔamɔn juokpenkpɔku ma di tianna wa, die v yinji kuli.

24 Naa kɔanɔ chaan v hɔgɔ Elizabeti die di yigi nyuuti, ta die lɔbɔrɔ v gban tigi me a ga tɔgi chɔti anɔ,

25 ta die v ken balɔ a yi v gban di, “N Yɔmɔtien Nɔmɔn tunna naa a yi mɔn, ta chɔgi mɔn zɔɔlɔn a vɔarɔ mɔn viivi me.”

Malaka die di mɔblɔna Yisa maarɔn dene

26 Elizabeti nyuuti chɔti ayɔaba ma Nɔmɔn die di tɔn v malaka Gabiriali v ga tɔn kaanɔ di benne Galili tɔngban ma ba wasɔnana Nazeriti,

27 di v yaa tɔntɔmɔn a ga yi havɔɔbin wɔnyɔ die di zɔna dembin ta die baa v yallɔ daa wɔnyɔ ba wasɔnana Josefu, vuodieke die di yine naan Davidi haagɔ. Havɔɔbɔke saan die yine Meri.

28 Die malakaka di ken v jigɔn a baari di, “Sɔgɔdɔagɔn bie fɔ ma, ti Yɔmɔtien Nabidie Nɔmɔn bie fɔ jigɔn ta yi alibarika a yi fɔ pam!”

29 Meri sɔkpaan die di faasɔ vɔv yaa gamma malakaka wɔbalɔkaha ma, die v yile wɔaha chɔasi di sɔna die.

30 Malakaka die di balɔ a yi wa di, “Meri, daa vaa nɔmaamɔn yalla fɔ dama Nɔmɔn sɔn fɔalɔ fɔ ma.

31 Nan yigi nyuuti a mɔrɔ bɔadembin an nɔ wa wa Yisa.

32 U baa v yiwo vuokpɔn ta ba wasɔna wa Nabidie Nɔmɔn Bɔa. Ti Yɔmɔtien Nɔmɔn nan yiwo naakpenkpɔn sɔba v chɔɔnɔkɔsɔn Davidi die di sɔna die wo,

33 v baa v yiwo Jakobu haagɔsɔ sɔn naakpenkpɔn haahuu, ta v naari wo kpatɔn!”

34 Meri di pɔasi malakaka di, “N zɔ dembin, ta naa baa ka lɔa a yi?”

35 Die malakaka die di yinji a balɔ a yi wa di, “Nɔmɔn Halɔkasɔka nan ken a sɔnɔ fɔ ma, ta Nɔmɔn hagɔrɔbɔ nan ligi fɔ. Naa chɔan ma ba nan wa bɔakasi wa Nɔmɔn bɔa.

36 Ama sɔmma a baari fɔ sɔgɔtaa Elizabeti vuodieke di kɔrɔnna wa, lele v yigi wo nyuuti, chɔta ayɔaba wɔnna a baa v mɔrɔ bɔadembin, wɔnɔn vuodieke die ba wasɔnana wa hɔgɔpɔrɔn,

37 dama wɔnɔn wori Nɔmɔn di kaan biagi a yi.”

38 Meri die di baari di, “Tɔ, manɔ n yiwo Nɔmɔn yɔmɔ, die yi a yi mɔn sɔba fɔ bala die wo.” Die malakaka die di wa a nyɔn a ga ta va wa.

Meri die di kaagɔna Elizabeti dene

39 Ka kɔanɔ chaan Meri die di yi siri lagɔ lagɔ a ga tɔn kaanɔ Judia ma, Judia tɔngban yaa wa kunkoge,

40 mi v ga juu Zakaria tigin me a waasɔ Elizabeti.

41 Elizabeti die di wɔnna Meri waasɔkɔ, bɔanyaalɔka die di dɔn v nyuuti ma. Womi die Nɔmɔn Haalɔbɔ die di suuli Elizabeti,

42 die v faasi a keesi ηmυnsikpen a baari dɪ, “N̄mυη alibarika bie fu ma a tɪaη hɔgɔba mana, ta bɪ bie bua dieke fu balla fu mury wa ma!

43 Bɪa yine ta n Yɔmɔtɪen nυη dɪ ken jigin giena?

44 N dene a wɔη fu waaskɔ, buanyaalɪ dieke dɪ benne n nyuuti ma wa dɪ dɔη aηaη sɔgɪfɪalɪ.

45 Fɔnυη vuodieke dɪ tuone a dii dɪ N̄mυη dɪ bala wudieke wo nan ken yi wusie, sɔgɪfɪalɪ yiwo fu sɪttɪ.”

Meri die dɪ birɪna N̄mυη dene

46 Die wɪa Meri die dɪ baari:

“N bura N̄mυη n sɔη ma,

47 ta yaa sɔgɪfɪalɪ N̄mυη vuodieke dɪ yine n Gbɪgbatɪtaantɔ ma,

48 dama v chɪgɪ wa manυ vuodieke dɪ yine v hɔgɔba yɔmɔ zɔɔlɪ.

A nyη jinne yaa gamma, vuota mana nan baari n yiwo sɔgɪfɪalɪ tɪη,

49 dama hagrɪtɪen Nabidie N̄mυη tɔη wa tɔnkɔuma a yɪ mυη,

v saan yine kasɪ.

50 U bɪ yaa zɔɔlɪ aηaη vuota diekemba dɪ chɪgɪnana wa saηηa mana.

51 U tɪntɪ wa v nuη a tɔη hagrɪ tɔba, ta chɔsɪ kalinbaantielin wɔsɔŋka.

52 Ta wuri naakɔuma ba naalɪ ma,

ta kɔtɪ wabɪtɪ,

53 ta yɪ vuodiekemba kɔη dɪ yalla nyindiiki vɪna ta vaa nyintitelin dɪ ga aηaη nuuwaga.

54 Ta dɪ nva dieke die v yɪna tɪ chɔŋkɔsɪlba Izara vuosisi die dɪ yine v tɔntɔntɪba, ta sunjɪ be.

55 Ta bɪ tɪnsɪ, a chɪgɪ Abarahami aηaη v haagɪsɪ zɔɔlɪ yaa gamma haahuu!”

56 Meri die yiwo chɪttɪ ataa Elizabeti jigin ta die viiri kuli.

Jɔɔn vuodieke dɪ sɪnana vuosi N̄mυη nyaabv maariη wɪa

57 Die Elizabeti maariη daan die dɪ tɔgɪ die v mury Bɔadembɪη.

58 Die v sɔjɔrɪtamba aηaη v maariη die dɪ wɔnna wɔvυη dieke N̄mυη dɪ yine a yɪ wa wa ba mana sɔgɪtɪ die dɪ fiɪlɪ.

59 Die buanyaalɪka die dɪ tɔgɪna daraa anɪ die ba baa ba gobi v kɔlɪ, die ba yaala ba nagɪ wa v chɔŋ saan Zakaria a yɪ wa,

60 ama die v nuη wo die dɪ baari dɪ, “Aayɪ! U saan nan yi Jɔɔn.”

61 Ta ba balɪ a yɪ wa dɪ, “Nɪ tigiri me vuonj wori v saan dɪ yi Jɔɔn!”

62 Womi die ba nagɪ ba nuusi a dagɪ dagɪtɪ a pɪasɪ v chɔŋ wa saan dieke v yaala ba nagɪ yɪ bua wa.

63 Die v nagɪ v nuusi a balɪ ba dɪ ba yɪ wa gbanυη, die ba nagɪ a yɪ wa, v maagɪ dɪ, “Bua wa saan yine Jɔɔn!” Die dɪ yɪ vuonj mana mamachi.

64 Lele womi Zakaria die dɪ bɪagɪ a balɪ wɪa bɪbra ta die a piili a bɪra N̄mυη.

65 Die ηmaamυη die dɪ yigi v sɔjɔrɪtamba maariη, wɪaha gie die dɪ mɔsɪ a ga tɪgɪ diekemba dɪ benne Judia kunkogɪη me mana.

66 Vuodieke mana die dɪ wɔnna wury gie mana die dɪ yile a pɪasa tɔη dɪ, “Vuobia bua wa dɪ baa v birɪη?” Dama die ba wɔη ye dɪ N̄mυη hagrɪη bie v ma.

Zakaria die dɪ yɪηjɪne balɪ N̄mυη wɪa dene

⁶⁷ N̄m̄uŋ Halikasika die d̄i suuli b̄ua wa ch̄oŋ, Zakaria, die v̄ yin̄ŋi bal̄ N̄m̄uŋ w̄ia d̄i,

⁶⁸ “N̄i vaa t̄i bur̄i t̄i Ȳom̄otien, vuodieke d̄i yine t̄un̄uŋ Izara vuosi N̄m̄un̄i, dama v̄ ken̄ye m̄uŋ a ken̄ sun̄ŋi v̄ vuosi a gbat̄i ba a taan̄.

⁶⁹ U ȳi t̄i wa ḡb̄igbat̄i haḡur̄itien
ta v̄ ȳi N̄m̄uŋ t̄unt̄unt̄u Davidi haaḡuŋ.

⁷⁰ Kur̄uŋ ma wa Nabidie N̄m̄uŋ die vaa wa v̄ naaz̄ual̄uŋ kas̄umba d̄i bal̄ naa d̄i,

⁷¹ v̄ nan gbat̄i t̄i a nȳuŋ t̄i dataas̄i nuusi me
an̄an̄ vuodiekemba mana d̄i hana t̄i

⁷² die v̄ b̄i baari v̄ nan ch̄iḡt̄i ch̄oŋk̄us̄ul̄uŋ z̄oŋl̄uŋ,
ta v̄ kaan̄ w̄oŋ daan̄ v̄ nuakasika,

⁷³ n̄ua dieke die v̄ ȳina t̄i ch̄oŋk̄us̄uŋ Abarahami wa.

⁷⁴ Die v̄ h̄us̄ d̄i v̄ nan gbat̄i t̄i a nȳuŋ t̄i dataas̄i nuusi me
am̄u t̄i nan biagi a j̄ian̄ wa ta n̄maam̄uŋ wo t̄i,

⁷⁵ ta b̄i vaa t̄i ȳi vuokasi an̄an̄ vuov̄ina v̄ n̄uŋŋa
t̄i m̄us̄i ma mana.

⁷⁶ Ta F̄un̄uŋ n̄ b̄ua, ba nan wa f̄u Nabidie N̄m̄uŋ naaz̄ua.
Nan wolin̄ t̄i Ȳom̄otien n̄uŋŋa
a w̄ons̄i v̄ sien̄ a ȳi wa,

⁷⁷ ta bal̄ v̄ vuosi d̄i v̄ nan gbat̄i ba a taan̄
san̄ŋa dieke v̄ balla v̄ naḡi ba taal̄i a chaa ba wa.

⁷⁸ Wusie, t̄i Nabidie N̄m̄uŋ ch̄uga z̄oŋl̄uŋ

ta v̄ b̄aga d̄i bie t̄i ma ta t̄i gbat̄itaan̄uŋ daraan̄ nan d̄i su s̄iba n̄m̄uŋ p̄os̄uŋ,
⁷⁹ ka nan chaan̄ nȳuŋ n̄m̄uŋsik̄pen̄ a ȳi vuodiekemba mana d̄i benne
l̄um̄uŋ ma an̄an̄ vuodiekemba d̄i ḡb̄igine kun̄;

ka nan b̄i chaan̄ t̄i naḡis̄i ma an̄ t̄i dia s̄oḡid̄vaḡuŋ sieku.”

⁸⁰ Ka k̄van̄ chaan̄ b̄ua wa die d̄i bir̄uma an̄an̄ N̄m̄uŋ s̄ib̄uŋ, ta die ken̄ ga
haaḡuŋ ma a ga bie mi dee a ga t̄uḡi san̄ŋa dieke die v̄ v̄var̄ina v̄ ḡban̄
Izara vuosi me.

2

Yisa maar̄uŋ w̄ia

(Mat. 1.18-25)

¹ San̄ka mi die naal̄ba jak̄us̄uŋ Ōḡus̄utusi die d̄i ȳi n̄van̄ d̄i ba bus̄i
vuodiekemba mana d̄i benne Romani t̄uŋḡban̄ mana mana ma ma.

² Die bus̄ik̄u die d̄i bunne a ȳi wo, die Kirinusi die yine naan̄ Siria
t̄uŋḡban̄ ma.

³ Die w̄ia vuon̄ mana die d̄i yin̄ŋi a ga v̄ t̄uŋ d̄i ba bus̄i wa.

⁴ Naa ch̄ian̄ ma Josefu die nȳuŋ wa Nazeriti Galili t̄uŋḡban̄ ma a ga
Betilehemi, Judia ma ma jigidieke die ba mur̄ina naan̄ Davidi. Josefu die
ga wa mi dama die v̄ yiwo naan̄ Davidi haaḡuŋ.

⁵ Die v̄ ga wa mi an̄an̄ Meri vuodieke die v̄ balla v̄ faari wa, d̄i ba bus̄i
ba, san̄ka mi Meri die yaa wa nyuuti,

⁶ die ba yene bie Betilehemi t̄uŋ ma wa, v̄ maar̄uŋ san̄ŋa d̄i t̄uḡi.

⁷ Die v̄ mur̄i v̄ hoḡula b̄ua dembin̄, die v̄ naḡi gar̄uŋ a vili wo a naḡi wa
d̄van̄ d̄on̄is̄i nȳindiike kp̄al̄i ma dama chaamba juonehe mana die suuliye
m̄uŋ.

Yiyaḡur̄iba an̄an̄ malakasisi w̄ia

⁸ Die yiyaḡur̄uŋ bat̄an̄ die benne t̄ika mi chaaku a daansa ba yiise haḡur̄uŋ
ma yuku mi.

9 Ta die ti Yomotien Nabidie Nmutj malaka wonyi die di a kenj a sutor ba jigij, ta ti Yomotien Nabidie Nmutj chuulikpenkpuj die di chaan a gilinj be. Die nmaamuj die di faasi a yigi be,

10 ama ta malakaka die di bali a yi ba di, "Ni da vaa nmaamuj yalla ni! N yalli wa wovunuj a kenj di n yi ni, wudieke di baan nan yi vuorj mana sugfialuj pam.

11 Yuku gie ba muru wa ni Gbigbatitaantu vuodieke di yine Nmutj vuovarikuj Masia wa, naan Davidi tuj ma.

12 Naa balla ka dagi ni di ka senj yiwo wusie: ni nan ye ba nagina garuj a vili buanyaaluj a duarj dorjisi nyindiike kpalu ma."

13 Womi die malakasi pam die di nyuj arizanna ma a kenj a guti wonuj wa ma ma, ba chita yila a bira Nmutj di

14 "Ni kotu Nabidie Nmutj vuodieke di benne arizanna ma saan njmujsikpenj, ta sugubaguj bemme u vuovarika ma tujbanjka gie me."

15 Die malakasi die di vaa yiyagurba ta yinjji a ga arizanna ma, yiyagurba die di bali a yi tamba di, "Ni vaa ti ga Betlehemu ma ma a ye wudieke di yine mi, ta Nabidie Nmutj di bali a yi ti wa."

16 Die wia die ba yi lagj lagj a ga a ye Meri ananj Josefu; ta buanyaalka die di duv dorjisi nyindiike kpalu ma.

17 Die ba yene wo wo, die ba bali ba wudieke malakaka die di balla yaa gamma bua wa wia.

18 Vuodieke mana die di wonna yiyagurba die di balla die wo, die di faasi yi be mamachi,

19 ama Meri die di tunsi waha gie mana ta faasi a yile u sutor ma.

20 Ka kuvanj chaanj die yiyagurba die di yinjji a ga ba yiise jigij. Die ba ganana die ba chita yila a bira Nmutj ananj wudieke ba wonna ta ye; die di senj yiwo wudieke malakaka die di bala a yi ba wa.

Die ba yina Yisa saanj dene

21 Ba muruna bua wa u daraa anu daraanj, die ba gobi u kolu ta yi wa saanj Yisa, saanj dieke malakaka die di yina ta ba ye yigi u nyuutiti.

Die ba nagina Yisa a yi Nmutj dene

22 Die sanjka di tugj di Josefu ananj Meri yi Mosisi muraha die di dagina die wo, di ba yi kaaba a wonsi ba gbanj Nmutj jigij. Die wia die ba nagj bua wa a ga Jerusalemu di ba nagj wa a yi ti Yomotien Nabidie Nmutj,

23 siba ba maaguna die ti Yomotien Nabidie Nmutj muraha ma di, "Hogulita njanj Buadembinj nuj mana yiwo ti Yomotien Nabidie Nmutj sutu."

24 Ta ba kaabi siba ti Yomotien Nabidie Nmutj muraha di dagina die di, "Ba nagj njmarubisi ale yi kaabuj."

25 Sanjka mi daa wonyi die benne Jerusalemu ma ma u saanj die di yi Simiani. Die u yiwo vuovunuj a chuga Nmutj ta Nmutj Halikasika di bie u ma, die u chusa sanjja dieke Nmutj di balla u gbati Izara vuosi a taanj mutj.

26 Die Nmutj Halikasika die di bala wa di u kaanj kpi sie u kenj ye Nmutj vuovarikuru Masia wa.

27 Womi Nmutj Halikasika die di vaa Simiani die di ga juu Nmutj jamuj juokpenkpuku sutor. Die Yisa chokoj ananj u nuj die di yalla wa a kenj juu Nmutj jamuj juokpenkpuku sukj di ba yi a yi wa wudieke Nmutj muraha die di dagina wa,

28 Simiani die di tuo bua wa u nuusi me ta die a pagj Nmutj di,

29 "N Yomotienj, ka daanj fu nuari

vaa manuj fu tontontu kpi ta wa kuli anjan sugudvagu, siba die fu bala muj die wo;

30 dama n gbanj gbanj n nine ye Gbigbatitaantu wa, vuodieke fu tunna wa,

31 vuodieke fu vvaruna a zienj a yi buurinj mana wa.

32 U nan yi chaanuj ta dagi vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi fu sienj, ta nan bi yi vuosi yima fu vuosisi Izara tielin jilma.”

33 Simiani baliku yaa gamma bua wa wia, die di yi bua wa chooj anjan v nunj mamachi.

34 Simiani die di juusi Nmuj di Nmuj yi alibarika a yi ba ta balj yi bua wa nunj Meri di, “Nmuj vvaruna bua wa gie di v kenj an Izara vuosi pam nan yori; ta ba pam dianj kenj ye gbatitaanuj. Wonu v baa v yiwo dagiti a nyuj Nmuj jigij an vuosi pam nan balj a chusj ka,

35 amv vuosi pam sonyanyile nan nyuj yenj me ama wuj nan yi ta chusj fu gbanj gbanj fu suj pam.”

36 Die Nmuj naazva jakuuj wonyi die benne mi ta yi hogv, v saanj die yine Anna vuodieke di yine Fanuefi bua ta bi yi Aseri buurinj vuonj, die v yiwo hogvakuuj ta die a yallj churu bina ayovoy nyuna,

37 ta v churu wa die di kpi ta va wa kpihogv ta v beri bina banjst-nu anjan anusa sanja mi: ama die sanja mana v njanj bie wo Nmuj jiamuj juokpenjkruku suj a jama Nmuj a bobu nvanj ta juusa Nmuj.

38 Sanja mi gbanj gbanj die v kenj haari ba ta biri Nmuj, ta balj bua wa wa a yi vuodiekemba mana die di chusnana sanja dieke Nmuj di bala v gbati Jerusalemi vuosi a taanj wa.

Die ba yinjine a ga Nazeriti dene

39 Die Josefu anjan Meri die di yine wudiekemba Nmuj muraha di daguna wa a kpati wa die ba yinjji kuli ba tuj Nazeriti, Galili me.

40 Ta bua wa die di biruj anjan haguuj ta yaa yanj pam, ta Nmuj suj die di fiati anjan wa.

Yisa die di yine wudieke sanja dieke v yine buabinj

41 Buj nuj mana Yisa chooj anjan v nunj njanj ga wa Jerusalemi a ga dii gasitanjku dbugaka.

42 Yisa die di tuguna bina banj anjan ale die ba ga di ba dii dbugaka siba ba njaana a wovj gara die wo.

43 Dbugaka kuvanj chaanj die Yisa chooj anjan v nunj die di yinjine a kule die v wiarj Jerusalemi ma ama die ba ka siba;

44 Die ba yile di v gvtj wa daadamba ma, die wia die ba chuj damvumuj ta wa piili a yaala wa ba vuosi anjan ba zvaluj jige;

45 ama die ba ka ye wo, die wia die ba yinjji ga Jerusalemi a yaala wa mi.

46 Ka daraa ataa daaraan die ba ye wo Nmuj jiamuj juokpenjkruku suj, v kalj anjan Juu vuosi didaguriba a womma wudieke ba balala ta piasa ba wupiasika.

47 Die di yiwo vuodiekemba mana die di wonnana wa mamachi anjan v yanj anjan v yinjji baliku.

48 Die v chooj anjan v nunj die di ye wo mi, die di yi be mamachi pam; v nunj die di balj wa di, “N bua, bua fu yi ti naa? Manuj anjan fu chva sugiti paali chusv muj ti di dia a yaala fu!”

49 Die v yinjji a balt di, “Bia yine ni tuj di dia a yaala muj? Ni ka siba a baari di mv di n bemme n Chva tiginj me?”

50 Ama die ba ka siba v baliku chianj.

51 Die Yisa die di yinji a ga Nazeriti anan ba a saaga ya ba. U nun die di tinsa waha gie mana u sun ma.

52 Yisa die di buruma a guta anan yan ta Nmuj anan vuota sugti di fala u ma.

3

Joon vuodieke die di sinana vuosi Nmuj nyaabu die di wonsinana sien dene

(Mat. 3.1-12; Maki 1.1-8; Joon 1.19-28)

1 Sanja dieke Naaliba jakoun Taberisi die di dine naari bna ban anan anu wa, ta Pontiwosi Paliti gban die yiwo Judia nunhanduisu, ta Herodi gban die di yi Galili naajakoun, ta u nmbua Filipi die yine Ituria anan Tirakonitisi naajakoun, ta Lasaniasi die di yi Abilene naajakoun,

2 ta Anasi anan Kayafasi die yine Nmuj kikaabituba nyunkura. Sanja gie Nmuj die di nagi u wa a yi Joon, Zakaria bua wa; die u bie wo haagin ma.

3 Die wa Joon die di di Joodani mugikpuru luga mana a moola a ya vuosi di ba chigi nyuj ba tuntumbiati ma an u su ba Nmuj nyaabu an Nmuj nagi ba tuntumbiati a chaa ba.

4 Siba di maagina die Nmuj naazua Azaya gbanke ma di, "Vuon benne haagin ma a keese a moola:

Ni wonsi ti Yomutien kenin sieti
ta vaa a tugisi a yi wa.

5 Gbaga mana nan suuli,
ta tana anan kunkoge mana jati.

Siegonte mana nan tugisi
ta siebaloti mana nan mujji vuna.

6 Ta tungbanja gie vuosi mana nan ye Nmuj di baa nan gbatu ba a taan dene."

7 Daadan pam die di ken Joon jigij di u su ba Nmuj nyaan, die u balu a yi ba di, "Nmuj nyinvuukehe gie! Muna kpaana ni di ni chigi nyuj Nmuj sinyuri dieke di bala ka ken ni ma wa?"

8 Ni yime wudiekemba di baan daga di ni sen chigi nyuj ni tuntumbiati ma. Ta ni da yilime ni sugti ma di Abarahami yiwo ti chonkoun. N bala ni, Nmuj nan biagi a vaa tanaha gie buruj Abarahami haagisi.

9 Liaka won yi siri a gbari di ka cha tusu; tu dieke di kana ka nyuj nyujnyuka vuna ba nan cha ka a taan a nagi yi bolin me."

10 Die daadamba die di piastu wa di, "Bia ti wa mu ti yi?"

11 Joon die di yinji a balu ba, "Vuodieke mana di yalla nyinyeeke ale mu di u nagi kaani a yi vuodieke di wone, ta vuodieke dian mana di yalla nyindiike mu u yi die gban gban."

12 Mi lampotuosirin batan di ken di u su ba Nmuj nyaabu ta die a piastu wa di, "Didaguru, lala ti ba ti yi?"

13 U yinji a balu ba di, "Ni da ken tuo a tian ni muna ni tuo die."

14 Ta sojasi batan dian die di piastu wa di, "Ta tunu nu, bia ti mu ti yi?"

Die u yinji a balu ba di, "Ni da mugisi vuosi a tuo ba ligire yaa a chibi nmunchibisi a yi vuosi, ama ni vaa ni nine suuli ni tune."

15 Ta vuosi die di piili a yile ba sugti ma ta yaa tama Joon ma, di u nan ken a yi Nmuj Vuovarikuri Masia wa.

16 Die wa Joon die balu a yi ba mana di, "Manu n sowa ni anan nyaan ama vuodieke di tianna muj kien, n ka tugtu vuodieke di baan forisi u

nura guune gbanj. Wɔnɔn ɔ nan nagɔ Nɔmɔn Halikasika anan bolin a su ni sugiti.

¹⁷ Ɔ yallɔ wa ɔ kpaltchaarikɔn ɔ nuun me di ɔ chaari zaaha ta nagɔ zaabiehe a yi ɔ bumbun me ta nagɔ zaakpeetiti a yi boli dieke di kana ka kpise me.”

¹⁸ Jɔɔn die di mɔblɔna wɔwɔnaha gie a yɔa vuosisi, die ɔ balɔ wɔa yiri yiri a kpaan ba di ba tarigi ba berin.

¹⁹ Ama die ɔ galɔn naan Herodi nɔn dama die ɔ gbatɔ wa ɔ gbanj gbanj ɔ numba hɔɔ Herodiasi a faari ta bi yi wɔbiati pam.

²⁰ A kwanj chaan die ɔ bi yi wɔbian a gɔti a ma, ta ligi Jɔɔn dansarika sɔn.

Jɔɔn die di sɔna Yisa Nɔmɔn nyaan dene

(Mat. 3.13-17; Maki 1.9-11)

²¹ Saɔna dieke Jɔɔn die di sɔnana vuosi Nɔmɔn nyaabu, die Yisa di kenj ɔ jigɔn di ɔ su ɔ gbanj. Mi Yisa die di jɔɔsa Nɔmɔn, nɔmɔnsikpen die di yuori,

²² ta Nɔmɔn Halikasika die di kenj sɔnɔn ɔ sikpen anan nɔnɔnɔn sɔba nɔmarɔn. Ta lɔnɔn di nɔnɔn nɔmɔnsikpen a baari di, “Fɔnɔn fu yine n Bɔachoti; funɔn n nine di suuli.”

Yisa chɔɔnkvɔɔnɔn wɔa

(Mat. 1.1-17)

²³ Yisa die yiwo buna banɔsi-taa ta die a piili ɔ tɔɔma.

Vuosi die yile sɔba ɔ yiwo Josefu bua; ta Josefu chɔɔn die yine Heli,

²⁴ ta Heli chɔɔn die yine Matati, ta Matati chɔɔn die yine Liiva, ta Liiva chɔɔn die yine Meliki, ta Meliki chɔɔn die yine Janayi, ta Janayi chɔɔn die yine Josefu,

²⁵ ta Josefu chɔɔn die yine Matatiasi, ta Matatiasi chɔɔn die yine Amosi, ta Amosi chɔɔn die yine Nahumi, ta Nahumi chɔɔn die yine Esili, ta Esili chɔɔn die yine Nagayi,

²⁶ ta Nagayi chɔɔn die yine Maati, ta Maati chɔɔn die yine Matatiasi, ta Matatiasi chɔɔn die yine Semeni, ta Semeni chɔɔn die yine Joseki, ta Joseki chɔɔn die yine Joda,

²⁷ ta Joda chɔɔn die yine Johanani, ta Johanani chɔɔn die yine Resa, ta Resa chɔɔn die yine Zerubabeli, ta Zerubabeli chɔɔn die yine Sialitili, ta Sialitili chɔɔn die yine Neri,

²⁸ ta Neri chɔɔn die yine Meliki, ta Meliki chɔɔn die yine Addi, Addi chɔɔn die yine Kosami, ta Kosami chɔɔn die yine Elimadami, ta Elimadami chɔɔn die yine Eri,

²⁹ ta Eri chɔɔn die yine Josua, ta Josua chɔɔn die yine Eliaza, ta Eliaza chɔɔn die yine Jorimi, ta Jorimi chɔɔn die yine Matati, ta Matati chɔɔn die yine Liiva,

³⁰ ta Liiva chɔɔn die yine Simiani, ta Simiani chɔɔn die yine Juda, ta Juda chɔɔn die yine Josefu, ta Josefu chɔɔn die yine Jonami, ta Jonami chɔɔn die yine Elayakimi,

³¹ ta Elayakimi chɔɔn die yine Melia, ta Melia chɔɔn die yine Mena, ta Mena chɔɔn die yine Matata, ta Matata chɔɔn die yine Nafani, ta Nafani chɔɔn die yine Davidi,

³² ta Davidi chɔɔn die yine Jese, ta Jese chɔɔn die yine Obedi, ta Obedi chɔɔn die yine Boazi, ta Boazi chɔɔn die yine Salimoni, ta Salimoni chɔɔn die yine Nasoni,

- 33 ta Nasoni chɔɔŋ die yine Aminadabi, ta Aminadabi chɔɔŋ die yine Adimini, ta Adimini chɔɔŋ die yine Arini, ta Arini chɔɔŋ die yine Hezironi, ta Hezironi chɔɔŋ die yine Perezi, ta Perezi chɔɔŋ die yine Juda,
- 34 ta Juda chɔɔŋ die yine Jakobu, ta Jakobu chɔɔŋ die yine Aziki, ta Aziki chɔɔŋ die yine Abarahami, ta Abarahami chɔɔŋ die yine Tera, ta Tera chɔɔŋ die yine Nahori,
- 35 ta Nahori chɔɔŋ die yine Serugi, ta Serugi chɔɔŋ die yine Rewo, ta Rewo chɔɔŋ die yine Pelegi, ta Pelegi chɔɔŋ die yine Eberi, ta Eberi chɔɔŋ die yine Sela,
- 36 ta Sela chɔɔŋ die yine Kayinani, ta Kayinani chɔɔŋ die yine Afakisadi, ta Afakisadi chɔɔŋ die yine Siami, ta Siami chɔɔŋ die yine Nowa, ta Nowa chɔɔŋ die yine Lameki,
- 37 ta Lameki chɔɔŋ die yine Metusila, ta Metusila chɔɔŋ die yine Enɔki, ta Enɔki chɔɔŋ die yine Jaredi, ta Jaredi chɔɔŋ die yine Mahalaleeli, ta Mahalaleeli chɔɔŋ die yine Keenani,
- 38 ta Keenani chɔɔŋ die yine Enosi, ta Enosi chɔɔŋ die yine Sefi, ta Sefi chɔɔŋ die yine Adami, ta Adami chɔɔŋ die yine Nabidie N̄m̄uŋ.

4

Sitaani die dɪ magɪsɪna Yisa dene (Mat. 4.1-11; Maki 1.12, 13)

1 Womi Yisa die dɪ nyɛŋ Jɔɔdani mɔgɪkpɔrɪ chaaŋ, ta suuli aŋaŋ N̄m̄uŋ Halikasika, Halikasika die dɪ vaa ɔ ga haagɪ ma,

2 mi die Sitaani die dɪ magɪsɪ wa a ga tugɪ daraa banɪsɪ-nɪsa. Saŋka mi mana die ɔ ka dii jaan mana, die wɪa ka kɔaŋ chaaŋ kɔŋ die dɪ yallɪ wa.

3 Sitaani die dɪ balɪ wa dɪ, “Dɪ yi fɔ seŋ yi N̄m̄uŋ bua fɔ vaa tanɪ gie bɪrɪŋ nyindiike.”

4 Yisa dɪ yɪŋŋi a balɪ wa dɪ, “Dɪ maagɪya N̄m̄uŋ gbanɪku sɔŋ ‘Da nyindiike nyɛna ma wɪa vuota dɪ beri.’ ”

5 Mi Sitaani dɪ bɪ nagɪ wa a jɔalɪ ŋmɪsɪkpeŋ a dagɪ wa dɔnɪa ka gie mana lagɪ lagɪ,

6 ta balɪ wa dɪ, “N nan nagɪ yikoke gie aŋaŋ nyinti gie mana a yɪ fɔ, die ba nagɪ yɪ mɪŋ mɪŋ ta n nan biagɪ nagɪha a yɪ vuodieke mana n yaalala.

7 N nan nagɪ yikoke gie aŋaŋ nyinti gie mana a yɪ fɔ dɪ yi fɔ sɔsɔŋ gbirigi a jɪaŋ mɪŋ.”

8 Yisa dɪ yɪŋŋi a balɪ wa dɪ, “Dɪ maagɪya N̄m̄uŋ gbanɪku sɔŋ dɪ, ‘Vuota jɪama tɪ Yɔmɔtɪeŋ Nabidie N̄m̄uŋ nyɛna ma ta bɪ dɪa ɔ nyɛna ma!’ ”

9 Die Sitaani dɪ bɪ nagɪ wa a ga Jerusalemi a nagɪ wa a jɔalɪ zieŋ N̄m̄uŋ jɪamɪŋ juokpeŋkpɔrɪkɪ sikpeŋ me, ta balɪ wa dɪ, “Fɔ seŋ yi N̄m̄uŋ Bua yɔgɪ a chigɪsɪ tɪŋgbanɪ,

10 dama dɪ maagɪya N̄m̄uŋ gbanɪku sɔŋ dɪ, ‘N̄m̄uŋ nan vaa ɔ malakasisɪ mɪŋŋɪ daansa ma fɔ.’

11 Dɪ bɪ maagɪ dɪ, ‘Ba nan tuoli a tuo fɔ ba nuusi me amɔ fɔ naabɪŋ da keŋ a gbɪŋ taŋ aŋ fɔ ye danɪa.’ ”

12 Ta Yisa die dɪ yɪŋŋi a balɪ wa dɪ, “Dɪ maagɪya N̄m̄uŋ gbanɪku sɔŋ dɪ, ‘Vuon da keŋ magɪsɪ tɪ Yɔmɔtɪeŋ Nabidie N̄m̄uŋ.’ ”

13 Die Sitaani die dɪ magɪsɪna wa a jɪu wa die ɔ va wa ta ga, sie saŋŋa dieke ɔ baan nan ye sien bɪbra.

Yisa die di piiline v tovma Galili tɔngban ma dene

(Mat. 4.12-17; Maki 1.14, 15)

¹⁴ Ka kvaŋ chaŋ Yisa die di yinŋi ga Galili, ta die a suuli aŋaŋ Nɔmɔj Haɔkasika haguruŋ. Die ba muɔɔ v wɔa tɔngbanɔka luɔa mana.

¹⁵ Die v dagi ba Nɔmɔj wɔa ba Nɔmɔj jɔamɔj juone me; ta vuonɔ mana di buri wa.

Nazeriti vuosi die di zetine Yisa dene

(Mat. 13.53-58; Maki 6.1-6)

¹⁶ A kvaŋ chaŋ Yisa die di ga Nazeriti, jigidieke die ba wubine wo v ga burɔj vuota. Ta die davuɔɔkuru daaru die v ga juu Nɔmɔj jɔamɔj juonɔ me sɔba v wone yie die wo. Die v hagi a zie di v karɔj Nɔmɔj gbanɔku,

¹⁷ ta die ba nagi Nɔmɔj gban dieke Nɔmɔj naazva Azaya die di maagina a keŋ yi wa. Die v yuori ke a ye jigidieke ba maagina di,

¹⁸ “Nabidie Nɔmɔj Haalɔj bie n ma,
dama v vuari muŋ muŋ di n muɔɔ wɔvɔvɔnaha a yi zɔɔɔɔntielin.

U tɔj muŋ muŋ di ga balɔ yɔŋɔɔɔ di n nan vuari ba a nyɔj yɔɔɔɔ,

ta bi balɔ yɔɔɔɔ di ba nan ye,

ta bi vuari vuodiekemba di benne mugisin me a taan yɔɔɔɔ,

¹⁹ ta bi muɔɔ di saŋŋa tɔɔɔɔɔ muŋ

di Nabidie Nɔmɔj gbatɔ v vuosi a taan.”

²⁰ Yisa die di karɔnna a kpatɔ wa die v pili gbanɔku a yinŋi a nagi ka a yi Nɔmɔj jɔamɔj tɔntɔntɔ, ta sɔvɔj kalɔ. Ta vuodiekemba mana die di benne Nɔmɔj jɔamɔj juoku me wo die di juma wa.

²¹ Womi Yisa die di piili a bala ba di, “Wudieke n karɔnna Nɔmɔj gbanɔku sɔku, keŋ yi wusie jinne, sɔba ni wɔnnana die wo.”

²² Die ba mana sugɔti die di fiak aŋaŋ wa ta ba bura wa, die di yi be mamachi aŋaŋ wudiekemba v bala wa. Die ba pɔasa taŋ di, “Daa v yine Josefu bua wa?”

²³ Womi Yisa die di balɔ a yi ba di, “N ka chuɔɔɔɔɔ di ni nan balɔ muŋ nandaguru gie di, ‘Gbɔgbaantɔ gbaan fɔ gban.’ Ni nan bi balɔ a yi muŋ di n yi mamachi tɔnkɔɔɔɔ n gban gban n tɔj ma sɔba ni wɔnnana di n yiye Kapenɔmi ma wa.

²⁴ Wusie maŋ bala ni di, vuosi ka tuose Nɔmɔj naazva v gban gban v tɔj ma.

²⁵ Wusie, kpɔhɔgɔba pam die benne Izara tɔngban ma, saŋŋa dieke Elaja die di benne wo, saŋka mi die muŋ di ka nuɔya bina ataa aŋaŋ chuɔɔɔɔɔ ayɔbaba, ta kɔŋkɔɔɔɔ di keŋ nan tɔngbanɔka mana ma,

²⁶ ama Nɔmɔj die ka tɔj Elaja ba wɔnyɔ mana jigin; die v tɔj wa wa kpɔhɔgɔ dieke di benne Zarefati Sadoni tɔj ma wa jigin.

²⁷ Saŋŋa dieke Nɔmɔj naazva Elasa die di benne wo gama pam die benne Izara tɔj ma, ama ba wɔnyɔ mana die ka ye gbaamɔj sie Naamani vuodieke di yine Siria dembin, wɔnɔj v nyɔna ma die yene gbaamɔj.”

²⁸ Die vuodiekemba mana die di benne Nɔmɔj jɔamɔj juoku me wo ta wɔj Yisa balɔku gie, die di juu sɔnyɔɔɔɔɔ pam aŋaŋ wa.

²⁹ Die ba hagi a yagi wa a nyɔj tɔka a yaa wa ga kunkogi dieke ba muɔa ba tɔka a zie wo sikpeŋ a yaala ba kpanŋi wa a taan gɔɔɔɔku sɔj,

³⁰ ama die v nyɔɔɔɔɔ ba sunsɔj a chuŋ ga.

Dembin dieke jumbɔn die di yalla wɔa

(Maki 1.21-28)

³¹ Ka kvan̄ chaan̄ ta Yisa die d̄ ga Kapenomi dieke d̄ benne Galili tun̄gban̄ ma wa, davv̄s̄ik̄ir̄i daari die v̄ juu N̄m̄ūj j̄iam̄ūj juoku me a piili daga vuosi N̄m̄ūj w̄a.

³² U daḡik̄u die d̄ yi be mamachi pam dama die v̄ bala an̄an̄ yiko.

³³ Ta daa w̄onȳ jumbian̄ die d̄ yalla ta v̄ bie N̄m̄ūj j̄iam̄ūj juoku me die d̄ faasi keesi n̄m̄ūsik̄pēn̄ d̄,

³⁴ “F̄on̄ūj Yisa, vuodieke d̄ nyinna Nazeriti, b̄a f̄v̄ yaala t̄ j̄iḡin̄? Kēn̄ d̄ f̄v̄ ch̄v̄s̄t̄ t̄ m̄ūj? N̄ s̄iba vuodieke d̄ yine f̄v̄, yiwo N̄m̄ūj t̄v̄t̄v̄nk̄asi vuon̄.”

³⁵ Ta Yisa die d̄ nat̄ jumbiak̄u d̄, “Tar̄i wat̄i ta kēn̄ nyūj daa wa ma.” Die jumbiak̄u d̄ naḡi daa wa taan̄ tun̄gban̄ ba mana nūn̄a ta kēn̄ nyūj v̄ ma, an̄an̄ ka naḡina wa a taan̄ tun̄gban̄ mana die ka ka ȳi wa dan̄a.

³⁶ Die d̄ yi vuotamba mana mamachi die ba p̄asa tamba d̄, “B̄a bal̄ūj w̄onna? Ta v̄ yaa yiko an̄an̄ haḡir̄ūj a ȳia jumbiat̄i n̄va, ta a nyina vuosi ma.”

³⁷ Die w̄a die ba m̄v̄l̄i Yisa saan̄ t̄ka ma mana.

Yisa die d̄ gbaanna vuosi pam dene

(Mat. 8.14-17; Maki 1.29-34)

³⁸ Sān̄ka mi Yisa die d̄ nyūj N̄m̄ūj j̄iam̄ūj juoku me a ga Simoni t̄iḡin̄. Die Simoni han̄ūj h̄oḡv̄ die d̄ d̄va a ȳv̄aḡi, v̄ nyūngban̄ūj die d̄ faasi t̄v̄l̄i, die ba j̄v̄s̄t̄ Yisa d̄ v̄ sun̄ji wo.

³⁹ Ta Yisa die d̄ ga a ga zie j̄iḡidieke v̄ d̄vana wa, ta ȳi ȳv̄aḡiv̄b̄v̄ n̄van̄, die ȳv̄aḡiv̄b̄v̄ d̄ va wa; ta h̄oḡv̄ wa d̄ haḡi b̄v̄nȳi a ȳi ba chaanti.

⁴⁰ Die n̄m̄ūj die d̄ june a k̄pati, vuodiekemba mana die d̄ yalla ȳv̄aḡtielin̄ ba tige me ba ȳv̄aḡi ȳv̄aḡti ȳiri ȳiri die d̄ ch̄ii be a kēn̄ Yisa j̄iḡin̄. Die v̄ naḡi v̄ nuusi a d̄iisi d̄iisi ba mana ma die ba mana d̄ ye ḡbaam̄ūj.

⁴¹ Ta v̄ b̄i yi ta jumbiat̄i d̄ nyūj vuosi pam ma, die a nȳv̄nana wa die a taan̄ kees̄in̄ n̄m̄ūsik̄pēn̄ d̄, “F̄on̄ūj f̄v̄ yine N̄m̄ūj B̄va wa.”

Ama die v̄ ka b̄i saaḡi d̄ a bal̄i w̄ūj, dama a s̄iba baari v̄ yiwo N̄m̄ūj Vuov̄ar̄ik̄ūj Masia wa.

Yisa die d̄ m̄v̄l̄ina w̄v̄v̄v̄naha N̄m̄ūj j̄iam̄ūj juone me dene

(Maki 1.35-39)

⁴² Die tun̄j die d̄ v̄onna die Yisa die d̄ nyūj t̄ka ma a ga haaḡūj ma; die vuosis die d̄d̄i d̄a a yaala wa, die ba kenne a ye wo wo, die ba ka b̄i yaala v̄ ga ta va ba.

⁴³ Ama die v̄ bal̄i ba d̄, “Sie n̄ ga t̄iḡthan̄ūj ba a ga bal̄i N̄m̄ūj w̄v̄v̄v̄na yaa gamma v̄ naari ken̄in̄ w̄a mi ḡban̄, dama die w̄a N̄m̄ūj d̄ tun̄j m̄ūj.”

⁴⁴ Naa ch̄an̄ ma die v̄ d̄d̄i d̄a Judia t̄iḡt̄i ta juo N̄m̄ūj j̄iam̄ūj juone me a daga vuosi w̄aha.

5

Yisa die d̄ wana v̄ b̄v̄mb̄v̄n̄an̄ k̄van̄and̄v̄s̄ir̄iba dene

(Mat. 4.18-22; Maki 1.16-20)

¹ Daan̄ kaan̄ Yisa die d̄ ga a zie Genezariti ḡbaḡik̄p̄ik̄ū k̄van̄v̄an̄ a bala N̄m̄ūj w̄a ta daadan̄ pam d̄ taan̄ gil̄in̄ wo a w̄v̄m̄ma w̄aha.

² Die v̄ ye haar̄t̄i ale die d̄ zene ḡbaḡur̄i k̄van̄v̄an̄, zaas̄ȳiḡir̄ibe die vanaha ta die a ga suḡire ba nut̄i.

³ Yisa die di juu haarisi kaani, die di yine Simoni jaan ta bal wa di u kpanji ka a ga nyaabu son bita. Yisa die di wa a kali haariku son a daga kpukpaaku Nmuw wia.

⁴ Die u daguna kpati wa, die u bal Simoni di, "Kpanji haariku ka ga jigidieke di goline ta ni vigi ni nutiti nyaabu son a yigi zaasun."

⁵ Simoni die di yinji bal wa di, "Jakusun, ti tun wa yuku mana ama ti ka yigi jaan. To, fu bala naa wa wia, n nan vigi nutiti."

⁶ Die Simoni anan u chanchaalba die di vigi ba nuti a yigi zaasun pam, ta ba nuti die di yaala a kpaa kpaa.

⁷ Naa chian ma, die ba wa ba chanchaalba die di benne haari kanu wa ma wa di ba ken a sunji be. Die ba ken vuari zaasibu a suuli ba haarisi ale wo mana, ta haarisi di wa duni a yaala a sun nyaabu chian.

⁸ Die Simoni Piita die di yine wudieke die di yine wo u gbigiri Yisa nunja a baari di, "N Yomutien, n yiwo tuntumbiatitien. N ka vuna di n gbigi fu. Va mu ta ga",

⁹ dama die ba yigine zaasun pam wa die yine Simoni Piita anan u zualba mana mamachi

¹⁰ anan u chanchaalba, Jemisi anan Joon vuodiekemba di yine Zebedi balli.

Ta Yisa di bal a yi Simoni di, "Da vaa nmaamu yalla fu, a nyun jinne yaa gamma nan ga a suguma vuosi a kiere n jigin."

¹¹ Die wia die ba kpanji ba haarisi a jwali gaan a va jaan mana ta di Yisa kwan.

Yisa die di gbaanna gamu dene

(Mat. 8.1-4; Maki 1.40-45)

¹² Sanja kaani Yisa die bie tun kaani ma ta daa wonyi di bie mu a yalli gamu. Die u yine Yisa wa die u nag u gban a taan tungban u nunja a juu wa di, "N Yomutien, di yi fu dunu fu gbaan mu."

¹³ Yisa die di tunti u nuun a gbi daa wa ta bal di, "N saagya, fu gamu kpatiya mu." Lele womi daa wa gan di kpati bunyi.

¹⁴ Die wia Yisa die di kpan wa di, "Da ken bal vuon wuri gie, ama ga a ga nag fu gban a dagi Nmuw kukaabtu wa ta kaabi kaabi dieke Mosisi die di daguna wa yaa gamma gamu gbaan wia, an vuon mana summa siba di lele fu ganu kpatiya mu."

¹⁵ Ama die ba faasu musu Yisa saan jigin mana, ta kpukpaan die di ken u jigin di ba wun wudieke u balala, ta ye gbaamu a nyun ba yagiti ma.

¹⁶ Ama die u nan ga wa haagu ma a ga juusa Nmuw.

Yisa die di vana nyungban kpiikin tien di ye gbaan dene

(Mat. 9.1-8; Maki 2.1-12)

¹⁷ Sanja kaani die Yisa di daga vuosi Nmuw wia, ta Farasisi anan miraha didaguriba die di kal mi, die ba nyun wa Galili tigisi mana anan Judia tigisi mana anan Jerusalem a ken Yisa jigin. Die Nabidie Nmuw hagu die di bie u ma di u gbaan yagitielin.

¹⁸ Die dembisi batan die di chii daa wonyi nyungbanu die di kpine kalunja ma a ma di ba nag wa juu tigiri me a nag wa duan Yisa nunja.

¹⁹ Ama die vuosi die di dala wa die ba ka biagi nag wa juu, die wia die ba chii wo a jwali mampili sikpen* a chia a yuori vonu a nag wa anan kalunja a sun duan vuosi sunsu Yisa nunja

* 5:19 5.19 Ba nan kuse ba juone sikpen me.

20 Yisa die dɪ yene ba yine wo yada dene wo, ɔ balɪ yɪ daa wa dɪ, “N zwa n nagɪ fɔ taalɪ a chaa fɔ.”

21 Ta mɪraha dɪdagɪrɪba aɲaɲ Farasisi vuosisi die dɪ piili a yile ba sɔgɪtɪ ma dɪ, “Mɪna yine daa wa gie a bala sɪba ɔ yiwo Nɲmɪ? Vuobia baan nan nagɪ vuonɲ taalɪ a chaa wa, ntaala Nɲmɪ nyɪna?”

22 Die Yisa dɪ mɪɲɲɪ ba sɔɲanyile ta pɪasɪ ba dɪ, “Bɪa nɪ yile wɪaha gie nɪ sɔgɪtɪ ma?”

23 Genhe jabɪa yine mɔltɪ, fɔ baanɲ balɪ dɪ, ‘N nagɪ fɔ taalɪ a chaa’ yaa ‘Hagɪ a chɔɲ?’

24 N nan wa a dagɪ aɲ nɪ summa a baarɪ manɲ vuota Bba yaa yiko dɔnɪa mama a nan bɪagɪ a nagɪ vuosi tɔmbɪatɪ a chaa ba.” Die wɪa die ɔ balɪ a yɪ nyɲɔgbanɲkpiikiri tienɲ wo “N bala fɔ, hagɪ a nagɪ fɔ kalɲɲa a ga tiginɲ.”

25 Lele womi daa wa die dɪ hagɪ ba mana nɲɲa a nagɪ ɔ kalɲɲa a kuli ta bɪra Nɲmɪ.

26 Die dɪ yɪ vuonɲ mana mamachi pam ta nɲmaamɲ die dɪ yigi be, die ba pagɪ Nɲmɪ a bala dɪ, “Tɪ ye mamachi wɪa jinne.”

*Yisa die dɪ wana daa wɔnyɪ ɔ saanɲ dɪ yine Liiva dene
(Mat. 9.9-13; Maki 2.13-17)*

27 A kvaɲ chaanɲ ta Yisa die dɪ nyɲ a ye lampotuosiru ba wasɪnana Liiva ta ɔ kalɪ jigidiɛke ba tuosinene lampoke juonɲ me. Yisa dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “Dɪa mɪɲ!”

28 Die Liiva die dɪ hagɪ a vaa jaanɲ mana ta dɪ ɔ kvaɲ.

29 Liiva die dɪ paalɪ a yɪ chaantɪ ɔ tiginɲ me a yɪ Yisa; ta die lampotuosirinɲ pam aɲaɲ vuosi batanɲ die dɪ lagɪsɪ die aɲaɲ ba.

30 Die Farasisi batanɲ aɲaɲ ba mɪraha dɪdagɪrɪ batanɲ die dɪ yine Farasisi die dɪ kenɲ pɪasa Yisa kvaɲandɪsɪrɪba dɪ, “Bɪa nɪ die ta nyuo aɲaɲ lampotuosirinɲ aɲaɲ tɔntɔmbɪatɪ tielinɲ?”

31 Yisa die dɪ yɲɲɪ a balɪ ba dɪ,

32 “Manɲ n ka kenɲ dɪ n balɪ vuodiekemba dɪ yine vuovɪna dɪ ba vaa ba tɔmbɪatɪ ama n kenɲ dɪ n balɪ tɔntɔmbɪatɪ tielinɲ dɪ ba vaa ba tɔmbɪatɪ.”

*Siehaala aɲaɲ siekɪra dɪ kana ka lagɪsɪ tanɲ dene
(Mat. 9.14-17; Maki 2.18-22)*

33 Die vuosi batanɲ die dɪ balɪ Yisa dɪ, “Jɔɔn kvaɲandɪsɪrɪba nɲaɲ bɔba nvaɲ ta jɔɔsa Nɲmɪ sanɲa mana, ta Farasisi mba kvaɲandɪsɪrɪba dɪ yie die gbanɲ gbanɲ ama fɔ kvaɲandɪsɪrɪba nɲaɲ die mɲ ta nyuo sanɲa mana.”

34 Yisa die dɪ yɲɲɪ a balɪ ba dɪ, “Nɪ tɲ yaala chaanɲ diekemba dɪ gana hɔgɔ faarɲ ma bɔba nvaɲ, banɲ aɲaɲ hɔgɔ wa tienɲ dɪ lagɪsɪna a beri wo? Die kaanɲ bɪagɪ a yɪ.

35 Ama sanɲa nan kenɲ ba nan nagɪ hɔgɔ wa tienɲ a nyɲ ba jiginɲ, sanɲa mi ba nan wa bɔbɪ nvaɲ.”

36 Yisa die dɪ bɪ taanɲ ba nandagɪrɪ gie dɪ, “Vuonɲ kaanɲ saagɪ a chɪrɪ garɪhaalɲ ta nagɪ ka garɪhɔɔtɲ a baalɪ a ligi garɪkɔɔɲ vɔrɲ, dama ɔ yɪ die ɔ nan chɔvɔsɪ garɪhaalɲ ta garɪhaalɲ aɲaɲ garɪkɔɔrɪ kaanɲ dɪ mu tanɲ.

37 Yaa nɪ yeye ta vuonɲ nagɪ daahaalɲ asɔ gbanɲ koliti diekemba dɪ yine nyɲkɔra ma? Dama ɔ yɪ die daabu nan kɔɲ a chɪrɪ kolititi aɲ daabu aɲaɲ kolititi mana taanɲ yɔrɪ.

38 Ama sie ɔ nagɪ daahaalɲ asɔ gbanɲ koliti diekemba dɪ yine nyɲhaala ma.

³⁹ Dii yi ta vuonj di nyuu daakubɔɔ, ɔ keɗ ye daahaalɔ ɔ ka bi yaala, ɔ ɲaanj baari di 'Daakubɔɔri nansina.'

6

Davvɔsikiri daari wɔa

(*Mat. 12.1-8; Maki 2.23-28*)

¹ Davvɔsikiri daanj kaani die Yisa ananj ɔ kwanjandusiriba die di chɔɗ tianna zaa kwanj ma, ta ɔ kwanjandusiriba die di gobe zaapakiti a yaga ɲɔba.

² Ta Farasisi batanj die di piast ba di, "Bɔa ni yie wudieke ti miraha di dagina di ti da yi davvɔsikiri daanj?"

³ Yisa die a piast ba di, "Ni ye ka karɗ ɲmɗ gbanjɔ sɗɗ Davidi die di yine die wo? Kɔɗ die yalla wɔɔɗɗ ananj ɔ kwanjandusiriba,

⁴ die ɔ ga ɲmɗ jɔamɗ juoku sɗɗ a ga nagɗ paanɔ dieke ba nagina a yi ɲmɗ a ɲɔbi ta bi nagɗ yi ɔ kwanjandusiriba ba ɲɔbi. Ama ti miraha die ka yi sienj di vuonj ɲɔbiha sie ɲmɗ kikaabitɔ nyɔna ma."

⁵ Yisa die di bi balɗ ba di, "Manɗ vuota Bɔa yine davvɔsikiri daari tienj."

Nuukpiikinj tienj gbaamɗ wɔa

(*Mat. 12.9-14; Maki 3.1-6*)

⁶ Davvɔsikiri daanj kaani bɔbra Yisa die di ga juu ɲmɗ jɔamɗ juoku a daga ɲmɗ wɔa, ta daa wɔɔɗɗ die di bie mi ɔ nuudiiginj die di kpi.

⁷ Ta die ɲmɗ miraha dɔdagurba ananj Farasisi batanj die di bie mi a yaala sieti di ba galɗ Yisa, die wɔa die ba daansa wa di ba ye di ɔ nan gbaan wa davvɔsikiri daari.

⁸ Ama Yisa die mɗɗɗ ba sɗɗanyilehe ta balɗ yi daa dieke nuuke di kpine wo di, "Hagɗ a zie vuonj mana ɲɲɲa." Die wɔa die ɔ hagɗ a zie mi.

⁹ Die Yisa di balɗ a yi ba di, "Ni vaa n piast ni, bɔa ti miraha di baa ti yime davvɔsikiri daraanj? Di ti sunɗɗi vuosi yaa ti chɔɔst ba? Ti gbatuma vuonj mɔsi taamma yaa ti kɔɔ ba?"

¹⁰ Die wɔa ɔ daansi ba mana a tɔɗɗ, ta die balɗ yi nuukpiikiri tienj di, "Tɔnti fɔ nuuke." Die ɔ tɔnti ɔ nuuke die ka bi hagɗɗ bɔbra.

¹¹ Ama ɲmɗ miraha dɔdagurba ananj Farasisi die di ju sɗɗɗɗɗɗɗ, a piili a bala yɔa tanj ba baanj yi Yisa dene.

Yisa die di vɔarɔna ɔ kwanjandusirɗɗ banj ananj bale wo dene

¹² Sanjɔ mi Yisa die di ga jwali kunkoginj di ɔ jɔɔst ɲmɗ, a die jɔɔst ɲmɗ kanɗ yuku mi mana.

¹³ Die tunj di vɔna die ɔ wa ɔ kwanjanvuosi a keɗ lagɗɗ ɔ jiginj a vɔari vuosi banj-ale, a wa ba tɔntɔntɗ.*

¹⁴ Die ɔ vɔari wa Simoni (vuodieke ɔ wasɔnana Piita) ananj Simoni numbɔabinj Andurusi ananj Jemisi ananj Jɔɔɔn ananj Filipi ananj Batolomiwo,

¹⁵ ananj Matiwo ananj Tomasi ananj Alifusi bɔadembinj Jemisi ananj Simoni vuodieke die di yaala banɗ juu vuosi yalluma ba gbanj wa,

¹⁶ ananj Judasi vuodieke die di yine Jemisi bɔa wa ananj Judasi Asikaroti vuodieke die di posine Yisa chuaka.

Yisa die di dagɔnana ta gbaama vuosi dene

(*Mat. 4.23-25*)

* **6:13 6.13** Ba wasa ɔ kwanjandusiriba banj ananj bale wo gie tɔntɔntɔba.

17 Yisa die di keŋ sɔŋ kunkogiri me aŋaŋ ba, die a ga zie tuŋbaŋ dieke di mɔna taŋ; ta die v kwanvuosi pam die di bie mi; vuosi pam die di nyɔŋ Judia chaan mana aŋaŋ Jerusalemi aŋaŋ Taya aŋaŋ Sadoni mana tiŋsi die di gbigine muŋkɔrɔ,

18 die ba keŋye muŋ di ba wɔŋ v wɔbalika ta bi yaala v gbaan ba. Vuodiekemba die jumbiati die di yalla ba gbaŋ die keŋye muŋ, die v gbaan ba.

19 Die vuosi mana die di mɔa di ba gbi wa, dama haŋurɔŋ die nyɔna v ma a gbaama ba mana.

Sɔgɔfialɔŋ aŋaŋ sɔgichɔsɔŋ wɔa
(Mat. 5.1-12)

20 Saŋka mi die Yisa die di daansi v kwanɔndɔsɔrɔba ta baari di,
“Nɔnɔŋ zɔɔlɔntielɔŋ sɔgɔfialɔŋ yiwo ni sɔti,
dama Nɔmɔŋ naari yiwo ni sɔti!

21 Nɔnɔŋ vuodiekemba kɔŋ di yalla lele, sɔgɔfialɔŋ yiwo ni sɔti,
dama ni nan keŋ chagɔ.

Nɔnɔŋ vuodiekemba di kɔnnana lele, sɔgɔfialɔŋ yiwo ni sɔti,
dama ni nan daansi a laa.

22 “Vuosi di keŋ haa ni ta zeti ni ta zia ni ta chɔɔsa ni saara, dama ni dɔna manɔŋ vuota Bɔa wɔa, sɔgɔfialɔŋ yiwo ni sɔti.

23 Ni yalluma sɔgɔfialɔŋ ta seme dama ni nyɔari nan daansi dala Nɔmɔŋ naari ma; die gbaŋ gbaŋ die ba chɔalɔba die di yi Nɔmɔŋ naazɔalɔba.

24 “Nɔnɔŋ nyintitielɔŋ, wɔbɔaŋ bie ni ma,
dama ni wɔŋ ye ni choti jaan muŋ.

25 “Nɔnɔŋ vuodiekemba di chagɔna lele, wɔbɔaŋ bie ni ma,
dama kɔŋ nan daansi yigi ni.

“Nɔnɔŋ vuodiekemba di lanana lele, wɔbɔaŋ bie ni ma,
dama ni nan daansi ye sɔgichɔsɔŋ aŋaŋ kpaŋ.

26 “Nɔnɔŋ vuodiekemba vuosi mana di birɔnana, wɔbɔaŋ bie ni ma;
dama die gbaŋ gbaŋ ba chɔɔŋkɔsɔlɔba die di biri ŋmɔnchɔbɔsɔ naazɔalɔba.

Ni yalluma choti aŋaŋ ni dataasi
(Mat. 5.38-48; 7.12a)

27 “Ama n bala nɔnɔŋ vuodiekemba di wɔnnana n balɔkɔ gie, ni chome ni dataasi ta yime wɔnɔna a yuma vuodiekemba di hana ni.

28 Ta vuodiekemba di kanana kaati a yɔa ni, ni balɔ ba di ‘Nɔmɔŋ sunŋi be’, ta juɔsuma Nɔmɔŋ a yuma vuodiekemba di yinene ni bɔaŋ

29 Dɔ yi vuɔŋ di keŋ falɔ fɔ kaamɔŋ fɔ yɔŋŋi kaanɔ wa gbaŋ a yɔ wa aŋ v falɔ. Dɔ yi vuɔŋ di keŋ a nagɔ fɔ jayeekikpenkɔrɔŋ fɔ vaa v nagɔ fɔ jayeekibiŋ a gɔti.

30 Vuodieke nɔŋ mana di keŋ juɔsɔ fɔ jaan fɔ yɔ wa, ta vuɔŋ di keŋ gbati fɔ jaan da keŋ dɔa a ga tuo.

31 Wudieke fɔ yaala vuosi yi a yɔ fɔ, fɔ yi die a yɔ fɔ chanchaalɔŋ.

32 “Dɔ yi fɔ cho vuodiekemba di chone fɔ nyɔna ma, bɔa Nɔmɔŋ di baa v nagɔ gɔti fɔ? Tɔntumbiati tielɔŋ gbaŋ cho wo vuodiekemba di chone be.

33 Ta dɔ yi fɔ yie vɔnɔŋ a yɔa vuodiekemba di yinene vɔnɔŋ a yɔa fɔ bɔa Nɔmɔŋ di baa v nagɔ a gɔti fɔ? Tɔntumbiati tielɔŋ gbaŋ yie die.

34 Dɔ yi fɔ paŋŋa vuodiekemba fɔ sɔbɔna di ba nan yɔŋŋi tuŋ fɔ, bɔa Nɔmɔŋ di baa v nagɔ a gɔti fɔ? Tɔntumbiati tielɔŋ gbaŋ paŋŋa die a yɔa ba chanchaalɔŋ ta yɔŋŋi tuɔse ba nyinti.

³⁵ “Die wia ni chome ni dataasi ta yime vuonɔ a yima ba. Ta du yi ni panɔi vuon jaan ka ga yuasi, da vaa ni sugiti chusɔi a wia, dama ni nyuari nan daansi dala, ta ni nan bi yi Nabidie Nɔmɔi balli. Dama wɔnɔi ɔ yie wɔvuna a yia vuodiekemba nine di kana ka suule wudieke ɔ yinene a yia ba anan vuobiati mana.

³⁶ Ni chiguma zɔɔɔɔi siba ni Chɔɔɔɔi Nɔmɔi dieke di benne arizanna ma di chiginana zɔɔɔɔi dene wo.

Chanchaalɔ sariya diile wia (Mat. 7.1-5)

³⁷ “Da keɔi a dii vuon sariya amɔ Nɔmɔi da keɔi dii fu sariya, da keɔi balɔ a chusɔi vuon amɔ Nɔmɔi da keɔi balɔ a chusɔi fu. Nagi fu chanchaalɔ taali a chaa ba amɔ Nɔmɔi diaɔi nagɔi fu taali a chaa fu.

³⁸ Yima vuosi amɔ Nɔmɔi diaɔi nagɔi yi fu. Di nan di su siba Nɔmɔi di baan nan nagɔi ɔ kuruba a mɔgɔi zaa, ta ka keɔi suuli anan ka kuanvan mana an ɔ ju ju ta dɔɔi dɔɔi ta a keɔi suuli a jaasa an ɔ nagɔi a yi fu, fu baan nan biagi a pɔgɔi dene. Fu nagɔi fu kuruba a mɔgɔi nyinti a yia vuosi die, Nɔmɔi gban nan mɔgɔi die a yi fu.”

³⁹ Ka kuan chaan Yisa die di taan ba nandagɔi gie di, “Yi nan biagi a datɔi ɔ chanchaan? Ba mana kaan nan golin me?”

⁴⁰ Bobɔgɔɔi diaɔi ka tiaɔi ɔ didagɔi; ama bobɔgɔɔi diaɔi di keɔi mɔɔi a bɔgɔi a kpati ɔ nan di su siba ɔ didagɔi wa.

⁴¹ “Bia fu daansa a yese munɔɔi dieke di benne fu chanchaan nimbɔi me ta ka ye dakusɔi dieke di benne fu gban gban fu nimbɔi me?”

⁴² Lala fu baa fu yi a balɔ yi fu chanchaan di, ‘N zaa, vaa n vɔari ɔmunɔɔi dieke di benne fu nimbɔi me’, ta ka ye dakusɔi dieke di benne fu gban gban fu nimbɔi me? Fɔnɔi gigaantu wa gie, wolin nagɔi dakusɔi dieke di benne fu gban gban fu nimbɔi me amɔ fu mɔɔi ye a vɔari ɔmunɔɔi dieke di benne fu chanchaaka nimbɔi me wo.”

Tɔi anan ka nyɔnyɔka wia (Mat. 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Tɔvɔnɔi ka wala nyɔnyɔkɔbiati, ta tu dieke di yuagɔi ka wala nyɔnyɔka vuna.

⁴⁴ Tɔi nyɔnyɔka ma ba siba ka. Ba ka yese kinkamɔi hanɔɔɔi jigin a tɔra, yaa taama jia jigin a tɔra.

⁴⁵ Vuonɔi yie tɔvɔnɔi dama ɔ sɔi vuna mɔi; ta vuobian diaɔi di yie tɔbiati dama ɔ sɔi suuli wo anan wɔbiati. Jadieke di benne vuon sɔi ma kanɔi ɔ bala.

Mumunɔi bale wia (Mat. 7.24-27)

⁴⁶ “Bia ni wasa mɔi ni Yɔmɔtien ta ka yie wudieke n yaalala?”

⁴⁷ Vuodieke mana di kienene n jigin ta wɔmma n wɔbalɔkaha ta diha, n nan dagɔi ni ɔ sina die.

⁴⁸ Wɔnɔi ɔ su siba daa wɔnyɔ die di muna ɔ tigin, ta die wolin a tuu tɔgban a sɔn a ga tɔg tan ta dvan nyabilɔi tanɔi sikpen. Ka kuan chaan mɔi di keɔi ni pam ta mɔgɔi di kpa a ta nyaabu di keɔi nɔgɔi tigi, ama die tigi ka nanya dama die ɔ mɔɔi mɔi ka mɔi.

⁴⁹ Ama vuodieke mana di wɔnnana n waha gie ta ka diha su siba daa wɔnyɔ die di muna ɔ tigin a zien tambɔi me ta ka dvan nyabilɔi ka chian wa, ta die mɔi di ni mɔgɔi di kpa, ta nyaan di keɔi nɔgɔi tigi, die ka nan bunyi. Bia chusɔiwan wɔnna!”

7

Yisa die di gbaanna Romi tɔn sojasi jakuɔn tɔntɔntɔ dene (Mat. 8.5-13)

- 1 Die Yisa die di daguna vuosisi a kpatɔ wa die ɔ nyɔn a ga Kapenɔmi tɔn ma.
- 2 Mi Romanisi sojasi jakuɔn wɔnyɔ die di bie mi a yallɔ ɔ tɔntɔntɔ ɔ chone pam, die yɔbagɔn di yigi wo ɔ gbigi kuɔn.
- 3 Die jakuɔrɔ di wɔn Yisa wɔa, a tɔn Juu vuosi nyɔnkɔra batan di ba ga a wa wa di ɔ ken a gbaan ɔ tɔntɔntɔ wa.
- 4 Die ba ken Yisa jigɔn a juɔsɔ wa anan nɔnɔmɔna a baarɔ di, "Daa wa gie mɔ di fɔ sunɔn wo,
- 5 dama ɔ cho ti tɔngbanɔka gie vuosi, ta mu Nɔmɔn jɔamɔn juɔn a yi ti."
- 6 Die wɔa Yisa die di di ba kuɔn a ga. Die ɔ gana a gbigie tigiri, jakuɔrɔ die di tɔn ɔ zuɔlɔn di ba ken balɔ wa di, "N Yɔmɔtɔien daa mugisi fɔ gban a kiere, dama n ka mɔ di fɔ ken juu n tigɔn me.
- 7 Die wɔa man ka ken fɔ jigɔn n gban gban wa. Ama ko yi nɔban an n tɔntɔntɔ wa ye alaafia.
- 8 Dama manɔn n gban n yaa wa n nyɔnkɔra, ta yallɔ sojasi ba di n kuɔn. N nɔan balɔ a yi gen wo, gamma an ɔ ga, ta balɔ a yi gen wo kiere an ɔ ken; ta bi vaa n yɔmɔ yi wudieke n yaalala."
- 9 Yisa die di wɔnna naa die di paalɔ a yi wo mamachi, die ɔ yɔnɔn a balɔ yi kpɔkpaaku die di dina ɔ kuaka di, "N bala nɔ, n ye ka ye vuɔn di yine mɔn yada sɔba naa Izara vuosi sɔn gban."
- 10 Die sojasi jakuɔrɔ zuɔlɔba die di yɔnɔn a ga ɔ tigiri me a ye ɔ tɔntɔntɔ wa di yene alaafia.

Yisa die di vana kpihɔgu buadembɔn di hagi kuɔn me dene

- 11 Die tɔn di vuɔna Yisa die di ga tɔn kaanɔ ba wasɔnana Neeni, ta ɔ kuɔnandɔsɔrɔba anan kpɔkpaaku die di di ɔ kuɔn.
- 12 Die ɔ dene a ga tugɔ tika nɔban, die ɔ ye kpɔkpaan di nyɔna tika sɔn a chii kuɔn di ba ga guu. Vuodieke die di kpɔne wo die yiwo kpihɔgu wɔnyɔ buabalɔmɔn, die ɔ yiwo dembin. Kpihɔgu wa gban die bie kpɔkpaaku sɔn.
- 13 Die Yisa die di yene kpihɔgu wa zuɔlɔn die di yigi wo ɔ balɔ a yi wa di, "Da kɔmma!"
- 14 Ta die di a ga a gbɔ tɔka, ta vuodiekemba die di chine wo wo di zie. Yisa die di balɔ di, "Dalɔbakɔn hagi!"
- 15 Die kumbu miivoli die di yɔnɔn ken, ta ɔ hagi kalɔ a piili bala wɔa. Yisa die di yɔnɔn a nagɔ wa yi ɔ nuɔn.
- 16 Die nɔmaamɔn die di yigi vuodiekemba mana die di benne mi, ba mana die di bɔrɔ Nɔmɔn, a baarɔ di, "Nɔmɔn naazɔvakpenkpɔn ken nyɔn ti jigɔn mɔn"; ta bala tan di, "Nɔmɔn ken sɔnɔn a sunɔn ɔ vuosi mɔn."
- 17 Yisa wɔaha gie die di muɔlɔ ga Judia tɔn mana anan tugɔ diekemba mana di gbigie mi.

Jɔɔn dieke di sɔnana vuosi Nɔmɔn nyaabu wɔa (Mat. 11.2-19)

- 18 Ka kuɔn chaan Jɔɔn dieke di sɔnana vuosi Nɔmɔn nyaabu kuɔnandɔsɔrɔba die di ga a balɔ wa wɔaha gie mana. Die ɔ wa vuosi bale ɔ kuɔnandɔsɔrɔba sɔn,
- 19 a tɔn ba ti Yɔmɔtɔien Yisa jigɔn di ba ga pɔasɔ wa di, "Fɔnɔn fɔ yine vuodieke di balla ɔ ken wo yaa ti ye chɔsɔma vuogaan bɔbra?"

20 Die ba kenne tugɔ Yisa jigiri, die ba balɔ wa dɛ, “Ɔɔɔn dieke dɛ snana vuosi Nɔmɔn nyaabu tɔnna tɛ dɛ tɛ kenɔ pɔasi fu dɛ, ‘Fɔnɔn fu yine vuodieke v bala dɛ v nan kenɔ wo yaa tɛ ye chɔsɔma vuogaan.’ ”

21 Kanɔn saŋka mi gbanɔ gbanɔ Yisa die dɛ gbaanɔ vuosi pam, yɔagɔtielinɔ anan vuodiekemba yɔagɔtɛ die dɛ faasɔna a hagɔri, ta vɔari jumbiatɛ vuosi pam ma, ta die vaa yɔsɛ pam nine dɛ yuori.

22 Die v yinɔnɔ a balɔ Ɔɔɔn tɔntɔntɔba dɛ, “Nɛ yinɔnɔ a ga balɔ Ɔɔɔn wudieke nɛ wɔnnana ta yese wudiekemba; dɛ nɛ ye ta yɔsɛ nine dɛ yuorine, gbarigɔsɛ dɛ chɔnɔ, ta vuodiekemba die dɛ yɔagɔna gamɔn ye wo gbaamɔn, tɛkpaara tienɔ dɛ wɔmma, ta kunti dɛ haga kunɔ me, ta zɔɔɔntielinɔ dɛ wɔmma Nɔmɔn wɔbalɔkɛ vɔnaha.

23 Ta sɔgɔfialɔnɔ bie vuodieke dɛ kana ka chɔlɛ mɔn ma.”

24 Ɔɔɔn tɔntɔntɔba die dɛ yinɔnine a ga a kpatɛ wa, Yisa die dɛ piili a pɔasa kɔkɔpaaku yaa gamma Ɔɔɔn wɔa dɛ, “Die nɛ gana Ɔɔɔn jigiri hagɔri ma wa, bia die nɛ yile dɛ nɛ nan ye? Die nɛ yile dɛ nɛ nan ye hɔvɛ bɔlɔgɔsɔnɔ dɛ nɔnana?”

25 Yaa bia die nɛ nyɔnɔ ga nɛ ye? Dembinɔ dɛ yeegine nyinɔyeeki vɔna? Vuodiekemba dɛ yeeginene nyinɔyeeki vɔna ta bie ba dɔnɔnɔ bie wo naalesi me.

26 Nɛ balɔ mɔn, vuobia die nɛ nyɔnɔ ga nɛ ye wo? Nɛ tɔn yile dɛ nɛ nan ye Nɔmɔn naazɔa yaa? Wusie manɔ bala nɛ, Ɔɔɔn nɔn tɔan naazɔa.

27 Dama Ɔɔɔn die yine vuodieke Nɔmɔn die dɛ bala v gbanɔkɔ sɔn dɛ, ‘Manɔn n nan tɔn n tɔntɔntɔ anɔ v wolinɔ dɛa fu nɔnɔna a wɔnsɛ fu keninɔ sieku a dɔanɔ fu.’ ”

28 Yisa die dɛ bɛ balɔ ba a gɔtɛ dɛ, “Manɔn n bala nɛ, ba ye ka mɔrɛ vuonɔ dɛ tɔanna Ɔɔɔn, ama vuodieke dɛ wɔarɔna kɔanɔ Nɔmɔn naari ma tɔan wa.”

29 (Ta Vuonɔ mana ananɔ lampotuosiribe die dɛ saagɛ dɛ Nabidie Nɔmɔn vɔna, dama die ba wɔnɔ Ɔɔɔn mɔsɔnɔ, ta vaa v sɛ ba Nɔmɔn nyaabu.

30 Ama Farasisi ananɔ vuodiekemba die dɛ dagɔnana Nɔmɔn mɔraha die dɛ zeti Nɔmɔn dɛ sanna die a yɛ ba, dama die ba ka saagɛ dɛ Ɔɔɔn sɛ ba Nɔmɔn nyaabu.)

31 Ta Yisa die dɛ bɛ balɔ ba dɛ, “Nɔnɔnɔ leleke gie vuosi, bia manɔ nan nagɛ a magɔsɛ nɛ? Vuonɔ bia yine nɛ?”

32 Nɛ nɔasi wa ballɔbɔsɛ dɛ kalla nyɔnɔnɔ jiginɔ a nata wasa tamba, ‘Tɛ wɔa wɔnɔ a yɛa nɛ ama nɛ ka sie, ta chɔa hanye a yɛa nɛ ama nɛ ka kɔma.’

33 Nɔnɔnɔ leleke gie vuosi nɔasi wa ballɔbɔsɛ gie dama Ɔɔɔn die dɛ kenne ta ka die nyindiike gbanɔ gbanɔ ta ka nyuo daanɔ ta nɛ baari dɛ v yiwo yɔnɔyaanɔ;

34 ta manɔn vuota Bɔa dɛ kenɔ die ta nyuo, nɛ baari ‘Ye, v yiwo wutulitienɔ ananɔ daanyuru; ta bɛ yi lampotuosirinɔ ananɔ tɔntɔmbiatɛ tielinɔ zɔa.’

35 Ama vuodiekemba dɛ tuone Nɔmɔn yɔanɔ daga dɛ dɛ yiwo wusie.”

Yisa die dɛ gana Simoni vuodieke dɛ yine Farasisi vuoke tiginɔ dene

36 Die Farasisi wɔnyɛ die dɛ wa Yisa dɛ v kenɔ anɔ ba dɛ nyindiike v tiginɔ me. Die Yisa die dɛ ga daa wa tiginɔ me, ba mana dɛ lagɔnɔ kalɛ a die.

37 Die hɔgɔ wɔnyɛ die benne tɛka ma a dɔaga dembisi die dɛ wɔnɔ dɛ Yisa bie daa wa tiginɔ me a die nyindiike, die wɔa v yaa kɔlɔba ananɔ tulaari dieke ligire dɛ faasɔna tɔa,

38 a die a kenɔ a gbigiri Yisa nagɔsɛ chɔanɔ, a kɔma v nintaantɛ dɛ nanna Yisa naatala ma. Die Yisa naatala die dɛ sɔnsɛ ta die hɔgɔ wa die dɛ nagɛ v sikpenɔ zɔosi a chɔtɛ ha ta die a mɔgɔsɛ v naatala ta sɔtɛ tulaaribu a yi he.

39 Die Farasisi dieke die dɛ wana Yisa wa die dɛ yene naa v yile v sɔnɔ ma dɛ, “Dɛ yi daa wa gie dɛ senɔ yi Nɔmɔn naazɔa wusie, v tɔnɔ nan dɛ sɔba hɔgɔ

wa gie di yine vuodieke. U tun nan di sba a baari di u yiwo tontumbiati tien.”

40 Die wta Yisa die di balɔ Farasisi wa di, “Simoni n yaa wɔɔ n baa n balɔ fu.”

Ta Simoni die di yinɔi baari, “Didaguru balɔ muɔ?”

41 Yisa die di balɔ wa di, “Die dembisi bale die yalla vuodieke di panɔnana ligire hamuɔ. Wɔnyɔ die dii wo ligire bie* kobɔsɔ-nɔ hamuɔ, ta wɔnyɔ diaɔ die di dii ligire bie banɔsɔ-nɔ hamuɔ.

42 Die ba wɔnyɔ mana die ka biagɔ tun wo, die wta die u nagɔ chaa ba mana di ba gamma. Lele, ba jabta balla u chome wo pam?”

43 Simoni die di yinɔi balɔ wa di, “N yi tama vuodieke hannɔ die di faasuna a dala wa.”

Yisa die di balɔ wa di, “Fɔnuɔ balɔ wa wusie.”

44 Die u yinɔi a daansɔ hɔgu wa ta balɔ yi Simoni di, “Ye hɔgu wa gie? N kenne juu fu tigiri gie me, ka yi muɔ nyaan di n nuti n naatala ama hɔgu wa gie nuti wa n naatala anan u nintaanti ta chitɔha anan u sikpen zoosi.

45 Ama fɔnuɔ nuɔ ka mɔgisɔ muɔ, ama wɔnuɔ nuɔ u ka vaa n naatala mɔgisɔ n kenne a juu giena wa.

46 Ta ka bi nagɔ kpaan a duuri n sikpen, ama wɔnuɔ nuɔ u siti wo tulaari a yi n naatala ma.

47 N bala nu, n nagɔ wa u tumbiati pam wa mana a chaa wa; die wta u cho muɔ pam wa, ama vuodieke n naguna a chaa wa bita, wɔnuɔ u gban chome muɔ bita.”

48 Die wta Yisa die di balɔ a yi hɔgu wa di, “N nagɔ fu taali a chaa fu.”

49 Ta vuodiekemba die di kala a gɔti ba die wo die di yile ba sugiti ma di, “Muna wonna a biagɔ naga vuosi taali a chaa ba?”

50 Ta Yisa die di balɔ a yi hɔgu wa di, “Fu yada gbatuna fu a taan, gamma anan sugidugun.”

8

Hɔgu diekemba die di dina Yisa wta

1 Naa kwan chaan Yisa die di di dia tigikruuma anan tunɔkpanɔɔsɔ a bala Nmɔ wɔwɔnaha yaa gamma Nmɔ naari wta. U kwanandusɔrɔba ban anan bale die di wa muɔ a ga,

2 anan hɔguba batan die u vɔaruna jumbiati ta gbaan batan yɔagɔti; die ba yiwo, Meri Magidalini vuodieke die u vɔaruna jumbiati bayɔpɔɔ u ma:

3 batan die yiwo Chuza hɔgu wa, Johana (Chuza die yiwo Herodi tigiri tontuntɔba jakuɔɔ) anan Susana anan hɔgu ba pam. Die hɔguba gie die naga ba gban gban ba nyinti a sunɔe Yisa anan u kwanandusɔrɔba.

Bɔbɔritɔ wa nandaguru

(Mat. 13.1-9; Maki 4.1-9)

4 Die daadaan pam die di nyina tigisɔ tigisɔ pam a kien Yisa jigin, ta kpɔkpaaku die di ken lagisɔ a taan a gilin Yisa, die u taan ba nandaguru gie di:

5 “Daa wɔnyɔ die nyina ga u kwan di u ga buri nyinɔbura. Die u burɔnana wa a taɔ die di nan sien me die ba tɔbɔha tianna ta nembisi die di ken nagɔha dii.

6 Atan diaɔ die di nan taɔ sikpen jigidieke tantɔ die kana ka dala, die a nyune wo die a jigi dama tunɔgbanɔka die ka sunsɔ.

* 7:41 7.41 Ligiri bin die yiwo damɔmɔn tune.

⁷ Atañ dıan die dı nan hanğwosı dagırsı ma die a mana die dı lagırsı nyun, hanğwosı die dı nyagi ha.

⁸ Ta atañ dıan die dı nan tıngban vıtun ma, ta die a nyun a bırun ta nyun bie kóbıga kóbıga.”

Yısa die dı wa balı ba a kpatı dı, “Vuodieke dı yalla tıba ta nan wun v wımma!”

Wudieke wıa v taana nandaga ha

(Mat. 13.1-9; Maki 4.1-9)

⁹ Ka kvan chaan v kvanandırsıba die dı pıası wa nandagırsı chıan.

¹⁰ U yını a balı ba dı, “Nıun nı Nımun vaa nı sıba v naarı wılbırıkırımun, ama banun ba nı v taana ba nandaga, dı ba daansı ama ba da ken ye, ta wun ama ta kaan dı sıba a chıası.”

Bıbırıtıv nandagırsı chıan

(Mat. 13.18-23; Maki 4.13-20)

¹¹ “Nandagırsı chıan wınnı: Nyınbırıaha yıne Nımun wıbalıka ha.

¹² Nyınbırı dieke dı nanna sieku me wo nıası wa vuodiekemba dı nıana wun Nımun wıaha, ama Sıtaanı ken a nagı wıa ha a nyun ba sğıtı ma, amı ba da ken tuo dıı ta ye gbıtıtıaanun.

¹³ Nyındiekemba dı nanna tantı sıkpen nıası wa vuodiekemba dı nıana wun wıaha anan sğıtıalun, ama a ka sına ba sğıtı ma, ba nıaan yıwo yada bıta, ama sanıa dieke magısun dı ken ken ba nıaan nagıha taan mun.

¹⁴ Nyınbırı dieke dı nanna hanğwosı dagırsı jıgırı nıası wa vuodiekemba dı nıana wun wıaha ama tıngbanıka wıwugısıke anan nyıntı yaalun ken juu a nyagi ha, amı a da ken bırun a nyun bie.

¹⁵ Ama nyındiekemba dı nanna tıngban vıku ma wa nıası wa vuodiekemba dı nıana wun wıaha ta tuohe anan sğıtıunun ta munıı pğılı ha ken ken ta bı yaa hanıa, ta nyun bie vıtun.

Popoli nandagırsı

(Maki 4.21-25)

¹⁶ “Vuosi ka chğısa popoli ta naga kpalı a bubi ke yaa a naga ka a ziele gado chıan. Ama ba nıaan nagı ka mun a sagı popoli daan ma amı vuosisı dı ken juu ba ye ka chaanıku.

¹⁷ Wudieke mana dı lbırına nan daansı a ken nyun yen ta wudieke mana dıan dı lıgıne nan ken yuırı ta nyun chaanun ma.

¹⁸ “Die wıa nı sımma nı wınnana Nımun wıa die, dama vuodieke mana dı wınnana ta munıı pğılı ka ba nan yı wa pam a gıtı, ama vuodieke dı wınnana ta ka munıı pğılı ha, ba nan tuo bıta gban v yılınene dı v yalla wa a nyun v jıgıı.”

Yısa nun anan v nıballı wıa

(Mat. 12.46-50; Maki 3.31-35)

¹⁹ Wımı Yısa nun anan v nıballı die dı ken, ama die ba ka bıagi a gbıgı wo dama vuosi die dala mun.

²⁰ Vuon wınyı die dı balı a yı Yısa dı, “Fı naa anan fı nıballı zie yen me ta yaala ba ye fı.”

²¹ Yısa die dı balı a yı ba mana dı, “Manun nı naa anan nı nıballı yıne vuodiekemba dı wınnana Nımun wıaha ta dı ha.”

Bılbğırsın anan nıaan die dı tuone Yısa nıan dene

(Mat. 8.23-27; Maki 4.35-41)

22 Daan kaanɩ Yisa anan kwanɩnduɩɩɩba die dɩ juu haarɩɩ sɔɩ, die v bali a yi ba dɩ, "Nɩ vaa tɩ juali ga gbagɩɩ mi wo gaari." Die wɩa die ba piili sien.

23 Die ba benne haarɩku sɔɩ a gara Yisa die dɩ gɔɩra. Ta bulogɩɩkpenkɩɩɩ die dɩ ken bunyi a nɩga gbagɩɩ ma, die haarɩku dɩ yaala ka suuli anan nyaan, die ba bie wɔbɩan ma.

24 Ta die v kwanɩnduɩɩɩba dɩ ken a sugɩɩ wa a baari dɩ, "Jakɔɩɩ, jakɔɩɩ tɩ bie kuɩ me."

Yisa die dɩ hagi a nati bulogɩɩɩɩɩ anan nyaan ponɩɩkiri a mana die dɩ fiati sɔmm.

25 Womi die v bali yi v kwanɩnduɩɩɩba dɩ, "Nɩ ka yi muɩ yada?"

Ta nɩmaamɩɩ die dɩ yigi be, ka bɩ yi be mamachi ba piasa tan dɩ, "Manɩa wɩnna? Ta nata bulogɩɩɩɩɩ anan nyaan ta a tuose v nɔan."

Yisa die dɩ vvarɩna jumbiati daa wɔnyɩ ma dene (Mat. 8.28-34; Maki 5.1-20)

26 Ta die ba ken tugi Gerasa tɩɩ ma a zie ta vaa Galili tɩɩ ba kwan.

27 Die Yisa die dɩ kenne nyɩɩ haarɩku ma wa, ta Gerasa daa wɔnyɩ die jumbiati dɩ yalla wa dɩ ken tuoli wo. Die v beri wo die a yɔasi ta ka yeegi garɩɩ yaa dɩa tigin me ama die v bie wo jigidieke ba guunene vuosi haagin ma.

28 Saɩɩa dieke v yene Yisa wa die v faasi keesi a nan v nɩɩɩa a faasi nata anan lohɩkɩɩɩ dɩ, "Yisa, Nabidie Nɩmuɩ dieke dɩ benne arizanna ma Bɔa, bɩa fu yaala n jigin? N juusa fu da ken a dati n tɩbɩɩ."

29 Die v bali wa naa dama Yisa die yi wa jumbiati nɔan dɩ a nyɩɩ v ma. Die saɩɩa pam die a nɩan mugise wo muɩ anan ba nɩana a bɔbɩ wa anan chorɩma v nagɩɩ anan nuusi mana yɔɩɩ, jumbiatiɩ nɩan vaa v kpaɩ ha muɩ ta nagi wa juu haagin ma.

30 Yisa die dɩ piasi daa wa dɩ, "Fu saan?"

Die v baari, "N saan yine 'Dala' " ka chɩan yine jumbiati pam die bie v ma.

31 Womi jumbiati die dɩ juusa wa anan nɩɩɩmuna dɩ v da vaa a ga juu vɔɩgoli me.

32 Die perukusi pam die benne kunkogɩɩ luɩɩ a die; ta jumbiatiɩ die dɩ juusi Yisa dɩ v vaa a ga juu perukusisi, die v yi he sien.

33 Die wɩa jumbiati die dɩ nyɩɩ daa wa ma a ga juu perukusisi mana, die a mana die dɩ chigi daagi kunkogiri luɩɩ a sɔɩɩ ga nan muɩgikɩɩɩ ma nyaabu die dɩ dii he.

34 Die vuodiekemba die dɩ daansɩnana perukusisi die dɩ yene wudieke dɩ yine wo die ba chigi ga tika sɩɩ anan kɔati ma a muɩɩ wɩari.

35 Die vuosi die dɩ nyɩɩ a ga dɩ ba ye wudieke dɩ yine wo. Die ba ken Yisa jigin a ye daa wa v vvarɩna jumbiati v ma wa v jigin v yeegi jayeekin ta v sikpen dɩ muɩɩ a tuma, nɩmaamɩɩ die dɩ yigi ba mana.

36 Vuodiekemba mana die dɩ yene Yisa dɩ gbaanna daa wa die wo die ba bali vuosisi.

37 Die wɩa vuodiekemba mana die dɩ benne Gerasa tɩɩ ma die dɩ ken Yisa jigin a juusi wa dɩ v nyɩɩ ba tika ma, dama nɩmaamɩɩ die faasɩna a yigi be muɩ.

Die wɩa Yisa die dɩ juu haarɩku dɩ v ga;

38 mi daa dieke die v gbaanna wa die dɩ juusi wa dɩ v vaa v dɩa v kwan, ama Yisa die dɩ bali wa dɩ,

39 "Yɩɩɩ kuli fu tigin a ga muɩɩ tɩnkɩɩɩ dieke Nɩmuɩ dɩ yine a yi fu."

Die wɔa daa wa die dɔ ga tɔka sɔŋ mana a balla Yisa die dɔ yine wudieke mana a yɔ wa.

Jaarusi havɔɔbiŋ yɔbagɔŋ aŋaŋ hɔɔv dieke dɔ gbɔna Yisa jayeekin wɔa (Mat. 9.18-26; Maki 5.21-43)

⁴⁰ Die Yisa dɔ wana a yinŋi a ga gbagɔrɔ mi wo chaaku, kpɔkpaan die dɔ tuoli wo aŋaŋ sɔgɔfɔlɔŋ a yɔ wo aŋsɔa dama die ba mana die chɔsa wa muŋ.

⁴¹ Womi daa wɔnyɔ ba wasɔnana Jaarusi dɔ keŋ tɔgɔ, die ɔ yiwo Nmuŋ jɔamuŋ juoku jakɔɔŋ. Die ɔ keŋ gbirigi Yisa nuŋŋa a juɔsɔ wa dɔ ɔ keŋ wɔnuŋ ɔ tigin,

⁴² dama die ɔ buabalumuŋ die dɔ yine havɔɔbiŋ ta yi bua ban aŋaŋ ale die yɔagɔna a gbigi kuŋ.

Die Yisa die dɔ ganana wa, kpɔkpaan die dɔ gilin wo jigin mana.

Hɔɔv wɔnyɔ die gbɔna Yisa garɔŋ a ye gbaamuŋ wɔa

⁴³ Kpɔkpaaku sɔŋ hɔɔv wɔnyɔ die benne ɔ nyuŋgbanuŋ dɔ nyɔna zɔŋ dene bua ban aŋaŋ ale, die ɔ nagɔ ɔ yalla jadieka mana mana a yɔ gbɔgbaantuŋ, ama die ba wɔnyɔ mana ka bɔagɔ a gbaan wa.

⁴⁴ Die ɔ daagɔ kpɔkpaaku sɔŋ a keŋ Yisa kɔaŋ a gbɔ ɔ jayeekiri kɔanuŋ, lele womi die ɔ zumbu dɔ gobi bɔnyɔ.

⁴⁵ Mi die Yisa dɔ pɔasɔ dɔ, “Mɔna gbɔna muŋ?”

Die ba mana die dɔ chiisi, ta Piita die dɔ baari dɔ, “Jakɔɔŋ, kpɔkpaaku gilin fɔ muŋ ta dɔ dia chɔa fɔ.”

⁴⁶ Ama ta Yisa die dɔ baari dɔ, “Vuon gbɔ muŋ muŋ dama n sɔba dɔ hagɔruŋ nyuŋ n ma.”

⁴⁷ Die hɔɔv wa die dɔ muŋŋuna dɔ ɔ kaan bɔagɔ a lɔbɔrɔ wa, die wɔa die ɔ keŋ a cheele ta gbigiri Yisa nuŋŋa. Mi die ɔ balɔ Yisa vuon mana nine me wudieke wɔa ɔ gbɔna wa wa ta ye gbaamuŋ die bɔnyɔ.

⁴⁸ Yisa dɔ balɔ a yɔ wa dɔ, “N lɔa, fɔ yada gbaanna fɔ. Gamma aŋaŋ sɔgɔɔbagɔŋ.”

Yisa die dɔ vana havɔɔbiŋ dɔ hagi kuŋ me dene

⁴⁹ Die Yisa dɔ yene ko bala wɔaha gie, vuon wɔnyɔ die dɔ nyuŋ jakɔɔrɔ tigin a keŋ a balɔ wa dɔ, “Fɔ lɔa wa kpiye; da mugisi Dɔdagɔrɔ wa bɔbra.”

⁵⁰ Ama Yisa die dɔ wɔŋ ta balɔ yɔ Jaarusi dɔ, “Da vaa ŋmaamuŋ yalla fɔ; fɔnuŋ ko yɔ yada ta havɔɔbɔke nan ye alaafia.”

⁵¹ Yisa die dɔ keŋ a juu tigiri me, die ɔ ka yɔ vuon dɔ dɔ ɔ kɔaŋ sie Piita, aŋaŋ juon aŋaŋ Jemisi aŋaŋ havɔɔbɔke chɔɔŋ aŋaŋ ɔ nuŋ nyuuna ma.

⁵² Vuonŋ mana mi die dɔ kɔma ta die zɔɔluŋ bua wa wɔa. Yisa die dɔ balɔ ba dɔ, “Nɔ da kɔmma, bua wa ka kpiye ɔ ko gɔɔra muŋ.”

⁵³ Die vuosisi die dɔ laa wa dama die ba sɔba a baari dɔ bua wa kpiye muŋ.

⁵⁴ Ama Yisa die dɔ yigi ɔ nuuŋ me ta baari dɔ, “N, bua hagi!”

⁵⁵⁻⁵⁶ Die ɔ yinŋi keŋ ɔ mɔsɔ ma ta hagi zie bɔnyɔ. Die dɔ yɔ bua wa chɔɔŋ aŋaŋ ɔ nuŋ wo mamachi, Yisa die dɔ balɔ ba dɔ ba yɔ bua wa jaan aŋ ɔ dii. Ama Yisa die dɔ kpaan ba dɔ ba da keŋ balɔ vuon wudieke dɔ yine wo.

9

Yisa die dɔ tɔnna ɔ kɔaŋandɔsɔrɔba ban aŋaŋ bale wo dene (Mat. 10.5-15; Maki 6.7-13)

Piita die di bala wɔkɔɔma yaa gamma Yisa ma dene

(Mat. 16.13-19; Maki 8.27-29)

¹⁸ Saŋŋa kaani Yisa die di juusa Nɔmɔn v nyɔna ma, ta v kwanandɔsɔrɔba die di keŋ v jigɛn, die v pɔasi ba di, “Mɔnɔ kɔkɔpaaku di baa n yiye?”

¹⁹ Die ba yɛnɔi balɔ wa di, “Batan baari fu yiwo juɔn vuodieke die di sɔnana vuosi Nɔmɔn nyaabu, batan dɔan di baari di fu yiwo Elaja, ta batan dɔan di baari, Nɔmɔn naazɔalɔba wɔnyɔ die di benne kurɔn ma wa yɛnɔine a keŋ v mɔsi ma.”

²⁰ Die v pɔasi ba di, “Ta nɔnɔn nɔn mɔnɔ nɔ baari n yiye?”

Piita di yɛnɔi balɔ wa di, “Fɔnɔn fu yɛne Nɔmɔn vuovɔarɔkɔn, Masia wa.”

Yisa die di bala v wahala diile anan v kurɔ wɔa dene

(Mat. 16.20-28; Maki 8.30-9.1)

²¹ Mi Yisa die di kpaan ba anan nɔnɔmɔna di ba da keŋ balɔ vuon wɔari gie,

²² ta die bi a baari di, “Sie manɔn vuotan Bɔa wa dii wahala pam, ta tɔka nyɔnkɔra anan Nɔmɔn kɔkaabɔtɔba nyɔnkɔra anan Nɔmɔn tigiri mi mɔra dɔdagɔrɔba di keŋ zeti mɔn, a bi kɔs mɔn ama daraa ataa daraan n nan haŋ kurɔ me.”

²³ Die v balɔ yɔ ba mana mana di, “Vuodieke mana di a keŋ yaala v dɔa n kwan sie v daan v gban gban v wɔa, ta viigi v dagarɔkɔri daan mana a dɔa mɔn.

²⁴ Ama vuodieke nɔn mana di yaala v gbati v gban gban v mɔsi nan waari ka, ama vuodieke nɔn mana di waari na v mɔsi n wɔa nan ye ke.

²⁵ Bia vuon di baa v ye v a keŋ a ye dɔnɔa mana nyinti ama ta waari v gban gban v mɔsi?

²⁶ Vuodieke di a keŋ chɔga viivi a ka balɔ manɔn anan n dagɔkɔ gie vuosi jigɛn, die nɔn manɔn vuotan Bɔa man keŋ keŋ anan n haŋurɔn anan n Chɔa Nɔmɔn haŋurɔn anan v malakasisi haŋurɔn n nan daan chɔgi di tien gban viivi di n yaa wa a gutɔ n vuosi ma.

²⁷ Wusie man bala nɔ, vuosi batan bie giena ba kaan kpi ntaala ba keŋ ye Nɔmɔn naari kenɔn.”

Yisa nyɔngbanɔn tarɔn wɔa

(Mat. 17.1-8; Maki 9.2-8)

²⁸ Die v balla wahala gie a kpati wa, a kwan chaan die di yi daraa anɔ, die v nagɔ Piita anan juɔn anan Jemisi a gutɔ v ma a ga juwalɔ tan sikpen di ba juusi Nɔmɔn.

²⁹ Die v juusɔnana Nɔmɔnɔn v nine chaan die di tarɔn ta v nyɔnyeeke die di faasi yɔanti ta nyɔgisa.

³⁰ Womi die dembisi bale die di nyɔn mi, Nɔmɔn naazɔalɔn Mosisi anan Elaja

³¹ ta die bala anan Yisa yaa gamma v kurɔ wɔa anan v bala v kpi die Jerusalemi ma, ta yi Nɔmɔn choti.

³² Ama Piita anan v chanchaalɔba die faasi guɔra mɔn, ama die ba haŋna wa die ba ye chaankpenkɔrɔn di giline Yisa, ta ba bi ye dembisi bale di zene anan wa.

³³ Die dembisisi di nyɔnnana Yisa jigiri, Piita die di balɔ a yɔ wa di, “Jakɔn, di vɔna mɔn ti benne giena. Ti nan wɔnsɔ viisi ataa, an kaani yi fu jaan, an kaani dɔan yi Mosisi jaan, kaani Elaja dɔan jaan.” Die Piita paali ka sɔba wudieke v balala.

³⁴ Die v yene ko bala wahala, nɔnmaan die di keŋ a ligi be, ta nɔmaamɔn die di yigi be ba benne ka sɔko.

³⁵ Die loluj die di nyuj nuymaaku sɔŋ a baari di, “N Bvadembinj wonna, wɔnuj manj vɔari, ni wɔmma wa.”

³⁶ Die loluku di balna a kpati wa, die ba ye Yisa di zene v nyuna ma. Die v kwanɔndusuriba die di tari yaa gamma ba yene wudieke wo, ta ka bal vuoŋ sanja mi wudieke ba yene wo.

Yisa die di vvarina jumbianj dalvakibinj ma dene
(Mat. 17.14-18; Maki 9.14-27)

³⁷ Die ka tɔnvɔusa Yisa ananj v kwanɔndusuriba die di keŋ sɔŋ tanj ma, kpɔkpaanj die di tuoli wo.

³⁸ Mi daa wɔnyj die di bie kpɔkpaaku ma ta faasi wa Yisa di, “Dɔdagurɔ! N juusa fɔ, keŋ daansi n dalvabike gie; dama v yiwo n bua balumuj.

³⁹ Jumbianj yalla wa, ka keŋ hagi ka ŋaanj yi v faasi keese ta nagi wa a taanj tɔŋbanj siba kpenkpennantu ta funfɔgiti di nyuna v nuarj ma, ka mugisi wa muŋ ta ka vasa wa a yɔasa.

⁴⁰ Manj juusi fɔ kwanɔndusuriba di ba vɔari ka ama ba ka biagi.”

⁴¹ Yisa di yinjji a balj ba di, “Nɔnuj lele vuosi gie di wone yada ta bi yi vuodiekemba di kana ka dia Ŋmɔnnɔ, ni yaala n bemme ni jigij a ga tɔŋ sanja bia? Ni yaala n yaa wa suguru ananj ni a ga tɔŋ sanja bia?” Ta die balj a yɔ daa wa di, “Yaa bua wa a keŋ giena.”

⁴² Die bua wa di kienene wo jumbiaku di nagi wa a taanj tɔŋbanj ta die v cheele. Yisa die di natj jumbiaku, ta gbaanj bua wa ta yinjji nagi wa yɔ v chɔɔŋ.

⁴³ Die di yi vuosisi mana mamachi yaa gamma Ŋmuj di daguna hagaruj dene.

Yisa die di bina balj v kuj wia dene
(Mat. 17.22, 23; Maki 9.30-32)

Die v yinene wudieke wo di ko yie vuosisi mamachi, sanja mi die v balj yi v kwanɔndusuriba di,

⁴⁴ “Ni yuori ni tɔba a wɔŋ vɔnuj wudieke n bala n balj ni naa; ba nan daansi nagi manuj vuota Bua a nagi yi vuota nuusi me.”

⁴⁵ Ama ta die ba ka siba ka wurɔ chianj, dama Ŋmuj die ligi ba yianj di ba da summa ka chianj; ta die ŋmaamuj di bi yalla ba di ba piasɔ wa ka chianj.

Mina yine vuokpɔŋ wia
(Mat. 18.1-5; Maki 9.33-37)

⁴⁶ Ka kwan chaaŋ die v kwanɔndusuriba di niga nunhagaruj yaa gamma ba jabɔ yine vuokpɔŋ.

⁴⁷ Ta Yisa die di muŋŋi ba sɔŋanyile, die wia die v nagi buabinj a vaa v keŋ zie v jigij,

⁴⁸ ta balj ba di, “Vuodieke mana di a keŋ a muŋŋi a tuo bua wa gie n saanj ma, v muŋŋi tuo muŋ muŋ; ta fɔ muŋŋi tuo muŋ, muŋŋi tuo wo vuodieke di tɔnna muŋ wa. Ama vuodieke di naguna v gbanj a biruj buabinj ni mana sɔŋ wɔnuj v yine vuokpɔŋ a tɔŋ ni mana.”

Vuodieke di kana ka wagi ni, v gɔti wa ni ma
(Maki 9.38-40)

⁴⁹ Jɔɔŋ die di balj a yɔ Yisa di, “Jakɔŋ, die ti ye wo vuoŋ di yaginana jumbiatj vuoŋ ma fɔ saanj ma, die ti balj wa di v vaa dama die v ka yi ti wɔnyj.”

⁵⁰ Yisa die di balj yɔ ba di, “Ni da kagɔma wa, dama vuodieke mana di kana a waga ni, v gɔti wa ni ma.”

Samaria tɨŋkpaŋŋi vuosi die di zetine Yisa dene

⁵¹ Die saŋka di gbigine di Yisa yinŋi a jualt arizanna wa, die u dii sikimin a nyuŋ a gara Jerusalemi.

⁵² Die u wolɨŋ a tɨŋ tɨntɨntɨŋ di ba ga Samaria vuosi tɨŋkpaŋŋi kaani ma a yi jaan mana siri a zien wo,

⁵³ ama tika vuosi die ka saagi u keŋku dama die ba sɨba di u gara Jerusalemi.

⁵⁴ Ta u kvaŋandɨsɨrɨba Jemisi anan Jɔɔn die di yene naa wa die ba piasi wa di, "Tɨ Yɔmɔtɨŋ, fu yaala tɨ yi bolɨŋ nyuŋ ŋmɨsɨkpeŋ a keŋ dii be?"

⁵⁵ Ama ta Yisa die di yinŋi a daansi ba ta galuŋ ba,

⁵⁶ ta die ba ga tɨŋkpaŋŋi gaan bɨbra.

*Vuodiekemba di yaala ba di Yisa kvaŋ wɨ
(Mat. 8.19-22)*

⁵⁷ Die ba ganana wa daa wɔnyɨ die di balt a yi Yisa di, "N nan di di fu a ga jigidieke mana fu ganana."

⁵⁸ Yisa die di yinŋi a balt wa di, "Gbaanchura yaa wɔrɨtɨ a juo, nembisi diaŋ di yaa tɔsɨ a juo ama manɨŋ vuota Bɔa wo jigidɔagɨsɨkɨŋ."

⁵⁹ Die u bɨ balt yi daa wɔnyɨ diaŋ di, "Dɨa muŋ." Ama daa wa die di baari di, "N Yɔmɔtɨŋ, vaa n wolɨŋ, a ga a ga guu n chɔva."

⁶⁰ Ta Yisa die di yinŋi balt wa di, "Vaa kunti* guu ba gban gban ba kunti. Fɔnuŋ gamma a ga mɔsɨtɨ yi vuosi ŋmuŋ naari wɨa."

⁶¹ Ta wɔnyɨ diaŋ di baari di, "N Yɔmɔtɨŋ, n nan didɨ fu ama vaa n wolɨŋ ga tɨŋŋ a taan n denŋ."

⁶² Die Yisa di yinŋi a balt wa di, "Vuon kaan bɨagi a pɔgɨlɨ naakɔuŋ a kɔa ta yinŋi daansa u kvaŋ. Du yi vuon di daansa die, u ka mu anan ŋmuŋ naari tɔma tɔmuŋ."

10

Yisa die di tɔnna u didɨsɨrɨŋ baŋɨsɨ-yɔpɔyɨ anan bale wɨa

¹ Naa kvaŋ chaan die Yisa die di vɔari dembisi baŋɨsɨ-yɔpɔyɨ anan bale ta tɨŋ ba ba balele di ba wolɨŋ ga tɨgidieke anan jigidieke u gban gban u yinene siri di u ga.

² Die u balt a yi ba di, "Zaaha biye muŋ ta dala ama zaagobiribe ka dala. Die wɨa nɨ juɔsɨ zaaha tien an u gɔtɨ tɨntɨntɨŋ an ba keŋ gobihe.

³ Nɨ gamma! N tɔma nɨ, nɨ nan di sɨ sɨba yiibisi di benne gbaanchura sɔŋ.

⁴ Ama nɨ da keŋ a nagɨ ligire yaa bɔlɔgɨŋ yaa nura, ta nɨ da bɨ chɔsɨsɨma saŋŋa a waasɨma vuosi sien me.

⁵ Ama tɨgidieke nuŋ mana nɨ keŋ a juu nɨ wolɨŋ a baari, 'Sugɨɔaguŋ bemme tigiri gie vuosi me.'

⁶ Du yi ta tɨŋŋ tien wo di yaala sugɨɔaguŋ, u nan muŋŋi tuo nɨ. Ama u ka yi die nɨ sugɨɔaguŋkɔ nan yinŋi keŋ nɨ jigɨŋ.

⁷ Du yi nɨ keŋ juu tigiri me, nɨ bemme mi ta dime ta nyume jadieka mana ba nagɨna yi nɨ. Dama tɨntɨntɨŋ mana mu u tuo u tune. Nɨ da tarɨgɨma nɨ tigiberisikɨŋ.

⁸ Du yi nɨ ga juu tɨŋ diekemba mana ba muŋŋi tuo nɨ, nɨ dii jadieka mana ba keŋ nagɨ yi nɨ,

* 9:60 9.60 Kunti yiwo vuodiekemba di kana ka di Yisa kvaŋ.

25 Die daan kaani muraha didaguriba wonyi di ken di u magisi Yisa ta piasi wa di, "Didaguru, lala man baa n yi a ye miivoli dieke di wone kpatu?"

26 Yisa die di yinji a piasi wa di, "Lala di maagi Nmuti gbanju ma? Lala fu siba a chian?"

27 Daa wa di yinji a baari di, "Yaaluma fu Yomutien Nabadie Nmuti anan fu son mana anan fu haalun mana anan fu haguun mana anan fu sunjanyile mana, ta bi chome fu chanchaan siba fu gbanj."

28 Yisa die di yinji balu wa di, "Mutu balu mu, yime naa ta nan ye miivoli dieke di wone kpatu."

29 Ama die muraha didaguru wa di bi yaala u dagi di u yaa wusie, die wa die u bi piasi Yisa di, "Muna yine n chanchaan?"

30 Yisa die di yinji a balu wa di, "Daa wonyi die nyuna Jerusalemi a sunn gara Jeriko; die gbigbatuun die di yigi wo a wuuri u nyinti ta nigi wa u ga gbigi kun ba va wa taan ta chun."

31 Ka kuan chaan die Nmuti jaman nunanduruun wonyi die di sunn gara sieku me ta ken ye daa wa di duana sieku me, die u gva daagi sieku lugu a chun ga.

32 Die gban gban Liiva vuun die di sunn gara mi a ye daa wa di duana u gva daagi sieku lugu a chun ga.

33 Ama ta Samaria vuun die di chun sieku me a ken ye wo, zoolun die di yigi wo.

34 Die u ga u jigun a siti tun a yi u kujagaha ta bobuha anan garichooti. Ta die a nagi wa a kalun u gban gban u bunun ma a yaa wa a ga chaanun juone me a daansi wa.

35 Die tun di vunna die u nagi ligire a yi vuodieke die di junana jigiri ta balu wa di, 'Daansuma wa, ta man ken yinji kien n nan tun fu ligire dieke fu naguna a guti daansi wa.' "

36 Yisa die di balla naa a kpatu wa, u piasi wa di, "Dembisi bataa wa gie ba jabu fu yile di u dagi siba vuodieke gbigbatuunba di gbatuna u nyintiti yiwo u chanchaan?"

37 Die u baari di, "Vuodieke di chiguna wa zoolbu."

Ta Yisa die di yinji a balu wa di, "Die nu gamma a ga yi die gban gban."

Yisa die di kaagina Maata anan Meri dene

38 Ka kuan chaan Yisa anan u kuananduruunba die di gara ba sien a ga tugi tunkpanni kaani, ta die hogu wonyi ba wasnana Maata die tuo Yisa anan sugifalun u tigin me.

39 Die u yallu wa u taa ba wasa wa Meri; die Meri die di sunn kalu Yisa nunna a wumma wudieke u balala wa.

40 Ama Maata die di mta anan chaanti, ta die a ken balu Yisa di "N Yomutien, n mta mu anan chaanti n nyuna ma, ta ntaa wa di ka sunne mu, fu бага wo ka ma? Balu wa di u ken sunni mu!"

41 Ama ti Yomutien Yisa die di yinji a balu wa di, "Maata n siba a baari mta mu anan nyinti pam, a mugise fu ta chusa fu sunn,

42 ama wubalunun nyuna muna fu yaali; Meri nu vuaru wa wudieke di vuna, ta vuun kaan tuo ke a nyun u jigun."

11

*Yisa die di daguna u kuananduruunba Nmuti jusu dene
(Mat. 6.9-13; 7.7-11)*

1 Daan kaanu Yisa die di ga jigij kaanu a jussa Nmuj, die u kpatuna wa u kwanandusuriba wonyi die di bali wa di, "Ti Yomotien dagi ti ti bala ti jussima Nmuj dene siba Joon die di daguna u kwanandusuriba die wo."

2 Yisa die di bali a yi ba di, "Naa muna di ni jussima Nmuj;

Ti Chua Nmuj:

Vaa an ba yi fu saan kasika juluma;

Vaa an fu naari kej.

3 Yi ti daan mana nyindiike dieke ti yaalala.

4 Nagi ti tumbiati a chaa ti,

siba ti naguna vuodiekemba di tunna ti tumbiati a chaa ba wa.

Da kej vaa ti juu magisi dieke di hagrina ma."

5 Sanka mi Yisa die di bali ba di, "Du yi ta ni wonyi yalli zwa ta ga u jigij tanseese, a baari di, 'N zwa, panji muj paanu golime ataa,

6 dama chaanu wonyi kenne n jigij man wo jadiikin n baan nagi a yi wa.'

7 Ta du yi fu zwa wa di bie juoku sun ta yinji bali fu di, 'Da mugisime muj! N won kpari sanvari muj ta manuj anan n balli won gura muj; N kaan biagi a hagi a yi fu jaan.'

8 N bala ni di yi daa wa di ka hagiya a yi fu jaan ni yine zualu wa, ama du yi fu ka chiga viivi ta jussa wa u nan hagi a yi fu jadieka mana fu yaalala fu mugisinene wo wa.

9 "Die wa n bala ni, ni jussima Nmuj, ta u nan nagi a yi ni; ni daansima ta ni nan ye; ni kpaasima gbiabiku ta u nan yuori a yi ni.

10 Dama vuodieke mana di jussinana Nmuj tuose muj; ta vuodieke dian mana di yaalinana yese muj; vuodieke dian di kpaasinana gbiabiku ka yuore a ya wa muj.

11 Ninuj chwalin ni jabia bua di nan jussu wa zaasin an u nagi javuukun a yi wa?

12 Yaa muna bua di nan jussu wa gili an u nagi chakurun a yi wa?

13 Ta du yi ninuj vuobiati gie di siba ni nagi nyununa a yi ni balli, die nuj ni Choon Nmuj dieke di benne arizanna ma wa nan faasi nagi u Halikasika a yi vuodiekemba di jussinana a yaala ka wa."

Yisa anan jumbiati naan wa Beelizebuli wa

(Mat. 12.22-30; Maki 3.20-27)

14 Die daa wonyi die benne ta jumbian die di yalli wa ta u ka biagi bala wa, ta Yisa die di vvari ka, daa wa di wa piili a bala wa. Die di yi krikpaaku mamachi pam,

15 ama batan die di baari di, "Jumbiati naan wa Beelizebuli* yina wa hagrubu u biagi a vvara jumbiati dene."

16 Batan dian die di yaala ba magisi wa, die wa die ba bali wa di u yi mamachi wun a dagi siba Nmuj siba u wa.

17 Ama Yisa die di mujji ba sunanyile ta bali yi ba di, "Naan dieke di puone a yinji waga ka gban kaan yvasi, ta tigi dieke vuosi dian di puone a yinji waga ka gban nan nan.

18 Die di baa ka yi di yi Sitaani di puo ta yinji waga ka gban gban, ka naari ka baa ka zie. Ni baari di jumbiati naan wa Beelizebuli yina muj hagrui man yie naa;

* 11:15 11.15 Sitaani saan bina yi Beelizebuli.

19 Dɔ yi naa man vɔara jumbiatiti, ta nɔnɔn nɔn, mɔna yɔnana nɔ kwanandusurɔba hagarɔn ba vɔara ha? Nɔ gban gban nɔ kwanandusurɔba nan dagɔ dɔ nɔ wo wusie.

20 Ama manɔn, Nɔmɔn hagarɔn manɔn nagɔ vɔara jumbiatɔ vuosi ma, die dagɔna sɔba Nɔmɔn naarɔ wɔn keɔ nɔ jigɔn mɔn.

21 “Dɔ yi daahagɔvɔ dɔ yi siri a gbarɔ vɔ tigin anan dembisi nan nyinti, vɔ nyinti mana nan mɔnɔn beri.

22 Ama dɔ yi vuodieke dɔ hagarɔna a tɔan wa dɔ keɔ tuoli wo vɔ tigin me, vɔ nan nyanɔn wa ta gbatɔ vɔ dembisi nan nyintiti ta bɔ chii vɔ nyintiti.

23 “Vuodieke mana dɔ kana ka zie n kwan waga mɔn mɔn; ta vuodieke dɔan dɔ kana ka sunɔn mɔn a lagɔsa vuosi n jigɔn jata ba mɔn.

Dɔ yi jumbian dɔ yinɔn keɔ juu vuon ma wɔa (Mat. 12.43-45)

24 “Dɔ yi ta jumbian dɔ keɔ nyɔn vuota ma, ka nanan dɔa wa jigikɔvɔvɔn a yaala jigɔn dɔ ka voosi, ka ka yeye; vɔ nanan balɔ a yi wa ka gban gban dɔ, Nɔ nan yinɔn a ga n tigidieke n vana wa.”

25 Die wɔa ka nanan yinɔn ga wa mi a ye ta ka sunɔn mana saarɔya a wɔnsɔ vɔnɔn.

26 Ka nanan wa nyɔn mɔn a ga a chii jumbiatɔ diekemma dɔ tɔanna ka gban gban ayɔvɔvɔ an a ga bemme mi. Naa chɔama daa wa berɔn nan faasɔ chɔvɔ pam a tɔan die vɔ sɔna die wo.”

Wusie svɔfɔtalɔn wɔa

27 Yisa die dɔ bala wɔaha gie a kpatɔ wa, ta hɔvɔ wɔnyɔ die dɔ bie kɔkɔpaaku sun a faasɔ balɔ wa dɔ, “Svɔfɔtalɔn bie hɔvɔ dieke dɔ mɔnɔna fɔ ta fɔ nyɔvɔ vɔ bɔnsɔn ma.”

28 Ta Yisa die dɔ yinɔn balɔ wa dɔ, “Vuodiekemba dɔ wɔnnana Nɔmɔn wɔaha ta dɔha wa, banɔn svɔfɔtalɔn dɔ bie ba ma.”

Die ba pɔasɔna a yaala mamachi wɔa dene (Mat. 12.38-42)

29 Die kɔkɔpaaku dɔ giline Yisa wa die vɔ bɔ balɔ ba dɔ, “Lele wo gie vuosi yiwo vuobiatɔ ta yaala ba ye mamachi wɔn; ama n kaan wɔn yi mamachi wɔn a yi ba; sie Nɔmɔn naazɔa Jona dagɔn chanchaan nyɔna ma man nan dagɔ ba.

30 Wudieke dɔ yine Jona die dagɔna Nineva vuosi dɔ Nɔmɔn tɔnna wa, die gban gban bala ka yi manɔn vuota Bɔa ta dagɔ nɔnɔn leleke gie vuosi dɔ Nɔmɔn tɔnna mɔn.

31 Sarɔya diile daraan Staba hɔvɔ nanan wa nan hagɔ a zie a galɔn nɔ dama die vɔ paalɔ nyɔn wa tigi saasaa a ga dɔ vɔ wɔn nanan Solomoni yan wɔbalɔkaha, ama n bala nɔ vuodieke dɔ tɔanna nanan Solomoni benne giena.

32 Sarɔya diile daraan Nineva vuosi nan hagɔ zie a galɔn nɔ, dama Jona dɔ mɔnɔna Nɔmɔn wɔa a yi ba wa die ba va wa ba tumbiatɔ; n bala nɔ, vuodieke dɔ tɔanna Jona benne gie.”

Nyɔngbanɔn popoli wɔa (Mat. 5.15; 6.22, 23)

33 “Vuon ka chɔgɔsa popoli ta nagɔ ka a lɔbɔra yaa a nagɔ kpalɔ a bubike ama vɔ nanan nagɔ ka a sagɔ wa jadieke dɔ jualɔna ma, amɔ vuosi dɔ keɔ juu ba nan ye ka chaaɔku.

34 Fɔ nine yine fɔ nyɔngbanɔn popoli. Die wɔa fɔ nine dɔ keɔ vɔna, fɔ nyɔngbanɔn mana nan suuli anan chaanɔn; ama fɔ nine dɔ keɔ a ka vɔna, fɔ nyɔngbanɔn mana nan dɔ bie lɔmɔn ma.

35 Nɪ wa sɪmma dɪ chaan̄ dieke dɪ benne nɪ ma wa da keŋ bɪrɪŋ lɪmɪŋ.

36 Die wɪa dɪ yɪ fɪ nɪyɪŋbanɪŋ mana dɪ suuli an̄an̄ chaan̄, ta jɪgɪŋ dɪ ka bie lɪmɪŋ ma, ka mana nan mɪŋŋɪ chaan̄ farrɪtata a nɪasi popoli dɪ ŋaana a chaan̄ yɪ fɪ die wo.”

*Yisa die dɪ galinna Farasisi an̄an̄ mɪraha dɪdagɪrɪba dene
(Mat. 23.1-36; Maki 12.38-40)*

37 Die Yisa die dɪ balla wɪaha gie a kpatɪ wa, ta Farasisi vuon̄ wɪnyɪ die dɪ wa wa dɪ v̄ keŋ an̄ wɪnyɪ an̄an̄ wa dɪi nyɪndiike, die wɪa die v̄ ga a ga a kalɪ dɪ v̄ dɪi nyɪndiike he.

38 Die dɪ yɪ Farasisi vuoke mamachi, Yisa die dɪ kana ka nɪtɪ v̄ nuusi ta yaala v̄ dɪi nyɪndiike he.

39 Ta tɪ Yɔmɔtɪen̄ Yisa dɪ balɪ wa dɪ, “Nɪnɪŋ Farasisi vuosi nɪ ŋaan̄ daaraa nɪ nyachibisi an̄an̄ nɪ tumbala kɪasi, ama ta nɪ sɔgɪtɪ dɪ suuli an̄an̄ halɪ an̄an̄ sɔgɪtɪan̄.

40 Nɪnɪŋ gaantɪba gie! Daa Nɪmɪŋ dieke die dɪ naanna a kɪasɪ naanna a sɔgɪtɪ gban̄?

41 Yɪma zɔɔlɪntɪelɪŋ jadieke dɪ benne nɪ nyachibisi me an̄an̄ nɪ tumbala ma an̄ jaan̄ mana yɪantɪ a yɪ nɪ.

42 “Nɪnɪŋ Farasisi mba, wɔbɪan̄ bie nɪ ma. Nɪ naga nanjɔɔŋ an̄an̄ bɔŋɔ an̄an̄ neeri an̄an̄ nyɪntɪ a tan̄ ban̄ sɔŋ a nagɪ kaanɪ a yɪa Nɪmɪŋ, ama ta va jadieke dɪ yɪne nɪŋŋmɪna v̄ mɪraha ma; sɪba wusie sarɪya diile ta ka cho Nɪmɪŋ. Genhe die mɪna nɪ yɪme, a gɪtɪ nɪ yɪnana Nɪmɪŋ nyɪntɪ ban̄ sɔŋ kaanɪ wa.

43 “Nɪnɪŋ Farasisi, wɔbɪan̄ bie nɪ ma, dama nɪ yaala vuokɪuma jɪgikasɪka Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juone me, ta bɪ yaala ba wasɪma nɪ an̄an̄ jɪlɪma nyɔgɪtɪ ma.

44 Wɔbɪan̄ bie nɪ ma, dama nɪ sɪ sɪba kuntɪ vɔrɪtɪ dɪ lɔbɪrɪna vuosi dɪ ka yesehe ta chɔŋ a ma.”

45 Die wɪa mɪraha dɪdagɪrɪba wɪnyɪ dɪ balɪ yɪ wa dɪ, “Dɪdagɪrɪ, fɪ bala naa nɪŋ zɪa wa tɪ gban̄.”

46 Yisa die dɪ yɪŋŋɪ a balɪ dɪ, “Nɪnɪŋ mɪraha dɪdagɪrɪba wɔbɪan̄ bie nɪ gban̄ nɪ ma dama nɪ chie vuosi chiidɔnsa dɪ faasɪna a dɔnsɪ an̄an̄ ba baan̄ chii ama nɪ gban̄ gban̄ nɪ ka sun̄ŋɪ be dɪ ba chii.

47 Wɔbɪan̄ bie nɪ ma, dama nɪ ka tuose Nɪmɪŋ naazɔalɪba wɔbalɪkaha ama ta mɪa ta wɔnsa ba kuntɪ vɔrɪtɪ a vɪna, ban̄ŋ die ba yɪne naazɔalɪŋ diekemba nɪ chɔŋkɔsɪlɪba die dɪ kɔna wa ta nɪ gban̄ nɪ ka tuose Nɪmɪŋ naazɔalɪba wɔbalɪkaha.

48 Nɪ yɪne wudieke wo, die dagɪna vuosi dɪ nɪ seŋ saagɪ wudieke nɪ chɔŋkɔsɪlɪba dɪ yɪne wo, dama die ba kɔsɪ wa Nɪmɪŋ naazɔalɪba ta nɪ dɪan̄ dɪ mɪa ba vɔrɪtɪ.

49 Naa chɪan̄ ma, die yɪantɪen̄ Nɪmɪŋ die dɪ baari dɪ, ‘N nan tɔŋ naazɔalɪŋ an̄an̄ tɔntɔntɪŋ ba jɪgɪŋ, ta ba nan kɔsɪ batan̄ ta mugɪsɪ batan̄ dɪan̄.’

50 Die wɪa n̄ nan datɪ leleke gie vuosi tɪba an̄an̄ ba kɔna naazɔalɪba a nɪŋ dɔnɪa piiliku,

51 a nɪŋ die ba kɔna Abeli a ga tugɪ Zakaria, vuodieke die ba kɔna Nɪmɪŋ kaabɪŋ koriku an̄an̄ Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpenkɪkɔ sɔnsɔkɔ. N bala nɪ wusie, leleke gie vuosi nan ye tɪbɪdatɪŋ yaa gamma vuosi gie mana kumbu wa.

52 “Nɪnɪŋ mɪraha dɪdagɪrɪba, wɔbɪan̄ bie nɪ ma, dama nɪ ligɪ wo Nɪmɪŋ wɪa dɪ vuosi da keŋ sɪmma a chɪasɪ, ama nɪ gban̄ nɪ zeti wo a sɪbɪŋ, ta kaga vuodiekemba dɪ mɪnana dɪ ba sɪmma ha.”

⁵³ Die Yisa di bala v nyuj mi wo ta muraha didagurba anjan Farasisi di ju sunyuruj anjan wa, die ba piili a piasa wa wopiasika pam yaa gamma v baluku ma,

⁵⁴ a mia yaala di v bali a chovst anj ba yigi wo.

12

Gigaantij wia

(Mat. 10.26, 27)

¹ Womi die vuosi tuse tuse die di laguj ta die a tiba tamba nagisi ma, die Yisa die di wolij a piili a bala a yia v kvanandusurba di, "Ni summa Farasisi vuosi beriku dama ba yiwo gigaantuj.

² Jadieke mana di loburuna lele nan daansi nyuj yaaluj ma, ta wolonburukuj mana dian nan nyuj yaaluj ma.

³ Die wudieke mana ni bala lumuj ma ba nan daansi wuj ka yaaluj ma; ta wudieke dian ni posuna a bali juonj me nan daansi a musli yaaluj ma.

Muna ti mu ti chiguma njmaamuj?

(Mat. 10.28-31)

⁴ "N zvaluj, n bala ni, ni da chiguma vuosi njmaamuj, dama ba nan biagi kuv ni nyujbanuj ama ka kvanj chaanj ba kaanj biagi a yi ni wuj.

⁵ N kpaama ni yaa gamma vuodieke ni muna ni chigi: Ni chiguma Nabidie Nmuj, vuodieke di baanj biagi kuv ni ta bi yaa yiko a baanj nan biagi a nagj ni a taanj boli dieke di wone kpisiku me wo. Wusie manj bala ni di ni chiguma wonuj.

⁶ "Ba ka daa nembisi anv wa kobisi-le? Ama ta Nmuj ka daamma a kaanj mana wia.

⁷ Nunuj nuj Nmuj siba ni sikpej zoosi vnanj muj. Die wia ni da chiguma njmaamuj; dama ni yaa nyvart a tianj nembisisi pam.

Vvart fu gban yaaluj ma di yiwo Yisa kvanandusur

(Mat. 10.32, 33; 12.32; 10.19, 20)

⁸ "N bala ni; vuodieke mana di a kejj a vvarj v gban vuosi me di v yiwo n vuonj, die gban gban manuj vuota Bva di nan vvarj wa yaaluj ma Nmuj malakasisi nujja.

⁹ Ama vuodieke di baart v ka yi n vuonj vuosi jigij, die gban gban manuj vuota Bva di nan bali di n ka siba wa Nmuj malakasisi nujja.

¹⁰ "Ta vuodieke dian mana mana di kejj bali wubianj yaa gamma manuj vuota Bva wa Nmuj nan nagj v taali a chaa wa; ama vuodieke nuj mana di kejj bali wubianj yaa gamma Nmuj Halikasika ma, Nmuj kaanj wanj nagj v taali a chaa wa.

¹¹ "Ama ba kejj yaa ni ga Nmuj jiamuj juone me yaa tujgbanjka nyujkura yaa nyujkura jigje di ba dii ni sariya ni da vaa di mugisi ni anjan ni baanj nan bali die yaa a gbati ni gbanj a taanj.

¹² Sanja di kejj tugj Nmuj Halikasika nan dagj ni wudieke ni baanj nan bali."

Nyintitiej dieke di yine gaamv wa nandagurj

¹³ Mi daa wonyi die di bie kpikpaaku ma ta bali yi Yisa di, "Didaguru, bali yi n mu wa, di v vaa manj nanj wa puo faari dieke ti chovj di vana a ziej ti wo."

¹⁴ Die Yisa die di yinjji a bali wa di, "N zva, muna yina muj sien di n dii ni sariya yaa di n puo ni faari a yi ni bale wo gie?"

¹⁵ Die Yisa di bi bali a yi ba mana di, "Ni summa nyinti yaaluj wia, daa nyinti pam bala ka yi vuota miivoli."

16 Womi die ɔ taan ba nandaguru gie di, “Nyintitien wonyi die yalla ɔ kwan, ta ka yia wa nyindiike pam;

17 Die ɔ piili a yile ɔ son ma di, ‘N baan yiwo lala, dama n wo jigiri n baan nan nagi n nyindiike mana a yi.’

18 Die ɔ bali yi ɔ gban di, ‘Naa man nan yi; n nan nmabi n bombontiti ta mu nyunkuma, ta nagi n zaaha anjan n nyinti mana a yi mi’.

19 Ta wa bali yi n gban gban di, ‘Sikpen nansitien, n yaa nyindiike pam n baan nan dii a tugi buna pam. Die wia n nan di voose ta die ta nyuo ta yaa sogfialu.’

20 Ama Nmuɔ die di bali a yi wa di, ‘Fonon gaanke gie, jinne yuku gie, baa fu waari wa fu musu, an ti ye vuodieke di bala ɔ nagi fu nyinti gie mana fu wonsina a zie wo?’

21 “Tɔ, vuodieke nuɔ mana di yaalnana nyinti a yia ɔ gban, ama ta wo nyinti Nmuɔ jigiri, nan daansi su siba daa gaanke gie.”

Yime Nmuɔ yada

(Mat. 6.25-34)

22 Die Yisa die di bali ɔ kwanandusiriba di, “Die wia n bala ni di ni da vaa ni berin mugisi ni yaa gamma jadieke ni baan nan dii yaa jadieke ni baan nan yeegi,

23 dama musu tian nyindiike, ta nyungbanke dian di tian nyinyeeke.

24 Ni daansima nembisi, a ka bura yaa a gobe; a dian a wo nyindiike bombonti ama Nmuɔ yinana ha nyindiike; ni ka yaa nyuari pam a tian nembisi?

25 Ni jabia baan nan biagi a nagi buna a gɔti ɔ buna ma ɔ musu wia di mugisine wo wia?

26 Ni kana ka biagi a yi wubike gie, bia ni mugisi ni gban anjan nyintialikaha.

27 Ni daansi tuwute anjan a vunu; ama a ka tuma yaa a yaala nyinyeeke yia a gban. Ama n bala ni, naan Solomoni anjan ɔ nyinti anjan ɔ nyinyeekivuna mana, die wo jayeeke ka vuna a tugi tuwutehe kaani.

28 Du yi naa, Nmuɔ di yia huuti a vunu, nyindiekemba di naana beri jinne ama sorin bolin diihe wo, ɔ kaan yi ni nyinyeeke? Nnuɔ vuodieke yada di kana a ka dala wa gie!

29 “Na chian ma ni da vaa di mugisi ni anjan jadieke ni baan nan dii yaa nyuu.

30 Vuodieke di kana ka siba Nmuɔ naana chiga a yaala nyinti gie mana, ama ni Choon Nmuɔ siba a baari di ni yaala ha muɔ.

31 Die wia ni vaa ni бага bemme Nmuɔ naari ma ta ɔ nan nagi nyinti gie mana a yi ni.

Arizanna nyinti wia

(Mat. 6.19-21)

32 “Nnuɔ n vuosi dieke di kana ka dala naa, ni da vaa nmaamuɔ yalla ni, dama ni Choon Nmuɔ yaa wa sogfialu anjan ɔ bala ɔ nagi naari dieke a yi ni wa.

33 Die wia ni nagi ni nyinti mana ni yalla a daa a nagi ligirehe yi zoolntielin, ta ni nan ye nyinti di wone kpatu, nyinti nan di bie arizanna ma, ta kaan vuari, dama gaaruɔ kaan gbigi mi, ta nyinyugika kaan chusɔha.

34 Dama jigidieke fu nyinti di benne, mi dian fu son di beri.

Yonisi dieke di yine siri wia

³⁵ “Nı yi siri a gbara wudiekemba dı kienene ta nı vaa nı popolisi chaan,
³⁶ sɔba yonɔsɔ diekemba dı chusɔnana ba tien dı ɔ nyɔn hɔgɔ faaritɔ banwɔla ma a kenj wo, amɔ ɔ kenj kenj kpaasɔ sanɔarɔ ba nan yuorike lagɔ lagɔ a yi wa.

³⁷ Sɔgɔfɔlɔnɔ bie yon diekemba ba tien dı kenne a haari ba ta ba chɔsa wa. Wusie manɔ bala nı, ba tien wo nan vaa ba kala ta yi ba nyindiike an ba dii.

³⁸ Dı yi ba tien dı kenj kenj, tanseese yaa kparaan kpan sanɔa ta ye ta ba chɔsa wa, sɔgɔfɔlɔnɔ nan dı bie ba ma.

³⁹ Nı sɔmma genke, dı yi tigin tien dı sɔba sanɔa dieke gaarɔ dı bala ɔ kenj ɔ tigin me, ɔ kaan vaa gaarɔ wa wı ɔ tigiri a juu; ɔ nan dı gbarɔ.

⁴⁰ Nɔnɔn nı gban nı yi siri a gbara, dama manɔn vuota Bɔa nan kenj sanɔa dieke nı kana ka yile dı n nan kenj.”

Yomɔ dı mɔna ɔ tuo ɔ tien nɔan dene

(Mat. 24.45-51)

⁴¹ Womɔ Piita die dı piast wa dı, “Tı Yomɔtien, tɔnɔn fɔ taana nandagɔri gie a yɔa yaa vuonɔ mana?”

⁴² Ta tı Yomɔtien Yisa die dı yinɔi balɔ wa dı, “Yomɔ bɔa yine yɔan tien ta yie ɔ Yomɔtien dı dagɔna dı ɔ yi wudieke? Wɔnɔn ɔ yine vuodieke ɔ Yomɔtien dı nan vuari dı ɔ daansɔma ɔ yomɔ chanchaalɔba ta yuma ba nyindiike sanɔa dieke dı mɔna.

⁴³ Dı yi ta ɔ Yomɔtien dı kenj tigin ta ye wo ta ɔ tuma die wo gban gban, sɔgɔfɔlɔnɔ nan dı bie ɔ ma.

⁴⁴ Wusie manɔ bala nı, ɔ nan nagɔ wa a zien dı ɔ daansɔma ɔ nyinti mana mana,

⁴⁵ ama ɔ yi yomɔbɔan, ɔ nan dı yile ɔ sɔn ma dı ɔ Yomɔtien wo kaan kenj lagɔ lagɔ, ta piili a niga ɔ yomɔ chanchaalɔba ta wɔnɔn ɔ nan dı die ta nyu bugɔ.

⁴⁶ ɔ Yomɔtien wo nan yinɔi kenj daa dieke anan sanɔa dieke ɔ kana ka yile dı ɔ nan kenj. ɔ kenj kenj, ɔ nan datɔ ɔ tɔbɔn pam ta yi wo sɔba ɔ nɔana yie vuodiekemba dı zetinene nɔan die wo.

⁴⁷ “Yomɔ dieke dı sɔbɔna jadieke ɔ tien dı yaalala ɔ yi, ta ka yi siri dı ɔ yi wudieke ɔ tien wo dı yaalala, nan ye tɔbɔdatɔn anan tɔbɔtɔ pam,

⁴⁸ ama yomɔ dieke dı kana ka sɔba wudieke ɔ tien wo dı yaalala, ta yi wɔnɔn chɔsɔ, ba nan tɔbɔ wa bɔta ta va wa. Vuodieke ba yɔna pam ba nan piast pam a nyɔn wɔnɔn ɔ jigin; ta vuodieke dɔan ba nagɔna pam pam a yi ɔ nuusi me, ba nan piast pam a nyɔn ɔ jigin.

Puole wɔa

(Mat. 10.34-36)

⁴⁹ “Manɔn n kenye mɔn dı kenj taan bolin tɔngbanɔka ma, dı tɔn nan yi mɔn nansɔn dı yi dı tɔngbanɔka wɔn die.

⁵⁰ Nɔmɔn nyaan sɔla dieke n bala n sɔ wa vaa n sɔn dı chɔsɔ mɔn, sie ka kenj yi a tɔan.

⁵¹ Nı yile dı n kenye mɔn anan sɔgɔɔbagɔn tɔngbanɔka ma? Aayɔ. N bala nı, n kenye mɔn anan puole.

⁵² A nyɔn jinne yaa gamma, vuosi banɔ nan dı bie tigin me, ta kenj puo; ba bataa nan chɔsɔ bale wo, ta bale wo dɔan chɔsɔ bataa wa.

⁵³ Chɔbalɔn nan kenj chɔsɔ ba ballɔ dembisi, ta ballɔ dembisi dɔan kenj chɔsɔ ba chɔbalɔn; nɔlɔn dɔan nan kenj chɔsɔ ba hɔgɔlɔba ta hɔgɔlɔba dɔan kenj chɔsɔ ba nɔlɔn; nɔlɔn nan kenj chɔsɔ ba lɔahalɔtɔ, ta lɔahalɔtɔ dɔan nan kenj chɔsɔ ba nɔlɔn.”

Saŋŋa sɪbɪŋ wɪa
(Mat. 16.2, 3)

⁵⁴ Womi Yisa die dɪ balt ʏ kɪkpaaku dɪ, “Nɪ ken yese nuɪmaan ɲmɪŋ nanɪŋ chaan nɪ ɲaan baari dɪ, nuɪŋ baa ka nu muɪ aŋ ka seɪ nu.

⁵⁵ Nɪ a ken a ye ta bulɔɪsɪŋ nɪga nyɪnna nuudiigɪŋ chaan nɪ ɲaan baari dɪ jigiri nan dɪ tuuli aŋ ka ken ʏi.

⁵⁶ Nuɪŋ gigaantɪba gie, nɪ ɲaan biagi a daansɪ tuɲɲbanɲa aŋaŋ ɲmɪnsikpeŋ wudieke dɪ yinene ta daga a chɪasi, ta bia yine nɪ ka biagi sɪba lele saŋka gie chɪasi?

Wɪa wɔnsɪŋ wɪa
(Mat. 5.25, 26)

⁵⁷ “Bia yine nɪ ka biagi a sɪba wudieke dɪ mɔna dɪ nɪ ʏi a ʏi?

⁵⁸ Du ʏi vuon dɪ yaa fu gara naaltan, kpanɲi fu gban aŋ nɪ wɔnsɪ wuri nɪ yene bie sieku me wo, dɪ daa die v nan yaa fu ga vuodieke dɪ dinene sarɪyaka jigɪŋ aŋ sarɪya diiru wo nagi fu a ʏi dansarika didaansɪba jakuɔŋ nuusi me aŋ v nagi fu ʏi dansarika sɔŋ.

⁵⁹ N bala nɪ, kaan ken nyɪŋ mi a ga tuɲi saŋŋa dieke fu baan nan tuŋ ba bala fu tuŋ ligire dieke wo mana.”

13

Vuon dɪ ka chɪɪ nyɪŋ v tɔntɔmbiati ma v nan kpi

¹ Saŋka mi vuosi batan die dɪ bie mi a balt Yisa yaa gamma Paliti* dɪ kɔna Galili vuosi saŋŋa dieke die ba kaabɪna ʏia ɲmɪŋ.

² Yisa die dɪ ʏɪŋɲi a pɪasi ba dɪ, “Nɪ yile dɪ Galili vuosisi die ba kɔna wa tɔmbiati die faasi dala muɪ a taŋ ba chanchaalɪba mi?

³ Aayi; ama n bala nɪ, du ʏi nɪ ka chɪɪ nyɪŋ nɪ tɔntɔmbiati ma, nɪ nan kpi sɪba ba kpine die wo.

⁴ Siloami jarɪnbɪsa die dɪ nanna a kɔs vuosi ban aŋaŋ anu wo, nɪ yile dɪ die vuosi tɔmbiati die taŋ ba chanchaalɪba die dɪ benne Jerusalemi ma wa?

⁵ Aayi, ama n bala nɪ, du ʏi nɪ ka chɪɪ nyɪŋ nɪ tɔntɔmbiati ma nɪ mana gban nan kpi.”

Tɪ dieke dɪ kana ka nyɪna nyɪŋnyɪŋka nandagɪŋ

⁶ Womi Yisa die dɪ taan ba nandagɪŋ gie dɪ, “Daa wɔnyɪ die sone tuɲnyɪŋka v kɔan ma, ta die ga a yaala nyɪŋnyɪŋka ka sikpeŋ me dɪ v kpaa, ama die v ka yeye.

⁷ Die wɪa die v balt a ʏi vuodieke dɪ daansɪnana v kɔaku dɪ, ‘Ye, bɪna ataa wɔnna maŋ chɔŋ kien gie a yaala nyɪŋnyɪŋka tɪka sikpeŋ ta ka yeye. Chɪaka taan, bia wɪa ka nan dɪ zie a chɔsa tuɲɲbanɲa?’

⁸ Ama didaansɪru wa die dɪ ʏɪŋɲi bala wa dɪ, ‘Jakɔŋ, vaa ka bɪmbalɪmuɪ a gutɪ ta n nan tuu a gɪɪŋke a ʏi huɔsɪŋ a ʏi ka chɪan ma,

⁹ aŋ tɪ ye ka nan nyɪŋ nyɪŋnyɪŋka bɪŋ chaan? Ka ka nyɪŋya n nan chɪaka taan.”

Yisa die dɪ gbaanna hɔɲv dieke dɪ yine gbarɪɲɪ davɔsɪkɪri daraan dene

¹⁰ Davɔsɪkɪri daari Yisa die dɪ bie ɲmɪŋ ɲamɪŋ juon me a daga;

¹¹ ta hɔɲv wɔnyɪ die dɪ bie mi jumbɪan die dɪ bie v ma a vaa v bɪrɪŋ gbarɪɲɪ bɪna ban aŋaŋ anu. Die v guriye muɪ a ka biagi hagɪziele.

* 13:1 13.1 Paliti die ʏiwo Romani vuosi jakuɔŋ wɔnyɪ.

12 Yisa die di yene wo die ɔ wa wa a ken nyun a balɔ a yi wa di, “Hɔɔ, fɔ yɔagɔɔ vaa fɔ mun.”

13 Ta die nagɔ ɔ nuun a diisi ɔ ma, ta lele womi, die ɔ tuntɔ ta biri Nmun.

14 Die Nmun jiamun juoku jakɔɔ die di ju sunyuru, dama Yisa die di gbaana hɔɔ wa davɔɔstɔ daari wɔ; die wɔ die ɔ balɔ vuosisi di, “Daraa ayɔaba benne bakɔɔ ma di ti yaa a tumma, die wɔ nɔ kiere hanun daraa mi an ɔ gbaan nɔ, ama da ken davɔɔstɔ daari di ɔ gbaan nɔ.”

15 Ta ti Yɔmɔtien Yisa die di yinji a balɔ wa di, “Nunun gɔgaantɔba gie, nɔ wɔnyɔ njan a forisi wo nɔ niige yaa nɔ bonsi a yaa ga a yi ha nyaan davɔɔstɔ daan.

16 Ta hɔɔ wa gie di yine Abarahami haagun vuodieke Sitaani di birun wa yɔmɔ bɔna ban anan anɔ, di ka mu di n gbatɔ wa taan davɔɔstɔ daari?”

17 Yisa die di bala naa wa viivi die di yigi ɔ dataasɔ mana; ta kpɔkpaaku sugɔ die di fiati anan mamachi wudiekemba ɔ yinene wo.

Nyumburɔbiɔ nandagɔ

(Mat. 13.31, 32; Maki 4.30-32)

18 Ka kɔan chaan Yisa die di pɔasɔ ba di, “Nmun naari sɔ sɔba bɔa? Bɔa man baan nagɔ a magɔsɔ ka?

19 Ka nɔasɔ wa kanmun bin, daa wɔnyɔ di nagɔna a ga bɔri ɔ kɔan ma, die ka birun a ga birun tun nembisi die di yɔga a tuusi ka sikpen me.”

Dabɔti nandagɔ

(Mat. 13.33)

20 Ta Yisa die di bɔ pɔasɔ ba di, “Bɔa man baan nagɔ Nmun naari a magɔsɔ?

21 Ka nɔasɔ wa dabɔti hɔɔ di nagɔna a lagun paanɔ zɔn dieke di dala ma an bɔ mana di yiri wo.”

Sanvabike wɔ

(Mat. 7.13, 14, 21-23)

22 Sanja dieke Yisa die di benne sien me a gara Jerusalemi wa, die ɔ daagɔ tɔgɔkɔma anan tunkpannɔsɔ a daga vuosi Nmun wɔ;

23 die vuon wɔnyɔ die di pɔasɔ wa di, “Jakɔɔ, vuodiekemba di bala ba ye gbatitaankɔ ba nan yi bɔta yaa ba nan di dala?”

Yisa die di balɔ a yi ba di,

24 “Sie nɔ kpannɔ nɔ gban a dɔa sanvabike a juu mi. N bala nɔ, vuosi pam nan daansɔ mɔa di ba juu ama ba nan waari ka juule.

25 Tigiri tien di ken hagɔ a ligi sanvɔri, ta nɔ wɔari a zie yene me, ta kpaasa sanvɔri a wasa a baari di, ‘Jakɔɔ yuori sanvɔri a yi t’, ama sanka mi ɔ nan yinji a balɔ nɔ di ‘N ka sɔba jigidieke di nyinna.’

26 Sanka mi nɔ nan yinji a balɔ wa di, ‘Tɔnun anan fɔ die dinene ta nyuo, ta fɔ dagɔ ti Nmun wɔ ti tun ma.’

27 Ama ɔ nan daansɔ bɔ a baari, ‘N ka sɔba jigidieke nɔ nyinna.’ Ta balɔ nɔ, ‘Nɔ gamma ta va manun, nunun vuobɔti gie mana.’

28 Ta nɔ nan nagɔ nɔ a taan yen me; ta nɔ nan ye Abarahami anan Aziki anan Jakɔbu anan Nmun naazɔalɔba mana, ta ba bie Nmun naari ma, ta nɔ nan di kɔma ta nɔba nɔ nyina.

29 Vuosi nan daansɔ nyun nmun pɔstɔkun anan nmun juukin anan nuudiigin anan nuugal chaan a ken kɔli Nmun naari ma a dii nyindiike.

30 N baanaa, vuosi batan dieke di wɔarɔna kɔan lele nan ken bie nunja, ta vuosi batan dieke di benne nunja lele nan ken wɔari kɔan.”

Yisa die di yalla choti anan Jeruselemi vuosi dene (Mat. 23.37-39)

³¹ Saŋka mi gban gban Farasisi vuosi batan die di keŋ Yisa jigij a balɔ a yɔ wa di, "Sie fu nyɔŋ giena a ga jigigaan, dama naan Herodi yaala ɔ kuv fu muɔ."

³² Ta Yisa die di yinɔi a balɔ ba di, "Wɔnɔn Nɔmɔndarika gie, nɔ ga balɔ wa di, 'N nan di vɔara jumbiatɔ ta gbaama vuosi jinne anan sorin, ta daraa ataa wa daraan n nan kpɔti n tɔɔma.'

³³ Ama a nyɔŋ jinne anan sorin anan vɔntɔn di mu di n bemme sien me, dama di ka mu di ba kuv Nmuɔ naazua jigigaan sie Jeruselemi ma.

³⁴ "Nchɔanaawee, Jeruselemi vuosi, nɔnɔn vuodiekemba di kɔna Nmuɔ naazualiba, ta bi taa vuodiekemba ɔ tɔnna nɔ jigij wo tana a kuv wa, buɔmɔta man mɔa a yaala di n lagɔsɔ nɔ buɔnyɔ sɔba kpɔanɔn di ŋaana lagɔsɔ ka ballɔ ka chobiti chɔan ta nɔ ka saaga.

³⁵ Ye, Nmuɔ vaa nɔ jɔamɔn juokpenkpɔku ta ka zie yɔrɔ. N bala nɔ, a nyɔŋ jinne yaa gamma, nɔ kaan bi ye muɔ buɔra a ga tɔgtɔ saŋa dieke nɔ baan nan balɔ di, 'Alibarika bie vuodieke di kennene Nabidie Nmuɔ saan ma.' "

14

Yisa die di gbaanna daa wɔnyɔ die di yɔvaginɔ dene

¹ Davɔsɔkɔrɔ daan kaanɔ Yisa die di ga Farasisi nyɔŋkɔra wɔnyɔ tigin di ɔ dii nyindiike, die vuosisi die di muɔnɔi a daansa wa.

² Mi yɔvagtien wɔnyɔ di keŋ ɔ jigij, die ɔ nagɔsɔ anan ɔ nuusi murɔna.

³ Die wɔa Yisa die di pɔasɔ Farasisi anan muraha dɔdagurɔba di, "Tɔ muraha saagɔya muɔ di ti gbaan davɔsɔkɔrɔ daraan yaa ti da gbaan?"

⁴ Ama die ba tari. Yisa die di nagɔ ɔ nuun a gbɔ daa wa ta gbaan wa ta vaa ɔ ga.

⁵ Ta die a balɔ yɔ ba, "Du yi nɔ wɔnyɔ di yallɔ bonin yaa naagɔn ka nan bulun me davɔsɔkɔrɔ daari kaan yi lagɔ lagɔ a ga a vɔari ka?"

⁶ Ama die ba ka biagɔ a yinɔi a balɔ wa wɔnɔ.

Sɔnɔ fu gban tɔngban wɔa

⁷ Mi Yisa die yene chaamba di vɔarinana vuokpɔma jigikasɔha, ɔ kpaan ba di;

⁸ "Du yi ba keŋ a wa fu di fu keŋ banwɔla ma, da keŋ ga kala vuokpɔma jigikasɔka, dama di nan biagɔ yi ta ba wa wa vuodieke di tianna fu

⁹ an vuodieke di wana nɔ wa nan keŋ fu jigij a balɔ fu di, 'Hagɔ ta yɔ wa fu jigikasɔkɔrɔ.' Mi nan dii viivi ta ga kalɔ vuosi kɔan.

¹⁰ Ama ba keŋ a wa fu, ga kala vuosi kɔanɔan, amɔ vuodieke di wana fu di keŋ keŋ ɔ nan balɔ a yɔ fu di, 'N zɔa, keŋ jvalɔ kala vuokpɔma jigikasɔkɔrɔ ma.' Mi nan ye juluma fu chanchaaliba mana jigij.

¹¹ Dama vuodieke mana di kɔtɔna ɔ gban Nmuɔ nan sɔnɔ wa tɔngban, ama vuodieke di sɔna ɔ gban tɔngban, Nmuɔ nan kɔti wa ŋmuɔsikpen."

Vuodiekemba di mɔna nɔ wa wa wɔa

¹² Mi Yisa die di balɔ a yɔ vuodieke die di wana wa wa di, "Du yi fu keŋ yaa dɔɔga, da keŋ wa fu zɔalɔn yaa fu nɔballɔ yaa fu maarɔn yaa fu chanchaalɔn ligire tielin, dama fu wa ba ba dɔan ba nan yinɔi a wa fu a yinɔi tun fu wudieke fu yine wo.

¹³ Ama fu keŋ yaa dɔɔga wa zɔɔlɔntielin anan gbarɔgɔsɔ anan gbɔlɔsɔ anan yɔsɔ,

14 ta nan ye alibarika, dama ba kaanɔ biagɔ a yinɔi tun fu, Nɔmɔn nan tun fu sanɔa dieke vuovɔna dɔ kenɔ hagɔ kun me.”

Duɔga kpenkɔrika nandagɔri wɔa
(Mat. 22.1-10)

15 Die vuodiekemba dɔ dinene ananɔ Yisa wɔnyɔ dɔ wɔnnana Yisa balɔku vɔ balɔ a yɔ wa dɔ, “Sugɔfɔlɔnɔ bie vuodiekemba dɔ bala ba daansɔ kala Nɔmɔn naari ma a dii nyindiike!”

16 Yisa die dɔ yinɔi balɔ wa dɔ, “Daa wɔnyɔ die benne a kenɔ yaala vɔ dii duɔgakpenkɔriɔn, ta die a posi vuosi pam.

17 Die duɔgaka diile sanɔa die dɔ gbigine wo, die vɔ tun vɔ tuntuntu dɔ vɔ ga balɔ vuodiekemba ba wone a posi wo dɔ, ‘Nɔ kenɔ, jaanɔ mana yi siri mun!’

18 Ama ba mana die dɔ piili a bala wudieke wɔa ba kana kaanɔ biagɔ a kenɔ. Die bumbunɔan vuoke dɔ baari dɔ, ‘N daa wa tunɔban ta dɔ mu dɔ n ga ye ke, die wɔa yɔ mun sien an n ga.’

19 Ta wɔnyɔ dɔanɔ die dɔ baari dɔ, ‘N daa wa naakvaka ban; die wɔa yɔ mun sien an n yaa ha a ga magɔsɔ ye.’

20 Wɔnyɔ dɔanɔ die dɔ baari dɔ, ‘N faari wa hɔgɔ daraa gie nvanɔ die wɔa n kaanɔ biagɔ kenɔ.’

21 Die tuntuntu wa die dɔ yinɔi ga a balɔ vɔ tienɔ wo wɔaha gie mana. Die vɔ tienɔ wo dɔ ju sunyɔriɔn ta balɔ yɔ vɔ tuntuntu wa dɔ, ‘Nyɔn lagɔ lagɔ a ga tɔka sieti me a wa zɔɔlntielinɔ ananɔ gbarigɔsɔ ananɔ yɔsɔ ananɔ gbɔhɔsɔ a yaa ba viiri kenɔ.’

22 Ka kvanɔ chaanɔ tuntuntu wa dɔ kenɔ baari dɔ, ‘Jakɔvɔn, fu bala dɔ n yi wudieke wo, n yiye mun, ama yɔalɔn yene bie juoku sun.’

23 Die wɔa vɔ tienɔ wo dɔ balɔ wa dɔ, ‘Bɔ nyɔn ga tɔka lɔga a daansɔ siekɔriɔma ananɔ siebisisi me, a yaalɔ vuosi a kenɔ juu amɔ n tigiri nan suuli.

24 Ama vuodiekemba die n wolinne a posi wo wɔnyɔ gbanɔ nvanɔ kaanɔ lan n duɔgaka nyindiike he.’ ”

Yisa kvanɔ dɔsɔnɔ wɔa
(Mat. 10.37, 38)

25 Sanɔa kaanɔ, die kɔriɔkpaanɔ pam die dɔdɔ Yisa, die vɔ yinɔi a balɔ yɔ ba dɔ.

26 “Vuodieke mana dɔ yaala vɔ bemme n jiginɔ, sie vɔ chome mun a tɔanɔ vɔ chone vɔ chɔɔn ananɔ vɔ nun ananɔ vɔ hɔgɔ ananɔ vɔ ballɔ ananɔ vɔ numballɔ ananɔ vɔ gbanɔ gbanɔ miivoli die. Dɔ daa die vɔ kaanɔ biagɔ a yi n kvanɔandɔsɔsɔ.

27 Ta vuodieke dɔanɔ mana dɔ kana ka viigi vɔ kunɔ dagarɔkunɔ a dɔ n kvanɔ, kaanɔ biagɔ a yi n kvanɔandɔsɔsɔ.

28 Dɔ yi vuonɔ dɔ yaala vɔ mu tigikɔriɔn, sie vɔ wolinɔ a kala a summa ka ligire nvanɔ, a summa baari vɔ ligire nan tɔgɔ yaa ka kaanɔ tɔgɔ.

29 Dama vɔ ka yi die, ta piili tigiri ta kenɔ ka biagɔ a mu ka kpatɔ, ta vuosi dɔ yese ke ta sɔba baari vɔ ka biagɔ mu ka kpatɔ, ba nan vɔari wa fala.

30 Ba nan baari dɔ, ‘Daa wa gie die piiliye mun dɔ vɔ mu ama vɔ ka biagɔ kpatɔ.’

31 Dɔ yi naanɔ dɔ yaa vuosi tuse banɔ a nyɔn gara vɔ wagu vɔ chanchaanɔ dɔ yalla tuse banɔsɔ-le, vɔ nan wolinɔ kalt a daansɔ vɔ gbanɔ ye dɔ vɔ yaa hagɔriɔn a baanɔ nan biagɔ a tuoli vɔ chanchaaka.

32 Dɔ yi vɔ wo hagɔriɔn vɔ nan tunɔ tuntuntu anɔ ba wolinɔ dɔa vɔ nuɔnɔa a nagɔ vanɔ a dagɔ vɔ chanchaaka dɔ vɔ kaanɔ biagɔ a wagu wa.”

33 Yisa die dɔ balɔ kpatɔ ba dɔ, “Die gbanɔ gbanɔ nɔ wɔnyɔ mana dɔ kaanɔ biagɔ a yi n kvanɔandɔsɔsɔ sie vɔ nagɔ nyinti mana a taan.”

Yası wıa

(Mat. 5.13; Maki 9.50)

³⁴ “Yası nansi mıñ, ama dı yi ka nansıbu dı nyıñ, lalıa ka bı baa ka ye ka nansıbu bıbra?”

³⁵ A ka bı vına dı fu nagı ka a taañ fu kvañ ma yaa fu nagı ka a gutı huusıñ ma. Sie fu nagı ka a taañ. Vuodieke dı yaa tıba v wımma.”

15

Yii diekemba dı bana wa nandagırı

(Mat. 18.12-14)

¹ Die sanña kaanı lampotuosirıñ pam anañ tuntumbıatı tielin die dı kenj Yisa jigin dı ba wıñ v wıbalıka ha.

² Ama Farasisi anañ mıraha dıdagırıba dı piili a vıvna wıa dı, “Daa wa gie tuose tuntumbıatı tielin ta die anañ ba.”

³ Naa chıañ ma Yisa die dı taañ ba nandagırı gie dı,

⁴ “Dı yi nı wınyı dı yaa yiise kobıga ta a kaanı dı bıa, bıa v baa v yi? Sie v yaa yiise banıstı-wayı anañ awayı wa dı dinene jigidieke wo, ta ga a yaalı jabalıñka dı bana wa a ga tıgı sanña dieke v baañ nan ye ke.

⁵ Dı yi v kenj ye ke v sıñ ñaañ fıalı mıñ, ta nagı ka viigi,

⁶ ta chíi ke a kuli tigin. Sanıka mi v nan wa v zvalıñ anañ v şıurıtamba a lagıstı a balı yı ba dı ‘Nı yallıma şıgıfıalıñ, dama n ye wo n yii dieke dı bana wa.’ ”

⁷ Die wıa Yisa dı bı bala ba dı “Tuntumbıatı vuobalımuñ dı chígı nyıñ v tuntumbıatı ma, şıgıfıalıñ nan dı beri arızanna ma v wıa a tıañ ka bala ka şımma die vuovıvna banıstı-wayı anañ awayı dieke dı yilinene dı dı ka mı dı ba chígı nyıñ ba tumbıatı ma.

Ligiribin dieke dı bana nandagırı

⁸ “Yaa dı yi hıgıv dı yaa ligiribie banı, ta a kaanı dı bıa, lalıa v baa v yi? Sie v chígıstı popoli ta mıññı saarı v juoku ta mıññı daansı jigin mana a ga tıgı sanña dieke v baañ nan ye ke.

⁹ V kenj a ye ke v ñaañ wa wa v zvalıñ anañ v şıurıtamba a lagıstı a balı a yı ba dı, ‘Nı yallıma şıgıfıalıñ, dama n ye wo n ligiribin dieke dı bana wa.’

¹⁰ Die wıa Yisa die dı bı balı ba, dı yi tuntumbıatı tielin wınyı dı chígı nyıñ v tuntumbıatı ma, Nımuñ malakasisi nan dı yaa şıgıfıalıñ pam v wıa.”

Bıa dieke dı bana wa nandagırı

¹¹ Womi Yisa die dı bı balı dı, “Daa wınyı die yalla dembıbısi bale,

¹² ta bıabıke chaañ die dı balı a yı v chíçıñ wa dı, ‘N chıva, n yaala fu nagı n balla n daansı dii faarı dieke a yı mıñ.’ Sanıka mi v chíçıñ wa die dı puo faarı ka a yı ba bale wo.

¹³ Die dı ka yasıya bıabıke die dı nagı v nyinti mana a daa, ta nagı ligirehe a dıa, a ga tıgı saasaa. Mi die v ga dii ligirehe yarı yarı a kpatı.

¹⁴ Die v dine jaañ mana a kpatı wa, die kınkpeñkpeñ die dı nan tıngbanıka mana ma, die dı paalı a wıñ wa.

¹⁵ Die wıa die v ga bıe daa wınyı tigin tıngbanıka ma, daa wa die dı yaa wa ga v kvañ ma dı v daansıma v perukusi.

¹⁶ Die v tıñ yaala v dii perukusisi nyindiikehe a chagı ama vuıñ die ka yı wa jaañ.

¹⁷ Ka kvañ chaañ die v kenj mıññı a yili, ‘N chıva tuntuntıba mana yese nyindiike a die ta fıala, ta giına mañ baa n kpi anañ kınj.

18 Dɪ sɪna die wo, n nan haɣɪ a ga n chɔva jigin a balɪ wa dɪ, N chɔva, n yi bɪaŋ ta chɔsɪ Nɪmɪŋ aŋaŋ fɪ jigin.

19 N ka bɪ mɪ fɪ wa mɪŋ fɪ bɔa; daansa mɪŋ sɪba fɪ tɔntɔntɔba kaanɪ.'

20 Die wɪa die v haɣɪ a ga v chɔɔŋ wa jigin.

"Die v yene bie sieku me a gara wa, v chɔɔŋ wa die dɪ ye wo, zɔɔlɪŋ die dɪ yigi wo pam, die v chɪgi ga a gurigi wo.

21 Die bɔa wa dɪ baari dɪ, 'N chɔva, n yi bɪaŋ Nɪmɪŋ aŋaŋ fɪ jigin. N ka bɪ mɪ dɪ fɪ wa mɪŋ fɪ bɔa.'

22 Ama v chɔɔŋ wa die dɪ wa v tɔntɔntɔba a balɪ ba dɪ, 'Nɪ yi laɣɪ laɣɪ a naɣɪ jayeekivɪka a keŋ yeegi wo, ta naɣɪ nuupiriŋ a keŋ yi v nuuŋ me, ta naɣɪ nɪra a suu wo;

23 ta ga naɣɪ narapolɪ dieke dɪ narɪna a keŋ kɔs aŋ tɪ dii dɔbɔga.

24 Dama die n yile dɪ n bɔa wa gie kpiye mɪŋ, ama ta v bie v mɪsɪ ma, ta bɪ yile dɪ v baya mɪŋ, ama v yinŋi keŋ mɪŋ.' Die wɪa die ba piili a die dɔbɔgaka aŋaŋ sɔgɪfaliŋ.

25 "Ama saŋka mi, die v bɔa jakɔsɪ die ye bie wo kɔaku ma. Die v kienene tigiri a keŋ gbigi tigiri, die v wɔŋ yɪlaha aŋaŋ siele he.

26 Die wɪa die v wa tɔntɔntɔba wɔnyɪ a pɪasɪ wa wudieke dɪ yinene tigiri me.

27 Die v yinŋi balɪ wa dɪ, 'Fɔ nɔmbɔa wa yinŋi keŋ mɪŋ, fɔ chɔva wa dɪ kɔs narapolɪ dieke dɪ narɪna, dama v yinŋi keŋ mɪŋ aŋaŋ alaafia.'

28 Die bɔa jakɔsɪ die dɪ ju sɪnyɪrɪŋ, ta zeti dɪ v kaan juu gbaaku sɔŋ; die wɪa die v chɔɔŋ dɪ keŋ nyɪŋ a juusɪ wa dɪ v keŋ juu,

29 ama die v yinŋi balɪ v chɔɔŋ wa dɪ, 'Ye, bɪnaha gie mana n tɔma a yɪa fɪ mɪŋ sɪba yɔmɔ, ta saaga fɪ nɔaŋ, ama ka yi mɪŋ biibin gban dɪ n kɔs a wa n zɔalɪŋ aŋ tɪ dii ta yallɪma sɔgɪfaliŋ.

30 Fɔ bɔa wa gie nɪŋ die chɔsɪna fɪ nyinti mana hɔgɔba ma wa, dɪ keŋ tigin fɪ kɔs narapolɪ narɪkɪŋ a yɪ wa.'

31 V chɔɔŋ wa die dɪ yinŋi a balɪ wa dɪ, 'N bɔa, saŋa mana fɪ bie wo n jigin, ta jadieka mana n yalla die dɪ yi fɔ sɪti.

32 Ama dɪ mɪ tɪ dime dɔbɔga ta yallɪma sɔgɪfaliŋ dama die tɪ yile dɪ fɔ nɔmbɔa wa gie kpiye mɪŋ, ama ta v bie v mɪsɪ ma, ta bɪ yile dɪ v baya mɪŋ, ama lele tɪ ye wo mɪŋ.' "

16

Tɔma jakɔŋ nandagɪ

1 Yisa die dɪ balɪ a yɪ v kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ, "Ligiretɪŋ wɔnyɪ die benne a yallɪ tɔntɔntɔ jakɔŋ v daansa v nyinti, die ba keŋ balɪ wa dɪ v die v ligirehe yɔrɪ yɔrɪ.

2 Die wɪa die v wa wa a balɪ wa dɪ, 'Bɪa yine maŋ wɔmma fɪ wɪa dene? Kaan bɪ yi n tɔma jakɔŋ, die wɪa biisi n nyinti mana aŋ n ye.'

3 Ta tɔma jakɔsɪ die dɪ yile dɪ, 'Bɪa maŋ baa n yi? N jakɔsɪ baa v vɔari mɪŋ mɪŋ tɔma ma. N ka haɣɪ a baan nan kɔa, ta chɪga viivi n baan nan juusɪ.

4 N sɪba wudieke n baan nan yi lele amɔ maŋ keŋ waari tɔmaha vuosi nan tuo mɪŋ ba tige me.'

5 Die wɪa die v wa vuodiekemba mana die dɪ dine v jakɔsɪ hamɪŋ wɔnyɪ wɔnyɪ. Die v pɪasɪ bɔmbɔŋaŋ vuoke dɪ, 'N jakɔsɪ hamɪŋ aŋmɪa benne fɪ jigin?'

6 Die v yinji a bal wa di, ‘Kpaati gbiesi kobisi-nu.’ Daa wa di bal wa di, ‘Hamuj gbanuj wonna tuo kala lagi lagi a yinji maagi kobisi-nusa.’

7 Ta bal wonyi dan, ‘Anmia fu gban fu dii?’ U yinji bal wa di, ‘Zaa botusi kobiga.’ Ta daa wa di bal, ‘Fu hamuj gbanuj wonna, yinji maagi banji-nu.’

8 Die ligiretien wo die di wonna v tuumaha jakuuri nyinyuritu wa di yine die wo, die v biri wa, dama v tunj wa ananj yan.” Yisa die di bal ba di, “Vuodiekemba di dna tunjganjka gie sieku yaa yan ba sunsuŋ a tjan vuodiekemba di dna chaanjko sien di yalla die wo.

9 Manuj, n bala ni, ni nagi tunjganjka gie ma ligire a yime wudieke Nmuj di yaalala, amu a kenj kpatu sanja dieke v nan tuo ni arizanna ma.

10 Vuodieke mana di muŋŋina tuma tunbuŋ vuŋuŋ, nan biagi muŋŋi tunj tonkpui vuŋuŋ, ta vuodieke dan di nyurunana ananj ligiribin, nan di nyura ananj ligirikpuma.

11 Du yi fu nyura ananj tunjganjka gie ligire, Nmuj nan nagi arizanna ligire a yi fu nuusi me?

12 Ta du yi fu nyura ananj vuonj nyinti, muŋa bala v yi fu fu tuanj?

13 “Yomv kaanj biagi a jama naaluj bale. U nan haa wonyi ta chome wonyi, yaa v nan yi wonyi juuma ta wonyi v nine kaanj di suuli. Vuonj kaanj biagi a jama Nmuj ananj ligire.”

Yisa wubalika a tanj

(Mat. 11.12, 13; 5.31, 32; Maki 10.11, 12)

14 Die Farasisisi die di wuj waha gie mana, ta die a vvara Yisa fala, dama die ba yaala ligire wa pam.

15 Die Yisa di bal a yi ba di, “Nunuj ni yine vuodiekemba di yinene ni gban siba vuovuna vuosi nuŋŋa, ama Nmuj siba ni sugtu ma. Dama jadieke vuota di yilinene di ka yaa nyuaru pam wa, Nmuj jigij nuj ka yiwo jatogv.

16 “Mosisi muraha ananj Nmuj naazvaliba die di maaguna wudiekemba ba die beri muj a kenj tugj Joon vuodieke di sunana vuosi Nmuj nyaabu sanjka, a nyuj Joon kenij sanjka ba muŋla Nmuj wovuna yaa gamma v naari ma, ta vuonj mana di mita di ba juu mi.

17 Nmujsikpenj ananj tunjganjka gie nan kenj tjan ga ama Nmuj muraha wubinj gbanj kaanj tjan ga.

18 “Daa dieke mana di kenj zeti v hogv ta yinji faari hogv gaanj yiwo hogvokpana tuuma, ta dembinj dieke dan di faarina hogv wa yiwo hogvokpana tuuma.”

Nyintitien ananj zooluntien Lazurusi wa

19 Ta Yisa die di bi bal ba di, “Nyintitien wonyi die benne a yeegi nyinyeeki dieke di yalla ligire pam ta bie v duŋŋu ananj sugfialuj daanj mana.

20 Ta die daa zooluntien wonyi danj die benne ba wasa wa Lazurusi, ta die v yaa kujaga pam. Die ba njaanj yaa wa a kenj duanj nyintitien wo sanvanj ma,

21 die v njaanj yaala v dii wo nyintitien wo nyindiiki chvata di njaana nanna tunjbanj; die gbaasi gbanj di kenj lansa v kujagaha.

22 “A kuvanj chaanj zooluntien wo die di kpi, malakasi die di kenj chii wo a ga Abarahami jigij arizanna ma. Ta nyintitien wo danj di kenj kpi, die ba guu wo.

23 Die v ga bie kpiilinj jigiberisikinj, die di womma wa pam. Die v daansi a ye Abarahami saasaa, ta Lazurusi kalu v jigij.

24 Die wia die nyintitien wo die di natl a wa di, 'N chwa Abarahami, chigi muj zoolu ta fu tuj Lazurusi nan u ga nagi nuubin a luo nyaan ma a kenj gbi n jilin, dama n paalt die wahala bolibu gie me.'

25 Ama Abarahami die di balu wa di, 'N bua, tunsu di die fu benne fu mɔsu ma wa, die ye wo nyinwuna, ta Lazurusi di ye nyinbiati mana, ama lele u bie wo nansu ma giena ta fu bie wahala ma.

26 Ta wudieke di gutna yine, gulikenkpuu benne tunu anan fu sunsu, die wia vuodiekemba di benne gie a yaala ba gasi a kenj fu jigiri kaan biagi, ta vuodieke di benne fu jigiri di yaala ba gasi a kenj tu jigiri dan kaan biagi.'

27 Die nyintitien wo di balu wa di, 'Jakusu Abarahami, die nu n jusa fu, tuj Lazurusi an u ga n chwa tigin me,

28 n yaa wa n numballi banu, vaa u ga a ga kpaan ba amu ba gban ba da kenj kenj wahalaka gie jigiri.'

29 Die Abarahami di baaru di, 'Fu numballi yaa Mosisi anan Nmuj naazualba wia Nmuj gbanku ma. Ba womma ha.'

30 Ta nyintitien wo di yinji balu wa di, 'Jakusu Abarahami, aayi, die nyuna ma ka mu; ama du yi wusu di nyin kuji me a ga ba jigiri ba nan chigi nyin ba tuntumbiati ma.'

31 Ama die Abarahami di balu wa di, 'Du yi ba kaan wu Nmuj Mosisi anan Nmuj naazualba di maaguna wudieke Nmuj gbanku ma wa, ba kaan tarigi ba sunjanyile du yi ta wusu di hagu kuji me gban a ga ba jigiri.'

17

Bian wia

(Mat. 18.6, 7, 21, 22; Maki 9.42)

1 Womi Yisa di balu yi u kwanandusuba di, "Nu da yilime di magisu kaan kenj; ama wubian bie vuodiekemba di vanana ba chanchaalun di yie bian.

2 Ba tuj nagi nuu a bobu a yeegi u nyie a nagi wa a taan nyaakpuu ma di tuj nan di kpia a tian u baan nan yi ballibisi gie wonyi yi bian.

3 Die wia nu yigi nu gban!

"Du yi fu numbu di yi fu bian, kpaan wa; ama du yi u baaru di u chusu fu muj, fu nagi u taal a chaa wa.

4 Du yi u yi fu bian buyupoyi dabalumu, ama ta yinji kenj fu jigiri buyupoyi a baaru di u chusuya, fu nagi u taal a chaa wa."

Yada wia

5 Saana kaanu die ti Yomutien Yisa tuntuntuba di balu yi wa di, "Vaa tu yadaka guti."

6 Die u yinji balu ba di, "Du yi nu yaa yada siba kanmu bir, nu nan biagi a balu yi tukpuka gie di, 'Vuu a ga nan nyaakpuu gie me' an ka sen a tuo fu nban.

Tuntuntu di mona u yi die

7 "Du yi ta nu wonyi di yallu tuntuntu ta u kua yaa ta daansa yiise, ta u kenj nyin kwan a kenj tigin, nan balu wa di, 'Kenj lagu a kenj kala di nyindiike?'

8 Aayi, nan balu wa di, 'Vuaru fu kwan nyinti ta yeegi nyinwuna a yi n nyindiike a zien muj an n kenj dii ta nyuu, ka kwan chaan fu gban fu dii ta nyuu.'

9 Fu yile di jakuuri nan waasi tuntuntu wa u yine wudieke u bala wa di u yi wo? Aayi.

10 Die gban di su ni jigin, sanja dieke ni ken tun tun dieke Nmuti di bala di ni yiwo a kpati, ni bal di, "Ti yiwo tuntuntu nyuna. Tunu ti yiwo wudieke di muna ti yi nyuna."

Yisa die di gbaanna gama ban dene

11 Yisa die di ganana Jerusalemi die u daagi Samaria anan Galili sunsun anan sunsun.

12 Die u gana ga juo tukpanji kaani; ta gama ban die di ken tuoli wo mi. Die ba zie saasaa,

13 ta faasi nati a baari di, "Jakusu Yisa, chigi ti zooli!"

14 Yisa die di ye be ta bal yi ba di, "Ni gamma Nmuti kikaabitu jigin an ba juu ni ye." Die ba benne sieku me a gara wa die ba ye gbaamu.

15 Ta die ba wonyi die di yinji ken Yisa jigin dama die u siba a baari di Yisa gbaanna wa, a ken biri Nmuti anan lokuru.

16 A die nagi u gban a taan Yisa nuna ta waasa wa; ama die daa wa die yiwo Samaria vuon.

17 Yisa die di piasi di, "Daa vuosi ban die yene gbaamu? Ama bawayi wa bie sia?"

18 Ba wonyi ka ken di ba biri Nmuti sie chaanu wa gie?"

19 Ta die wa bal daa wa di, "Hagi a ga, fu yada gbaanna fu."

*Nmuti naari kenin wa
(Mat. 24.23-28, 37-41)*

20 Mi die Farasisi ban die di piasi Yisa sanja dieke Nmuti naari di balla ka ken. Die u yinji bal ba di, "Ka ka yi siba ni nan daansi a ye Nmuti naari di balla ka ken die.

21 Vuon wori a ban baari di, 'Daansi, ka wonna', yaa 'Ka benne mi wo'; dama Nmuti naari bie ni sugiti ma."

22 Mi die u bal yi u kvanandu siba di, "Sanja kien ni nan di yaala ni ye manin vuota Bua kenin, ama ni kaan ye.

23 Ba nan daansi bal ni, 'Ye, u benne mi wo' yaa 'Ye, u bie giena.' Ama ni da ken nyu a di da yaaluma mu;

24 dama manin vuota Bua kenin nan di su siba nuonyi di naana nyigsi a chaan nmuksiken mana a nyu tun chian a ga tugi tun sikpen die wo.

25 Ama sie n wolin dii wahala pam ta leleke gie vuosi bi zeti mu.

26 Die di sina die Nowa sanja, die gban gban di baa di summa manin vuota Bua kenin sanja.

27 Die Nowa sanja, vuosi die die mu ta nyuo ta faara hoon, ta naga ba hogulan a ya chullu, ta die a ga tugi daa dieke Nowa di juune haaruku, ta die nyaaku die di ken ku vuon mana die di wone haaruku ma wa.

28 Loti sanja gban die su wa die; die vuon mana die di die ta nyuo, ta daa a yalla, ta bura ta mia tige;

29 ama daa dieke Loti die di nyuna Sodomi tika, ta bolin anan maafajiribi die di nyu nmuksiken a ken ku ba mana.

30 Naa di baa di summa daa dieke manin vuota Bua di balla n ken wo.

31 “Dinɔŋ daari mi daa dieke dɛ benne mampili sikpen* da keŋ a sɔɔŋ v juoku sikpen dɛ v ga a nagi v nyinti; ta vuodieke dɛaŋ dɛ benne v kɔaŋ ma da keŋ yinŋi a kuli tigin dɛ v ga a nagi v nyinti.

32 Nɛ tɔnsɛ Loti hɔgɔ† wa wɛaha.

33 Vuodieke mana dɛ kpaŋŋɔnana v gbaŋ dɛ v gbaŋ v miivoli nan waari ka, ama vuodieke mana dɛ waarɔna v miivoli n wɛa nan daansi ye ke.

34 N bala nɛ, saŋŋa dieke n baari nan keŋ wo, vuosi bale nan dɛ dɔa jadɔakɔbalumɔŋ ma, ta n nagi wɔnyɛ ta vaa wɔnyɛ.

35 Hɔɔŋ bale nan dɛ nɔma zaa nɛa ma, ta n nagi wɔnyɛ ta vaa wɔnyɛ. ((

36 Saŋka mi dembisi bale nan dɛ tɔma kɔaŋ ma, ta n nan nagi wɔnyɛ ta vaa wɔnyɛ.))”

37 Ta v kɔaŋandɔsɔrɔba die dɛ piasi wa dɛ, “Tɛ Yɔmɔtien, sta?”

Ta v yinŋi balɛ ba dɛ, “Jigidieke jakpiikin dɛ benne, mi zuuti dɛ lagɛsa.”

18

Kpihɔgɔ aŋaŋ sariya diiru nandagɛŋ

1 Saŋka mi Yisa die dɛ taari ba nandagɛŋ gie dɛ v daga ba dɛ dɛ mɔ ba juɔsɔma Nɔmɔŋ saŋŋa mana, ta da keŋ gbaɔgɔma, die v balɛ ba dɛ,

2 “Sariya diiru wɔnyɛ die benne tɛŋ kaani ma, die v ka chɛga Nɔmɔŋ ta ka bi yɛa vuota julma.

3 Ta kpihɔgɔ wɔnyɛ dɛaŋ die benne tɛka ma, a chɔŋ gara daa wa jigɛŋ a juɔsa wa dɛ, ‘Dii n wɔri gie a yɛ mɔŋ aŋaŋ vuodieke dɛ mugisinene mɔŋ.’

4 Ama die sariya diiru wo die ka saaga, ta ka kɔaŋ chaari die v yile dɛ, ‘N ka wɔŋ chɛga Nɔmɔŋ yaa a yɛa vuota julma,

5 ama kpihɔgɔ wa gie dɛ faasɛna daama mɔŋ wɛa, n ko baa n dii v sariya ka a yɛ wa mɔŋ, dɛ daa die v nan dɛ kien daari mana ta vaa n gbaɔgɛ aŋaŋ wa.’”

6 Tɛ Yɔmɔtien die baari dɛ, “Nɛ wɔmma wudieke sariya diiru wo dɛ kana ka chɛga Nɔmɔŋ dɛ balla.

7 Ta lele, Nɔmɔŋ kaari dii sariya a yɛ v vuovɔarɛka, vuodieke ma dɛ juɔsɔnana wa ŋmɔntɔasi aŋaŋ yuŋ dɛ v sunŋi be wo? V nan dɛ yɔasa dɛ v sunŋi be?

8 N bala nɛ, v nan dii sariya a yɛ ba, ta yɛ ke lagɛ lagɛ. Manɔŋ vuota Bɔa dɛ keŋ keŋ saŋŋa dieke, n nan ye vuodieke dɛ yine mɔŋ yada tɛŋgbaŋka gie me?”

Farasisi vuon aŋaŋ lampotuosiru nandagɛŋ wɛa

9 Yisa die dɛ bi a taari nandagɛŋ gie a yɛ vuodieke ma dɛ bala dɛ ba yiwo vuovɔna, ama ta ka yɛa ba chanchaalɔŋ julma.

10 Die v baari dɛ, “Dembisi bale die nyinna a ga Nɔmɔŋ juamɔŋ juokpenkɔkɔ sɔŋ dɛ ba juɔsɛ Nɔmɔŋ; wɔnyɛ die yiwo Farasisi vuon, wɔnɔŋ wa dɛaŋ dɛ yi lampotuosiru.

11 Die Farasisi vuoke dɛ ga zie lɔgɔŋ a juɔsɛ Nɔmɔŋ v sɔŋ ma dɛ, ‘Nɔmɔŋ, n waasa fu, dama n ka yɛ tɔntɔmbɔati tien sɛba n chanchaalɔba. N ka yɛ halt tien, n ka yɛ ŋmɔŋchɔbɔtien yaa dembin dieke dɛ yaala hɔɔŋ. N bi waasa fu dama n ka sɛ sɛba lampotuosiru wo gie.

12 N ŋaari bɔba nɔari daraa ale daraa yɔpɔyɛ mana sɔŋ, ta yɛa fu n nyinti baŋ mana sɔŋ kaani.’

* **17:31 17:31** Ba ŋaari kuse ba juone sikpen me. † **17:32 17:32** Loti hɔgɔ wa die dɛ yinŋi daansi kɔaŋ a birɔŋ yataŋ.

13 Ama die lampotuosiru wo die di ga a zie saasaa, ta ka yaala u koti u sikpen n̄m̄nsikpen, ta vigi u sikpen ta baari di, 'Nabidie N̄m̄n, chigi mun zoolu, dama n̄ yiwo tontumbiati tien.' "

14 Yisa die di bi baari di, "N bala ni, die di yiwo lampotuosiru wo N̄m̄n di tuo u j̄s̄s̄n̄ daa Farasi vuoke; dama vuodieke mana di kotna u gban n̄m̄nsikpen, N̄m̄n nan s̄s̄n̄ wa tungban; ta vuodieke diaŋ di s̄s̄na u gban tungban, N̄m̄n nan koti wa n̄m̄nsikpen."

Yisa die di tuone ballibiɔi dene
(Mat. 19.13-15; Maki 10.13-16)

15 Die vuosi batan die di chii ba ballinyaaliɔi a ken Yisa jigij di u nagɔ u nuusi a d̄usi d̄usi ba ma, ama die u kwan̄and̄us̄r̄iba di yene naa wa, die di nata ba.

16 Ta Yisa die di wa ballibiɔiɔi di ba kiere u jigij, ta balɔ a yi u kwan̄and̄us̄r̄iba di, "Ni vaa ballibiɔiɔi kiere n̄ jigij ta ni da kagi ba sien dama ba chanchaal̄n̄ s̄na N̄m̄n naari.

17 Wusie man bala ni, vuodieke mana di kana ka tuo N̄m̄n naari s̄ba buabin, kaan̄ w̄n̄ juu ke."

Nyintitien w̄nyɔi wɔa
(Mat. 19.16-30; Maki 10.17-31)

18 Saŋka mi jak̄s̄n̄ w̄nyɔi die di ken Yisa jigij a piasi wa di, "Di dagru v̄n̄n̄, lala man nan yi ta ye miivoli dieke di wone kpatu?"

19 Yisa die di yin̄ji a balɔ wa di, "Bia wɔa fu wasa mun vuov̄n̄n̄? Vuon̄ wori a yi vuov̄n̄n̄, sie N̄m̄n nyuna ma.

20 W̄n̄ s̄ba N̄m̄n m̄raha: 'Da ken yaali vuon̄ h̄ḡs̄ yaa vuon̄ ch̄r̄s̄, da ken a k̄s̄ vuon̄, da ken a gaari, da ken yi n̄m̄n̄ch̄ibiɔi daans̄atieŋ, yuma fu ch̄va an̄an̄ fu naa j̄l̄ma.' "

21 Die daa wa di yin̄ji a balɔ di, "N yine buabin mana a yaa ga m̄s̄na, n̄ di m̄raha gie mana mun."

22 Yisa die di wonna naa, die u balɔ yi wa di, "Wobal̄mun̄ t̄ala fu. Nagɔ fu nyinti mana a daa ta nagɔ ligirehe a yi zool̄ntiel̄in̄, ta nan di yalli nyinti arizanna ma; ta a kwan̄ chaan̄ fu ken dia mun."

23 Ama daa wa die di wonna naa, u s̄n̄ die di paali ch̄s̄s̄, dama die u faasi yalli wa nyinti pam.

24 Yisa die di m̄n̄ji di u s̄n̄ ch̄s̄s̄iya mun, ta baari di, "Di tua pam di nyintitiel̄in̄ juu N̄m̄n naari ma.

25 Di faasi tua mun di nyintitien juu N̄m̄n naari ma a t̄an̄ nȳḡn̄ di baan̄ nan daagi gar̄ȳn̄ v̄r̄n̄ ma a nyin̄ dene."

26 Die vuodiekemba die di wonna wa wa die di piasi di, "Die n̄n̄ man̄a baan̄ nan ye gbat̄itaan̄?"

27 Yisa die di yin̄ji a balɔ ba di, "Wudieke vuota di kana kaan̄ biagi a yi, N̄m̄n n̄n̄ nan biagi a yi."

28 Ta Piita di balɔ wa di, "Ye, die ti va wa ti nyinti mana ta ken di fu."

29 Yisa die di yin̄ji a balɔ yi ba di, "Wusie man bala ni, vuodieke mana di vana u tigin̄ yaa u h̄ḡs̄ yaa u n̄mballi yaa u ch̄c̄n̄ an̄an̄ nun̄ yaa u balli N̄m̄n naari wɔa,

30 nan bi ye he pam tungban̄ka gie me a t̄an̄ u vana nyindiekemba ba, saŋna dieke di kienene wo, u nan ye miivoli dieke di wone kpatu."

Yisa die di bina a balɔ u kumbu wɔa b̄v̄taa ma dene
(Mat. 20.17-19; Maki 10.32-34)

³¹ Womi Yisa die dɪ yaa ɔ kwanɔandɔsirɪba ban anan bale wo a nyɔn lɔgɪn a balɪ ba dɪ, “Nɪ wɔmma, tɪ gara Jerusalemi, jigidieke ba bala ba yi manɪn vuota Bɔa wudiekemba mana die Nɔmɪn naazwalɪba dɪ maagɪna yaa gamma n wɪa wa,

³² dama ba nan nagɪ mɪn a yɪ vuodiekemba dɪ kana a ka yi Juu vuosi nuusi me, dɪ ba vɔarɪ mɪn fala ta bɪ zɪa mɪn ta tɪrɪ nɪntɔbɪtɪ a yi mɪn,

³³ a nɪgɪ mɪn anan kpaasɪn ta kɔɔ mɪn ama daraa ataa daraan n nan haɔ kumbu me.”

³⁴ Ama die ɔ kwanɔandɔsirɪba die ka sɪba wɪaha kaanɪ gban chɪan, dama Nɔmɪn die ligi wo ba yɪan, die yine die ba ka sɪba wudieke ɔ balala wa chɪast.

Yisa die dɪ yuorine daa yɪ wɔnyɪ nine dene

(Mat. 20.29-34; Maki 10.46-52)

³⁵ Yisa die dɪ kenne gbige Jeriko daa yɪ wɔnyɪ die dɪ kalɪ sieku nɔan a juusa.

³⁶ Die ɔ wɔnna ta kɔkpaaku chɔn tɪanna wa, die ɔ pɪast dɪ, “Bɪa yinene?”

³⁷ Die ba balɪ wa dɪ, “Yisa, vuodieke dɪ yine Nazeriti vuoke tɪannana.”

³⁸ Die ɔ faast wa dɪ, “Yisa, Davidi haagɪn, chɪgɪ mɪn zɔɔɔɔnɪn.”

³⁹ Ama vuodiekemba die dɪ benne nɪnka die dɪ natɪ wa ta balɪ wa dɪ ɔ tarɪ watɪ, ama die ɔ faast nata dɪ, “Davidi haagɪn, chɪgɪ mɪn zɔɔɔɔnɪn.”

⁴⁰ Die wɪa Yisa die dɪ zie ta yɪ nɔan dɪ ba yaa daa wa a keɔn ɔ jigɪn. Die ɔ kenne a gbige wo, Yisa die dɪ pɪast wa dɪ,

⁴¹ “Bɪa fɔ yaala n yi a yɪ fɔ?”

Die ɔ yɪnɔnɪ baarɪ dɪ, “N Yɔmɔtɪen, n yaala fɔ yuori n ninehe mɪn.”

⁴² Mi Yisa die dɪ balɪ wa dɪ, “Yesime, fɔ yine yada ka wɪa fɔ ye gbaamɪn.”

⁴³ Lele womi die ɔ ninehe dɪ yuori, die ɔ dɪ Yisa ta bɪra Nɔmɪn. Die kɔkpaaku dɪ yene wo wo, die ba mana dɪ bɪrɪ Nɔmɪn.

19

Yisa anan Zakiyosi wɪa

¹ Ka kwan chaan Yisa die dɪ ga a juu Jeriko a chɔn tɪanna.

² Ta daa wɔnyɪ die dɪ bie mi ba wasa wa Zakiyosi, die ɔ yiwo lampotuosirinɪn jakɔɔnɪn, ta die yaa nyinti pam.

³ Die ɔ mɪa ɔ ye Yisa dɪ yine vuodieke, ama die ɔ yine vuogobiri wɪa die ɔ ka bɪagɪ ye wo dama vuosi die dala mɪn.

⁴ Die wɪa die ɔ chɪgɪ a dɪ kɔkpaaku nɪnɔa a ga juwal chunchulinɪn tɪnɪ dɪ ɔ ye Yisa, dama die ɔ gara mi chaan.

⁵ Yisa die dɪ kenne a tɔgɪ mi wo, ɔ daansɪ nɔmɪnsikpɛn ta balɪ yɪ wa dɪ, “Zakiyosi, keɔn sɔɔnɪn lagɪ lagɪ. Sie n yi fɔ chaanɔ jinne.”

⁶ Ta Zakiyosi die dɪ yɪ lagɪ lagɪ a keɔn sɔɔnɪn ta waast wa anan sɔgɪfɪalɪkɔpɛnɔkɔɔnɪn ta yaa wa ga ɔ tiginɪn.

⁷ Ta vuodiekemba mana die dɪ yene wo die dɪ piili a vɔɔna wɪa dɪ, “Daa wa gie ga bɪrɪn wa chaanɔ tɔntɔmbɪatɪ tienɪ wo tiginɪn me.”

⁸ A kwan chaan die Zakiyosi dɪ haɔ a zie a balɪ yɪ tɪ Yɔmɔtɪen Yisa dɪ, “N Yɔmɔtɪen, wɔmma, n nan puo nyindiekemba n yalla bule ta nagɪ kaanɪ a yɪ zɔɔɔɔntɪelinɪn; ta dɪ yɪ manɪn nyɪrɪ wa vuonɪ, n nan yɪnɔnɪ tunɪ wo die bɔnɪsa.”

⁹ Yisa die dɪ balɪ wa dɪ, “Gbattɪaanɪn keɔn tigiri gie vuosi me jinne, dama fɔ gban yiwo Abarahamɪ haagɪn.

10 Manuŋ vuota Bua kenye muŋ dɪ n yaali vuodiekemba dɪ bana ta ye be a gbati ba taan.”

Salɪma bie nandaga wɪa
(Mat. 25.14-30)

11 Die vuosi die dɪ yene a wɔmma wɪaha gie wo, Yisa die dɪ bɪ a taan ba nandagin, dama die ba yile dɪ Yisa dɪ gbigine Jerusalemi wɪa, Nmɔŋ naari die baa ka keŋ wo lagɪ lagɪ.

12 Die wɪa die v baari dɪ, “Daa jakuɔŋ wɔnyɪ die gana tɔŋban saasaa dɪ ba ga kaluŋ wa naa, ta v yinŋi keŋ tigin.

13 Die v balla v ga wa die v wa v tuntuntuŋ ban, ta yɪ yɪ ba salɪma* bie kaani kaani, ta bali yɪ ba dɪ, ‘Nɪ nagɪ ligirehe gie a tɔŋ tɔɔma a ga tɔŋ saŋŋa dieke n baan nan viiri keŋ.’

14 Ama die v tɪka vuosi die ka yaala v wɪa, die wɪa die ba tɔŋ tuntuntuŋ dɪ ba ga bali naakpɪka dɪ ba ka yaala daa wa gie yɪ ba naan.

15 “Ama die daa jakuɔri dɪ ga dii naari ta yinŋi keŋ tigin. Die v kenne wo, die v wa v tuntuntuɔ die v yɪna ba ligirehe a lagisi, dɪ v yaala v ye ba yene nyuari die a gutɪ.

16 Nuŋŋan vuoke die dɪ keŋ a baari dɪ, ‘Jakuɔŋ, n ye wo salɪma bie ban a gutɪ fɔ yɪna muŋ jadieke wo ma.’

17 Die jakuɔri dɪ baari dɪ, ‘Kpanŋi fɔ gban, yiwo tuntuntu vɔvɔ. Fɔ muŋŋina a pɔgɪɪ jabike wɪa, n nan nagɪ tɔŋtɔŋ ban a yɪ fɔ nuusi me.’

18 Die vuodieke dɪ diisine wo dɪ keŋ a baari dɪ, ‘Jakuɔŋ, n ye wo salɪma ligire bie anɔ a gutɪ jadieke fɔ yɪna muŋ wa ma.’

19 Jakuɔri die dɪ bali a yɪ geŋ wo dɪan dɪ, ‘N nan nagɪ tɔŋtɔŋ anɔ a yɪ fɔ nuusi me.’

20 “Wɔnyɪ dɪan dɪ keŋ a baari dɪ, ‘Jakuɔŋ fɔ ligire bini wɔnna, die n nagɪ vili wo gachɔɔtɔŋ ma a nagɪ lɔbɔri,

21 dama die n chɪga fɔ wa ŋmaamuŋ, dama yiwo vuodieke wɪa dɪ tɔana. Naga jadieke dɪ kana a ka yɪ fɔ jaan, ta gobe jadieke fɔ kana ka bɔriya.’

22 Ta jakuɔri die dɪ bali yɪ wa dɪ, ‘Fɔtɔŋ tuntuntuɔ bɪan, n nan nagɪ fɔ gban gban fɔ wɔbalɪka a dii fɔ sariya. Sɔba a baari n yiwo vuodieke wɪa dɪ tɔana, ta naga jadieke dɪ kana ka yɪ n jaan, ta gobe jadieke n kana ka bɔriya.

23 Bɪa yine ta fɔ ka nagɪ n ligirebu a panŋi an ba yinŋi tuŋ muŋ anan nyuari? Amɔ n tunna a keŋ naa n tɔŋ nan tuoke anan nyuari.’

24 Womi die jakuɔri dɪ bali a yɪ vuodiekemba dɪ zene mi wo dɪ, ‘Nɪ tuo ligire bini a nyuŋ v jigin ta nagɪ gutɪ vuodieke dɪ yalla ligire bie ban wa.’

25 Die ba yinŋi bali wa dɪ, ‘Jakuɔŋ, v wɔŋ yaa wa ligire bie ban.’

26 Die v yinŋi a bali ba dɪ, ‘N bala nɪ, vuodieke dɪ yalla nyinti, ba nan yɪ wa pam a gutɪ, ama vuodieke dɪ wone wo jaan, bɪta gban v yalla wa ba nan tuoke a nyuŋ v jigin.

27 Tɔ, lele n dataasi diekemba die dɪ kana ka yaala dɪ n dii naari, nɪ ga yaa ba keŋ giɛna a kɔv ba n nuŋŋa.’ ”

Yisa die dɪ june Jerusalemi ta ba bɪra wa dene
(Mat. 21.1-11; Maki 11.1-11; Jɔɔn 12.12-19)

28 Yisa die dɪ bala wɪaha a kpati wa, die v dɪ ba nuŋŋa ba gara Jerusalemi.

29 Die v kenne gbigi Betifiji anan Betani tɔŋtɔŋ die dɪ benne kunkogin dieke ba wasɪnana Olivi tɔŋtɔŋ kunkogiri, die v tɔŋ v kɔanandɪsɪrɪba bale a bali yɪ ba dɪ,

* 19:13 19.13 Salumbin die yiwo chɪti ataa tune.

30 “Nɪ gamma tɪŋkpaŋŋɪ dieke dɪ benne nɪ nɪŋŋa wa, nɪ die keŋ juo nɪ nan ye bonpɔlɪ dɪ bɔbɪna zie ta vuonɪ dɪ ye ka jualɪ ka. Nɪ forisi ke a yaa ka a keŋ giena.

31 Ta dɪ yi vuonɪ dɪ pɪasɪ nɪ dɪ, ‘Bɪa nɪ forisi ke?’ Nɪ balɪ wa dɪ, ‘Tɪ Yɔmɔtɪeŋ yaalala ka.’”

32 Die ba ga a ye wudieke gbanɪ gbanɪ die Yisa dɪ bala a yɪ ba wa.

33 Die ba forisinene bonpɔlɪka, ka tienɪ die dɪ pɪasɪ ba dɪ, “Bɪa nɪ forise bonpɔlɪka?”

34 Die ba yɪŋŋɪ a balɪ wa dɪ, “Tɪ Yɔmɔtɪeŋ yaalala ka”,

35 ta die ba datɪ ka a yaa ka a keŋ Yisa jigɪŋ. Ta die v kwanandɪusɪrɪba die dɪ nagɪ gaatɪ a diisi bonka sikpeŋ ta sunŋɪ Yisa dɪ jualɪ kalɪ ka ma.

36 Die v jualina a gara wa vuosisi dɪ nagɪ ba gaatɪ a jaatɪ sieku me.

37 Die v kenne a gbɪgi jigidieke sieku dɪ sɔbna gara Olivi kunkogiri jigiri, v kwananvuosi mana die dɪ piili a bɪra Nɪmɪŋ ananɪ sɔgɪfɪalɪŋ, ta bɪra wa ananɪ lɔlɪkpɪma yaa gamma mamachi wɔkpɪma dieke ba yene wo dɪ,

38 “Nɪmɪŋ yi alibarika yi naanɪ dieke dɪ kienene Nabidie Nɪmɪŋ saanɪ ma. Sugɪɔbagɪŋ bemme arɪzanna ma, ta nɪ kotɪ Nɪmɪŋ saanɪ sikpeŋ.”

39 Mi Farasisi batanɪ die dɪ benne kpɪkpaaku ma wa die dɪ balɪ yɪ Yisa dɪ, “Dɪdagɪrɪv, balɪ fɪ kwananvuosisi dɪ ba tarɪ watɪ.”

40 Yisa die dɪ yɪŋŋɪ a balɪ ba dɪ, “N bala nɪ, dɪ yi ba tarɪ, ama tanaha dɪ dɔana wa nan dɪ nata a bɪra Nɪmɪŋ.”

Yisa die dɪ konna Jerusalemi wɪa dene

41 Die v kenne gbɪgi Jerusalemi ta ye ke wo die v kɔŋ ka wɪa,

42 ta baarɪ dɪ, “Dɪ yiwo bɪanɪ dɪ jinne nɪ vuosi ka sɪba wudieke dɪ baanɪ dɪ yaa sugɪɔbagɪŋ a keŋ ba jigɪŋ. Lele ka lɔbɪrɪya mɪŋ ba jigɪŋ.

43 Jerusalemi, saŋŋa nan keŋ fɪ dataasɪ nan mɪ gaamɪŋ a gilɪŋ fɪ lɔga mana dɪ ba tuoli fɪ. Sojasi nan taanɪ gilɪŋ fɪ jigɪŋ mana.

44 Ba nan ŋmabɪ fɪ mana ta kɔv fɪ vuosi. Ba nan chɔvɪ nɪ tige mana ta tanɪ balɪmɪŋ kaanɪ wɪarɪ a beri ka jigiberisikinɪ. Naa mana nan keŋ yi dama nɪ kana ka mɪŋŋɪ saŋŋa dieke Nɪmɪŋ dɪ kenne dɪ v gbati nɪ a taanɪ wa.”

Yisa die dɪ gana a ga wɔnsɪ Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpeŋkpɪku sɔŋ dene

(Mat. 21.12-17; Maki 11.15-19; Jɔɔn 2.13-22)

45 Ka kwanɪ chaanɪ Yisa die dɪ ga juu Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpeŋkpɪku sɔŋ a piili a yaga vuodiekemba die dɪ daanana nyinti mi wo,

46 ta bala yɪa ba dɪ, “Dɪ maagɪya Nɪmɪŋ gbanɪku sɔŋ dɪ Nɪmɪŋ baarɪ dɪ, ‘N tiginɪ baa ka yiwo Nɪmɪŋ jɔvɪŋ jigɪŋ.’ Ama nɪ nagɪ ka a bɪrɪŋ wa gaarɪŋ jigiberisikinɪ?”

47 Die daanɪ mana Yisa die bie wo Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpeŋkpɪku ma a daga vuosi Nɪmɪŋ wɪa. Die Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba nyɪŋkɔraha ananɪ mɪraha dɪdagɪrɪba ananɪ tɪka nyɪŋkɔraha die dɪ mɪa dɪ ba kɔv wa,

48 ama die ba ka ye sie dieke ba baanɪ daagɪ yi die, dama vuotamba mana die chɪsa wɔmma v wɔbalɪkaha ta ka yaala ba waarɪ v wɔbalɪkaha kaanɪ gbanɪ.

20

Vuosi batanɪ die dɪ pɪasɪna Yisa yaa gamma v yiko wɪa dene

(Mat. 21.23-27; Maki 11.27-33)

1 Daanɪ kaanɪ Yisa die dɪ bie Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpeŋkpɪku ma a daga vuotamba ta mɔsɪla Nɪmɪŋ wɔvɪnaha a yɪa vuosi, ta Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba

nyujkoraha ananj muraha didaguriba ananj tika nyujkoraha die di keŋ u jigij,

2 a piasɪ wa dɪ, “Balɪ tɪ, mɪnɪa yiko me fɔ yie wɪaha gie? Mɪnɪa yɪna fɔ kanuj yiko ke mi?”

3 Yisa die dɪ yinjɪ a balɪ ba dɪ, “N gbanj n baa n piasɪ nɪ wa wɔpɪasɪkɪj. Nɪ balɪ mɪj,

4 Jɔɔn vuodieke die dɪ sɪnana vuosi Njɪmɪj nyaabu, Njɪmɪj die yɪna wa kanuj yiko ke mi yaa vuota?”

5 Die ba piili a bala yɪa tanj dɪ, “Wɔbɪa tɪ baa tɪ balɪ? Dɪ yɪ tɪ baarɪ dɪ Njɪmɪj yɪna wa yiko ke mi, ɔ nan baarɪ dɪ ta bɪa wɪa die tɪ ka yiwo yada?”

6 Ta tɪ bɪ baarɪ dɪ, dɪ vuota die yɪna wa, kpɪkpaaku gie mana nan taa tɪ tana dama ba yɪ yada dɪ Jɔɔn die yiwo Njɪmɪj naazɔa.”

7 Die wɪa die ba yinjɪ balɪ dɪ, “Tɪ ka sɪba jigidieke die ka nyɪnna.”

8 Yisa die dɪ yinjɪ a balɪ yɪ ba dɪ, “Die nɪj, n gbanj n kaanj balɪ nɪ, vuodieke dɪ yɪna mɪj yiko ke gie manj yaa yie wɪaha gie.”

Tɔntɔntɪba nandagurɪ wɪa

(Mat. 21.33-46; Maki 12.1-12)

9 Womi Yisa die dɪ taanj vuotamba nandagurɪ gie dɪ, “Daa wɔnyɪ die sone tɪsɪ dɪ nyɪnana bɪe ɔ kvanj ma, ta die nagɪ ka a yɪ tɔntɔntɪj nuusi me ta dɪa a ga jigij a ga yɔasɪ.

10 Die a kpaala sanjja dɪ tugɪ ɔ tunj ɔ yɔmɔ tɔntɔntɪba jigij dɪ ɔ ga tuo ɔ tɔanj a keŋ. Ama die tɔntɔntɪba die dɪ nɪgɪ ɔ yɔmɔ wa ta vaa ɔ yinjɪ ga ananj nuuwɪaga.

11 Die wɪa die ɔ bɪ tunj yɔmɔ gaanj, tɔntɔntɪba die dɪ nɪgɪ wa ta nagɪ wa yɪ viivi me ta vaa ɔ viiri ga ananj nuuwɪaga.

12 Womi die ɔ bɪ tunj yɔmɔ dieke dɪ gutɪna butaa ma, die ba yɪ wa danjja ta vigi wa taanj.

13 Womi kvaku tienj die dɪ baarɪ dɪ ‘Bɪa manj baa yɪ? Die nɪj lele n nan tunj n gbanj gbanj n bua dieke n chone. Wɔnɪj nɪj ba nan yɪ wa julma.’

14 Ama die tɔntɔntɪba dɪ yene wo wo die ba balɪ yɪ tanj dɪ, ‘Kvaku tienj faarɪ diiru wɔnna. Nɪ vaa tɪ kɔs wa ta ɔ faarɪ yɪ tɪ sutɪ.’

15 Die wɪa die ba nagɪ wa a nyɪj kvaku ma a ga kɔs wa.”

Yisa die dɪ piasɪ ba dɪ, “Bɪa kvaku tienj dɪ nan yɪ tɔntɔntɪba gie?”

16 ɔ nan keŋ a kɔs banuj vuosi mi ta nagɪ kvaku a yɪ vuogaasɪ.”

Die vuosisi die dɪ wɔnna naa wa, ba baarɪ dɪ “Njɪmɪj nagɪ die a ga saasaa.”

17 Yisa die dɪ daanst ba ta piasɪ ba dɪ, “Njɪmɪj wɪurɪ gie chɪanj?”

Dɪ “Tanj dieke mumurɪba die dɪ zetine ta baarɪ ba ka yaala ka wa die yɪne gɔŋgɔŋyɔgɔrɪj tanj vɪtɔuj.’

18 Vuodieke dɪ nanna tanɪ gie sikpej nan njɪmabɪ njɪmabɪ ama vuodieke tanɪ dɪ keŋ nan ɔ sikpej ɔ nan nɔj nɔj sɪba zɔj.”

Lampo tunɪj wɪa

(Mat. 22.15-22; Maki 12.13-17)

19 Die muraha didaguriba ananj Njɪmɪj kɪkaabɪtɪba nyujkoraha die dɪ mɪnjɪna dɪ ba wɪa Yisa dɪ taana nandagurɪ gie wo, die ba mɪa dɪ ba yigi wo mi, ama die ba chɪga vuotamba njɪmaamɪj.

20 Die wɪa die ba maansa daansa wa, die ba bɪ a yɪ mɪmaansɪ daansurɪba ligire dɪ ba ga Yisa jigij a ga gaanj wa sɪba ba yiwo vuovɪna, ta piasɪ wa wɔpɪasɪka ta ye dɪ ɔ nan balɪ a chɔsɪ anj ba yigi wo a ga tɪka jakɔsɪrɪ jigij.

21 Die mumaansɩ daansɩɩba dɩ balt yɩ Yisa dɩ, “Dɩdagɩɩ, tɩ sɩba baaru wudieke fɩ balala ta daga wa yiwo wusie, ta ka luge ama a daga Nɩmɩj sienj ananj wusie.

22 Balt tɩ, tɩ muraha yɩ sienj mɩj dɩ tɩ tumme lampo a yɩma Romani tɩj naan wa Siiza yaa tɩ da tumme?”

23 Ama Yisa die dɩ mɩjɩ ba sanna die wo, ta balt yɩ ba dɩ,

24 “Nagɩ ligiribɩj a dagɩ mɩj. Mɩnta nine chaanj ananj v saanj diisine ka ma?”

Die ba baaru dɩ, “Naanj Siiza.”

25 Ta Yisa dɩ balt yɩ ba dɩ, “Die nɩj nɩ nagɩ yɩ Naanj Siiza jadieeke dɩ yine v sɩtɩ ta nagɩ yɩ Nɩmɩj dɩanj jadieeke dɩ yine Nɩmɩj sɩtɩ.”

26 Die ba ka bɩagɩ a yigi wo ananj wɩj vuosisi nɩjɩja, die v yɩjɩjɩ balɩku die yine be mamachi die ba ka bɩagɩ a balt wɩj.

Kuj hagɩj wɩa

(Mat. 22.23-33; Maki 12.18-27)

27 Die Sadusisi batanj die dɩ keɩj Yisa jiginj; banɩj die ba balala dɩ vuosi kaan daansɩ hagɩ kuj me; die ba pɩasɩ wa dɩ,

28 “Dɩdagɩɩ, Mosisi die maagɩna murka gie a yɩ tɩ dɩ, dɩ yɩ ‘Dembinj dɩ keɩj faaru v hɔgɩ ta kpi ta wo ballɩ, dɩ mɩ daa wa mi numbɩa faaru kpihɔgɩ wa amɩ v mɩrɩ ballɩ a yɩ vuodieke dɩ kpine wo.’

29 Die dembisi bayɩpɩyɩ die benne a yɩ numballɩ, jakɩɩɩ chaanj die dɩ faaru hɔgɩ, ta ka mɩrɩ ballɩ ta kpi;

30 womi vuodieke dɩ diisine bule wo dɩ faaru hɔgɩ wa, ta ka mɩrɩ ballɩ ta kpi;

31 vuodieke dɩanj dɩ diisine bɩtaa gbanj dɩ faaru wa ta kpi ta ka mɩrɩ ballɩ. Vuotɩɩkaha mana die dɩ faaru hɔgɩ wa ta kpi ta ka mɩrɩ ballɩ.

32 Ka kɩvanj kɩvanj chaanj hɔgɩ wa dɩanj dɩ kpi.

33 Lele, kuj hagɩj daraanj mɩnta hɔgɩ bala v yɩ wo? Dama ba bayɩpɩyɩ wa mana die faaru wa mɩj.”

34 Yisa die dɩ yɩjɩjɩ a balt ba dɩ, “Tɩjgbanjka gie vuosi faara hɔɔj ta naga ba lɩanj yɩa chɩllɩj,

35 ama vuodiekemba dɩ mɩna ananj kuj hagɩj ta nan keɩj hagɩ a bemme dɩnta haalɩku ma wa, ka faara hɔɔj yaa a naga ba lɩanj yɩ chɩllɩj,

36 dama ba kaanj bɩ kpi bɩbra; ba nan dɩ sɩ sɩba malakasi, ta bɩ yɩ Nɩmɩj ballɩ dama ba hagɩ wa kuj me.

37 Mosisi gbanj die dagɩya dɩ kunti nan daansɩ a hagɩ kuj me. Mosisi die dɩ maagɩna yaa gamma tɩka diilehe, die v wa wa tɩ Yɔmɩtɩenj Nabidie Nɩmɩj dɩ, ‘Abarahami Nɩmɩj ananj Aziki Nɩmɩj ananj Jakobu Nɩmɩj.’

38 Vuosi gie die wɔj kpi mɩj ama ba ye ko bie wo ba mɩsɩ ma dama Nɩmɩj ka yɩ wo kunti Nɩmɩj, v yiwo vuodiekemba dɩ benne ba mɩsɩ ma ma Nɩmɩj, dama v nɩjɩja ba mana dɩ beri ba mɩsɩ ma.”

39 Die wɩa muraha dɩdagɩɩba batanj dɩ balt a yɩ Yisa dɩ, “Dɩdagɩɩ, mɩjɩjɩ a balt mɩj.”

40 Die wɩa die ba chɩga dɩ ba bɩ pɩasɩ wa wɩpɩasɩkɩj.

Mɩnta bva yine Masia wa?

(Mat. 22.41-46; Maki 12.35-37)

41 Yisa die dɩ balt yɩ ba dɩ, “Lalta ba baaru dɩ Nɩmɩj vuosɩbarɩkɩrɩ Masia wa baa v yiwo Davidi Haagɩj?”

42 Dama Nɩmɩj gbanjku sɩj, Davidi gbanj gbanj die maagɩya yɩla gbanjku sɩj dɩ

‘Nabidie N̄m̄uŋ die bal̄ a ȳi n̄ Ȳom̄ot̄ien̄ d̄i:
kala n̄ nuudiigiri gie chaan̄

⁴³ a ga t̄uŋi san̄ŋa dieke n̄ baan̄ nan naḡi f̄u dataasi a ȳi f̄u nuusi me.’

⁴⁴ Davidi die wasa Masia wa d̄i, ‘N̄ Ȳom̄ot̄ien̄’, ta lala Masia wa d̄i b̄i baa
u ȳi Davidi haaḡu?”

*Yisa d̄i balla ba yaa gamma m̄ira d̄idaḡir̄iba ber̄in̄ dene
(Mat. 23.1-36; Maki 12.38-40)*

⁴⁵ Die vuosi mana d̄i w̄onnana Yisa wa, die u bal̄ a ȳi u k̄vaŋand̄is̄ir̄iba
d̄i,

⁴⁶ “N̄i s̄im̄ma vuodiekemba d̄i daḡinana N̄m̄uŋ m̄iraha, ba nan d̄i yaala
ba yeegi guuwaḡit̄i a ch̄um̄ma gilin me, ta yaala ba was̄uma ba an̄an̄ j̄il̄uma
nyugiti ma, ba keŋ juu N̄m̄uŋ j̄iam̄uŋ juone me, ba ŋaan̄ yaala vuok̄p̄uma
j̄igikas̄ika, ba keŋ laal̄uŋ j̄igin̄ ba yaala sik̄peŋ k̄p̄umat̄iel̄in̄ j̄igikas̄ika.

⁴⁷ Ban̄uŋ ba nyra k̄pih̄oḡuba ta gbata ba nyinti mana, ta j̄usa N̄m̄uŋ
an̄an̄ j̄us̄is̄waḡit̄i s̄iba ba ch̄uga N̄m̄uŋ. Ba t̄ib̄idat̄in̄ nan faasi dala pam.”

21

*K̄pih̄oḡu piini w̄ia
(Maki 12.41-44)*

¹ Womi Yisa die d̄i daansi t̄ian̄ ye nyint̄itielin̄ d̄i naḡunana piinisi a yie
N̄m̄uŋ j̄iam̄uŋ juok̄peŋk̄p̄uku ligire k̄pal̄i ma;

² ta die b̄i ye k̄pih̄oḡu z̄ool̄nt̄ien̄ ḡban̄ d̄i naḡuna kobusi ligir̄ib̄ie ale a yie
k̄pal̄i ma.

³ Ta Yisa die baari d̄i, “Wusie man̄ bala n̄i, k̄pih̄oḡu z̄ool̄nt̄ien̄ wo gie
naḡi wa pam a ȳi a t̄ian̄ vuon̄ mana,

⁴ dama ba mana v̄uari a nyuŋ wa ba nyinti pam ma, ama k̄pih̄oḡu
z̄ool̄nt̄ien̄ wo gie nuŋ naḡi wa jad̄ieke u bala u dii a keŋ yi.”

*N̄m̄uŋ j̄iam̄uŋ juok̄peŋk̄p̄uku ch̄us̄s̄in̄ w̄ia
(Mat. 24.1, 2; Maki 13.1, 2)*

⁵ Die bat̄an̄ die d̄i bala yaa gamma N̄m̄uŋ j̄iam̄uŋ juok̄peŋk̄p̄uku w̄ia, die
ba bala yaa gamma ka v̄un̄uŋ an̄an̄ tan̄v̄una an̄an̄ piini dieke ba naḡuna a
ȳi N̄m̄un̄u. Yisa die d̄i baari d̄i,

⁶ “N̄i yene nyinti gie mana wa, ama san̄ŋa k̄ien̄ ta t̄an̄ bal̄um̄uŋ ḡban̄ kaan̄
w̄ari ka j̄igiber̄is̄ik̄in̄; a mana nan nan t̄uŋgban̄.”

*Maḡis̄in̄ an̄an̄ wahala w̄ia
(Mat. 24.1, 2; Maki 13.1, 2)*

⁷ Die u bala w̄aha gie die ba p̄ias̄i d̄i, “D̄idaḡir̄u, san̄ŋa b̄ia naa d̄i baa
d̄i yi? Ta b̄ia balla ka yi a daḡi d̄i san̄ka t̄uŋya m̄uŋ d̄i ka yi?”

⁸ Yisa die d̄i baari d̄i, “N̄i s̄im̄ma ta n̄i da keŋ vaa ba gaan̄ n̄i. Vuosi pam
nan keŋ an̄an̄ n̄ saan̄ a baari ‘Man̄uŋ n̄ yine Masia wa ta san̄ka ḡbiḡiye
m̄uŋ.’ Ama n̄i da keŋ d̄ia ba.

⁹ N̄i nan w̄on̄ t̄ont̄i an̄an̄ waaḡuŋ w̄ia, ama n̄i da keŋ vaa ŋmaam̄uŋ yalla
n̄i, dama sie w̄aha gie wol̄in̄ ȳi ama a ka daḡi s̄iba d̄un̄ta k̄pat̄in̄ nan keŋ
lele ke gie.”

¹⁰ Die u b̄i bal̄ a ȳi ba d̄i, “Buurin̄ nan waḡi buurin̄, ta naal̄uŋ d̄ian̄ waḡi
tan̄.

¹¹ T̄uŋgban̄ d̄om̄uŋ an̄an̄ k̄on̄ an̄an̄ ȳuaḡib̄iat̄i nan keŋ t̄uŋgban̄ka gie luŋa
mana mana. Vuosi nan ye mamachi w̄ok̄p̄uma d̄i bala ka vaa ŋmaam̄uŋ
juu be ŋm̄uŋsik̄peŋ.

12 Ama ta genhe mana ken yiwo, ba nan yigi ni ta vaa ni dii wahala, ta nagi ni yi Nmuɔj jiamuɔj juone nyɔnkura an ba dii ni sarɔya, ta nagi ni yi dansarika sɔj; ta bi nagi ni a ga naaluɔj jige anan tunɔbanɔka nyɔnkura jigɔn n wa.

13 Naa bala ka yi ni sien an ni bali n wa a yi ba.

14 Die wa ni yi siri ta da vaa di mugisi ni anan ni baan nan bali wudiekemba a gbatɔ ni gban a taan;

15 dama sanɔka mi n nan yi ni yɔan anan wudieke ni baan nan bali, amu ni dataasi kaan biagi nyanɔni ni wɔbalɔka yaa a chiisi ni.

16 Ama ni chwalɔj anan ni nuluɔj anan ni numballɔ anan ni tigin vuosi anan ni zvaluɔj nan ken a nyuɔj ni kwan a posi ni chɔan, an ba kɔɔ ni batan.

17 Ta vuon mana nan ken haa ni, dama ni dina n kwan wa.

18 Ama ni sikpen zuobaluɔj gban kaan bi.

19 Du yi ni ka zeti n kwan duɔɔj ni nan ken ye miivoli dieke di wone kpatɔj.

Yaa gamma Jerusalemɔ tun chɔɔsɔj wa

(Mat. 24.15-21; Maki 13.14-19)

20 “Ama sanɔka dieke ni ken ye ta sojasi taan gilin Jerusalemɔ, ni nan di sɔba a baari ka chɔɔsɔj sanɔka gbɔgiye muɔj.

21 Sanɔka mi vuodiekemba di benne Judia tun ma chɔgi ga tana sikpen; ta vuodiekemba di benne Jerusalemɔ chɔgi a nyuɔj, ta vuodiekemba diaɔj di benne tunɔkpanɔɔsɔɔ diaɔj da a ken a juu tika ma

22 dama sanɔka mi yiwo tɔbiɔdatɔj sanɔka. Waha gie mana nan ken yi sɔba die di maaguna Nmuɔj gbanɔka ma die wo.

23 Sanɔka mi wɔbiɔan nan di bie hɔɔɔ nyuutitielin anan hɔɔɔ diekemba di yalla ballunyaalisɔ, dama wahala pam balla ka ken tika gie me, ta Nmuɔj sɔnyuɔɔɔj nan ken vuosi gie me.

24 Ta sojasi nan ken kɔɔ batan anan takoobi, ta nagi batan a ga tɔgɔsɔ a va ba burɔj yɔɔɔsɔ. Ta vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi nan tɔbi tɔbi ta didɔa Jerusalemɔ ma a ga tɔgi sanɔka dieke ba sanɔka di baan kpati.

Vuota Bva yɔɔɔj kenɔj wa

(Mat. 24.29-31; Maki 13.24-27)

25 “Ta dagɔti nan di bie nmuɔni ma anan chɔku ma anan chɔmarɔsɔ ma. Ta tunɔbanɔka gie me sɔgichɔɔsɔj nan ken tunɔbanɔsɔ mana ma, ta nmaamuɔj nan di beri yaa gamma muɔgɔkɔɔɔɔ pɔɔɔjiku wa.

26 Ta nyindiekemba di benne nmuɔsikpen nan donɔɔ a lagɔj tan, die wa nmaamuɔj nan juu vuosi a va ba chaa, ta nan di chɔsa wudieke di kienene tunɔbanɔka ma wa.

27 Sanɔka mi ba nan ye manɔj vuota bva di nyunnana nuɔmara sɔj anan haɔrikpenɔkɔɔj anan chaankpenɔkɔɔj.

28 Waha gie di ken piili a yie, ni yigi sikiminɔ dama ni gbatɔtanuɔj sanɔka gbɔgiye muɔj.”

Chunchuleke tɔka dagɔti wa

(Mat. 24.32-35; Maki 13.28-31)

29 Yisa die di taan ba nandagɔɔ gie di, “Ni daansi chunchuleke tɔka anan tɔsɔ mana.

30 Ni ken ye tɔsɔsɔ vaati ta a tɔsa ni njan muɔɔni muɔj di yɔɔɔj gbɔgiye muɔj.

31 Die gban gban ni ken ye ta waha gie yie, ni nan di sɔba a baari Nmuɔj naari gbɔgiye muɔj.

32 “Wusie manj bala ni, leleke gie vuosi kaanj kpi a kpati ta waha gie mana kenj yi.

33 Nmunsikpenj ananj tujbanjka gie nan kenj tnan ga, ama n wobalika kaanj tnan ga naa daa.

Ni gbara ta jwsima Nmuj

34 “Ni gbara ni gbanj ta da kenj a wiaru dbuga diile me ananj daanj nyuule me ananj wumugisike me, di daa die, n kenjku nan kenj pirigi ni ma.

35 Dinda daaru nan nan bubu tujbanjka gie vuosi mana siba tanj chachabu.

36 Ni gbara ta jwsima Nmuj sanja mana di u yi ni haguru dieke di baan nan va ni nyanji waha gie mana di balla a yi wo. Ta bi biagi a zie manuj vuota Bba wa nujja.”

37 Die daanj mana Yisa die njaan bie wo Nmuj jiamuj juokpenjku ma a daga vuosi Nmuj wa, ta jnmuj mana u njaan nyuj a bie wo kunkogi dieke ba wasinana Olivisi Tusi kunkogiri me;

38 ama sukubu mana vuosi mana njaan nyuj muj a ga Nmuj jiamuj juokpenjku ma a ga womma u wobalikaha.

22

Vuokpuma die di sanna di ba kuv Yisa dene (Mat. 26.1-5; Maki 14.1, 2; Joon 11.45-53)

1 Die sanja die di gbigi di ba dii dbuga dieke ba njaana njoba paanu dieke ba kana ka nagu daboti a yi wo, die ba wasa kanuj dbugaka mi gasitanuj* dbuga,

2 ta die Nmuj kukaabubu ananj muraha didaguru ba die di mia a yaala sieti di ba kuv Yisa, ama die ba chiga daadamba njamaamuj.

Judasi die di saagin a posi Yisa chianj dene (Mat. 26.14-16; Maki 14.10, 11)

3 Womi Sitaani die di juu Judasi vuodieke die ba wasinana Asikaroti ta bi yi Yisa kwananduru ba ananj bale wo wonyi.

4 Die wa wonyuj Judasi die di ga balu Nmuj kukaabubu nyujkuraha ananj ba sojasi nyujkuraha u baan nan yi die a vaa ba yigi Yisa.

5 Die ba sugu di fiati ta die ba baaru ba nan yi wa ligire.

6 Die Judasi die di saagi ta wa piili a yaala sie dieke u baan nan nagu Yisa a yi ba nuusi me sanja dieke krikpaan di worine.

Yisa die di yine siri di u dii gasitanjku dbuga nyindiike dene (Mat. 26.17-25; Maki 14.12-21; Joon 13.21-30)

7 Die ba dinene paanu dieke ba kana ka nagu daboti a yi wo sanja dieke ba njaana kva yiisehe a yie gasitanjku dbuga nyindiikehe di kenj tugi,

8 Yisa die di tuj Piita ananj Joon ananj nuaru gie di, “Ni ga a yi ti gasitanjku dbuga nyindiikehe siri an ti dii.”

9 Die ba piasu wa di, “Sia fu yaala ti ga a yi he siri?”

10 U baaru di, “Ni womma, ni ganana tuka suku ni nan haaru daa wonyi di chine jaan ananj nyaan, ni dia wa a ga juu tigidieke me u junene wo,

11 a balu tigiri tierj di, ‘Didaguru wa baaru, chaamba juodieke manuj ananj n kwananduru ba di balla ti dii gasitanjku nyindiikehe bie sia?’

* 22:1 22.1 Nmuj malaka die di kuv Ijipiti bumbujan ballu dembisi ama ta garusi Izara bumbujan ballu dembisi.

12 U nan dagi juokpenkpuij di benne sikpenj me a yalli jaanj mana a gbari, mi ni nan yi nyindiikehe.”

13 Die ba nyuj ga a ye jaanj mana siba Yisa die di balla ba wa die wo, die wia die ba yi gasitjanjku duogaka nyindiikehe mi.

Ti Yomvotiej nyindiike diile wia

(Mat. 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Kor. 11.23-25)

14 Die gasitjanjku duoga nyindiikehe diile sanja di tuguna, Yisa die di ga kali ananj v tontontiba ban ananj bale wo di ba dii.

15 Die v bali a yi ba di, “N paali yaala muj di n dii gasitjanjku gie duoga nyindiikehe ananj ni ta wahalaka ye kenj n ma.

16 N bala ni, n kaanj bi dii he bibra a yaa ga tugi sanja dieke wusie diile he di bala di yi Nmuj naari ma.”

17 Womi die v tuo nyaanjchibinj ananj daanj ta biri Nmuj ta baari di, “Ni tuo genje a tia yi tanj a nyuu;

18 N bala ni, a nyuj jinne yaa gamma, n kaanj bi nyuu daabu gie sie Nmuj naari kenj kenj.”

19 Die v bi nagj paanu ta biri Nmuj ta gbieri gbieri ke a nagj yi ba ta baari di, “N nyujgbanj wonna manj baa n nagj anj ba kuv muj ni wia. Ni yime naa a tunsima n wia.”

20 Die gbanj gbanj die ba dine kpati wa v nagj nyaanjchibike ananj daabu a baari di, “Nyaanjchibike ananj daabu gie yiwo Nmuj nuahaali dieke n ziene ananj n zumbu di nyinna wa a yi ni.

21 “Ama ni ye, vuodieke di balla v posi n chaka kali wa gie a laguj a die ananj muj.

22 Manuj vuota Bua nan seji kpi siba Nmuj di sanna die wo, ama wobianj bie vuodieke di balla v posi n chaka.”

23 Womi die ba piili a piasa tamba ba jabia balla v yi die.

Ninhagruj yaa gamma Nyujkuviti wia

24 Die ninhagruj die di nan v kuvandusiriba sunsoj di ba jabia balla v yi jakuvuj.

25 Yisa die di bali a yi ba di, “Tugbanjka gie naaluj njaanj pogili ba vuosi ananj nujnmuna ta vuodiekemba di yine tugbanjka nyujkura yaala ba wasima ba vuonj mana zua.

26 Ama nuuj di ka baa di suma die. Vuodieke di yine vuokpuij ni sunsoj, sie v yi siba buabinj, ta nujandusiru wa yi siba tontuntu.

27 Munja yine vuokpuij a tianj v chanchaaluj, vuodieke di kala a die yaa vuodieke di tanana nyindiikehe? Di yiwo vuodieke di kala die wo, ama manuj n bie ni sunsoj siba tontuntu wa.

28 “Nuuj ni yine vuodiekemba di benne n jigij n wumugisikehe ma sanja ma ma.

29 N chva Nmuj die di kalinna muj naari gie wo, die gbanj gbanj manj nan yi ni kanuj naari mi.

30 Ni nan dii ta nyuu ananj manuj n naari ma, ta kali naagbanji ma a dii Izara buurisi banj ananj ale wo sariya.”

Yisa die di balla di Piita nan chiisi di v ka siba wa dene

(Mat. 26.31-35; Maki 14.27-31; Joon 13.36-38)

31 Ti Yomvotiej die di bali yi Nmuj Piita di, “Simoni, Simoni, womma, Sitaani juosa wa sienj di v magisi ni ta chaari ni siba ba naana a chaari zaa anj v ye di ni yiwo zaa bie yaa zaavonti.

32 Ama fónuŋ Simoni n jùsù wa Nmuŋ a yí fú dí fú yadaka da keŋ sùuŋ tuŋban, ta fú keŋ a yíŋŋi a keŋ n jigin fú kpaŋŋisuma fú nùmballíli.”

33 Piita die dı yíŋŋi a balı wa dı, “N Yómùtien, n yi siri dı n juu dansarıka anan fú, ta kpi anan fú.”

34 Yisa die dı yíŋŋi a balı wa dı, “Piita, n bala fú, kparaan nan keŋ baa ka kumma ta fónuŋ chiisi wo butaa dı zı muŋ.”

Mugisij sanja

35 Womi Yisa die dı pıası ba dı, “Die n tónna nı die nı ga ta ka pógılı ligire jasùukıŋ anan búlogıŋ anan nùraha die nı waarı jaan muŋ?”

Die ba yíŋŋi baarı dı, “Aayı.”

36 Yisa die dı baarı dı, “Ama lele nuŋ, vuodieke mana dı yalla ligire jasùukıŋ yaa búlogıŋ ı nagı ka, ta vuodieke dı kana ka yallı takoobi, ı nagı ı jayeekin a daa a daa kaanı.

37 N bala nı, dı maagıya Nmuŋ gbanıku ma dı ‘Ba nagı wa muŋ a góti vuobıatı ma.’ Die wıa, die gbanı gbanı ba nan yi muŋ, dama wudieke mana ba maagına yaa gamma n ma Nmuŋ gbanıku ma wa nan keŋ yi wusie.”

38 Die ı kwanđısrıba dı baarı dı, “Tı Yómùtien, ye, takoobisi ale wónna.” Die ı yíŋŋi a baarı dı, “Dı muŋ.”

Yisa die dı jùsùna Nmuŋ anan nuŋmına dene (Mat. 26.36-46; Maki 14.32-42)

39 Die ı nyuŋ mi a ga Olivi Tıstı kunkogıŋ me sıba ı ñaana yie die wo; ta die ı kwanđısrıba die dı dı ı kwanı a ga.

40 Die ı tógına mi wo, die ı balı a yı ba dı, “Nı jùsùna Nmuŋ amı nı da keŋ juu magısuŋ ma.”

41 Die ı chıŋ ga ba nuŋa bıta a sùuŋ gbirigi a jùsù Nmuŋ dı,

42 “N Chua Nmuŋ, dı yi fú dıŋŋı fú vıarı muŋ a nyuŋ wıba dieke dı kienene n ma naa, ama vaa fú dıŋŋı yi da manıŋ n dıŋŋı.”

43 Womi malaka die dı nyuŋ arızanna ma a keŋ a kpaŋŋısu wa.

44 Die ı benne sugıchúsuŋ ma wa die ı faasu a jùsù Nmuŋ anan nuŋmına, die ı walıŋ die dı nanna tuŋban sıba zıŋ.

45 Die ı kenne hađı Nmuŋ jùsúku ma wa die ı yíŋŋi ga ı kwanđısrıba jigin, ta ye ta ba guıra, dama sugıchúsuŋ die vana ba gbalıgi.

46 Die ı pıası ba dı, “Bıa wıa nı guıra? Nı hađı a jùsùna Nmuŋ amı nı da keŋ a juu magısuŋ ma.”

Ba yigine Yisa dene

(Mat. 26.47-56; Maki 14.43-50; Jón 18.3-11)

47 Yisa die ye ko bala wıa ta ye kpıkpaan dı kienene. Ta Judasi ı kwanđısrıba wınyı die dına ba nuŋa, a die keŋ Yisa jigin dı ı mógısu ı kaamıŋ.

48 Ama ta die Yisa die dı pıası wa dı, “Judasi, mógısu wa n kaamıŋ dı fú nyuŋ manıŋ vuota Bıa kwanı?”

49 Die Yisa kwanđısrıba die dı yene wudieke dı bala ka yiwo, ba pıası wa dı, “Tı Yómùtien, tí wađı ba anan takoobisi?”

50 Ama ta ba wınyı dı wıŋı yi lagı a gobi Nmuŋ kıkabıtıba jakúsuŋ yómu nuudiigin chaanı tıbuŋ a taanı.

51 Ama Yisa die dı baarı dı, “Dı muŋ”, ta die a nagı daa wa tıburı a yíŋŋi a marı.

23

Die ba yalla Yisa a ga Paliti nɔŋɔa dene
(Mat. 27.1, 2, 11-14; Maki 15.1-5; Jɔɔn 18.28-38)

¹ Die daadamba mana dɔ hagi a yaa Yisa a ga naan Paliti* jigijn,
² mi die ba piili a bala a chɔɔsa wa dɔ, “Tɔ ye daa wa gie dɔ balala tɔ vuosi dɔ ba da tun lampo a yɔ naan Siiza ta bi baari dɔ v yiwo Nɔmɔj Vuovɔarikɔj Masia ta bi yi naan.”

³ Die wa Paliti die dɔ piastɔ wa dɔ, “Fɔ yine Juu vuosi naan wa?”
Yisa dɔ yinɔji a balɔ wa dɔ, “Sɔba fɔ balla die wo.”

⁴ Womi Paliti die dɔ balɔ yɔ Nɔmɔj kɔkaabɔtɔba nyɔŋkoraha anan kɔkpaaku dɔ, “Manɔj n ka ye daa wa gie dɔ chɔɔsina die.”

⁵ Ama die ba faastɔ a kpanɔji ba gban dɔ, “U dagɔku vaa wa vuosi dɔ yie wati anan waagɔj. Die v wolin piili wo Galili me ta die ga Judia tɔgɔtɔ mana mana ta wa ken giena.”

Naan Herodi die dɔ dine Yisa sarɔya dene

⁶ Die Paliti die dɔ wɔnna naa v piastɔ dɔ, “Daa wa gie yiwo Galili vuon?”

⁷ Die v mɔŋŋɔna dɔ Yisa nyɔj wa Galili tunɔban dieke Herodi dɔ daansɔnana wa, die v vaa ba yaa wa ga Herodi jigijn, dama wɔnɔj Herodi die bie wo Jerusalemi kanɔj sanɔka mi.

⁸ Die Herodi njan wɔmma Yisa wa, ta die yaala v ye wo. Die wa die v yene wo wo v sɔŋ die dɔ fialɔj, ta die yaala Yisa yi mamachi wɔj an v ye.

⁹ Die wa die v piastɔ Yisa wɔpiastɔka pam, ama v ka tɔgɔj wa.

¹⁰ Die Nɔmɔj kɔkaabɔtɔba nyɔŋkoraha anan mɔraha dɔdagɔrɔba die zie mi ta faastɔ bala a chɔɔsa Yisa.

¹¹ Die Herodi anan v sojasisi die dɔ vɔari Yisa fala ta yiwo wɔbɔati pam, ta die nagi garɔvɔnɔj a yeegi wo ta nagi wa yinɔji ga Paliti jigijn.

¹² Die dɔnda daari gban gban Herodi anan Paliti dɔ yi zɔalɔj, dama die ba yiwo dataastɔ anan tanɔj.

Paliti die dɔ yine sien dɔ ba kuv Yisa dene
(Mat. 27.15-26; Maki 15.6-15; Jɔɔn 18.39-19.16)

¹³ Paliti die dɔ wa Nɔmɔj kɔkaabɔtɔba nyɔŋkoraha anan ba tɔka nyɔŋkoraha anan vuosisi,

¹⁴ a balɔ a yɔ ba dɔ, “Nɔnɔj nɔ yalla daa wa gie a ken n jigijn a baari dɔ v gaama vuosi ba waga wagɔtɔ, ama lele n dii wo v sarɔya nɔ nɔŋɔa ta ka ye wudieke nɔ bala dɔ v yi chɔɔsɔ wa.

¹⁵ Herodi gban ka ye wudieke v yine chɔɔsɔ, die wa v vaa ba yinɔji nagi wa a ken n jigiri. Nɔ yeye? Daa wa gie ka yi wɔj mana amɔ kunɔj.

¹⁶ Die wa n nan yi ba tɔbi wa anan kpaasɔj ta vaa v ga.”

¹⁷ ((Die ba gasɔtanɔku dɔɔga sanɔna mana Paliti njan vɔari wa vuobahɔmɔj a nyɔj dansarɔka sɔj a taan a yɔ ba.))

¹⁸ Die kɔkpaaku mana dɔ natɔ dɔ, “Kuv daa wa gie. Vɔari Barabasi a yɔ tɔ yɔri.”

¹⁹ Die ba nagi wa Barabasi a yi dansarɔka sɔj dama v vaa wa wati anan waagɔj dɔ nan tɔka sɔj anan v vuosi kuvla wa.

²⁰ Ama Paliti die yaala v vaa wa Yisa a taan yɔri die wa die v bi balɔ yɔ kɔkpaaku bɔbra.

²¹ Ama ta ba ye ko nata dɔ, “Kpaasɔ wa dagarɔkɔri ma, Kpaasɔ wa dagarɔkɔri ma.”

* 23:1 23.1 Paliti die yiwo Romani tunɔban naan Siiza nyɔŋkora wɔnyɔ.

²² Paliti die dɪ ɸasi ba ɸ butaa ma dɪ, “Bɪa wɸɸɪaŋ ɸ yi? Manɸ n ka ye wudieke ɸ yine amɸ kuŋ. Die wɪa n nan vaa ba tɪbɪ wa aŋaŋ kpaasɸŋ ta vaa ɸ ga.”

²³ Ama die ba ye ko nata aŋaŋ lɸlɸkɸɸuma dɪ ba kpaasɸ Yisa a diisi dagarikɪ ma; die ba natɪkɸ die dɪ keŋ nyanŋɸ Paliti.

²⁴ Die wɪa Paliti die dɪ yɪ ba sien dɪ ba yɪ ba dɸŋɸ.

²⁵ Die ɸ vɸarɪ daa dieke ba yaalala wa a taan, vuodieke die dɪ vana watɪ aŋaŋ waagɸŋ dɪ nan tɪka ma wa ta bɪ kɸv vuosisi, ta nagɪ Yisa a yɪ ba dɪ ba yɪ wo ba dɸŋɸ.

*Die ba kpaasɪna Yisa a diisi dagarikɪ ma dene
(Mat. 27.32-44; Maki 15.21-32; Jɸɸɸ 19.17-27)*

²⁶ Die sojasisi die dɪ nagɪ Yisa a ga, die ba ganana wa ba ga tuoli daa wɸnyɪ ba wasɸnana Simoni, vuodieke die dɪ nyɸnna Sayireni, die ɸ nyɸŋ wa tɸŋkpaŋa a keŋ juo Jerusalemɪ sɸŋ. Die ba yigi wo, a nagɪ Yisa dagarikɪ a chii wo ta vaa ɸ chiike a dɪ Yisa kɸaŋ.

²⁷ Die daadaan pam die dɪdɪ Yisa kɸaŋ, die hɸɸɸ batan die gutɸna ba ma a kɸma ɸ wɪa.

²⁸ Yisa die dɪ yɸŋɸ a balɪ ba dɪ, “Jerusalemɪ hɸɸɸ, nɪ da kɸmma n wɪa ama nɪ kɸmma nɪ gbaŋ gbaŋ nɪ wɪa aŋaŋ nɪ ballɪ.

²⁹ Dama saŋŋa kien vuosi dɪ nan baarɪ dɪ, ‘Hɸgɸ ɸɪrɪsɪ vuodiekemba dɪ kana ka mɪrɪ ballɪ ta yɪ ba busɸŋ banɸŋ ba yaa sugɪfalɸŋ.’

³⁰ Kanɸŋ saŋka mi vuosi dɪ nan balɪ a yɪ tana dɪ, ‘Nan tɪ ma.’ Ta balɪ yɪ kunkogehe dɪ ‘Nan tɪ ma a ligi tɪ.’

³¹ Dama dɪ yɪ ba yie naa a yɪa mɸŋ, vuodieke dɪ kana ka yɪ wɸŋ a chɸvɪ, die nɸŋ lalia ba baa ba yɪ vuodiekemba dɪ yine a chɸvɪ?”

³² Die ba nagɪ tɸntɸmbɪatɪ tielin bale gbaŋ a gutɪ Yisa ma dɪ ba ga kɸv ba.

³³ Die ba kenne a tɸgɪ jigidieke die ba wasɸnana Sikpɸŋkogilike jigɸŋ, mi die ba kpaasɸ Yisa a diisi dagarikɪ ma, ta die kpaasɸ tɸntɸmbɪatɪ tielin bale wo dagariɪ ma, ta kaanɪ die dɪ bie ɸ nuudiigɸŋ chaan ta kaanɪ dɪaŋ ɸ nuugalɸ chaan.

³⁴ Yisa die dɪ baarɪ dɪ, “N Chɸa Nɸmɸŋ, nagɪ chaa vuosi gie, dama ba zɪ ba yinene wudieke wo chɸaŋ.”

Die ba puo ɸ gaati a tɪa taŋ aŋaŋ chaachaa.

³⁵ Die vuosi dɪ zie mi a daansa ta Juu vuosi nyɸŋkɸraha dɪ vɸara wa fala dɪ, “Die ɸ gbatɪ wa vuosi a taan, dɪ yɪ ɸ sen yɪ Nɸmɸŋ Vuovɸarɪkɸŋ Masia wa, ɸ gbatɪ ɸ gbaŋ a taan.”

³⁶ Sojasisi gbaŋ die dɪ vɸara wa fala; die ba nagɪ danmɸsɸŋ a yɪ wa,

³⁷ ta baarɪ dɪ, “Dɪ yɪ fɸ yɪ Juu vuosi naan, fɸ gbatɪ fɸ gbaŋ a taan.”

³⁸ Die ba maagɪ maagɸŋ a diisi dagarikɪ ma dɪ,

“JUU VUOSISI NAAŋ WA WɸNNA.”

³⁹ Saŋka mi tɸntɸmbɪatɪ tielibe wɸnyɪ die ba kpaasɸna a gutɪ wa die dɪ taana wa jome dɪ, “Da fɸ yine Masia wa? Gbatɪ fɸ gbaŋ aŋaŋ tɪ a taan.”

⁴⁰ Ama wɸnyɪ wa die dɪ galɸŋ wa dɪ, “Fɸɸɸŋ ka chɸga Nɸmɸŋ? Dama tɪ mana bie wo tɪbɪdatɪ balɸmɸŋ ma.

⁴¹ Tɸŋŋ nɸŋ tɪ tɪbɪdatɪkɸ mɸ mɸŋ, dama wudieke tɪ yine wo tune tɪ tuose dene, ama daa wa gie nɸŋ ka yɪ wɸŋ a chɸvɪ.”

⁴² Ta die a balɪ yɪ Yisa dɪ, “Yisa, tɸnsɪ n wɪa saŋŋa dieke fɸ keŋ dɪi fɸ naarɪ.”

43 Yisa die dɛ yɛnɛɛi a balɛ wa dɛ, “Wusie manɛ bala fu, jinne manɛn ananɛn fu nan dɛ bie Paradasi† ma.”

Yisa kuɛn wɛa

(Mat. 27.45-56; Maki 15.33-41; Jɔɔn 19.28-30)

44 Die dɛ yiwo nɛmɛntɛasi, nɛmɛnnɛ die dɛ ka chaana ta tɛngbanɛka mana die dɛ sibi a ga tɔgi nɛmɛnnɛ dɛ gbɛlɛnna bimbilimɛn ataa sanɛnɛ;

45 ta die garɛ dieke die dɛ sagɛna Nɛmɛn jɛamɛn juokpɛnkrɛkɛ sɔku die dɛ puo bule.

46 Yisa die dɛ keɛn a keesi ananɛn lɔlɛkrɛnɛn a baarɛ dɛ, “N Chua Nɛmɛn, fu nuusi me manɛ naga n haalɛn yie.” Die ɔ balɛ wa naa ta kpi.

47 Die sojasisi jakɔɔrɛ die dɛ yene wudieke dɛ yine wo die ɔ birɛ Nɛmɛn a baarɛ dɛ, “Wusie, daa wa gie seɛn yiwo vuovɛnɛn.”

48 Die vuodiekemba mana dɛ lagɛsɛna mi dɛ ba daansɛ wudieke dɛ yine wo dɛ yene vuodiekemba dɛ yine wo ba mana die dɛ yɛnɛɛi ga tigin ananɛn sɔgɛchɔɔsɛnɛn.

49 Ama ɔ zɔalɛba mana ananɛn hɔgɔ diekemba dɛ dɛna wa a nɛnɛn Galili wo die dɛ zie saasaa a daansa wudiekemba mana dɛ yine wo.

Yisa nyɛngbanɛn guule wɛa

(Mat. 27.57-61; Maki 15.42-47; Jɔɔn 19.38-42)

50 Die daa wɛnɛnɛ die benne ba wasa wa Josefu, die ɔ nɛnɛn wa Juu vuosi tɛn ba wasɛnana Arimatia. Die ɔ yiwo vuovɛnɛn ta bi dɛ Nɛmɛn ta die a chɛsa Nɛmɛn naarɛ kenɛn.

51 Die ɔ yiwo Juu vuosi nyɛnkɔra wɛnɛn, ama die ɔ ka saagi wudieke ɔ chanchaalɛba die dɛ sanna wa ta yi wo.

52 Die ɔ ga Paliti nɛnɛn a ga jɔɔsɛ wa Yisa nyɛngbanɛka.

53 Die ɔ nagɛ Yisa nyɛngbanɛka, a yallɛ garɛ haalɛyɛtalɛn a veli wo a yaa ka a ga dɔan vɔrɛhaalɛ dieke ba votine tanɛ ma, ta ye ka guu vuonɛ mi.

54 Die dɛ yiwo Alzuma daraan ta davɔɔsɛkɛrɛ daarɛ dɛ yaala ka piili.

55 Hɔgɔ diekemba die dɛ dɛna Yisa a nɛnɛn Galili wo die dɛ dɛ Josefu a ga a ye vɔrɛkɛ ananɛn ba dɔana Yisa nyɛngbanɛka dene ka sɛn.

56 Die ba yɛnɛɛi ga tigin a ga wɛnsɛ kpaanyɔga ananɛn tulaarisi.

Die ba vuosi davɔɔsɛkɛrɛ daraan sɛba ba miraha dɛ dagɛna dene wo.

24

Yisa kuɛn hagɛn wɛa

(Mat. 28.1-10; Maki 16.1-8; Jɔɔn 20.1-10)

1 Die Alasiri daraan sɔkɔleelin, ta hɔgɔba ha die dɛ ga vɔrɛkɛ jigin ananɛn ba tulaari diekemba ba wɛnsɛna wa.

2 Die ba kenne tɔgɛ vɔrɛkɛ jigiri die ba ye ta tanɛ dieke ba nagɛna a ligi vɔrɛkɛ nuari bilɛnɛ,

3 die wɛa die ba juu vɔrɛkɛ sɛn ama die ba ka ye tɛ Yɔmɔtɛn Yisa nyɛngbanɛka.

4 Die ba zene a yile wɛrɛ gie wo, dembisi bale die dɛ keɛn zie ba jigin bunɛn ta yeegi nyɛnyeeke dɛ nyɛgɛsɛnana sɛba nɛnyɛgɛsɛnɛn;

5 die nɛmaamɛn die dɛ yigi hɔgɔba ha ta ba sɛnɛn gbirigi tɛngbanɛ, ama dembisi bale wo die dɛ piarɛ ba dɛ, “Birɛ nɛ dɛ dɛna yaala vuodieke dɛ benne ɔ mɛsɛ ma kunti jigin?”

† 23:43 23.43 Ba bi wasa arɛzanna paradasi ka chɛnɛn yiwo jigidieke sɔgɛfɛtalɛn dɛ benne.

⁶ U wo giena, u hagiya. Ni tunsu wudieke die u balla a yi ni wa sanja dieke u benne Galili me wo;

⁷ di 'Ba nan yigi wonuɗ vuota Bba a nagi yi vuobiatu nuusi me an ba kpaasi wa dagarikuɗ ma an u kpi; ama u nan hagi kuɗ me ka daraa ataa daraa.' "

⁸ Womi die hogobaha di tunsu u wobalka ha,

⁹ ta die nyuɗ voriku jigiri a yinji kuli, a bal waha gie mana a yi u kwanandusiriba ban anan kaani wa anan vuodiekemba di benne mi mana.

¹⁰ Die hogoba ha saara die wone Meri Magidalini anan Juanna anan Jemisi nuɗ Meri; banuɗ anan hogu diekemba die di gutina ba ma wa die balina waha gie a yi Yisa tuntuntuba.

¹¹ Ama tuntuntuba die di yile wudieke ba balala wa yiwo wotogu ta die ka tuo be dii.

¹² Ama Piita die di hagi a chigi ga voriku jigiri; a sasu a zasu a daansi ta ka ye jan mana sie kumbu gariku nyuna ma. Ta die a yinji ga tigin, ta wudieke di yine wo di paali yi wo mamachi.

Emawusi sieɗ me wobalka (Maki 16.12, 13)

¹³ Die duniɗ daari mi gban gban ba sun vuosi die di gara tunkpanu kaani ba wasinana Emawusi, kanuɗ anan Jerusalemi die yiwo mali ayopoy.

¹⁴ Die ba chunnana wa, die ba die azama yaa gamma wudiekemba mana di yine wo.

¹⁵ Die ba dinene azama anan tan die wo, Yisa gban gban die di ken gbige be a chui anan ba;

¹⁶ ama Nmuɗ die choruna ba, ba ka muɗu Yisa.

¹⁷ Yisa die di pias ba di, "Ba ni chui bala?"

Die ba yinji a zie zie anan sugichusuɗ.

¹⁸ Ba wonu die ba wasinana Kulopasi di pias wa di, "Funiɗ fu nyuna ma fu yine chaanu a bie Jerusalemi ka gie me ta ka siba wudieke di yine daraa gie nwan?"

¹⁹ Die u pias di, "Wobanti?"

Die ba yinji bal wa di, "Yaa gamma Nazeriti vuoke Yisa wa; die daa wa gie die yiwo Nmuɗ naazwa ta yaa haguɗ pam u wobalka ma anan u tuuma ma Nmuɗ anan vuota nuɗa.

²⁰ Ta ti Nmuɗ kukaabtuɗa nyukuraha anan tngbanka nyukuraha di nagi wa yi sariya diiriɗ ba dii wo sariya ta baari di u mu di u kpi; die ba kpaasi wa a diisi dagarikuɗ ma.

²¹ Ama tuiɗ die ti yaa yada di u balla u yi vuodieke di baan gbatu tuiɗ Izara vuosi a nyuɗ ti dataasi nuusi me. A bi guti, waha di yine ka daraa ataa wonna.

²² Die wa gban ti sun hogoba batan bal ti wa wuu ka paali yi ti mamachi, dama ba ga wa voriku jigiri sukuleeliku gie,

²³ ama ba ka ye u nyugbanka. Ba yinji a ken wo, ba baari di banuɗ ba ye wo Nmuɗ malakasi anan ba nine; ta malakasi di bal ba di Yisa bie u muɗ ma.

²⁴ Die wa ti batan di ga voriku jigiri a ga ye wudieke gban gban hogoba di balla wa ama banuɗ ba ka ye Yisa."

²⁵ Womi Yisa die di bal a yi ba di, "Ba yine ni ka siba nyinti gie chiasu? Lala ni sunu anan ni baan nan tuo wudiekemba mana Nmuɗ naazualba di balla wa a dii!

26 Dɪ yiwo talasi dɪ Nɪmɪj Vuovɔarɪkɪrɪ Masia wa dii wahalaha gie ta wa ye jilɪma.”

27 Womi Yisa die piili a dagɪ ba wudieke Nɪmɪj gbanƙu sɔɲ mana dɪ balla yaa gamma v wɪa, ta piili Mosisi dɪ maagina wudiekemba anan Nɪmɪj naazabalba maaginɪ mana.

28 Die ba kenne a gbigi tɪŋƙpaɲɲɪ dieke banɪj ba ganana wa, Yisa die dɪ paalt yi siba v tɪaɲ gara nɪɲɲa,

29 ama die ba jɔsɪ wa dɪ, “Bemme giena anan tɪ, dama nɪmɪnɪ wɔɲ nanna mɪj ta jigiri dɪaɲ dɪ sibe.” Die wɪa die v juu a wɪarɪ ba jigɪj.

30 Die v ga kalɪ dɪ v dii nyindiike anan ba, a die nagɪ paanɪ a bɪrɪ Nɪmɪj a yi ke gbieri gbieri a nagɪ yɪa ba.

31 Womi die ba nine dɪ yuori die ba mɪɲɲɪ wa. Lele wo mi die v nyɪɪɪ ba nine me.

32 Die ba bala a yɪa taɲ dɪ, “Die v balala tɪ sieku me a daga tɪ wudiekemba dɪ maagina Nɪmɪj gbanƙu sɔɲ die wo, die tɪ ka yaa sɔgɪfɪalɪj pam?”

33 Die ba haɲɪ bɔnyɪ a yɪɲɲɪ ga Jerusalemi a ga haarɪ v kvaɲandɪsɪrɪba ban anan kaanɪ wa anan vuosi batanɪ dɪ lagɪsɪna taɲ.

34 Die v kvaɲandɪsɪrɪba die dɪ balɪ ba dɪ, “Tɪ Yɔmɪtɪeɲ seɲ a haɲɪ kɪj me anan wusie, ta nyɪj Simoni jigɪj.”

35 Womi vuosi bale wo gie dɪaɲ dɪ balɪ ba wudieke mana dɪ yine sieku me anan ba mɪɲɲɪna tɪ Yɔmɪtɪeɲ sanɲa dieke v yine paanɪku gbieri gbieri die wo.

Yisa die dɪ nyɪnna v kvaɲandɪsɪrɪba jigɪj dene

(Mat. 28.16-20; Maki 16.14-18; Jɔɔɔ 20.19-23; Tɔɔma 1.6-8)

36 Die ba yine ko bala wɪaha gie yɪa ba wa, lele wo mi Yisa gban gban dɪ keɲ zie ba sɔnsɔɲ ta balɪ a yɪ ba dɪ, “Sɔgɪdvagɪj bemme nɪ ma.”

37 Die ba cheele anan nɪmaamɪj, dama die ba yile dɪ ba ye wo kogɪj.

38 Ama ta die v balɪ a yɪ ba dɪ, “Bɪa nɪ sɪkpara dɪ nɪga? Bɪa chɪlɪj dɪ bie nɪ ma?”

39 Nɪ daansɪ ye n nuusi anan n nachɪɪɪsɪ a ye dɪ dɪ yiwo manɪj wusie. Nɪ gbɪ mɪj a ye dɪ dɪ yiwo manɪj. Kogɪj wo nyɪɲɲanɪj anan kɔba, siba nɪ yene mɪj n yalla nyɪɲɲanɪj anan kɔba die wo.”

40 Die v balla wɪaha gie a kpatɪ wa, die v nagɪ v nuusɪsɪ anan v nachɪɪɪsɪ a dagɪ ba.

41 Ama die ba ye ka tuo dii dɪ dɪ yiwo wɔnɪj; dama die dɪ paalt yi be wo sɔgɪfɪalɪj anan mamachi dɪ wɪarɪ yiwo wusie. Die v piasi ba dɪ, “Nɪ yaa nyindiike giena a baanɪ nan dii?”

42 Die ba nagɪ zaasɪ dieke ba digine a yɪ wa,

43 die v nagɪ a nɔbɪ ba nɪɲɲa.

44 Ta die a balɪ a yɪ ba dɪ, “Nɪ tɪnsɪma n wɔbalɪka die n balla a yɪ nɪ sanɲa dieke die n benne nɪ jigiri dɪ wɪaha mana ba maagina Mosisi gbanƙu ma wa anan Nɪmɪj naazabalba gbanɲɪ ma wa anan Nɪmɪj gban dieke ba wasɪnana yɪla gbanƙu, dɪ dɪ yi talasi dɪ a mana keɲ yi wusie.”

45 Die v wa yuori ba yɪaɲ dɪ ba sɪmma wudieke dɪ maagina wa Nɪmɪj gbanƙu ma wa chɪasɪ,

46 ta balɪ ba dɪ, “Dɪ maagiya dɪ Nɪmɪj Vuovɔarɪkɪrɪ Masia wa nan dii wahala ta kpi ta haɲɪ kɪj me ka daraa ataa daraanɪ,

47 dɪ ba mɔsɪlɪ a yɪ vuosi v saanɪ ma, dɪ yi ba vaa ba tɔntɔmbɪatɪ Nɪmɪj nan vaa a chaa ba; dɪ ba wɔlɪj a mɔsɪlɪma wɪaha a yɪma Jerusalemi vuosi ta bɪ mɔsɪlɪ a yɪ buurɪj mana.”

48 Die v bɪ balɪ ba dɪ, “Nɪnɪj nɪ yine wɪaha gie daansɪa tielɪj.

⁴⁹ Manuŋ n baan yi ni wa N Chua Nmuŋ Halikasika die u yina nvari di u nan yi ni wa. Ama ni chusuma Jerusalemi ma a ga tugi saŋŋa dieke Nmuŋ Halikasika di balla u nyuŋ ŋmuŋsikpen a ken ni ma wa.”

Yisa die di jwalina ga arizanna dene

(Maki 16.19, 20; Tsuma 1.9-11)

⁵⁰ Die Yisa di yaa ba nyuŋ tika sɔŋ a yaa ba ga Betani, mi die u koti u nuusi ba ma a yi alibarika a yi ba.

⁵¹ Die u yinene alibarika a yaa ba wa, die u nyuŋ ba jigini ta jwal ga arizanna ma.

⁵² Die ba jian wa ta die yinŋi a ga Jerusalemi anan sɔgɔfɔlɔŋ pam.

⁵³ Ta die a bie Nmuŋ jiamuŋ juokpenkriku ma saŋŋa mana a bira Nmuŋ saan.

Wuovun dieke Joon die di maaguna wonna

Masia die di kenne dene

¹ Korun ma wa, ta jaan die di ye wone wo, ama Nmun Nwawun, vuodieke di yine Yisa Masia, die won beri mun anan Nmun. Ta bi yi Nmun.

² Piiliku me wo Nmun Nwawun gie won beri mun anan Nmun.

³ Die Nmun die di naan jaan mana a nyun u ma, ta jaan die wori Nmun di naan ta ka ka nyun u ma.

⁴ U ma die miivoli di bi beri, u naga a yia vuota, ta miivolike mi di yi vuota chaanun,

⁵ ta chaana tungbanja gie vuota lumun ma, ta lumunku di ka bɔɔɔ a lige chaanuku.

⁶ Nmun die di tun daa wonyu ba wasunana Joon,

⁷ di u ken a ken bal vuosi di Yisa Masia yine vuota chaanun, di ba yi Yisa wa yada.

⁸ Wuovun Joon womi die ka yi chaanuku, ama die u ko ken mun di u ken bal vuosi chaanuku wa.

⁹ Yisa wa gie yine vuosi chaan dieke die di kenne tungbanja gie me, ta chaana vuota mana ma.

¹⁰ Die u ken wo donu ka gie me, anan Nmun die di naanna donuaka gie a nyun u ma wa yori, tungbanja gie vuosi die ka munu wa.

¹¹ Die u kenne tungbanja gie me wo, die u bie wo u gban gban vuosi Izara vuosi jigun, ama die ba ka tuo wo.

¹² Ama vuodiekemba mana die di tuone wo ta yi wo yada wa ta nagi ba gban a yi wa wa, banun die u yi ba sien ba burun Nmun balli.

¹³ Nmun gban gban die vana ba burun u balli daa vuota die vana ba burun Nmun balli sanja dieke ba muruna ba wa.

¹⁴ Sanja dieke Nmun Nwawun die di kenne ta yi vuota wa, die u beri mun anan ti tungbanja gie me, ta die suuli anan zoolnchigila anan wusie dagun. Die ti ye u chaankpenkpun mun, ta kanun chaankpenkpun mi die nyun wa u Choon Nmun jigun mun, dama u yine u Bua dembin balmun.

¹⁵ Sanja dieke Joon vuodieke di sinana vuosi Nmun nyaabu di kenne ye wo wo, die u bal u wa ta natu di, "Vuodieke wa die n balala nu di, 'U nan ken n wan chaan ama u tan mun mun dama u won beri mun ta ba ye muru mun wa, wonna.' "

¹⁶ U suuline anan zoolnchigila wa u yia ti sunnin a guta sunnin ma.

¹⁷ Mosisi die yi ti Nmun miraha mun, ama Yisa Masia nun die ken anan zoolnchigila anan wusie dagun.

¹⁸ Vuon wori a ye ye Nmun; ama u gban gban Buadembin balunja vuodieke di benne u lɔɔɔn wa ta bi mu wa, wovun u yuorine a dagu ti Nmun di sina dene.

Joon, vuodieke die di sinana vuotamba Nmun nyaabu wa

(Mat. 3.1-12; Maki 1.1-8; Luki 3.1-18)

¹⁹ Die Juu vuosi nyunkora die di benne Jerusalemi ma wa die di tun kikaabubu nyunkora anan Liiva vuosi Joon jigun di ba ga piast wa di, "Muna yine fu?"

20 Die ʋ ka zetiye dɪ ʋ kaan yinɲi balɪ ba wɔn, ama ta die balɪ yuori be dɪ, “Daa manɲ n yine Nɲmɲ Vuovɔarɪkɪrɪ, Masia wa.”

21 Die wɔa die ba pɪasɪ wa dɪ, “Die nɲ, mɪnɪa yine fɔ? Yiwo Elaja?”

Joon die dɪ yinɲi a balɪ ba dɪ, “Aayɪ, n ka yi wo.”

Die ba bɪ pɪasɪ wa dɪ, “Fɔ yine Nɲmɲ naazɔa wa?”

ʋ yinɲi balɪ ba dɪ, “Aayɪ, n ka bɪ yi wo.”

22 Die wɔa ba bɪ pɪasɪ wa dɪ, “Ta mɪnɪa yine fɔ? Balɪ tɪ vuodieke fɔ yine aɲ tɪ ga balɪ vuodiekemba dɪ tunna tɪ wa. Lala fɔ balɪ yaa gamma fɔ ma?”

23 Joon die dɪ yinɲi balɪ ba aɲaɲ wudieke Nɲmɲ naazɔa Azaya die dɪ bala dɪ,

“Manɲ n yiwo lɔlɔ dieke dɪ benne haagɲ ma a nata dɪ

Nɪ wɔnsɪ sietɔɲsɪka a yɪ tɪ Yɔmɔtɪeɲ.”

24 Die tɔntɔntɔba die nɲɲ wa Farasisi* vuosi jigin mɲ.

25 Ta die bɪ pɪasɪ Joon dɪ, “Dɪ yi fɔ ka yi Masia wa, ta ka bɪ yi Elaja, ta ka bɪ yi Nɲmɲ naazɔa wa, bɪa wɔa fɔ sta vuosi Nɲmɲ nyaabu?”

26 Joon dɪ yinɲi balɪ ba dɪ, “Manɲ n sta vuosi aɲaɲ nyaan, ama vuon bie nɪ sɔn ta nɪ ka sɪba wa.

27 Wɔnɲ ʋ yiwo vuodieke dɪ bala ʋ keɲ n kɔaɲ chaan, ta manɲ ka mɔ dɪ n forisi ʋ nɪra guune gban.”

28 Wɔaha gie mana die yiye mɲ Betani tɲ ma, Joodani mɔɲrɪ nɲmɲ pɔsɲ chaan. Mi die Joon die dɪ sta vuosi Nɲmɲ nyaabu.

Yisa yine Nɲmɲ Yiipɔlɪ

29 Ka tɔnɔsɔa, Joon die dɪ ye Yisa dɪ kienene ʋ jigin, ʋ baarɪ dɪ, “Ye, Nɲmɲ kaabɲ Yiipɔlɪka wɔnna, wɔnɲ ʋ bala ʋ vɔarɪ tɲngbanɲka gie vuosi bɲaɲ.

30 ʋ yine vuodieke wɔa die n balala wa dɪ, ‘Daa wɔnɲ nan keɲ n kɔaɲ chaan ta tɲaɲ mɲ dama ʋ wɔɲ beri mɲ ta ba ye mɪrɪ mɲ wa.’

31 Die n ka sɪba wa, ama die n keɲye mɲ a sta vuosi aɲaɲ Nɲmɲ nyaan amɔ Izara vuosi† mana nan sɪba wa.”

32-33 Ta Joon dɪ bɪ balɪ a yɪ vuosisi dɪ, “Saɲɲa dieke die n kana ka sɪba vuodieke ʋ yine wo, ama Nɲmɲ vuodieke dɪ tunna mɲ dɪ n keɲ sɪ vuosisi ʋ nyaabu die dɪ balɪ mɲ dɪ, ‘Vuodieke fɔ keɲ ye ta n Halɪkasɪka dɪ keɲ sɔnɲ kalɪ ta wɔarɪ beri aɲaɲ wa, fɔ summa a baarɪ wɔnɲ ʋ yine vuodieke dɪ bala ʋ nagɪ n Halɪkasɪka a sɪma vuosi sɔɲtɪ. Ta die manɲ seɲ ye Nɲmɲ Halɪkasɪka, ta ʋ nɲɲ nɲmɲsɪkpeɲ a keɲ sɔnɲ, ta nɪasɪ nɲmarɲ a keɲ sɔnɲ kalɪ Yisa ma ta wɔarɪ beri aɲaɲ wa.’

34 Naa manɲ ye, ta bala n dɪ wɔnɲ ʋ yiwo Nɲmɲ Bɔadembike.”

Yisa bɔmbɔɲaɲ kɔaɲandɪsɪrɲ wɔa

35 Ka tɔnɔsɔa bɪbra Joon die dɪ bɪ zie mi aɲaɲ ʋ kɔaɲandɪsɪrɲ bale,

36 ta keɲ ye Yisa dɪ chɔnnana a tɪanna, ʋ baarɪ dɪ, “Ye, Nɲmɲ Yiipɔlɪka wɔnna.”

37 Die ʋ kɔaɲandɪsɪrɲba bale wo die dɪ wɔnna ʋ balala wa, die dɪ vaa wa ta dɪ Yisa kɔaɲ.

38 Yisa die dɪ keɲ yinɲi a daansɪ ʋ kɔaɲ a ye ba dɪna wa, ʋ pɪasɪ ba dɪ, “Bɪa nɪ yaala?”

Die ba yinɲi balɪ wa dɪ, “Dɪdagɪrɔ, tɪ yaala tɪ summa fɔ benne jigidieke wo?”

* 1:24 1.24 Farasisi mba die yiwo Juu vuodiekemba nine die nɲmɲna aɲaɲ Mosisi mɪraha dɪsɲɲ.

† 1:31 1.31 Juu vuosi saan bɪna yi Izara vuosi.

39 Yisa dɪ yinɲi balɪ ba dɪ, “Nɪ keɲ a ye jigidieke n benne wo.” Die wɪa die ba dɪ wa a ga a ye jigidieke ɔ benne, ta die bie ɔ jigin daari mana. (Die dɪ yiwo ɲmuntvasi bimbiliminɲ anɪsa saɲɲa.)

40 Vuosi bale dieke die dɪ wonna Joon baluku ta die dɪ Yisa kuvaka wɔnyɪ die yine Andurusi, die ɔ yiwo Simoni Piita numbua.

41 Die ɔ nyɪna Yisa jigiri kuvɛɲ chaɲɲ die ɔ ga lagɪ lagɪ a ga yaaltɪ ɔ numbua Simoni jigin a balɪ wa dɪ, “Tɪ ye Masia wa mɪɲ.” (Masia chɪɲɲ yiwo “Nɲmɪɲ Vuovɔarukɪɲ.”)

42 Womi die ɔ nagɪ Simoni a ga Yisa jigin. Yisa die dɪ daansi wa die, ta balɪ dɪ, “Yiwo Simoni vuodieke dɪ yine Joon buademinɲ, ama fu saarɲ nan bɪ yi Siifasi.” (Siifasi aɲɲɲ Piita mana yiwo bɔnyɪ, a chɪɲɲ yiwo “Tarɲ.”)

Yisa die dɪ wana Filipi aɲɲ Natanieli dene

43 Die ka tɔnvɔusa Yisa die dɪ yaala dɪ ɔ ga Galili, ta die ga jigidieke Filipi die dɪ benne a ga balɪ yɪ wa dɪ, “Keɲ dɪa mɪɲ.”

44 Filipi die nyɪɲ wa Befisada, tɪgidieke Andurusi aɲɲ Piita dɪ nyɪna.

45 Filipi dɪɲɲ die dɪ ga yaaltɪ Natanieli jigin a balɪ yɪ wa dɪ, “Tɪ ye vuodieke Mosisi dɪ maagɪna ɔ wɪa Nɲmɪɲ mɪraha gbanɲku ma wa, ta Nɲmɪɲ naazvahlɪba dɪɲɲ dɪ maagi ɔ wɪaha. ɔ yiwo Yisa, vuodieke dɪ yine Josefɪ buademinɲ ta nyɪɲ Nazeriti wa.”

46 Natanieli die dɪ baari dɪ, “Nazeriti? Wɔvɪvɪvɪɲ nan bɪagi nyɪɲ Nazeriti?”

Filipi die dɪ yinɲi balɪ wa dɪ, “Keɲ a ye.”

47 Yisa die dɪ yine Natanieli dɪ kienene ɔ jigiri, die ɔ balɪ naa yaa gamma ɔ ma dɪ, “Izara vuɔɲ wusie wonna dama ɔ yiwo burichini vuɔɲ.”

48 Natanieli die dɪ pɪasɪ wa dɪ, “Yiwo lala a sɪba mɪɲ?”

Yisa die dɪ yinɲi balɪ wa dɪ, “Filipi die dɪ yine ka wa fu wa, ta maɲ wɔɲ ye fu, fu benne kɪnkamɪɲ tɪka chɪɲɲ.”

49 Mi Natanieli die dɪ balɪ wa dɪ, “Dɪdagɪvɪ, yiwo Nɲmɪɲ Bua ta bɪ yi Izara naaɲ wa.”

50 Yisa die dɪ pɪasɪ wa dɪ, “N bala fu dɪ n ye fu mɪɲ saɲɲa dieke fu benne kɪnkamɪɲ tɪka chɪɲɲa wɪa fu yi mɪɲ yada? Nan dɪ yese wɔkɪvɪma pam a tɪɲ naa.

51 Wusie maɲ bala nɪ, nɪ nan ye arɪzanna dɪ yuorine, ta Nɲmɪɲ malakasi dɪ keɲ a sɔvna Vuota Bua ma, ta jɔala gara ɲmɪɲsikpeɲ.”

2

Yisa die dɪ vana nyaanɲ dɪ tarɪɲ yi daanɲ dene

1 Ka daraa ataa daaraɲ die ba yaa hogɔhaalɔ banwɔla siele Keenani tɪɲ ma, Galili tɪɲgban ma. Die Yisa nuɲ die bie mi

2 ta die ba wa Yisa aɲɲɲ ɔ kuvɛɲandɪsɪrɪɪba gbanɲ dɪ ba keɲ banwɔlaka jiginɲ.

3 Die banwɔlaka daa dieke ba nyunene wo dɪ kenne kpatɪ wa, Yisa nuɲ die dɪ balɪ a yɪ Yisa dɪ, “Banwɔlaka daabɔ kpatiya mɪɲ.”

4 Yisa die dɪ yinɲi balɪ wa dɪ, “N naa, bɪa fu yaala n yi? N saɲɲa ye ka tɔgɪya.”

5 Yisa nuɲ die dɪ balɪ tuntɔntɔba dɪ benne mi wo dɪ, “Nɪ yi wudieke ɔ bala nɪ dɪ nɪ yi.”

6 Die nyaanɲ gbiesi ayɔaba die zene mi, nyindiekemba Juu vuosisi dɪ yinene nyaanɲ a yie ta yɔvra nɪta, sɪba ba jɪamɪɲ dɪ sɪna die wo, die a kaanɪ mana die bɪagi juo nyaanɲ sɪba galonsi banɪsɪ-le yaa banɪsɪ-taa.

7 Yisa die dı balı a yı tontontıba dı, “Nı yi nyaan suuli gbiesisi.” Die wıa die ba yi nyaan a suulihe pili pili.

8 Womi die v balı a yı ba dı, “Nı yuori botan a yaa ga yı banwólaka jakuuri.” Die ba yi die,

9 die jakuuri dı lan nyaabu ta ye bu tarıgına a yi daan, ama die v ka sıba jıgidieke daabu die dı nyunna, ama tontontıba die dı yuorine nyaabu die dı sıba. Die wıa die v wa daa dieke die dı faarına hogu wa

10 a balı yı wa dı, “Vuon mana ñaan wolin a tıa wa daa dieke dı nansına, ta ka kvan chaan vuodiekemba v wana dı ken nyu a bugi v wa tıa daa dieke dı kana ka nansi wa. Ama funuñ nuñ nagı wa daa dieke dı nansına wa a lobıri a ken tugi sanjka gie?”

11 Naa die yiwo Yisa bumbunan mamachi wokpuu. Die v yi ke wo Keenani tuñ ma, Galili tunghan ma. Naa die dagı vuosisi v yalla Nmıñ yiko die; die wıa v kvanandusırıba die dı yi wo yada.

12 Ka kvan chaan Yisa anan v nuñ anan v nımballı anan v kvanandusırıba die dı ga Kapenomi a ga bie mi daraa ale.

Yisa die dı wınsına Nmıñ jıamıñ juokpenkpuo sıñ dene
(Mat. 21.12, 13; Maki 11.15-17; Luki 19.45, 46)

13 Die Juu vuosi gasıtanjku* dıbuga sanja die gbıgiye mıñ, die wıa Yisa die dı ga Jerusalemı dı v ga dıi dıbugaka mi.

14 Die v kenne mi wo, v ga juu Nmıñ jıamıñ juokpenkpuo sıñ, a ye dembisi dı yalla niige anan yiise anan ñmarısı a daa, ta batan dı kalı ba teebulisi me a tarıga ligire.

15 Die v nagı guune a ñmu kpaasıñ a yagı dıñırsı mana a nyuñ Nmıñ jıamıñ juokpenkpuo ma, ta die kpanñı vuodiekemba dı tarıgına ligirehe teebulisi a bubı bubı ta ligirıbiehe die dı nan a jaası.

16 A balı yı vuodiekemba dı yalla ñmarısı a daa wa dı, “Nı nagıha a nyuñ giena! Nı da nagı n Chua tıgıñ a bıruñ nyuñ!”

17 Mi die v kvanandusırıba dı tınsı dı Nmıñ gbanjku baarı dı, “N nine ñmıntıya yaa gamma fu tıgiri gie wıa pam.”

18 Die Juu vuosi nyuñkoraha die dı yıññı ken v jıgıñ anan wıpasıkuñ dı, “Bıa mamachi wıñ fu nan yı an ka dagı dı yaa yiko dı fu yi wıaha gie?”

19 Yisa die dı yıññı balı ba dı, “Nı kpanñı Nmıñ jıamıñ juokpenkpuo gie a taan ta n nan nagı daraa ataa a bı mı ka.”

20 Die Juu vuosisi dı yıññı balı dı, “Bıa banıstı-nısa anan ayıaba ba nagı mı Nmıñ jıamıñ juokpenkpuo gie, ta funuñ fu baarı nan nagı daraa ataa a mı ka?”

21 Ama Nmıñ jıamıñ juokpenkpuu dieke Yisa dı balala wa yiwo v gban gban v nyuñghanıñ.

22 Nmıñ die dı sugırına wa a nyuñ kumbu me kvan chaan wa, v kvanandusırıba die dı tınsı dı v balı wıurı gie mıñ, ta die yi Nmıñ gbanjku anan Yisa die dı bala wudieke wo yada.

Yisa dı sıbına vuon mana sıñ dene

23 Die Yisa die dı yene bie Jerusalemı ma wa gasıtanjku sanjka vuosi pam die dı ye v tunna mamachi wokpuumaha ta yiwo yada.

24 Ama Yisa die dı ka nagı v gban a yı ba, dama die v sıba vuota mana sıñ mıñ.

* 2:13 2.13 Nmıñ malaka die kına İjipiti bumbunan ballı dembisi ta vaa İzara ballı dembisi.

²⁵ Die vuonj ka mu v dagi wa vuota di sina dene dama v wɔŋ sɪba vuota berin.

3

Yaa gamma Yisa aŋaŋ Nikodimosi wɪa

¹ Die daa wɔnyɪ die benne ba wasa wa Nikodimosi. Die v yiwo Juu vuosi nuŋɲandusɪrɪba wɔnyɪ, ta bi yi Farasi vuonj.

² Yuj kaani die v ga Yisa jigɪŋ a ga balɪ wa di, “Dɪdagɪrɪ, tɪ sɪba a baari yiwo dɪdagɪrɪ dieke Nɲuŋ dɪ tɔnna, dama vuonj wori a nan biagi tɔŋ tunkpɪuŋ dieke fɔ tɔnnana naa, ntaala Nɲuŋ bie v jigɪŋ.”

³ Yisa die dɪ yɪŋŋi a balɪ wa di, “Wusie maŋ bala fɔ, vuonj wori a baan biagi juu Nɲuŋ naari ma, ntaala ba yɪŋŋi mɪrɪ wa.”

⁴ Nikodimosi die dɪ pɪasɪ wa di, “Laha ba baa ba yɪŋŋi mɪrɪ vuodieke dɪ kana ka yi buabin? Dama v kaan bi biagi a juu v nuŋ nyuuti ma aŋ ba bi mɪrɪ wa bɪbra.”

⁵ Womi Yisa die dɪ yɪŋŋi balɪ wa di, “Wusie maŋ bala fɔ, dɪ vuonj kaan biagi juu Nɲuŋ naari ma ntaala v ye mɪrɪŋ bule, die yine Nɲuŋ Halikasika aŋaŋ Nɲuŋ nyaan sɪla wɪa.

⁶ Vuota nuŋ mɪra vuota ama Halikasika mɪra haalɪŋ.

⁷ Die wɪa da vaa ka yi fɔ mamachi n bala fɔ dɪ, ‘Sie ba bi mɪrɪ nɪ wa.’

⁸ Bɔlɔgɪsɪŋ nɪga gara jigidieka ka yaalala, ŋaan wɔŋ wa ka dɔntɪ ama ta ka sɪba jigidieka ka nyɪnna yaa ka ganana. Die gban gban vuodiekemba mana Nɲuŋ Halikasika dɪ mɪrɪna dɪ sɪ.”

⁹ Nikodimosi die dɪ pɪasɪ wa di, “Laha naa dɪ baa ka yi?”

¹⁰ Yisa die dɪ yɪŋŋi a balɪ wa di, “Yiwo Izara vuosi dɪdagɪrɪkɪuŋ ta ka sɪba wɪaha chɪasɪ?”

¹¹ Wusie maŋ bala fɔ, tɪ bala nɪ wudieka tɪ sɪbɪna, ta bi bala nɪ wudieka tɪ yene, ama nɪ ka tuose tɪ wɪaha.

¹² Du yi nɪ ka yi mɪŋ yada yaa gamma tɪŋgbanjka gie wudiekemba n bala nɪ wa, die nuŋ maŋ balɪ nɪ arɪzanna ma wɪa nɪ baa nɪ yiwo laha a yi yada?

¹³ Vuonj ye ka juɔlɪ ga arɪzanna ma sie manɪŋ Vuota Bɔa vuodieka dɪ nyɪnna arɪzanna ma a keŋ sɔŋ wa.”

¹⁴ Mosisi die dɪ nagɪna kɔɔtɪ javɔkɪŋ a bɔbɪ a marɪ daanjɔ ta kɔtɪ ka zie haagɪŋ ma dene wo, die gban gban ba baa ba kɔtɪ manɪŋ Vuota Bɔa wa ŋmɪŋsikpɛŋ,

¹⁵ amɔ vuodieka mana dɪ yine mɪŋ yada nan ye miivoli dieka dɪ wone kpatɪŋ.

¹⁶ Dama Nɲuŋ dɪ faasɪna cho tɪŋgbanjka gie vuosi wɪa; die v yɪ tɪ v Bɔabalɪmɪŋ amɔ vuodieka mana dɪ yi Bɔadembike gie yada v kaan daansɪ kpi, ama v nan ye miivoli dieka dɪ wone kpatɪŋ.

¹⁷ Dama Nɲuŋ die ka tɔŋ v Bɔa wa dɪ v keŋ dii tɪŋgbanjka gie vuosi sarɪya ama dɪ v keŋ a gbati ba taan.

¹⁸ Vuodieka mana dɪ yine Nɲuŋ Bɔa wa yada Nɲuŋ kaan dii v sarɪya a chɔsɪ wa, ama vuodieka mana dɪ kana ka yi wo yada nuŋ, Nɲuŋ wɔŋ dii v sarɪya ta baa v chɔsɪya mɪŋ, dama v kana ka yi wɔnɔŋ Nɲuŋ Bɔabalɪŋka yada wa wɪa.

¹⁹ Wudieka wɪa Nɲuŋ die dɪ dine ba sarɪya ta baari ba chɔsɪya yiwo naa; Nɲuŋ Bɔadembike die keŋye mɪŋ dɪ v yuori wo tɪŋgbanjka gie vuosi nine ama ta tɪŋgbanjka gie vuosi dɪ yaala lɪmɪŋ a tɪaŋ chaanɪŋ, dama ba tɔnnana tɔntɔmbiatɪ wɪa.

²⁰ Vuodieke nuŋ mana dı yinene bıaŋ hawa chaanuŋ ta ka yaala ı gbıgi chaanuŋ, dama ı ka yaala ı tımbiatıti nyuŋ yaaluŋ ma.

²¹ Ama vuodieke nuŋ mana dı tınnana wudieke dı muŋa kienŋ wo chaanuŋ ma, dı vuonŋ mana summa a baarı Nmuŋ beri ı tııma mana ma.

Joon die dı dagına yaa gamma Yisa ma dene

²² Genke kuaŋ chaanŋ Yisa aŋaŋ ı kuaŋandısrıba die dı ga Judia tuŋgbaŋ ma, die ı yi daraa ale aŋaŋ ba, ta sıa vuosi Nmuŋ nyaanŋ.

²³⁻²⁴ Saŋka mi Joon, vuodieke dı sınana vuosi Nmuŋ nyaabu die ye ka juu dansarıka ma, ta bie Enoni, jıgidieke nyaanŋ die dı faasına dala, ta vuosi die dı kienŋ ı jıgin ı sıa ba Nmuŋ nyaabu. Enoni die dı ka yaa aŋaŋ Salimi.

²⁵ Daanŋ kaanı die juu vuonŋ wınyı die dı piili a nıga nuŋhagıruŋ aŋaŋ Joon kuaŋandısrıba yaa gamma Nmuŋ jıamıuŋ nyaanŋ sıla wıa.

²⁶ Die wıa die ba ga Joon jıginŋ a ga balı wa dı, “Dıdagıru, vuodieke die dı benne aŋaŋ fu Joodani muŋrı mi wo chaaku, daa dieke die fu bala dı ı yiwo Nmuŋ Vuonıarıkuŋ, tı wıŋ dı ı gbaŋ ı sıa vuosi Nmuŋ nyaanŋ, ta vuonŋ mana dı gara ı jıginŋ.”

²⁷ Joon die dı yıŋŋı balı ba dı, “Vuonŋ kaanŋ bıaŋı a yi wıuŋ ntaala Nmuŋ vuarına wa.

²⁸ Nı gbaŋ gbaŋ nı yiwo n daansıatielinŋ dı die n balıya dı, manıuŋ n ka yi ‘Nmuŋ Vuonıarıkuŋ Masia wa, ama manıuŋ Nmuŋ dı wolıŋ a tuŋ dı n dıa ı nuŋŋa a keŋ yi ı kenıŋ siri.’

²⁹ Hıgıbaaalu wa yiwo hıgıfaarıtu wa sıtı. Hıgıfaarıtu wa zıa ŋaan zie muŋ, dı yi ı keŋ wıŋ ı lıluŋ, ı sıŋ ŋaan fıalı muŋ. Die gbaŋ gbaŋ maŋ yaa sıgıfıalıŋ pam Masia wa wıa.

³⁰ Dı mu wıuŋŋ Masia wa saanŋ jıalıma ta manıuŋ n saanŋ sııma tuŋgbaŋ.”

Vuodieke dı nyınna ŋmuŋsikpeŋ wıa

³¹ Vuodieke dı nyınna ŋmuŋsikpeŋ tıaŋ vuonŋ mana muŋ, ama vuodieke ma dı nyına tuŋgbaŋka gie, banıuŋ ba yiwo tuŋgbaŋka gie tielinŋ, ta bala vuota wıbalıka. Vuodieke dı nyınna ŋmuŋsikpeŋ tıaŋ vuonŋ mana,

³² a bı gotı ı bala wudieke ı yene ta wıŋ, ama vuonŋ ka tuose ı wıaha.

³³ Ta vuodieke mana dı tuone ı wıaha dagıya dı Nmuŋ wıa yiwo wusie.

³⁴ Nmuŋ Bıadembıŋ dieke ı tınnana wa balala Nmuŋ wıa, dama Nmuŋ yi ı Bıadembıke Halıkası dieke dı dala ta wo magısuŋ.

³⁵ Nmuŋ cho wo ı Bıa wa ta nagı jaanŋ mana a yi ı nuusi me.

³⁶ Vuodieke nuŋ mana dı yine Nmuŋ Bıa wa yada, yaa mııvoli dieke dı wone kpatıuŋ, ama vuodieke nuŋ mana dı kana a yi Bıa wa yada kaanŋ ye mııvoli mi, ama Nmuŋ sınyıruŋ nan dı bie ı ma yaa gamma haahuu.

4

Yisa aŋaŋ Samaria hıgıba wınyı wıa

¹ Tı, die Farasısi vuosisi dı wıŋ dı Yisa yese vuosi pam a sıa ba Nmuŋ nyaabu, ta ba yie ı kuaŋandısrıuŋ a tıaŋ Joon.

² Wusie, die Yisa gbaŋ gbaŋ die ka sıa vuosisi Nmuŋ nyaabu ama die dı yiwo ı kuaŋandısrıba die sınana ba.

³ Die Yisa die dı tınnana wudieke vuosi dı balala yaa gamma ı ma wa, die ı nyuŋ Judia tuŋgbaŋ ma ta yıŋŋı ga Galılı tuŋgbaŋ ma.

⁴ Die dı yi talası dı ı daaŋı Samaria tuŋgbaŋ ma.

5 Die ʋ daagɪ mi a keŋ tuɔɪ tuŋ kaanu ba wasɪnana Sayika, Samaria tuŋban ma, mi die ka yɔa anan kuan dieke Jakobu die dɪ nagɪna a yɪ ʋ Bua Josefu wa.

6 Die bulun dieke die dɪ yine Jakobu sɪtɪ wa die bie mi, die Yisa dɪ gbalɔ anan chɔmbɔ ta sɔɔŋ kalɪ buluke chɪan. Die dɪ yiwo ŋmɪntɔasɪ sanɔa.

7 Die Samaria hɔɔɔ wɔnyɪ dɪ keŋ dɪ ʋ yuori nyaan, Yisa die dɪ balɪ yɪ wa dɪ, “Yɪ muŋ nyaan an n nyu.”

8 Sanɔa mi die ʋ kuanandɪsɪrɪba die ga wa tɪka sɔŋ dɪ ba daa nyindiike.

9 Juu vuosi die ka saaga dɪ ba lagɪn dɪi ta nyuo anan Samaria vuosi a nyɪna kpalɪbalɪmɪn ma. Die wɪa Samaria hɔɔɔ wa die dɪ yɪŋŋɪ a pɪasɪ dɪ, “Fɔnɪn yɪwo Juu vuon ta manɪn man yɪ Samaria vuon, lala fɔ juɔsa muŋ dɪ n yɪ fɔ nyaan?”

10 Yisa die dɪ yɪŋŋɪ a balɪ wa dɪ, “Du yɪ fɔ tuŋ sɪba piini dieke Ŋmuŋ dɪ yaala ʋ yɪ fɔ, ta bɪ sɪba vuodieke n yine ta juɔsa fɔ nyaan naa, tuŋ nan pɪasɪ muŋ dɪ n yɪ fɔ miivoli nyaabu mi, ta n tuŋ nan yɪ fɔ.”

11 Hɔɔɔ wa die dɪ baari dɪ, “Jakubɪn, wo gɔɔga, ta buluke dɪ gole, sɪa fɔ baa fɔ ye miivoli nyaabu?”

12 Tɪ chɔɔŋkɔɔŋ Jakobu die tune buluke gie a yɪ tɪ, ta wɔnɪn anan ʋ ballɪ anan ʋ dɔŋɪsɪ mana dɪ nyu a nyɪn ka ma. Yile dɪ tɪan Jakobu muŋ?”

13 Yisa die dɪ yɪŋŋɪ balɪ wa dɪ, “Vuodieke nuŋ mana dɪ nyune nyaabu gie, nyanyuule nan bɪ yigi wo;

14 ama vuodieke nuŋ mana dɪ nyune nyaan dieke n bala n yɪ wa, nyanyuule kaan bɪ yigi wo. Nyaan dieke n bala n yɪ wa wa nan bɪrɪn bulun ʋ sɔŋ ma a yɪa wa nyaan dieke dɪ yɪnana miivoli, ta yɪ wa miivoli dieke dɪ wone kpɪtɪn.”

15 Hɔɔɔ wa die dɪ balɪ yɪ wa dɪ, “Jakubɪn, yɪ muŋ nyaabu gie a mu nyanyuule kaan bɪ yigi muŋ ta n kaan bɪ a keŋ gie a yuori nyaan.”

16 Yisa die dɪ balɪ yɪ wa dɪ, “Ga a ga wa fɔ chɪrɔ an nɪ viiri keŋ giena.”

17 ʋ balɪ wa dɪ, “N wo chɪrɔ.”

Yisa die dɪ yɪŋŋɪ balɪ wa dɪ, “Fɔnɪn balɪ wa wusie, fɔ bala dɪ wo chɪrɔ wa.

18 Dama die yallɪ wa chɔllɪn banɔ ta daa dieke fɔ benne ʋ jigɪn lele wo dɪ ka seŋ yɪ fɔ chɪrɔ. Balɪ muŋ wa wusie.”

19 Hɔɔɔ wa die dɪ baari dɪ, “Jakubɪn, n sɪba a baari yiwo Ŋmuŋ naazɔa.

20 Tɪnɪn Samaria vuosi chɔɔŋkɔɔŋ die jɪama Ŋmuŋ kunkogiri gie sikpeŋ ama nuŋɪn Juu vuosi baari dɪ Jerusalemi ma yine jigɪdieke dɪ mɔna tɪ jɪan Ŋmuŋ.”

21 Yisa dɪ balɪ yɪ wa dɪ, “N taa, yɪ n wɪrɪ gie yada, sanɔa kien ta vuota dɪ kaan jɪan tɪ Chɔɔŋ Ŋmuŋ kunkogiri gie sikpeŋ yaa Jerusalemi ma.

22 Nuŋɪn Samaria vuosi ka sɪba vuodieke nɪ jɪanna ama tɪnɪn Juu vuosi nuŋ sɪba vuodieke tɪ jɪanna muŋ dama gbatɪtanɪn wɪa nyɪn wa Juu vuosi jigɪn muŋ.

23 Ama sanɔa kien, ta wɔŋ keŋ muŋ, sanɔa dieke vuodiekemba dɪ senne jɪama tɪ chɔɔŋ Ŋmuŋ wa nan seŋ jɪan wa ʋ Halɪkasɪka hagrɪn ma ta summa vuodieke ʋ yine, dama banɪn vuosi mi tɪ Chɔɔŋ dɪ yaala dɪ ba jɪama wa.

24 Ŋmuŋ yɪwo Haalɪn, ta vuodiekemba dɪ jɪanna wa mu ba jɪama wa anan wusie, ʋ Halɪkasɪka hagrɪn ma.”

25 Hɔɔɔ wa die dɪ balɪ wa dɪ, “N sɪba a baari Masia wa vuodieke ba wasɪnana Ŋmuŋ Vuovɔarɪkɪrɪ nan keŋ, ta ʋ keŋ keŋ ʋ nan dagɪ tɪ wɪaha gie mana chɪasɪ.”

26 Yisa die dɪ yinɲi balɪ wa dɪ, “Manɲ n wonde, vuodieke dɪ balala wɪa aɲaɲ fɪ naa.”

27 Womi die ɪ kwanandɪsɪrɪba die dɪ yinɲi keɲ, die dɪ yi be mamachi pam ɪ balala wɪa aɲaɲ hoɣɔ wa, ama ba wɔnyɪ mana die ka pɪasɪ hoɣɔ wa dɪ, “Bɪa fɪ yaala?” Yaa a pɪasɪ Yisa dɪ “Bɪa fɪ bala wɪa aɲaɲ hoɣɔ wa?”

28 Womi hoɣɔ wa die dɪ vaa ɪ kpagɪrɪ mi, ta yinɲi ga tɪka sɔɲ a balɪ yɪ vuosisi dɪ,

29 “Nɪ keɲ ye daa dieke dɪ bala mɲ wudiekemba mana n yine. ɪ baan yi Nɲmɲ Vuovɔarɪkɪrɪ?”

30 Die wɪa, die ba nyɲ tɪka ma a ga Yisa jigɪɲ.

31 Saɲka mi die Yisa kwanandɪsɪrɪba die dɪ juɔsa wa dɪ, “Dɪdagɪrɔ dɪi nyindiike.”

32 Yisa die dɪ yinɲi balɪ ba dɪ, “N yaa wa nyindiike a baan dɪi ta nɪ ka sɪba bɪ wɪa.”

33 Die wɪa, ɪ kwanandɪsɪrɪba die dɪ pɪasa taɲ dɪ, “Dɪ baan yi vuon yalla nyindiike a keɲ yɪ wa?”

34 Yisa die dɪ balɪ a yɪ ba dɪ, “Manɲ n nyindiike yi wo dɪ n yi vuodieke dɪ tɔnna mɲ wa dɔɲɲɔ a kpatɪ, ɪ tɔmaha ɪ nagɪna yɪ mɲ dɪ n tɔɲ wa.

35 Nɲmɲ nɲ naan bala dɪ, ‘Chɪtɪ a nɪsa tɪala ta zaaha gobiku tɔɣɪ.’ Ama n bala nɪ dɪ nɪ mɲɲɪ a daansɪ kvatɪtɪ, zaaha bieye mɲ aɲaɲ gobɪɲ.

36 Ta zaagobiribe nan daansɪ tuo ba tune, ta zaa dieke ba gobinene wo, banɲ ba yine vuota diekemba dɪ baan daansɪ ye miivoli dieke dɪ wone kpatɲ, ta vuodiekemba dɪ bɪrɪna wa aɲaɲ vuodiekemba dɪ gobine mana nan daansɪ yaa sɔɣɪfɪalɲ zaaha wɪa.

37 Dɪ yiwo wusie ba balla dɪ, ‘Bataɲ bɪrɪnana ta bataɲ dɪaɲ dɪ gobe.’

38 N tɔma nɪ dɪ nɪ ga gobi jigidieke nɪ kana ka bɪrɪya; vuosi bataɲ die kona ta nɪ keɲ die ka nyɔari.”

Samaria vuosi pam die dɪ yine Yisa yada wɪa

39 Die Samaria vuosi pam die dɪ wɔɲ hoɣɔ wa dɪ bala dɪ, “Yisa balɪ mɲ wudiekemba mana n yine”, ta die yi Yisa yada.

40 Die wɪa die ba kenne ɪ jigiri, ba juɔsɪ wa dɪ ɪ wɪarɪ a bemme ba jigɪɲ; die wɪa Yisa die dɪ wɪarɪ ba jigɪɲ damɔɔma ale.

41 Vuosi pam die dɪ yiwo yada a gɔtɪ aɲaɲ wudieke ɪ balla wa,

42 ta balɪ a yɪ hoɣɔ wa dɪ, “Lele tɪ yi yada mɲ, daa wudieke fɪ balla wa wɪa ama tɪ gban gban tɪ wɔɲ wa mɲ ta sɪba a baarɪ ɪ seɲ yiwo dɔnɪa ka gie gbɪgbatɪaantɔ.”

Yisa die dɪ gbaanna jakɔɔɲ wɔnyɪ bɔa dene

43 Die ka daraa ale kwan chaan, Yisa die dɪ nyɲ mi a ga Galili tɲɣban ma,

44 dama die ɪ wɔɲ baarɪ dɪ, “Nɲmɲ naazɔa wo julɪma ɪ gban gban ɪ tɲɣban ma.”

45 Die ɪ gana a ga tɔɣɪ Galili wo, mi vuosi die dɪ mɲɲɪ tuo wo chaantɪ dama die ba ga Jerusalemɪ mɲ a ga dɪi gasɪtɲaɲkɔ dɔɔgaka ta die ye ɪ yine wudiekemba mana dɔɔga ka saɲɲa.

46 Die ɪ benne Galili tɲɣban ma wa, ta die keɲ ga Keenani tɲ ma, jigidieke die ɪ vana nyaabɔ dɪ bɪrɲ daabɔ. Ta jakɔɔɲ wɔnyɪ dɪ bie Kapenɔmi ma ɪ bɔa dɪ yɔagɪ.

47 Die ɪ wɔnna dɪ Yisa nyɲ Judia a keɲ Galili me wo, die ɪ ga Yisa jigɪɲ a juɔsɪ wa dɪ ɪ keɲ Kapenɔmi a keɲ gbaan ɪ bɔa wa dɪ yaalnana ɪ kpi wo.

48 Yisa die dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “Nɪ kaan yɪ yada ntaala nɪ ye dagtɪ mamachi wɔkpɪma.”

49 Jakɔvɪ die dɪ baarɪ dɪ, “Jakɔvɪ kiere dɪ daa die n bua wa nan kpi.”

50 Yisa die dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “Gamma, fɔ bua wa nan ye gbaamɪ.”

Daa wa die dɪ yɪ Yisa yada ta ga.

51 Die ɔ bene sieku me a gara wa, ɔ tɔntɔntɪ die dɪ tuoli wo sieku mi a balɪ wa dɪ, “Fɔ bua wa ye alaafia mɪ.”

52 Ʋ pɪasɪ ba sanɲa dieke ɔ bua wa dɪ yene alaafia wa, ba baarɪ dɪ, “Nyɪngban tuulibu va wa mɪ die newo ɲmɪntɔasɪ bimbilimɪ balɪmɪ sanɲa.”

53 Bua wa chɔɔɲ wa die dɪ tɪnsɪ dɪ sanɲa mi gban gban die Yisa dɪ balɪ wa dɪ, “Fɔ bua wa nan ye gbaamɪ.” Die wɪa wɔnɪ anan ɔ tigin vuosi mana die dɪ yɪ Yisa yada.

54 Mamachi wɔkpɪka gie die gɔtɪna bule Yisa dɪ yine ɔ nyɪna Judia a ga Galili tɪngban ma wa.

5

Yisa die dɪ gbaanna daa wɔnyɪ dene

1 Ka kɔan chaan, Yisa die dɪ jɔalɪ ga Jerusalemi dɪ ɔ dɪi Juu vuosi dɔɔga kaanɪ.

2 Jerusalemi ma, gbagɪ kaanɪ die dɔna anan nyaan a gbɪgi Yiise Sanɔan, ta Juu vuosi jabalkɪ ma, ba wasa ka Befizata, ta die yaa lɪfaasi anɔ.

3 Mi die yɔagɪelɪn pam die dɪ ɲaan dɔaga, batan die yiwo yɪsɪ, batan dɪ yɪ gbɪlɪsɪ, batan dɪan dɪ yɪ nyɪngban kpɪɪtɪelɪn. ((Die ba dɔa a chɪsa mɪ dɪ nyaabu dɔn,

4 dama sanɲa atan Ʋmɪ Malaka ɲaan keɲ sɔɔɲ mɪ a dɔn nyaabu ta yɔagɪelɪn dieke dɪ wolinne a ga nan nyaabu ma ɲaan ye wo gbaamɪ a nyɪn yɔagɪ dieke mana ɔ yalla ma.))

5 Daa wɔnyɪ die dɪ bie mi a yɔagɪ die bɪna banɪsɪ-taa anan anɪ.

6 Yisa die dɪ ye wo ɔ dɔna mi ta mɪnɪ dɪ ɔ yɔagɪ yɔasɪ mɪ, die wɪa die ɔ balɪ a yɪ wa dɪ, “Yaala fɔ ye alaafia mɪ?”

7 Daa yɔagɪelɪn wo die dɪ baarɪ dɪ, “Jakɔvɪ, n wo vuonɪ mana giena ɔ baan nagɪ mɪ a yɪ nyaabu ma dɪ yɪ nyaabu dɪ keɲ dɔn; man keɲ mɪa dɪ n juu bu sɔn, vuogaan ɲaan wolin mɪ mɪ.”

8 Yisa die dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “Hagɪ a nagɪ fɔ kalɪnɲa a chɔmma.”

9 Lele womi daa wa die dɪ ye alaafia; ta nagɪ ɔ kalɪnɲa a dɪ chɔn.

Daa dieke wɪrɪ gie die dɪ yine wo die yiwo davnɔstɪrɪ daan,

10 die wɪa Juu vuosi nyɪnkɔraha die dɪ ballɪ a yɪ daa dieke dɪ yene gbaanɲɔ dɪ, “Davnɔstɪrɪ daan wɔna. Tɪ mɪraha ka yɪ sien dɪ fɔ chɪi fɔ kalɪnɲa.”

11 Die daa wa die dɪ yɪnɲi a balɪ ba dɪ, “Daa dieke dɪ gbaanna mɪ wa balɪ mɪ mɪ dɪ, ‘Nagɪ fɔ kalɪnɲa a chɔmma.’ ”

12 Ba pɪasɪ wa dɪ, “Mɪnɪa yine daa dieke dɪ balla fɔ dɪ fɔ nagɪ fɔ kalɪnɲa a chɔmma wa?”

13 Ama daa wa die ka sɪba vuodieke dɪ gbaanna wa, dama kpɪkpaan die benne mi ta Yisa die dɪ wɔnɪ nyɪn mi a ga.

14 Ka kɔan chaan die Yisa die dɪ ye daa wa Ʋmɪ jɪamɪ juokpenɲɪkɪ ma a balɪ a yɪ wa dɪ, “Ye, lele ye alaafia mɪ, die wɪa vaa fɔ tɔntɔmbɪatɪ, dɪ daa die wɔbɪan dɪ tɪanna naa nan keɲ fɔ ma.”

15 Yisa die di balla anan daa wa a kpatu wa kvan chaan, daa wa die di nyin mi a ga balu Juu vuosi nyin koraha di di yiwo Yisa die gbaanna wa wa.

16 Ta nyin koraha die di piili a mugise Yisa dama u gbaanna daa wa davvuskiri daari wa.

17 Yisa die di yinji a balu ba di, "N Chua Nmuj toma muj sanja mana ta n gban di toma die."

18 Yisa baluku gie die di vaa Juu vuosi nyin koraha di faasu a nmunt niin di ba kuv wa, daa u chvvsina davvuskiri daari murika nyuna ma wa ama u balla di Nmuj yiwo u chvov wa, ka dagi di u naga wa u gban a magisa Nmuj.

Nmuj Bva wa yiko wa

19 Die wa Yisa die di yinji a balu ba di, "Wusie man bala nu: Manuj Bva wa kaan biagi a yi wuj n gban gban n dunt ma ama n yie wudieke n yene n Chua wa di yinene. Dama n Chua wa di yinene wudieke wo, kanuj manuj Bva wa dian di yie.

20 Dama n Chua di faasuna cho muj wa u dagi muj wudieke mana wunt u gban gban di yinene. U nan dagi muj wvkvuma diekemba di tianna naa, an a yi nu mamachi.

21 Sba n Chua di vasunana kunti di haga kunti me wo, ta ya ba miivoli die wo, die gban gban manuj vuodieke di yine Bva wa di ya vuodiekemba n yaalala miivoli.

22 N Chua ka die vuon sariya, ama u yi wa manuj u Bva wa sien di n dii vuosi sariya,

23 amv vuon mana yuma muj jiluma sba ba yunana n Chua Nmuj jiluma dene wo. Vuodieke nu mana di kana ka yi muj jiluma ka dagi sba u ka ya n Chua Nmuj vuodieke di tunna muj wa jiluma muj.

24 "Wusie man bala nu, vuodieke nu mana di wonna n waha gie ta yi vuodieke di tunna muj wa yada yaa wa miivoli dieke di wone kpatu, ta Nmuj kaan bi di u sariya a chvvsu wa, ama u wvny nyin wa kuv me a juu miivoli me muj.

25 "Wusie man bala nu, sanja kien ta ka wvny ken muj ta kunti nan wvny manuj Nmuj Bva wa lolu, ta vuodiekemba mana di wonna n loluku nan ye miivoli dieke di wone kpatu.

26 N Chua Nmuj di sina miivoli a ya vuosi dene wo, die gban gban u yi manuj u Bva wa di n summa miivoli a yuma vuosi.

27 Ta bi yi muj yiko di n dii vuosi sariya, dama n yi wo Vuota Bva.

28 Nu da vaa ka yi nu mamachi, sanja kien ta vuodiekemba mana di kpine nan daansi wvny n lolu,

29 ta hagi kuv me; ta vuodiekemba di yine vunt nan hagi ta ye miivoli dieke di wone kpatu, ta vuodiekemba dian di yine wvbiatiti nan hagi an n dii ba sariya ta baari ba chvvsu ya.

30 "Manuj n kaan biagi a yi wuj anan n gban gban yiko, n die vuosi sariya sba Nmuj di balala muj die, ta n sariyaka di yi wusie, dama n ka ma di n yi wudieke n svny di yaalnana, ama n yaala di n yiwo wudieke vuodieke di tunna muj wa di yaalnana.

Yaa gamma vuodiekemba di yine Yisa siara wa

31 "Du yi man dii n gban gban n siara, vuosi kaan tuo a dii di di yiwo wusie.

32 Ama vuon benne a bala vuosi yaa gamma vuodieke n yine. Wunt u yiwo Nmuj, ta man sba di u baluku yiwo wusie.

33 “Die ni tuj wa tontontuj Joon vuodieke di snana vuosi Nmut nyaabu jigij, ta v gban die di bal wusie yaa gamma n ma.

34 Di ka yi talasi di vuon bal wia yaa gamma n ma, ama n bal ni naa amv ni nan ye gbatitaanuj.

35 Joon die su siba popoli di naana die ta chaana, ta die ni nagt sanja bita a dii nanstuj v chaanku ma.

36 “Ama mamachi wukpuma diekemba n tannana, hanuj daga n siara a tian wudieke Joon die di balala yaa gamma n ma wa. Tonkpuma diekemba n tannana wa yiwo tuj dieke n Chua Nmut di naguna a yi mut di n tuj, ta tuomaha di yi siara a daga di n Chua Nmut tonna mut.

37 “A bi guti, n Chua Nmut vuodieke di tonna mut wa gban yiwo n siara. Ta ni ye ka wuj v lotuj yaa a ye wo anan ni nine,

38 ta ni ka nagt v waha a yi ni sogiti ma, dama ni ka yi vuodieke v tonna wa yada.

39 “Ni naan karima Nmut gban ku mut ta yile di ni nan ye miivoli dieke di wone kpatuj a ma, ta Nmut gban ku mi di bala n wia,

40 ama ta ni zeti di ni ke j n jigij an n yi ni miivoli mi.

41 “N ka yaala buruj vuota jigij.

42 N wuj siba mut di ni ka wuj cho Nmut ni sogiti ma.

43 N kenye mut n Chua Nmut saan ma, ta ni ka tuo mut. Ama du yi vuon di ke j v gban gban saan ma, ni tuose wo mut.

44 Ni yaala ni ye buruj a nyumma tamba jigij ama ni ka mia di ni ye buruj a nyumma Nmut baluka jigij. Die wia ni ka yi mut yada wa.

45 Ni da yilime di n nan galuj ni n Chua Nmut nuna. Dama vuodieke di balla v galuj ni, wunuj v yine Mosisi, vuodieke ni yine yada wa.

46 Du yi die ni sen yi Mosisi maagku yada, ni tuj nan yi mut yada, dama die v maagya mut yaa gamma n wia.

47 Ama ni kana ka yi wudieke v maaguna yada wa, laha ni baa ni yi n wubalkaha gie yada?”

6

Yisa die di yina vuosi tuse anv nyindiike dene

(Mat. 14.13-21; Maki 6.30-44; Luki 9.10-17)

1 Naa kwan chaan Yisa die di nyuj mi a garisi Galili gbagkruj dieke ba bin wasa Tiberisi wo.

2 Die kpikpaan die di wa, dama die ba ye v mamachi tonkpuma diekemba v yine wo ta yi yvagtuelij di ye gbaamuj wa.

3 Ta Yisa anan v kwanandusriba die di jwal kunkogin a kal.

4 San ka mi ta Juu vuosi gasitan ku dbugaka die gbigiye mut.

5 Yisa die di kala wa die v ke j ye kpikpaan di kienene v jigij. Die v pasu Filipi di, “Sia ti nan ye nyindiike a daa a yi vuosi gie mana?”

6 Die v piasa naa, di v magisi Filipi a ye, dama die v wuj siba wudieke v bala v yi mut.

7 Ta Filipi die di yinji bal wa di, “Du yi ti yaala di ti daa paanv a yi vuosi gie, bu ligire nan tian salima* ligire bie kobisi-le, ta vuon mana ye ye bita.”

8 U kwanandusriba wonyt ba wasina Andurusi ta yi Simoni Piita numba wa die di baari di,

* 6:7 6.7 Salumbij die yiwo damvumuj tune.

9 “Bua wonyi benne giena a yaa paanv golime anv anaj zaasivisi ale. Ama a kaan biagi a yi vuosi gie mana wuy.”

10 Yisa die di balv a yi v kvananduvuriba di, “Vaa vuosisi svuy kala tujgban.” Hvuvvsvi pam die benne mi, ta vuosisi di svuy kalv tujgban, ta dembisi die yiwo tuse anv mi.

11 Yisa die di nagv paanv golimehe a buri Nmuy ta die nagv a yi ba tva tva a yi vuodiekemba di kala mi wo. Ta die bi nagv zaasivisivi a yi die gban gban, ba mana die di dii a tvgi ba yaalvna dene.

12 Die ba mana die di dine a chagv wa, v balv a yi v kvananduvuriba di, “Nv vaari nyintalkaha mana ta da vaa a taan yori.”

13 Die wia die ba vaari vuosisi di dine paanv golime anv ta tvalv tvalv wa a suuli kparisi ban anaj ale.

14 Die vuodiekemba di benne mi ta ye Yisa di yine mamachi wvkvvka gie wo die di baari di, “Wusie, daa wa sen yiwo Nmuy naazva dieke Mosisi di bala di v nan ken dvnta ka gie me wo.”

15 Yisa die di muijv di ba yie siri di ba ken a yigi wo anaj haguvv a yi wo naan; die wia die v bi yinjv jvalv ga kunkogiri me a ga bie v nyvna ma.

Yisa die di chvonna nyaan sikpen dene

(Mat. 14.22-33; Maki 6.45-52)

16 Die jvmuy die di tvguna, v kvananduvuriba die di svuy ga gbagvkvvri ma,

17 a nagv haarv a garisi gbagvkvvri a yinjv gara Kapenvmi. Yuv die di sibe ta Yisa die di ye ka ken gvti ba ma.

18 Sanjka gie bvlogvsvkpenkvvuy die di nuga ta dvma nyaavu.

19 Die Yisa kvananduvuriba die di dvj a ga siba malisi ataa yaa anvsa, ta die ken ye Yisa di chvnnana nyaavu sikpen a ken gbige haarv, ta nvmaamv die di yigi be.

20 Yisa die di balv ba di, “Nv da vaa nvmaamv yalla nv, di yiwo manv.”

21 Die ba nagv wa anaj svgtvfvv a yi haarv ma, ta lele womi ba haarv die di ga tvgi gbagvkvvri nvaj jigidieke chaan die ba ganana wa.

Kvkvpaavv die di dva di dva a yaala Yisa dene

22 Ka tvnvsvsa die kvkvpaanv dieke die di wiarvna gbagvkvvri mi wo chaavv die di ye di haari balumv nyvna ma tvalvna mi. Die ba siba di dienewo Yisa ka juu haarv a ga anaj v kvananduvuriba, dama die ba gaya mvj ta va wa.

23 Die haarv atav die di nyv Tiberisi a ken zie gbagvkvvri kvanvanv jigidieke die ti Yvmtiev di nagvna paanvkv a buri Nmuy ta kvkvpaavv di dii wo.

24 Die kvkvpaavv di yene ta Yisa anaj v kvananduvuriba wo mi wo, die ba juu haarv mi a ga Kapenvmi a di dva yaala Yisa.

Yisa di yine miivoli nyindiike dene

25 Die vuosisi die di jvalvna a ye Yisa gbagvkvvri mi chaavv, die ba pvasi wa di, “Dvdagrv, sanjva bva fv ken giena?”

26 Yisa die di yinjv a balv ba di, “Wusie manv bala nv, nvuvv nv di dva a yaala mvj da nv yene mamachi dagv vva ama die n yvna nv nyindiike nv dii chagv wa vva.

27 Nv da tvmma tvvma nyindiike diekemba di chvsvvna vva, ama nv tvmma tvvma nyindiike diekemba di yvna vuosi miivoli dieke di wone

kpatur wia. Manuj Vuota Bua nan yi ni kanuj nyindiike mi, dama n Chua Nmutj yina muj kanuj yiko di n yuma ni."

28 Die wia die ba piast wa di, "Bia ti ba ti tun an ka yi Nmutj tuoma?"

29 Yisa die di yinji bal ba di, "Nmutj yaala ni yiwo vuodieke u tunna wa yada."

30 Die ba yinji bal di, "Mamachi wobia fu nan yi an ti ye ta yi fu yada? Ba fu baa fu yi?"

31 Ti choonkooliba die dii wo nyindiike dieke ba wasunana maana sanja dieke ba benne hagu ma, siba ba maagina Nmutj gbanke ma die wo di, 'U yi ba wa nyindiike a nyuj arizanna ma di ba dii.' "

32 Yisa die di baari di, "Wusie man bala ni, daa Mosisi die yina ni nyindiike a nyuj arizanna ma wa, ama di yiwo n Chua Nabidie Nmutj, wuntj u yina ni wusie nyindiike dieke di nyina arizanna ma wa."

33 Nyindiike dieke Nmutj di yunana ni wa, yiwo vuodieke di nyina arizanna a keñ suntu ta yia duniaa gie vuosi miivoli wo."

34 Die ba baari, "Jakuntu, yuma ti nyindiike gie daan mana."

35 Yisa die di bal yi ba di, "Manuj n yine miivoli nyindiikehe. Vuodieke di kienene n jigin, kon kaan bi yigi wo, ta vuodieke dan di yi muj yada nyanyuule kaan yigi wo."

36 N wun bal ni di ni ye muj muj, ama ni ka yi muj yada."

37 Ama vuodieke nu mana n Chua Nmutj di naguna yi muj, nan keñ n jigin a yi muj yada, ta n kaan yagi vuodieke nu di kienene n jigin."

38 Dama n nyuj wa arizanna ma a keñ suntu di n yi Nmutj vuodieke di tunna muj dunju daa manuj n dunju."

39 Wuntj Nmutj die di tunna muj wa, u choti yiwo di n daa vaa vuodiekemba u naguna yi muj wa wunyi bia, ama a keñ suguri ba mana a nyuj kuj me dunia kpaturj daraan."

40 Wudieke n Chua di yaalala wonna; di vuodiekemba mana di yene u Bua wa ta yiwo yada wa, yalluma miivoli dieke di wone kpaturj; ta n nan daansi suguri ba mana a nyuj kuj me dunia kpaturj daraan."

41 Die Juu vuosisi die di piili a vuna wa, die u bala di, "Manuj n yine nyiindiike di nyina arizanna ma a keñ suntu wa."

42 Die ba piasta tamba di, "Daa daa wa gie yine Josefu bua, Yisa wa? Ta ti siba u choon anan u nuñ wo? Laha u baari di u nyuj wa arizanna ma a keñ suntu?"

43 Yisa die di yinji bal ba di, "Ni vaa vuntj."

44 Vuon kaan biagi keñ n jigin, ntaala n Chua Nmutj vuodieke di tunna muj wa yaa wa keñ, ta n nan daansi suguri wa a nyuj kuj me dunia kpaturj daraan."

45 Nmutj naazvaliba die maagya Nmutj gbanke sun di, 'Nmutj nan daga vuota mana.' Ta vuodieke mana di wonna n Chua Nmutj ta tuose u waha, wuntj u kien wo n jigin."

46 Vuon ye ka ye n Chua Nmutj, sie manuj vuodieke di nyunna u jigin nyuna ma yene wo."

47 "Wusie man bala ni, vuodieke di yine muj yada, wuntj u yaa wa miivoli dieke di wone kpaturj."

48 Manuj n yine miivoli nyindiikehe."

49 Ni choonkooliba die dii wo maana hagu ma, ama ta die kpi."

50 Ama nyindiike dieke di nyunna arizanna ma a keñ suntu nuñ, vuodieke di dine he kaan kpi."

51 Manuj n yine miivoli nyindiikehe die di nyunna arızanna ma a ken sũuŋ wa. Vuodieke di dine nyindiikehe gie, nan di yaa miivoli dieke di wone kpatuj. Nyindiike gie yiwo n nyuŋgbanj, kanuj manj baa n nagı yi amũ tıŋgbanjka gie vuosi nan di yaa miivoli.”

52 Wıri gie die di vaa Juu vuosi di piili a nıga nınhagıruŋ ta pıasa tanj di, “Laha daa wa gie di baa v yi a yi ti v nyuŋgbanj anj ti ıjıbi?”

53 Yisa die di balı a yi ba di, “Wusie manj bala nı, ntaala nı ıjıbi manuj Vuota Bıa nyuŋgbanj ta nyu n zımbũ, nı kaanj di yaa miivoli nı ma.

54 Vuodieke nuŋ mana di ıjıbına n nyuŋgbanj ta nyu n zımbũ yaa wa miivoli dieke di wone kpatuj, ta n nan daansı sũgıri wa a nyuŋ kuŋ me dũna kpatuj daraanj.

55 N nyuŋgbanj yine wusie nyindiike ta n zımbũ di yi wusie nyınyuuke.

56 Vuodieke di ıjıbına n nyuŋgbanj ta nyu n zımbũ bie wo n ma, ta n dıanj manj bie v ma.

57 “N Chıa Nmuŋ vuodieke di sına miivoli tũna muŋ, ta v wıa manj yallı miivoli. Die gbanj gbanj di sı, vuodieke di ıjıbına n nyuŋgbanjka nan di yaa miivoli n wıa.

58 Manuj n yine nyindiike dieke di nyına arızanna ma a ken wo. Ta vuodieke nuŋ mana di dine nyindiikehe, nan di bie v mısi ma yaa gamma haahuu; hanuj nyindiikehe mı ka sı sıba nyindiike dieke nı chıwıkuksılbıa di dine ama ta kenj kpi wo.”

59 Yisa die balı wa naa sanjja dieke die v dagınana Kapenımi Nmuŋ jıamuj juoku me wo.

Miivoli dieke di wone kpatuj wıa

60 Yisa kwanandısrıba pam die di wũnna v dagıku gie die ba baarı di, “Dagıku gie faası hagıri muŋ. Mına baanj bıagi tuoke?”

61 Vuonj die ka balı Yisa, ama die v mıŋıı di v kwanandısrıba vũna wıa yaa gamma wudieke v bala wa. Die v pıası ba di, “Wıri gie vaa nı yaala nı yıŋı muŋ?”

62 Du yi nı ye manuj Vuota Bıa di jıalına a gara arızanna jıgidieke n nyunna kenj wo, laha nı baa nı yili?

63 Nmuŋ Halıkasıka yınana vuota miivoli, ama vuota gbanj gbanj kaanj bıagi yi naa. Wıbalıki diekemba n bala a yi nı wa yaa wa Nmuŋ Haaluj dieke di yınana vuosi miivoli a kienj.

64 Ama nı batanj ka yi yada.” Yisa die wıŋ sıba muŋ a nyuŋ piiliku me vuodiekemba di kana ka baa ba yiwo yada ananj vuodieke di bala v posi v chıanj.

65 Die v balı gıti di, “Naa wıa manj balı nı di vuonj kaanj bıagi a kenj n jıgıj ntaala n Chıa Nmuŋ yi wa sienj di v kenj.”

66 Naa wıa die v dıdısrıba pam die di yıŋı ta ka bı di v kwan bıbra.

67 Die wıa Yisa die di pıası v kwanandısrıba banj ananj bale wo di, “Ta nı gbanj nı nan va muŋ?”

68 Ta Simoni Piita die di yıŋı a balı di, “Tı Yımıtiŋ, mına jıgıj ti baa ti ga? Fınuŋ fı yalla wıbalıka dieke di yınana miivoli dieke di wone kpatuj.

69 Ta lele ti yi fı yada muŋ ta sıba a baarı fı yine Nmuŋ vuokası wa.”

70 Yisa die di yıŋı balı ba di, “Nınuŋ vuosi banj ananj bale wa gie, manuj n vıarına nı, ama nı wınyı yiwo Sitaani sıtı.”

71 Die u bala yaa gamma Judasi vuodieke di yine Simoni Asikaroti bwa wa wia. Wunuj u yiwo u kwanandusuruj ban ananj bale wo wonyi, ta die baa u kenj posi u chianj.

7

Yisa numballu die di kana ka yiwo yada wia

1 Naa kwanj chaanj Yisa die di dia Galili tungbanj ma; ta die ka dia Judia tungbanj ma dama Juu vuosi nyujkuraha die yaala ba kuv wa muj.

2 Die Juu vuosi duuga dieke ba wasuna jaga duugaka die di gbigi,

3 die wia Yisa numballu die di balu a yi wa di, "Nyuj gie a ga Judia tungbanj ma amu fu kwanandusuruba di benne mi wo nan ye tunj dieke fu tunnana.

4 Vuodieke di yaalnana vuosi summa u wia ka lobura wudieke u yinene. Fu yinene wiaha gie wo, vaa duwa mana summa fu wia."

5 U numballu gbanj die ka yiwo yada.

6 Yisa die di balu a yi ba di, "N sanja ye ka kenye. Ama nunj nuj sanja mana mu a yi ni muj.

7 Nunj nuj, duwaka gie vuosi ka haa ni, ama ba haa muj muj dama n balala di wudieke ba yinene wo yiwo banj wia.

8 Nunj ni gamma duugaka, manuj n ka gara duugaka gie dama n sanja ye ka tugya."

9 Die u balu ba naa, ta wari bie Galili me.

Yisa die di gana jaga duugaka dene

10 Die Yisa numballu die di gana duugaka kwanj chaanj, Yisa gbanj die di ga; ama die u ka ga yaaluj ma ama die u loburu a ga muj.

11 Die Juu vuosi nyujkuraha die di didia a yaala wa duugaka ma, ta die piasa vuosi di, "Sia daa wa di beri?"

12 Die vuosi pam die bie mi a pusa bala u wia; batanj die di baari di, "U yiwo vuovujuj", batanj dianj di baari di, "Aayi, u gaama vuosi muj."

13 Ama ba wonyi die ka yuori balu u wia dama die ba chiga Juu vuosi nyujkuraha muj.

14 Die duugaka die tugj wa sunsuj ta die Yisa di ga Nmuj jiamuj juokpenkruku ma a piili a daga vuosi Nmuj wia.

15 Die Juu vuosi nyujkuraha die di wonna wa, die di yi be mamachi, ba piasa di, "Laha daa wa gie di yi a siba wia dene ta ka ga ti siikusi?"

16 Yisa die di yinjji balu ba di, "Wudieke n daguna wa ka yi n gbanj gbanj n daguj, ama a nyuj wa Nmuj jigij, vuodieke di tunna muj wa.

17 Vuodieke mana di yaalnana u yi wudieke Nmuj di yaalala nan di siba di wudieke n dagunana wa nyuj wa Nmuj jigij yaa n jigij.

18 Vuodieke di balala u gbanj gbanj u daguj ma muj di u ye buruj a yi u gbanj, ama vuodieke di yaalala di u yi anj vuodieke di tunna wa wa ye buruj yiwo wusietien ta wubianj di wo u ma.

19 Daa Mosisi die yina ni muraha? Ama ni wonyi ka di ha. Ta bia ni ma di ni kuv muj?"

20 Krukpaaku die di yinjji balu di, "Funuj yaa wa jumbianj fu ma. Muna minana u kuv fu?"

21 Yisa die di yinjji balu ba di, "Manuj n yiwo mamachi wokpenkruuj davisukuri daanj, di yi ni mamachi.

22 Ama Mosisi die yina ni nuanj di ni gobime ni ballidembisi kolaha (Daa Mosisi die piiline ke, ama ni chonjkusuba die piiline ke), ni nuanj gobi be muj davisukuri daraanj.

23 Dii yi ni gobe Bvadembinj davvovikuri daraan amv ni kaan chvovv Mosisi muraha, bia wia ni jia sinvuvuvv anan mun n gbaanna daa wa davvovikuri daari?

24 Ni daa daansi vuon di sina dene ta dii wo v sariya, ama dii wo v sariya anan wudieke di mvna.”

Vuosisi die di piasinana tan yaa gamma Yisa ma dene

25 Jerusalemi vuosi batan die di baari di, “Daa daa wa gie ba mia di ba kuv wa?”

26 Ye, v bala yen me ta vuon di ka bala wa wuv. Di baan yi di nyuvkvraha muvviya mun di v yiwo Nmuv Vuovvavikuv, Masia wa?

27 Ti siba daa wa di nyuvna jigidieke; ama dii yi ta Nmuv Vuovvavikuv, Masia wa di ken ken, vuon kaan di siba jigidieke v nyuvna.”

28 Die Yisa die di yene daga vuosisi Nmuv jiamuv juokpenkpvku ma wa, die v ken bal anan lolvkuv di, “Nmuv ni yile di ni siba mun mun, ta bi yile di ni siba jigidieke n nyuvna? Manuv n ka ken giena anan n gban gban n yiko, ama vuodieke di tvnna mun wa yiwo wusie tien. Nmuv ni ka siba wa,

29 ama manuv n siba wa mun, dama n nyuv wa v jiguv, wvuvuv v tvnna mun.”

30 Womi die ba mia di ba yigi wo, ama vuon die ka bivgt yigi wo dama v yiguv sanja die ye ka tvviva.

31 Ama kvkpaaku svv vuosi pam die di yiwo yada, ta baari di, “Nmuv vuovvavikuri Masia wa di ken ken, v nan tvv mamachi wvkvvuma a tvv daa wa gie di tvnna naa?”

Die ba tvnna gvvgbaruv di ba ga yigi Yisa dene

32 Die Farasisi vuosisi die di wuv kvkpaaku di pvvsvna a bala wvaha gie yaa gamma Yisa ma wa, die wia die banuv anan ba kvkaavtvba nyuvkvraha die di tvv Nmuv jiamuv juokpenkpvku gvvgbaruv batan di ba ga a yigi Yisa.

33 Yisa die di baari di, “N nan di bie ni jiguv daraa ale ama ka kvuvv chaan n nan yuvvi ga vuodieke di tvnna mun wa jiguv.

34 Ni nan di diva a yaala mun ama ni kaan ye mun, dama jigidieke n bala n bemme wo ni kaan bivgt a ken mi.”

35 Juu vuosi nyuvkvraha die di piasa tan di, “Sia v baa v ga ta ti kaan ye wo? V baa v ga wa Giriiki vuosi tivt diekemba Juu vuosisi di benne wo a dagi Giriiki vuosisi?”

36 V baari di, ‘Ni nan di diva a yaala mun ama ni kaan ye mun’, ta ‘Ni kaan bivgt ga jigidieke n bala n bemme wo’, wuvv gie chian?”

Mivvovi nyaan wia

37 Die dvvgaka dakpvkuri daraan die yiwo daakvuv. Duvv daari mi Yisa die di hagv zie a bal anan lolvkuv di, “Vuodieke nvv mana nyanyuule di yalla, v ken n jiguv a nyu.

38 Dama Nmuv gvbanjv baari di, ‘Vuodieke nvv mana di yine mun yada, mivvovi nyaan nan di paala a nyuv v ma.’ ”

39 Yisa die bal wa naa yaa gamma Nmuv Halukasika ma, Haaluv dieke vuodiekemba di yine wo yada di bala ba ken ye wo. Die sanja mi ta Nmuv ye ka yi vuosi Halukasika mi, dama sanja mi ta v ye ka kvv Yisa nmuvsvkpenj.

Vuosisi puole wia

40 Die daadamba pam die di wonj u bala die wo ta baari di, "Daa wa gie seij yiwo Nmuj naazua wusie."

41 Ta batanj di baari di, "U yiwo Nmuj Vuovbarikuru Masia wa." Ama batanj dianj di baari di, "Nmuj Vuovbarikuru Masia wa kaanj nyuj Galili me."

42 Nmuj gbanjku daguya di Masia baa u yiwo naanj Davidi haaguj ta ba nan muri wa Betilehemi ma tigi dieke die Davidi di benne."

43 Naa wia vuosisi die di puo yaa gamma Yisa ma.

44 Die batanj di yaala ba yigi wo ama vuonj die ka gbi wa.

Juu vuosi nyujkora die di kana ka yi Yisa yada dene

45 Die gbigbaritba die di yinji ga kukaabitba nyujkoraha ananj Farasisi vuosisi jiginj, die ba piast ba di, "Bia yine ni ka yaa wa a kenj?"

46 Gbigbaritba di yinji bal ba di, "Vuonj ye ka bal wia siba daa wa di bala die wo."

47 Farasisi vuosisi di piast ba di, "U gaanj ni gbanj muj yaa?"

48 Ni ye ye ta nyujkoraha wonyi yaa Farasisi vuonj yi wo yada?"

49 Kpikpaaku gie di kana ka siba Nmuj muraha wia, Nmuj nan chusisi ba."

50 Nikodimosi die yiwo Farasisi vuosi wonyi, die u yiwo vuodieke di wolinne a ga Yisa jiginj. Die u bal ba di,

51 "Ti muraha ka yi sienj di ti dii vuonj saruya a baari u chusisiya ta ye ka wonj wa ta ye wudieke u yine."

52 Die ba yinji piast wa di, "Fu gbanj nyuj wa Galili yaa? Karuj Nmuj gbanjku ta nan ye di Nmuj naazua ye ka nyuj Galili tunjban ma."

8

Hogu daakpannaguru wonyi wia

1 ((Womi vuonj mana die di ga tiginj, ama Yisa die di juali ga Olivisi Tusti kunkogiri me.

2 Die ka sukuleelin die u yinji ga Nmuj jiamuj juokpenjkruku ma. Die vuosi pam die di taanj a gilinj wo, die u sounj kalu a piili a daga ba.

3 Die muraha didagurba batanj ananj Farasisi vuosisi batanj die di yaa hogu wonyi die di dwaguna ananj dembinj dieke di kana ka yi u churu a kenj juu ta vaa u zie ba mana nunja.

4 Ta die balu a yi Yisa di, "Didaguru, ti yigi wo hogu wa gie ta u dwa ananj dembinj dieke di kana ka yi u churu."

5 Ti muraha sunj Mosisi die baari di hogu wa mi chanchaan mu ba taa wa ananj tana a kuv muj, ta funuj, lala fu balu?"

6 Die ba balu wa naa di ba ye u nan balu wubianj an ba galuj wa. Ama Yisa die di sounj a zouri a nagj u nuubinj a maaga wia tunjban.

7 Die ba ye a piasta Yisa wia yaa gamma hogu wa ma. Womi Yisa die di hagi zie a baari di, "Vuodieke di yene ka yi bianj, die vuoke wolinj a nagj tanj a taa wa."

8 Ta die a bi sounj zouri a maaga tunjban.

9 Die ba wonna baluku naa wa, die ba mana die di nyuj mi wonyi wonyi, nyujkoraha die wolinne nyuj, ta die va Yisa ta hogu wa die di ye zie mi.

10 Yisa die di hagi zie a piast hogu wa di, "Ba bie sia? Vuonj ka tialya di u balu a chusisi fu?"

11 U yinji baari di, "Jakounj, vuonj ka tialya." Ta Yisa die di baari di, "N gbanj n kaanj balu a chusisi fu, gamma ama da bi yi bianj bibra.")

Yisa di yine tungbanjka chaanŋ dene

12 Yisa die di bali a yi vuosisi bɔbra di, “Manuŋ n yiwo tungbanjka gie vuosi chaanŋ, ta vuodieke mana di dɔna n kwan nan di yaa chaanŋ dieke di chaana v berin, ta v kaanŋ di dta mia lumuŋ ma.”

13 Ta Farasisi vuosisi die di bali a yi wa di, “Fu nyuna ma fu balala yaa gamma fu ma, ta wudieke fu balala wa di yi yɔru.”

14 Yisa die di yinŋi bali ba di, “Du yi manŋ bala yaa gamma n ma, ama wudieke n bala wa yiwo wusie, dama n sɔba jigidieke n nyuna keŋ muŋ ta bɔ sɔba jigidieke n ganana. Ama nuŋuŋ nɔ ka sɔba jigidieke n nyuna ananŋ jigidieke n ganana.”

15 Nuŋuŋ nɔ die vuonŋ sariya yaa gamma vuota chwara di suna dene, ama manŋ n ka die vuonŋ sariya.

16 Du yi manŋ keŋ baa n dii vuonŋ sariya, n nan dii v sariya ananŋ wusie, dama n ka die sariya n nyuna ma ama n Chwa vuodieke di tunna muŋ wa bie n jigin.

17 Di maagya nɔ mura sɔŋ di du yi vuosi bale di dii siara ta bali wɔbalmuŋ wudieke ba bala wa yiwo wusie.

18 Manŋ n bala yaa gamma n ma, ta n Chwa vuodieke di tunna muŋ danŋ di bala yaa gamma n ma.”

19 Die ba piast wa di, “Fu Chwa wa bie sta?”

Ta Yisa die di yinŋi bali ba di, “Nɔ seŋ ka sɔba muŋ yaa n Chwa wa. Du yi nɔ tuŋ sɔba muŋ nɔ tuŋ nan di sɔba v Chwa gban.”

20 Yisa die bali wa waha gie mana sanŋa dieke v dagɔnana vuosisi Nmɔŋ jɔmuŋ juokpenkɔkɔ ma jigidieke Nmɔŋ piini adaka di benne wo; ama vuonŋ die ka yigi wo, dama v yigin sanŋa die ye ka tuɔya.

Nɔ kaanŋ biagi a ga jigidieke n ganana

21 Yisa die di bɔ a bali ba di, “Manuŋ n nan ga, ta nɔ nan di dta a yaala muŋ ama nɔ kaanŋ ye muŋ, ta nan keŋ kpi ananŋ nɔ wɔbiati. Nɔ kaanŋ biagi ga jigidieke n ganana.”

22 Die wɔ Juu vuosi nyɔnkɔraha die di piasa tanŋ di, “U baari di, ‘Nɔ kaanŋ biagi a ga jigidieke n ganana wa.’ U yaala v kɔv wa v gbanŋ yaa?”

23 Yisa die di bɔ bala gɔti di, “Nuŋuŋ nɔ yiwo tungbanjka gie suti, ama manŋ n yiwo arɔzanna suti. Nuŋuŋ nɔ nyɔŋ wa tungbanjka gie me, ama manŋ n ka nyɔŋ tungbanjka gie me.”

24 Die wɔ manŋ bali nɔ di nɔ nan kpi ananŋ nɔ tuntumbiati. Ta du yi nɔ ka yi muŋ yada di n yiwo vuodieke n yine wo nɔ seŋ kpi ananŋ nɔ tuntumbiati muŋ.”

25 Die ba piast wa di, “Manɔ yine fu?”

Yisa die di yinŋi bali ba di, “N yiwo vuodieke n balala nɔ a nyɔŋ piiliku me di n yiye wo.”

26 Wɔ pam benne manŋ tuŋ nan bali a chwɔsi nɔ; ama vuodieke di tunna muŋ wa yiwo wusietienŋ ta manŋ n bala dɔnta ka gie vuosi wudieke n wɔnna v nyuna v jigin.”

27 Ama vuosisi die ka sɔba di v bala ba yaa gamma v Chɔɔŋ Nmɔŋ wɔ.

28 Die wɔ Yisa die di bali ba di, “Sanŋa dieke nɔ keŋ kɔti manŋ Vuota Bwa nmɔnsikpen, sanjka mi nɔ nan muŋuŋ di n yiwo vuodieke n yine, ta sɔba di n ka yie wuŋ ananŋ n gbanŋ gbanŋ n yiko, ama n bala wudieke n Chwa di daguna muŋ di n bali wa muŋ.”

29 Wuŋuŋ vuodieke di tunna muŋ wa bie n jigin. U ka va muŋ dama n yie wudieke di nannana v sɔŋ sanŋa mana muŋ.”

30 Vuosi pam die di wɔŋ v balala waha gie wo, ta yi wo yada.

Wusieke nan gbatɪ nɪ taan

31 Die Yisa die dɪ balɪ yi Juu vuodiekemba dɪ yine wo yada dɪ, “Dɪ yi nɪ dɪ n dagɪkɔ, nɪ senɪ yiwo n kwanandɪsɪrɪn;

32 ta nɪ nan dɪ sɪba wusieke ta wusieke nan gbatɪ nɪ taan.”

33 Die ba yɪnɪ balɪ wa dɪ, “Tɪnɪ tɪ yiwo Abarahami Haagɪsɪ ta ye ka yi vuonɪ yonɪsɪ. Lala fɔ bala dɪ, “Tɪ nan ye gbatɪtaanɪ?” ”

34 Yisa die dɪ balɪ a yɪ ba dɪ, “Wusie manɪ bala nɪ, vuodieke nɪnɪ mana dɪ yinene bɪan yiwo bɪan yɔmɔ.

35 Yɔmɔ nɪnɪ ka gɔtɪ vɪ tienɪ denɪ me, ama tigɪnɪ bɔa nɪnɪ gɔtɪ wa denɪ me yaa gamma haahuu.

36 Dɪ yi manɪnɪ Nɪmɪnɪ Bɔa wa dɪ gbatɪ nɪ a taanɪ, nɪ nan senɪ ye gbatɪtaanɪnɪ.

37 N sɪba dɪ nɪ yiwo Abarahami Haagɪsɪ, ama nɪ mɪa dɪ nɪ kɔsɪ mɪnɪ mɪnɪ, dama nɪ ka yaala nɪ tuo n dagɪkɔ.

38 Manɪnɪ nɪ bala wudieke n Chɔa dɪ dagɪna mɪnɪ mɪnɪ, ama nɪnɪnɪ nɪ yie wudieke nɪ chɔɔnɪ dɪ bala nɪ.”

39 Ba yɪnɪ balɪ wa dɪ, “Tɪ chɔɔnɪ yiwo Abarahami.”

Ta Yisa die dɪ yɪnɪ balɪ ba dɪ, “Dɪ yi nɪ senɪ yi Abarahami ballɪ nɪ nan dɪ yie wudiekemba die vɪ yine wo mɪnɪ.

40 Ama nɪ yaala nɪ kɔsɪ mɪnɪ mɪnɪ nɪ balala nɪ wusie dieke Nɪmɪnɪ dɪ nagɪna a yɪ mɪnɪ wa mɪnɪ. Abarahami nɪnɪ die ka yi wɪnɪ sɪba naa.

41 Nɪ yie wudieke gbanɪ gbanɪ nɪ chɔɔnɪ dɪ yinene wo.”

Die ba yɪnɪ balɪ wa dɪ, “Nɪmɪnɪ gbanɪ gbanɪ yine tɪ chɔɔnɪ dieke nyɪna ma tɪ yalla, ta tɪ yi vɪ ballɪ wusie.”

42 Yisa die dɪ balɪ a yɪ ba dɪ, “Nɪmɪnɪ dɪ tɪnɪ senɪ yi nɪ chɔɔnɪ nɪ nan dɪ cho mɪnɪ, dama nɪ nyɪnɪ wa Nɪmɪnɪ jɪgɪnɪ ta wa bie gie lele wo gie. Nɪ ka kenɪye ananɪ nɪ gbanɪ gbanɪ hagɪrɪnɪ ama wɔnɪnɪ vɪ tɔnna mɪnɪ.

43 Bɪa wɪa nɪ ka sɪba wudieke nɪ balala wa chɪanɪ? Dɪ yiwo nɪ kana ka bɪagɪ wɔmma wudieke nɪ balala wa mɪnɪ.

44 Nɪnɪnɪ nɪ yiwo nɪ chɔɔnɪ, Sitaani ballɪ ta yaala nɪ yime nɪ chɔɔnɪ wa choti. Piiliku me wo die vɪ yiwo vuokɔvɔ, ta bɪ wo wusie, dama wusie wo vɪ ma halɪ bɪta gbanɪ. Vɪ kenɪ chɪba nɪmɪnɪchɪbɪsɪ ka nɪanɪ yiwo vɪ tɔntɔnɪkɔra, dama vɪ yiwo nɪmɪnɪchɪbɪtɪenɪ, ta nɪmɪnɪchɪbɪsɪ mana nyɪnɪ wa vɪ jɪgɪnɪ.

45 Nɪ balala nɪ wusieke wɪa, die wɪa nɪ ka yi nɪ balɪkɔ yada wa.

46 Nɪ jabɪa baanɪ bɪagɪ dagɪ nɪ wɔbɪanɪ? Dɪ yi manɪ bala wusie, bɪa wɪa nɪ ka yi mɪnɪ yada?

47 Vuodieke dɪ nyɪnna Nɪmɪnɪ jɪgɪnɪ wɔmma Nɪmɪnɪ wɔbalɪka mɪnɪ; ama nɪnɪnɪ nɪnɪ nɪ ka nyɪnɪ Nɪmɪnɪ jɪgɪnɪ, die wɪa nɪ zeti dɪ nɪ wɔnɪ wa.”

Yaa gamma Yisa ananɪ Abarahami wɪa

48 Die Juu vuosi die dɪ yɪnɪ balɪ Yisa dɪ, “Tɪ ka yaa wusie tɪ bala dɪ yiwo Samaria vuonɪ ta jumbɪanɪ dɪ yallɪ fɔ wa?”

49 Yisa die dɪ yɪnɪ a balɪ ba dɪ, “Jumbɪanɪ ka yallɪ mɪnɪ. Manɪnɪ nɪ yɪ wa n Chɔa Nɪmɪnɪ jɪlɪma ta nɪnɪnɪ nɪ daansa mɪnɪ yɔrɪ.

50 Manɪnɪ nɪ ka yaala bɪrɪnɪ a yɪa nɪ gbanɪ. Ama Nɪmɪnɪ yaalala ka yɪa mɪnɪ, ta vɪ bɪ yi wusie sarɪyadiiru.

51 Wusie manɪ bala nɪ, vuodieke mana dɪ dɪna nɪ wɪaha kaanɪ wɔnɪ kpi.”

52 Ta Juu vuosisi die dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “Lele tɪ wa sɪba a baari dɪ jumbɪanɪ yalla fɔ. Abarahami die kpiye mɪnɪ, ta Nɪmɪnɪ naazɔbalɪba dɪanɪ die dɪ kpi, ama baari dɪ, ‘Vuodieke nɪnɪ mana dɪ dɪna nɪ wɪaha kaanɪ wɔnɪ kpi.’

14 Daa dieke die Yisa die di buuh tanti a yuori daa wa ninehe die yiwo davvostkiri daraan.

15 Ta Farasisi vuosisi die di bi piast daa wa v ninehe di yuorine dene. U balh ba di, "U buuh wa tanti a turgit n nine, man niti ha ta yese."

16 Farasisi vuosisi batan di baari di, "Yisa wa ka nyuη Nmuy jigin, dama v ka di davvostkiri daari miraha."

Ama ba batan di baari di, "Lala tontumbiati tien di baan biagi tun mamachi wokpuka gie?" Die wia die ba niga nunhagruη anan tan.

17 Die ba bi piast daa wa di, "Daa dieke di yuorine fu ninehe, bia fu yile yaa gamma v ma?"

Daa wa di yinji balh di, "U yiwo Nmuy naazva."

18 Die Juu vuosi nyuhkoraha die ye ka yi yada di die v yiwo yu ama ta wa yese lele. Die wia die ba wa daa wa choon wa anan v nun a ken,

19 a piast ba di, "Ni bua wa wonna? Wounη ni baari di ni muri wa ta v yuηya wa? Ta lala v biagi yese lele?"

20 U choon anan v nun di yinji balh di, "Ti sba a baari di v yiwo ti bua, ta sba di ti muri wa ta v yuηya muη.

21 Ama ti ka sba wudieke di yine v biagi yese lele, ta ka bi sba vuodieke di yuorine v ninehe. Ni piast wa dama v ka yi buabin, v nan biagi balh yi v gban."

22 Die v choon anan v nun wo die balh wa naa, dama die ba chiga Juu vuosi nyuhkoraha ηmaamuη, dama die ba won san muη di vuodieke nuη mana di balala di Yisa yine Nmuy Vuovarikiri Masia wa, ba nan vuari wa a nyuη ba Nmuy jiamuη juoku me.

23 Die wia ba balh di, "U ka yi buabin, ni piast wa."

24 Die ba wa daa dieke nine di yuorine wo ka bule me a balh wa di, "Huη Nmuy nuηja di baa fu balh wa wusie. Ti sba a baari Yisa yiwo tontumbiati tien."

25 Daa wa die di yinji a balh ba di, "Manuη n ka sba di v yiwo tontumbiati tien yaa v ka yiye. Ama wubaluη dieke n sibina yine die n yiwo yu, ama lele n yese muη."

26 Ba bi piast wa di, "Lala v yi ta yuori fu ninehe?"

27 U yinji balh ba di, "N won balh ni muη ta ni ka womma. Bia ni yaala n bi balh ni bibra? Ni gban ni yaala ni buruη wa v kuanandusruη yaa?"

28 Die ba wa zia wa ta baari di, "Fouη yiwo vuoke me kuanandusru, ama tunuη ti yiwo Mosisi kuanandusruη.

29 Tunuη ti sba a baari di Nmuy die balh wa wia a yi Mosisi, ama vuoke gie nuη ta ka won sba jigidieke v nyinna."

30 Daa wa di yinji balh di, "Bia mamachi wuη wonna! Ni ka sba v nyinna jigidieke, ama wounuη v yuorine n ninehe muη!

31 Ti sba a baari Nmuy ka womma tontumbiati tielin juusuη; ama v womma yia vuodieke di janna wa ta yie wudiekemba v yaalunana muη.

32 A nyuη dunia piiliku me, ti ye ka wuη di vuon yuori vuodieke ba murina wa ta v yi yu nine.

33 Du yi daa wa gie di ka nyuη Nmuy jigin, v tun kaan biagi a yi wuη."

34 Die ba yinji balh wa di, "Fouη ba muri fu muη anan bian, murina yine fu, fu yaala fu dagi ti?" Ta die yagi wa a nyuη Nmuy jiamuη juoku me.

Ninyuorij wia

35 Yisa die di won di ba yagi wa daa wa a nyuη Nmuy jiamuη juoku me, die v yaal v jigin a ye wo, a piast wa di, "Yi Vuota Bua yada muη?"

³⁶ Daa wa die di yinji a piast wa di, “Jakubɔɔ, muna yine Vuota Bɔa wa? Dagi mun amu n nan yi wo yada.”

³⁷ Yisa die di yinji balɔ wa di, “Fɔnɔɔ wɔɔ ye wo mun, ta ɔ yine vuodieke di balala wia anan fu leleke giena.”

³⁸ Daa wa di baari di, “N Yɔmɔtɔɔɔ n yi fu yada mun.” Ta die sɔɔɔ gbirigi Yisa nunja.

³⁹ Yisa die di baari di, “Manɔɔ n keɔ wo tunɔɔɔɔ gie me di n dii vuota sariya, amu vuodiekemba di yunna wa nan di yese ta vuodiekemba dan di yesinene wo nan yun.”

⁴⁰ Die Farasisi wusi batan die di benne mi wo ta wɔɔ wudieke ɔ bala wa die di piast wa di, “Ti gban ti yunna mun?”

⁴¹ Yisa die di baari di, “Du yi n tun wo ninyuorin, n tun kaan di yaa ban, ama n bala di n yaa ninyuoriku nun, n yaa ban.”

10

Yiyagiro nandagiro wia

¹ Yisa die di bi balɔ ba di, “Wusie man bala n, vuodieke nun di kana ka daagi yiise juoku sanbari a juu ama ta daagi pan a juu yiwo gaaru anan gbɔgbaturɔ.

² Ama vuodieke di daaginana sanbari a juo wo yiwo yiisehe yiyagiro.

³ Sanɔɔɔɔɔɔ wa njan yuori wo sanbari a yi wa an ɔ juu, ta ɔ wa ɔ gban gban ɔ yiisehe saara ba njan wɔmma ɔ lolɔɔ ta ɔ yaa ba nyina.

⁴ U keɔ yaa ha a keɔ nyun, ɔ njan di wa a nunja ta yiisehe di di ɔ kwan, dama a sɔba ɔ lolɔɔ mun.

⁵ Ama a kaan wɔɔ a di chaanɔ kwan, a nan chigi ta va wa, dama a ka sɔba ɔ lolɔɔ.”

⁶ Yisa die taan ba nandagiro gie ama die ba ka sɔba wudieke ɔ balala ba wa chan.

Yisa yine Yiyagiro vunu

⁷ Die wia Yisa di bi bala ba di, “Wusie man bala n, manɔɔ n yine yiisehe juoku sanbari.

⁸ Vuodiekemba mana die di wolinne a keɔ n ma wa yiwo gaaru anan gbɔgbaturɔ, ta yiisehe di ka wɔɔ a yi ba.

⁹ Manɔɔ n yine sanbari, vuodieke nun mana di daagina n ma a juu nan ye gbatitaanɔ. U nan keɔ juu ta nyina, ta yese nyindiike vuna.

¹⁰ Gaaru nun kenye di ɔ keɔ gaari yiisehe, ta kus ha, ta bi chɔst ha. Manɔɔ, n kenye mun di a ye miivoli dieke di yine miivoli wusie ke.

¹¹ “Manɔɔ n yiwo yiyagirovunu, ta yiyagirovunu kpinene ɔ yiise wia.

¹² Ama vuodieke nun di yaginana yiise ligire wia, ta ka yi yiyagiro wusie, ta ka bi sɔ yiisehe nun, du yi ɔ keɔ ye gbaanchun di kien sanja dieke, sie ɔ chigi ta vaa yiisehe; ta gbaanchun keɔ yigi he ta yiise tɔɔkaha chigi jaast.

¹³ U njan chiga dama ɔ yaga yiisehe ligire wia, ta ɔ бага wo yiisehe me.

¹⁴⁻¹⁵ Manɔɔ n yiwo yiyagirovunu; Sɔba n Chua Nmun di sɔbuna mun, ta n gban man sɔba wa die wo, die gban gban di sɔ, n sɔba n yiise, ta yiisehe dan di sɔba mun, ta man yi siri di n kpi a wia.

¹⁶ N yaa yiise atan, ama hanɔɔ a wo yiise juoku gie me. Sie n yaa a dan a keɔ, ta a nan tuo n nɔɔ, ta a mana bunɔɔ yiise buuri balunɔ, ta yaa yiyagibalunɔ.

17 “N Chwa Nmut̄ cho mut̄ mut̄ dama n yi siri d̄ n kpi, ta ka kwan̄ chaan̄ n bi ye miivoli.

18 Vuon̄ wori a nan biagi vbari n miivoli, ntaala n yi wa sien̄. N yaa yiko a nan biagi naḡ yi, ta bi yaa yiko a nan biagi ken̄ n mus̄ ma. Naa n Chwa die d̄ bal̄ mut̄ d̄ n yi.”

19 Die v̄ w̄balikaha gie die d̄ yi Juu vuosisi d̄ bi puo b̄bra.

20 Ba pam die d̄ baari d̄, “Jumbian̄ yalla wa ta v̄ juo yun̄yaati. Bia wia n̄ w̄mma wa?”

21 Ama batan̄ die d̄ baari d̄, “Vuodieke jumbian̄ d̄ yalla kaan̄ biagi bal̄ wia s̄ba naa. Lalta vuodieke jumbian̄ d̄ yalla d̄ nan biagi a yuori yus̄ nine?”

Juu vuosi die d̄ zetine Yisa dene

22 Die san̄a d̄ tuḡ d̄ ba dii ba d̄uga dieke ba ŋaana b̄ra Nmut̄ ba j̄am̄ juokpen̄kp̄uk̄ wia wa. D̄uga ka die dii wo Jerusalemi ma. San̄ka mi die yiwo tafaan̄

23 ta Yisa die d̄ d̄ d̄ta l̄faan̄ dieke ba was̄nana Solomoni l̄faaka, d̄ benne Nmut̄ j̄am̄ juokpen̄kp̄uk̄ ma wa.

24 Vuosisi die d̄ taan̄ a gil̄n̄ wa d̄, “F̄on̄ yaala t̄ ch̄us̄ mut̄ a ga tuḡ wa san̄a bia? Bal̄ t̄ wusie: F̄v̄ yine Nmut̄ Vuovbar̄k̄r̄ Masia wa?”

25 Yisa die d̄ yin̄ji a bal̄ ba d̄, “N w̄n̄ bal̄ n̄ mut̄, ama n̄ ka yi mut̄ yada. T̄n̄ diekema n̄ t̄nnana wa an̄an̄ n Chwa Nmut̄ yikoke, daḡnana vuodieke n̄ yine.

26 Ama n̄ ka yi yada dama n̄ ka yi n̄ yiise.

27 N̄ yiisehe w̄mma n̄ l̄l̄n̄; ta man̄ s̄ba ha ta a d̄ n̄ kwan̄.

28 Man̄ n̄ ȳa ha miivoli dieke d̄ wone kpat̄n̄, ta a kaan̄ w̄n̄ kpi; ta vuon̄ d̄ kaan̄ biagi a gbati ha a nȳn̄ n̄ j̄iḡn̄.

29 N Chwa Nmut̄ naḡna ha a yi n̄ nuusi me, ta w̄on̄ v̄ t̄an̄ vuon̄ mana mut̄. Die wia vuon̄ wori a baan̄ biagi a gbati ha a nȳn̄ n̄ Chwa wa nuusi me

30 Man̄ an̄an̄ n̄ Chwa Nmut̄ yiwo jabal̄mut̄.”

31 Womi Juu vuosisi die d̄ bi naḡ tana d̄ ba taa wa,

32 ama Yisa die d̄ bal̄ ba d̄, “Man̄ n̄ yi wo w̄v̄una dieke n̄ Chwa Nmut̄ d̄ naḡna a yi mut̄ d̄ n̄ yi pam n̄ j̄iḡn̄, a jab̄a wia n̄ yaala n̄ taa mut̄ tana?”

33 Ta ba yin̄ji a bal̄ wa d̄, “T̄i ka baa t̄i taa f̄v̄ tana an̄an̄ f̄v̄ yinene w̄v̄unaha wia, ama f̄v̄ naḡna f̄v̄ gban̄ a magisa Nmut̄ wia. F̄on̄ ko yiwo vuota, ama ta m̄a d̄ f̄v̄ naḡ f̄v̄ gban̄ a b̄r̄n̄ Nmut̄.”

34 Yisa die d̄ yin̄ji a bal̄ ba d̄, “D̄i maaḡya n̄ gban̄ gban̄ n̄ m̄ra dieke d̄ benne Nmut̄ gban̄k̄v̄ s̄n̄ wa d̄, w̄on̄ Nmut̄ die baari d̄, ‘Sariya diiribe yiwo n̄ ball̄’,

35 ta t̄i s̄ba a baari wudieke Nmut̄ gban̄k̄v̄ d̄ bala wa yiwo wusie yaa gamma haahuu; ta w̄on̄ Nmut̄ d̄ wasa vuodiekemba v̄ naḡna v̄ w̄aha a yi wa v̄ ball̄.

36 Man̄ n̄n̄, n̄ Chwa Nmut̄ v̄aruna mut̄ a t̄n̄ mut̄ tun̄gban̄ka gie me. Ta lalta n̄ nan biagi a baari d̄ n̄ z̄a Nmut̄ an̄an̄ n̄ balala d̄ n̄ yiwo Nmut̄ B̄a wa?

37 Die n̄n̄ n̄ da yi mut̄ yada d̄ yi man̄ ka t̄ma n̄ Chwa Nmut̄ t̄smaha.

38 Ama d̄ yi man̄ t̄smaha ta n̄ ka yi mut̄ yada, n̄ t̄n̄ m̄v̄ n̄ yiwo n̄ t̄smaha yada am̄v̄ n̄ nan d̄ s̄ba d̄ n̄ Chwa Nmut̄ bie n̄ ma ta n̄ d̄an̄ man̄ bie v̄ ma.”

³⁹ Die ba bi ma di ba yigi wo, ama die u bta ta vaa ba,

⁴⁰ ta die bi garisi Joodani muguri a ga jigidieke Joon die di sunana vuosi Nmuŋ nyaabu ta die bie mi.

⁴¹ Vuosi pam die di ken u jigin a bala ya tamba di, "Joon die ka yi mamachi wokuuma ama wudieke mana u bala yaa gamma daa wa gie ma die yi wusie."

⁴² Die mi vuosi pam die di yi wo yada.

11

Lazurusi kuj wia

¹ Die daa wonyi saan die dine Lazurusi ta u bie Betani ma, ta die di ken yuagi. Betani die yiwo tun dieke Meri anan u numba Maata di benne.

² Meri wa gie die yine vuodieke die di sitine tulaarika a yi ti Yomutien nagisi ma wa ta chitubu anan u sikpen zoosisi; die di yiwo u numba Lazurusi die di yuagana wa.

³ Die u tamba Meri anan Maata die di tun bal Yisa di, "Ti Yomutien, fu zwa dieke fu faasina a cho wo yuagi muŋ."

⁴ Yisa die di wonna naa wa, u bal a yi u kwanandusiriba di, "Yuagibu gie ka baa ka yi Lazurusi miivoli kpatun, ama di yiwo wudieke vuosi di nan biri Nmuŋ saan ka wia, ta bi biri manun Nmuŋ Bua saan."

⁵ Yisa die cho wo Maata anan u numballi Meri anan Lazurusi muŋ,

⁶ ama die u wonna tuntukɔ di Lazurusi yuagi wa, die u wari a bie jigidieke die u benne wo dambuma ale.

⁷ Ta die ken a bal a yi u kwanandusiriba di, "Ni vaa ti yinŋi ga Judia."

⁸ U kwanandusiriba die di baari di, "Dudaguru, daraa ale ka gie, mi vuosi die yaala ba taa fu anan tana a kuv muŋ, bta wia fu bi yaala fu ga mi?"

⁹ Yisa die di yinŋi a bal ba di, "Chaanun nan beri muŋ a nyun sukunŋ a tugi jumuŋ. Du yi vuon di chun nmuntvasi u kaan gbun nan, dama u yese tujbanja gie chaanun muŋ.

¹⁰ Ama du yi u chun yun u nan gbun nan dama chaanun wori."

¹¹ Yisa die bala wa naa, ta bi bal gut di, "Ti zwa Lazurusi guura muŋ, ama n nan ga a suguri wa."

¹² U kwanandusiriba di yinŋi a bal wa di, "Ti Yomutien, du yi u guura nuŋ u nan ye alaafia."

¹³ Ama Yisa die daga di Lazurusi kpiye muŋ ama u kwanandusiriba die yile di u daga di Lazurusi guura muŋ.

¹⁴ Die wia die u yuori bal ba di, "Lazurusi kpiye muŋ;

¹⁵ ama ni wia n yaa wa sugifalin die n wone u jigiri amu ni nan yi muŋ yada. Ni vaa ti ga u jigin."

¹⁶ Die Tomasi, vuodieke ba wasinana (Yiibiri) di bal yi u chanchaalba di, "Ni vaa ti mana ga anan wa, amu du yi kun, ti kpi anan wa."

Yisa yine vuodieke di vanana vuosi di yese miivoli bira

¹⁷ Yisa die di gana gbigi Betani wa, die u wun di ba gune Lazurusi ka daraa anusa wonde.

¹⁸ Betani die ka yaa anan Jerusalemi; die ka yvasi die yiwo sba mali ale,

¹⁹ die wia Juu vuosi pam die di ken di ba waasi Maata anan Meri ta yi ba suguru yaa gamma ba numba kumbu wia.

²⁰ Die Maata di wonna di Yisa kien wo, die u nyun ga di u tuoli wo sien me, ama Meri die di wari tigin me.

21 Maata die dɪ balɪ yɪ Yisa dɪ, “N Yɔmɔtɪɛŋ, dɪ yɪ fɔ tɪŋ bie wo giena n numbɔa wa gie tɪŋ kaan kpi.

22 Ama n sɪba dɪ lele gban Nɛmɪŋ nan yɪ fɔ jadieke mana fɔ jɔbsɪna wa.”

23 Yisa die dɪ balɪ wa dɪ, “Fɔ numbɔa wa nan hagi kunj me.”

24 Maata die dɪ yɪŋŋi a balɪ wa dɪ, “N sɪba mɪŋ dɪ ɔ nan daanst hagi kunj me dɔnta kpatɪŋ daraan.”

25 Yisa die dɪ balɪ dɪ, “Manɪŋ n yine vuodieke dɪ sugurɪnana kunti ta yɪa ba miivoli. Vuodieke nɪŋ dɪ yɪ mɪŋ yada, ɔ nan dɪ yallɪ miivoli, ɔ kpi gban;

26 ta vuodieke dɪan dɪ benne ɔ mɪsɪ ma ta yɪ mɪŋ yada kaan wɔŋ kpi. Yi wurɪ gie yada mɪŋ?”

27 Die ɔ yɪŋŋi baari dɪ, “Wa, n Yɔmɔtɪɛŋ, n yɪ yada dɪ fɔnɪŋ fɔ yine Nɛmɪŋ Vuovbarɪkɪrɪ Masia wa ta bɪ yɪ Nɛmɪŋ Bɔa, vuodieke dɪ bala ɔ keŋ tɪŋgbanɛa gie wo.”

Yisa die dɪ konna dene

28 Maata die dɪ bala wɪaha a kpatɪ kɔanɛa chaan, die ɔ yɪŋŋi ga a lɔburɪ a wa ɔ numbɔa Meri, a balɪ wa dɪ, “Dɪdagurɔ wa bie giena ta pɪasa fɔ wɪa.”

29 Meri die dɪ wɔnna naa, die ɔ hagi a yɪ lagi lagi a nyɪŋ dɪ ɔ ga tuoli wo sieŋ me.

30 Yisa die dɪ ye ka tugɪ tɪŋkpanɛa sɔŋ, die ɔ ye bie wo jigidieke Maata dɪ tuoline wo.

31 Die Juu vuodiekekemba die dɪ benne tigiri me ta yɪa Meri suguru wo dɪ yene ɔ hagi a yɪ lagi lagi a nyɪnna wa die ba dɪ ɔ kɔanɛa. Die ba yile dɪ ɔ gara vɔrɪkɔ jigɪŋ dɪ ɔ kɔŋ.

32 Die Meri dɪ tugɪna jigidieke Yisa dɪ benne wo, ta ye wo wo, die ɔ sɔŋ gbirigi ɔ nɪŋŋa ta baari dɪ, “N Yɔmɔtɪɛŋ, dɪ yɪ fɔ tɪŋ bie giena n numbɔa wa gie tɪŋ kaan kpi.”

33 Yisa die dɪ ye ɔ kɔnnana ta Juu vuodiekekemba dɪan dɪ dɪna ɔ kɔanɛa a keŋ wo gban dɪ kɔnnana wa; die ɔ sɔŋ dɪ chɔsɪ pam.

34 Ta die pɪasɪ ba dɪ, “Sɪa nɪ gu wo?”

Die ba yɪŋŋi a balɪ wa dɪ, “Tɪ Yɔmɔtɪɛŋ, keŋ a ye mi.”

35 Yisa die dɪ kɔŋ.

36 Die wɪa Juu vuosisi dɪ baari dɪ, “Nɪ ye ɔ faasɪna a cho Lazurusi dene.”

37 Ama batanɛa dɪan dɪ baari dɪ, “Daa ɔ yuorine daa yɪ wa ninehe? ɔ tɪŋ kaan biagi a kagi an Lazurusi da kpi?”

Yisa die dɪ sugurɪna Lazurusi a nyɪŋ kunj me dene

38 Yisa sɔŋ die dɪ faasɪ a chɔsɪ, ta ɔ ga vɔrɪkɔ jigɪŋ. Die ka yiwo tan lɔgɪŋ vɔrɪŋ ba nagi tan a ligi ka nɔanɛa.

39 Yisa die dɪ baari dɪ, “Nɪ nagi tanɪ a nyɪŋ vɔrɪkɔ ma.”

Maata, vuodieke dɪ kpine wo taa wa dɪ baari dɪ, “N Yɔmɔtɪɛŋ, ɔ nan dɪ nyɔsɔŋ dama tɪ gune wo daraa anɪsa wɔnna.”

40 Womɪ Yisa dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “N ka balɪ fɔ dɪ dɪ yɪ fɔ yɪ yada nan ye Nɛmɪŋ dɪ yalla hagiŋ dene?”

41 Die wɪa die ba nagi tanɪ a nyɪŋ vɔrɪkɔ nɔanɛa, Yisa die dɪ daanst nɛmɪŋsikpɛŋ ta baari dɪ, “N Chɔa Nɛmɪŋ, n waasa fɔ dɪ fɔ wɔnnana n jɔsɪŋ.

42 N sɪba a baari sanɛa mana tuose n jɔsɪŋ mɪŋ, ama n bala naa vuosi gie wɪa, amɔ ba nan yɪ yada dɪ fɔ tɔnna mɪŋ.”

43 Die ɔ balla naa a kpatɪ wa, die ɔ wa ananɛa lɔlkpɪŋ dɪ, “Lazurusi, keŋ nyɪŋ!”

⁴⁴ Womi Lazurusi die dɪ keŋ nyɪŋ, logiti die dɪ veli ɔ nuusi aŋaŋ ɔ nagɪsɪ ta garɪbɪŋ die dɪ bɔbɔ ɔ nine. Yisa die dɪ balɪ a yɪ ba dɪ, “Nɪ forisi gatɪtɪ ta vaa ɔ ga.”

Die ba sanna dɪ ba kɔv Yisa dene
(Mat. 26.1-5; Maki 14.1, 2; Luki 22.1, 2)

⁴⁵ Die vuodiekemba dɪ kenne dɪ ba waasɪ Meri wa pam die dɪ ye wudieke Yisa dɪ yine wo ta yi wo yada.

⁴⁶ Ama ba batanɪ die dɪ yɪŋŋi ga Farasisi vuosisi jigin a balɪ ba wudieke Yisa dɪ yine.

⁴⁷ Die wɪa Farasisi vuosisi aŋaŋ kɪkaabɪtɪba nyɪŋkoraha aŋaŋ tɪka nyɪŋkoraha die dɪ lagɪŋ tan a baarɪ dɪ, “Bɪa tɪ nan yi? Nɪ ye mamachi tɔŋ dieke daa wa gie dɪ tɔnnana.

⁴⁸ Dɪɪ yi tɪ wa ɔ tɔma a gara, vuonɪ mana nan keŋ yi wo yada ta Romani nyɪŋkoraha nan keŋ a chɔsɪ tɪ Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpenkpuɔkɔ aŋaŋ tɪŋgbanɪka gie mana.”

⁴⁹ Die ba wɔnyɪ saanɪ dɪ dine Kayafasi ta ɔ yi ba kɪkaabɪtɪba jakɔɔŋ bini mi die dɪ baarɪ dɪ, “Nɪmɪŋ nɪ ka sɪba wɪŋŋ!”

⁵⁰ Nɪ ka sɪba a baarɪ dɪ kpɪa dɪ vuobalɪmɪŋ tuo vuosi gie mana kun a kpi a tɪan tɪŋgbanɪka gie vuosi mana dɪ baan kpi?”

⁵¹ Die ɔ ka balɪ naa aŋaŋ ɔ gban gban ɔ yɪŋ, ama die ɔ yine kɪkaabɪtɪba jakɔɔrɪ bini mi wo, die ɔ buga bala mɪŋ dɪ Yisa baa ɔ tuo wo Juu vuosi kun a kpi,

⁵² daa ba nyɪna ma, ama ka baa ka yaa wa Nɪmɪŋ ballɪ diekemba dɪ jaasɪna tɪŋgbanɪka gie mana ma wa a keŋ lagɪsɪ tan a yi be jabalɪmɪŋ.

⁵³ Die wɪa a nyɪŋ daarɪ mi yaa gamma die Juu vuosisi dɪ sanɪ dɪ ba kɔv Yisa.

⁵⁴ Die wɪa Yisa die ka bɪ dɪ dɪa yaalɪŋ ma Judia tɪŋgbanɪ ma, ta die nyɪŋ mi a ga tɪŋ kaanɪ dɪ gbɪgine haɪyɛŋ ba wasa ka Efarimi, ta die bie mi aŋaŋ ɔ kwanandɪsɪrɪba.

⁵⁵ Die Juu vuosi dɔɔga dieke ba wasɪnana gasɪtanɪkɔ dɪ gbɪgi, die vuosi pam die dɪ nyɪŋ tɪɪsɪ tɪɪsɪ a jualɪ ga Jerusalemi dɪ ba wɔnsɪ ba gbanɪ ta dɔɔgaka ye tɔɪ.

⁵⁶ Die vuosisi die dɪ lagɪŋna Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juokpenkpuɔkɔ ma wa, die ba dɪ dɪa yaala Yisa ta pɪasa tanɪ dɪ, “Bɪa nɪ yɪle? ɔ ka baa ɔ keŋ dɔɔgaka yaa?”

⁵⁷ Ama kɪkaabɪtɪba nyɪŋkoraha aŋaŋ Farasisi vuosisi die wɔŋ yɪ wa nuanɪ dɪ vuodieke dɪ keŋ ye jigɪdieke Yisa dɪ benne ɔ keŋ a yɪ ba doose amɔ ba nan yigi wo.

12

Meri die dɪ sitine tulaari a yi Yisa nagɪsɪ ma dene
(Mat. 26.6-13; Maki 14.3-9)

¹ Die daraa ayɔaba die dɪ tɪala dɪ gasɪtanɪkɔ dɔɔgaka tɔɪ wa, Yisa die dɪ ga Betani jigɪdieke Lazurusi die dɪ benne wo, vuodieke Yisa dɪ sugɪrɪna a nyɪŋ kumbu me wo.

² Mi die ba digi nyindiike a yɪ wa, die Maata dɪ sunɪŋi a tɪa nyindiikehe, Lazurusi die yiwo vuodiekemba dɪ dinene aŋaŋ Yisa wa wɔnyɪ.

³ Womi Meri die dɪ nagɪ kɔltɪba aŋaŋ tulaari dieke ligire dɪ faasɪna a tɔa a sitibu a yi Yisa nagɪsɪ ma, ta nagɪ ɔ sikpenɪ zoosi a chɪtɪ bu, ta tulaaribu nyuugɪŋ dɪ suuli tigiri mana.

4 Die Yisa kvaṅandusuriba wonyi ba wasɩnana Judasi Asikaroti, vuodieke die di bala u kenj posi Yisa chuaka die di baari di,

5 “Bta wɩa ba ka nagi tulaaribu a daa salnyala* kɔbɩsɩ-taa ta nagi ligirebu a yi zɔɔlntielinj?”

6 Die u ka bali naa u бага di benne zɔɔlntielinj ma wɩa, ama die u yine gaaru wɩa. Die u pɔgɩna ba ligire bulɔgɩj ta die gaara.

7 Ama Yisa die di baari di, “Ni vaa Meri somm! U yiwo naa a gbari n guule daraan.

8 Ninuj ni anan zɔɔlntielinj nan di beri sanja mana, ama manuj nuj n kaan di beri anan ni sanja mana.”

Die ba sanna di ba kuv Lazurusi dene

9 Die vuosi pam die di wonj di Yisa kenj Betani ma, die wɩa die ba ga mi. Die ba ka ga mi Yisa nyɩna ma wɩa, ama die ba yaala ba ye wo Lazurusi, vuodieke Yisa di sugurɩna a nyuj kumbu me wo.

10 Naa wɩa kɩkaabitɩba nyujkoraha die di sanj di ba kuv Lazurusi gbanj;

11 dama die Lazurusi kumbu hagiku wɩa die juu vuosi pam di zeti ba kɩkaabitɩba nyujkoraha ama ta gara Yisa jigij a yie wo yada.

Yisa die di gana a ga juu Jerusalemi dene

(Mat. 21.1-11; Maki 11.1-11; Luki 19.28-40)

12 Die ka tunvɔsa die kpɩkpaaku die di kenne gasɩtanjku duɔgaka die di wonj di Yisa kienj wo Jerusalemi ma.

13 Die wɩa die ba chu vaati a nyuj ga di ba tuoli wo sienj a faasi nata di, “Hozaana,† Nmuj yi alibarika a yi vuodieke di kienene wonuj Nmuj saan ma! Nmuj bi yi alibarika a yi Izara naan wa ma.”

14 Yisa die wonj vaa ba yaali wa boninj die u jɔali a kalɩ ka ma, sɩba di maagɩna die Nmuj gbanjku ma di:

15 “Zayoni tuj vuosi ni da vaa nmaamuj yalla ni ye, ni naan wa kienj, ta jwali bonpɔli.”

16 Sanja mi die u kvaṅandusuriba die ka sɩba wurɩ gie chuaj; ama Nmuj die di kenne a sugurɩ Yisa a nyuj kumbu me wo die ba tunsi di Nmuj gbanjku bali wa die yaa gamma u ma, ta bi tunsi di ba yiwo dene a yi wa.

17 Die vuodiekemba die di benne Yisa jigiri ta u wa Lazurusi a nyuj voruku ma ta sugurɩ wa a nyuj kumbu me wo die di muɩla wudieke di yine wo.

18 Die wɩa kpɩkpaan die di nyuj di ba tuoli wo sienj me, dama die ba wonya muj u yine mamachika gie.

19 Die Farasi vuosi di bala yia tanj di, “Ti kaan buagi a yi wuj lele. Ye, tujganja gie vuosi mana di wa muj.”

Die Giriiki vuosi batan die di yaala ba ye Yisa dene

20 Die Giriiki vuosi batan die gutɩ wa vuodiekemba di gana Jerusalemi di ba ga jan Nmuj gasɩtanjku duɔgaka sanja.

21 Die ba ga Filipi jigij vuodieke die di nyunna Befisada tuj, Galili tujganj ma, a bali wa di, “Jakubuj, ti yaala ti ye wo Yisa muj.”

22 Filipi dtanj di ga bali Andurusi, ba bale wo dtanj di ga bali Yisa.

23 Yisa di yinjɩ bali ba di, “Sanja dieke Nmuj di bala u kɔti Vuota Bua wa njɩsikpenj tugya muj.

* 12:5 12.5 Salnyalɩbinj die yiwo damɔɔmuj tune. † 12:13 12.13 Hozaana chuaj yiwo “Gbatɩ ti a taan”.

24 Wusie man bala ni, du yi ba buri zabun tuggban ma ka njaan nyuun mun ta zabuni kpi. Ka kwan chaan zaaha birun a nyun nyunnya ka pam. Ama ba ka buri zabun ka kaan kpi, ta kaan bi a nyun nyunnya ka. Ama ka nan yiwo zabumbalimun.

25 Vuodieke nun mana di chone u musu nan waari ka; ama vuodieke nun mana di kana a cho u gban gban u musu tuggbanja gie me nan daansi ye miivoli dieke di wone kpatun.

26 Vuodieke nun mana di yaala u tun n tusuma mu u di wa n kwan, amu u nan di bie jigidieke n benne wo. Ta n Chua Nmun nan koti vuodieke di tunnana n tusmaha nmunisikpen.”

Yisa die di bala yaa gamma u kun wia dene

27 Yisa die baari di, “Lele n son faasi chusti mun, ta bia man baan n bali? N bali di, ‘N Chua Nmun daa vaa wahalaka gie ken n ma yaa.’ Ama die wia man ken, di n ken a dii wahalaka gie.

28 N Chua Nmun vaa fu saari ye birun!” Womi lolun die di nyun nmunisikpen a baari di, “N saan wan ye birun mun, ta nan bi ye birun bura.”

29 Die kpikpaan dieke di zene mi ta wan loluku, batan di baari di, “Nun natuna” Batan dan di, “Nmun malaka bala wia a yi wa.”

30 Ama Yisa die di yinji a bali ba di, “Daa n wia loluku gie di bali wia naa, ama di yiwo ni wia.

31 Sanja dieke Nmun di bala u dii tuggbanja vuosi sarya kenye mun, ta sanja dieke Nmun di bala u vigi tuggbanja gie nunhanduru Sitaani a taan wa dan di tugi.

32 Ba ken koti mun nmunisikpen sanja dieke, n nan vaa vuota mana ken n jigiri.”

33 U baluku gie dagi wa u bala u kpi kun dieke.

34 Die kpikpaaku di yinji bali wa di, “Nmun gbanju dagi ti di Nmun vuovaru Masia wa baa u bemme mun yaa gamma haahuu. Ta lala fu bala di sie ba koti Vuota Bua wa nmunisikpen? Muna yine Vuota Bua wa gie?”

35 Yisa die di yinji bali ba di, “Chaanju nan di bie ni jigiri sanja bita. Die wia ni chumma ka ma ka yene bie ni jigiri amu lunun kaan ken ligi ni, dama vuodieke di chunnana lunun ma ka siba jigidieke u ganana.

36 Die wia ni yi vuodieke di ynana chaanju yada u yene a bie ni jigiri naa, ta ni nan yi vuodiekemba di benne chaanju ma.”

Juu vuosi die di kana ka yi Yisa yada dene

Die Yisa die di bala naa a kpatu kwan chaan die u nyun kpikpaaku jigiri a ga loburi.

37 Anan die u tunna mamachi tunkrumaha ba jigiri mana yori, die ba ka yi wo yada.

38 Naa die di vaa wudieke Nmun naazua Azaya di bala wa di ken yi wusie, die u baari di:

“Ti Yomuten, muna tuone ti waha?

Ta muna ti Yomuten di yuori u haguuru a dagi?”

39 Die vuosisi mi die ka biagi yi Yisa yada dama Nmun naazua Azaya gban die bi baari di:

40 “Nmun vaa ba yun mun,

ta ligi ba sunanyile,

amu ba nine kaan di yese,

ta ba kaan di siba waha chiasu,

ta yinji keŋ manuj Nmuj n jigin aŋ n gbaan ba.”

41 Azaya die bal wa naa, dama die v wɔŋ ye wo Yisa chaankpenkpun ta die bal yaa gamma v ma.

42 Die sanƙa mi die Juu vuosi nyujkoraha pam gban die yi Yisa yada muj; ama die ba chuga Farasisi vuosi nmaamuj ta die ka bala yaaluj ma amu ba kaan yagi ba nyuj ba Nmuj jiamuj juoku me.

43 Naa dagiya di Juu vuosi nyujkoraha die yaala vuota buruj a taŋ Nmuj buruj.

Yisa keŋye muj di v gbatɪ tɪŋgbanƙa gie vuosi a taan

44 Yisa die di bal anan lolokpun di, “Vuodieke nuj mana di yine muj yada ka yi wo n nyuna ma yada, ama v yi wo vuodieke di tunna muj wa gban yada.

45 Ta vuodieke di yenene muj, yese vuodieke di tunna muj gban.

46 Manuj n keŋ wo tɪŋgbanƙa gie me di n yi chaanuj a yi vuosi, amu vuodieke mana di yine muj yada kaan wari a bie lumuj ma.

47 Vuodieke nuj mana dɪaŋ di wɔnna n waha ta ka du ha, daa manuj n bala n dii v sariya, dama n ka keŋ tɪŋgbanƙa gie me di n dii vuosi sariya, ama n keŋye muj di n gbatɪ ba a taan.

48 Ta vuodieke di zetine muj ta ka tuo n waha, sariya diiru benne a baa v keŋ dii wo v sariya; wudieke n balla wa bala a keŋ dii v sariya dɔna kpatuj daraan.

49 Wudieke n balala ka nyuj n jigin, ama n bala wudieke n Chva Nmuj, vuodieke di tunna muj wa di bala di n bal.

50 Ta n sɪba a baari v waha yia vuosi miivoli dieke di wone kpatuj. Wudieke n bala naa, hanuj n Chva Nmuj di bal di n bal.”

13

Yisa die di nitna v kvanandɪsrɪba naatala dene

1 Sanƙa dieke die gasɪtanƙu dɔɔgaka die di yene ka piiliye wo, ama Yisa die di sɪba a baari di v sanƙa tugya muj, di v nyuj tɪŋgbanƙa gie me a yinji ga v Chɔɔŋ jigin. Ta die cho v gban gban v kvanandɪsrɪba die di benne tɪŋgbanƙa gie me, ta die yaala v dagi ba v faasɪna cho be die.

2 Sanƙa mi wɔnɔŋ anan v kvanandɪsrɪba die die nyindiike; Sitaani die di wɔŋ woluj a yi Judasi Asikaroti vuodieke di yine Simoni bua wa di yile di v posi Yisa chɪaŋ.

3 Ama Yisa nuj die sɪba a baari v Chɔɔŋ Nmuj nagi wa jaan mana a yi v nuusi me muj, ta bi sɪba a baari di v nyuj wa v Chɔɔŋ Nmuj jigin muj, ta nan yinji ga v jigin.

4 Die wɪa die v hagi nyindiikehe me, ta wuri v jayeekin a dɔaŋ, ta nagi budɔba a bɔbi v chɪaŋ ma.

5 Ka kvan chaan die v siti nyaan a yi tasuj ma ta piili a nɪta v kvanandɪsrɪba naatala ta die naga budɔbɪka di benne v chɪaka ma wa a bilige ba naatalaha.

6 Ta die keŋ tugi Simoni Piita jigin, Piita die di piast wa di, “N Yɔmɔtɪŋ, yaala fu nɪti wa n naatala muj?”

7 Yisa die di yinji a bal wa di, “Lele nuj, kaan di sɪba wudieke n yinene wo chɪaŋ, ama ka kvan chaan nan di sɪba.”

8 Womi Piita di bal wa di, “Manuj nuj kaan nɪti n naatala naada.”

Yisa di bali wa di, “Du yi manj ka nuti fu naatala kaan bi yi n kwanandusuru.”

⁹ Die wia Simoni Piita die di bali wa di, “N Yomotien, die nuj da kenj a nuti n naatala nyuna ma, ama nuti n nuusi ananj n sikpenj a goti.”

¹⁰ Yisa die di bali wa di, “Vuodieke nuj di wone a su nyaan, die vooke bi wo diginti. Die wia ka ka yi talasi di v bi su, sie v nuti v naatala nyuna ma. Ni mana bi wo diginti, ntaala vuobalmuj nyuna ma yalla diginti.”

¹¹ Yisa die wanj siba vuodieke di bala v posi v chianj muj. Die wia die v baari di, “Vuobalmuj nyuna yalla diginti.”

¹² Yisa die di nutna ba naatala ha a kpati wa, v bi nagv v jayeekinj a yeegi, ta yinji kenj kalu nyindiikehe jigij, ta piasi ba di, “Ni siba wudieke n yinene a yi ni wa chianj muj?”

¹³ Ni wasa muj Didaguru ananj ni Yomotien, di mu muj di ni wasinana muj die, dama n seji yi muj.

¹⁴ Manuj n yine ni Yomotien ananj ni Didaguru ta nuti ni naatalaha gie, ni gbanj ni mu ni nutma tanj naatala.

¹⁵ Manuj n yi a dagi ni muj di ni yime siba n yine a yi ni dene wo.

¹⁶ Wusie manj bala ni, yomu wori a tanj v tienj ta tuntuntu dianj di wori a tanj vuodieke di tunna wa wa.

¹⁷ Lele ni siba wusieke gie, ni nan di yaa sugifalij pam du yi ni yie he.

Yisa die di bala v chianj posiku wia dene

(Mat. 26.20-25; Maki 14.17-21; Luki 22.21-23)

¹⁸ “N ka bala yaa gamma ni mana wia, n siba nunj vuodieke n vbarina muj. Sie wudieke di maaguna Nmuj gbanjku ma kenj yi wusie. Di maaguya muj di, ‘Vuodieke di dinene nyindiike ananj muj wa yinje a tuole muj muj.’”

¹⁹ N bala ni wuru gie ta ka wa kenj yi, amu ka kenj yi ni nan yi yada di n yiwo vuodieke n yine.

²⁰ “Wusie manj bala ni, vuodieke nuj mana di tuone vuodieke nuj mana n tunna wa tuo wo n gbanj, ta vuodieke nuj mana di tuone muj, tuo wo vuodieke di tuna muj wa muj.”

²¹ Die Yisa di bala wuru gie kwanj chaan, die v sobj di chvusi pam, die v bali yuori be di, “Wusie manj bala ni, ni wonyi bala v posi n chianj.”

²² V kwanandusuriba die di yinji daansa tanj ta ka siba vuodieke v dagnana wa.

²³ Die v kwanandusuriba wonyi die v faasuna cho die di kalt a gbigi wo.

²⁴ Die Simoni Piita die di kamusi wa a bali wa di, “Piasi wa ye vuodieke v dagnana.”

²⁵ Die v kwanandusuru wa mi die di vusi a gbigi Yisa a piasi wa di, “N Yomotien, muna wonde?”

²⁶ Yisa die di yinji bali wa di, “Manj kenj nagv paanuku a sugi juti ma a nagv yi vuodieke wo, wunuj vooke mi wonde.” Die wia v nagv paanuku a sugi jututi a nagv yi Judasi vuodieke die di yine Simoni Asikaroti bua wa.

²⁷ Die Judasi die di dene tuo paanuku a kpati, Sitaani die di juu wo. Womi Yisa di bali wa di, “Yi lagi lagi a yi wudieke fu bala fu yi wo.”

²⁸ Ama ba wonyi die ka siba wudieke Yisa di bala a yi wa wa chianj.

²⁹ Die Judasi di poglinana ba ligire buloguru wia die ba batanj di yile di Yisa bali wa muj di v ga daa jadieka ba bala ba nagv dii gasutanjku dbugaka yaa v ga nagv ligire a yi zoolintielibe.

³⁰ Judasi die di dene tuo paanuku die v nyinj bonyi. Die di yiwo yunj.

Mirhaahko wia

³¹ Judasi die di gana kwanj chaan, Yisa die di baari di, "Lele gie, manuj Vuota Bva wa nan ye buruj, ta n ma Njumuj di nan ye buruj.

³² Du yi Njumuj di ye buruj n ma, die nuj di kaanj yvasi v nan vaa manuj Vuota Bva gbanj ye buruj v ma.

³³ N balli, n kaanj bi bie ni jigin a yvasi. Ni nan di dia a yaala muj, ama lele n bala ni wudieke n bala a yi Juu vuosisi nyujkoraha di, 'Ni kaanj biagi a ga jigidieke n ganana wa.'

³⁴ Ta lele, n wa yia ni wa mirhaaluj: ni chome tanj. N chone ni dene wo ni mu ni chome tanj dene.

³⁵ Du yi ni yaa choti ananj tanj, die nuj vuonj mana nan di siba di ni yiwo n kwanandusuruj."

Yisa die di bala di Piita nan chiisi di v ka siba wa dene

(Mat. 26.31-35; Maki 14.27-31; Luki 22.31-34)

³⁶ Simoni Piita die di piasi wa di, "N Yomutienj, sia fu gara?"

Yisa die di yinjji a bal wa di, "Lele jigidieke n ganana wa kaanj biagi di n kwanj ama kwanj chaanj nan kenj."

³⁷ Piita die di bi piasi wa di, "N Yomutienj, bia wia manj kaanj biagi di fu kwanj lele? Manuj n yi siri di n zie fu nanj ma a kpi."

³⁸ Yisa die di bi piasi wa di, "Fonuj senj yi siri muj di fu zie n nanj ma a kpi? Wusie manj bala fu, kparaanj nan kenj baa ka kumma ta chiisi wo butaa di ka siba muj."

14*Yisa yine sieku a gara v Chooj wa jigin*

¹ Yisa die di bal a yi v kwanandusuriba di, "Ni da vaa ni sugiti chovsi. Ni yi Njumuj yada ta bi yi n gbanj yada.

² Juone pam bie n Chva Njumuj tiginj me ta manj gara di n wonsi a yi ni. Di tuj ka yi wusie n tuj kaanj bal ni.

³ Manj kenj ga a wonsi a kpati kwanj chaanj, n nan viiri kenj a nagj ni a ga jigidieke n benne wo, amv ni nan di bie jigidieke n benne wo.

⁴ Ni siba sie dieke di ganana jigidieke n ganana wa."

⁵ Tomasi die di piasi wa di, "N Yomutienj, ti ka siba jigidieke fu ganana wa, die wia lala ti baa ti yi a ye sieku a ga mi?"

⁶ Yisa di yinjji a bal wa di, "Manuj n yine sieku ananj wusieke ananj miivoli. Vuonj wori a baanj biagi kenj n Chva Njumuj jiginj ntaala v daagj n ma.

⁷ Du yi ni tuj siba muj, ni tuj nan di siba n Chva wa gbanj. Ama a nyuj jinne yaa gamma ni siba wa ta ye wo muj."

⁸ Filipi die di bal wa di, "N Yomutienj, wudieke ti yaala wonna, dagj ti fu Chva wa."

⁹ Yisa di yinjji bal wa di, "Filipi, n bie ni jiginj a yvasi muj, ama fu ka siba muj? Vuodieke nuj mana di yene muj ye n Chva wa muj. Bia wia fu baari di, 'Dagj ti fu Chva wa?'

¹⁰ Filipi, ka yi yada di n bie wo n Chva wa ma, ta n Chva di bie n ma." Yisa die di bal a yi v kwanandusuriba di, "Wudiekemba n bala ni wa ka nyuj n jiginj, ama a nyuj wa n Chva Njumuj jiginj. Wovonj v benne n ma manj toma tovamaha gie.

¹¹ Die wia, ni yi muj yada di n bie wo n Chva Njumuj ma, ta n Chva Njumuj diaj di bie n ma. Di daa die, ama ni yi muj yada mamachi tvnj diekemba n tonnana wa wia.

12 Wusie man bala ni, vuodieke mana di yine muḡ yada nan tuḡ tuḡ diekemba n tunnana wa, ta v tuuma gban nan tian n tuumaha, dama n gara n Chua Nmuḡ jigij muḡ.

13 Ta n nan yi wudieke mana ni juḡstina a yaala n saan ma, amv wvnuḡ Nmuḡ nan ye burij n wia.

14 Du yi ni juḡst muḡ jadieke mana n saan ma, n nan yi ni.

Nmuḡ Halikasika kenne wia

15 “Du yi ni cho muḡ, ni nan di di n muraha,

16 ta n nan juḡst n Chua Nmuḡ an v yi ni Halikasika an v surujime ni ta bemme ni jigij sanja mana.

17 Halikasika nan dagi ni wudieke di yine wusie. Tunḡbanḡa gie vuosi kaan biagi a tuo Halikasika dama ba ka yese wo yaa a siba wa. Ama nuḡ muḡ, ni siba Halikasika vuodieke di benne ni jigij ta nan di bie ni jigij yaa gamma haahuu wo.

18 “Man keḡ ga n kaan vaa ni siba bikpiisi. N nan viiri a keḡ ni jigij.

19 Di kaan yvasi tunḡbanḡa gie vuosi kaan bi ye muḡ bibra, ama nuḡ ni nan ye muḡ. Dama n nan di beri n mḡst ma; die wia ni gban ni nan di bie ni mḡst ma.

20 Man keḡ yinji a keḡ n mḡst ma, ni nan di siba di n bie wo n Chua wa ma, ta ni dian ni bie n ma siba n benne ni ma dene wo.

21 “Vuodiekemba di tuosinene n muraha ta di ha banuḡ ba yine vuodiekemba di chone muḡ; ta n Chua nan di cho be, ta n gban n nan di cho be ta yuori a dagi ba vuodieke n yine.”

22 Judasi (vuoke gie ka yi Judasi Asikaroti wa) di piasi wa di, “N Yvmtien, bia yine fu bala di nan yuori fu gban a dagi ti, ama kaan yuori fu gban a dagi tunḡbanḡa gie vuosi?”

23 Yisa die di yinji a balu wa di, “Vuodieke nuḡ mana di chone muḡ nan di du n dagiku. Ta n Chua Nmuḡ nan di cho wo, ta manuj anan n Chua nan keḡ v jigij a bemme anan wa.

24 Ama vuodieke nuḡ mana di kana ka cho muḡ ka du n dagiku. Wudiekemba ni wvonna wa ka nyuj wa n gban gban n jigij, ama a nyuj wa n Chua Nmuḡ vuodieke di tunna muḡ wa jigij.

25 “N bala waha gie mana a yia ni n yene bie ni jigij naa.

26 Ama Susunjiro, Nmuḡ Halikasika vuodieke n Chua Nmuḡ di bala v tuḡ n saan ma wa, nan dagi ni jaan mana ta vaa ni tḡst wudiekemba mana n bala ni wa.

27 “Sugidvaguḡ man yia ni daa sugidvaguḡ dieke di yine siba tunḡbanḡa gie sugidvagin. Die wia, ni daa vaa jaan mugisi ni yaa nmaamuḡ yalla ni.

28 Ni wvḡ a wvḡ n bala ni di ‘N gara muḡ ama n nan viiri keḡ ni jigij.’ Du yi ni seḡ cho muḡ, ni nan di yaa svḡfaluḡ di n yinji gara n Chua Nmuḡ jigij, dama v tian muḡ muḡ.

29 N bala ni waha gie lele ta a wa yi, amv a keḡ yi, ni nan yi yada.

30 N kaan balu anan ni a yvasi, dama tunḡbanḡa gie naan Sitaani kien muḡ, ama v wo n haguḡ,

31 ama n yaala tunḡbanḡa gie vuosi summa di n cho n Chua Nmuḡ anan wusie; die wia man yie jaan mana siba v dagina muḡ dene wo.

“Ni vaa ti gamma.”

1 Ka kvaŋ chaan̄ Yisa die d̄i bal̄ a ȳi v̄ kvaŋandus̄ur̄iba d̄i, “Man̄uj̄ n̄ yine t̄i dieke d̄i nyinnana nȳnȳnȳŋka wusie, ta n̄ Ch̄va N̄m̄uj̄ d̄i ȳi ka wunw̄n̄s̄ur̄o.

2 Nan̄ dieke mana d̄i kana ka nȳnȳ nȳnȳnȳŋka v̄ ch̄iaka taana m̄uj̄; ama ta w̄nsa nan̄ dieke d̄i nyinnana nȳnȳnȳnȳŋkaha am̄v̄ a nan̄ d̄i v̄una a nȳnȳ nȳnȳnȳŋka pam.

3 Lele n̄un̄uj̄ n̄i yiwo vuov̄una wudiekemba n̄ balla a ȳi n̄i wa w̄ia.

4 N̄i w̄iar̄i a bemme aŋaŋ m̄uj̄ ta n̄ gban̄ n̄ nan̄ w̄iar̄i a beri aŋaŋ n̄i. T̄iuj̄ nan̄ ka biagi nȳnna nȳnȳnȳnȳŋka ka gban̄; n̄taala ka taas̄i aŋaŋ t̄iuka. Die gban̄ gban̄ d̄i s̄u, n̄i kaan̄ biagi a nȳnȳ nȳnȳnȳŋka n̄taala n̄i w̄iar̄i n̄ ma.

5 “Man̄uj̄ n̄ yine nȳnȳnȳnȳŋka t̄iuka ta n̄i ȳi ka naḡis̄i. Vuodieke n̄uj̄ mana d̄i w̄iar̄ina n̄ ma, ta n̄ d̄iaŋ m̄aj̄ bie v̄ ma, nan̄ nȳnȳ nȳnȳnȳŋka pam, dama m̄aj̄ ka ḡot̄i n̄i ma n̄i kaan̄ biagi ȳi w̄iuj̄.

6 Vuodieke n̄uj̄ mana d̄i kana ka w̄iar̄i a bie n̄ ma ba nan̄ ch̄ia wa a taan̄. U nan̄ d̄i s̄u s̄iba naak̄v̄oka ba laḡis̄una a juu bol̄iŋ.

7 D̄u ȳi n̄i w̄iar̄i n̄ ma, ta n̄ w̄iaha d̄i w̄iar̄i n̄i ma, die n̄uj̄ n̄i j̄v̄s̄i N̄m̄uj̄ jadeie n̄i yaalala n̄i nan̄ ye.

8 D̄u ȳi n̄i nȳnna nȳnȳnȳnȳŋka v̄una pam, han̄uj̄ a bala a daḡi d̄i n̄i seŋ yiwo n̄ kvaŋandus̄ur̄iba aŋaŋ wusie, ta n̄ Ch̄va N̄m̄uj̄ nan̄ ye b̄iuj̄.

9 “N̄ cho n̄i s̄iba n̄ Ch̄va N̄m̄uj̄ d̄i chone m̄uj̄ dene wo; n̄i w̄iar̄i n̄ ma aŋ n̄ choti bemme n̄i ma.

10 D̄u ȳi n̄i tuo n̄ n̄var̄i, n̄i nan̄ w̄iar̄i n̄ chome me s̄iba n̄ tuone n̄ Ch̄va N̄m̄uj̄ n̄var̄i ta w̄iar̄i v̄ chome me dene wo.

11 “N̄ bala naa a ȳia n̄i d̄i s̄v̄ḡf̄ial̄i dieke n̄ yalla wa chanchaan̄ nan̄ d̄i bie n̄i ma, am̄v̄ n̄i nan̄ suuli aŋaŋ s̄v̄ḡf̄ial̄iŋ.

12 N̄ m̄ira w̄onna; n̄i chome taŋ s̄iba n̄ chone n̄i dene wo.

13 Chotikpen̄k̄p̄uj̄ b̄i wori a t̄iaŋ vuon̄ d̄i tuone v̄ zval̄uj̄ kun̄ a kpi.

14 “D̄u ȳi n̄i ȳi wudieke n̄ daḡina n̄i, n̄i yiwo n̄ zval̄uj̄.

15 N̄ ka b̄i wasa n̄i n̄ tontont̄uj̄ b̄ibra dama tontont̄u ka s̄iba wudieke v̄ jak̄v̄uj̄ d̄i yilinene. Ama n̄ wasa n̄i n̄ zval̄uj̄ dama n̄ bal̄i n̄i wudieke mana n̄ w̄onna a nȳnȳ n̄ Ch̄va N̄m̄uj̄ j̄iḡiŋ m̄uj̄.

16 N̄un̄uj̄ daa n̄i v̄var̄ina m̄uj̄, ama n̄ v̄var̄ina n̄i a ȳi n̄i t̄v̄ma d̄i n̄i ga nȳnȳ nȳnȳnȳŋka pam, ta nȳnȳnȳnȳŋka mi ȳi nȳndiekie d̄i baan̄ d̄i beri haahuu. Ta n̄ Ch̄va N̄m̄uj̄ nan̄ ȳi n̄i jadeie mana n̄i j̄v̄s̄inana yaala n̄ saan̄ ma.

17 N̄ m̄ira w̄onna m̄aj̄ ȳia n̄i; n̄i chome taŋ.

T̄iŋgban̄ka gie vuosi d̄i balla ba haa n̄i w̄ia

18 “D̄u ȳi t̄iŋgban̄ka vuosi d̄i haa n̄i, n̄i t̄un̄s̄i d̄i die ba wolin̄ haa m̄uj̄ m̄uj̄.

19 D̄u ȳi n̄i t̄iŋ ȳi t̄iŋgban̄ka gie vuosi, t̄iŋgban̄ka gie vuosi t̄iŋ nan̄ d̄i cho n̄i s̄iba ba chone ba gban̄ dene wo. Ama n̄ v̄var̄i n̄i m̄uj̄ a nȳnȳ t̄iŋgban̄ka ma ta n̄i ka ȳi ka s̄ut̄i; die w̄ia t̄iŋgban̄ka gie vuosi d̄i haa n̄i wa.

20 N̄i t̄un̄s̄i wudieke n̄ bala n̄i wa d̄i, ‘Yom̄v̄ wori a t̄iaŋ v̄ tien̄.’ D̄u ȳi die ba mugisi m̄uj̄, ba nan̄ mugisi n̄i gban̄; ta d̄u ȳi die ba tuo n̄ daḡiku ba nan̄ tuo n̄i gban̄ n̄i daḡiku.

21 Ba nan̄ seŋ a mugisi n̄i dama n̄i yine n̄ s̄ut̄i w̄ia, dama ba ka s̄iba N̄m̄uj̄, vuodieke d̄i t̄onna m̄uj̄ wa.

22 “Die m̄aj̄ t̄iŋ ka kenye a bal̄i w̄ia a ȳi ba, die ba t̄iŋ kaan̄ d̄i yaa b̄iaŋ mana. Ama lele n̄ kenne a bal̄i w̄ia a ȳi ba naa, sien̄ b̄i wori ba baan̄ nan̄ biagi a lob̄ur̄i ba tumb̄iat̄i.

23 Vuodieke nuj di hana muj haa wa n Chua wa gbanj.

24 Manj tuj ka yi tonkpuma dieke vuonj di yene ka yiye ba jigij, ba tuj kaan di yaa bianj. Ama lele ba yeye muj ta ye haa manuj ananj n Chua Nmuj.

25 Naa yiye muj di ka vaa wudieke di maagina ba miraha ma wa kenj yi wusie, die ba maagya di, 'Ba haa muj wa yori'.

26 "N nan tuj Susunjiuru nu jigij, vuodieke di yine Nmuj Halikasika ta daga wusie dagiku. U nan nyuj n Chua Nmuj jigij a kenj nu jigij, ta bal wa yaa gamma n ma.

27 Ta nu gbanj nu nan bal wia yaa gamma n ma, dama nu bie wo n jigij a nyuj sanja dieke n piiline n tumaha muj.

16

1 "N bala nu naa, amu nu kaan kenj zeti n dutsu.

2 Ba nan kenj yagi nu a nyuj ba Nmuj jamuj juone me. Ta sanja nan kenj ta vuodieke di kenj a kuv nu u tien nan di yile di u toma die a yia Nmuj.

3 Ba nan kenj yi waha gie mana dama ba ka siba n Chua Nmuj yaa manuj.

4 Ama n bala nu naa amu sanja di kenj tugi di ba yi waha gie, nu nan tutsu di n wanj bal nu muj.

Yaa gamma Nmuj Halikasika toma wia

"Die n ka bal nu waha gie piiliku me, dama die n bie wo nu jigij muj.

5 Ama lele nuj n yinji a gara n Chua, vuodieke di tunna muj wa jigij. Ama nu wonyi ka piasa muj jigidieke n ganana.

6 Ama lele n bala nu waha gie wo, nu yaa svgichvsvsuj pam.

7 Wusie manj bala nu, di vuna a yi nu di n ga, dama du yi manj ka gaya, Susunjiuru wo kaan kenj nu jigij. Ama manj ga n nan tuj wa nu jigij.

8 "U kenj kenj sanja dieke wo, u nan dagi tujgbanjka gie vuosi wusie yaa gamma bianj ma. Ta bi dagi ba wusie yaa gamma Nmujchigula ananj wusie yaa gamma Nmuj sariya diile.

9 U nan dagi ba di ba yaa bianj ba kana ka yi muj yadaka wia.

10 A bi guti, u nan dagi ba Nmujchigula di sina die, dama n gara n Chua Nmuj jigij, ta nu kaan bi ye muj bibra.

11 A bi dagi ba yaa gamma Nmuj sariya diile, dama Nmuj wanj dii tujgbanjka gie naan wa Sitaani sariya ta chvsvs wa muj.

12 "N yaa wia pam di n bal nu, ama lele a nan di dala pam di nu povlu.

13 Ama Nmuj Halikasika vuodieke di dagnana wusieke di kenj kenj, u nan dagi nu wusie mana. U kaan di bala ananj u gbanj gbanj yiko, ama u nan di bala wudiekemba u wonnana a nyinna Nmuj jigij, ta bal nu wudiekemba di bala a kenj a yi.

14 U nan vaa n ye buruj, dama u nan nagi wa n wia a bal a yi nu.

15 Jadieke mana n Chua di sina yiwo n suti, die wia manj baari Nmuj Halikasika nan di naga n wia a daga nu.

Yaa gamma svgichvsvsuj ananj svgifaluj wia

16 "Du yi svaa nu kaan ye muj, ta di bi yi svaa nu nan ye muj."

17 Die u kwanandutsriba die di piasa tanj di, "Wuri gie chianj? U baari di, 'Du yi svaa nu kaan ye muj, ta di bi yi svaa, nu nan ye muj'; Ta bi baari di, 'Dama n gara n Chua jigij.'"

18 Die ba piasa tanj di, 'Svaa ka chianj?' Ti ka siba wudieke u balala wa chianj."

19 Yisa die di munni di ba yaala ba piasi wa mun, die wia die u balu a yi ba di, "N baari di, 'Du yi swaa ni kaan ye mun, ta du bi yi swaa ni nan ye mun.' Wuri gie ni piasa tamba ta yaala ni summa ka chianj?"

20 Wusie man bala ni, ni nan ken kuma ta die zoolu ama tungbanjka gie vuosi nan di yaa sugifalinj; ni sugiti nan ken chvusi, ama ni sugichvusi ku nan ken biru sugifalun.

21 "Di nan di su siba hogu di naana baa u muri ta u sun di chvusi dene wo, dama u wahala sanja tugiya mun, ama u muri kpatu u naan daan mun u wahala ka mun, dama u naan yaa wa sugifalun u muruna bua a ken tungbanjka gie me wo wia.

22 Die di su anan ni, lele ni sugiti chvusiya mun, ama n nan bi ye ni bura ta ni nan di yaa sugifalun pam, sugifali dieke vuon di kana kaan biagi a tuoke a nyu ni jigin.

23 "Dunon daari di ken tugi, ni kaan juusi mun a yaala jaan. Wusie man bala ni, n Chva Nmun nan yi ni jadieke mana ni juusina a yaala n saan ma.

24 Ama a yaa ken tugi jinne, ni ye ka juusi a yaala jaan n saan ma. Ni juusi ta ni nan ye, amu ni nan di yaa sugifalun pam.

Yisa die di bala wudieke di bala ka ken yi wa

25 "N bala ni waha gie anan nandaga, ama sanja kien n kaan bi nagu nandaga a balu yi ni ama n nan balu yuori ni yaa gamma n Chva Nmun wia.

26 Sanja di ken tugi ni nan juusi n Chva n saan ma, n ka baari n nan zie ni nan ma a juusi wa.

27 Dama n Chva Nmun gban cho ni mun, dama ni cho mun mun, ta yi yada di n nyu wa n Chva wa jigin.

28 Wusie, die n nyu wa n Chva wa jigin ta ken sun tungbanjka gie me, ta lele n nyuna tungbanjka gie me a yinji gara u jigin."

29 Womi u kwanandusiriba di balu wa di, "Ye, lele u wa yuori balu ti mun ta ka naga nandaga.

30 Lele ti wa siba di siba jaan mana mun, ta ka bi mu di vuon piasi fu wupiasika. Lele ti yi yada mun di sen nyu wa Nmun jigin."

31 Yisa die di yinji a piasi ba di, "Lele ni wa yi yada mun?"

32 Sanja kien, ta ka won ken mun, ta ni mana nan jaasi a ga ni tige ni tige ta n wari n nyuna ma. Ama n kaan sen a wari n nyuna ma, n Chva Nmun nan di bie n jigin.

33 N balu ni waha gie amu ni nan di yaa sugidvagu n wia. Tungbanjka gie me ni nan dii wahala ama ni dii sikiminj dama n won nyanji tungbanjka mun."

17

Yisa die di juusina Nmun dene

1 Yisa die di bala waha gie a kpatu wa, die u daansi nmunsikpen ta baari di,

"N Chva, sanja tugiya mun. Vaa manun fu Bua Dembike ye biru, amu n gban n nan vaa fu ye biru.

2 Dama fu yina mun vuota mana yiko di n yi vuodiekemba fu naguna a yi mun wa miivoli dieke di wone kpatun.

³ Miivoli dieke dɪ wone kpatɪŋ yiwo dɪ vuosi sɪmma fɔnɪŋ vuodieke dɪ yine wusie Nɪmɪŋ, ta nɪmɪŋ bɪ wori, ta bɪ sɪba manɪŋ Yisa Masia, vuodieke fɔ tɔnna wa.

⁴ N vaa fɔ ye bɪrɪŋ tɪŋgbankɔ gie me anan n kpatɪna wudiekemba mana fɔ yɪ mɪŋ dɪ n yɪ wo.

⁵ N Chɔa, yɪ mɪŋ bɪrɪŋ fɔ nɪŋŋa lele, bɪrɪ dieke die n yalla sanŋa dieke die n benne fɔ jigɪŋ ta fɔ ye ka naan dɔnɪaka gie wo.

⁶ “Vuodiekemba fɔ nagɪna a yɪ mɪŋ wa, n vaa ba sɪba fɔ mɪŋ. Die ba yiwo fɔ sɪtɪ, ta fɔ nagɪ ba a yɪ mɪŋ, ta ba tuo fɔ wɪaha.

⁷ Ta lele, ba sɪba dɪ jadieke mana fɔ nagɪna a yɪ mɪŋ wa nyɪŋ wa fɔ jigɪŋ.

⁸ Dama n nagɪ wa wudiekemba fɔ nagɪna a yɪ mɪŋ wa a yɪ ba ta ba tuohe; ba sɪba dɪ dɪ yiwo wusie dɪ n nyɪŋ wa fɔ jigɪŋ, ta bɪ yɪ yada dɪ fɔ tɔnna mɪŋ.

⁹ “Lele, n jɔusa a yɪa ba. N ka jɔusa a yɪa tɪŋgbankɔ gie vuosi mana, ama n jɔusa yɪa vuodiekemba fɔ nagɪna a yɪ mɪŋ wa, dama ba yiwo fɔ sɪtɪ.

¹⁰ Vuodiekemba mana n yalla yiwo fɔ sɪtɪ, ta vuodiekemba mana fɔ yalla dɪ yɪ n sɪtɪ, ta man yesɛ bɪrɪŋ ba wɪa.

¹¹ Ta lele n kɪɛŋ wo fɔ jigɪŋ, ta kaan bɪ a bie tɪŋgbankɔ gie me, ama banɪŋ nɪŋ ba bie wo tɪŋgbankɔ ma. N Chɔa, vuodieke dɪ yine kasɪ, mɪŋŋɪ gbara ba anan fɔ saari hagarɪbɔ, saan dieke fɔ nagɪna a yɪ mɪŋ wa ta daa vaa wɪŋ yɪ be, amɔ ba nan yɪ jabalɪmɪŋ sɪba man anan fɔ dɪ yine jabalɪmɪŋ dene wo.

¹² Die n yene bie ba jigɪŋ, die n mɪŋŋɪ gbarɪ ba mɪŋ anan fɔ saari hagarɪbɔ, saan dieke fɔ nagɪna a yɪ mɪŋ wa. Die n gbarɪ ba mɪŋ ta ba wɔnyɪ dɪ ka baya ntaala vuodieke dɪ yine Sitaani sɪtɪ wa. Naa die yiye mɪŋ amɔ wudieke dɪ maagɪna fɔ gbanɔ ma wa nan kɛŋ a yɪ wusie.

¹³ Lele, n kɪɛŋ wo fɔ jigɪŋ ama n bala wɪaha gie n yene bie tɪŋgbankɔ gie me wo, amɔ ba sɔgɪtɪ nan suuli anan sɔgɪfɪalɪ dieke n yalla wa chanchaan.

¹⁴ “Die n nagɪ fɔ wɪaha a yɪ ba mɪŋ, ta tɪŋgbankɔ gie vuosi dɪ haa ba ba kana ka yɪ tɪŋgbankɔ gie sɪtɪ wa wɪa, sɪba n gban dɪ kana ka yɪ tɪŋgbankɔ gie sɪtɪ die wo.

¹⁵ N ka jɔusa fɔ dɪ fɔ vɔari ba a nyɪŋ tɪŋgbankɔ gie me ama n jɔusa fɔ dɪ fɔ mɪŋŋɪ gbarɪ ba a nyɪŋ wɔbɪatɪtɪɛŋ, Sitaani nuusi me.

¹⁶ N kana ka yɪ tɪŋgbankɔ gie sɪtɪ dene wo, die gban ba gban dɪ ka yɪ tɪŋgbankɔ sɪtɪ.

¹⁷ “Fɔ wɔbalɪkaha yɪ wo wusie, die wɪa vaa wusieke gie sen yɪ ba yɪ fɔ sɪtɪ.

¹⁸ Die fɔ tɔnna mɪŋ tɪŋgbankɔ gie dene wo, die man tɔma ba tɪŋgbankɔ gie me.

¹⁹ Ba wɪa n naga n gban yɪa fɔ, dɪ ba yɪ fɔ gban gban fɔ sɪtɪ anan wusie.

²⁰ “N ka jɔusa a yɪa ba nyɪna ma, ama n jɔusa yɪa vuodiekemba dɪ bala ba kɛŋ yɪ mɪŋ yada yaa gamma ba wɔbalɪka ma.

²¹ N Chɔa, n jɔusa mɪŋ dɪ ba mana yɪ jabalɪmɪŋ. Vaa ba bemme tɪ ma sɪba fɔ benne n ma ta n dɪan man bie fɔ ma dene wo. Vaa ba yɪ jabalɪmɪŋ amɔ tɪŋgbankɔ gie nan yɪ yada dɪ fɔ tɔnna mɪŋ.

²² Sɔgɪyɪalɪŋ beri dieke die fɔ yɪna mɪŋ wa, kanɪŋ man nagɪ yɪa ba, amɔ ba yɪ jabalɪmɪŋ sɪba fɔnɪŋ anan mɪŋ dɪ yine jabalɪmɪŋ dene wo.

23 N bie wo ba ma, ta fu dɪaŋ fu bie n ma, amɔ ba nan keŋ yi jabalumɔŋ aŋ tɔŋbanŋka gie vuosi summa dɪ fu tɔnna muŋ, ta fu cho be sɪba fu chone muŋ dene wo.

24 “N Chua, fɔnuŋ fu nagɪna ba a yi muŋ, n yaala ba bemme n jigɪŋ, jigidieke n bala n bemme, amɔ ba nan ye fu kɔtɪna n saan dene, dama wɔŋ cho muŋ muŋ ta ye naaŋ tɔŋbanŋka gie.

25 N Chua, sɔgɪyaluŋ tien, tɔŋbanŋka gie vuosi ka sɪba fu, ama manuŋ n sɪba fu muŋ, ta n kɔaŋanduɪsɪba gie dɪ sɪba dɪ fu tɔnna muŋ.

26 N balɪ ba fu sɪna dene, ta n nan dɪ bala ba yaa gamma, amɔ choti dieke fu yalla aŋaŋ muŋ wa nan dɪ bie ba ma, ta n dɪaŋ n nan dɪ bie ba ma.”

18

Die ba yigine Yisa dene

(Mat. 26.47-56; Maki 14.43-50; Luki 22.47-53)

1 Yisa die dɪ juɔsɪna Nmuŋ juɔsɪku gie a kpatɪ wa, die v nyuŋ mi aŋaŋ v kɔaŋanduɪsɪba ba ga garsɪ Kidironi luaka. Die kɔaŋ die benne mi, ta ga juu mi.

2 Die Judasi vuodieke dɪ posine Yisa chiaka die dɪ sɪba mi dama Yisa die ŋaaŋ lagusa mi aŋaŋ v kɔaŋanduɪsɪba.

3 Die wɪa Judasi die dɪ ga kɔaku mi aŋaŋ Romani sojasi aŋaŋ Nmuŋ jɪamuŋ juokpenkpuku gbɪgarɪtɪ diekamba kɪkaabɪtɪba nyuŋkɔraha aŋaŋ Farasisɪ vuosisi dɪ tɔnna. Die ba yaa wa popolisi aŋaŋ kamɔla aŋaŋ ba jubɪwagɪtɪ.

4 Yisa die dɪ wɔŋ sɪba wudieke dɪ bala ka yi wo, die wɪa die v pɪasɪ ba dɪ, “Mɪna nɪ yaala?”

5 Die ba yɪŋŋi balɪ wa dɪ, “Yisa, vuodieke dɪ nyɪnna Nazeriti wa.” Die v baarɪ dɪ, “Manuŋ n yine wɔnuŋ?” Die Judasi, vuoke dɪ posine v chiaka die zie wo mi aŋaŋ ba.

6 Die Yisa dɪ bala dɪ, “N yine wɔnuŋ wa”, die ba chɔŋ a nyuŋ kɔaŋ a nan tɔŋbanŋ.

7 Yisa die dɪ bɪ pɪasɪ ba dɪ, “Mɪna nɪ dɪ dɪa yaala?”
Ba baarɪ dɪ, “Yisa, vuodieke dɪ nyɪnna Nazeriti wa.”

8 Yisa die dɪ baarɪ dɪ, “N wɔŋ balɪ nɪ muŋ dɪ n yine wɔnuŋ. Dɪ yi nɪ dɪ dɪa a yaala manuŋ, die nuŋ nɪ vaa n kɔaŋanduɪsɪba gie ga.”

9 Die v balɪ wa naa amɔ wudieke die v bala wa nan keŋ yi wusie, die v baarɪ dɪ, “N Chua, n ka vaa vuodiekemba fu nagɪna a yi muŋ wɔnyɪ dɪ bɪa.”

10 Saŋka mi ta Simoni Piita die dɪ yaa jubɪwanŋ, die v vuarɪ ka a viisi a gobi kɪkaabɪtɪba jakɔuru yɔmɔ wɔnyɪ nuudiigɪŋ tɪbuŋ a taanŋ. Die yɔmɔ wa saan die yine Malikusi.

11 Yisa die dɪ balɪ a yi Piita dɪ, “Nagɪ fu jubɪka a yi ka fɔgɔku ma. Yile muŋ dɪ n ka yaala dɪ n dii wahala dieke n Chua dɪ nagɪna a zien muŋ wo?”

Die ba yalla Yisa a ga Anasi jigɪŋ dene

12 Die Romani sojasisi aŋaŋ ba jakɔuŋ aŋaŋ Juu vuosi Nmuŋ jɪamuŋ juokpenkpuku gbɪgarɪtɪba die dɪ yigi Yisa a bɔbɪ wa,

13 ta wolɪŋ yaa wa a ga Anasi jigɪŋ. Anasi die yiwo Kayafasi hanuŋ, Kayafasi die yine kɪkaabɪtɪba jakɔuŋ kanuŋ buŋuŋ mi.

14 Die wɔnuŋ v bala Juu vuosi nyuŋkɔraha dɪ dɪ vɪna vuobalumɔŋ tuo vuosisi mana kuŋ a kpi wo.

Piita die di chiisine di v ka siba Yisa dene

(Mat. 26.69, 70; Maki 14.66-68; Luki 22.55-57)

¹⁵ Die Simoni Piita ananj v chanchaan Yisa kvanjandusuruj wonyi die di di Yisa kvanj. Die kvanjandusuru wa gie die yi wo vuodieke kikaabituba jakuuri di sibuna. Die wia die v di Yisa kvanj a ga juu kikaabituba jakuuri gbaaku ma.

¹⁶ Ama Piita die di wiaru a zie yenj me. Die kvanjandusuru wa mi, vuodieke kikaabituba jakuuri di sibuna wa die di yinjji a ga a bal wia ananj havvubi dieke di zene sanvuri tunj wa ta yaa Piita a kenj juu.

¹⁷ Die havvubike di piast Piita di, “Ka yiwo daa wa mi kvanjandusuruba wonyi?”

Piita die di baaru di, “Aayi, n ka yi ba wonyi.”

¹⁸ Die watu benne die wia tuntuntu ba ananj gbigbarituba die di chogisi bolinj a zie a weele. Piita die di ga ba jiginj a zie weele.

Kikaabituba jakuuri die piastina Yisa wvpiastika dene

(Mat. 26.59-66; Maki 14.55-64; Luki 22.66-71)

¹⁹ Die kikaabituba jakuuri die di piast Yisa yaa gamma v kvanjandusuruba ananj v dagiku wia.

²⁰ Yisa die di yinjji a bal wa di, “Die n daga vuosi yaaluj ma, ta daga Nmuj jiamuj juone me ananj Nmuj jiamuj juokpenkruku ma jigidieke juu vuosi mana di naana a lagunsa wa. Manuj die n ka loburu a bal wuj.

²¹ Ta bia wia fu piasta muj? Piast vuodieke ma di wonnana muj wa. Dama ba siba wudieke n bala wa muj.”

²² Die Yisa die di bala naa wa, die gbigbarituba wonyi di zene gbigi wo die di fal wa ta baaru di, “Die ba bala wia a yia kikaabituba jakuuri?”

²³ Die Yisa die di yinjji a bal di, “Du yi wubian man bal, bal vuonj mana giena di di yiwo bian, ama du yi wusie ananj wudieke n bala wa, bia wia fu niga muj?”

²⁴ Womi Anasi die di vaa ba nagr Yisa a ga Kayafasi jiginj, vuodieke di yine kikaabituba jakuuri; ta die ba ye bobu Yisa.

Piita die di bina a chiisi di v ka siba Yisa dene

(Mat. 26.71-75; Maki 14.69-72; Luki 22.58-62)

²⁵ Piita die ye zie wo mi a weele bolibu, womi die ba piast wa di, “Ka yiwo daa wa mi kvanjandusuruba wonyi?”

Ama Piita die di chiisi ta baaru di, “Aayi, n ka yi ba wonyi.”

²⁶ Die kikaabituba jakuuri yonjst wonyi, vuodieke numbua Piita di gobine v tburu di piast wa di, “Die n ka ye fu ananj wa kuvaku ma?”

²⁷ Ta Piita die di bi chiisi. Lele womi kparaanj di kuj.

Paliti die di dine Yisa saruya ta baaru di ba kuv wa dene

(Mat. 27.1, 2, 11-14; Maki 15.1-5; Luki 23.1-5)

²⁸ Die ba nagr Yisa a nyuj Kayafasi tiginj me a yaa wa ga tungbanja jakuuri vuodieke die di dine Paliti* tiginj. Die sukuleelinj die wonde. Die juu vuosi die ka juu v tigrir† dama die ba yaala ba munji a pogulu ba gbanj vuvuj Nmuj nuja, amv ba nan buagi dii gasstianku dvugaka.

²⁹ Die wia Paliti die di nyuj a ga ba jiginj, a piast ba di, “Bia ni baa daa wa gie yiye?”

* **18:28 18.28** Paliti die yiwo Romani tungbanj naanj Siiza nyujkora wonyi. † **18:28 18.28** Du yi ba juu vuodieke di kana ka yi juu vuonj tigrir die yie be dignti.

30 Die ba yinji a bal wa di, "U tunj ka yi wun, ti tunj kaan yaa wa kenj fu jigin."

31 Ta Paliti di bal a yi ba di, "Ni gban gban ni yaa wa a ga dii u sarɔya ni miraha di daguna dene."

Die Juu vuosi nyɔnkɔraha di yinji baari di, "Ti wo sien di ti kɔɔ vuon."

32 Naa die yiye mun, amɔ Yisa die di balla di u nan kenj kpi kunj dieke wo kenj yi wusie.

33 Die Paliti die di yinji juu tigiri sonj ta wa Yisa a pɔasi wa di, "Fu yine juu vuosi naan wa?"

34 Yisa die di yinji a pɔasi wa di, "Fu gban gban fu wɔpɔasiɔkunj wonna yaa vuosi bala fu yaa gamma n ma?"

35 Paliti die di yinji a baari di, "Yi tama n yiwo juu vuon yaa? Di yiwo fu gban gban fu vuosi anan ba kikaabitɔba jakuɔri yalla fu a kenj n jigin. Bia fu yi?"

36 Yisa die baari di, "N naari ka yi tungbanjka gie suti, ka tunj yiwo tungbanjka gie suti n didusuriba tunj nan wagi di juu vuosisi da yigi mun. Aayi, n naari ka yi tungbanjka gie suti."

37 Die Paliti die di pɔasi wa di, "Die nunj senj yiwo naan?" Die Yisa di baari di, "Wa, funun fu balla di n yiwo naan. Ba muɔri munj munj a kenj tungbanjka gie me wɔbalununj wa, di n balɔ yaa gamma wusieke me. Ta vuodieke nunj mana di yine wusieke suti di wɔma mun."

38 Paliti die di pɔasi di, "Bia yine wusie?" Baliku gie kwanj chaan die u nyunj ga juu vuosi nyɔnkɔraha jigin, a baari di, "N ka ye wudieke daa wa di yine a chɔɔsi."

39 Ama ni chɔraha sonj n njanj vɔari wa dansarika vuonj a yia ni gasitanjku dɔɔga sanja mana. Ni yaala n vɔari wa juu naan wa a yi ni yɔri?"

40 Die ba yinji bal wa anan lɔlkɔunj di, "Aayi, daa wɔnunj, ti yaala Barabasi." Barabasi die yiwo gbɔgbatirɔ.

19

1 Womi Paliti die di vaa ba tibi Yisa anan kpaasunj.

2 Ta sojasisi die di nagɔ hanjɔɔsi a wɔnsi sibubinj a nagɔ a bubɔ wo, a nagɔ jayeekiwanj nmununj a yeegi wo,

3 a kenj bala di, "Juu vuosi naan wa ti waasa fu", ta die fala wa.

4 Die Paliti di bi nyunj vuosisi jigin bɔbra a balɔ ba di, "Ni ye, n nan yaa wa a kenj nyunj a yi ni anj ni simma di manunj a ka ye wudieke u yine a chɔɔsi."

5 Die Yisa di kenne nyunj ta bubɔ hanjɔɔsi sibubike ta yeegi jayeekiwanj nmunka, Paliti die di balɔ a yi ba di, "Daa wa wonna."

6 Die kikaabitɔba nyɔnkɔraha anan ba Nmunj jiamunj juokpenjkrɔku gbɔgbaritɔba die di yene Yisa wa ba nata di, "Ni kpaasi wa dagarɔkunj ma, ni kpaasi wa dagarɔkunj ma." Ama Paliti die di yinji a balɔ ba di, "Ni gbanj gbanj ni nagɔ wa a ga kpaasi wa dagarɔku ma. Dama manunj n ka ye wudieke u yine a chɔɔsi."

7 Die kɔkpaaku di yinji a balɔ wa di, "U baari di u yiwo Nmunj Bɔal! Ti miraha di baari di u mu ba kɔɔ wa munj."

8 Paliti die di wonna ba bala naa wa, die nmaamunj di bi faasi yigi wo.

9 Die u yinji juu gbaaku sonj a pɔasi Yisa di, "Siɔ fu nyunj?"

Ama Yisa die ka yinji bal wa wun.

10 Ta Paliti di bi a piası wa di, “Kaay tögüj mıj? Summa di n yaa yiko a baaj bıagı a vaa fı ga yörı, ta bi nan bıagı vaa ba kpaası fı dagarıkıj ma.”

11 Yisa die di yinjı a balı di, “Fünıj yaa wa yiko n ma dama Nmıj nagına ka a yı fı. Die wıa vuodieke di nagına mıj a keñ yı fı nuusi me bıanj tıanj fı mıj.”

12 Paliti die di wonna naa wa, die v mıa di v tıj vaa Yisa ga yörı. Ama Juu vuosisi die di nata bala wa di, “Dıı yı fı vaa v ga yörı, die mıj ka yı naaj Siiza zva, dama vuodieke mıj mana di bala di v yiwo naaj yiwo naakpenkpiıj Siiza dataanj.”

13 Die Paliti di wonna naa wa, die v yaa Yisa a keñ nyıj yej me a sısıj kalı v sariya diile gbanıj ma jigidieke ba wasınana Tanj Korıj. (Juu vuosi jabalıkıj ma ba wasa ka Gabata.)

14 Die ka yiwo nmıntvası, ta die ka tınvıbsa di baa di yı gasıtıanjku dıvgaka daraanj. Paliti die di balı a yı Juu vuosisi di, “Nı naaj wa wonna.”

15 Die ba yinjı natı a baarı di, “Kıv wa! Kıv wa! Kpaası wa dagarıkıj ma.”

Paliti die di pıası ba di, “Nı yaala n kpaası wa nı naaj wa dagarıkıj ma?”

Die kıkaabıtıba nyıjkoraha die di baarı di, “Tı wo naakpiıj a gıtı naaj Siiza ma.”

16 Womi Paliti die di nagı Yisa a yı di ba ga kpaası wa dagarıkıj ma.

Die ba kpaasına Yisa dagarıkıj ma dene

(Mat. 27.32-44; Maki 15.21-32; Luki 23.26-43)

Die wıa sojasisi die di nagı Yisa.

17 Die v chíı v dagarıkıj ba yaa wa a nyıj gara jigidieke ba wasınana “Sikpenkogilin jıjıj.” (Juu vuosi jabalıkıj ma ba wasa ka Goligota).

18 Mı die ba kpaası wa dagarıkıj ma; ta die bı kpaası dembisi bale dagarısı ma a gıtı Yisa ma, ta wınyı mana die di bie v lıgıj ta v bie ba sınsıj.

19 Paliti die di maagı a diisi jaanj ma a nagı a kpaası a marı Yisa dagarıkıj di,

“NAZERITI VUON YISA,VUODIEKE Dı YINE JUU VUOSI NAAN WA.”

20 Juu vuosi pam die di karıj wırı gie dama jigidieke die ba kpaasına Yisa dagarıkıj ma die ka yva anaj Jerusalemı. Die ba maagı wırı wa Juu vuosi anaj Romani vuosi anaj Giriiki vuosi nyıjbalıka ma mıj.

21 Die Juu vuosi kıkaabıtıba nyıjkoraha die di balı a yı Paliti di, “Bıa wıa fı maagı di v yine Juu vuosi naaj wa? Tıj mı fı maagı wa di, ‘Daa wa baarı v yine Juu vuosi naaj wa.’ ”

22 Paliti die di yinjı balı ba di, “Wudieke n maagna wa wo tarıgıj.”

23 Die sojasisi die di kpaasına Yisa dagarıkıj ma kvıanj chaanj, die ba nagı v nyıjyeeke a puo bınyısa, ba wınyı mana die di nagı kaanı. A kvıanj chaanj ba bı nagı v jayeekiwan dieke di benne sıj ma ba yıgına jamıımıj, ta wo baalıj wa.

24 Die sojasisi die di balı a yı tanj di, “Nı da vaa tı chíıı ka; ama nı vaa tı taa chaachaa a ye vuodieke di bala v dii ke.” Naa die yiye mıj amı wudieke Nmıj gbanıku di balla wa nan keñ a yı wısie di;

“Die ba puo n gati a yı tamba

Ta taa chaachaa n jayeekiwan dieke di benne sıj ma wıa.”

Naa sojasisi die di yı.

²⁵ Die Yisa nun die zie mi a gbigi dagarıkırı, wónun anan v numbua Meri vuodieke die dı yine Kilopasi hógw wa, anan Meri vuodieke dı nyinna Magidalini.

²⁶ Yisa die dı ye v nun anan v kwanandusuru dieke v faasuna cho dı zene mi wo, die wia die v balı yı v nun wo dı, “Gen wo wana a yi fu Buadembınj.”

²⁷ Ta balı v kwanandusuru wa dı, “Fu dıan fu naa wónna.” A nyın dınun daarı mi, v kwanandusuru wa mi, dı nagi Yisa nun v ga bie v tigin me.

Yisa kunj wia

(Mat. 27.45-56; Maki 15.33-41; Luki 23.44-49)

²⁸ Ka kwan chaan Yisa die dı munı dı wurı mana wa kpatı mun, die v baarı dı, “Nyanyuule yalla mun.” Die v balı wa naa amw wudieke dı maaguna Nmın gbanı ma wa nan ken yi wusie.

²⁹ Die kpagun die zene mi anan danmusun die ba nagi gbaara a lu bu ma, a nagi saagi daan sikpen a kotı ka jualı a gbi v vnan.

³⁰ Die Yisa dı nyune bu a kpatı wa, die v baarı dı, “Dı kpatıya mun!”

Ta die nagi v haalı a yı Nmın.

Die ba tóbina Yisa lógun anan timin dene

³¹ Die ka tónvusa baa ka yiwo Juu vuosi davvısıkırı daraan anan gasıtınkı dbugaka daraan. Die ka yiwo daakrıun a yı Juu vuosisi, ta die ka yaala vuodiekemba ba kpaasuna dagarısı ma nyınghanun wıarı mi dınun daarı mi. Die wia die ba juası Palıtı dı v vaa ba wı ba nagısı ta nagi ba nyınghanun a ken svun tunghan.

³² Die sojasisi die dı wolın a wı dembisi bale wo ba kpaasna mi wo nagısı.

³³ Die ba kenne tıgi Yisa wa, die ba ye ta v wın a kpi mun, die wia die ba ka wı v nagısı.

³⁴ Ta sojası wınyı die dı tóbı Yisa lógun anan v timın. Lele womı zun anan nyaan die dı ken nyın.

³⁵ Tı sıba a baarı wurı gie yiwo wusie dama vuodieke dı yene ke wo balla. Lele nı gban nı nan bıagi yi yada.

³⁶ Wıaha gie mana yiye mun amw wudieke Nmın gbanı dı bala wa nan ken yi wusie, die ka baarı dı, “Ba kaan wı v kóbun kaanı gban.”

³⁷ Ta Nmın gbanı dı bı balı jigin kaanı dı, “Vuosi nan ken daansa vuodieke ba tóbina v lógun anan timın.”

Yisa nyınghanun guule wia

(Mat. 27.57-61; Maki 15.42-47; Luki 23.50-56)

³⁸ Ka kwan chaan Josefu vuodieke dı nyinna Arimatia die dı juası Palıtı dı v nagi Yisa nyınghanıka. Die Josefu die yiwo Yisa dıdusuru, ama die v lóburı a dı wa mun, dama die v chıga Juu vuosi nyınkıraha nımaamun mun. Palıtı die dı yı wa sien die wia Josefu die dı a nagi nyınghanıka.

³⁹ Ta Nikodimosı vuodieke die dı gana Yisa jigin yun kaanı wa, die beline Josefu, ta pógılı nyınnyvıvına dieke ba bala ba nagi yi Yisa nyınghanıka, die a yiwo sıba gbarıgbını ban anu. (Die ba nagi wa nyındieke ba wasınana miri anan alosı a wónı ha.)

⁴⁰ Die ba bale wo die dı nagi Yisa nyınghanıka a velı ke anan garıhaalı yalıun anan nyınnyvıvıgaha, sıba die Juu vuosisi kun guule chwara dı dagına die.

⁴¹ Die ba kpaasna Yisa jıgidieke wo, kwan die bene mi, ta vórun die dı wın bie mi ta die ba ye ka guu vún kanun vórukı ma.

⁴² Die tynj dı bala ka vny, dı Juu vuosi davvuskıru daraan wa, ta vorku dtan die dı gbıgi mi wo, die wıa die ba guu wo mi.

20

Yisa die dı hagına kunj me dene

(Mat. 28.1-8; Maki 16.1-8; Luki 24.1-12)

¹ Ta Juu vuosi davvuskıru daraan die dı kenj tıan, ta Alasiri daraan sukuleelinj ta die dı ye sibi, Meri Magidalini die dı ga Yisa vorku jıgin, ta die a ye tanj dieke ba nagına a ligi vorku nıan dı biline.

² Die wıa die v chıgı a ga Simoni Piita ananj Yisa kvanandısrı dieke Yisa dı faasına a cho wo jıgin, ta balı ba dı, “Ba vıarı wa tı Yomıtienj a nyınj vorku ma, ta tı ka sıba jıgidieke ba nagına wa a ga dıan.”

³ Die Piita ananj Yisa kvanandısrı wa mi die dı chıga gara,

⁴ ama Yisa kvanandısrı wa mi die dı faası a chıgı a tıanj Piita a wolinj a ga tıgı vorku jıgin.

⁵ Die wınyj kvanandısrı mi die dı sınyj zısrı a ye garıhaalı yalıku ba nagına guu Yisa wa dı dıana ama die v ka juu vorku sınj.

⁶ Womı Simoni Piita, vuodieke dı wıarına kvaka dı kenj tıgı, a juu vorku sınj a ye garıku dı dıana,

⁷ ananj garı dieke ba nagına vili Yisa sikpeku. Die garıku mi die kpenj ba kpenne ka dene wo a vili v sikpeku a dıa ka nyına ma.

⁸ Ka kvanj chaanj kvanandısrı wa mi die dı wolinne a tıgı wa gıanj die dı juu vorku sınj a ye ta yi yada.

⁹ Ama die ba ye ka sıba wudieke dı maagına Nmınj gıanjku ma chıanj, dı Yisa nan hagı kunj me wo.

¹⁰ Womı die v kvanandısrıba dı yınjı a kuli.

Yisa die dı nyınna Meri Magidalini jıgin dene

(Mat. 28.9, 10; Maki 16.9-11)

¹¹ Ama Meri nınj die dı wıarı a zie vorku jıgin a kvama. Die v kınana wa die v sınyj zısrı a daansı vorku sınj

¹² a ye malakasi bale dı yeegine nyınyıala wınyı dı kalı jıgidieke die ba nagına Yisa nyıngıanjka a dıanj wa sikpenj chaanj ta wınyı dtanj dı kalı v nagısrı chaanj.

¹³ Die ba pıası wa dı, “Hıgv, bıa wıa fı kvama?”

U yınjı a balı ba dı, “Ba nagı wa n Yomıtienj ta manj ka sıba jıgidieke ba nagına wa a ga dıan.”

¹⁴ Die v balla naa a kpatı wa, die v yınjı a ye Yisa dı zene mi, ama die v ka mınyıya dı dı yıwo Yisa.

¹⁵ Yisa die dı pıası wa dı, “N taa, bıa wıa fı kvama? Mınta fı dı dıa yaala?” Meri nınj die yile dı dı yıwo kvaku tuntuntı, ta die balı a yı wa dı, “Jakııtı, dı yı fı nagına wa, dagı mınj jıgidieke fı nagına wa a ga dıanj anj n ga nagı wa.”

¹⁶ Yisa die dı baarı dı “Meri”, die Meri die dı yınjı a tuoli wo a wa wa Juu vuosi jabalıkuj ma dı, “Rabonı!” (Ka chıanj yine “Dıdagıru”).

¹⁷ Yisa die dı balı a yı wa dı, “Da kenj a gbı mınj, dama n ye ka yınjı ga nmınsıkpenj n Chıa jıgin, ama ga a ga balı n numbıllı dı n yınjı gara n Chıa vuodieke dı yine nı gıanj nı Chıanj wa jıgin; wınyj v bına a yı n Nmınj ananj nı gıanj nı Nmınj.”

¹⁸ Die wıa Meri Magidalini die dı ga a ga Yisa dıdısrıba jıgin a balı ba dı v ye wo tı Yomıtienj wo. Ta balı ba wudieke v bala wa wa.

Yisa die di nyinna v kvanandusuriba jigij dene

(Mat. 28.16-20; Maki 16.14-18; Luki 24.36-49)

¹⁹ Die Alasirika mi daraan yuŋ, Yisa kvanandusuriba die di lagisi tanj a bie juonj me ta kpari, dama die ba chiga Juu vuosi nyinƙwaha nmaamun muŋ. Womi Yisa die di keŋ zie ba sunsoŋ, a baari di, "Sugidvaguŋ bemme ni ma."

²⁰ Die v balla naa a kpati wa, die v nagi v nuusisi voritti anan v luguŋ voriku a dagi ba. Die v kvanandusuriba die di yene wo wo, ba sugiti di paali fiati.

²¹ Womi Yisa die di bi bali a yi ba di, "Sugidvaguŋ bemme ni ma. N Chua Nmuj di tunna muŋ dene wo, die gbanj manj toma ni."

²² U bali die ta die voosi a yi ba ma a baari di, "Ni tuo Nmuj Halkaska.

²³ Du yi ni nagi vuonj tumbiati a chaa wa, v senj ye tumbiati naachaala muŋ, ama du yi ni ka nagi vuonj tumbiati a chaa wa, v kaan senj ye tumbiati naachaala."

Yisa anan Tomasi wia

²⁴ Ama v kvanandusuriba ban anan bale wo wonyi ba wasinana Tomasi, ta ba bi wasa wa Yiihiri die wo ba jigij sanja dieke Yisa di kenne wo.

²⁵ Die v kvanandusuri banan ba di bala wa di, "Ti ye ti Yomutien muŋ." Tomasi die di bali ba di, "Du yi manj ka ye yumaha voriti v nuusi me ta nagi n nuubisi a yi kujagilagisi ma ta nagi n nuun a yi lugini kujagilagisi ma, n kaan yi yada."

²⁶ Ka daraa anu daraan bura, Yisa kvanandusuriba die di lagisi tanj a bie juonj me, Tomasi die bie ba jigij sanja gie, ta die ba bi kpari sanvaha. Die sanvaha die kpariya muŋ ama Yisa die di keŋ a zie ba sunsoŋ, a baari di, "Sugidvaguŋ bemme ni ma,

²⁷ ta bali Tomasi di, 'Nagi fu nuubin a nagi yi giena, ta daansi n nuusi ta nagi fu nuun a yi n lugini ma, ta daa bi chuli ama ta yi muŋ yada.' "

²⁸ Tomasi die di yinji bali wa di, "Fu yine n Yomutien anan n Nmuj."

²⁹ Yisa die di piati wa di, "Fu yene muŋ wia fu yi yada? Sugifialunj bie vuodiekemba di kana ka ye muŋ ta yi muŋ yada ma."

Wudieke wia ba maaguna gbanƙv gie

³⁰ Yisa die yi mamachi wia atan pam v kvanandusuriba nine me ta ba ka maaguna a yi gbanƙv gie me.

³¹ Ama wudieke ba maaguna gbanƙv gie me, ba maaguna di ni yi yada di Yisa yine Nmuj Vuovbarikuri Masia wa, ta bi yi Nmuj Bwadembin. Du yi fu yi wo yada, nan di yaa miivoli v saan ma.

21

Yisa die di nyinna v kvanandusuruj ba baysoƙyɔ jigij dene

¹ Genke kvanj chaan Yisa die di bi nyun v kvanandusuriba jigij, gbagikpuŋ dieke ba wasinana Taberisi* ma. Naa die v naguna v gbanj a dagi ba:

² Die Simoni Piita anan Tomasi (vuodieke die ba buna wasa Yiihiri) anan Natanieli, (vuodieke di nyinna Keenani dieke di benne Galili tunjban ma wa), anan Zebedi ballu, anan Yisa kvanandusuruj bale batan, die lagisna.

³ Womi Simoni Piita di bali a yi ba di, "N gara zaasun yiginj."

* 21:1 21.1 Galili gbagikpuri saan buna yi Taberisi.

Die ba balı wa dı, “Tı nan ga anan fu.” Die wıa die ba juu haarıj, ama kanıj yuku mi die ba ka yigi jaan mana.

⁴ Ka sukoleelin Yisa die dı ken zie gbagurı nvanj ama v kvanjandusırba die ka muhıya dı dı yiwo wonıj.

⁵ Die v wa ba dı, “N zvamba, nı ka yigi zaasıj?”

Ta ba yıhı balı wa, wa.

⁶ Die v baarı dı, “Nı nagı nı nuuku a taan haarıku nuudiigin chaan, ta nı nan yigi atan.” Die wıa die ba nagı nuuku a taan, ta die ka bıagı a datı ka a ken jvalı, dama die ka faası yigi wo zaasıj pam.

⁷ Yisa kvanjandusırba dieke v faasına cho wo dı balı a yı Piita dı, “Dı yiwo tı Yomıtienj wo.” Die Simoni Piita dı wonna dı dı yiwo tı Yomıtienj wo, v nagı v jayeekin a yeegi (dama die v wuuri wo v nyinti mıj) ta die yugi a sısın nyaabu sın.

⁸ Die kvanjandusırba banıj ba die dı dınj haarıku a ken gbagurı nvanj ta haarıku dı data nuuku dı suuline anan zaasıbu, dama die ba ka yva anan gaan, ba anan gaan die yiwo sıba nan magısa k bıga.

⁹ Die ba tugına gaarı die ba ye paanv anan bolikaala, ta zaasıj dı diisi bolikaalaha ma.

¹⁰ Womi Yisa die dı balı ba dı, “Nı yaa zaası dieke nı yigine wo atan a ken.”

¹¹ Die wıa, Simoni Piita die dı juu haarıku a datı nuuku a ken jvalı gaan, ka suuli anan zaasıkpıma; die ba bıası ha a yı nyinti k bıga anan banıstınv anan ataa. Anan die a dala wa mana, ama nuuku die ka churıya.

¹² Yisa die dı balı a yı ba dı, “Nı ken a h bı.” Ama v kvanjandusırba wonıj gbanj die wo sikimınj dı v pıası wa dı, “Mına yine fu?” Dama die ba sıba dı dı yiwo tı Yomıtienj wo.

¹³ Die wıa die Yisa die dı nagı paanuku a nagı yı ba, ta bı nagı zaasıbu dıan a yı ba.

¹⁴ Naa die yiwo bıtaa ma Yisa dı nyınna v kvanjandusırba jigin v kumbu hagnj kvanj chaan.

Yisa die dı bala wıa a yı Piita dene

¹⁵ Die ba dine a kpatı kvanj chaan, Yisa die dı pıası Simoni Piita dı, “Simoni, fınuj Joon bıa, fı cho mıj mıj a tıan nyinti gie mana?”

Die v yıhı baarı dı, “Wa, n Yomıtienj, sıba a baarı n cho fı mıj.”

Yisa dı balı wa dı, “Die nıj daansıma n yıpılaha.”

¹⁶ Yisa die dı bı pıası wa bule me dı, “Simoni, fınuj Joon bıa, cho mıj mıj?”

V yıhı baarı dı, “Wa, n Yomıtienj sıba dı n cho fı mıj.”

Yisa dı balı a yı wa dı, “Daansıma n yiise.”

¹⁷ Yisa die dı pıası wa ka bıtaa ma dı, “Simoni, fınuj Joon bıa, cho mıj mıj?”

Ta Piita sınj dı chıstı, dama Yisa die pıası wa mıj bıtaa ma dı, “Cho mıj mıj.” Die v yıhı balı wa dı, “N Yomıtienj, sıba wııj mana mıj, ta bı sıba dı n cho fı mıj.”

Yisa die dı balı yı wa dı, “Daansıma n yiise.

¹⁸ Wusie manj bala fı: Die fı yine dalvakırı, die an bıba fı gbanıj mıj a gara jigidieke mana fı yaalınana, ama fı ken kırıj, nan fı fı nuusi anj vuogaan bıba fı fı gbanıj ta yaa fı ga jigidieke fı kana ka yaala dı fı ga.”

¹⁹ Yisa die balı wa naa, a dagı Piita dı bala v kpi kınj dieke ta vaa Nımun saanj ye bırıj dene. Ka kvanj chaan Yisa dı balı wa dı, “Dıa mıj.”

Yisa aňaj ʋ kwanandusru dieke ʋ faasina cho wɔa

²⁰ Piita die dɩ yinɲi a ye Yisa kwanandusru dieke ʋ faasina a cho wo dɩ dɩna ba. Wɔnɲ die ʋ kalla a gbigi Yisa wa sanɲa dieke die ba dinene nyindiikehe, ta die ɲasi wa dɩ, “N Yɔmɔtien, mɩna bala ʋ posi fu chɩaka?”

²¹ Die Piita dɩ yene wo, die ʋ ɲasi Yisa dɩ, “N Yɔmɔtien, ta daa wa gie dɩaɲ?”

²² Yisa die dɩ yinɲi a balɩ wa dɩ, “Dɩ yi maɲ yaala ʋ bemme ʋ mɩsɩ ma a ga tugi sanɲa dieke n balla n yinɲi keɲ wo, ka ye fu wo sia?” Fɔnɲ ko dɩa mɩɲ.

²³ Die wɔa die ka mɔsɩ Yisa dɩdusruɔa sɔɲ dɩ, wɔnɲ kwanandusru wa mi ka baa ʋ kpi. Ama Yisa die ka balɩ dɩ ʋ ka baa ʋ kpi; ama die ʋ baaru dɩ, “Dɩ yi maɲ yaala ʋ bemme ʋ mɩsɩ ma a ga tugi sanɲa dieke n bala n yinɲi keɲ wo, ka ye fu sia?”

²⁴ Wɔnɲ kwanandusru wa gie yine vuodieke dɩ bala wɔaha gie mana, ta bɩ maagɩha, ta tɩ sɩba dɩ wudieke ʋ balala wa yiwo wusie.

Wɔaha kpatɩɲ

²⁵ Yisa die yiwo wɔa pam a gɔtɩ wudiekemba dɩ maagɩna gbanɲu gie me. Dɩ yi ba tɩɲ maagɩ a mana a yi gbanɲɩ ma, n yile dɩ yaalɩɲ kaanɲ dɩ bie tɩngbanɲa gie me a baan nan juu.

Yisa Tontontiba Tuumu

1 N zwa Tiwofilusi:

N bumbunjan gbanƙu ma die n maagi wa wudiekemba mana Yisa di yinene ta daga vuosi a nyuɗ sanja dieke die u piiline u tuuma

2 a yaa ga tugi daa dieke Nmuj di yalla wa ga arzanna ma. Die u yene ka gaya wa die u daga vuodiekemba u vvaruna a yi u tontontiba anjan Nmuj Halikasika haguɗ, ba baan di tuma dene.

3 Die u kunɗ kwan chaan die u nagi daraa banisi-nusa a nagi u gban daga ba, die di seɗ daga di di ka yi chula di u bie wo u musu ma, die ba njan yese wo muɗ, ta die u balɗ ba wia yaa gamma Nmuj naari ma.

4 Die sanja kaanti, die u dinene anjan ba wa, die u yi ba nuari gie di, "Ni daa keɗ a nyuɗ Jerusalemi, ama ni chusuma Halikasika dieke n Chua di yina nuar di u nan yi ni wa, wudieke wia n wone a balɗ wa.

5 Joon nuɗ die su wa vuosi anjan nyaan, ama daraa gie nuar Nmuj Halikasika nan suuli ni."

Yisa die di jwalna a ga arzanna dene

6 Die Yisa tontontiba die di lagisuɗ anjan Yisa wa, die ba piasu wa di, "Ti Yomotien, sanja gie fu baa fu gbatɗ tuntu Izara vuosi a nyuɗ Romani vuosi nuusi me ta yinɗi a yi ti tu naari?"

7 Die Yisa di balɗ ba di, "Nmuj ka yi ni sien di ni summa sanja anjan daa dieke waha gie di balla a yi, sie u nyuna ma.

8 Ama sanja dieke u Halikasika di baan keɗ a suɗ ni ma wa, ni nan ye haguɗ, ta nan yi n siaratielin Jerusalemi ma, anjan Judia tngban mana anjan Samaria tngban mana anjan duɗa ka gie luga mana mana ma."

9 Die u bala waha gie a kpatɗ wa, die ba ye Nmuj di vana u jwalɗ gara nmujikpen, ba daansa wa, ta die nuɗmara wia ba ka bi biagi a ye wo.

10 Die ba ye ko a zie a daansa nmujikpen u gana wa, womi dembisi bale di yeegi nyuɗyala a keɗ a zie ba jigin,

11 a piasu ba di, "Nuɗ Galili dembisi, bie ni zie giena a daansa nmujikpen dene? Yisa wa gie di nyuna ni jigin a jwalɗ a ga arzanna naa wa, u nan daansi a yinɗi a keɗ siba ni yene wo u jwalna a ga arzanna die wo."

Vuodieke die di zene Judasi nan ma wia

12 Womi die Yisa tontontiba di yinɗi a nyuɗ Olivi Tusu kunkogiri me a ga Jerusalemi. Mi anjan Jerusalemi die yiwo siba mali chubuɗ.

13 Die ba gana a ga juu Jerusalemi wa, die ba ga juu juodieke me ba benne wo: Vuodiekemba die di benne mi die wone Piita anjan Joon anjan Jemisi anjan Andurusi anjan Filipi anjan Tomasi anjan, Batolomiwo anjan Matiwo anjan Alifusi bua Jemisi anjan Simoni, vuodieke die di yaala banuɗ juu vuosi yalluma ba gban wa anjan Judasi, Jemisi bua.

14 Die ba njan laguma sanja mana anjan hoguba batan anjan Yisa nuɗ Meri anjan Yisa numballi a juusa Nmuj anjan sugbalmuɗ.

15 Die ka daraa ale kwan chaan, ta Yisa kwanandusuruɗ siba vuosi kobuga anjan banisi-le die di lagisuɗ kalt, ta Piita die di hagi a zie ba suɗ

16 a baari di, "N numballi, sie wudieke Nmuj Halikasika die di vana Davidi di maagi Nmuj gbanƙu ma wa yaa gamma Judasi waha keɗ yi wusie. Judasi wa die yine vuodieke di daga vuosisi ba yigi Yisa wa.

17 Ama Yisa die vuaruna tunuŋ aŋaŋ wunuŋ dı tı tuma Nmuŋ tuŋ dieke tı tunna aŋaŋ wa.”

18 (Judasi tumbıatı nybartı ligirehe die v nagı a daa tuŋgban, me gban die v nan kpi, ta v nyuŋgbanuŋ die dı natı yuori v nyuubie mana die dı nyuŋ a jaastı.

19 Vuodiekemba mana die dı benne Jerusalemi ma die dı wuŋ ka wıa. Naa chiŋaŋ ma die ba wasa mi ba wubalıkuŋ ma dı Akelidama, ka chiŋaŋ wone “Zıŋ tuŋgban.”)

20 Dama “Dı maagıya Yıla gban dieke dı benne Nmuŋ gbanıku suŋ dı, ‘Vaa v jıgiri yi jıgizetikiŋ;

da vaa vuon bemme ka ma.’

Dı bı a maagi dıaŋ bıbra dı,

‘Vaa vuogaan zie v nagıstı ma a tuma v tuumaha.’

21 “Die wıa dı mu tı vuarı vuodiekemba die dı dına tunuŋ aŋaŋ Yisa a dıa sanŋa mana wa wunuŋı

22 a piili a nyuŋ sanŋa dieke Joon vuodieke dı sunana vuosi Nmuŋ nyaabu a yaa ga tuŋtı sanŋa dieke die Yisa dı jualına a ga arızanna ta va tı wa, aŋ v gutı tı ma aŋ tı dii Yisa kumbu haŋuŋ tuuma daansıa.”

23 Die wıa die ba vuarı vuosi bale; Josefu vuodieke die ba wasınana Baasabasi (Ta ba bı wasa Jusıtusi), aŋaŋ Matiasi.

24 Womi die ba juustı Nmuŋ dı, “Tı Yomutien, funuŋ fı sıbına vuon mana suŋ dı sına die, die wıa tı Yomutien, dagı tı vuosi bale wa gie suŋ fı vuaruna vuodieke

25 dı v yi tuntuntu a zie jigidieke Judasi dı vana ta ga jigidieke dı muna dı v bemme wo.”

26 Die ba juustına Nmuŋ a kpatı wa, die ba yi chaachaa dı ba vuarı saara ale wo kaanı, die chaachaaka dı ga nan Matiasi ma, die ba nagı wa gutı Yisa tuntuntuıba ban aŋaŋ kaanı wa ma.

2

Nmuŋ Halıkasıka kenıŋ wıa

1 Die duuga dieke ba wasınana Pentikosi wa dı tugına Yisa kuvanandıstıruŋ mana die dı lagıstı taŋ jigibalımuŋı.

2 Womi die watı dı nyuŋ nmuŋsikpen a doma sıba bulogıstı kpenıkrıuŋ dı nıŋınana ta die kenı suuli juodieke ba kala wa mana.

3 Ta die ba ye jaan sıba bolınyaatı dı nyına a kenı a kalı ba wunuŋı mana sikpen me,

4 ta die Nmuŋ Halıkasıka die dı suuli ba mana, die ba piili a bala wubalıku gaastı diekemba ba kana ka wuma sıba Nmuŋ Halıkasıka dı dagına ba dene.

5 Die Juu vuosi die dı dına Nmuŋ die dı bie Jerusalemi sanıka mi, die ba nyuŋ wa tıgıstı mana dunıa ma a kenı mi.

6 Die ba wonna watı gie die wo, die kırıkpaan dı lagıstı mi, die dı yi ba mana mamachi dama die Yisa kuvanandıstıruıba die bala wubalıku gaastı, ba wunuŋı mana dı wumma v jabalıkuŋı ma.

7 Die dı yi be mamachi pam die ba pıastı taŋ dı, “Vuosisi gie dı balala naa, ntaa ba mana yiwo Galili vuosi?”

8 Ta bıa yine tı wunuŋı mana dı wumma ba v gban gban v wubalıka ma?

9 Tı batan nyuŋ wa Patia aŋaŋ Midia aŋaŋ Elami aŋaŋ Mesopotamia aŋaŋ Judia aŋaŋ Kapadosia aŋaŋ Pontusi aŋaŋ Asia,

10 aŋaŋ Firigia, aŋaŋ Pamıfilia aŋaŋ Ijipiti aŋaŋ Libia chaaku tıgıstı dı gbıgine Sayireni; ta tı batan dıaŋ dı nyuŋ Rومی,

11 ta ti batan Juu vuosi, ta batan dian di yi buurigaasi diekemba di tarigina ba jiamun ta di Juu vuosi Nmun, ta ti batan dian di nyun Kireeti anan Arabia, ama ti mana womma ba balala ti gban gban ti jabalikun ma, ta bira Nmun yaa gamma mamachi wokpuma u yine.”

12 Die di yi be mamachi pam die ba ko pusa tan di, “Wuri gie chian yiwo bia?”

13 Ama ta batan die di laa ba ta vuar ba fala a baari di, “Ba nyuu wo daan a bugi.”

Piita wabalika wia

14 Womi Piita die di hagi u chanchaaliba ban anan kaani wa sunsun a zie kpikpaaku nunja; ta die a bal anan lolokpui a yia kpikpaaku di, “N chanchaalun Juu vuosi anan ni vuodiekemba mana di benne Jerusalemi, ni womma mun ta vaa n bala ni wuri gie chian.

15 Ni yile di vuosi gie bugiye mun, ama ba ka bugiye, dama di ye yiwo sukun hawasi awayi sanja.

16 Ama wudieke ni yene wo yiwo wudieke Nmun naazua Joweli die di bal di ka nan ken yi, di,

17 ‘Nmun baari di; Dunta kpatun sanja, naa man nan yi:

n nan daansi vaa n Haalibu sunun vusun mana ma;

ta ni dembibisi anan ni hogohasi nan bugi bal manun Nmun wabalika, ta ni nahaalun anan daa nyunkura nan siba wusie yaa gamma Nmun wia ba daansa ma.

18 Sanja mi n nan tun n Haalibu vuodiekemba di tunnana wudieke n yaalala ma, dembisi anan hogoba mana,

ta ba gban nan daansi bugi bal n wabalikaha.

19 N nan ken tun tunkpuma nmunsikpen

anan mamachi dagiti tungbanja gie me,

ta zun anan bolin anan nyusi nan daansi beri,

20 sanja mi Nmun nan sibi,

ta chuku dian nan tarigi a nmunti siba zun,

naa nan yi ta ti Yomutien ye yinji ken tungbanja gie me

a dii vuosi saruya;

ta u yinji kenin daraan nan yi daakpenkpui;

21 ta vuodieke mana di ken jusi wa u saan ma nan ye gbatitaanun.’ ”

22 Die Piita di bi baari di, “Nunun Izara vuosi, ni womma wudieke n yaala n bal ni yaa gamma Yisa vuodieke di yine Nazeriti vuoke wia; ni gban gban ni siba a baari Nmun die vana die u tuma mamachi tunkpuma anan dagiti mi ni jigin, ta a dagi siba Nmun die tunna wa.

23 Ama Nmun gban gban die siba wudieke di bala ka yi, ta die a san a nag Yisa a yi ni nuusi me, ta yi ni vuobiat di kpaasi wa a dusi dagariku ma a kuv wa, ka dagi siba nunun ni senne kuv wa.

24 Ama die u kpine wo ta ye bie kun nuusi me wo, ta Nmun die di gbatu wa a nyun kun nuusi me, dama kun die wo hagin di ka pogu wa.

25 Dama Davidi die bal wia yaa gamma u ma di,

‘N siba a baari di n Yomutien Nmun beri anan mun sanja mana,

ta bi zie n kuan ta sunje mun amu n kaan ye danja.

26 Naa chian ma n yaa sugfialun

ta bala sugfialu wabalika.

Man ken kpi gban,

ama n nan di yaa tama Nmun di balla u yi wudieke a yi mun wia,

27 dama u kaan vaa n haalibu wiaru kpiilin tigin.

N yiwo ɔ vuovɔarikuj, ta ɔ kaan saagu an n nyujgbanij kenj huugi vɔruj ma.

28 Ta bi dagi muj miivoli sieti,

ta fu benne n jigiri dɔan dɔ yia muj sɔgɔfialuj pam.' "

29 Ta Piita dɔ bi balɔ dɔ, "N nɔmballi, n baa n balɔ yuori nɔ muj, yaa gamma ti chɔɔŋkɔɔŋ Davidi wia. Die ɔ kpiye muj ba guu wo, ta ɔ vɔruj dɔ ye bie giena a kenj tugɔ jinne.

30 Die ɔ yiwo Nmuj naazɔa, ta die sɔba dɔ Nmuj yɔ wa nɔan dɔ, dɔ yɔ yi ɔ kpi, ɔ nan daansi vɔari ɔ haagɔsɔ wɔnyɔ an ɔ kala ɔ naagbanɔ ma.

31 Davidi die sɔba wudieke Nmuj die dɔ balla ɔ yi, ta die balɔ wia yaa gamma Nmuj Vuovɔarikuri Masia wa kuj haguj wia, dɔ:

'Nmuj Vuovɔarikuri kaan daansi wiarɔ kpiilij tiginj;

ta ɔ nyujgbanij dɔan kaan huugi vɔruj ma.' "

32 Ta Piita dɔ bi baari dɔ, "Yisa wa gie Nmuj die dɔ va ɔ hagi kuj me, ta ti mana dɔ yi ɔ kumbu haguj daansiatielij.

33 Ta Nmuj dɔ bi kotɔ wa ɔ juaki kalɔ ɔ nuudiiginj chaan, ɔ kala wa Nmuj dɔ yɔ wa ɔ Halikasika die ɔ yina nɔan dɔ ɔ nan yɔ ti wa ɔ vaa bu kenj sɔɔŋ ti ma. Lele dɔ yiwo Halikasika nɔ yese ta wɔmma ti jigijn dene.

34 Die Davidi dɔ kpine wo, die ɔ ka juaki ga arizanna ma anan nyujgbanij: ama ta die ɔ baari dɔ;

'Ti Yɔmɔtiej Nabidie Nmuj balɔ a yɔ n Yɔmɔtiej dɔ:

Kala n nuudiiginj chaan

35 a ga tugɔ sanja dieke n baan nagi fu dataasi a yi fu nuusi me.'

36 "Die wia dɔ vɔna ta nɔnɔj Izara vuosi mana summa dɔ Yisa wa gie, die nɔ vana ba kpaasi dagariku ma wa, wɔnɔj ta Nabidie Nmuj dɔ dagi dɔ wɔnɔj ɔ yine Vuovɔarikuj Masia wa, ta bi yi ti Yɔmɔtiej."

Vuosi tuse ataa die dɔ yi Yisa yada dene

37 Die vuosi gie dɔ wɔnna naa wa die ba sɔgɔti dɔ faasi chɔɔsɔ pam. Die wia ba piasi Piita anan ɔ chanchaalɔba dɔ, "Ti nɔmballi, bia ti baa ti yi?"

38 Piita die dɔ balɔ a yɔ ba dɔ, "Sie nɔ mana vaa nɔ tumbiatɔ, an ti sɔ nɔ Nmuj nyaabu Yisa Masia saan ma, amɔ Nmuj nagi nɔ tumbiatɔ a chaa nɔ, ta ɔ yɔ nɔ ɔ piini dieke dɔ yine Nmuj Halikasika.

39 Dama Nmuj die yɔ nɔan dɔ ɔ nan nagi ɔ Halikasɔ a yɔ nɔnɔj anan nɔ ballɔ, anan vuodiekemba dɔ benne saasaa, anan vuodiekemba mana ti Yɔmɔtiej Nabidie Nmuj dɔ baan wa an ba tuo ɔ nɔan."

40 Ka kɔanj chaan, Piita die dɔ balɔ ba wia pam ta kpaan ba anan nɔnɔmuna dɔ, "Nɔ vɔari nɔ gbanj a nyuj Nmuj tibidati dieke dɔ kienene lele gie vuobiatɔ gie ma wa."

41 Die ba pam die dɔ tuo Piita wɔbalukaha a dii, die ba yiwo sɔba vuosi tuse ataa, ta ba sɔ ba Nmuj nyaabu, ta ba gotɔ ba ma.

42 Die sanja mana ba njan bɔgura a nyina tontontɔba jigijn, ta die a laguma a pɔgɔla tan anan nɔabalumuj, ta laguma die nyindiike, ta bi laguma a juusa Nmuj.

Yisa kvanjvuosi berij

43 Ta njaamuj die dɔ yalli vuonj mana; tontontɔba die dɔ yi mamachi tɔnkɔuma pam anan Nmuj haguj wa.

44 Die Yisa kvanjvuosi mana die dɔ pɔgɔli tan anan nɔabalumuj ta tia ba nyinti a yia tan.

45 Ta die a naga ba faari a daa a naga ligirehe a tia a yia tan, dɔ muna vuonj mana tuo die.

⁴⁶ Daan mana ba ko laguma tan Nmutu jiamu juokpenkpuku ma a jama Nmutu ama ba nyu mi, ba naan gara tan tige a lagu die nyindiike anan sugifalun anan sugiyalun anan tan.

⁴⁷ Ta sanja mana ba naan bura Nmutu, ta vuon mana die di yall sugifalun anan ba. Ta daan mana ti Yomutien naan vasa vuosi di yese gbatitaanu ta guta ba ma.

3

Piita anan Jon die di gbaana gbarigu dene

¹ Daan kaanu Piita anan Jon die di gara Nmutu jiamu juokpenkpuku ma, Nmutu jusu sanja, agbaa kuvan chaan hawasi ataa sanja die wonde.

² Womi sanari tu, sanan dieke die ba wasinana "Sanavuka" daa wony die di yine gbarigu v musu mana ma die di kalu mi. Daan mana die ba naan chii wo mu a ken kalu sanari gie tu v di jusa vuodiekeba di juunene Nmutu juoku me ligire.

³ Die v yene Piita anan Jon di balla ba juu wo, v jusu ba ligire.

⁴ Die ba mana di yinji a daansi wa die, womi Piita die di baaru di, "Daansa ti."

⁵ Die wa die v daansa ba ta yaa tama siba v nan ye jaan a nyu ba jigin.

⁶ Ama Piita die di balu a yu wa di, "Ti wo ligire, ama ti nan yu fu jadieke ti yalla. Manu n yu fu van Yisa Masia vuodieke di yine Nazeriti vuoke saan ma, hagu chu"

⁷ ta yigi v nuudiigin me a sunji wo v hagu zie. Lele womi daa wa nagisu anan v naachigisa di ye hagu;

⁸ v hagu a yugu a zie v nagisu ma a di dia a chu chu. Womi die v di ba kuvan a juu Nmutu jiamu juokpenkpuku ma a chu ta yuga a bura Nmutu.

⁹ Die vuosi mana di yene wo v chunnana ta bura Nmutu,

¹⁰ die ba muji wa di vuodieke di naana kala Nmutu jiamu juokpenkpuku sanari tka jigidieke ba wasinana "Sanavuka" a jusa wa wonde, die di yi be mamachi anan nmaamu anan wudieke di yine a yu wa wa.

Piita die mvlina Yisa wvuna dene

¹¹ Die daa wa die di goori Piita anan Jon a yallu, die di yi vuosi mana mamachi ba chugu ga ba jigin, jigidieke die ba wasinana "Solomoni Lufaan" wa.

¹² Piita die di yene vuosisi v piasi ba di, "Nunu Izara vuosi, bu wuru gie di yi nu mamachi? Ta bu nu daansa ti siba di yiwo ti gan gan ti hagu yaa ti wvuna wa ti yi daa wa gie di chu?"

¹³ Nabadie Nmutu, vuodieke die Abarhami anan Aziki anan Jakubu die di janna wa, ta bi yi Nmutu dieke ti chvalba die di janna wa, wunu v kotina v Tuntu Yisa nmuksikpen anan v gan gan hagu. Wunu die nu nagi a yu ti nyukuraha nuusi me, ta zeti wo Paliti nuja sanja dieke Paliti die di yaalala di v vaa v ga yu wa.

¹⁴ Die v yiwo Nmutu vuon ta bi yi vuonuun ama die nu zeti wo mu ta balu Paliti di v vvari vuokuru wa a yu nu.

¹⁵ Die wa, nuun die nu yine ba kuv Miivoliyuru wa; ama Nmutu die di vaa v hagu ku me, ta tunu ti yine wuru gie daanstatielin.

¹⁶ Di yiwo Yisa wa saari yiko ti wa di yi daa wa gbaamu. Gbarigu gie yiwo vuodieke nu wone siba ta bi yese wo, ama v ken ye gbaamu, dama v yine Yisa saan yada wa wa. V yine Yisa saan yada wa v ye gbaamu ta zie nu mana nuja naa.

17 “Lele n numballi, n siba a baari wudieke nunu anan ni nyuukoraha di yine ba kuvu Yisa wa, die ni ka siba wudieke die ni yinene chian.

18 Ama Nmutu die wou balu u wuri a yi u naazualba, ta ba gban die di balu a yi vuosi di sie u Vuovuariku Masia wa dii wahala. Die u vaa ka seji yi wusie siba ni yine die wo.

19 “Die wia ni vaa ni tontumbiatu ta yinji a keji Nmutu jigin amu u nagi ni tumbiatu a chaa ni,

20 ta u nan bi yi ni haaltu voosin, ta bi tuji Yisa Masia ni jigin, vuodieke u wone a vuari wa a yi ni wa.

21 Ama sie Yisa wa wari arizanna ma a ga tugi sanja dieke Nmutu di bala u wonsi jaan mana siba die u vana u naazualkastu mba die di benne kurin ma wa di balu wa.

22 “Die gban Mosisi di baari di, ‘Ti Yomutien Nabidie Nmutu nan daansi yi ni naazua siba u tunna muji naa, ta u nan yi ni gban gban ni vuon. Nunu ni mu ni womma wudieke mana u balala ni.

23 Vuodieke mana di kana ka womma wudieke mana wounu naazua wa mi di balala, Nmutu nan vuari die vuoke a nyu u vuosi me ta chubu wa.’

24 “Ta Nmutu naazualu banu ba anan naazua Samuli anan vuodiekemba die di kenne u kuvu chaatu ta die bala Nmutu waha die wou balu wudieke di yine daari gie nuaji.

25 Nmutu nu diekemba die u yina u naazualba, yiwo ni suti, a bi guti, nu dieke Nmutu di yina ni chookkubulba gban yiwo ni suti. Dama die u balu wa Abarahami di, ‘Fu haagu wonyi ma, man nan daagi a yi alibarika yi tujganika gie vuosi mana.’

26 Die wia Nmutu di vuari u Tontontu Masia wa ta wolin tuji wa ni jigin, di u vaa ni chigi a nyu ni tontumbiatu ma ta ye alibarika ka.”

4

Die ba yalla Piita anan Joon a ga nyuukora nuja dene

1 Die Piita anan Joon die di yene ko bala wia a yia vuosisi, die Nmutu kikaabutu anan Nmutu jiamu juokpenkpuku sojasisi jakusu anan Sadusisi vuosi di keji ba jigin,

2 dama die ba ju wa sunyuru a yi Piita anan Joon, di ba dagunana vuosisi di Yisa die hagi kuji me wia, ka dagu siba kuntu nan daansi hagi kuji me.

3 Die wia die ba yigi be a nagi ba a yi dansarika sun di tuji vnu, dama yu die wou a sibe muji.

4 Ama daadan diekemba die di wonna Piita anan Joon baluku die di yi Yisa yada ta yi Yisa kuvuanduuru. Ta vuodiekemba die di duna Yisa di yi siba vuosi tuse anu.

5 Tuji die di wonna, ju vuosi nujuanduuru anan ba nyuukora anan muraha didaguru die di lagu tan ba lagumu jigin Jerusalemi ma,

6 die ba lagu anan Nmutu kikaabutu jakusu Anasi anan Kayafasi anan Joon anan Alekizanda anan Nmutu kikaabutu jakusu tigin vuosi batan.

7 Die ba yi Piita anan Joon di keji ba sunu ta ba piasa ba di, “Bia hagu ni yallu, ta muu saan ma ni yie waha gie?”

8 Womi Nmutu Halikasika die di hagi Piita ma u yinji a balu ba di “Nunu nujuanduuru anan nyuukora,

9 du yi ni piasa ti jinne yaa gamma wounu dieke ti yine a yi gbariguru gie anan u yene gbaamu dene,

10 die nu, ni mana anan Izara vuosi mana summa di di yiwo Nazeriti vuoke Yisa Masia saan ma ta daa wa gie di ye gbaamu ta zie ni nuja

naa. Yisa wo mi die ni yi ba kpaasi wa dagaruku ma a kuu wa wa ama ta Nmutu di vaa u hagi kumbu me wo.

11 Wuntu u yine vuodieke Nmutu gbanju di bali u waha di
 ‘Tan dieke nuntu mumurba di zetine wo
 yinjine a keji buru gongogoguru tan vuntu.’

12 Ta vuon saan bi wori tungbanja gie me ta Nmutu di yi vuosi di ti ye gbatitaanu, sie Yisa nyuna ma.”

13 Die laguku vuosi di yine Piita anan Jon di dine dembisi dene wo, ta die ba bi muti di Piita anan Jon die yiwo vuodiekemba di kana ka siba gbanju die di yi be mamachi, ba muti di die banu anan Yisa die benne.

14 Ama die ba yene daa dieke die di yine gbaanjo di ziene Piita anan Jon jigiri die ba ka biagi bali wu a chusi ba.

15 Die wa die ba vaa ba ye nyu laguku jigin, ta ba wa ye tan,

16 ta piasa tan di, “Bia ti nan yi dembisi gie? Dama vuodieke mana di benne Jerusalemi ma siba mamachi wudieke ba yine, ta ti kaan biagi chiisike.

17 Ama ni vaa an ti kpaan ba di ba daa bi wa Yisa saan a yi vuon, amu vuosi kaan wu Yisa wuri gie.”

18 Die wa die ba bi wa ba a keji juu a bali ba di “Ni summa ni bi nagi Yisa saan a bali yaa daga vuon bura.”

19 Ama Piita anan Jon die di yinji a bali ba di, “Nuntu ni gban gban ni yilime di bura muna Nmutu jigini? Ti saagi a yi ni ta zeti Nmutu nuan yaa?”

20 Dama ti kaan biagi vaa wudieke ti gban gban ti yene ta wu wa balu.”

21 Ta die laguku nyukuraha die di bi kpaan ba anan nyununa ta vaa ba ga yori, dama die ba ka ye wu ba baan nagi a datu ba tibu, dama vuosisi die faasi bala mu ta bura Nmutu saan anan wudieke di yine wo.

22 Daa dieke die di yine mamachi gbaanjo die tuan bura banisi-nusa.

Yisa kvananduru die di juusi Nmutu a yaala Dembisi dene

23 Die ba dine vaa Piita anan Jon wa, die ba yinji ga ba chanchaliba jigini a bali ba wudieke Nmutu kikaabutu ba jakuru anan nyukuraha di bala ba wa.

24 Die ba wonna naa wa, die ba mana die di lagisi tan anan sugibalumu a juusi Nmutu di “Ti Yomutien Nabitie Nmutu, fu naana nyunsikpen anan tungbanja gie, mugikpuma anan nyindiekemba di benne a ma,

25 die Halikasika ma fu daga ti chonkusu Davidi vuodieke die di yine fu tuntuntu, ta die u bugu bali fu Halikasi yiko me di
 ‘Bia yine vuodiekemba di kana a ka yi Juu vuosi di puri anan sunyuru,
 ta Izara vuosi di sama san togiti

26 ta tungbanja gie naara anan ba nyukura di lagisi tan
 a tuole di ba wagi anan Nabitie Nmutu anan
 u Vuovarikiri Masia wa.’

27 “Di yiwo wusie di, Herodi anan Pontiwosi Paliti anan vuodiekemba di kana a ka yi Juu vuosi anan Izara vuosi die seji lagisi muji tika ma ta san di ba kuu kasu tuntuntu Yisa, vuodieke die fu vuaruna a zie wo.

28 Die ba lagisi muji di ba yi wudieke mana fu hagu anan fu yaalu ma fu wone a san di ka nan yi wo.

29 Ta lele ti Yomutien, ye vuosi gie di naana a juo ti nmaamu dene, ta vaa tuntu vuodiekemba di yine fu yonisi baluma fu waha gie anan dembisi pam,

30 ta tuntu fu nuun ta yi ybagutieliŋ ye gbaamuŋ, ta vaa ti yime mamachi wokpuma pam aŋaŋ fu kaŋi tuntuŋtuntu Yisa saŋaŋ haŋuruŋ ma.”

31 Die ba dine a juusi Nmuj a kpati wa, jigidieke ba laguna wa di dɔŋ, ta Nmuj Halikasika die di suuli ba mana die ba piili a bala Nmuj waha aŋaŋ sugihaguruŋ.

Die ba tiana ba nyinti a yia taŋ dene

32 Saŋka mi Yisa kvaŋandusuruŋ mana die di lagun taŋ aŋaŋ suŋanyili balumuŋ aŋaŋ sugibalumuŋ, ta tia ba nyinti a yia taŋ. Vuon die ka baari di v suwa jaan.

33 Die saŋa mi tuntuŋtuba die didi ti Yomutien Yisa kumbu haŋu daansa, ta daansaika die yaa haŋuruŋ pam, ta Nmuj die di yi alibarika pam a yi ba mana ma.

34 Die vuon wo ba suŋ a waari jaan, dama vuodiekemba die di yalla ba gbaŋ gbaŋ kvati yaa tige ŋaŋaŋ naguŋa a daa muŋ a yaa ligirehe,

35 a keŋ tuntuŋtuba jigiriŋ, ta ba naguŋa tia a yi vuon mana v yaala dene.

36 Die daa wonyi die bie mi v saŋa di di Josefua, ta die yi Liiva buuriŋ vuon, ta ba muuri wa Saapurusi, vuodieke tuntuŋtuba di wasinana Banabasi (ka chuan yine susunjiŋ),

37 die di keŋ naguŋa v kvaŋa a daa, a yaa ligirehe a keŋ a yi tuntuŋtuba.

5

Ananiasi aŋaŋ v hogv Safara wia

1 Ama daa wonyi gbaŋ die benne a di Ananiasi ta v hogv diaŋ di di Safara. Die ba naguŋa ba faari a daa,

2 ta die naguŋa ligirehe a taŋ a loɔruŋ, ta v hogv wa di siba ha wia, ta die naguŋa ligire tialka ha a yaa ga yi tuntuŋtuba ha.

3 Piita die di piasi wa di, “Ananiasi, bia fu vaa Sitaani di juu fu suŋ a nyaŋŋi fu, ta yi fu chibi ŋmunchibisi a yi Nmuj Halikasika ta naguŋa ligirehe a taŋ fu tuone a nyuŋ kvaku ma fu naguna a daa wa?”

4 Die fu yene ka naguŋa ka a daa wa, die ka ka yiwo fu suti? Ta die fu naguna ka a daa wa, ligirehe die ka yi fu suti? Ta bia yine fu yile fu suŋ ma a yi naa? Fuon fu ka chibi ŋmunchibisi a yi wa vuota, ama fu chibi yi wa Nmuj.”

5 Die Ananiasi die di wonna naa, die di kpi a nan. Die ŋmaanŋkpenkpuŋ di juu vuodiekemba mana die di wonna v kumbu waha.

6 Womi dalbaka die di keŋ nyuŋ a muuri v nyuŋgbaŋka aŋaŋ garuŋ a chii wo a nyuŋ a ga guu.

7 Ka kvaŋ chaŋ hawasi ataa, v hogv wa die di keŋ juu jigidieke Piita die benne wo, ta ka siba wudieke di yine.

8 Ta Piita di piasi v gbaŋ di “Bali muŋ, fuon aŋaŋ fu churuŋ wa di naguna ni kvaku a daa wa ta tuo ligirehe a mana wonna?”

Die v yinŋi a bali wa di “Wa, bu mana wonna.”

9 Die wia Piita die di piasi wa di, “Bia fuon aŋaŋ fu churuŋ wa di yi nuabalumuŋ di ni magusi Ti Yomutien Halikasika. Daa diekemba di guune fu churuŋ wa, bie wo sanvari tuŋ lele, ta ba nan chii fu gbaŋ a nyuŋ a ga guu.”

10 Lele womi die v kpi a nan tuŋgbaŋ, ta dalbakaha die di a keŋ juu a ye di v kpiye muŋ, ba chii wo a nyuŋ a ga guu v churuŋ wa luŋuŋ.

11 Saŋa mi die ŋmaanŋkpenkpuŋ die di juu Yisa kvaŋandusuruŋ mana aŋaŋ vuodiekemba die di wonna waha.

Tuntuntiba die di gbaanna daadanj dene

12 Saŋŋa mi tuntuntiba die di tuma mamachi tunkpuma pam vuosisi jigij. Ta Yisa kwanandusuruŋ mana die di naan lagisi tan Nmuj jiamuj juokpenkpuku, Solomoni lufaaka jigij.

13 Ama vuodiekemba di kana ka yi Yisa kwanandusuruŋ di wo sikimij a baan gaan ba gban a guti ba ma, ama ta die yia ba julma pam,

14 ama dembisi ananj hoguba pam die di yi ti Yomutien yada ta guti u kwanandusuruŋ ma.

15 Die tuntuntiba di yinene wudiekemba ba wia, vuosi die di chii yuagtielin a nyuj sieti ma, a nagı ba dvan gadosi ananj kalujasi ma a mu Piita di ken chuj tianna u ligisij nan nan ba ma anj ba ye gbaamuj.

16 Ta die kpikpaan die di nyuj tunkpaanji die di gbine Jerusalemi a yaa ba yuagtielin ananj vuodiekemba jumbiatı di yalla a ken, die ba mana di ye gbaamuj.

Tuntuntiba wahala diile wia

17 Die wia Nmuj kikaabitba jakuŋ ananj u kwanandusuruŋ mana ananj Sadusisi vuosi batanj pam die di yaa sogibian ananj tuntuntiba, ta die yi

18 ba ga yigi be a kparı ba dansarika ma.

19 Ama yuku me Nmuj malaka die di ken sɔŋ a yuori dansarika ka sanvaha di tuntuntiba ken nyuj, ta balı yi ba di,

20 "Ni gamma a ga zie Nmuj jiamuj juokpenkpuku ma a balı vuosisi miivoli haaliku gie wia mana."

21 Die tuntuntiba die di tuo u vuarı, die sukuleelin die ba ga juu Nmuj jiamuj juokpenkpuku ma a piili a daga vuosi waha.

Die Nmuj kikaabitba jakuŋ ananj u kwanandusuruŋ die di wa Juu vuosi nyukura mana a lagı tan, ta die yi nvanj di ba ga dansarika ka sɔŋ a ga vuarı tuntuntiba a ken ba nuŋa,

22 Ama die ba gana tugı dansarika ka suku die ba ka ye be ta yinjı ga lagıku jigij a ga baarı di

23 "Ti gana a tugı dansarika ka jigij, ti ye ka muŋı kparı muŋ ken ken, ta gbıgarıtıba di zie sanvaha tuŋ a gbarı, ama ti yuorine sanvaha ta vuonj mana wo ka sɔŋ."

24 Die Nmuj kikaabitba nyukuraha ananj Nmuj jiamuj juokpenkpuku sojasisi jakuŋ di wonna naa wa, die di yi be mamachi ba yile wudieke di yine wo.

25 Womi vuonj wonyı die di ken juu mi a baarı di, "Ni ye, daa diekemba ni nagina a yi dansarika ma wa zie Nmuj jiamuj juokpenkpuku ma a daga vuosi Nmuj wia."

26 Die wia sojasisi jakuŋ die di nagı u dembisi ba ga yaa tuntuntiba ken, ama die ba ka vuarı ba ananj haguŋ, dama die ba chıŋ njamaamuj di vuosi nan taa ba tana.

27 Die ba yalla ba ken wo, die ba vaa ba ken zie lagıku nuŋa, ta Nmuj kikaabitba jakuŋ balı ba di,

28 "Die ti yi ni wa nvanj ananj nuŋmuna, di ni da ken dagı vuosi Yisa saan ma, ama ni ye wudieke ni yine, ni nagı dagıku a muŋı Jerusalemi mana, ta yaala ni yi ti Yisa kukuŋı."

29 Ta Piita ananj tuntuntiba banuj ba di yinjı balı ba di "Sie ti saagı Nmuj nvanj ta daa vuota nvanj.

30 Ti choŋkusuŋ Nmuj die vana Yisa di hagı kuŋ me, die ni kpaasına wa dagarıku ma wa ta kuv wa wa.

31 N̄m̄ūj die d̄i k̄ōt̄i wa a j̄ūāl̄i wa a kāl̄ūj ʋ nuudiiḡīj a yiwo N̄ūj̄ān̄d̄ūs̄ūr̄ū ān̄āj Ḡb̄īḡb̄āt̄t̄āān̄t̄ū, d̄i ʋ ȳi Izara vuosi sien̄ d̄i ba ch̄īḡi nȳūj ba t̄ōn̄t̄ūm̄b̄īāt̄i ma āj N̄m̄ūj naḡi ba t̄ūm̄b̄īāt̄i a chāa ba.

32 T̄ūn̄ūj ān̄āj N̄m̄ūj Hāl̄īk̄ās̄īka ȳīn̄e Ȳīsa k̄ūm̄b̄u hāḡūj dāān̄s̄īa tielīj; N̄m̄ūj d̄i naḡūna Hāāl̄i dieke wo a ȳīa vuodieke mana d̄i tuone ʋ n̄ūāj.”

33 Die nȳūj̄k̄ūraha die d̄i w̄ōn̄na naa, die ba j̄ū s̄īn̄ȳūr̄ūj pam d̄i ba k̄ūs̄ t̄ōn̄t̄ūn̄t̄ūba.

34 Ama Farasisi vuon̄j w̄ōn̄ȳi die benne laḡūj̄k̄u me ta ʋ sāāj d̄i d̄i Gamalia, ta ȳi m̄īraha d̄īd̄āḡūr̄o, vuon̄j mana die d̄i ȳīa wa j̄ūl̄ūma pam; die d̄i hāḡūj laḡūj̄k̄u ma a bāl̄i ba d̄i ba ȳāa t̄ōn̄t̄ūn̄t̄ūba a nȳūj āj ka ȳi s̄ūāa.

35 Die ʋ wa bāl̄i ȳi ba d̄i “N̄ ch̄ān̄c̄h̄āāl̄ūj Izara vuosi, n̄i s̄īm̄ma ān̄āj n̄i bāla n̄i ȳi vuosi gie wudieke wo.

36 Sān̄j̄a dieke d̄i t̄ūān̄na wa, Tudasi die hāḡūȳa a bāār̄i d̄i ʋ yiwo vuok̄p̄ūj ta die vuosi s̄ība k̄ōb̄īs̄i-n̄ūs̄a die d̄i d̄i ʋ k̄ūāj, ama vuosi bat̄āj die d̄i kēj k̄ūs̄ wa, die ʋ k̄ūāj̄ān̄d̄ūs̄ūr̄ūba mana die d̄i ch̄īḡi a jāās̄i j̄īḡīj mana, ta ʋ t̄ūm̄aha mana die d̄i ȳi ȳōr̄i.

37 Naa k̄ūāj chāāj, ta Judasi, vuodieke d̄i ȳīn̄e Galili vuoke ḡb̄āj die d̄i kēj vuosi b̄īs̄īk̄u sān̄j̄a, die ʋ tār̄īḡi vuosi bat̄āj ȳīāj ta dāād̄āj pam die d̄i d̄i ʋ ḡb̄āj, ta vuosi die d̄i kēj k̄ūs̄ ʋ ḡb̄āj, ta ʋ k̄ūāj̄ān̄d̄ūs̄ūr̄ūba mana die d̄i ch̄īḡi a jāās̄i j̄īḡīj mana.

38 Die w̄īa, leleke gie w̄ūr̄i n̄ūj, n̄i k̄p̄āama n̄i d̄i n̄i ko vaa vuosi gie s̄ōm̄m ta vaa ba ga, dama d̄ūi ȳi ta ba t̄ūm̄aha d̄i yiwo vuota t̄ūm̄a ka nan dāān̄s̄i k̄p̄āt̄i.

39 Ama d̄ūi ȳi ta ka ȳi N̄m̄ūj t̄ūm̄a, n̄i kāāj b̄īāḡi a nȳān̄j̄i ba; n̄ūn̄ūj n̄i nan kēj ye ta n̄i w̄āga ān̄āj N̄m̄ūj.”

Die laḡūj̄k̄u die d̄i tuo Gamalia k̄p̄āāj̄k̄u,

40 ta die ȳīn̄j̄i a wa t̄ōn̄t̄ūn̄t̄ūba a kēj juu, ta vaa ba t̄īb̄i ba ān̄āj k̄p̄āās̄ūj, ta ȳi ba n̄ūāj d̄i ba da kēj w̄ōj̄a a bāl̄i w̄ūj̄ūj Ȳīsa sāāj ma, ta die vaa ba ga ȳōr̄i.

41 Die w̄īa, t̄ōn̄t̄ūn̄t̄ūba die d̄i nȳūj laḡūj̄k̄u j̄īḡīj ān̄āj s̄ōḡf̄īāl̄ūj, dama N̄m̄ūj die ȳēn̄e be ba m̄ūna wahala dīīle Ȳīsa sāāj ma.

42 Ta die dāāj mana ba n̄āāj gara N̄m̄ūj j̄īām̄ūj juok̄p̄ēn̄k̄p̄ūk̄u ma, ta b̄i gara vuosi t̄īge me a d̄āga ta m̄ūs̄la w̄ōw̄ūn̄aha d̄i Ȳīsa ȳīn̄e N̄m̄ūj Vuov̄ōār̄īk̄ūr̄i, Masia wa.

6

Ba v̄ōār̄īa s̄ūs̄ūn̄j̄īr̄īj bāȳōp̄ōȳi wa w̄īa

1 Sān̄j̄a mi die Ȳīsa k̄ūāj̄ān̄d̄ūs̄ūr̄ūj die d̄i ḡōt̄ūn̄ana wa, ta v̄ōōn̄ūj d̄i kēj kēj juu vuodiekemba d̄i bāl̄ala Giriiki jab̄āl̄īk̄ūj ān̄āj juu vuodiekemba die d̄i bāla ba ḡb̄āj ḡb̄āj jab̄āl̄īk̄ūj s̄ōn̄s̄ūj, dama vuodiekemba die d̄i bāl̄ala Giriiki jab̄āl̄īk̄ūr̄i die bāār̄i d̄i dāāj mana ba n̄āana t̄īa nȳīn̄d̄īīkehe ba k̄p̄īh̄ōḡōba ka tuose s̄ība vuodiekemba d̄i bāla juu jab̄āl̄īk̄ūr̄i.

2 Die w̄īa t̄ōn̄t̄ūn̄t̄ūba bāj ān̄āj ale wo die wa Ȳīsa k̄ūāj̄ān̄d̄ūs̄ūr̄ūj a laḡūs̄i tāj a bāār̄i d̄i “D̄i ka m̄ū d̄i t̄i vaa N̄m̄ūj w̄īa m̄ūs̄īn̄j ta w̄ār̄i nȳīn̄d̄īīke t̄īala ma.

3 Die w̄īa n̄i n̄ūm̄ball̄i, n̄i dāān̄s̄i n̄i s̄ūj a v̄ōār̄i dembisi ba bāȳōp̄ōȳi n̄i s̄īb̄ūna a bāār̄i ba ber̄īj v̄ūna, ta ȳāa ȳīāj ta suuli wo ān̄āj N̄m̄ūj Hāl̄īk̄ās̄īka, āj t̄i naḡi t̄ūm̄aha gie ȳi ba nuusi me,

4 ta t̄i naḡi t̄ūn̄ūj t̄i sān̄j̄a a ȳi N̄m̄ūj j̄ūs̄ūj mi ān̄āj N̄m̄ūj w̄īa daḡūj ma.”

5 Ta Ȳīsa k̄ūāj̄ān̄d̄ūs̄ūr̄ūj mana die ȳāa s̄ōḡf̄īāl̄ūj ān̄āj t̄ōn̄t̄ūn̄t̄ūba bāl̄īk̄u. Die w̄īa ba v̄ōār̄i Sitiiveni vuodieke die ȳāl̄i ȳāda pam ta N̄m̄ūj Hāl̄īk̄ās̄īka

di suuli wo anan Filipi anan Porokorusi anan Nikanori anan Timoni anan Pamenasi anan Nikolasi, vuodieke die nyina Antiyoku, ta die di ka yi juu vuon, ama die di tarigi v jiamuj ta dia juu vuosi jianku.

6 Die ba yaa ba ga tontontiba jigin, ta tontontiba die di nagv ba nuusi a diisi ba sikipigile me ta jussv Nmuj yi ba.

7 Naa kvan chaan Nmuj wia die di bi muvli a ga jigin mana, ta Yisa kvanandusuruj die di guta lagv lagv Jerusalemi ma, ta Nmuj kikaabitba pam die di saagi Yisa wovunaha ta yiwo yada.

Sitiiveni yigin wia

8 Sitiiveni die di ye Nmuj sunuj anan hagiruj pam, ta die di yie mamachi tunkpuma vuosisi svj.

9 Ama die dembisi batan die di ka tuo wo. Vuodiekemba die di nuga nvhagiruj anan Sitiiveni die yiwo juu vuodiekemba di yine yonvsv, ta die ba vvarv ba a nyuj ba yonvsv ma. Die ba nyuj wa Sayireni anan Alekizandira, banuj anan juu vuosi batan die di nyina Silisia anan Asia ma. Die ba gban ba yaa wa ba Nmuj jiamuj juon.

10 Ama Nmuj Halikasika die di yv Sitiiveni yvan pam, die ba ka bivagi a nyanjv wa anan v wbalikaha.

11 Die ba kana ka bivagi a nyanjv wa wia, die ba ga kpalv dembisi batan di ba balv di "Tuvuj tv wvuj wa v balala a chvsva Mosisi anan Nmuj."

12 Ba bala naa wia, ta vuosisi anan nyujkvraha anan muraha divagvrb a ju svnyuruj ta ga Sitiiveni jigin a yigi wo a yaa wa ga ba nyujkura lagvku jigin.

13 Womi die ba yaa dembisi batan di ba chvb nmunchvbvsv a yv wa. Die ba baarv "Daa wa gie vnan bala sanja mana a chvsva Nmuj jiamuj juokpenkpvku anan Mosisi muraha;

14 dama tv wvuj wa v bala di Yisa vuodieke di yine Nazeriti vuoke nan kpanjv Nmuj jiamuj juokpenkpvku gie a taan, ta tarigi chvara diekemba Mosisi di yva tv wa."

15 Vuodiekemba mana die di kala lagvku jigiri die di murvgtv ba nine a daansa Sitiiveni, ta die ye v ninechaan di tarigi a sv svba malaka ninechaan.

7

Sitiiveni balkv

1 Die wia Nmuj kikaabitba jakvsvr die di pvasv Sitiiveni di "Ka sen yiwo wusiev?"

2 Sitiiveni die di yinjv a balv di "N numballv anan n chvaluj, nv wvmmav muj, sanja dieke tv chvovkvvv Abarahami di yene bie Mesopotamia ma ta ye ka hagv ga Harani ma, ta hagrvtiev Nabidie Nmuj die di nyuj v jigin,

3 ta balv wa di 'Vaa fv den anan fv tvujban ta ga tvujban dieke n balla n dagv fv wa.'

4 Die wia die v nyuj v tvujbanja ma a ga bie Harani ma. V chvovj wa kuvj kvaj chaan, ta Nmuj die di vaa v hagv a kev kalv tvujbanja gie me jigidieke nv benne lele naa.

5 Ama Nmuj die ka yv wa tvujbanja halv bivv gban di v svna, ama ta die yv wa nvav di v nan daansv nagv ka a yv wa, ta ka nan yv wvuvuj anan v haagvsv svtv. Sanja dieke Nmuj die di yine vvarv gie wo ta Abarahami die wo bva.

6 Naa die Nmuj di balv yv wa di, 'Fv haagvsv nan daansv beri tvujban gaan ma, mi ba nan yv yonvsv, an ba mugisi be pam bva kvbvsv-nvsva.

7 Ama manɔŋ n nan daansɔ datɔ tɔŋbanj dieke vuosi ba bala ba tɔŋ a yɔ wa tɔbɔŋ, ka kɔanɔ chaanɔ ba nan kenɔ a nyɔŋ kanɔŋ tɔŋbanjka mi a kenɔ tɔka gie me a jɔama mɔŋ.

8 Womi Nɔmɔŋ die yɔ Abarahami nɔanɔ, ta die dagɔ wa nɔarɔ dagɔtɔ, dɔ wɔnɔŋ ananɔ v haagɔsɔ gobi ba kɔla. Die Abarahami dɔ kenɔ mɔrɔ Aziki, ta die gobi v kɔlɔ ka daraa nɔ daraanɔ. Ka kɔanɔ chaanɔ Aziki dɔanɔ dɔ mɔrɔ Jakobu ta gobi v kɔlɔ, ta Jakobu dɔanɔ dɔ gobi v ballɔ banɔ ananɔ bale die dɔ yine tɔ chɔɔŋkɔsɔlɔkɔpɔma wa kɔla.

9 “Die Jakobu ballɔlɔ die dɔ kenɔ haa ba nɔmbɔa Josefu ta die nagɔ wa a daa a yɔ vuosi batanɔ ba yaa wa ga Ijipiti tɔŋbanɔ ma a birɔŋ wa yɔmɔ. Ama Nɔmɔŋ die bie v jiginɔ,

10 ta die nɔarɔ wa a nyɔŋ wumugisike mana ma, ta die dɔ yɔ wa yɔanɔ ta yɔ Ijipiti naanɔ wa Faro dɔ yaala v wɔa ta yɔ wo jakɔnɔŋ Ijipiti tɔŋbanɔ ma, ta bɔ yɔ wo jakɔnɔŋ v tiginɔ me.

11 “Ka kɔanɔ chaanɔ kɔŋkɔrɔŋ die dɔ kenɔ nan Ijipiti ananɔ Keenani tɔŋbanɔsɔ mana ma, die ba dɔi wahala pam, ta tɔ chɔɔŋkɔsɔlɔba die ka ye nyindiike.

12 Die wɔa die Jakobu dɔ wɔnna dɔ nyindiike bie Ijipiti ma wa die v tɔŋ v ballɔlɔ, tɔ chɔɔŋkɔsɔlɔba mi, die ba bɔmbɔnanɔ garɔŋ wonde.

13 Die ba garɔŋ bule wo ma wa Josefu die dɔ nagɔ v gbanɔ a dagɔ v nɔmballɔlɔ, mi Faro die dɔ mɔŋŋɔ Josefu denɔ.

14 Ka kɔanɔ chaanɔ Josefu die dɔ tɔŋ a wa v chɔɔŋ Jakobu ananɔ v denɔ mana dɔ ba kenɔ Ijipiti ma; die ba mana die yiwo vuosi banɔsɔ-yɔpɔɔyɔ ananɔ banɔ.

15 Die wɔa Jakobu ananɔ v dembe mana die dɔ hagɔ a ga Ijipiti, mi die wɔnɔŋ ananɔ v ballɔ dembisi die dɔ kpi.

16 Die ba nagɔ ba nyɔŋbanɔŋ a yinɔŋi a ga Saakemi a ga guu vɔrɔŋ dieke Abarahami die dɔ dana a nyɔŋ Hamori buurinɔ jiginɔ ma.

17 “Die dɔ wana a gbigi dɔ Nɔmɔŋ yɔ suuli v nɔarɔ die v yɔna Abarahami wa, die tɔ vuosisi die dɔ benne Ijipiti ma wa die dɔ wa faasɔ dala pam.

18 Ka kɔanɔ chaanɔ vuonɔ wɔnɔŋ die dɔ kenɔ dɔi Ijipiti naanɔ, ama wɔnɔŋ die v ka sɔba Josefu wɔa.

19 Die naanɔ wa die dɔ pɔgɔlɔ tɔ vuosi ananɔ bɔanɔ, ta die mugise be dɔ ba nɔarɔ ba ballɔnyaalɔsɔ ba tige me a taanɔ anɔ ba kpi.

20 “Die ba kenɔ mɔrɔ Mosisi, ta die v vɔna pam, ta Nɔmɔŋ nine die dɔ suuli wo. Die v bie wo v chɔɔŋ tiginɔ me chɔtɔ ataa,

21 die ba kenne nagɔ wa a nyɔŋ ba tiginɔ me sanɔa dieke wo, die naanɔ wa hɔgɔla die dɔ kenɔ a nagɔ wa a wubi wo, ta yiwo v gbanɔ gbanɔ v bɔa.

22 Die ba dagɔ Mosisi yɔanɔ dieke mana Ijipiti vuosisi dɔ yalla, die v kenɔ birɔŋ vuodieke dɔ sɔbana wɔbalɔka ta tɔma hagɔrɔŋ tɔuma.

23 “Die Mosisi die dɔ tugɔ bɔna banɔsɔ-nɔsa Ijipiti vuosi jiginɔ, die v yile daanɔ kaanɔ dɔ v ga a waasɔ v gbanɔ gbanɔ buurinɔ Izara vuosisi.

24 Die v ganana wa die v ye Ijipiti vuonɔ dɔ mugisinene Izara vuonɔ, die v ga dɔ v gbati wa a taanɔ, ta die a kɔv Ijipiti vuoke.

25 Die v yile sɔba v gbanɔ gbanɔ v vuosi nan mɔŋŋɔ sɔba Nɔmɔŋ baa v nagɔ wa wɔnɔŋ a tɔŋ a gbati ba a taanɔ, ama die ba ka mɔŋŋɔ die.

26 Ka tɔnɔvɔsa, Mosisi die dɔ bɔ ye Izara vuosi bale dɔ wagɔnana, die v yaala v wɔnɔ ba sɔnsɔŋ, ta balɔ ba dɔ, ‘N zɔamba, nɔ yiwo nɔmballɔ, bɔnɔ nɔ waga tanɔ die?’

27 Ama vuodieke die dɔ yaala waagɔbɔ die dɔ kpanɔŋ Mosisi a taanɔ lɔŋŋ, ta die a pɔasɔ wa dɔ ‘Mɔna yine fɔ tɔ jakɔnɔŋ ananɔ tɔ sarɔyadiiru?’

28 'Funtuj fu yaala fu kuu mun mun siba diene wo fu kua Ijipiti vuoke?'

29 Mosisi die di wonna naa, die u chugi a nyuj Ijipiti tungban ma a ga bie Midiani tungban ma, ta die di ken faari hogu a muri balli dembisi bale mi.

30 "Bina banisi-nusa kwan chaan, die u ga haaguj daan kaan a ga tugri Sanayi kunkogin jigij ta ye bolinyaan di dinene hanjooosi tun, ta Nmuj malaka die di nyuj bolibu son.

31 "Die u yene die wo, die di yiwo mamachi, die u chuj a ga gbigi di u munji a daansi ka, ta die a wuj ti Yomutien Nmuj loluj, ta ka bala wa di;

32 'Manuj n yiwo Nmuj dieke fu choonkusuun di janna, Abarahami anan Aziki anan Jakubu Nmuj.' Mosisi die di wonna naa, die u cheeli anan njamaanuj ta ka bi yaala u daansi mi.

33 "Ta ti Yomutien Nabidie Nmuj die di bal a yi wa di 'Vuaru fu nuraha, dama jigidieke fu zene wo yiwo jigikasi.

34 Wusie, manuj n yeye mun n vuosisi di dinene wahala die Ijipiti me, ta wuj ba kpan. Die wia man a ken suuj di n gbatu ba a taan. Die wia n nan yinji tun fu Ijipiti me.'

35 "Mosisi wo gie die yine vuodieke Izara vuosisi die di zetine wo, ta die piasi wa di 'Muna yine fu ti jakuun anan ti saryadiiru?' Ama wunuj Nmuj die di vuari di u yi ba nunjandusuru ta gbatu ba taan, ta malaka dieke di nyina wunuj Mosisi jigiri bolinyaabu ma hanjooosi tuka jigiri die sunji wo.

36 Die wunuj Mosisi die yine vuodieke die di vuarina ba a nyuj Ijipiti tungban ma, die u bi tun mamachi tonkpuma Ijipiti tungban ma anan sanja dieke die ba gana a garisi Mugikpuiumunba wa, anan sanja dieke die ba benne haaguj ma wa bina banisi-nusa wa.

37 Mosisi wo gie die bala a yi Izara vuosisi di, 'Nmuj nan daansi tun ni jigij u naazua wunyi siba u tunna mun, u nan yi ni gban gban ni buurin.'

38 Wunuj Mosisi wo gie die di benne anan ti Izara vuosisi lagujku ma haaguj ma. Die u bie wo anan ti choonkusuuba anan malaka dieke die di bala wia a yi wa kunkogin dieke ba wasina Sinayi wa. Mi die u tuo Nmuj miivoli wobalikaaha di u nagi a yi ti choonkusuun anan ti.

39 "Ama die ti choonkusuuba die di zeti ta ka di wa dama ba sunanyile die yinji ga wa Ijipiti me,

40 die wia die ba bal a yi Aroni di 'Mu nmuj a yi ti an ka dia ti nunja. Tunuj ti ka siba wudieke di yine Mosisi, vuodieke di nagina ti a nyuj Ijipiti ma wa.'

41 Sanja mi die ba mu buun siba naraaban, a kaaba a yia ka, ta die die duuga ta bira jadieke ba gban gban ba muna wa anan nuusisi.

42 Die wia Nmuj die di vaa ba a taan di ba jama chujmarisi, siba die di maaguna die wo Nmuj naazualba gbanjku ma wa, di Nmuj baari di:

'Izara vuosi, die ni konana donisi
ta kaaba haaguj ma bina banisi-nusa wa,
daa manuj die ni kaaba yia.

43 Die ni naana naga buun Moloki vuj
ta bi naga chujmaruj Refani niasuj
ta a yi bugile ta jama.

Naa chuan ma n nan vaa ni dataasi vuara ni a nyuj ni tun ma a yaa ni a ga saasaa a poli Biloni.'

44 "Ti choonkusuuba die kpi wo Nmuj vuj haaguri ma ta die daga di Nmuj bie ba jigij. Die ba wunsi ka mun siba Nmuj die di balla Mosisi die wo. Die ka su siba Nmuj die di vana Mosisi die di yene ke die wo.

⁴⁵ Ka kvanj chaan die ti chɔɔŋkɔsɔlba die di kenj nagɔ vuuku a yi ba balli, ta ba tuo ke a yaa ka gara, ta banɔj anan Josua die di kenj kenj gie ta gbatɔ tɔŋbanj diekemba die buuri gaasɔ die di sɔna. Nɔmɔj die di benne ba nɔŋŋa a yagɔ vuosisi a taan wa ta die viiku bie gie denj denj a kenj tɔŋ Davidi sanŋa.

⁴⁶ Davidi berin die di suuli Nɔmɔj nine, ta die kenj jɔsɔ di v vaa v muɔ tigin a yi wonɔj Nɔmɔj vuodieke die di v chɔɔŋkɔsɔj Jakubu Nɔmunɔ.

⁴⁷ Ama wonɔj Davidi buadembɔj Solomoni die di kenj muɔ die tigi.

⁴⁸ “Ti sɔba a baaru Nabadie Nɔmɔj ka bie tige diekemba vuota di muna. Naa sɔ sɔba Nɔmɔj naazɔba die di bala di

⁴⁹ “Ti Yɔmɔtɔj Nabadie Nɔmɔj baaru nɔmɔsikpenj yine n naaru gbanɔj ta tɔŋbanjka gie dɔan di yi n nagɔj jigizielikinj.

Nɔ nan biagɔ a muɔ tigi dieke di muna muɔj a yi muɔj?

Yaa jigidieke n baan nan voosi?

⁵⁰ Daa manɔj die n naana nyinti gie mana?”

⁵¹ “Nɔnɔj nɔ yiwo tɔbɔhagɔritielin, ta nɔ sanjanyile di yaa anan Nɔmɔj pam ta nɔ ka saaga di nɔ wonj Nɔmɔj wa. Nɔnɔj nɔ zetine Nɔmɔj Haalɔsɔ sɔba nɔ chɔɔŋkɔsɔlba die di zetine die wo.

⁵² Nɔmɔj naazɔba wonɔj die wori ta nɔ chɔɔŋkɔsɔlɔj di ka mugisiye. Ta bɔ kɔsɔ Nɔmɔj tuntɔntɔba diekemba die di bɔgɔna balɔ Nɔmɔj Vuokasɔka Masia wa kenin wa. Ta lele nɔ yine vuodiekemba di posine v chɔan ta kɔsɔ wa.

⁵³ Nɔnɔj nɔ yine vuodiekemba die di tuone Nɔmɔj mɔraha a nyɔj malakasisi jigin, ama ta ka saaga a dia ha.”

Die ba tana Sitiiveni tana dene

⁵⁴ Die lagɔkɔ vuosi die di wonna Sitiiveni balɔkɔ die ba juɔ sunyɔnɔj pam ta nɔba ba nyina.

⁵⁵ Ama die Nɔmɔj Halikasɔka die di suuli Sitiiveni, v kɔti v sikpenj a daansɔ nɔmɔsikpenj a ye Nɔmɔj chuulikpenjkrɔn ta ye Yisa di zene Nɔmɔj nuudiiginj chaan.

⁵⁶ Die v baari di, “Ye, n ye arɔzanna sanvanj di yuorine ta vuota Bɔa wa di zie Nɔmɔj nuudiiginj chaan.”

⁵⁷ Die ba wonna na ba keesi anan lɔlɔkrɔn, ta nagɔ ba nuusi a ligi ba tɔba. Womi ba mana die di chɔgɔ a kenj taan a gilin wo bɔnyɔ,

⁵⁸ a datɔ wa nyɔj tɔka lɔgɔj a piili a taa wa tana. Die vuodiekemba die di taana wa tana wa die di vuari ba nyinyeeke dɔan dalvakɔj wonɔj die di dine Sɔɔli di v daansɔma ha.

⁵⁹ Die ba taanana wa die ta die v kenj wa ti Yɔmɔtɔj di, “N Yɔmɔtɔj Yisa, tuo n haaltɔj!”

⁶⁰ Ta sɔɔj ghirigi ta keesi anan lɔlɔkrɔn di, “N Yɔmɔtɔj, da kenj nagɔ ba taalt gie a chɔsɔ ba.” Die v balɔ wa naa ta kpi.

8

¹ Ta Sɔɔli die di saagɔna v kɔsɔla wa.

Sɔɔli die di mugisine Yisa kvanandɔsɔnɔj dene

Dɔnɔj daari mi gbanj gbanj die mugisibɔn die di nan Yisa kvanandɔsɔnɔj die di benne Jerusalemɔ ma; ta ba mana die di nyɔj a jaasɔ ga Judia anan Samaria lɔga mana ama ta va tuntɔntɔba nyina mi.

² Vuodiekemba die di janna Nɔmɔj batan die di guu Sitiiveni ta faasɔ kɔj v kumbu.

3 Ama Sooli die di yaala u chusst Yisa kwanandusurba, ta die gara tige tige, ta yige Yisa kwanandusuruj, dembisi ananj hoguba mana a kenj nyuna ta a yaa ba a lige dansarka sunj.

Filipi die di muslina Yisa wovunaha Samaria ma dene

4 Yisa kwanandusuruj diekemba die di jaast wa die di ga jigijn mana a ga musla Yisa waha.

5 Ta Filipi die di sunj ga Samaria tika ma a ga musli Nmunj Vuovarikuj Masia wia a yi mi vuosisi.

6 Die daadamba pam mi die di kenj a munnj a yuori ba tuba a wonj Filipi baliku, ta bi ye u yinene mamachi wudieke wo.

7 Die jumbiatu pam die di chigt a nyuj daadanj pam ma ananj keesinj pam; ta die nyungban kpiikinj tielinj ananj gbarisi pam die di ye gbaamuj.

8 Die wia die sugfaltuj die di bie Samaria tunj mana ma.

9 Daa wonyi gban die benne tika ma ba wasa wa Simoni ta yaa tunj, sanja a tanj u njanj yie mamachi wuyiike ta a yie vuosisi mamachi, ta die a bala di u yiwo vuokruj.

10 Vuodiekemba mana di benne tika ma, zoolintielinj ananj vuokruuma mana die di yia wa julma ta womma a yia wa. Die ba bala di "Simoni yiwo vuodieke nmuj dieke ba wasanana 'Yiko Nmunj di tariguna.' "

11 Die ba womma a yia wa dama die u yi wo mamachi wuyiikehe a yast ba jigijn.

12 Ama die Filipi di kenj a musli Nmunj naari wovunaha ananj Yisa wia, dembisi ananj hoonj die di saagi u musliku, ta u su ba Nmunj nyaanj.

13 Simoni gbanj gbanj die di yi Filipi baliku yada, die u su wa Nmunj nyaanj. Die u di Filipi kwanj a yese mamachi wokruj diekemba u yinene, di yi wo mamachi.

14 Die Yisa tontontuba die di benne Jerusalemi di wonj di Samaria vuosi tuo wo Nmunj waha a dii, die ba tunj Piita ananj Joon ba jigijn.

15 Die ba gana a ga tugt mi, die ba juust Nmunj a yi ba di ba tuo Nmunj Halikasika,

16 dama die Nmunj Halikasika die ye ka kenj a sunj ba wonyi mana ma; die ba ko su ba wa Nmunj nyaabu ti Yomutienj Yisa saanj ma nyuna.

17 Womi Piita ananj Joon die di nagt ba nuusi a dust ba ma ta ba tuo Nmunj Halikasika.

18 Simoni die di ye di tontontuba di naguna ba nuusi a dust ba ma ta Nmunj di yi ba Halikasika, die wia die u nagt ligire a yaala u yi Piita ananj Joon,

19 ta baari "Ni yi muj gbanj yiko ka gie amu manj kenj nagt n nuuj a dust vuodieke mana ma, u nan tuo Nmunj Halikasika."

20 Ama Piita die di yinji bal wa di "Fonuj nan kpi yori ananj fu ligirehe dama fu yile di fu nan biagt a daa Nmunj piini ananj ligire.

21 Die wia fu nuuj wo ti tuuma ma, dama fu sunjanyile ka vuna Nmunj jigijn.

22 Die wia chigt a nyuj fu sunjanyilibiatu gie me, ta juust ti Yomutienj Nmunj amu u nagt fu sunjanyilibiatu gie a chaa fu,

23 dama n yeye ta fu suuli wo ananj sugbianj ta bianj di suuli fu."

24 Womi Simoni die di bal a yi Piita ananj Joon di, "Ni juust ti Yomutienj a yi muj, amu nyinti gie wonyi mana ni bala wa da kenj kenj n ma."

25 Die ba bala wudieke ti Yomutienj die yine ananj u wovunaha a kpatu, die ba yinji a ga Jerusalemi. Die ba ganana die ba musla Nmunj wovunaha Samaria tunkpanjis pam ma.

Filipi anan Ituopia vuokruu wia

26 Die ti Yomutien malaka die di ken a bal a yi Filipi di "Hagt a ga a daagi sie dieke di nyuna Jerusalemi ta soun gara Gaza wa." Ba ka bi daaga sieku gie lele.

27 Die wia die u hagt a piili choun, die u ganana u ga tuoli Ituopia daayaabu sieku me ta u kule. Die u yiwo vuokruu ta daansi Ituopia hogu naan wa ligire. Die u ga wa Jerusalemi a ga jian Nmuj,

28 ta wa yinji kuli tigin ta kal u toriku me ta duune di data ka ta u karuma gban dieke Nmuj naazua Azaya di maaguna.

29 Die Nmuj Halukasika die di bal a yi Filipi di "Vusi gbige torikuke."

30 Womi Filipi die di chigi a ga gbigeke a wun daa wa di karunnana gban dieke Nmuj naazua Azaya di maaguna wa. Die u piast wa di "Fu siba wudieke fu karunnana chian mun?"

31 Ta u yinji bal wa di, "N baan yi wo lalta a summa ka chian, ntaala vuon dagi mun?" Die wia u jussu Filipi di u ken jualu kala torikuke me anan wa.

32 Die u karunnana wudieke wo yiwo naa di:

"Die u mast wa yii dieke ba yalla a ga di ba korigi,
ta die beri sigisigi siba yiipolu dieke ba naana gobe ka kobiti
ka beri sigisigi die, die u ka yuori u nuan a bal wun.

33 Die ba yiwo viivi, ta zeti di ba kaan dii u sariya vunun.

Ta vuon wori a baan nan biagi a bal u haagisi wia,
dama die ba wolij vuaru wa u miivoli a nyun tunghanka gie me."

34 Daa wa die di piast Filipi di, "Bal mun, munta wia naazua wa die di bala wa? U gban gban u wia yaa vuogaan?"

35 Die Filipi di piili a nyun daa wa die di karunna jigidieke wo u gban gban a bal wa Nmuj wuvunaha yaa gamma Yisa wia.

36 Die ba suna gara sieku me wo, die ba ken tugi jigin kaanu nyaan butan di dba, daa wa die di baaru, "Ye, nyaan wunna bia bala ka kagi mun amu n daa su Nmuj nyaan?" ((

37 Ta Filipi die di bal wa, "Du yi fu yi Yisa Masia yada anan fu sun mana, n nan biagi su fu." Die u yinji bal di, "N yi yada di Yisa Masia yiwo Nmuj Bwadembin mun.")

38 Die daayaaburu di yi ta duunehe di zie, ta wunun anan Filipi die di soun ga nyaabu ma, Filipi die di su wa Nmuj nyaabu.

39 Die ba kenne nyun nyaabu ma wa, ti Yomutien Haalu die di nagi Filipi a nyun mi bunyu, ta daa wa die ka bi ye wo bibra, ta die chun kule anan sugfialu.

40 Filipi die di ken ye ta u bie Azotusi a die di dia ka tugi mana a musla Nmuj wuvunaha, yaa die a ga tugi Siisiria.

9

*Sooli tarigu wia
(Tubma 22.6-16; 26.12-18)*

1 To, Sooli die ko niga nyun di u nan di mugise ta kwa ti Yomutien Yisa kuvandusuru, die u ga Nmuj kukaabutiba jakoun jigin

2 a bal wa di u yi wa gbanu an a dagi vuodieke di yine wo anan yiko dieke u yalla an u ga Damasikusi a ga dagi Nmuj jiamun juone me nyunkura a mu du yi u ken ye vuodieke di duna sie dieke Yisa di daguna, hogu yaa dembin u nan biagi yigi be a yaa ba a yinji ken Jerusalemi.

³ Die ʋ benne sieku me a gara Damasikusi ta keŋ gbigi tika, die chaanʋ die dɪ nyɪŋ ŋmɪŋsikpeŋ a keŋ chaan giliŋ wo bɔnyɪ.

⁴ Womi die ʋ nan tɪŋgbaŋ ta wɔŋ lɔlɔŋ dɪ balala a yɪa wa dɪ, “Sɔɔli, Sɔɔli, bɪa yine fɔ mugise mɪŋ.”

⁵ Die ʋ pɪasɪ dɪ, “Mɪnɪa yine fɔ n Yɔmɔtɪeŋ?”

Lɔlɔku die dɪ baarɪ dɪ, “Manɪŋ Yisa, vuodieke fɔ mugisinene wo.

⁶ Ama hagi a ga tika sɔŋ, mi ba nan dagɪ fɔ wudieke fɔ mɔna fɔ yɪ.”

⁷ Saŋka mi dembiŋ diekemba die dɪ ganana aŋaŋ Sɔɔli wa die dɪ wɪarɪ zie surumm. Die ba wɔŋ wa lɔlɔku ama die ba ka ye vuonj.

⁸ Ta Sɔɔli die dɪ hagi tɪŋgbaŋka ma a yuori ʋ nine ama ta ka yese. Die wɪa die ba yigi ʋ nuuŋ me a yaa wa a ga Damasikusi.

⁹ Damɔɔma ataa die ʋ ka biagi yese. Die daraa gie nɪŋ mana die ʋ ka dii jaan yaa a nyuu jaan mana.

¹⁰ Die Yisa dɪdɪsɪrɔ wɔnyɪ die benne Damasikusi ma ba wasa wa Ananiasi, ta tɪ Yɔmɔtɪeŋ die dɪ wa wa daansa sɔŋ dɪ, “Ananiasi!”

Die ʋ yɪŋŋi a baarɪ dɪ, “Manɪŋ n wɔnna n Yɔmɔtɪeŋ.”

¹¹ Tɪ Yɔmɔtɪeŋ dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “Gɔmɪsɪ ga sie dieke ba wasɪnana Sɪeŋ-tɔgɪsɪku ma a ga Judasi tigiŋ me a pɪasɪ daa dieke dɪ nyɪna Taasusi ʋ saan dɪ dɪ Sɔɔli wa wɪa. ʋ juusa Nɪmɪŋ lele gie.

¹² Die Sɔɔli daansa sɔŋ, ʋ ye daa wɔnyɪ ba wasɪnana Ananiasi dɪ kenne juu a nagɪ ʋ nuusi a diisi ʋ ma, a mɔ ʋ nan bɪ yese bɪbra.”

¹³ Ananiasi die dɪ yɪŋŋi balɪ dɪ, “N Yɔmɔtɪeŋ, vuosi pam wɔŋ balɪ mɪŋ daa wa gie wɪa, yaa gamma wɔbɔtaŋ diekemba ʋ yinene fɔ vuosi dɪ benne Jerusalemɪ ma wa.

¹⁴ Ta ʋ wa keŋ giɛna aŋaŋ Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɔ yiko dɪ ʋ yigi vuodieke mana dɪ wasɪnana fɔ saanj.”

¹⁵ Ama ta tɪ Yɔmɔtɪeŋ die dɪ balɪ dɪ, “Fɔnɪŋ fɔ ko gamma, dama wɔnɪŋ maŋ wɔarɪ dɪ ʋ tuma n tuuma, ta vaa buurigaasɪ aŋaŋ ba naakpɪuma aŋaŋ Izara vuosi mana summa n saanj:

¹⁶ ta manɪŋ n nan dagɪ wa gbalɪgɪ diekemba mana ʋ bala ʋ gbalɪgɪ n saanj chɪaŋ ma.”

¹⁷ Die wɪa Ananiasi die dɪ ga a ga juu tigiri me a nagɪ ʋ nuusi a diisi Sɔɔli ma, ta baarɪ dɪ, “N nɔmbɔa Sɔɔli, tɪ Yɔmɔtɪeŋ Yisa vuodieke dɪ nyɪna fɔ jigɪŋ sieku me wo saŋŋa dieke fɔ kennene giɛna wa tunna mɪŋ amɔ fɔ nan bɪ ye bɪbra ta suuli aŋaŋ Nɪmɪŋ Halukasika.”

¹⁸ Lele womi jaan kaanɪ die dɪ sɪna sɪba zaasɪŋ hagɪtɪ die dɪ nyɪŋ Sɔɔli nine me a nan, die ʋ bɪ biagi yese bɪbra. Die ʋ hagi a zie, ta ba sɪ wa Nɪmɪŋ nyaanj.

¹⁹ Die ʋ dii nyindiike ta ʋ hagiŋŋ dɪ yɪŋŋi keŋj.

Sɔɔli die dɪ mɔvɪhna Yisa wɪa Damasikusi ma dene

Saŋka mi Sɔɔli die dɪ wɪarɪ Yisa dɪdɪsɪrɔŋ dɪ benne Damasikusi ma wa jigɪŋ daraa ale,

²⁰ ta die ga Nɪmɪŋ jɪamɪŋ juone me lagɪ lagɪ a ga mɔɔla Yisa wɪa dɪ, “Yisa seŋ yiwɔ Nɪmɪŋ Bɔa.”

²¹ Vuodiekemba mana die dɪ wɔnna wa wɔ die dɪ yɪ be mamachi ta ba pɪasa dɪ, “Da daa wa gie die benne Jerusalemɪ ma a kwa vuodiekemba die dɪ wasɪnana saarɪ gie wo? ʋ ka keŋ giɛna dɪ ʋ yigi wo Yisa dɪdɪsɪrɔŋ ta nagɪ ba a yɪŋŋi ga yɪ Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɔba nyɪŋkɔraha?”

²² Ama ta Sɔɔli mɔɔlɔku die dɪ a ko gɔta aŋaŋ Nɪmɪŋ hagiŋŋ, ʋ mɔɔlɔku die dɪ dagɪ dɪ Yisa seŋ yiwɔ Nɪmɪŋ Vuɔvɔarɪkɪrɪ Masia wa ta chɪla die dɪ

41 Piita die dı tıntı v nuuŋ a suŋŋi wo v haŋı zie ta wa kpihögubaha aŋaŋ Yisa dıdısırtıŋ banıŋ ba a naŋı wa daŋı ba dı v yinŋi keŋ wo v miivoli me muŋ.

42 Wuırtı gie die dı dıa ga Joopa mana ma ta vuosi pam die dı yi tı Yomötienŋ Yisa yada ta dı v sienŋ.

43 Piita die dı wıarı a bie Joopa ma a yuası; die v bie wo daa wönyı die dı wönsınana gbanıtı ba wasa wa Simoni tigin me muŋ.

10

Piita aŋaŋ Koniliawosi wıa

1 Die daa wönyı die benne Siisiria ma ba wasa wa Koniliawosi, die v yiwo sojasisi jakuŋ ta pögılı sojasisi köbuga v chaaku ma. Die ba wasa v chaaku Itali tuŋgban chaanŋ.

2 Die wönuŋ aŋaŋ v derŋ mana die jiama Nmuŋ ta chiŋa Nmuŋ. Die v kpaŋŋı v gbanıŋ pam a suŋŋe juu vuosi zöolntielibe, ta die juusa Nmuŋ sanŋa mana.

3 Daanŋ kaanı die agbaa die dı nıŋına a tıaŋ hawaı ataa die v daanı a ye Nmuŋ malaka dı kenne juu v jigin a balı a yı wa dı, “Koniliawosi.”

4 Koniliawosi die dı yene malakaka die nmaamuŋ dı yigi wo, ta v baarı dı “N Yömötienŋ, dı bıa?” Die malakaka dı yinŋi a balı wa dı, “Nmuŋ tuo fı juusuŋ muŋ aŋaŋ fı yınana zöolntielin piini diekemba ta bı tınsı fı wıa.

5 Lele, tuŋ dembisi batanŋ aŋ ba ga Joopa ma a ga wa daa wönyı saanŋ dı dine Simoni Piita.

6 V yiwo chaanu v bie gbanıwönsırv dieke ba wasınana Simoni tigin, ta v tigiři dı gbigi muŋkpuıı.”

7 Die malakaka die dı balala wıaha a yıa wa die dı yinŋi ga ta va wa, womi die Koniliawosi die dı wa v tontuntıŋ bale aŋaŋ sojasisi wönyı, vuodieke die dı jianna Nmuŋ ta bı yi v gbanıŋ gbanıŋ gbıgbarıtu wönyı.

8 Die v balı ba wudieke dı yine, ka kuvaŋ chaanŋ v tuŋ ba Joopa ma ma.

9 Ka tönvöusa die ba benne sieku me a gara wa a keŋ gbigi Joopa, sanŋa ma Piita die dı ga jualı kösuŋ sikpenŋ agbaa sanŋa dı v juusuŋ Nmuŋ.

10 Köŋ die dı keŋ yigi wo, die v yaala jaanŋ dı v dii; die ba yene dige nyindiikehe die v daansı.

11 Ta die a ye nmuŋsikpenŋ dı yuorine, ta jaanŋ kaanı dı keŋ süna a sü süba garıteelikinŋ ba yigine ka kuvaŋa anısa wa a yaa keŋ süna tuŋgbanı.

12 Die ka ma döŋıı yiri yiri aŋaŋ nyindiekemba dı vuunene tuŋgbanı aŋaŋ nembisi.

13 Ta die v wöŋ löluŋ dı balala a yıa wa dı, “Piita, haŋı a küv a ŋöbı!”

14 Ama Piita dı yinŋi balı dı, “N Yömötienŋ, aayı, n ye ka ŋöbı jadieke tı chvarına.”

15 Die lölıku dı bı balı yı wa bıbra dı, “Da keŋ wa jadieke Nmuŋ dı yine kası jadıngıtıŋ.”

16 Naa die yiwo bötaa, ta die jaabu dı yinŋi a ga jualı nmuŋsikpenŋ.

Vuodiekemba dı kana ka yi juu vuosi die dı kenne yi Yisa kuvaŋandısırtıŋ dene

17 Piita die ye ko yile v daansıku chiŋaŋ, die Koniliawosi die dı tönna dembinŋ diekemba ba die dı ye Simoni tigiři dı benne jigidieke a keŋ zie ka sanvarı tuŋ,

18 a wa a pıası dı, “Chaanu bie giena v saanŋ dı dı Simoni Piita muŋ?”

19 Ama Piita die ye ko mia u baar yi die a siba daansiku chian, ta Nmuti Haalu di bal yi wa di, "Womma dembisi bataa bie giena a di dia a yaala fu.

20 Die wia hagi a suti ga ta da chuli di fu anan ba ga, dama manin n tonna ba."

21 Naa chian ma, Piita die di suti a ga bal dembisi di, "Manin ni yaala wa. Bia wia ni ken?"

22 Ta ba yinji bal di, "Jakuti Koniliawosi tonna ti. U yiwo vuovutin ta jama Nmuti ta Juu vuosi mana di faasi ya wa julma pam. Nmuti malakasisi kaani die di bal a yi wa di u wa fu a ken u tigin me amu u nan wun wudieke fu yalla di fu bal."

23 Die Piita di yaa ba a juu gbaan, die ba dua mi tin di vin.

Tin die di vutna u yi siri wutin anan ba di ga; die u chanchaliba batan die di benne Joopa ma wa die di beeli wo.

24 Die ka tonvusa die ba ga tugi Siisiria ma, jigidieke Koniliawosi anan u den anan u zualin die di kalna a chusa wa.

25 Die Piita die di dina baa u juu gbaanjku sin, ta Koniliawosi die di ken tuoli wo sanbari ma, ta suti gbirigi u nutja anan julma.

26 Ama ta Piita die di baari di, "Hagi, dama n gban gban n yiwo vuota."

27 Piita die ko bala wia a ya Koniliawosi ta die a ga juo tigiri me, a die ye vuosi pam di lagisna a kal.

28 Die u bal a yi ba di, "Ni gban gban ni siba a baari tin Juu vuosi mira ka yi wa sien di ti lagin yaa a kaagi vuodieke di kana a ka yi Juu vuton, ama Nmuti dagi mut di n daa zetime vuton u kana ka yi Juu vuoke wia.

29 Die wia ni tonna a wa mut wa man ken ta ka zetiye. Lele ni vaa n piast ni, 'Bia wia ni tin a wa mut?' "

30 Koniliawosi die di baari di, "Deeri kanin wa sanja gie gban gban agbaa di niguna a tin hawast ataa die man juusa Nmuti n tigiri me, womi man ye daa wunyi di yeegine nyinyigisa di kenne zie n nutja,

31 a baari di, 'Koniliawosi! Nmuti wun fu jusun ta tinsi piini dieke fu yunana zoolntielibe.

32 Die wia, tin vuton an u ga Joopa ma a ga wa daa wunyi ba wasina Simoni Piita. U yiwo chaanu a bie Simoni gbanwonsuru wa tigin me vuodieke tigiri di gbigne mugru.'

33 Die wia man tin a wa fu lagin wa, ta fu dian fu kpanji fu gban a ken. To, ti mana bie wo Nmuti nutja di ti wun wudieke mana ti Yomutien di yina fu nban di fu bal ti."

Piita wabalika

34 Die wia Piita die di piili a bala di, "Lele n wa siba di di yiwo wusie di Nmuti ka luge,

35 ama u tuose buurin nin mana vuodieke di chigunana wa ta yie wudieke di mvna.

36 Ni siba di Nmuti die yi wa Izara vuosi wudieke di dagina wovunaha wia, di Yisa Masia ma tin anan Nmuti di bi nansi anan tan; wutin Yisa Masia yiwo ti mana Yomutien.

37 Ni wun siba wudieke mana die di yine Judia mana ma ma mut. Die waha gie mana die piili wo Galili me, Jon die di bala di vuton mana tuo Nmuti nyaan sula kvan chaan.

38 Nmuti die nag wa u Halikasika anan hagin a yi Yisa, vuodieke di nyuna Nazeriti wa. Die u bie wo Yisa jigin sanja dieke die u dina di dia

a tuma tɔnɔtuna a yɪa vuosi ta gbaama vuodiekemba die dɪ benne Sitaani nuusi me.

³⁹ Tɪ mana die ye Yisa die dɪ yine wudieke Jerusalemi tɪŋ ma aŋaŋ Juu vuosi tɪghaŋɪŋ ba mana, ta tɪ yiwo ɔ daansɪatielinj. Die ba kpaasi wa wa dagarikɪŋ ma die ɔ kpi.

⁴⁰ Ama ta Nɪmɪŋ die dɪ sɔgɪrɪ wa kumbu me daraa ataa daraaŋ ta yi ɔ haɣɪ ta tɪ ye wo ɔ seŋ yi vuota.

⁴¹ Daa vuonj mana die yene wo. Die dɪ yiwo tɪnɪŋ vuodiekemba die Nɪmɪŋ dɪ vɔarɪna dɪ tɪ yi ɔ daansɪa tielinj die yene wo, ta die die ta nyuo aŋaŋ wa ɔ kumbu sɔgɪrɪŋ kɔaŋ chaaŋ.

⁴² Nɪmɪŋ die yɪ tɪ nɔaŋ dɪ tɪ mɔsɔlɪ aŋaŋ nɪŋŋmɪna a yɪma vuosi dɪ Yisa yine vuodieke ɔ vɔarɪna dɪ ɔ yi vuodiekemba dɪ benne ba mɪsɪ ma aŋaŋ kunti sariya diiru.

⁴³ Nɪmɪŋ naazɔamba mana die baari dɪ vuodieke nɪŋ mana dɪ yine Yisa yada, Nɪmɪŋ nan naɣɪ ɔ taali a chaa wa Yisa wa saan ma.”

Vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi die dɪ tuone Nɪmɪŋ Halikasika dene

⁴⁴ Piita die dɪ yene ko bala wɪaha ta die Nɪmɪŋ Halikasika die dɪ keŋ a sɔŋɪ vuodiekemba mana die dɪ wɔnnana ɔ wɔbalɪkaha ma.

⁴⁵ Die dɪ yi Yisa dɪdɪsɪrɪŋ diekemba dɪ yine Juu vuosi ta beeli Piita a nɪŋ Joopa a keŋ wo mamachi aŋaŋ Nɪmɪŋ die dɪ naɣɪna ɔ piini dieke dɪ yine ɔ Halikasika a yi vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi wo.

⁴⁶ Dama die ba wɔŋ ba dɪaŋ ba balɪnana wɔbalɪki gaasi ta bɪra Nɪmɪŋ saan. Womi Piita dɪ baari dɪ,

⁴⁷ “Vuosi gie tuo wo Nɪmɪŋ Halikasika sɪba die tɪ tuone die wo, vuonj beri a baan bɪaɣɪ kagɪ ba dɪ ba daa sɪ Nɪmɪŋ nyaan?”

⁴⁸ Die wɪa die ɔ yi nɔaŋ dɪ ba sɪ ba; die ba sɪ ba Nɪmɪŋ nyaan Yisa Masia saan ma. Die wɪa die ba balɪ Piita dɪ ɔ wɪrɪ ba jigɪŋ daraa ale.

11

¹ Saŋka mi die Yisa tɔntɔntɪba aŋaŋ Yisa dɪdɪsɪrɪba die dɪ benne Judia lɔga mana die dɪ wɔŋ dɪ vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosisi gbaŋ tuo Nɪmɪŋ wɪaha.

² Die wɪa Piita die dɪ yɪŋŋine a keŋ Jerusalemi ma, Juu vuosi vuodiekemba die dɪ yine Yisa dɪdɪsɪrɪŋ batan dɪ piili a nɪga nunhagɪrɪŋ aŋaŋ wa. Die ba yaala vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi ta yi Yisa dɪdɪsɪrɪŋ gobi ba kola,

³ ta baari dɪ, “Fɔnɪŋ ga bie wo vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi ta die aŋaŋ ba gbaŋ.”

⁴ Womi Piita die dɪ piili a bala ba wudieke gbaŋ gbaŋ die dɪ yine dɪ:

⁵ “Die n bie wo Joopa tɪŋ ma a jɔusa Nɪmɪŋ ta keŋ a ye ŋmɪsɪkpeŋ dɪ vuorine ta jaan kaanɪ dɪ sɪna sɪba garɪteelikɪŋ dɪ kenne sɔŋɪ n jigɪŋ.

⁶ Die n daansɪna ka sɔkɔ die man ye tiginj dɔŋɪsɪ aŋaŋ haagɪŋ dɔŋɪsɪ aŋaŋ nyinvuuke aŋaŋ nembisi.

⁷ Ta die man wɔŋ lɔlɔŋ dɪ balala yɪa mɪŋ dɪ, ‘Piita, haɣɪ a kɔs nyinti gie a ŋɔbɪ.’

⁸ Die man yɪŋŋi a balɪ dɪ, ‘N Yɔmɔtɪen n kaan bɪaɣɪ yi die, n ye ka ŋɔbɪ jadieke tɪ chɔarɪna.’

⁹ Ta lɔlɔkɔ dɪ bɪ nɪŋ arɪzanna ma a balɪ yɪ mɪŋ bɪbra dɪ, ‘Du yi Nɪmɪŋ dɪ keŋ baa dɪ jaan vɪna aŋaŋ diile da keŋ baa ka ka mɔ aŋaŋ diile.’

¹⁰ Naa die yiwo die bɪtaa, ta jaabu mana die dɪ yɪŋŋi ga arɪzanna ma.

11 “Lele womi dembisi bataa die dɛ nyɩna Siisiria dɛ keŋ zie tigi dieke n benne wo sanvari tɩŋ.

12 Die wɩa Nɩmɩŋ Halikasika die dɛ balɩ yɩ mɩŋ dɛ n gamma anan ba ta da vaa ka mugisi mɩŋ. Womi Yisa dɛdɛsɩrɩŋ bayɔbaba diekemba die dɛ benne Joopa ma die dɛ beeli mɩŋ tɛ ga Siisiria a ga Koniliawosi tigin,

13 ɔ balɩ tɩ dɛ Nɩmɩŋ malaka nyɩnna ɔ jigɩŋ. Dɩ ɔ tɩŋ an ba ga Joopa a ga wa vuon wɔnyɩ saan dɛ dine Simoni Piita.

14 Dɩ Piita wa nan balɩ wa wɔnɩŋ anan ɔ tigin vuosi mana dɛ baan nan yi die a ye gbatɩaanɩŋ.

15 “Die n piiline a bala wa, die Nɩmɩŋ Halikasɩ die dɛ a keŋ a sɔŋ ba ma sɩba die dɛ kenne sɔŋ tɩ ma piiliku me wo.

16 Mi die man tɩnsɩ tɩ Yɔmɔtien Yisa die dɛ balla dɛ, ‘Jɔɔn die sɩwa anan nyaan ama Nɩmɩŋ nan su nɩ anan ɔ Halikasika.’

17 Dɩ yi Nɩmɩŋ dɛ yɩ banɩ vuodiekemba dɛ kana ka yi Juu vuosi piini dieke die ɔ yɩna tɩ sanɩa dieke tɩ yine tɩ Yɔmɔtien Yisa Masia yada wa; mɩna yine mɩŋ dɛ n kagɩ Nɩmɩŋ dɛ ɔ da yi wudieke ɔ yaalala ɔ yi?”

18 Die ba wɔnna Piita balɩwa, die ba ka bɩ nɩgɩ nɩnhagɩrɩŋ ta piili a bɩra Nɩmɩŋ a bala dɛ, “Lele Nɩmɩŋ vaa vuodiekemba dɛ kana ka yi Juu vuosi dɛ ba vaa ba tɔmbɩtɩ ta yi Yisa dɛdɛsɩrɩŋ ta ye miivoli dieke dɛ wone kpatɩŋ.”

Yisa dɛdɛsɩrɩŋ Antiyoku ma wɩa

19 Die Sitiiveni kɔula kɔan kɔan mugisibɩan die dɛ keŋ Yisa dɛdɛsɩrɩŋ ma die ba chɩgɩ jaasi jigɩŋ mana. Die batan die chɩgɩ ga Fonisia anan Saapurusi anan Antiyoku ta die mɔɔla Yisa wɩa a yɩa Juu vuosi nyɩna ma.

20 Ama Yisa dɛdɛsɩrɩŋ dieke dɛ yine Saapurusi vuosi anan Saarini vuosi die dɛ ga Antiyoku a ga mɔɔla tɩ Yɔmɔtien Yisa wɔwɩnaha a yɩa vuodiekemba dɛ kana ka yi Juu vuosi.

21 Die Nɩmɩŋ hagɩrɩŋ die dɛ bie ba jigɩŋ, die vuosi pam die dɛ tarɩgɩ ba berɩŋ ta yi Yisa yada.

22 Die Yisa dɛdɛsɩrɩŋ diekemba dɛ benne Jerusalemi ma wa dɛ wɔŋ wudieke dɛ yinene wo, ta die tɩŋ Banabasi Antiyoku ma.

23 Die ɔ gana a ga tugɩ mi a ye Nɩmɩŋ dɛ sunɩine be die wo, ɔ sɔŋ die dɛ fɩalɩ ta die ɔ kpanɩtɩ ba mana dɛ ba da vaa Yisa kɔan dɩsɩŋ.

24 Banabasi die yiwo vuovɩrɩŋ ta yaa yada pam ta suɩli anan Nɩmɩŋ Halikasika, die vuosi pam die dɛ keŋ yi Yisa yada ta bɩrɩŋ ɔ dɛdɛsɩrɩŋ.

25 Die Banabasi dɛ ga Taasusi dɛ ɔ yaalɩ Sɔɔli.

26 Die ɔ yene wo wo, die ɔ yaa wa a yinɩŋ keŋ Antiyoku, mi ba bale wo mana die dɛ nagi bɩŋ mɔɔmɩŋ a laguma anan Yisa dɛdɛsɩrɩba ta dagɩ vuosi pam mi Nɩmɩŋ wɩa. Die dɛ yiwo Antiyoku ma die ba wolɩŋ wa Yisa dɛdɛsɩrɩŋ dɛ, “Kirisito vuosi.”

27 Die sanɩa mi gban gban die Nɩmɩŋ naazɔalɩŋ batan die dɛ benne Jerusalemi ma dɛ keŋ Antiyoku.

28 Ba wɔnyɩ saan die yine Agabusi, ta Nɩmɩŋ Haalɩŋ die dɛ sunɩi wo ɔ balɩ dɛ kɔŋ bɩan nan nan jigɩŋ mana dɩna ma. Die dɛ keŋ yi mɩŋ sanɩa dieke Kolodiasɩ dɛ yine naakɩrɩŋ.

29 Die Yisa dɛdɛsɩrɩŋ dɛ benne Antiyoku ma wa die dɛ san dɛ ba nan sunɩi ba nɩmballɩ diekemba dɛ benne Judia ma, dɛ vuon mana chɩasɩ ɔ baan nan bɩagi die.

30 Die ba yi die a nagɩ ligirehe a tɩŋ Banabasi anan Sɔɔli dɛ ba yaa ga yi Yisa dɛdɛsɩrɩŋ nyɩŋkoraha dɛ benne Judia ma.

12

Herodi die di mugisine Yisa didusirij dene

¹ Sanja gie mi gban gban naakpuij Herodi die di mugise Yisa didusiriba batan.

² Die u yi sojasi nwan ba gobi Jemisi, Joon nmbua sikpen anan jubwan.

³ Die u yene ta Juu vuosi sugiti fiatiya wa anan wudieke u yine wo, die u vaa ba yigi Piita sanja dieke ba dinene paanu dieke ba kana ka naga daboti a yie wo duogaka.

⁴ Die u yigine Piita wa kpatt wa u yi ba ligi wo dansarika ma ta yi nwan di sojasi lagumij lagumij bunusa gbara wa a tariguma tan. Die lagumij mana die yiwo sojasi banusa. Ta a yile siba u vuaru wa gasitijaku duogaka sanja a dii u sariya yaalij ma.

⁵ Die wa, die Piita die di bie dansarika ma ta Yisa kwanandusiriba die di faasi a juusa Nmuj a yia wa.

Malaka die di vvarina Piita a nyij dansarika soj dene

⁶ Die tun di bala ka von an Herodi nagu Piita a yi vuosisi, dunij daari yuku mi die Piita di ye ko bobu anan choruma a dva guora sojasi bale sunsoj. Die ba bobu choruma kaani anan sojasi wonyi u nuudiigin chaan ta kaani dian di bobu u nuugalij chaan sojasi ta sojasisi batan dian di gbari dansarikaka sanvadaan.

⁷ Womi ta Nmuj malaka die di ken nyij, ta chaanij di chaan dansarika ka ma. Die malakaka di don don Piita bunprijan ma a sugiri wa ta baari di, "Hagu lagu lagu!" Ta u hagu. Die u hagina wa, choruma ha di nyij u nuusi me a nan.

⁸ Malakaka di bal wa di, "Munji bobu fu gbanij ta suv fu nura." Piita di yi die. Die malakaka di bi bal di, "Yeegi fu jayeekin a dia mun."

⁹ Piita die di di malakaka a nyij dansarika ka ma, ama die u ka siba di u daansa mun yaa ka senj yie mun.

¹⁰ Die ba ga garisi nunjan sojasisi die di gbaruna wa anan banij ba die di diisine wo ta die ken tugi kotti gbiabi dieke di benne gaamij ma die di yuorinene a juo tika soj, die ka gban gban ka yuori. Die ba chuj a nyij a chuj a suna siekpuku ma womi malakaka die di bia ta va Piita.

¹¹ Die Piita di wa munji wudieke di yinene wo ta baari di, "Lele n siba a baari di senj yiwo wusie, di Nmuj tunna u malaka u ken vuaru mun a nyij Naan Herodi nuusi me, ta bi vuaru mun a nyij Juu vuosisi die di yilinene di ba yi mun die wo mana mana ma ma."

¹² Die u munjuna naa wa, die u ga Joon Maki nun Meri tigin. Die vuosi pam die lagisna mi a juusa Nmuj

¹³ Piita die di ga kpaasi sanvatu ta havvubij wonyi die di yine tuntuntu mi ta Roda die di ken di u ye vuodieke di kpaasinana wa.

¹⁴ Die u munjuna Piita loluku die di yiwo nansij die u chigi a yinji a ga ta ka yuori sanvatu, a nata a baari di, "Piita zie sanvatu tun."

¹⁵ Die ba bal wa di, "Juo yunyaatu." Ama die u kpanji u gban a bala di di yiwo wusie. Die ba baari di, "Di nan yiwo u malaka."

¹⁶ Ta Piita die di ye ko a kpaasa sanvatu, die ba ga yuori a ye wo, die di yi be mamachi.

¹⁷ Die u koti u nuun di ba tari wati, ta bal ba ti Yomotien di yine die a vuaru wa a nyij dansarika ka soj. Ta die bal di, "Ni bal Jemisi anan Yisa didusiriba batan ba wudieke di yine." A kwan chaan u nyij mi a ga jigigaan.

18 Die tunj di vubna sukubuj die di faasi mugisi sojasisi die di gbaruna wa. Die ba piasa tanj di, "Bta yine Piita wa?"

19 Naan Herodi die di yi nuanj di ba yaalt wa, ama die ba ka ye wo. Die wia die v vaa ba piast gbigbarituba wopiasika ta die yi nuanj di ba kub ba. Naa kubanj chaan, Naan Herodi die di nyuj Judia a suban ga Siisiria a die yi daraa ale mi.

Herodi kunj wia

20 Herodi die di ju sunyuruj ananj Taya ananj Sidoni vuosi; die wia die ba laguj tanj di ba ga ye wo. Die ba woluj ye Bilasitusi di v sunji be, die v yiwo vuodieke die di yine naan wa tigiri nyujkoraha wonyi. Die ba kenj ga Herodi jigij a ga nigi nuwocuj di v vaa sugifaluj bemme ba sunsuj dama Taya ananj Sidoni die yese ba nyindiike a nyuna naan Herodi tungbanj ma.

21 Die naan Herodi die vuari daanj a zienj, die daari di tuguna wa Herodi die di yeegi v naala nyinyeekipuma, ta nyuj kali v naan gbanji mama ta bal wia a yi vuosisi.

22 Die vuosisi die di nati a baari di, "U lohiku su sba nmuj daa vuota."

23 Lele wo mi Nmuj malaka die di vaa yuagubianj di yigi wo, die v nyuuti die di suuli ananj gbariti a nyuo wo v kpi dama die v ka yi Nmuj kanuj julma ka mi.

24 Ama sanjka mi die vuosi pam die di wuj wiaha ta yi yada.

25 Sanja dieke Banabasi ananj Sooli die di kpatuna ba tuomaha dieke die ba gana di ba yiwo, die ba nagi Joon Maki a guti ba ma a nyuj Jerusalemi a ga Antiyoku.

13

Nmuj Halikasika die di vuarina Banabasi ananj Sooli dene

1 Antiyoku ma, die Nmuj naazvaluj ananj didaguruj batanj die bie wo Yisa didusuruj sunj; die ba yine Banabasi ananj Simiani (vuodieke die ba wasnana Daasobuluj), ananj Lususi, vuodieke di nyuna Sarene ananj Manani (vuodieke die ba laguj na a wubi ananj Naan Herodi die ba yine ballubisi) ananj Sooli.

2 Daanj kaan di die ba janna ti Yomotienj ta bobu nuaha, Nmuj Halikasika die di bal a yi ba di, "Ni vuari Banabasi ananj Sooli anj ba tunj tunj dieke wia n wana ba wa di ba tunj wa."

3 Naa kubanj chaanj die ba bi bobu nua ta juusi Nmuj ta nagi ba nuusi a dusi ba ma ta die taanj ba ba ga.

Saapurusi tinj wia

4 Sanja dieke Nmuj Halikasika die di tunna Banabasi ananj Sooli wa di ba ga tunj v tuomaha, die ba suban ga Selusia ma a nagi haaruj a ga Salamasi, tugdieke die benne Saapurusi tungbanj ma.

5 Die ba tuguna Salamasi ma wa die ba ga juu juu vuosi Nmuj jiamuj juone me a ga musli Nmuj wiaha mi. Die Joon Maki die bie mi a yi ba susunjiru.

6 Ka kubanj chaanj die ba nyuj Salamasi ma ta die a dia a tianj ga tugj Pafosi. Mi die ba haari daa wonyi die di yine yujanvuonj v saanj di di Bajaasusi, ta yi juu vuodieke die di gaanana vuosi di v yiwo Nmuj naazva.

7 Die v yiwo tungbanjka mi jakubuj Sejusi Pcolusi zva. Die jakuburi die yiwo yantienj ta die tunj wa Banabasi ananj Sooli di ba kenj a bal Nmuj wia anj v wuj.

8 Ama die yunjanvuoke, vuodieke die di dine Elimasi Giriiki jabalikun ma wa die ka saagi a yi ba: ta die mia di v kagi jakuuri an v daa ken yi Yisa yada.

9 Womi die Nmun Halukasi die di suuli Sooli vuodieke die di buna a di Pooli, die v daansi yunjanvuoke die

10 ta balu wa di, "Fonun fu yiwo Sitaani bua ta bi yi tunvuna mana dataan ta suuli anan wobiati yiri yiri mana, ta mia sanja mana di fu tarigi Nmun wusie wabalikaha a yi nmunchibisi.

11 Lele Nmun baa v datu fu tubun ta vaa fu yun ta kaan di yese daraa ale."

Lele womi die muligisobilun di nan daa wa nine me ta v di dia a gaba a yaala vuodieke di baan nan yigi v nuun me.

12 Die jakuuri di yene wudieke di yine wo, die v yi Yisa yada, dama die di faasi yiwo mamachi anan wudieke ba dagnana yaa gamma ti Yomutien ma wa.

Antiyoku dieke di benne Pisidia tungban ma wia

13 Naa kuvan chaan die Pooli anan v chanchaalba die di nagu haarun a nyun Pafosi me a ga Pega di benne Pamifilia tungban ma, mi die Joon Maki di vaa ba ta yinji ga Jerusalemi.

14 Die ba nyun Pega a tian ga Antiyoku di benne Pisidia tungban ma. Die davusikuru daari die ba ga juu Nmun jiamun juoku me a sunu kalu.

15 Die ba karinna Mosisi muraha sun anan Nmun naazvalba maagiku sun a kpati wa, Nmun jiamun juoku sun nyunkuraha di balu ba di, "Tu nimbali, du yi ni yaa wovuna a baan nan balu yi vuosisi gie ni balu."

16 Womi Pooli die di hagi zie ta a koti v nuun ta piili a bala di:

"Nunun Izara vuosi anan vuodiekeba mana di janna Nmun dieke Izara vuosi di janna, nu womma mun.

17 Tunun Izara vuosi Nmun die vvaruna ti choonkushiba a yi ba faasi dala sanja dieke die ba benne Ijipiti me a yi chaamba wa. Wounun Nmun die vvaruna ba a nyun mi anan v hagirun.

18 Ta die daansi ba buna banisi-nusa sanja dieke die ba benne hagirun ma, anan ba dene ka tuo v nvari mana.

19 Die ka kuvan chaan die v chvusi buurin ayupoyi die di benne Keenani tungban ma ta die vaa v gban gban v vuosi Izara vuosi di su.

20 Waha gie mana die yiye mun buna kobisi-nusa anan banisi-nu sunun.

"Sanja dieke ba sina tungbanka, Nmun die di yi ba nunhandusunun di ba dii ba nunja a ga tugi sanja dieke Nmun naazva Samuli di kenne.

21 Naa kuvan chaan die ba bi ken piasi Nmun naazva Samuli di v yi ba naan, die wia, Nmun die di vvari Sooli, Kisi bua vuodieke di nyuna Benjamani buurin ma di v yi ba naan. Die v yiwo ba naan buna banisi-nusa.

22 Die Nmun di ken wuuri v naari ta vaa Davidi di dii naari. Naa die Nmun di balu yaa gamma Davidi ma di, 'Davidi, Jese bua wa yine daa dieke chanchaalun n yaalala, v yie wudieke mana n yaalala di v yi.'

23 Nmun die di yi nvan di Davidi haagisi ma vuon wonyi bala v ken a gbatu Izara vuosi a taan, wounun vuoke mi yine Yisa.

24 Ama Joon die di wolin ken a musu a yi Izara vuosi mana di ba vaa ba tumbiati an v su ba Nmun nyaabu, ka kuvan chaan Yisa die di wa ken.

25 Die Joon tubmaha die di gbine kpatun die v piasi vuosisi di, 'Muna ni yile di yi ye? N ka yi Nmun Vuovarikun Masia wa. Ni womma, wounun v baa v ken wo n kuvan chaan ta man ka mu di n vvari v nura gban.'

26 “Lele, nɔnɔn Abarahami haagɔsɩ anjan nɔnɔn vuodieke dɩ kana ka yi Juu vuosi ta bie giena a jama Nɔmɔn, nɩ wɔmma wudieke Nɔmɔn dɩ yɩna tɩ dɩ ka daga tɩ baan nan yi die a ye gbatitaanɔn dama ka yiwo vuonɔn mana sɩtɩ.

27 Die vuodiekemba die dɩ benne Jerusalemi ma anjan ba nyɩnkɔraha die ka sɩba a baari dɩ Yisa yine Gbɩgbatitaantɔ wa, ta ka bɩ sɩba Nɔmɔn naazɔalɩba wɔbalɩkaha ba njaana karɩma davɔɔsikɩn daanɔn mana wa chɩan. Die wɩa die ba balɩ a chɩɔsɩ wa sɩba Nɔmɔn naazɔalɩba die dɩ bala die wo.

28 Anjan die ba kana a ka ye wudieke v yine a chɩɔsɩ wa ta mɩ dɩ ba kɔɔ wa wa mana, ama die ba balɩ a yɩ Palitɩ dɩ v yi ba kɔɔ wa.

29 Die ba yine wo wudiekemba mana Nɔmɔn gbanɩkɩ dɩ bala yaa gamma v ma wa a kpɩatɩ wa, die ba nagɩ wa a kenɩ sɔɔnɩ dagariɩkɩ ma a nagɩ wa a ga sɔɔnɩ dɔanɩ vɔɔnɩ ma.

30 Ama ta Nɔmɔn die dɩ sɔgɩrɩ wa kumbu me.

31 Die v nyɩn vuodiekemba die dɩ dɩna v kɔanɩ a nyɩn Galilɩ a kenɩ tɔgɩ Jerusalemi wa jigɩn daraa pam. Lele banɩn ba wana yi v daansɩatielinɩ vuosisɩ jigɩn.

32 Nɔmɔn die yɩ wa tɩ chɔɔnɩkɔɔsɩba nɔanɩ, ta tɩ bie gie dɩ tɩ bala nɩ wɔɔnɩnaha,

33 dɩ v senɩ yi he mɩnɩ a yɩ tɩ tɩnɩn vuodiekemba dɩ yine ba haagɩsɩ anjan v sɔgɩrɩna Yisa a nyɩn kumbu me wo. Die Nɔmɔn gbanɩkɩ sɩnɩ, yɩla die dɩ gɩtɩna bule wa ma dɩ wɔnɩnɩ Nɔmɔn dɩ baari dɩ,

‘Fɔnɩn fɩ yine n Bɔadembɩn,

ta jinne n nan dagɩ vuosi dɩ n senɩ yiwo fɩ Chɔa.’

34 Ta Nɔmɔn die dɩ bɩ baari dɩ v nan sɔgɩrɩ Yisa kɩnɩ me ta v kaanɩ bɩ kpi bɩbra. Sɩba Nɔmɔn die dɩ bala dɩ, ‘N nan yɩ nɩ nɔanɩ kasɩ dieke gbanɩ gbanɩ die n yɩna Davidɩ wo.’

35 Ta yɩlaha gbanɩkɩ sɩnɩ bɩbra Davidɩ die balɩ Nɔmɔn dɩ, ‘Fɩ kaanɩ vaa fɩ Vuokasɩ wa nyɩngbanɩnɩ hɩsɩgɩ vɔɔnɩ ma.’

36 Die Davidɩ dɩ benne v mɩsɩ ma wa die v dɩ wa Nɔmɔn. Die v kpine wo ba guu wo ba buurin vuota jigiguusikinɩ ta v nyɩngbanɩnɩ dɩ hɩsɩgɩ.

37 Ama Nɔmɔn die sɔgɩrɩ wa Yisa a nyɩn kɩnɩ me ta v nyɩngbanɩnɩ die dɩ ka hɩsɩgɩya.

38 Die wɩa n nɩballɩ, n yaala nɩ sɩmma dɩ dɩ yɩ nɩ yɩ Yisa yada Nɔmɔn nan nagɩ nɩ wɔbɩatɩ a chaa nɩ. Ama Mosisɩ mɩraha nɩn kaanɩ bɩagɩ a gbati nɩ a nyɩn nɩ wɔbɩatɩ ma.

39 Ama vuodieke mana dɩ yine Yisa yada ye wo gbatitaanɩnɩ a nyɩn bɩan ma.

40 Nɩ sɩmma dɩ wudieke Nɔmɔn naazɔalɩba dɩ bala wa da kenɩ yɩ nɩ. Die ba baari dɩ,

41 ‘Wɔmma, nɔnɔn kalinbaantielinɩ, vaa a ka yi nɩ mamachi anɩ nɩ kpi!

Nɔnɔn vuodiekemba dɩ vɔarɩnana Nɔmɔn fala ha anjan v bala wudieke wo
N nan yi wɩnɩ nɩ yene bie nɩ mɩsɩ ma ta nɩ kaanɩ tuo dɩi
dɩ yɩ vuonɩ dɩ kenɩ dagɩ nɩ a chɩasɩ gbanɩ.’ ”

42 Die Pɔɔlɩ anjan Banabasi die dɩ nyɩnana lagɩnɩkɩ jigiri, vuosisɩ die dɩ jɩsɩ ba dɩ ba viiri kenɩ davɔɔsikɩrɩ daa dieke dɩ kienene wo a faasɩ dagɩ ba wɩaha gie bɩbra.

43 Die lagɩnɩkɩ die dɩ hagɩna wa, Juu vuosi pam anjan vuodiekemba die dɩ kana ka yi Juu vuosisɩ ama ta tarɩgɩ ba jɩamɩnɩ ta dɩ Juu vuosi jɩanɩkɩ, die ba mana die dɩdɩ Pɔɔlɩ anjan Banabasi kɔanɩ. Die Pɔɔlɩ anjan Banabasi

die di kpaan ba pam di ba kpaanji ba gban a dia Nmut die an v chigi ba zoolu.

44 Kwan chaan davuusikuri daari die di tugina die di ko su siba tka vuosi mana die gana di ba won Nmut waha.

45 Die juu vuosi die di yene kpikpaaku die di ye sogyooj pam. Die ba zia Pooli ta bala chvsa wudieke mana v balala.

46 Ama Pooli anan Banabasi die di wa a faasi bala anan sikimij di, "Di yiwo talasi di ti wolij bal Nmut waha a yi nutu juu vuosi ta wa bal vuogaasi. Ama nutu ni zeti waha muj ta bi yile di ni ka mu anan miivoli dieke di wone kpatu wia, die yine ti vasa ni, ta gara vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi jigin.

47 Dama nuari gie Nmut di yi ti di: 'Manu n vvara fu muj di fu yi chaanu a yi vuodiekemba di kana ka yi juu vuosisi, amv duna mana ye gbatitaanu.' "

48 Die vuodiekemba die di kana ka yi juu vuosi di wonna naa wa, ba sugti di fiati, ba biri Nmut wubalkaha. Ta vuodiekemba mana Nmut di vvara di ba ye miivoli dieke di wone kpatku di yi Yisa Masia yada.

49 Ta ti Yomtien Yisa wia die di dia mi tigisi mana mana.

50 Naa kwan chaan juu vuosisi nunhandusirba di ga tka dembisi dieke di yine vuokpuma anan hogokpuma die di janna Nmut ta ba yie ba juluma pam, a vaa ba snyuru di hagi yaa gamma Pooli anan Banabasi ma, ta piili yaala wia a yia ba a yagi ba a nyu tngbanja mi lugu.

51 Die wia Pooli anan Banabasi die di kpaanti ba nataala tankolu a taan tka mi di ka yi dagiti bian a yi ba ta die ga Yikonumi tuj ma.

52 Ta Yisa didusirba di benne Antiyoku ma wa die di suuli anan Halkasika anan sogfialu.

14

Yikonumi tuj wia

1 Die Pooli anan Banabasi di kenne tugi Yikonumi ma, die ba ga juu vuosi Nmut jiamu juon me a ga muvi Yisa wvuna mi siba die ba yine die Antiyoku ma wa, ta vuosi pam die yi Yisa yada, batan die yiwo juu vuosi batan dian di yi vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi.

2 Ama ta juu vuodiekemba di kana ka yi Yisa yada wa di bal vuodiekemba di kana ka yi juu vuosisi di ba da ken tuo dii, ta die bal ba di wudieke ba bala yaa gamma Yisa ma ka yi wusie. Die wia vuodiekemba die di kana ka yi juu vuosisi di ju snyuru anan Yisa didusirba die di benne mi wo.

3 Pooli anan Banabasi die di bie mi daraa pam ta die a faasi bala Yisa wa anan dembisi. Die Nmut die di yi ba hagu die ba tuj mamachi tuoma, ta die daga di ba waha yaa gamma v zoolunchilaha sen yiwo wusie.

4 Die tka vuosi die di puo bule, batan die di du juu vuosisi kwan ta batan dian didi tuntunta kwan.

5 Die wia vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi batan anan juu vuosisi anan ba nunhandusirba batan die di san di ba yi Pooli anan Banabasi bian ta taa ba anan tana a kuv.

6 Ama tuntunta bale wo di mutuna wudieke di yinene wo die ba maansi a nyu chigi a ga Likaonia tngban ma. Die ba ga wa Lisitira anan Debe tigisi anan tukpanjisi diekemba di gbigne mi.

7 Mi die ba muvi Nmut wvunaha.

Lisitira anan Debe tigisi wa

8 Lisitira ma daa wonyi die di beri a yi gbarigun a nyun u ballubisi me ta ka biagi chun.

9 Ta die kalu mi a womma Pocoli wobalukaha. Pocoli die di daansi wa die a ye di u yaa yada Yisa ma ta nan biagi ye gbaamun.

10 Die wa Pocoli di nati anan lolokpun di, "Hagi a zie fu nagisi ma!" Daa wa die di hagi a yugi a zie ta piili a chun gilime.

11 Die kpikpaaku di yene wudieke Pocoli di yine wo, ba piili a nata ba gban gban jabalukun ma di, "Ti nmunaha birun wa vuota a ken sunn ti jigun."

12 Womi vuosisi die di yi Banabasi saan di Zusi ta Pocoli dan di Hemisi dama die u yine vuodieke di balla wobalukaha.

13 Die Zusi jamun juoku die zie gbigi wo sanva dieke di kenne juu tka sun, die ka bukaabitv anan kpikpaaku di yaa naarasi anan tuwute a ken mi di ba yi kaaba a yi Banabasi anan Pocoli.

14 Ama Banabasi anan Pocoli die di wonna ba bala ba yi wudieke wo, die ba churu ba nyinyeek anan sugichusun ta chigi juu kpikpaaku sun a nata di:

15 "Ba ni yie die? Ti yiwo vuota siba nunu! Ti ken wo gie di ti muhi Yisa wvunaha an ni chigi nyun wotogiti gie me a ken Nabadie Nmun jigun, vuodieke di naanna arizanna anan tunghan anan nyaakpibv anan nyindiekemba mana di benne a sun.

16 Saaha dieke di tianna wa Nmun die vaa buurin mana di yie ba duhuu. 17 Ama saaha gie u daga di u sen beri mun anan wvun diekemba u yinene u; u yinana ni nuu a nyuna nmusikpen ta vasa nyinti di biruma, a yie ni nyindiike ta vasa ni sugiti di fala."

18 Banabasi anan Pocoli die di bala wudieke wo mana yori, die di hagi miun di ba kagi ba di ba da yi kaaba a yi ba.

19 Ka kuvan chaan die juu vuosi nunhandusun batan die di nyun Antiyoku dieke di benne Pisia dia tunghan ma anan Yikonumi a ken bal a yinji kpikpaaku sugiti ba ju sunyurun anan Pocoli. Ta die taa wa tana a datu wa nyun tka lugin ta yile di u kpiye mun.

20 Ama Yisa didusuriba die di ken taan a gilin wo die u ken hagi zie a yinji ga tka sun. Ka tunvusa die wvun anan Banabasi di nyun ga Debe ma.

Pocoli anan Banabasi di yinjine ga Antiyoku di benne Siria tunghan ma dene

21 Die Pocoli anan Banabasi di muhi Yisa wvunaha Debe ma ta die ye vuosi pam ba yi Yisa yada. Womi die ba yinji ga Lisitira a nyun mi ga Yikonumi ta bi nyun mi a ga Antiyoku di benne Pisia dia.

22 Die ba kpaan Yisa didusuriba ta jvusi ba di ba ko yi yada dene. Die ba bal ba di, "Di mu ti tuoli wahala ta ye juu Nmun naari ma."

23 Pocoli anan Banabasi die di vvari nunhandusun Yisa didusuriba lagumun lagumun mana ma. Womi die ba bobv nva a jvusi Nmun di Nmun sunji nunhandusuriba mi.

24 Pocoli anan Banabasi die di daagi Pisia dia tunghan ma a ga Pamifilia tunghan ma,

25 mi die ba muhi Yisa waha Pega tun ma. Womi die ba sun ga Atalia ma,

26 ta die a wa nyun mi a nagi haarun a yinji ga Antiyoku di benne Siria ma. Mi die Yisa didusurun die wvun nagi ba yi Nmun nuusi me di u sunji be ba tubma ma. Ta lele ba wa tun tubmaha kpatu mun.

ta vaa ka hagaruma bura.

17 Ta vuota mana nan ken n jigin
 anan vuodiekemba mana di kana ka yi Juu vuosi ta man wa di ba yi
 n vuosi wo.

18 Naa Nabadie Nmuj die di bali, wonuj vuodieke di vana ba siba wuru
 gie a nyuj kuruj ma wa. ”

19 Jemisi die di bi bali a guti di, “Di yiwo manuj n sunanyile di ti da
 mugisi buurigaasiti di yinjine a di Nmuj sien anan wudieke di tuana.

20 Ama di mu di ti maagi gbanuj a bali ba di ba da ken dii jadiiki dieke
 ba kaabuna a yi bugile, ta bali ba di ba yi gi ba gban anan daakpana yaa
 hogokpana tuoma, ta bi daa njobuma don diekemba ba njumna kuv ta daa
 bi njobuma zun.

21 Mosisi muraha nuj, ba karuj ha muj Nmuj jamuj juone me
 davusukiri daan mana kuruj ma wa, ta muslaha tuj mana ma.”

Die ba maagina gbanuj a yi vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi dene

22 Die wia die tuntuntuba anan nunhandusiriba anan Yisa didusiriba
 mana die di yigi zien di ba vuari dembisi batan an ba dia Pooli anan
 Banabasi a ga Antiyoku. Die ba vuari wa Silasi anan Judasi vuodieke
 saan di bina yi Basabasi, vuosi bale wa gie die yiwo Yisa didusiriba
 nunhandusiruj batan ba yia juluma.

23 Die ba maagi wa gbanuj di:

Tinuj Yisa tuntuntuba anan Yisa didusiruj nunhandusiruj maagina
 gbanuku gie a waasa nunuj ti numballi diekemba di kana ka yi Juu vuosi
 ta bie Antiyoku anan Siria anan Silisia ma mana.

24 Ti wonya di ti vuosi batan ken ni jigin, a bali wia atan di mugisi
 ni pam ta chusiti ni sugiti, ama tinuj ti ka tunj ba ni jigin.

25 Die wia ti mana di lagisi a saagi di ti vuari dembisi batan a tunj ba
 anan ti numballi choti Banabasi anan Pooli ni jigin.

26 Vuosi gie, Judasi anan Silasi, yiwo vuodiekemba die di nagina ba
 musu a duvan taluma ti Yomutien Yisa Masia waha gie wia.

27 Judasi anan Silasi nan bi bali ni ka chanj, wudiekemba ti
 maaganana wa.

28 Nmuj Halikasika die daji ti muj di ti da ken nagu muru gaasi a guti
 ni bura.

29 Wudieke di kana ka mu di ni yi wonna: Ni da ken a dii jadiiki
 dieke mana ba nagina a yi kaaba a yi bugile, ni da ken njobi zun, ni da ken
 njobuma don dieke ba njumna kuv, ta bi yigi ni gban anan daakpana anan
 hogokpana tuoma ma. Du yi ni di waha gie, di nan di vuna a yi ni.

A mana wonde.

30 Die ba tunj ba, ba sunj ga Antiyoku, mi die ba lagisi Yisa didusiriba
 mana ta nagu gbanuku a yi ba.

31 Die vuosisi di karuj gbanuku gie, ba sugiti die di ftali anan ka
 kpanjisuna ba dene wo.

32 Die Judasi anan Silasi, vuodiekemba di yine Nmuj naazvaluj die bie
 ba jigin a yvasi ta die a bali wia pam a kpanjisu ba ta yi ba yada di bi
 hagaru a guti.

33 Die ba bie mi a yvasi, ka kuvan chaan Yisa didusiriba di benne mi wo
 di taan ba di ba waasi tigin, ba yinji ga vuodiekemba di tunna ba jigin.
 ((

34 Ama ta Silasi die di wari mi.))

35 Die Pooli anan Banabasi gban die di yvasi Antiyoku ma, mi banuj
 anan vuosi pam die di daga ta musla ti Yomutien Yisa wia a yia vuosi.

Pɔɔli aŋaŋ Banabasi puole wɔa

³⁶ Die dɛ yɔasɔna bɛta Pɔɔli die dɛ balɛ yi Banabasi dɛ, “Vaa aŋ tɛ yɛŋŋi ga a kaagi tɛ Yisa dɛdɛsɛrɛ diekemba dɛ benne tɛgi diekemba mana die tɛ mɔɔlɔna tɛ Yɔmɔtɛiŋ Yisa wɔaha a ye ba sɔna dene.”

³⁷ Banabasi die dɛ yaala vɛ nagɛ Joɔn Maki a gɔtɛ ba ma aŋ ba ga.

³⁸ Ama Pɔɔli die ka yaala dene dama Maki die ka kpatɛ tɔɔmaha aŋaŋ ba ta die vaa ba Pamifilia ma ta yɛŋŋi kuli.

³⁹ Die Pɔɔli aŋaŋ Banabasi dɛ nɔgɛ nunhagɛrɛŋ ta die puo taŋ. Banabasi die dɛ nagɛ Maki ba nagɛ haarɛŋ a ga Saapurusi.

⁴⁰ Ta Pɔɔli dɛaŋ dɛ nagɛ Silasi ta Yisa dɛdɛsɛrɛba die dɛ nagɛ ba yi Nɛmɛŋ nuusi me dɛ Nɛmɛŋ sunŋi be.

⁴¹ Die ba chɔŋ daagi Siria aŋaŋ Silisia chaanŋ ma a kpaŋŋɛsa Yisa dɛdɛsɛrɛba.

16

Timoti die dɛ tɔvna aŋaŋ Pɔɔli aŋaŋ Silasi dene

¹ Ka kɔaŋ chaanŋ Pɔɔli aŋaŋ Silasi die dɛ yɛŋŋi ga Debe aŋaŋ Lisitira ma, mi die ba haarɛ Yisa dɛdɛsɛrɛ vɔwɛŋ ba wasɛnana Timoti. Vɛ nunŋ gbaŋ die yiwo Yisa dɛdɛsɛrɛ. Die vɛ nunŋ wo yiwo Juu vuonŋ ta vɛ chɔɔŋ dɛ yi Giriiki vuonŋ.

² Die Yisa dɛdɛsɛrɛba die dɛ benne Lisitira aŋaŋ Ikonumi ma wa die dɛ balɛ vɔwɛŋna yaa gamma Timoti ma.

³ Pɔɔli die dɛ yaala vɛ nagɛ Timoti a gɔtɛ vɛ ma aŋ ba dɛa vɛ dɛasɛrɛ, die wɔa die vɛ gobi vɛ kɔli. Die vɛ yi wo die dama Juu vuodiekemba die dɛ benne mi chaaku die sɛba a baari Timoti chɔɔŋ yiwo Giriiki vuonŋ.

⁴ Die ba dɛna dɛdɛa tɛgɛsɛrɛ, die ba bala a yɛa Yisa dɛdɛsɛrɛba mɛrɛ diekemba Yisa tɔntɔntɛba aŋaŋ Yisa dɛdɛsɛrɛba nyɛŋkɔraha dɛ benne Jerusalem ma wa dɛ ziene wo, ta die balɛ ba dɛ ba dɛa ha.

⁵ Die wɔa Yisa dɛdɛsɛrɛba yada die dɛ gɔtɛ ta die daanŋ mana vuosi pam dɛ yie yada a gɔta Yisa dɛdɛsɛrɛba ma.

Pɔɔli dɛ kana ka gɔryɛa ta daansi dene

⁶ Die Pɔɔli aŋaŋ vɛ zɔalɛba die dɛ dɛa a daagi Firigia aŋaŋ Galasia chaaku, ama Nɛmɛŋ Halɛkasɛka die ka vaa ba balɛ Yisa wɔa Asia tɛŋgbaŋ ma.

⁷ Die ba gana ga tɛgɛ Misia, die ba mɛa dɛ ba juu Bitinia tɛŋ ma, ama Yisa Halɛkasɛka die ka yi ba sienŋ.

⁸ Die wɔa die ba daagi Misia ma a sɔvɛŋ ga Tiroasi ma.

⁹ Dɛnɛŋ daari yuku mi, Pɔɔli die dɛ ye vɛ daansa ma vuonŋ vɔwɛŋ dɛ nyɛna Masedonia a keŋ zie a juusa wa dɛ, “Keŋ Masedonia ma a keŋ sunŋi tɛ!”

¹⁰ Pɔɔli daansaaha kɔaŋ chaanŋ, die tɛ gɔmɛsɛ lagɛ lagɛ dɛ tɛ nyɛŋ ga Masedonia, dama die tɛ ye a baari Nɛmɛŋ balɛ tɛ dɛ tɛ ga Masedonia chaaku a ga mɔɔli Yisa vɔwɛŋnaaha a yma vuosi mi.

Lidia die dɛ yine yada dene

¹¹ Die tɛ nagɛ haarɛŋ a nyɛŋ Tiroasi a daagi ga Samotirasi, ka tɔnvɔusa die tɛ ga Niipolisi. Mi die tɛ vaa haarɛkɔ,

¹² ta nyɛŋ mi a ga Filipi me, jigidieke die dɛ yine tɛgɛkɛrɛŋ Masedonia tɛŋgbaŋ ma. Die ka yiwo Romani vuosi sɛtɛ. Die tɛ yi daraa a ŋmɛna mi.

¹³ Ka davɔsɛkɛrɛ daari die tɛ nyɛŋ tɛka sɔŋ a ga jigidieke dɛ gbigne mɔgɛrɛ, die tɛ yile dɛ Juu vuosi Nɛmɛŋ juusɛŋ jigɛŋ nan dɛ bie mi. Ta die sɔvɛŋ kalɛ a bala wɔa aŋaŋ hɔgɔ diekemba dɛ kenne mi wo.

14 Ba wonyi saan die yine Lidia, die v nyuj wa Tiatira tun ma ta yaa garujmuni diekemba di yalla ligire pam a daa ta die bi yi vuodieke di janna Nmuj. Nmuj die yuori v son di v won wudieke Pcoli di balala wa.

15 Die ti su wonuj anaj v tigin vuosi Nmuj nyaan. Ka kwan chaan v juusi ti di, "Du yi ni siba di n seji yi ti Yomotien yada anaj wusie ni ken a bemme n tigin." Die ti saagi v juusiko.

Ba kparina Pcoli anaj Silasi dansarika ma dene

16 Daan kaani die ti ken bi gara Nmuj juusun jigin, a tuoli havuubin wonyi di yine yomu. Die v yaa wa jumbian v ma ka yia wa haguuj v biagi bala sorin daan wa. Die v yie naa a yese ligire pam a yia v tielin.

17 Havuubike gie die di di Pcoli anaj ti kwan a nata nmusikpen a bala di, "Dembisi gie yiwo Nabidie Nmuj di benne nmusikpen wo tuntuntun. Ba bala ni wudieke ni baan yi a ye gbatitaanuj."

18 Die v ko bala naa daraa pam. Ka kwan chaan Pcoli die di ken ju snyuruj a yinji a bal yi jumbiaku di, "Yisa Masia saan ma, n yi fu nwan, nyuj v ma!" Lele womi jumbiaku die di nyuj v ma.

19 Die v tielibe di yene di sie dieke ba nagina yese ligirehe chusuya wa die ba yigi Pcoli anaj Silasi a dati ba ga saruya diile jigin.

20 Die ba bal a yi Romani nyujkoraha di, "Dembisi gie yiwo Juu vuosi ta yaala ba chusi ti tika.

21 Ba daga ti wudiekemba tunuj Romani vuosi di kana ka mu di ti yi."

22 Die kpakpaaku die di benne me gban die guti a yaala ba nigi Pcoli anaj Silasi.

Womi die Romani nyujkoraha die di wuuri Pcoli anaj Silasi nyinyeeke ta yi nwan di ba vuri ba anaj kpaasuj.

23 Die ba faasuna a vuri ba a kpati wa, ba nagj ba a yi dansarika ma, ta die bal dansarika gbigharitu wa di v munnj gbara ba vunun.

24 Die gbigharitu wa die di yi siba ba bala wa dene. Die v nagj ba a yi dansarika son saasaa ta bobu ba nagisi anaj choruma a yaa ga bobu dakulikpuma juoku son.

25 Siba yuj tanseese, Pcoli anaj Silasi die di juusa Nmuj ta chja yila a bira Nmuj, ta ba dansarika jujuri tan di womma ba.

26 Lele wo mi tunbanja die di don bunyi dansarika juoku chian. Lagj lagj ka sanvaha di yuori ta chorumaha die di kpaa kpaa dansarika jujuribe mana nuusi anaj ba nagisi ma ta nan.

27 Die dansarika gbigharitu wa die di hagina a ye ta sanvaha yuori ye wo, die v yile dansarika jujuribe mana chigi ba mun. Womi die v dati a vuari takoobi di v kuv v gbanj.

28 Ama ta Pcoli die di faasi a nati di, "Da ken a yi fu gban danja ta ti mana bie giena."

29 Die gbigharitu wa die di piasj a yaalj popoli a chigi juu dansarika son ta sunj gbirigi Pcoli anaj Silasi nunja ta v nyujgbanuj mana di cheeli.

30 Womi die v dii ba nunja a yaa ba a ken nyuj ta piasj ba di, "Nyujkora, bia man nan yi a ye gbatitaanuj?"

31 Ba yinji a bal wa di, "Yi ti Yomotien Yisa yada, ta nan ye gbatitaanuj, funuj anaj fu denj mana."

32 Womi Pcoli anaj Silasi di bal wa anaj vuodiekemba mana di benne v tigin me Nmuj wa.

33 Yuku mi gban gban die gbigharitu wa die di nagj ba a ga sugiri ba kujagaha, ka kwan chaan die ba su wonuj anaj v tigin vuosi mana Nmuj nyaan.

³⁴ Ta die ʋ wa nagɪ Pɔɔli aŋaŋ Silasi a ga ʋ tigiŋ me a die yɪ ba nyindiike ba dii. Die wɔnɔŋ aŋaŋ ʋ denɔ mana sugɪtɪ die dɪ fɪaltɪ dama die ba wa yiwo Nɔmɔŋ yada.

³⁵ Die ka tunvɔusa Romani nyɔŋkoraha die dɪ tɔŋ ba susunɔŋiriŋ dɪ ba ga balɪ gbɪgbaritɔ wa dɪ ʋ vaa Pɔɔli aŋaŋ Silasi ga.

³⁶ Die gbɪgbaritɔ wa dɪ balɪ a yi Pɔɔli dɪ, “Nyɔŋkoraha yɪ wa nɔaŋ dɪ n vaa funɔŋ aŋaŋ Silasi ga yɔɔɪ. Die wɪa nɪ gamma aŋaŋ sugɪfɪaltɔŋ.”

³⁷ Ama ta Pɔɔli die dɪ yiŋŋi balɪ a yɪ susunɔŋiribe dɪ, “Tɪ gbaŋ tɪ yiwo vuodiekemba Romani vuosi dɪ yɪna tɪ sien,* ta Romani nyɔŋkoraha die dɪ ka dii tɪ sariya ama ta vaa ba vɔɪɪ tɪ aŋaŋ kpaasɪŋ yaalɪŋ ma, ta nagɪ tɪ a yi dansarika sɔŋ. Lele ba yile dɪ ba nan biagɪ a lɔbɪɪ vɔari tɪ a taanɔ? Aayɪ, ba kaanɔ biagɪ, sie ba kenɔ gie ba gbaŋ gbaŋ a vɔari tɪ.”

³⁸ Die susunɔŋiribe dɪ gana a balɪ nyɔŋkoraha wudieke Pɔɔli aŋaŋ Silasi dɪ bala wa, die ŋmaamɔŋ die dɪ yigi be.

³⁹ Die wɪa die ba ga Pɔɔli aŋaŋ Silasi jigiŋ a ga nɔgɪ nuupɔɔŋ. Die ba dɪ ba nɔŋŋa a yaa ba a kenɔ nyɔŋ dansarika ka sɔŋ ta die balɪ ba dɪ ba juusa ba ba nyɔŋ tɪka sɔŋ.

⁴⁰ Ta Pɔɔli aŋaŋ Silasi die dɪ nyɔŋ mi a ga Lidia tigiŋ me. Mi die ba ye Yisa dɪdɪɪsɪɪŋ ta kpaanɔ ba ta wa nyɔŋ tɪka ma.

17

Tesalonika tɪŋ wɪa

¹ Die Pɔɔli aŋaŋ Silasi die dɪ dɪa a daagɪ Amifipolisi aŋaŋ Apolonia ma a ga tugɪ Tesalonika. Mi die Juu vuosi Nɔmɔŋ jɪamɔŋ juonɔ die dɪ beri.

² Pɔɔli die dɪ ga juu juoku me ta jɪama Nɔmɔŋ sɪba ʋ ŋaana yie dene wo. Ta die nagɪ davɔɔstɪkɪɪ daraa ataa a balɪ Nɔmɔŋ wɪa a yɪ vuosisi. Die ʋ nagɪ wa Nɔmɔŋ gbaŋkɔ,

³ a daga ba dɪ Masia wa mɔ ba kɔb wa mɔŋ, ama ʋ nan haɔ kɔŋ me. Pɔɔli dɪ balɪ ba dɪ Yisa wa yine Masia ka ʋ balala wa.

⁴ Die batanɔ die dɪ tuo Pɔɔli dɪ bala wudieke wo a dii ta die bɪɪŋ Yisa dɪdɪɪsɪɪŋ a gutɪ Pɔɔli aŋaŋ Silasi ma. Die vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi ama ta jɪama Juu vuosi jɪaŋkɔ batanɔ aŋaŋ hɔgbɪkɪɪuma pam die dɪ tuo wɔɪɪ dii.

⁵ Juu vuosi die dɪ yene dɪ vuosi pam gutɪ Pɔɔli aŋaŋ Silasi ma wa, die ba jɪ sɪnyɔɪŋ aŋaŋ ba, die wɪa die ba lagɪsɪ vuotɔgɪtɪ nyɔkɔ jigiŋ a yi kɪkɪpaanɔ. Die ba yie watɪ ta piili yaala waagɪŋ ta die ga a ligi daa wɔnyɪ ba wasɪnana Jasoni tigiŋ a yaala Pɔɔli aŋaŋ Silasi dɪ ba vɔari ba a yɪ vuosisi.

⁶ Ama die ba kenne ta ka ye be wo die ba yigi Jasoni aŋaŋ Yisa dɪdɪɪsɪɪba batanɔ a yaa ba ga tɪka nyɔŋkɔra jigiŋ ta natɪ dɪ, “Pɔɔli aŋaŋ Silasi dɪ dɪa a chɔusa tɪgɪsɪ. Lele ta wa kenɔ giena

⁷ ta Jasoni dɪ tuo be chaantɪ ʋ tigiŋ me. Ba mana chɔusa naakɪɪka mɪraha ta baari dɪ naakɪɪŋ wɔnyɪ benne ba wasa wa Yisa.”

⁸ Ba nyɔŋkoraha aŋaŋ vuotamba dɪ wonna naa, die dɪ faasɪ mugisi be.

⁹ Die wɪa nyɔŋkoraha dɪ vaa Jasoni aŋaŋ Yisa dɪdɪɪsɪɪba banɔŋ ba dɪ tɔŋ ligire ta die ba vaa ba ba ga.

Beria tɪŋ wɪa

* **16:37 16:37** Dɪɪ yi Romani vuosi dɪ yɪ vuonɔ sien, ba mɪraha ka saagɪya dɪ vuonɔ datɪ ʋ tɔbɔŋ, ta ye ka dii ʋ sariya.

10 Yun die di kenne a sibi, die Yisa didusuriba die di vaa Pɔɔli anan Silasi di nyin ga Beria ma. Die ba gana a ga tugi mi wo ba ga juu Juu vuosi Nmun jiamun juon me.

11 Beria vuosi die di faasi yaala ba won Nmun waha a tan Tesalonika vuosi. Die ba womma waha anan ba sɔgti mana ta die daan mana ba karuma Nmun gbanƙu di ba ye di waha yiwo wusie.

12 Ba vuosi pam die di yi yada a burin Yisa didusurin. Giriiki hogokpuma anan dembisi pam gban die di yi Yisa yada.

13 Die Juu vuosi die di benne Tesalonika ma wa die di wonna di Pɔɔli bala Nmun wa Beria ma wa die ba bi ga mi a piili a bala chussa Pɔɔli a ya kpikpaaku ta vaa ba ju sunyurin anan wa.

14 Lele womi Yisa didusuriba die di taan Pɔɔli anan dembisi di sun ga mugkpuru chaan ama Silasi anan Timoti die di wari a bie Beria ma.

15 Dembisi batan die di ga anan Pɔɔli a ga tugi Atensi ta die yin anan tuntumun a ken bal Silasi anan Timoti di ba ken wonun Pɔɔli jigin lag lag.

Atensi tin wa

16 Die Pɔɔli di chusnana Silasi anan Timoti Atensi ma wa die v sun di faasi chuss v yene di tka suuli wo anan bugile.

17 Die wa die v ga Juu vuosi jiamun jigin a bala ya ban anan vuodiekemba mana di janna anan ba. Ta daan mana v bala a ya vuodiekemba v haarina nyoku jigin.

18 Batan die yiwo Epikuriani anan Sitoyiki didagurin ta die niga nunhagurin anan Pɔɔli. Batan die di baari di, "Bia vuodieke di bala di v yiwo sisurba wa gie di yaala v dagi?"

Ta batan dan die di baari di, "U bala tungban gaasi bugile wa." Die ba bal wa naa dama Pɔɔli die bala Yisa anan kun hagin wa.

19 Die wa die ba yaa wa a ga tka nyunkura lagurin jigin ba wasnana Aropagusi a baari di, "Bal ti fu daghaaliku chan.

20 Ti wonya fu bala wuhaala a tan ta wa yaala ti summa a chasi."

21 (Dama Atensi vuosi anan chaamba dieke mana die di benne mi die yaala ba nag ba sanja mana a balma ta womma wuhaala wa.)

22 Die Pɔɔli di hagi zie lagunƙu nunja a baari di: "Atensi vuosi, n yeye di ni yiwo vuodiekemba di janna nmuna pam anan nunnmuna.

23 Dama n chunnana a gilime tka sun a daansa jigidiekemba ni janna wa, man ye kaabin korin kaan ba maagina ka ma di,

'Nmun DIEKE TI ZUNA.'

Ni jama Nmunu gie ta ka munu siba wa. N yaala n bal ni mun v wa.

24 Nmunu gie naanna don a anan nyindiekemba mana di benne ka sun. Ta yi nmunsikpen anan tungbanƙa gie tien ta ka bie Nmun jiamun juone me vuota di nagina ba nuusi a mu.

25 U ka yaala sunnin a nyuna vun mana jigin, v ynana vuota miivoli anan voosin anan jaan mana.

26 Nmun die naan wa vuota yiri yiri mana a nyun choonƙubalumun ma ta vaa ba bie tungbanƙa gie mana ma. U gban gban die v ziene sanja dieke anan jigidieke buurin mana di baan nan di beri.

27 Nmun die yiwo naa amu ti nan yaal v jigin a ye wo, dama v ka yaa anan ti wonu mana,

28 ta ya ti hagin ti baan di beri ta di dia chun ta bi yi vuodiekemba ti yine. "Ti yiwo v balli", siba vun wonu die di bala die wo.

29 Tɪ wana yi ɔ ballɪ naa tɪ ka mu tɪ yilime dɪ ɔ sɪ sɪba buun vuonj dɪ nagɪna saluma yaa tanj mu. Ʋ ka sɪ sɪba jadieke vuota dɪ yiline ta mu.

30 Saɲɲa dieke dɪ tianna wa ta vuosi die dɪ ka sɪba Nɲuɲ wa, die ɔ ka naga ba taalɪ. Ama lele wo ɔ baari vuodieke mana dɪ benne jigidieke mana vaa ba tumbiati ta yinɲi keɲ ɔ jigɪɲ.

31 Dama ɔ vuari wa daan a zien ɔ baan nan dii donɪa vuosisi mana sariya anan wusie. Ta vuari Yisa dɪ ɔ dii sariya ka a yi wa. Nɲuɲ dagɪ tɪ muɲ dɪ ka seɲ yiwo wusie anan ɔ sugurɪna Yisa a nyuɲ kuɲ me wo.”

32 Die ba wonna kumbu hagɪku wa wɪa batan dɪ vuara Pɔɔli fala ta batan dɪ baari, “Tɪ yaala fu bɪ a balɪ die tɪ wonj.”

33 Die wɪa Pɔɔli die nyuɲ lagɪku jigɪɲ.

34 Dembisisi batan die dɪ ɔ kwan ta yi Yisa yada. Ba sun die wone Diyonisusi die ɔ yiwo Aropagusisi vuosi wonyi anan hogɔ dieke saan dɪ dine Damerisi anan vuosi batan.

18

Korinti tɪɲ wɪa

1 Naa kwan chaan Pɔɔli die dɪ nyuɲ Atensi ma a ga Korinti ma,

2 mi die ɔ haari Juu daa wonyi ba wasɪnana Akuyila ama die ba mɪri wa wa Pontusi ma, ta die nyuɲ Itali anan ɔ hogɔ Pirisila, dama naakruɲ Kolodiawosi die yi wa nwan dɪ Juu vuosi mana nyuɲ Roma tɪɲɲan ma. Ta Pɔɔli die dɪ ga dɪ ɔ ye be,

3 ta die ye dɪ ba yiwo gbanwɔnsɪruɲ sɪba ɔ gban gban. Die wɪa die ɔ wɪari ba jigɪɲ ba lagɪsa tuma.

4 Ta davɔsɪkɪri daan mana Pɔɔli nwan ga wa Juu vuosisi Nɲuɲ jɪamɲ juone me a bala yɪa Juu vuosisi anan buurigaasɪ a yaala ɔ tarɪɲ ba.

5 Ama Silasi anan Timoti die dɪ nyɪna Masedonia a keɲ kwan chaan die ɔ nagɪ ɔ saɲɲa mana a mɔɔla a yɪa Juu vuosisi dɪ Yisa yine Nɲuɲ Vuovbarɪkuɲ Masia wa.

6 Ka kwan chaan die ba yinɲi a waga wa ta zɪa wa. Die wɪa die ɔ kpaanti ɔ nyinyeeke tanɲkolɲ a taan ta balɪ ba dɪ, “Du yi nɪ keɲ waari nɪ miivoli, ka wa chii wo nɪ sikpen me. N nuuɲ bɪ wo mi. A nyuɲ jinne yaa gamma sie n vaa nɪ ta ga mɔɔl Yisa wɪaha a yi buurigaasɪ.”

7 Die wɪa die ɔ nyuɲ mi a ga daa wonyi ba wasɪnana Titusi Jusitisi tiginj. Die ɔ ka yi Juu vuonj ama ta jɪama Nɲuɲ ta ɔ tiginj die dɪ gbɪgi Juu vuosi Nɲuɲ jɪamɲ juoku.

8 Kirisipusi vuodieke die yine Nɲuɲ jɪamɲ juoku nuɲɲanduɪsɪru die dɪ yi Yisa yada, wonuɲ anan ɔ denj mana; ta vuodiekemba dɪ benne Korinti ma die dɪ wonj wɪaha ta yi yada ta die ba sɪ ba Nɲuɲ nyaabu.

9 Yuɲ kaan Pɔɔli die dɪ daansɪ, ta Nɲuɲ dɪ baari dɪ, “Da keɲ vaa nɲaamɲ yalla fu, fɔnuɲ ko a mɔɔluma n wɪaha ta da keɲ vaa,

10 dama n bie wo fu jigɪɲ, vuonj wori a baan nan biagɪ a yi fu danɲa, dama n yaa vuosi pam tɪka gie me.”

11 Die wɪa Pɔɔli die dɪ bie mi bin anan chɪttɪ ayɔbaba a daga vuosisi Nɲuɲ wɪa.

12 Die saɲɲa dieke Galiwo die dɪ yine Akaya tɪɲɲan jakɔvɪ, die Juu vuosi nuɲɲanduɪsɪrɪba batan die dɪ lagɪsɪ a yigi Pɔɔli ta die a yaa wa ga sariya diile jigɪɲ,

13 a ga baari dɪ, “Daa wa gie mɪa dɪ ɔ vaa tɪ vuosisi jɪama Nɲuɲ sie dieke tɪ mɪrɪka dɪ kana ka yi sienj.”

Die ba yinji a baari di, “Aayi, ti ye ka wɔŋ wɔŋ Nɔmɔŋ Halikasika wɔa.”

³ Pɔɔli die di ɔasi di, “Die nuɔ ba sɔna ni Nɔmɔŋ nyaabu wa chɔŋ?”

Ba yinji a baari di, “Ba su ti sɔba Jɔɔn die di ŋaana sɔa vuosi die wo.”

⁴ Pɔɔli die di yinji baari di, “Jɔɔn die sɔa vuosi Nɔmɔŋ nyaan ka dagi di ba chigi nyɔŋ ba wɔbiati ma ta yinji ken Nɔmɔŋ jigin. Ama ta die a bi balɔ ba di vuon wɔnyɔ kien v kwan chaan di ba yiwo yada. Yisa die yine vuodieke Jɔɔn di balala yaa gamma wa.”

⁵ Die ba wɔnna naa wa, die ba su ba Nɔmɔŋ nyaabu ti Yɔmɔtien Yisa saan ma.

⁶ Ta Pɔɔli die di nagi v nuusi a diisi ba ma ta Nɔmɔŋ Halikasika die di ken a sɔŋ ba ma, die ba bala nyɔbalɔ haala, ta bala wudiekemba di nyɔnna Nɔmɔŋ jigin.

⁷ Die ba yiwo sɔba dembisi ban anan ale.

⁸ Pɔɔli die di chɔŋ gara Nɔmɔŋ jiamɔŋ juoku me die chuti ataa ta daga vuosisi yaa gamma Nɔmɔŋ naari wɔa ta ka chiga ŋmaamɔŋ ta die mi di v tarigi ba yɔŋ.

⁹ Ama vuosisi batan die yiwo sikpen hagiritielin ta zeti di ba kaan tuo a dii ta die balɔ wɔbiati pam yaa gamma sie dieke ti Yɔmɔtien di dagina wa kpɔkpaaku nine me. Naa chɔŋ ma Pɔɔli die di vaa ba ta nagi Yisa didusɔrɔba ba ga Tiranusi dagin juon me ta daga mi daan mana.

¹⁰ Die v dagi wa die bɔna ale ta vuodiekemba mana die di benne Asia tɔŋbanjka ma wa ta yi Juu vuosi yaa buurigaasi die di wɔŋ ti Yɔmɔtien wɔaha.

Sikeva Balli wɔa

¹¹ Sanjka mi Nɔmɔŋ die di yi Pɔɔli hagɔŋ v tuma mamachi tunkpuma.

¹² Die vuosi batan die di nagi garɔ diekemba di gbɔna Pɔɔli nyɔŋbanɔŋ a chiihe gara vuodiekemba di yɔagina jigin ta gariti gie di vasa be yese alaafia, ta jumbiati di nyina ba ma.

¹³ Die Juu dembisi batan die di piili a didɔa a mi di ba vɔari jumbiati vuosi ma anan ti Yɔmɔtien saan ma. Die ba ŋan balɔ yi jumbiati di “N yi ni nuon, Yisa dieke Pɔɔli di balala v wɔaha saan ma di ni ken nyɔŋ.”

¹⁴ Die Nɔmɔŋ kɔkaabitɔba jakɔŋ ba wasɔnana Sikeva balli bayɔpɔŋ di yie naa.

¹⁵ Ama jumbiaku die di balɔ a yi ba di, “N sɔba vuodieke Yisa di yine ta wɔŋ Pɔɔli wɔa, ta nuon nuɔ miɔa yine ni?”

¹⁶ Womi daa dieke jumbiati di yalla wa die di yugi a jɔali ba a nigi ba pam ta yi ba danja a churi ba gariti, ba chigi nyɔŋ tigiri me yɔri.

¹⁷ Die Juu vuosisi anan buurigaasɔ di benne Efesusi ma wa di wɔŋ naa wa, die di yi be ŋmaamɔŋ pam ta biri ti Yɔmɔtien Yisa saan pam.

¹⁸ Die Yisa didusɔrɔba pam die di piili a bala wɔbiati diekemba ba yine a yi vuosisi yaalɔ ma.

¹⁹ Ta vuodieke die di yalla yun die chii ba gbantɔ a ken nyɔŋ a juɔ ha daadamba nine me. Die gbantɔ gie ligire die yi sɔba ligire bie* tuse banɔstɔnɔ.

²⁰ Naa chɔŋ ma ti Yɔmɔtien wɔaha die di muɔli ga jigin mana ta bi guta anan hagɔŋ.

Efesusi tin mugisɔŋ wɔa

* 19:19 19.19 Ligiribin die yiwo damɔmɔŋ tune.

21 Genhe mana kwanj chaan die Nmuj Halukasika die di vaa Pooli di sanj di v ga kaagi Masedonia ananj Akaya ta tianj ga Jerusalemi. Ta die baari “Manj keŋ nyuj mi n nan ga Romi.”

22 Die wia die v tuj v susunjiru bale, Timoti ananj Erasitusi di ba ga Masedonia ma, ama die v wiarj Asia tujgbanj ma daraa ale.

23 Sanjka mi die wumugisike pam die di nan yaa gamma sie dieke ti Yomutienj di dagina wia.

24 Die macheeri wonyi ba wasinana Demetirusi, die v naga siliva a wunsa juobisi siba ba nmuj Diana jiamuj juoku, ta die tuumaha di yia v tontontiba nyuari pam.

25 Die wia die v wa v tontontiba mana ananj vuodieke di tinnana v tuumaha chanchaanj a lagisi a balj yi ba di, “N zvamba, ni siba a baari ti yese ti nyuari a nyina ti tuumaha gie mi.

26 Ni gbanj gbanj ni yeye ta wuj wudieke Pooli di yinene. U baari di nmuna diekema vuota di wunsina ka yi nmuna, ta biagi a tarigi vuosi pam yianj Efesusi ma giena ananj Asia luga mana.

27 Vuosi nan piili a bala wubatj yaa gamma ti tuumaha, ba kaanj bi yi Diana jiamuj juoku julma, nmuj dieke Asia ananj duna mana di jianna. Ba nan daanj ti nmuj kpuk Diana wia.”

28 Die kpikpaaku di wonna naa wa ba ju sunyuruj ta piili a nata di, “Tunuj Efesusi vuosi nmuj Diana yiwo nmuj kpuij.”

29 Ta tika mana die di doŋ. Ta ba yigi Gayusi ananj Arisitakusi vuodiekema die di dina Pooli a nyuj Masedonia a keŋ wo a nagj ba ga tika lagumuj jigij.

30 Pooli die di yaala v nyuj ga a balj wia a yi vuosisi ama Yisa didusuriba die ka yi wa sienj.

31 Die tika nyukuraha batanj die di yine Pooli zvaluj die di tunj vuonj di v keŋ a balj wa di v da keŋ keŋ lagujku jigij.

32 Sanjka mi die vuodiekema die di benne lagujku jigiri die di nata tora tora ta vuonj mana ka siba wudieke v yinene, ta pam dianj di ka siba lagujku chianj.

33 Ta Juu vuosisi nunhandusuriba pam die kpanji daa wonyi ba wasinana Alekizanda a nyuj ziej kpikpaaku nunja a piili a bala wa wudieke v baan nan balj. Ta Alekizanda die di kotj v nuuj nmunsikpenj ta ma di v dagj wudieke di yinene wo chianj.

34 Ama kpikpaaku die di munjuna di v yiwo Juu vuoke ba mana die di nati die hawasi ale di “Tunuj Efesusi nmunn Diana yiwo nmuj kpuij.”

35 Ka kpatuj ta tika jakubuj di yi kpikpaaku di tari wati, ta baari di, “Nunuj Efesusi vuosi, munja benne duna ka gie me ta ka siba di Efesusi vuosi gbarina ta daansa Diana nmuj kpuij juoku. Munja kana ka siba di v buubu die di nyinna nmunsikpenj a keŋ sunj wa bie wo giena?”

36 Vuonj wori a baan biagi a chiisi wurj gie, die wia ni fiati ni gbanj ta ni da keŋ yi wudieke di kana ka mu.

37 Ni chiij wo vuosi gie keŋ juu gie, vuodiekema di kana ka gaari ti janjku juoku jaanj yaa a balj wubatj a yi ti nmuj Diana.

38 Du yi Demetirusi ananj v tontontiba di yaa wuj ananj vuosi gie, ti yaa sarjya diile juone ananj sarjya diirinj, ni vaa ba yaa ba wia ga mi.

39 Ama du yi ni yaala ni yi wurj a tianj die, die nuj di mu ni yaa wurj keŋ wo tika nyukura nunja.

40 Romani vuosi nan biagi galuj ti yaa gamma wudieke ti yine jinne wo. Dama ti gbanj gbanj ti kaanj biagi a balj watiti gie chianj.”

41 Die v bala naa a kpatu kvan chaan v taan vuosisi.

20

Pooli die di gana Masedonia anan Giriisi wa

1 Die watu di tianna kvan chaan Pooli die di wa Yisa didusuriba a kpannisi ba ta die taan ba ta nyu ga Masedonia.

2 Die v dia ga mi chaaku tigi mana a kpannisi Yisa didusuriba anan wa pam. Ka kpatu die v wa ga Giriisi,

3 ta die bie mi a ga tugi chuti ataa. Ka kvan chaan die v gomusi di v ga Siiria ta die muhi di juu vuosisi sanya muh a gbari wa; naa chian mana die v san di v yinhi a daagi Masedonia a ga.

4 Die vuodiekemba die di gutina v ma wa die yiwo Sopata, Pirusi bua ta nyu Beria anan Arisitakusi anan Sekondusi vuodiekemba die di nyunna Tesalonika. A nagi Gayusi vuodieke di nyunna Debe, anan Tichikusi anan Tirofimus vuodiekemba die di nyunna Asia tungban ma anan Timoti.

5 Die ba wolin dii ti nuha ga a chusa ti Tiroasi ma.

6 Die duuga dieke ba dinene paanu ta ka nagi daboti a yi di kenne a tan wa kvan chaan, die ti nagi haaru a nyu Filipi, a gara Tiroasi. Daraa anu kvan chaan die ti ga haari ba Tiroasi ma, ta die bie mi daraa ayopoyi.

Tiroasi tin wa

7 Die ka davusukuru daraan jumu, die ti lagisi tan di ti dii ti Yomutien nyindiike. Pooli die di bala Nmu wa a ya vuosisi die a ga tugi tanseese dama die v baa v nyu wa tka ma ka tunvusa.

8 Die popolisi pam die benne juodieke ma ti lagisuna jarinbisa sikpeku.

9 Die dalbaku wony die ba wasinana Yutikusi die di kal a takoro ma, ta Pooli die di balala waha gbieng die di faasi yigi Yutikusi. Ta die ken guru ta yinhi nan kvan a nyu jarinbisa butaa wa ma a ken nan tungban. Die ba sony nagi wa ta v kpiye muh.

10 Die Pooli die di sony ga a sony zuru Yutikusi ma a nagi wa anan v nuusi ta baari di, "Ni da vaa ni sugiti chusi ta v ka kpiye."

11 Pooli die di wa juali ga jarinbisa sikpen a gbiere paanu ti anan wa di hobi. Ka kvan chaan v bi muhi Nmu waaha die tun die di ga vson ta v wa ga.

12 Die Yisa didusuru die di ga nagi dalbagukuru ta v bie v musu ma, ba yaa wa a kuli tigin anan sugifahu.

Pooli die di nyina Tiroasi a ga Militusi wa

13 Pooli die di san di v chun nagisi a ga Asosi ama ti vuotalikaha die di nagi haaru a wolin ga mi, mi die ti baa ti nagi wa.

14 Die v haaru na ti Asosi ma die v ken juu haarku die ti don ga Mitilene.

15 Ka tunvusa die ti ken jigini kaanu di gbine Kiyosi ta ka tunvusa dan die ti ga tugi Samosi. Ka tun die di bi son ti ga tugi Militusi.

16 Pooli die wani san muh di v don tan Efesusi dama die v ka yaala v yasa Asia tungban ma. Die v yaala lagu lagu di v ga tugi Jerusalemi v tun nan biagi a tugi duuga dieke ba wasinana Pentikosi daraan.

Pooli die di bala wudieke a taan Efesusi Yisa didusuru nyinkoraha

17 Die Pooli die di tun tunumu a nyu Militusi di Yisa didusuru nyinkoraha mana die di benne Efesusi ken haari wa mi.

18 Die ba kenne tugi mi wo v balu ba di, "Ni siba wudieke mana n yine san dieke n wolinne a ken Asia ma ta bie ni jigini.

19 Die Juu vuosi batan die di san yaa gamma n ma ta die vaa man dii wahala anan zooln pam. Ama die man tuma Nmuj tuoma ta souna n gban tngban.

20 Die n moolnana Nmuj waha yaalun ma wa anan ni tige me wo, die n ka lobun wudieke di baan sunji ni.

21 Die n bal Juu vuosisi anan buurigaasisi di ba vaa tuntumbiatu yiile ta dia Nmuj sien ta yi ti Yomutien Yisa yada.

22 "Ama lele n tuone Nmuj Halikas nvari wa man gara Jerusalemi ama ta ka siba wudieke di baan nan yi mun mi.

23 Ama n dina di dia tigisi mana Nmuj Halikasika nan bal yi mun di dansarika juule anan wahala gbara mun Jerusalemi ma.

24 Ama n ka daansiya ta n musu yiwo jaan, dama manun n yaala n tun tun dieke ti Yomutien Yisa di yina mun wa a kpatu, ta tuomaha yiwo di n moolma wovun dieke di daginana Nmuj zoolnchigila wa.

25 "Die n di dia mun jige a moola Nmuj naari wa a yia ni. Ta lele, n siba a baari ni wonyi kaan bi ye mun bira.

26 Die wa jinne n bala ni anan nunnuma di du yi ni wonyi di bia n nuun bi wo u ma.

27 Dama manun n bala ni wudieke mana Nmuj di yaalala di ni summa.

28 Die wa ni munu poglu ni gban anan Yisa didusriba Nmuj Halikasika di nagina yi ni nuusi me di ni yi ba nunhandusriba ta daansiya ba wa. Ni yi siba yiyagun a yi Yisa didusriba. Di yiwo banun vuodiekemba u gbatina a taan anan u gban gban u Bwadembun Yisa zun.

29 N siba a baari n garun kvan chaan vuobiatu batan nan keji a chusui Yisa didusriba batan siba gbaanchura di naana yige yiise dene wo.

30 Ta sanja bi kien ta vuosi batan nan daansi nyun ni gban gban ni jigin a chuba nunchibisi di ba tarigi Yisa didusriba yan an ba dia ba.

31 Die wa ni gbara ni gban ta tunsima die n kpaanana ni anan nuntaanti yun anan nuntuasi die bina ataa wa.

32 "Lele manun n nagi ni yie Nmuj nuusi me anan u zoolnchigila waha, wuru gie nan biagi sunji ni ta yi ni jadieke di yine ni suti siba Nmuj vuosi.

33 Ni gban ni siba a baari n ka won yaala vun ligire yaa u nyinyeeke.

34 Ni gban gban ni siba a baari di die n nagi wa n nuusi gie a tuma tuoma a yaala jadieke manun anan n chanchaaliba di yaalala.

35 Die n yine wudieke mana, dagiya di ni yalluma nunnuma anan tuoma ta biagi a sunjime wabutu, ta tunsima ti Yomutien Yisa die di bala di, 'Sugifalun pam nan yi vuodieke di ynana piini a tan vuodieke di tuosinene.' "

36 Pooli die di baluna naa a kpatu wa kvan chaan, die u soun gbirigi anan ba ta juusi Nmuj.

37 Die ba yaala ba taan wa sanja dieke wo, zooln die di yigi ba mana ba mana die di koma ta nagi ba nuusi a goori wo.

38 Die ba sugtu die faasi chusui mun anan u bala ba di "Ni kaan bi ye mun bira." Die ba beeli wo a ga haariku jigin.

21

Pooli die di gana Jerusalemi dene

1 Die ti balu a taan ba ta nagi haarun a ga Kosi. Ka tunvusa die ti ga tugu Rodesi, ta bi nyun mi a nagi haariku a ga Patara.

2 Mi die ti ye haarun di ganana Fonisia tngban ma, die ti juuke a ga.

³ Saŋŋa dieke ti kenne yese Saapurusi ti daagu ti nuugalu chaan a ga Taya, Siiria tunjban ma. Mi die ba baa ba vuaru chiititi a nyuŋ haaruku ma.

⁴ Mi die ti ye Yisa didusuriba batan ta die bie ba jigij a ga tugɔ daraa ayupɔyɔ. Nmuŋ Halikasika die dɔ vaa ba balɔ Pɔɔli dɔ v da kenj ga Jerusalemi.

⁵ Ama daraa ayupɔyɔ wa kuvan chaan die ti bi piili chonɔy bɔbra. Die dembisi mana anan ba hoguba anan ba ballɔ die dɔ beeli ti a nyuŋ tuka ma a ga tugɔ muguru nvan, mi die ti mana die dɔ sɔvɔ a gbirigi a juusi Nmuŋ.

⁶ Die ti wana a balɔ taan tamba wa die ti juu haaruku ta ba yinji kuli tigin.

⁷ Die ti nagɔ haaruku a nyuŋ Taya a ga Tolemayisi. Mi die ti ga waasi Yisa didusuriba ta wari ba jigij dabalumuŋ.

⁸ Ka tunvɔusa die ti ga tugɔ Siisiria ta die ga juu Filipi vuodieke die dɔ muɔlnana Yisa wɔvunaha tigin ta die bie mi. Die v yiwo dembisi bayupɔyɔ diekamba die ba vuarina Jerusalemi ma dɔ ba yi susunjiribe wɔnyɔ.

⁹ Die v yaa wa hogutan banusa vuodiekemba dɔ yene ka yallɔya, ta ba gban die dɔ bala Nmuŋ wia.

¹⁰ Die ti bie mi daraa pam ta Nmuŋ naazua wɔnyɔ ba wasunana Agabusi die dɔ nyuŋ Judia ma a kenj mi.

¹¹ Die v kenj ti jigij a nagɔ Pɔɔli gbanuŋ a bɔbɔ v gban gban v nuusi anan v nagisi ta baari dɔ, “Naa Nmuŋ Halikasika dɔ balɔ dɔ juu vuosi nan bɔbɔ gbanɔv gie tien sɔba naa Jerusalemi ma, ta nagɔ wa yi buuri gaasɔ nuusi me.”

¹² Die ti wonna naa, tunuŋ anan vuon banuŋ ba mana die dɔ juusi Pɔɔli dɔ v da kenj a ga Jerusalemi ma.

¹³ Ama die v yinji a balɔ ti dɔ, “Bta nɔ kuma ta chɔusa n sɔv? N ka yiwo siri dɔ ba bɔbɔ muŋ Jerusalemi ma nyuna ma, ama n yiwo siri dɔ n kpi mi ti Yɔmɔtien Yisa wia.”

¹⁴ Die ti kana ka biagu a balɔ a tarigi v sɔv wia, die ti baari dɔ, “Ti Yɔmɔtien vaa fu dɔvɔv yi.”

¹⁵ Die ti yine daraa anmuna mi kuvan chaan die ti gomɔti ti nyinti a nyuŋ ga Jerusalemi.

¹⁶ Ta Yisa didusuruŋ batan die nyuna Siisari wa gban die dɔ ti a ga mi, ta yaa ti ga Minasoni tigin me, mi die ti baa ti bemme. Manasoni die nyuŋ wa Saapurusi ta die yi Yisa didusurukɔraha wɔnyɔ.

Pɔɔli die dɔ kaaguna Jemisi dene

¹⁷ Die ti gana a ga tugɔ Jerusalemi wa, Yisa didusuriba die dɔ muŋu a tuo ti chaanti anan sugifalɔ.

¹⁸ Ka tun vɔusa Pɔɔli die dɔ nagɔ ti dɔ ti ga waasi Jemisi. Die Yisa didusuriba nyuŋkɔraha mana die bie mi.

¹⁹ Pɔɔli die dɔ waasi ba mana ta balɔ ba wudiekemba mana Nmuŋ dɔ yine a yi vuodiekemba dɔ kana ka yi juu vuosisi, wɔvɔv Pɔɔli tuuma wia.

²⁰ Die ba wonna naa kuvan chaan die ba mana dɔ burɔ Nmuŋ ta die balɔ Pɔɔli dɔ, “Ti numbua Pɔɔli, sɔba a baari juu vuosi tuse tuse burina Yisa didusuruŋ ta ba mana dɔ bi dɔ Mosisi muraha kenj kenj.

²¹ Ama ba balɔ ba muŋ fu wia dɔ daga juu vuodiekemba mana dɔ benne buurigaasi tunjban ma wa dɔ ba vaa Mosisi muraha taan, ta bi balɔ dɔ ba da gobi ba dembibisi kɔla ta da bi dia juu vuosi chɔraha.

³⁹ Pɔɔli die dɪ yin̄ɲi balt dɪ, “Man̄ɲ n̄ yiwo Juu vuon̄, ta ba murti mun̄ Taasusi ma, tɔgɔkpɔɲ dieke dɪ benne Silisia tun̄gban̄ ma. N̄ juusa fu, yi mun̄ sien̄ aɲ n̄ balt wia a yi kpɔkpaaku.”

⁴⁰ Die sojasisi jakuurti die dɪ yi wa sien̄, die Pɔɔli dɪ hagi zie a nagi v̄ nuun̄ a diin̄ kpɔkpaaku ta balt ba dɪ ba tarɪ wati. Die ba tarɪna watiti Pɔɔli die dɪ nagi Juu vuosi jabalikun̄ a bala wia a yia ba:

22

¹ “N̄ chvamba an̄an̄ n̄ zvalun̄ nɪ wɔmma wudieke n̄ bala n̄ balt a yi nɪ wa.”

² Die ba wɔnna v̄ bala Juu vuosi jabalikun̄ a yia ba wa, die ba tarɪ sɔmm. Womi Pɔɔli dɪ baari dɪ,

³ “N̄ yiwo Juu vuon̄, ta ba murti mun̄ Tasusi tun̄ dieke dɪ benne Silisia tun̄gban̄ ma, ama ta ba wubi mun̄ Jerusalemi ka gie mi. N̄ didagru die yiwo Gamaliali ta die v̄ mun̄ɲi a dagi mun̄ ti choon̄kɔsɔlba mura. Ta die man̄ paalt dia N̄mun̄ an̄an̄ n̄un̄ɲina sɪba nɪ mana dɪ dɪna die wo jinne.

⁴ Ta die mugise vuodieke mana die dɪ dɪna ti Yɔmɔtien̄ sieku ta kɔv̄ batan̄ gban̄. Ta die yigi ba dembisi batan̄ an̄an̄ hogɔba batan̄ a ligi be dansarika sun̄.

⁵ N̄mun̄ kukaabitɪba jakuurti an̄an̄ tika nyun̄kɔraha nan̄ dii siara dɪ dɪ yiwo wusie. Die ba n̄aan̄ yi mun̄ gban̄ti gban̄ dɪ n̄ yaa ga Juu vuosi n̄un̄ɲandusɪrɪba die dɪ benne Damasikusi ma wa jigɲ, amv̄ n̄ nan̄ biagi yigi vuodiekemba dɪ dɪna ti Yɔmɔtien̄ sieku mi a yaa ba a yin̄ɲi ken̄ Jerusalemi an̄ ba datɪ ba tɪv̄ɲ.

Pɔɔli die dɪ bala v̄ tarɲun̄ wia dene

⁶ “Die daan̄ kaan̄ yaa gamma agbaa san̄ɲa die man̄ ga gbige Damasikusi, womi die chaankpɔn̄kpɔɲ die dɪ nyɔɲɪ sɔnyɪ a chaan̄ gilin̄ mun̄.

⁷ Die man̄ nan̄ tun̄gban̄ ta die wɔn̄ lɔlɲ dɪ balala a yia mun̄ dɪ, ‘Sɔɔli, Sɔɔli bia wia fu mugise mun̄?’

⁸ Die man̄ yin̄ɲi a balt dɪ, ‘Muna yine fu n̄ Yɔmɔtien̄?’ Ta die v̄ yin̄ɲi a balt mun̄ dɪ, ‘Man̄ɲ n̄ yiwo Yisa, Nazeriti vuoke, man̄ɲ n̄ yine vuodieke fu mugisinene wo.’

⁹ Die vuodiekemba die dɪ beelinene mun̄ die ye chaan̄kɔ ama die ba ka wɔn̄ lɔlɲkɔ.

¹⁰ Die man̄ piastɪ dɪ, ‘N̄ Yɔmɔtien̄, bia fu yaala n̄ yi?’ Womi die v̄ balt a yi mun̄ dɪ, ‘Hagi a ga Damasikusi, dɪ yi fu ken̄ tɔɲ mi ba nan̄ dagi fu fu bala fu yi wudieke.’

¹¹ Die chaan̄kɔ die faastɪ nyɔɲɪ mun̄ die man̄ yun̄. Die wia man̄ɲ an̄an̄ vuodiekemba dɪ chɔnnana wa die dɪ datɪ n̄ nuun̄ a yaa mun̄ a ga Damasikusi ma.

¹² “Daa wɔnyɪ die benne mi ba wasa wa Ananiasi. Die v̄ yiwo vuodieke dɪ jianna N̄mun̄ an̄an̄ wusie ta dɪ Mosisi mura. Ta Juu vuosisi mana die dɪ benne Damasikusi ma die faastɪ yia wa juluma.

¹³ Die v̄ ken̄ a zie n̄ jigɲ ta baari dɪ, ‘N̄ zva Sɔɔli, yesime bɪbra.’ Lele womi die man̄ biagi yese.

¹⁴ Womi Ananiasi die dɪ balt a yi mun̄ dɪ, ‘N̄mun̄ dieke ti choon̄kɔsɔlba dɪ jianna wa vbarina fu dɪ fu summa wudieke v̄ yaalala dɪ fu yi. V̄ vbarɪ fu mun̄ dɪ fu ye Masia wa ta bi wɔn̄ v̄ gban̄ gban̄ v̄ lɔlɲ.

¹⁵ Dɪ mu fu balt vuon̄ mana wudieke fu yene ta wɔn̄ wa.

¹⁶ Ta lele bia fu bi chusa? Hagi an̄ n̄ su fu N̄mun̄ nyaabu, an̄ N̄mun̄ vaa fu wɔbɪatɪ a chaa fu fu juusina wa wia.’

17 “Ta die man yinji ga Jerusalemi a ga juu Nmun jiamun juokpenkpuکو سون دى ن جوست نمن. Mi die man daansi

18 a ye ti Yomutien di bala a yia mun di, ‘Yi lagɪ lagɪ a nyun Jerusalemi ma, dama du yi fu bala ba n waha ba kaan tuo dii.’

19 Die man yinji a bali di, ‘N Yomutien ba wɔn siba di die n naan gara Nmun jiamun juone me a yige ta niga vuodiekemba di tuone fu a dii wo.

20 Ta sanja dieke die ba kuna fu daanstatien Sitiiveni wa die n gban bie mi ta saagi di ba kuv wa, ta die zie a gbari kukuvriba nyinyeeke.

21 Ama die ti Yomutien die di bali a yi mun di n gamma, ta yi mun nban di u nan yaa mun a ga saasaa vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi jigin.”

22 Die kpikpaaku die di womma Pɔoli a ga tugi sanja dieke u bala naa a kpati wa. Womi die ba piili a nata di, “Ni kuv daa wa gie u ka mu di u bemme u musi ma.”

23 Die ba keese ta naga ba gariti viise nmunsikpen ta yɔɔra tanti a taana nmunsikpen.

Pɔoli anan Romanisi sojasi jakuvri wa

24 Die Romani sojasisi jakuvri die di yi nban di ba nagi Pɔoli a juu juoku me ta tibi wa anan kpaasan. Amu u nan bali wudieke u yine wo ta Juu vuosi gie di nata anan wa.

25 Die ba bobɔ wa a dɔan di ba tibi wa wa die u piasɔ sojasisi nyunkuraha wunyi di zene mi di, “Mira yi sien mun di ni tibi vuodieke Romani naan wa di yina wa sien ta ye ka dii u sariya?”

26 Die sojasisi jakuvri di wonna naa wa die u ga ba nunhandusru jigin a baari di, “Bia fu yie? Daa wa gie yiwo vuodieke ta Romani naan wa di yina wa sien.”

27 Sojasisi nyunkura nunhandusru wa die di ga Pɔoli jigin a piasɔ wa di, “Bali mun, yiwo vuodieke ta Romani naan wa di yina sien?” Pɔoli die di yinji a baari di, “Wa.”

28 Sojasisi nyunkura nunhandusru wa di baari di, “Manun n tun wo ligire pam ta wa burun vuodieke Romani naan di yina sien.” Ama Pɔoli die di yinji a bali wa di, “Manun nunun ba wɔn muri mun mun anan kanun sieku.”

29 Die dembin diekemba di minana di ba tibi wa ta piasɔ wa wɔpriasika ha die di yinji kuvan lagɪ lagɪ. Ta die nmaamun die yigi sojasisi nyunkuraha nunhandusru wa gban die u munhuna di u vaa ba bobɔ wa vuodieke Romani naan wa di yina wa sien anan choramaha wa.

Die ba dine Pɔoli sariya dene

30 Die ka tunvusa die sojasisi nyunkuraha nunhandusru wa di yaala u munji wudieke wa Juu vuosisi nunhandusriba die di bala di Pɔoli yi chɔstɔ mun. Die wa die u vaa ba vɔari choramaha Pɔoli ma ta die yi nban di Nmun kikaabitɔba nyunkuraha anan tika nyunkuraha lagun. Womi die u yaa Pɔoli a ken juu ta vaa u zie ba nunja.

23

1 Pɔoli die di daansi nyunkuraha die di lagɔsuna wa nine mi die ta die ken a baari di, “N numballi, n ka chulya n son ma yaa gamma n berin Nmun nunja a yaa ken tugi jinne.”

2 Die Nmun kikaabitɔba jakuvri Ananiasi die di yi vuodiekemba di zene Pɔoli lɔguru nban di ba nigi u nban ma.

3 Pɔoli die di bali a yi wa di, “Fɔnun gaamun dieke ba pentine jayialun a zien, Nmun nan nigi fɔnun. Kalɔ wa giena a die mun sariya anan Mosisi

mura ha ta bi balı dı ba nıgı mıj ta chıvıstı mura ha dama tı mura ha ka yi siej dı ba nıgı vuonj.”

4 Dembinj diekamba dı zene gbıgi Pıolı wa die dı balı wa dı, “Fu ka sıba a baarı dı zıa wa Nımuj kıkaaıtıba jakıvıj?”

5 Pıolı die dı yınji a balı ba dı, “N numballı, n ka sıba a baarı dı v yiwo Nımuj kıkaaıtıba jakıvıj. Nımuj gbanıku balı tı dı tı da keıj a balı wıvıatı a yı tı nıjıandısrıba.”

6 Die Pıolı dı mınjına dı lagıjku nyıjkoraha batanj die yiwo Sadusısı ta batanj dıanj dı yi Farası die v baarı dı, “N numballı n yiwo Farası vuonj ta bı yi Farası vuonj bıa. Ba die mıj sarıya gıena dama n tuo dıı mıj dı kuntu nan daansı hagı kuıj me.”

7 Die v bala naa kpatı wa, nınhagırınj die dı nan Farası ananj Sadusısı sunıvıj ta die ba puo bule.

8 (Dama die Sadusısı vuosısı die tuo dıı dı kuntu kaanj daansı hagı kuıj mı ta bı baarı dı malakası yaa haaltı worı: Ama Farası vuosısı mıj die tuo wo wıa ataa wa gie mana a dıı.)

9 Die wıa die ba wa faası nata ta mura ha dıdagırıba batanj die dı yıne Farası vuosısı die dı hagı zie ta baarı dı, “Tınuıj tı ka ye wudieke daa wa gie dı yıne chıvıstı, dı nan bıagı yi haalıj yaa malaka bala wıaha a yıa wa.”

10 Die nınhagırıbu die dı wa faası ga tua ta nımaamıj die dı yıgi sojasısı nyıjkoraha nıjıandısrıba wa dı ba nan keıj yi Pıolı danja. Die wıa die v yı vuonj dı v sojasısı juu kıkıpaaku sıj a gbatı Pıolı a taanj a nagı wa a yınji ga ba jıgıberısıkırı.

11 Ka yunj tı Yıvıvıenj die dı keıj zie Pıolı jıgıj a baarı dı, “Da vaa nımaamıj yalla fı, sıba die fı bala n wıa die Jerusalemi ma wa die gbanj gbanj fı nan balı n wıa Romı ma.”

Die ba sanna dı ba kuv Pıolı dene

12 Ka tınvıvısa sıkıtıj Juu vuosı batanj die lagıstı a sanj. Die ba hıvı dı ba kaanj dıı jadııkıj yaa a nyu nıyaanj a ga tıgı sanja dieke ba baanj nan kuv Pıolı.

13 Die vuodiekamba die dı sanna wa die tıanj vuosı banıstı-nıvısa.

14 Die wıa die ba ga Nımuıj kıkaaıtıba nyıjkoraha ananj tıka nyıjkoraha jıgıj a baarı dı, “Tı lagıj hıvı mıj dı tı kaanj dıı jaanj mana a ga tıgı sanja dieke tı baanj nan kuv Pıolı.

15 Die wıa nınuıj ananj lagıjku nyıjkoraha ga Romanı sojasısı jakıvııj jıgıj a paalı balı sıba nı yaala nı paalı ye wudieke v yıne a chıvıstı. Ta balı ba dı ba yaa wa keıj nı sarıya dııle jıgıj. Ama tı nan yi sırı dı tı kuv wa ta v wa keıj juu gıena.”

16 Ama die Pıolı taa bıa die dı wıj ba sanıku, die wıa die v ga sojasısı jıgıberısıkırı a balı Pıolı.

17 Pıolı die dı wıvına naa wa die v wa sojasısı nyıjkoraha wınyı a balı yı wa dı, “Yaa dalıakırı gie a ga jakıvııj jıgıj, ta v yaa wa wııj a baa v balı wa.”

18 Ta nyıjkoraha wınyı wa die dı v nıjıa a yaa wa a ga jakıvııj jıgıj a balı wa dı, “Pıolı vuodieke dı benne dansarıka ma wa wana mıj, a balı mıj dı n yaa dalıakırı gie a keıj fı jıgıj dama v yaa wııj a baa v balı fı.”

19 Jakıvııj die dı yıgi v nuııj me a yaa wa nyııj lıgııj a pıası wa dı, “Bıa wııj fı yaala fı balı mıj?”

20 V yınji a balı wa dı, “Dem bıası batanj sannana dı ba keıj balı fı dı sorııj fı yaa Pıolı a keıj sıvııj Juu vuosısı nyıjkorı lagıjku jıgıj. Ba nan paalı yi sıba ba yaala ba sıvıııa wudieke v paalı a yi chıvıstı.

21 Ama da kenj a toɔɔɔ ba dama dembisi tɔɔɔ banɔsi-nɔɔsa lɔburɔna a gbari wa. Dama ba huuya muɔɔ dɔ ba kaanɔɔ dii jaanɔɔ yaa a nyuu nyaanɔɔ ga toɔɔ sanɔɔa dieke ba baanɔɔ nan kuu wa. Ta lele ba wa yiwo siri dɔ ba yi wudiekemba ba sanna wa ta chɔsa wudieke fu baanɔɔ nan balɔɔ.”

22 Jakuuɔɔ die dɔ baari dɔ, “Da kenj balɔɔ vuonɔɔ mana dɔ balɔɔ muɔɔ wuuɔɔ gie.” Ta die taanɔɔ wa u ga.

Die ba yalla Pɔɔli a ga vuokpuɔɔ Felikisi jigɔɔ dene

23 Womi die jakuuɔɔ die dɔ wa u nyuɔɔkura bale a balɔɔ ba dɔ, “Nɔɔ vuari sojasi kobɔsi-le ananɔɔ duunɔɔɔalɔɔɔ banɔsi-yuɔɔɔɔɔ ananɔɔ tuɔɔtaaruɔɔ kobɔsi-le anɔɔ ba ga Siisiria yuku gie yaa gamma bimbilimɔɔ awayɔɔ sanɔɔa.

24 Ta nɔɔ yaali duune a yɔɔ Pɔɔli anɔɔ u ɔɔalɔɔ ta nɔɔ muɔɔɔɔ a daansuma wa a yaa ga toɔɔ vuokpuɔɔ Felikisi jigɔɔɔ.”

25 Jakuuɔɔ die dɔ maagɔɔ gbanɔɔɔ dɔ:

26 Manɔɔ Kolodiasi Lisiasi waasa fuɔɔɔ vuokpuɔɔ Felikisi.

27 Juu vuosi batanɔɔ die yigine daa wa gie a muɔɔ dɔ ba kuu wa. Ama die n muɔɔɔɔna dɔ u yiwo vuodieke Romani naanɔɔ wa dɔ yɔɔna sienɔɔ, die wɔa manɔɔ ananɔɔ n sojasi batanɔɔ dɔ ga gbatɔɔ wa taanɔɔ.

28 Die n tuɔɔ yaala n summa wudieke ba bala dɔ u yi chuuɔɔ wa, die wɔa die manɔɔ yaa wa a ga ba nyuɔɔkura lagɔɔku jigɔɔɔ.

29 Die manɔɔ muɔɔɔ dɔ ba yi wudieke dɔ muɔna dɔ ba kuu wa yaa ba nagɔɔ wa yi dansarɔka suɔɔ; die ba balala wudieke a galɔma wa die yiwo ba gbanɔɔ gbanɔɔ ba miraha wɔa.

30 Die manɔɔ wuɔɔ dɔ Juu vuosi batanɔɔ sama muɔɔ dɔ ba kuu wa, manɔɔ tuɔɔ dɔ ba yaa wa kenj fu jigɔɔɔ. Ta balɔɔ vuodiekemba dɔ galunnana wa dɔ ba yaa wuuɔɔ a kenj fu jigɔɔɔ.

31 Sojasisi die dɔ yi wudieke jakuuɔɔ die dɔ bala wa, ta die nagɔɔ Pɔɔli yuku mi a yaa ga Antipatirisi tuɔɔ ma.

32 Ka tunvuusa die sojasisi die dɔ chonna nagɔɔɔɔ die dɔ yɔɔɔɔ a kenj ba jigiberisikiri ta vaa duunɔɔɔalɔɔɔba dɔ ba gamma ananɔɔ Pɔɔli.

33 Die ba nagɔɔ wa a ga Siisiria ta die nagɔɔ gbanɔku a yɔɔ vuokpuɔku Felikisi ta nagɔɔ Pɔɔli yi u nuusi me.

34 Vuokpuɔku die dɔ karuɔ gbanɔku ta die puasi Pɔɔli tuɔɔdieke u nyɔna. Die u muɔɔɔɔna dɔ Pɔɔli nyuɔɔ wa Silisia tuɔɔgbanɔɔ ma wa,

35 u baari dɔ, “N nan wuɔɔ fu wɔaha dɔ yi vuodiekemba dɔ galunnana fu wa dɔ kenj.” Die u balɔna kuanɔɔ chaanɔɔ die u yɔɔ nuanɔɔ dɔ ba yaa Pɔɔli a ga yi naanɔɔ Herodi tigɔɔ me a gbari wa sɔba dansarɔka vuonɔɔ.

24

Juu vuosisi die dɔ galunnana Pɔɔli vuokpuɔɔ Felikisi nuɔɔa dene

1 Ka daraa anu kuanɔɔ chaanɔɔ Nɔmuɔ kɔkaabɔɔɔba jakuuɔɔ Aniasi ananɔɔ ba nyuɔɔkuraha batanɔɔ ananɔɔ loya wuɔɔɔ ba wasunana Tetulusi die dɔ ga Siisiria ta ga vuokpuɔɔ Felikisi jigɔɔɔ dɔ ba balɔɔ wudieke Pɔɔli dɔ yine a chuuɔɔ.

2 Die wɔa die ba wa Pɔɔli a kenj juu ta Tetulusi die dɔ wa bala Pɔɔli dɔ yine wudieke wo dɔ:

“Jakuuɔɔ Felikisi, fu wɔa yine tuɔɔgbanɔka gie dɔ fɔalɔ ta fu бага dɔ benne tu ma wɔa fu wɔnsa tuɔɔgbanɔka.

3 Tu mana nine suuliye ananɔɔ wudieke fu yinene wo ta tu waasa fu.

4 N ka yaala n chuuɔɔ fu sanɔɔa ama ko dii suguru ananɔɔ tu ta fu wuɔɔ tu wɔaha gie bita.

5 Ti ye ta daa wa gie yiwo vuobian ta yi jigijnmaburo ta vasa Juu vuosisi di waga tngbanjka gie mana. Wbony v bi yiwo Nazarenesi jiamuj nnyjandusru gbanj.

6 Die v mia di v chvsv Nmyj jiamuj juokpenkpuku, die wia ti yigi wo. ((Die ti tuj yaala ti dii v sariya ananj ti gbanj gbanj ti miraha di dagina die wo

7 ama ta sojasisi jakvsv Lisiasi die di kenj juu ananj tvanj a gbatl wa nyuj ti jigijn.

8 Naa kvanj chaanj Lisiasi die di yi nvanj di vuodiekemba di balala di v yiwo biabv kenj fv nnyja.)) Du yi fv piast daa wa gie fv gbanj nan di siba wudieke ti balala di v yiwo mana yiwo wusie."

9 Die Juu vuosisi die di lagisina mi die di baaru di waha mana yiwo wusie.

Pooli die di bali a vvarl v gbanj dene

10 Mi die naanj wa die di nagl v nuuj a diinj Pooli di v bali wia. Die v piili di:

"N siba a baaru fv yine tnyj Juu vuosi sariya diiru bina pam, die wia n yaa svgtfahj di n bali vvarl n gbanj fv naaltaku gie me.

11 Du yi fv yaala, nan biagi a piast a summa di ka ka tvanj daraa banj ananj ale die manj jvali ga Jerusalemi di n ga jianj Nmyj.

12 Die Juu vuosisi die ka ye muj ta n niga nunhagruj ananj vuovj Nmyj jiamuj juokpenkpuku svj yaa a lagisa vuosi a vasa ba svnyuvuj di haga Nmyj jiamuj juone me yaa tika svj.

13 Ba kaanj biagi a dagl di nmunchvsv dieke ba chvsvna a yl muj wa yiwo wusie.

14 Manuj n bala ni di sie dieke n dina ta Juu vuosisi di bala di die sieku ka vuna wa ama manuj n ye ko jama ti chvsvkvsulj Nmyj. Wudieke mana di maagina Mosisi miraha gbanjl svj ananj Nmyj naazvaliba gbanjl svj wa, n yi a mana yada muj.

15 N yaa tama siba vuosi gie, di Nmyj nan daansl vaa vuovuna yaa vuobatl hagl kunj me.

16 Die wia n mia muj di n yi wudieke di mvna Nmyj ananj vuota nnyja ta ka chvsvya n svj ma.

17 "Die n nyuna Jerusalemi a yvast wa wia, manj yinj ga ananj piini di n n zvoolntielinj mi ta bi yi kaaba a yl Nmyj.

18 Die n wvsvna n gbanj a kvatl wa ta die bie Nmyj jiamuj juokpenkpuku svku ta die yie kaabaha die ba juu ye muj. Sanjka mi ta vuosi ye ka dala mi ta watl die di wori.

19 Ama Juu vuosi batanj die di nyuna Asia tngbanj ma gbanj die bie mi sanjka mi: ta du yi die ba ye n chvsvuj ka tvj mv ba kenj gie a kenj bali chvsv muj.

20 Yaa vaa vuodiekemba di benne gie dagl wudieke a yine a chvsv sanja dieke n zene ba nyjkraha nnyja wa.

21 Die ba ka ye wudieke n chvsvna ntaala wvbaluvuj nyuna ma manj bali ba svj di, 'Ni die muj sariya jinne dama n tuone a dii di kunti nan daansl hagl kunj me wo.'

22 Felikisi die siba ti Yvmutiej sieti wia ta die vaa wvru ta baaru di, "N nan bali wudieke n yalla di yi sojasisi jakvsv Lisiasi di kenj tvgl."

23 Ta die yi soja dieke di gbaruna Pooli nvanj di v gbari wa, ama ta vaa Pooli bemme v dnyjv ta vaa v zvahj yuma wa jadieke v yaalala.

Pooli die di bala wia a yl jakvsv Felikisi ananj v hvsv dene

24 Daraa a ημῖνα κῶαη chaan, jakuon Felikisi dῖ ken anan v hōgv Dirusila, vuodieke dῖ yine Juu vuon ta die vaa ba wa Pōoli v ken, ta Pōoli die dῖ bala yaa gamma vuon dῖ baan nan yi Yisa Masia yada dene. Ta wōnῖ Felikisi die dῖ wōmma.

25 Ama Pōoli die dῖ bῖ bala yaa gamma vūonῖ yīle anan yigi n gban anan dōna kpatῖ sariya diile waha, ηmaamῖ die dῖ yigi jakuon Felikisi v baari dῖ, “Lele nan biagi ga. N nan bῖ wa fῖ man ken ye sien.”

26 Ama Felikisi sanka mi die yile dῖ Pōoli nan kpalῖ wa anan ligire, die wa v ηan wa wa mῖ, v anan wa dῖ bala wa.

27 Ka bῖna ale kῶan chaan Posiwosi Fesitusi die dῖ tuo vuokpῖ Filikisi nan ma a zie. Ama vuokpῖ Filikisi die dῖ balla v vaa tōmaha, die v yaala Juu vuosi yallῖa sῖgῖfalῖ anan wa, die wa die v vaa Pōoli dansarῖka sῖ.

25

Pōoli die dῖ nagῖna v wa a poli ga naan Siiza jigῖn dene

1 Jakuon Fesitusi die dῖ kenne Siisiria, ka daraa ataa kῶan chaan v nyῖn mi ta jῖalῖ ga Jerusalemi.

2 Mi die Nmῖn kῖkaabῖtῖba nyῖnkῖraha anan Juu vuosi nyῖnkῖraha die dῖ ken Fesitusi jigῖn a chῖbῖ ηmῖnchῖbῖsῖ a yῖ Pōoli ta die jῖsῖsῖ Fesitusi dῖ

3 v vaa Pōoli ken Jerusalemi ma. Die ba jῖsῖsῖ wa dῖ v yῖ naa dama die ba wῖn san mῖn dῖ ba lōbῖrῖ a kῖs Pōoli sien me mῖn.

4 Fesitusi die dῖ yῖnῖnῖ a balῖ dῖ, “Pōoli bemme dansarῖka sῖn Siisiria, ta n gban n nan yῖnῖnῖ a ga mi daraa ale ka gie nvan.

5 Die wa, nῖ vaa nῖ nῖnῖandῖsῖrῖba batan ga anan mῖn Siisiria a ga balῖ wudieke v yine, dῖ yῖ v yῖ wῖn a chῖsῖsῖ.”

6 Fesitusi die dῖ bῖ dii daraa anῖ yaa daraa ban ba jigῖn ta die nyῖn ga Siisiria. Ka tῖnῖsῖsa die v juu kalῖ v sariya diile gbanῖ ma ta yῖ nvan dῖ ba yaa Pōoli ken juu.

7 Die Pōoli dῖ kenne juu wo die Juu vuodiekemba dῖ nyῖna Jerusalemi a ken wo dῖ zie a gilῖn wo, a piilῖ bala wῖbῖatῖ a chῖsῖsa wa, ama die ba ka biagi dagῖ dῖ ba wῖrῖ yῖwo wusie.

8 Die wa Pōoli die dῖ bala dῖ v gbati v gban dῖ, “Manῖn n ka yῖ wῖn a chῖsῖsῖ Juu vuosi miraha yaa Nmῖn jῖamῖn juokpenkῖrῖkῖ jaan yaa Romani vuosi naakpῖka.”

9 Ama Fesitusi die dῖ yaala v yῖ an Juu vuosisi sῖn falῖ, die wa die v pῖasῖ Pōoli dῖ, “Nan dῖ yaala fῖ ga Jerusalemi an n ga dii fῖ sariya anan waha gie mi?”

10 Pōoli die dῖ baari dῖ, “Aayῖ, n yaala Romani naakpῖnῖ gban dii n sariya. N ka yῖ wῖn a chῖsῖsῖ Juu vuosisi sῖba fῖ gban gban fῖ sῖbῖna dene.

11 Dῖ yῖ man chῖsῖsῖ wa ba miraha ta yῖ wudieke dῖ mῖna kun n tῖn kaan baari nῖ da kῖs mῖn. Ama dῖ yῖ wudieke ba bala dῖ n yῖye wo dῖ ka yῖ wusie, vuon wῖrῖ a baan nan biagi a nagῖ mῖn a yῖ ba nuusi me. Ama lele n jῖsῖsa dῖ nῖ vaa Romani naakpῖnῖ Siiza gban gban dii n sariya.”

12 Womi Fesitusi anan lagῖnῖkῖ nyῖnkῖraha dῖ ye tan ta v yῖnῖnῖ balῖ dῖ, “Fῖnῖn jῖsῖsῖya mῖn dῖ nan nagῖ fῖ wῖrῖ a poli ga naakpῖnῖ Siiza jigῖn, die wa ba yaa fῖ ga v jigῖn.”

Pōoli die dῖ balla wa a yῖ naan Agiripa anan v hōgv dene

13 Die daraa ale kῶan chaan, naan Agiripa anan v hōgv Beniisi dῖ ken Siisiria dῖ ba kaagῖ jakuon Fesitusi.

14 Die ba yine daraa n̄muna mi, ta Fesitusi die d̄ kenj bal̄ P̄oli d̄ benne wudieke ma a ȳ naan̄ Agiripa d̄, “Felikisi vaa wa daa w̄nȳ giena dansarika s̄n̄,

15 ta die man̄ ga Jerusalemi N̄m̄n̄ k̄kaabit̄ba nȳnk̄ra an̄an̄ Juu vuosi nȳnk̄ra d̄ kenj n̄ jiḡin̄ a baari d̄ n̄ dii v̄ sariya a baari d̄ v̄ ch̄v̄siya.

16 Ama die man̄ ȳin̄n̄i bal̄ ba d̄ t̄n̄n̄ Romanisi m̄ra wo sien̄ d̄ ba naḡi vuodieke vuosi d̄ balala d̄ v̄ yiwo w̄b̄ian̄ a ȳi ba nuusi me, ta ba ye ka yaa wa ga sariya diile jiḡin̄ ta w̄n̄n̄ an̄an̄ ba tuoli tan̄ d̄ v̄ bal̄ a v̄ari v̄ gban̄.

17 “Die w̄a die ba kenne giena wa die n̄ ka ch̄v̄si san̄n̄a, ka t̄n̄v̄v̄sa die man̄ juu kal̄ n̄ sariya gban̄t̄ ma ta ȳi n̄van̄ d̄ ba yaa P̄oli a kenj.

18 “Ama vuodiekemba die d̄ balala a ch̄v̄v̄sa wa wa d̄ haḡina zie d̄ ba bal̄ wudieke v̄ yine wo, die ba ka bal̄ w̄b̄ian̄ diekemba n̄ yilinene d̄ ba nan bal̄ wa.

19 Ama die ka yiwo n̄n̄haḡin̄ ba n̄ḡina an̄an̄ wa yaa gamma ba gban̄ gban̄ ba j̄am̄n̄ an̄an̄ daa w̄nȳ die d̄ kp̄ine ta v̄ saan̄ d̄ d̄ Yisa w̄a, vuodieke P̄oli d̄ bala d̄ v̄ bie v̄ m̄si ma.

20 “Die n̄ z̄i n̄ baan̄ nan dii sariyaka dene w̄a, die man̄ p̄asi P̄oli d̄ v̄ nan d̄ yaala v̄ ga Jerusalemi an̄ n̄ dii wo sariya mi.

21 Ama die v̄ baari d̄ ba vaa v̄ bemme dansarika ma a ga t̄ḡi san̄n̄a dieke Romani naakp̄uka d̄ baan̄ nan dii v̄ sariya ka. Die w̄a die man̄ ȳi n̄van̄ d̄ ba naḡi wa ȳi dansarika s̄n̄ giena a ga t̄ḡi san̄n̄a dieke n̄ baan̄ nan yaa wa a ga Romani naakp̄uka jiḡin̄.”

22 Womi naan̄ Agiripa d̄ bal̄ ȳi Fesitusi d̄, “N̄ gban̄ n̄ yaala n̄ w̄n̄ daa wa w̄aha a nȳn̄ v̄ gban̄ gban̄ v̄ n̄van̄ ma.”

Fesitusi die d̄ ȳin̄n̄i bal̄ d̄, “Nan w̄n̄ wa sorin̄.”

23 Ka t̄n̄v̄v̄sa naan̄ an̄an̄ v̄ h̄ḡv̄ Beniisi die d̄ b̄b̄i an̄an̄ nyinyeeki d̄nsa a kenj juu laḡn̄k̄v̄ juoku me. Die sojasisi nȳnk̄ra an̄an̄ t̄ka nȳnk̄ra die d̄ d̄ ba k̄van̄ a kenj juu mi. Fesitusi die d̄ ȳi n̄van̄ ba yaa P̄oli kenj juu.

24 Fesitusi die d̄ baari d̄, “Naan̄ Agiripa an̄an̄ vuodiekemba mana d̄ benne gie n̄ daans̄ daa wa gie. Juu vuodiekemba mana d̄ benne Jerusalemi an̄an̄ Siisiria kenj wo n̄ jiḡin̄ ta nata d̄ v̄ m̄v̄ k̄n̄.

25 Ama man̄ n̄ ka ye wudieke v̄ yine a ch̄v̄v̄si ta m̄v̄ k̄n̄. Ta v̄ gban̄ d̄ bala d̄ t̄i yaa wa ga Romani naakp̄uka jiḡin̄ an̄ v̄ dii wo v̄ sariya ka. Die w̄a n̄ san̄ya m̄n̄ d̄ n̄ yaa wa ga Romi.

26 Ama n̄ paal̄ wo wudieke n̄ baan̄ nan maaḡi yaa gamma daa wa gie w̄a a yaa ga ȳi Romanisi naakp̄uka. Die w̄a man̄ yaa wa kenj n̄ mana n̄n̄n̄a an̄an̄ f̄n̄n̄ naan̄ Agiripa. T̄i kenj bal̄ w̄ur̄ gie kpat̄i n̄ nan wa yaa w̄n̄ an̄ n̄ maaḡi.

27 Dama d̄ wo ch̄an̄ an̄ n̄ vaa dansarika vuon̄ ga naakp̄uka jiḡin̄ ta kaan̄ b̄aḡi daḡi wudieke v̄ yine ch̄v̄v̄si.”

26

P̄oli die d̄ bala a gbat̄i v̄ gban̄ Agiripa n̄n̄n̄a dene

1 Womi Agiripa die d̄ bal̄ ȳi P̄oli d̄, “N̄ ȳi f̄v̄ sien̄ d̄ f̄v̄ bal̄ a v̄ari f̄v̄ gban̄.” P̄oli die d̄ naḡi v̄ nuun̄ a diin̄ ta baari d̄:

2 “Naan̄ Agiripa! N̄ s̄n̄ f̄ialya m̄n̄ f̄v̄ ȳina m̄n̄ sieku gie d̄ n̄ bal̄ a v̄ari n̄ gban̄ f̄v̄ n̄n̄n̄a jinne, yaa gamma wudiekemba mana n̄ gban̄ gban̄ n̄ vuosi d̄ bala d̄ n̄ ȳi ch̄v̄v̄si wa.

3 Fõnõj fõ sũbana tũnõj Juu vuosi muraha anjan wudiekemba dũ yine tũ nũnhagurõj mana. Die wĩa n jũusa fõ, dii suguru ta fõ wõmma wudieke n bala n balũ naa.

4 “Die n yine bũabinj a yaa ga muõbna Juu vuosi mana wõj sũba die n benne die n tũngbanj ma anjan Jerusalemi ma.

5 Ba wõj sũba a yõast. Dũ yi ba yaala ba nan bĩtagũ dagũ fõ dũ die n gũtũ wa Farasisi diekemba die dũ mũnjõna a dia Njmuõj muraha.

6 Ama lele ba die mũnj sariya dama n yaa tama anjan nũba dieke Njmuõj dũ yũna tũ chõõjkuõũba kũrõj ma wa.

7 Nũari gie wĩa ta tũnõj Juu vuosi buurinj banj anjan ale die dũ yaa tama ta yile dũ tũ nan daansũ yeke. Die wĩa tũ jũama Njmuõj anjan mũnjõmũna njũntũbasũ anjan yũnj mana. Jakũõnj Agiripa, tamaka gie wĩa Juu vuosisi dũ bala dũ n chũsũya mũnj.

8 Bĩa wĩa dũ hagurũ a yũ nũ dũ nũ tuo a dii dũ Njmuõj vasa kũnti dũ haga kũnj me?

9 “Piiliku me die n gbanj n mũa mũnj dũ n yĩ wũnj mana a chũsũ Yisa vuodieke dũ nyũna Nazeriti wa saanj.

10 Naa die manj yĩ Jerusalemi ma ma. Die manj tuose yiko gbanõj a nyũna Njmuõj kũkaabũtũba nyũnkũraha jĩgĩj ta die yĩge Njmuõj vuosi pam a yĩe dansarika sũnj. Ba keõj dii ba sariya ta baarũ dũ ba kũõ ba n gbanj gbanj njanj gũta wa vuodiekemba dũ bala dũ ba kũõ ba wa ma.

11 “Sanjja mana n njanj mugisi be mũnj Njmuõj jũamũnj juone me dũ ba chiisi dũ ba ka dũ Yisa. Die ba wĩa dũ paala yaa mũnj sũnyũrõj wĩa manj gara tũngbanj gaasi a yaala ba jĩgĩj.

Põõli die dũ balũ ba v tarĩõj wĩa

12 “Naa wĩa, daanj kaani die manj gara Damasikusi dũ n mugisi Yisa dũdũsũrõj anjan yiko dieke Njmuõj kũkaabũtũba nyũnkũraha die yũna mũnj ta bũ yũ mũnj nũanj dũ n yĩ wo.

13 Jakũõnj Agiripa, die ka yĩwo njũnjũsĩkpeõj ta manj bie sieõj me a gara, ta die keõj yẽ chaanõj nyũnj njũnjũsĩkpeõj a chaana a tũanj njũnj, ta nyĩgĩsa ta taanj gĩliõj mũnj anjan n siechõnti chanchaalõj.

14 Die tũ mana die dũ nan tũngbanj, ta die manj wõnj lõlõj dũ balũ tũnõj Juu vuosi jabalũkũnj ma dũ, ‘Sõõli Sõõli, bĩa wĩa fõ mugise mũnj? Dũ yĩwo gaantõj fõ wagũnana anjan manõj.’

15 “Die manj yĩnjõ piasi dũ, ‘N Yõmũtĩeõj, mũnũa yine fõ?’ Ta tũ Yõmũtĩeõj die dũ yĩnjõ a baarũ dũ, ‘Manõj Yisa fõ mugise die.’

16 Ama hagũ a zie fõ nagisi ma. N nyũnj fõ jĩgĩj dama fõnõj manj vũarũ dũ fõ yĩ n tũntũntũ. Yime siara a balũ vuosi wudieke fõ yene yaa gamma n wĩa jinne anjan wudieke n baanj nan dagũ fõ sorĩnj daanj.

17 N nan daansũ gbatũ fõ a nyũnj Juu vuosi nuusi me anjan buurĩgaasi dieke jĩgĩj n bala n tũnj fõ nuusi me.

18 Fõnõj yĩwo vuodieke dũ bala v yuori ba nine a vũarũ ba nyũnj lũmũnj ma a ga chaanõj ma, a bũ vũarũ ba a nyũnj Sitaani nuusi me anj ba juu Njmuõj nuusi me, anj v vaa ba wũbũatũ a chaa ba anj ba gũtũ vuodiekemba Njmuõj dũ vũarũna wa ma, dama ba yine mũnj yada wa wĩa.’

Põõli die dũ bala v tovma wĩa dene

19 “Die wĩa, naanj Agiripa, die n ka zetiye die n yene daansũ dieke a nyũnj arizanna ma wa.

20 Die n woliõj a muõli Njmuõj wõvũnaha a yũ Damasikusi vuosi, ta die nyũnj ga Jerusalemi anjan Judia tũgĩsũ mana. Naa kũvanj chaanj manj ga muõli a yũ vuodiekemba dũ kana ka yĩ Juu vuosisi. Wudieke n balla a yĩ vuosisi

gie mana yiwo, ba vaa ba tumbiati ta dia Nmut sien, ta tumma tonvuna an ka dagi siba ba sen vaa ba tumbiati anan wusie.

21 “Naa wia die juu vuosisi die di yigi mut, die n naana bie Nmut jiamut juokpenkpuuku sut, ta die yaala ba kuv mut wa.

22 Ama Nmut sunnine mut dene a ken tugt jinne daari gie man zie di n bal wusie a yi vuon mana, wabiti anan haguertielin. Wudieke n bala anan wudieke Nmut naazvalut anan Mosisi die di balla a nan yiwo, yiwo jabalumut.

23 N bal ba Nmut Vuovbarikut Masia wa die di bala v gbalgt gbalgt dieke ta kpi, ta wonut v balla v yi bumbutan vuodieke di bala v wolin a hagt kun me, die wia v nan bal yi juu vuosisi anan vuodiekeмба di kana ka yi juu vuosisi di ba nan biagt ye gbatitaanut. Naa nan yi siba chaanut a yi ba.”

24 Pcoli die di balala di v gbat v gban a taan wa, Fesitusi die di nat wa a baari di: “Pcoli, yiwo yunyaan! Fu bugaruna nyinti pam wa yine fu juu yunyaati die!”

25 Ta Pcoli die yinji a bal wa di, “Jakut Fesitusi, n ka juu yunyaati! Wudieke n balnana yiwo wusie ta bi yaa chian.

26 Jakut Agiripa, n yaa sikimin ta nan biagt bal a yi fu dama fu gban fu sibuna ha wia, ta bi yi yada di waha gie yaa gamma Yisa wa ka lobur fu jigin, dama wudieke die yine wo die ka yi lumut ma.”

27 Die Pcoli di bi bal a yi naan Agiripa di, “Fonut, yi Nmut naazvalut wubalkaha yada mut? N wot siba a baari fu yi yada mut.”

28 Ta naan Agiripa die di yinji bal Pcoli di, “Anan fu wubalka bita ka gie fu yile di nan biagt tarigt mut a yi Yisa didusur?”

29 Pcoli die di yinji a bal wa di, “Wubalki wan yaa wubalki gobin, manut n Nmut jusun yiwo di fonut anan vuosi gie mana die di wonna n wubalkaha jinne wo burut Yisa didusurut siba manut ntaala dansarika gie nyuna ma n ka yaala ni juu.”

30 Womi naan Agiripa anan jakut Fesitusi anan Beniisi anan vuodieke mana die di benne ba jigin die di hagt nyin.

31 Ama die ba bala ba nyin wa die ba baari di, “Daa wa gie ka yi wuban kaan gban. U ka mu ba kuv wa yaa ba nag wa a yi dansarika sut.”

32 Ta naan Agiripa die di bal yi jakut Fesitusi di, “Ti tut nan biagt a vuar daa wa gie a taan di yi die v tut ka poli v wur gie a ga naakpenkput Siiza jigin.”

27

Sojasisi die di nagt Pcoli a ga Romi tut dene

1 Die ba kenne san di ba nagt Pcoli a ga Romi, Itali tut ma, die ba nagt wa anan dansarika vuosi batan a yi Romani sojasisi jakut wony nuut me ba wasnana wa Julusi, die v benne sojasisi chaaku die ba wasnana Naaluba jakut Chaaku.

2 Ti mana die di ga juu haari dieke die di nyuna Adiramitiwomi, dama die haarku die wot yi siri di ka nyin Siisiria a ga Asia tungban ma tig diekamba die di gbuna mugkpuur. Ta Masedonia vuot, Arisitakusi, vuodieke di nyuna Tesalonika die gut wa ti ma.

3 Ka tonvusa die ti tugt Sidoni. Sojasisi jakut, Julusi die muti a pcut Pcoli ta die yi wo sien di v ga v zvalut jigin an ba yi wa v nyunyalika.

4 Die ti nyina Sidoni ta bulogisuj die di nuga a tuole ti, die wia die ti don daagi Saapurusi tungban chaaku, ta tungbanka die di kagi ti a nyuj bulogisuku ma.

5 Die ti don tjan ga Silisia anjan Pamifilia tungban chaaku ta ga tug Mira tuj, Lisia tungban mama, ta suuj mi.

6 Mi die sojasisi jakuuri die di ye haari dieke di nyina Alekizandira a tjan a gara Itali tungban, v vaa ti juu kanuj.

7 Die ti don somm somm daraa pam a ken paali gbalgi ta ye ken tug Kinidusi tuj ma. Bulogisubu die di faasi tuoli ti mi chaaku wia die ti ka biagi don gara mi. Die wia die ti daagi ga Kireeti tungban luguj. Dama mi die bulogisubu die di ka faasi haguru, die ti ken gbigi Salimoni, Kireeti tungban ma, a ga.

8 Die ti doma somm somm mugikpuru kuvanvan ta die wa ken tug jigidieke ba wasinana "Haariti zielivunuj jigij" mi die ka yva anjan Lisia tuj.

9 Die ti yvasina mi wia die sanja dieke mugikpuru haaruj domuj di faasina yaa daanpoyi di wone ken tug. Sanja djan ta Juu vuosi duuga daakpenkruj dieke die ba kaabina ba wobiati naa chaala die tianya muj. Die wia Pooli die di kpaan ba di,

10 "N zvaluj, n siba a baari ti sieku gie nan yi daanpoyi, ti chiiiti anjan ti haaruku nan chusi ta vuosi batan nan waari ba misi gban."

11 Ama die sojasi jakuuri бага die wo wudieke Pooli die di bala wa ma dama die v womma yie haaruku jakuuri anjan ka tienj wo.

12 Die haarisi jigizielikiri die ka vuuna anjan ba zie mi tafaan sanja, die wia ba jusu die baari di ba hagi mi a gamma Fonisi. Mi die yiwo Kireeti tungban tuj ta haarisi jigizielikiri die di bie mi a tuoli nmuj jujukuj chaan, ta die ba yaala ba hemme mi tafaan sanja.

Bulogisukpenkruj die di kenne mugikpuru ma wia

13 Sanja mi die ba ye bulogisuj di nuginana nyina ba nuugali chaan a kien somm somm, ta die ba yile di ka yi wo bulogisuvunuj wudieke di baan nan sunjine be siba ba sanna die wo. Die wia die ba datu kuvdonsi dieke di yigine haaruku di zie wo a yi haaruku sunj a doma gbigi Kireeti mugikpuru kuvanvan.

14 Ama die di ka yvasiya ta bulogisukpenkruj die di nuga nyina nmuj pousuj chaan a ken suuna mugikpuru sunj.

15 Die bulogisubu die di ken hububu haaruku ma, ta die di haguru pam anjan vuonj di baan nan biagi don haaruku a tuolibu, die wia die ti vaa misi ta vaa bulogisubu di yaa haaruku chuj gara.

16 Die bulogisubu die di yaa ti ga tjan tugubuj dieke ba wasinana Koda wa jigij. Die ti tiannana die tugibuka die di kagi bulogisubu die di wa kpua. Die ti mu a biagi a yigi haarubike dieke di taasina haarukpuku ma wa.

17 Die ba datu ka a juu haarukpuku ma a nagi guune a muhji bobi gilij haarukpuku ken ken. Die ba chuga nmaamuj di ba nan ga gbigi Libia tungban ma, jigidieke nyaabu di kana ka goli wo. Die wia die ba datu haaruku garuku a suuj ta vaa bulogisubu di bi yaa haaruku chuj.

18 Die bulogisukpubu di ye ko nuga, die wia ka tunvussa die ba piili a vuara haaruku chiiiti a taana.

19 Die ka tunvussa bibra ba vuari haaruku gban gban nyintiti anjan ba nuusi a vigi taana nyaabu sunj.

20 Die dı yi daraa pam ta ti ka yese ηmınnı yaa chıymarıssı, nıymara die dı lıgıne ηmınsıkepı wıa. Ta bılgıssıbu die ye ko faası nıga ta die ti bı wo tama dı ti nan ye gbatıtanıy.

21 Die dı faasına a yvası ta vuosisı die ka dıı jaan, ta Pıolı dı hagı zie ba nıyha a baarı dı, “N zvalıy, dı tıy mı nı tuo n nvarı ta da dıy nıy Kireeti, ti tıy kaan jıu daanpıy anıy wahala ka gie me.

22 Ama lele n wa jıssa nı dı nı yıgı sikimıy ta nı wınyı mana kaan waarı v mısı; ama haarıku nyına bala ka chıvssı.

23 Dama dienewo yuku Nımyı dieke dı sına mıy ta man jıama wa malaka die keıy wo n jıgıy,

24 a keıy balı mıy dı, ‘Pıolı, da vaa ηmaamıy yalla fıv. Sie ba nagı fıv a ga zie naalıba jakıvıy Siiza jıgıy anı v dıı fıv sarıya; fıv wıa Nımyı baa v gbatı wa vuodiekemba dı benne haarıku gie me a taan.’

25 Die wıa n zvalıy, nı dıı sikimıy, dama n yi Nımyı yada mıy dı wudieke v bala mıy wa nan seıy yi.

26 Ama bılgıssıbu nan kpanıy ti a ga zıey tıygbanıy gaan ta nyaan dı gıline kvanıy.”

27 Die ka yugıti bıy-anıssa die wonde ta bılgıssıbu die ye ko kpanıy ti chıy Midıterana mıgıkpııı sıy. Ama yaa gamma ka tanseese haarı dıntıba dı mıyıy dı ti gbıge gaan.

28 Die wıa die ba nagı jamagıssıy a magıssı nyaabıgılinı a die ye ta nyaabı gılinı yıwo sıba nan magısa kobıga anıy bııssı-le: die dı bı yi svaa die ba bı yi die gbıy gbıy ta ye ta bıv gılinı yıwo nan magıssıy bııssı-wayı.

29 Nımaamıy die dı yıgı be dama die ba yıle dı ba haarıku nan keıy jıalıtana. Die wıa die ba nagı kvıdınssa anıssa dieke dı datınana haarıku dı zıele wo a yi nyaan sıy haarıku kvanıy ta die jıssa Nımyı dı tvıvıy.

30 Die haarı dıntıba die dı yaala ba chıgı ta vaa haarıku die wıa die ba vıarı haarıbıke a yi nyaabı sıy ta paalı yıe sıba ba baa ba ga vıarı wa kvıdınssıha a taıy taanı nyaabı sıy haarıku nıyha.

31 Ama Pıolı die dı balı sojasısı jakıvııı anıy sojasısı dı, “Dıı yi haarı dıntıba gie dı ka wıarı kalı haarıku sıy, nı wınyı mana kaan ye gbatıtanıy.”

32 Die wıa die sojasısı die dı gıbi gıbi guıy dieke dı bıbına haarıbıke a yalı wa ta vaa ka nan nyaabı sıy.

33 Die tıy bılla vıvııy ta die Pıolı die dı jıvssı ba mana dı ba dıı nyındııke, die v baarı dı, “Daraa bıy anıssa wıanna ηmaamıy dı yalı nı ta nı ka dıı jaan mana.

34 Die wıa n wa jıssa nı ko dıı nyındııke, dama ka yıwo jadııke dı baan nan yi nı hagııy. Nı wınyı kaan wıy ye danıy.”

35 Pıolı dı bala naa kpatı kvanıy chaanıy die v nagı paanıv a bııı Nımyı ba mana nıyha a yi ke gbıııı a pıııı ηıba.

36 Die ba dıı sikimıy ta wa dıı nyındııke.

37 Die ti mana die yıwo vuası kvıssı-le anıy bııssı-yıvıy anıy ba yıaba a bıe haarıku sıy.

38 Die vuıy mana dı dıne a chıgı kvanıy chaanıy die ba vıarı paanıv zaatalkaha a taanı nyaabı sıy amıv haarıku da dınsıma.

Haarıku ηmabıy wıa

39 Die tıy dı vıvııy, haarı dıntıba die dı ye tıygbanıka ama ta ka mıyııı mi, ama ta ye gbıgıy kaanıv mıgıkpıııı lıgıy ta ka yalı gaanıy ba yıle dı ba tıy nan bııgı ba yi haarıku ga mı a ga fıııı tambıssı me.

40 Die wta die ba chta gobi kuvdunsaha guune a vaa ha a sony ga nyaabu chian, ta bi forisi guuy diekemba di bobina daa diekemba ba yalla a doma wa ta die koti garu dieke di benne haariku nuyka amu bulogisibu nan di niga a kpanja haariku a gara nuyja. Die ba kenj gbigi muguru kvanban.

41 Ama haariku nuyja die di ga gbenj tambusibu ta faasi firi ta nyaponjiku di kenj a nigi ka kvaka a nmusuri nmusuri.

42 To, sojasisi die di sanj di ba kuv dansarika jujuribe amu ba wonyi gbanj kaan suo juali gaan a chigi bia.

43 Ama sojasisi jakusuri die yaala v gbatu Pcoli a taan. Die wta die v kagi ba di ba daa yi die. Ama die v yi nbanj di vuodiekemba mana di sibina suolehe nan nyaabu ma a suo juali gaan;

44 Ta vuo tialkaha di kana ka siba suolehe yigi haariku daatiti a juali. Naa die ti yi ti mana di juali gaan ta wuy di ka yi ti.

28

Malita vuosi die mnyina tuo ti dene

1 Die ti kenne a juali gaari ta wuy di ka yi ti wo, die ti mnyini di tungbanjka mi saan yiwo Malita.

2 Die tika vuosi die mnyini tuo ti, dama sanja mi nuu die nunana ta watu die faasi beri die wta die ba chogisi bolinj di ti weeli ta yi ti anjia.

3 Die Pcoli die di lagisi daati a nagha taana bolibu me, womi die javubukuj die di kenj nyuj daati ma bolibu di tsulna wta a duj Pcoli ta nagu ka gbanj vili v nuuj.

4 Die tungbanjka vuosi die di ye javubukuri die di leenjinene Pcoli nuuj me ta die bala yia tamba di, "Daa wa gie nan yi vuokusuru, anjan v gbatna v gbanj a nyuj mugikpuri wa ma, ama bugile kaan vaa v bemme v musi ma."

5 Ama Pcoli die di kpaanti javubukuri a taan bolibu me ta wuy mana di ka yi wo.

6 Die vuosisi die di yile di v nan fusti yaa v nan nan bunyi a kpi. Die ba yilinen die wo a kenj gbaligi ta wuy mana ka yi wo wo, die ba tarigi ba sanyile ta baari di, "Daa wa gie yiwo buuj."

7 Mi die ka yua anjan tungbanjka naanj Pubiluwosi kvatu. Die v mnyini tuo ti chaanti ta die ti yi v chaanuj daraa ataa.

8 Pubiluwosi chonj die di dva a yvagi, nyujgbanj tsula anjan chusuruj die yalla wa. Ta Pcoli die di ga juu v juoku me a nagu v nuuj a diisi v ma a jusi Nmuji yi wa die v ye alaafia.

9 Naa kvanj chaan yvagtielinj die di benne tungbanjka ma die di kenj Pcoli jiginj die v gbaan ba mana.

10 Die ba yi ti piinisi pam ta die ti balla ti ga wa ba nagu jadieke mana ti yaalala a yi haariku sunj.

Ti nyina Malita a ga Romi dene

11 Die ti benne mi chuti ataa kvanj chaan die ti nagu haari dieke ba wasinana Nmnyyuba wa ta die di nyina Alekizandira ta bie Malita tafaan sanjka mi wo.

12 Die ti ga tuguj tunj dieke ba wasinana Sarakusi ta die yi daraa ataa mi,

13 ta die bi nagu haariku a ga tuguj tunj dieke ba wasinana Regumi wa. Ka tunvusa die bulogisuj di piili a niga nyina nuugalj chaan, ta ka daraa ale daaraan die ti kenj tuguj Putiwoli tunj ma.

14 Mi die ti ye Yisa didusuriba batan, die ba bal ti di ti wari ba jigin daraa ayopoyi. Die ti ken nyin mi a ga Romi.

15 Die Yisa didusuriba die di benne Romi wa die di won ti wa ta die ken tuoli ti sien Apiyusi nyin ma, ta batan dian di ken tuoli ti chaanin juone ataa dieke die di gbine Romi wa. Pɔɔli die di yene be wo die di kpannisi wa ta u biri Nm̄in.

Pɔɔli die di benne Romi tin ma wa

16 Die ti gana a ga tugi Romi die ba yi Pɔɔli sien di u bemme u dɔnɔnɔ ta vaa soja balm̄in gbara wa.

17 Daraa ataa kwan chaan Pɔɔli die di wa Juu vuosi nunhandusuriba a lagisi. Die ba lagisina wa u bal a yi ba di, "N numballi, anan die n kana ka yi wan mana a chɔɔsi ti vuosisi yaa ta chɔɔsi ti chɔɔnkɔsuliba chwaraha, die ba nagi mun yi wo dansarika sɔn Jerusalemi ma, ta nagi mun yi Romani vuosi nuusi me.

18 Die ba pɔasi mun wudieke n yine a chɔɔsi ta die yaala ba vɔari mun, dama die ba munɔiya di n ka yi wudieke di mɔna di ba kɔɔ mun.

19 Ama Juu vuosisi nunhandusuriba die di ka saagya, die wa die man baari di n nan nagi n wuri a poli a ken naan jakɔn Siiza jigin, ama n wo wan a baan bal chɔɔsi n gban gban n vuosi.

20 Die wa man baan n ye ni a bal ni wuri. N mɔsulnana Nm̄in Vuɔvɔarikuri waha, vuodieke tinin Juu vuosi di yalla tama wa, die wa ba bobu mun anan choramaha gie."

21 Ta ba bal a yi wa di, "Tinin ti ka tuo gbanin a nyin Judia yaa gamma fu ma, ta vuon ka nyin a ken gie anan wuri yaa a bal wɔban yaa gamma fu ma.

22 Ama ti nan di yaala ti summa fu sunanyile. Ti won siba a baari di jigin mana vuosi bala a chɔɔsa jamun dieke fu dina wa."

23 Die wa die ba nagi daan zien anan Pɔɔli. Dinin daari mi daadan pam di ken a lagisi Pɔɔli die di benne jigin dieke wo. Die u dagi ba Nm̄in naari wa a nyin sukɔɔn a ga tugi yun, ta die mia di u tarigi ba sugiti di ba tuo Yisa, ta die vɔara wa a nyina Mosisi muraha ma anan Nm̄in naazɔaliba die di maagina wudiekemba ba.

24 Die batan sugiti die di tarigi anan u wɔbalikaha ma ama batan die di ka tuo dii.

25 Die wa die ba hagi mi anan nunhagin anan tan yaa gamma wɔbalikaha gie. Pɔɔli die di bal di, "Sanja dieke Nm̄in Halikasika die di vana Nm̄in naazɔa Azaya die bal yi ti chɔɔnkɔsuliba wa, die u bal wusie mun.

26 Die u baari di,

'Ga a bal naa yi vuosi gie di:

Ni nan ken won a bi won ama di kaan di siba a chian;
 ta ni nan ken daansi a bi daansi ama ni kaan ye,

27 dama vuosi gie yiwo yan̄kpiititelin,
 ta bi ligi ba tɔba di ba kaan won,
 ta bi muo ba nine di ba da yesime.

Du yi die ba ka muo ba nine ba tin nan ye,
 ba tin ka bi ligi ba tɔba, ba tin nan won,
 ta ba tin ka bi yi yan̄kpiititelin ba tin nan di siba waha gie chiasi.

Ta ba tin nan yin̄ni ken n jigin
 an n gbaan ba.' "

²⁸ Pɔɔli die dɪ bɪ balɪ dɪ, “Nɪ sɪmma a baarɪ dɪ Nɪmɪj wɪaha yaa gamma ɔ gbatɪtaanjɔ tɔgɪ vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosisi jigɪj mɪj, ta ba nan wɔj.” ((

²⁹ Pɔɔli die dɪ bala naa a kpatɪ Juu vuosisi die dɪ hagɪ a nɪga nɪnhagɪrɪj pam anaj tanj.))

³⁰ Pɔɔli die dɪ tunj ligire a yɪ jigidieke ɔ benne wo a bie mi bɪna ale ta mɪjɪj tuose chaanj diekemba mana dɪ kienene ɔ jigɪj dɪ ba ye wo.

³¹ Ta die mɔbɪ wɪa yaa gamma Nɪmɪj naarɪ ma, ta daga vuosi tɪ Yɔmɔtɪj Yisa Masia wɪa, ta bala ɔ dɔjɪjɔ anaj sikimɪj.

Gban̄ dieke Pɔɔli die dɪ maagina a yɪ Romi tɪj vuosi wɔnna

¹ Gban̄kɔ gie nyɪŋ wa manɪj Pɔɔli vuodieke dɪ yine Yisa Masia tɔntɔntɔ, ta bɪ yɪ tɔntɔntɔ dieke N̄mɪj dɪ vɔarɪna dɪ n mɔsɪ ɔ wɔvɪnaha jigɪj mana wa jigɪj.

² N̄mɪj die wolin̄ yɪ wa n̄vɔŋ yaa gamma ɔ wɔvɪnaha gie ma, ta ɔ naazvɔlɪj die dɪ mɔsɪlha, sɪba a maagina dene ɔ kasɪ gban̄kɔ ma wa.

³ Wɔvɪnaha gie daga yaa gamma ɔ Bva wa; wɔnɪj ɔ yine tɪ Yɔmɔtɪen̄ Yisa Masia; die ɔ bɪrɪj wa vuota, ta ba mɔrɪ wa ɔ yɪ naan̄ Davidi haagɪj,

⁴ ta Halkasɪka die dɪ dagɪ an̄an̄ hagɪrɪj dɪ Yisa sen̄ yiwɔ N̄mɪj Bva ɔ kumbu hagɪj wɪa.

⁵ ɔ wɪa N̄mɪj die dɪ yɪ mɪj sien̄ dɪ n yɪ ɔ tɔntɔntɔ, ta man̄ nagɪ ɔ saan̄ a gara buurɪj mana jigɪj, ta vasa ba yie wo yada ta touse ɔ n̄vɔŋ.

⁶ N̄nɪj vuodiekemba dɪ benne Romi ma wa gban̄ gɪtɪ wa vuodiekemba N̄mɪj dɪ wana dɪ ba bɪrɪj Yisa Masia sɪtɪ wa ma mɪj.

⁷ Die wɪa n maaga gban̄kɔ gie a yɪa nɪ vuodiekemba mana dɪ benne Romi tɪj ma, ta N̄mɪj dɪ cho nɪ ta wa nɪ dɪ nɪ yɪ ɔ gban̄ gban̄ ɔ vuosi wa. Tɪ Chɔɔj N̄mɪj an̄an̄ tɪ Yɔmɔtɪen̄ Yisa Masia sun̄jɪ nɪ ta yɪ nɪ sɔgɪɔvɔgɪj.

Pɔɔli die dɪ waasɪna N̄mɪj dene

⁸ Wudieke n yaalala dɪ n wolin̄ balɪ wɔnna, n waasa N̄mɪj Yisa Masia saan̄ ma, nɪ mana wɪa, dama tɪjgban̄ka gie vuosi mana wɔmma nɪ yada ka wɪa.

⁹ N̄mɪj yine n siaratɪen̄ dɪ n ka va N̄mɪj jɔsɪsɪj nɪ wɪa. Wɔnɪj ɔ yine vuodieke n jiannana an̄an̄ n sɔj mana ta mɔsɪla wɔvɪnaha yaa gamma ɔ Bva wa ma.

¹⁰ Man̄ ken̄ jɔsɪa N̄mɪj san̄ja mana, n n̄aan̄ jɔsɪtɪ wa mɪj dɪ dɪ yɪ ɔ dɔŋɪj, ɔ yɪ mɪj sien̄ an̄ n ken̄ kaagɪ nɪ.

¹¹ N faasɪ yaala n sun̄jɪ nɪ an̄ nɪ tuo N̄mɪj Halkasɪka piini dieke dɪ baan̄ vaa nɪ mɪjɪ a zie ta yaa hagɪrɪj ɔ dɪsɪj ma.

¹² Wudieke n dagɪnana wa yiwɔ naa, dɪ manɪj an̄an̄ n̄nɪj vuodiekemba dɪ yine yada wa nan̄ bɪagɪ a kpan̄jɪsɪ tan̄ tɪ yada ka ma.

¹³ N nɪmballɪ, n yaala nɪ summa dɪ n mɪya mɪj san̄ja pam dɪ n ken̄ kaagɪ nɪ ama wɪa a tan̄ dɪ kaga mɪj. N yaala n yɪ vuodiekemba dɪ benne nɪ jigɪj tɪ Yɔmɔtɪen̄ sɪtɪ sɪba n yine vuogaasɪ jigɪj dene wo.

¹⁴ Dɪ yiwɔ talasɪ dɪ n balɪ vuosi mana wɔvɪnaha wɪa, vuodiekemba nine dɪ yuorine an̄an̄ vuodiekemba nine dɪ kana ka yuoriye, an̄an̄ vuodiekemba dɪ yalla yɪan̄ an̄an̄ vuodiekemba dɪ wone yɪan̄.

¹⁵ Die wɪa man̄ cheele dɪ n mɔsɪl wɔvɪnaha a yɪ n̄nɪj vuodiekemba dɪ benne Romi tɪj ma.

Yisa wɔvɪnaha dɪ yalla hagɪrɪj dene

¹⁶ Viivi ka yallɪ mɪj n mɔsɪlnana wɔvɪnaha, dama dɪ yiwɔ N̄mɪj hagɪrɪ dieke dɪ gbatɪnana vuodiekemba mana dɪ yine Yisa yada a taana; ka wolin̄ jigɪj juu vuosi sɪtɪ, ta bɪ yɪ buurɪj mana sɪtɪ.

¹⁷ Wɔvɪnaha daga dɪ N̄mɪj baarɪ dɪ vuon̄ yiwɔ vuovɪnɔ ɔ nɪŋna ɔ yada yiile wɪa, genke nyɪj wa yaalɪj ma a yɪ vuodiekemba dɪ yine Yisa yada, sɪba dɪ maagina N̄mɪj gban̄kɔ ma dene wo dɪ, “Vuodieke dɪ yine

vuovuvu Nmuḡ nuḡḡa v yadaka wḡa, dḡ tienḡ nan dḡ yaa miivoli dieke dḡ wone kpatuḡ.”

Vuota mana dḡ yalla bḡaḡ dene

¹⁸ Nmuḡ dagḡ vuota dḡ v ju wa sḡyuvuḡḡ aḡaḡ ba, dama ba yie wḡbiati ta ka dḡ v sienḡ, ta ba wḡbiati dḡ vaa vuosi dḡ ka sḡba wusieke.

¹⁹ Nmuḡ data ba tḡba, dama wudieke dḡ muḡna dḡ vuota summa yaa gamma v ma wa, v yuori dagḡ ba muḡ.

²⁰ Saḡḡa dieke Nmuḡ dḡ naanna tuḡḡbaḡka gie wo a keḡ tuḡḡ jinne, v naaḡku ma ba sḡba v beri dieke vuota nine dḡ kana kaanḡ bḡaḡ a ye, ta bḡ sḡba dḡ v yaa haḡuḡ dieke dḡ wone kpatuḡ, ta seḡ yi Nmuḡ. Die wḡa, ba bḡ wo sienḡ Nmuḡ nuḡḡa a baanḡ baari dḡ ba ka sḡba ba wḡbiati.

²¹ Ba sḡba Nmuḡ muḡ, ama ba ka yḡa wa juḡma dieke ba muḡna dḡ ba yḡ wa, ta bḡ ka waasa wa. Ama ba saḡḡanyile yḡwo saḡḡanyilibiati, ta ba sugḡti dḡ suuli aḡaḡ wḡtḡḡti aḡaḡ luḡuḡ.

²² Ba baari dḡ ba yaa wa yḡaḡ ama ba yḡwo gaantuḡ;

²³ ba tuḡna muḡ ba juḡma Nmuḡ dieke dḡ benne saḡḡa mana wa, ba vaya muḡ ta juḡma ḡmuḡna diekemba vuota dḡ wḡḡsuḡna a ḡḡasi vuota yaa nembisi yaa dḡḡuḡḡ yaa nyḡnvuuke.

²⁴ Die wḡa Nmuḡ dḡ va ba, ta ba yie tuḡtuḡmbiati diekemba ba sugḡti dḡ yaalala, ta yie viivi wḡa aḡaḡ taḡ.

²⁵ Ta naḡḡ wudieke dḡ yḡne Nmuḡ wusieke a taanḡ, ta saagḡ yḡ ḡmuḡḡḡbḡsuḡ, ta tariḡi a juḡma wudieke Nmuḡ dḡ naanna, ta vaa wḡḡuḡ Nmuḡ vuodieke dḡ naanna ha ta muḡ dḡ tḡ bḡuḡ wa wa yaa gamma haahuu wo. Wusie.

²⁶ Die wḡa, Nmuḡ dḡ vaa ba, ta ba yie ba dḡḡḡḡ dḡ yalla viivi, ta ba ḡḡḡba dḡ ka bḡ yaala ba dḡḡḡma aḡaḡ dembisi ta yḡḡḡi a dḡḡa aḡaḡ taḡ.

²⁷ Die ḡbaḡ ḡbaḡ ta dembisi dḡ ka bḡ yaala ba dḡḡḡma aḡaḡ ḡḡḡba, ta yḡḡḡi dḡḡa aḡaḡ taḡ, ta ba faasi yaa lola pam aḡaḡ taḡ. Dembisi dḡ yie nyḡnti aḡaḡ die dḡ yalla viivi aḡaḡ taḡ, die wḡa ba yese tḡbḡdati dieke ba muḡna ba wḡbiatḡti wḡa.

²⁸ Vuota die dḡ kana ka yaala v summa Nmuḡ wḡa, v vaa ba aḡaḡ ba tuḡmbiati, ta ba yie tuḡ dieke dḡ kana ka vḡna.

²⁹ Ba sugḡti suuliye muḡ aḡaḡ tuḡmbiati yḡri yḡri, sḡba bḡaḡ aḡaḡ halḡ, ta yḡe bḡaḡ a yḡa taḡ, ta yaa sugḡbḡaḡ, ta kḡa taḡ, ta waga aḡaḡ taḡ, ta ḡḡba ḡmuḡḡḡbḡsuḡ, ta yḡle wḡbiati a yḡa taḡ, ta gaara taḡ kḡasi,

³⁰ ta bala ḡḡḡsa taḡ, ta yḡ Nmuḡ dataasi, ta zḡa wa taḡ, ta yaa kalinbaani, ta kule, ta yaala sḡeti dḡ ba yḡ bḡaḡ, ta ka yḡa ba ḡḡalḡḡ aḡaḡ ba muḡḡḡ juḡma;

³¹ ta bḡ wo yḡaḡ ba ma, ta ka bḡ bala wusie, ta wo choti ta ka ḡḡa zḡḡḡḡ.

³² Ba sḡba a baari Nmuḡ muḡraha dagḡya dḡ vuodiekemba dḡ yḡnene wḡaha gie nyḡari yḡwo kuḡ, ama hanḡḡ ba ko yḡe, ta bḡ yaa sugḡfaluḡ aḡaḡ vuodiekemba dḡ yḡnene he wo.

2

Nmuḡ sariya diile wḡa

¹ N zḡamba, dḡḡ yḡ nḡ die vuosi sariya, fu su die mana kaanḡ bḡaḡ baari ka yḡ bḡaḡ. Dama dḡḡ yḡ fu die vuosi sariya ama ta yḡe wudieke ba yḡnene ḡbaḡ ḡbaḡ, die nuḡ, die fu ḡbaḡ ḡbaḡ fu sariya.

² Tḡ sḡba a baari Nmuḡ nan keḡ dii vuodiekemba dḡ yḡne die sariya, ta v sariya diilehe yḡwo wusie.

³ Fv dagunana vuosi di yinene tumbiatu dene wo, ama ta yie die, yile di Nmuj kaan ye ta datu fu tibun?

⁴ Yaa fu nine ka suuliye chotikpuku anan suguru pam dieke Nmuj di yalla anan tunu wa? Ka siba a baari di wudieke wia Nmuj di chiguna ni zoolu yiwo u yaala ni yinji ken u jigiri?

⁵ Ama fu sikpen hagu muj, die wia fu ka saagu fu vaa tuntumbiatu tuma, die wia guta fu tibatatu dieke fu bala fu ken a ye daa dieke Nmuj sunyuru di bala ka ken a nyu yaalu ma, an u ken dii vuosi sariya anan wusie wo.

⁶ Dama Nmuj nan tun vuon mana yaa gamma u tunna dene.

⁷ Vuodiekemba di yinene vunu ta yaala Nmuj buru ba ta yi ba nyaru anan miivoli dieke di wone kpatu, banu Nmuj di nan vaa ba bemme yaa gamma haahu.

⁸ Ama vuodiekemba di yaala waagu, ta zeti wusieke, ta yie buan, Nmuj sunyuru nan di bie ba ma.

⁹ Vuodiekemba di yine vuobiatu, Nmuj nan datu ba tibu an ba dii wahala anan mugisin. Juu vuosi bala ba wolin ye tibidatiku, ta vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi dan wa diisi.

¹⁰ Ama Nmuj nan yi vuodiekemba di yinene wudieke di vuna buru anan juma anan sugubagu, Juu vuosi bala ba wolin tuo, ta vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi dan wa diisi;

¹¹ dama Nmuj ka luge.

¹² Vuodiekemba di kana ka siba Nmuj muraha, Nmuj nan datu ba tibu anan wuba dieke ba yine. Ta vuodiekemba dan di sibina Nmuj muraha, Nmuj nan nagi muraha a dii ba sariya.

¹³ Daa vuodiekemba di wonna Nmuj muraha yine vuovuna Nmuj jigiu, ama vuodiekemba di yinene wudieke muraha di daguna, banu ba yine vuovuna Nmuj jigiu.

¹⁴ Vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi ka tuo muraha a nyu Mosisi jigiu, ama du yi ba yie wudieke muraha di daguna anan ba gban gban sunanyile, ba yaa ba gban gban ba muraha ba sugutu ma ama die ba ka tuo muraha a nyu Mosisi jigiu.

¹⁵ Ba yinene wudieke wo daga di ba yaa mura ba sugutu ma. Ba sunanyile gban daga di di yiwo wusie, dama sanja kaanu ba sunanyile nan daga ba di wudieke ba yine wo yiwo buan, ta sanja kaanu dan ka daga ba di di vuna muj.

¹⁶ Naa bala ka yi daa dieke Nmuj di bala u dii vuota sun sariya Yisa Masia wia, siba n muvuna wuvunaha die wo.

Yaa gamma Juu vuosi anan muraha wia

¹⁷ Ni batan wasa ni gban Juu vuosi, ta yi muraha yada, ta niga nyubu di ni yiwo Nmuj vuovaru ka,

¹⁸ ni siba wudieke Nmuj di yaalala ni yi, ta ni bugu a nyu muraha ma a siba wudieke di vuna;

¹⁹ ni yi yada di ni biagi daga yusu sien, ta bi yi chaanu a yi vuodiekemba di benne lumu ma;

²⁰ ta biagi kpaama gaantu, ta bi daga vuodiekemba di kana ka siba, dama ni siba wusieke di maaguna die Nmuj gban ku sun.

²¹ Ni daga vuosi wusieke, bia wia ni ka daga ni gban? Ni muvula di, vuosi da ken gaari, ama ta ni gban ni gaara.

²² Ni daga vuosi di ba da ken a tun daakpana yaa hogokpana tuma, ama ta ni tumaha. Ni ka yaala bugile wia ama ta gaara bugile jiamu juone nyinti.

23 Nı kuule dı nı yaa Nımuŋ mıraha mıŋ, ama ta ka dı ha ta yie Nımuŋ viivi me.

24 Sıba dı maagına Nımuŋ gbaŋku ma dı, “Nı Juu vuosi wıa ta vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosi dı bala wıbiatı a chwısa Nımuŋ saan.”

25 Dıı yi nı dı Nımuŋ mıraha, die nıŋ nı kola gobin yaa nyıarı, ama dı yi nı ka dıa mıraha, ka ka sıu sıba gobiye.

26 Dıı yi vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosi ta ka gobi ba kola, ama ta dı Nımuŋ mıraha, Nımuŋ nan tuo be sıba vuodiekemba dı gobine ba kola.

27 Nınuŋ Juu vuosi, nı yaa mıraha a maagi gbaŋku ma a yi nı, ta nı gobe nı kola, ama nı gbaŋ nı chwısunana mıraha; vuodiekemba dı kana ka gobe ba kola ama ta dı mıraha, banıŋ ba bala ba dii nı sarıya ta baarı nı chwısa.

28 Daa fı benne sıba Juu vuoke ta ba gobi fı kólı yine fı Juu vuon wusie.

29 Juu vuon wusie yiwo vuodieke dı dına mıraha. Wusie gobin bie sıŋ ma, ta kanıŋ gobiku mı dı yi Nımuŋ Halıkasıka tııma, daa nyıngbanıŋ ma. Wınuŋ vuoke mı yese bıruŋ a nyınna Nımuŋ jıgin, daa vuota jıgin.

3

1 Bıa nyıarı Juu vuosi dı ye a tıaŋ vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosi? Ba kola gobin yaa nyıarı?

2 Ka yaa nyıarı pam. Wudieke Nımuŋ dı yına Juu vuosisi ka yi nuŋŋmına jaan a tıaŋ a mana die v yiwo v wıaha, dı ba gbara.

3 Dı yiwo wusie dı batıŋ die ka yi wıaha yada. Die nıŋ dı dagıya dı Nımuŋ ka yi wusietieŋ ba kana ka yi yada wa wıa?

4 Aayı, ka ka dagı die. Dıı yi vuon mana dı yi ŋmıncıbtıelıŋ, ama Nımuŋ nıŋ yiwo wusiebtıaltı. Sıba ba maagına Nımuŋ gbaŋku sıŋ die wo dı:

“Dıı yi fınuŋ Nımuŋ fı balı wıa, ba nan ye dı yaa wusie ta ba dii fı sarıya, nan dii wusie.”

5 Ama dıı yi tı tıntımbıatı dı dagı dı Nımuŋ yaa wusie, bıa tı baan tı balı? Dıı yi Nımuŋ dı datı tı tıba tı nan bıagi balı dı Nımuŋ yiwo bıaŋ? (Vuota sıŋanyile maŋ bala naa.)

6 Aayı daa die! Nımuŋ dı sıŋ ka yi wusiebtıaltı, lala v baa v yi a dii tıngbaŋka gie vuosi sarıya?

7 Vuon nan dı nıga nınhagıruŋ dı, “Dıı yi n ŋmıncıbtıı dı daga dı Nımuŋ sıŋ yiwo wusietieŋ, ta vuosi dı yıa wa jıłma, bıa wıa v nan datı n tıbuŋ dı n yiwo wıbtıayıru?”

8 Batıŋ dıaŋ dı bala dı, “Nı vaa tı yi wıbiatı amı wıvıına nan keŋ.” Vuosi batıŋ zıa mıŋ ta baarı dı manıŋ n bala naa. Nımuŋ nan datı ba tıbuŋ sıba ba mına die.

Vuon wori a yi vuovınu

9 Lala tı baa tı balı? Tınuŋ vuodiekemba dı yine Juu vuosi wo berıŋ tıaŋ wa vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosisi berıŋ mıŋ? Aayı, n wıŋ balı mıŋ dı Juu vuosi aŋaŋ vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosi mana bie wo bıaŋ ma,

10 sıba dı maagına Nımuŋ gbaŋku sıŋ dı:

“Vuon wori a yi vuovınu, Aayı, daa vuobalımuŋ gbaŋ.

11 Vuon wori ta yaa sıbuŋ,
ta vuon ka jıama Nımuŋ.

12 Vuon mana yıŋŋıye mıŋ ta vaa Nımuŋ,
vuon mana yiwo bıaŋ;

vuon wori a yie vınuŋ, daa vuobalımuŋ gbaŋ.

- 13 Ba nva su sba kunti voriti
 ta nmunchibisi di nyinna a ma,
 ta wudieke di nyinnana ba nva ma su sba javuokun tban;
 14 ba nva suuli wo anan kaattvati.
- 15 Ta ba yie lagu di ba yi vuon danja ta kuv;
 16 ta jigidieke mana ba gana,
 chusun anan svghusun njan kien mi.
- 17 Ta ba ka sba sie dieke ba baa nan du a ye svghvagn.
- 18 Ta ba ka bi chiga Nmuj.”

19 Lele, ti sba di wudieke mana Nmuj miraha di bala wa, bala yia vuodiekemba di benne ka yiko me, amv vuon mana kaan btagi vuori v ban a bal wun, ta tngbanja gie vuosi mana bemme Nmuj sariya diile me.

20 Dama vuon wori a nan btagi a du Nmuj miraha di dagina die a yi vuovuv Nmuj nuja; miraha wia vuota di sba di v tuma tumbiati.

Nmuj di vanana vuota di birima vuovuv v nuja dene

21 Ama lele, Nmuj di daaginana sie dieke a vasunana vuota di birima vuovuv v nuja wa wa bie yaalun ma, ta v naazvulun wia anan miraha di daga a wia, ama di ka nyun miraha dusun ma.

22 Nmuj vasa vuota di birima vuovuv v nuja ba yine Yisa Masia yada wa wia. Nmuj yie naa, a yia vuodiekemba mana di yine Yisa Masia yada ta ka luge,

23 dama vuota mana yiwo ban die wia ti ka bie vuvun sba Nmuj di yaalala dene wo.

24 Ama Nmuj zovunchigula wia v baari di ba yi vuovuna v nuja, ka yiwo piini, dama Yisa Masia gbatu ti a taan mun vor.

25 Nmuj die vaa wa Yisa Masia di nyun yaalun ma, ta bi yi v zun dieke di nyinna v ma wa di yi kaabun ti ban wia, du yi ti yi naa yada Nmuj nan nagt chaa ti ti tal; naa daga di Nmuj yiwo svghyalintien. Sanja dieke di tianna wa, Nmuj die ka datu vuota tibun ba tumbiati wia, dama v suguru wia;

26 ama lele nun die v yie, amv ka nan dagi ti di wvun Nmuj yiwo svghyalintien, ta vasa vuodieke nun mana di yine Yisa yada di birima vuovuv v nuja.

27 Die wia, jaan beri mun ti nan kuuli anan ka? Aayi, jaan wori. Daa vuota di dina miraha wia ti nan ye gbatitaanun, ama ti yine Yisa Masia yada wa wia.

28 Dama ti bala a baari di vuota yada yiile wia, Nmuj di baari di v yi vuovuv v nuja; daa v dina miraha wia.

29 Nmuj yiwo Juu vuosi nyuna ma Nmuj? Aayi, U yiwo Juu vuosi anan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi Nmuj.

30 Nmuj yiwo Nmuj balun ta nan bal di Juu vuosi anan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi mana yiwo vuovuna v nuja, ba yada wia.

31 Ti balala di vuota yese gbatitaanun v yada wia, die nan yi miraha yi vor? Aayi, daa die. Ama ti ye zie wo miraha kuvun mun.

4

Abarahami wia

1 Wvba ti baa ti bal yaa gamma ti chovkuvun Abarahami anan v berin me?

² Du yi v tonvuna wa Nmut di baari di v yiwo vuovunv, die nuj v tuj nan di yaa jaan di v kuule anan ka, ama v kaan biagi a kuule Nmut nuja.

³ Di maagiya Nmut gbankv ma di, "Abarahami die yiwo Nmut yada, v yada ka wa Nmut die di baari di v yiwo vuovunv v nuja.

⁴ Du yi vuon di tuma tuma, v nyvari ka yi piini, ama ka yiwo v tune.

⁵ Ama vuon kaan biagi a vaa Nmut baari di v yiwo vuovunv anan wudieke v tunna. Nmut tuose tuntumbiati tielin du yi ba yi wo yada.

⁶ Davidi die bal wa naa gban gban, di vuodieke nuj Nmut di nagr wa v yi vuovunv v nuja ta di ka yi v tuntovuna wa, die vuoke yaa sugfialij pam."

⁷ Davidi die bi baari di,

"Vuodiekemba Nmut di vaa ba tumbiati a chaa ba ta bi ligihe, banij ba yaa wa sugfialij;

⁸ Vuodiekemba Nmut di kana ka tinsa ba tuntumbiati, yaa wa sugfialij."

⁹ Sugfialkv gie yiwo vuodiekemba di gobine ba kola nyuna ma sutu? Aayi, di yiwo vuodiekemba di kana ka gobi ba kolaha gban sutu. Ti won a baari di di maagiya Nmut gbankv ma di, "Abarahami die yiwo Nmut yada, ta v yada ka wa Nmut di baari di v yiwo vuovunv v nuja."

¹⁰ Sanja bia Nmut di yi wur gie? Nmut die wa wa wa vuovunv ta v ye ken gobi v kol yaa die v gobi wo v kol ta Nmut di ken wa wa wa vuovunv? Nmut die wa wa wa vuovunv ta v ye gobi v kol.

¹¹ Ka kvan chaan die v gobi v kol, ama v gobiku die yiwo siara di wonij Abarahami yada wa Nmut di wa wa wa vuovunv, ta v ye gobi v kol. Die wa, vuodiekemba mana di yine Nmut yada ama a ka gobi ba kola, Abarahami yine ba choon; ba yine Nmut yada wa Nmut di wa ba vuovuna.

¹² Abarahami bina yi vuodiekemba di gobine ba kolaha choon, daa ba gobinene wa, ama ba yine Nmut yada siba ti choon Abarahami die di yine die, ta ye gobi v kol.

Nmut nvari yiwo vuodiekemba mana di yine yada sutu

¹³ Nmut die yi wa Abarahami anan v haagisi nvan di tungbanja gie nan yi ba sutu. Die v yi wa nvari gie, daa Abarahami die di dna miraha wa, ama die v yine Nmut yada wa ta Nmut di baari di v yiwo vuovunv wonij Nmut jigin.

¹⁴ Du yi Nmut nva di baa a yi vuodiekemba di dna miraha sutu, die nuj vuon yada tuj nan yi yori, ta Nmut nvan kaan di yaa nyvari.

¹⁵ Miraha zetij yalla Nmut sinyurij a kien, ama miraha di wori, ka zetij wori.

¹⁶ Nmut nvari yiwo vuodiekemba di yine yada sutu, v zoolnchugla wa, die v yi wa nvari ta die ka sen yi Abarahami haagisi mana sutu, daa vuodiekemba di dna miraha nyuna ma sutu, ama vuodiekemba mana di yine Nmut yada siba Abarahami die di yine yada die wo, ka yiwo ba sutu, dama wonij Abarahami yiwo ti mana choon.

¹⁷ Siba di maagina Nmut gbankv ma di, "N yi fu wo buurij pam choon." Die wa, Nmut jigin Abarahami yiwo ti choon, Nmut, vuodieke Abarahami di yine yada wa, wonij v ynana kunti miivoli, ta vasa jadie die wone di ken beri.

¹⁸ Abarahami die yiwo yada ta yaa tama sanja dieke wur di kana ka dagr di tama beri wo, die wa die v ken burij buurij pam choon. Siba di maagina Nmut gbankv ma di, "Fu haagisi nan di dala siba chijmarisi."

19 Abarahami die yiwo siba bina kōbīga, ta siba dī v nyūngbanū gbarīgīya mūj, ta v hōgō Sara dīan dī yi hōgōpūrūj, anāj die mana yōri, Abarahami yada die ka muuriye.

20 Die v faast a yi Nīmūj yada mūj, ta ka chūhīya anāj Nīmūj nbari, die v yada ka dī yi wa hāgūrūj pam, ta v bira Nīmūj.

21 Ta die siba anāj wusie dī Nīmūj nan biagī a yi wudieke v yīna wa nbar dī v nan yi wo.

22 Die wīa Nīmūj dī nagī wa dī v yiwo vuovūnū, v yīne Nīmūj yada wīa.

23 Ama daa Abarahami nyūna ma wīa dī maagī Nīmūj gbanjku sūj dī, “Nīmūj nagī wa mūj a bīrūj vuovūnū.”

24 Ama a maagīya mūj a yi tūnū vuodiekemba Nīmūj dī bala v tuo tī dī tī yiwo vuovūna v nūjja wa gbanj, dama tī yīne wōnūj Nīmūj vuodieke dī sugūrīna tī Yōmōtīej Yīsa a nyūj kumbu me wo yada wa wīa.

25 Wōnūj v nagīna Yīsa a yi ba kōv wa tī tontūmbīati wīa, ta bī sugūrī wa a nyūj kumbu me, dī v vaa tī bīrūj vuovūna v jīgīj.

5

Vuodiekemba Nīmūj dī bala dī ba yiwo vuovūna wīa

1 Tī yalla yada Yīsa Masīa ma wa wīa Nīmūj dī baari dī tī yiwo vuovūna v jīgīj, ta sugūdībagūj dī bīe tūnū anāj Nīmūj sōnsōj, tī Yōmōtīej Yīsa Masīa wīa.

2 U wīa Nīmūj dī chīgī tī zōōlūj, tī yada ka wīa, ta tī ye v zōōlnchīgīlaha ta yallī sugīfīalūj, dama tī yaa tama dī tī nan daansi ye berī vūj dieke Nīmūj dī bala v yi tī wa.

3 Ta tī bī yaa sugīfīalūj tī wahala dīile me, dama tī siba dī wahalaha dīile yīa tī wa sikīmīj,

4 ta bī yīa tī berī vūnūj, ta berī vūnūj dīan dī yīa tī tama.

5 Ta tamaka mī dī ka vasa tī die viivi, dama Nīmūj nagī wa choti dieke v yalla a yi tī sugīti ma, v Halīkasīka v nagīna a yi tī wa wīa.

6 Dama sanjja dieke tī wone sunjīj wo, ta Masīa dī tuo tūnū vuobiati kūj a kpi, die ka yiwo sanjja dieke Nīmūj dī vbarīna a zīej.

7 Dī hāgūrī mūj dī vūoj tuo vuodieke dī mūjīna dīsa mīra kūj a kpi, ama vūoj zū, vūoj nan tuo vuovūnū kūj a kpi.

8 Ama dī dagī tī wa v chone tī dene, dama die tī yene yi tūmbīattīelibe Masīa dī tuo tī kūj a kpi.

9 U zūmbū wīa, Nīmūj dī baari dī tī yiwo vuovūna; die wīa gbanj v nan vbari tī a nyūj tībīdatī dieke dī kienene tī ma wa.

10 Die tī yiwo Nīmūj dataasi, ama v wa yi tī wo v zvalūj, v Būa wa kumbu wīa. Lele tī wana a yi Nīmūj zvalūj naa, chūlūj bī wori dī v nan gbatī tī a taaj Masīa mīivoli wīa.

11 Daa die nyūna ma, tī bī yaa wa sugīfīalūj Nīmūj ma tī Yōmōtīej Yīsa Masīa wīa, dama v wīa Nīmūj dī yi tī v zvalūj.

Adami anāj Masīa wīa

12 Vuobalūmūj nyūna ma bīan dī daagī a juu tūngbanjka gie me, ta bīabū wīa kūj dī berī. Die wīa kūj dī kōa vuota mana, dama vuota mana yiwo bīan.

13 Die bīan wōj bīe wo tūngbanjka gie me ta Nīmūj dī ye kenj yī tī Mōsīa mīraha; ama dū yi mīra dī wori, vūoj kaanj biagī balī vūoj dī v chūvī mīraha mūj.

¹⁴ Ama a nyɔŋ Adami saŋka a keŋ toŋ Mosisi saŋka, kuŋ yaa wa vuota mana yiko, ta kua vuodiekemba biaŋ dɪ kana ka toŋ Adami biabu. Adami die yiwo vuodieke dɪ bala v keŋ v kvaŋ chaanŋ niasuŋ.

¹⁵ Ama ba bale wo ka yi bunyi, dama Nmuŋ piini dieke v nagina a yi ti yori wa ka su siba Adami biabu. Dɪ yiwo wusie dɪ vuosi pam kpiye muŋ vuobaluŋka tumbiatɪ wɪa. Ama Nmuŋ zoolnchiŋgɪla faasi dala muŋ, ta v piini dieke v yunana vuosi pam, aŋ ka yi vuobaluŋka Yisa Masia zoolnchiŋgɪla wɪa gbaŋ dala muŋ.

¹⁶ Nmuŋ piinike aŋaŋ Adami biabu ka yi bunyi. Kanuŋ biabu mi die yaa wa tubidatuŋ a keŋ, ama Nmuŋ piini dieke v yina ti yori wa yiwo ti wobiatɪ naachaala ti tumbiatɪ pam kvaŋ chaanŋ.

¹⁷ Vuobaluŋka tumbiatɪ wɪa kuŋ dɪ kua vuonŋ mana, wɔnuŋ vuobaluŋka mi wɪa. Ama wudieke dɪ dɪna ka kvaaka, vuobaluŋka Yisa Masia tɔumaha tɪaŋ die. Nmuŋ chiŋgi ti wa zooluŋ pam ta tuo ti Yisa Masia wɪa, die wɪa ti nan ye nyanŋuŋ aŋaŋ miivoli dieke dɪ wone kpatuŋ Yisa Masia ma.

¹⁸ Die vuonŋ mana die baa v ye wo tubidatuŋ Adami biabu wɪa. Ama wɔnuŋ dieke Masia dɪ yine wo wɪa Nmuŋ tuo ti muŋ ta yi ti piini dieke dɪ yine miivoli.

¹⁹ Adami die zeti wo Nmuŋ nuŋaŋ ta yi vuosi pam dɪ yi tontumbiatɪ tieliŋ, ama Yisa tuo wo Nmuŋ nuŋaŋ, ta nan yi vuosi pam biruŋ vuovuna Nmuŋ jigiuŋ.

²⁰ Miraha kenye dɪ ka dagɪ biaŋ dɪ dala dene, ama biaŋ dɪ dala dene wo, Nmuŋ zoolnchiŋgɪla faasi dala muŋ pam a tɪaŋ die.

²¹ Die wɪa, biaŋ dieke dɪ yine vuota dɪ kpie die wo, die gbaŋ gbaŋ Nmuŋ zoolnchiŋgɪla wɪa v baari dɪ ba yi vuovuna v jigiuŋ, ta yi ba miivoli dieke dɪ wone kpatuŋ, ti Yomɔtiŋ Yisa Masia ma.

6

Yaa gamma tumbiatɪ aŋaŋ sɔgyialuŋ wɪa

¹ Die wɪa, bia ti baa ti bali? Ti nan dɪ bie ti tumbiatɪ ma amɔ Nmuŋ zoolnchiŋgɪla gutɪ yaa?

² Aayi, daa die. Yaa gamma biaŋ wɪa, ti su siba ti kpiye muŋ, ta biaŋ dɪ bi wo ti haguŋuŋ. Die wɪa ti kaanŋ wɪari tumbiatɪ ma.

³ Tɪnuŋ vuodiekemba ba sina ti aŋaŋ Nmuŋ nyaanŋ Yisa Masia saanŋ ma wa, ti su siba ti laguŋ a kpi muŋ aŋaŋ wa.

⁴ Die wɪa, die ti laguŋ a kpi muŋ aŋaŋ Yisa Masia ta ba guu ti aŋaŋ wa Nmuŋ nyaanŋ sula ma; ta v Chɔɔŋ Nmuŋ dɪ nagɪ v haguŋuŋ a suguŋ wa a nyuŋ kuŋ me, die gbaŋ gbaŋ ti gbaŋ dɪ hagi dɪ ti bemme miivoli haaliku ma.

⁵ Du yi tɪnuŋ aŋaŋ Masia die dɪ laguŋ a kpi, die gbaŋ gbaŋ ti baa ti laguŋ a hagi kuŋ me siba die v haguŋa die wo.

⁶ Ti siba a baari dɪ ti berikɔuri die laguŋ a kpi muŋ aŋaŋ Yisa v dagariku ma, dɪ ti berikɔuri daa bi yalluma ti haguŋuŋ, ta ti kaanŋ bi yi yonɔsi biaŋ haguŋuŋ ma,

⁷ dama du yi vuonŋ dɪ kpi v bi wo biaŋ haguŋuŋ ma.

⁸ Ti dene kpi aŋaŋ Masia wa, ti yaa yada dɪ ti nan dɪ yallu miivoli aŋaŋ wa.

⁹ Ti siba a baari Nmuŋ suguŋ wa Masia a nyuŋ kuŋ me ta v kaanŋ bi kpi; kuŋ bi wo v haguŋuŋ.

¹⁰ Die v kpiye muŋ bunyi ti tontumbiatɪ wɪa, ama v wana bie miivoli me wo, wɔnuŋ aŋaŋ Nmuŋ laguŋ na a beri muŋ.

11 Die wia, ni gban ni nagı ni gban siba ni kpiye mun ta bian di bi wo ni haguın, ama Yisa Masia wia ni bie wo ni miivoli me Nmın jigin.

12 Die wia, ni daa vaa bian pıgılı ni nyıngbanun ta vasa ni yime bian choti.

13 Ni daa yuma ni nyıngbanun lıgun kaanı haguın an ka tuma tumbıati, ama ni nagı ni gban a yi Nmın, ta sı siba ni nyın wa kun me ta juu miivoli me; ni nagı ni nyıngbanun mana a yi Nmın an v nagı ni a tın sıfıfahun tuma.

14 Bian da yallıma di haguın, dama mıraha ka sı ni, ama Nmın zıılınchıgılahı sına ni.

Sıgıyalın yınısı wia

15 Mıraha di kana ka sı ti wa, ama ta Nmın zıılınchıgılahı di sı ti naa, ti nan wıarı tumbıati yıile me yaa? Aayı, ti kaan yi die.

16 Ni ka siba a baarı yiwo yımı a yi vuodieke fı tuosinene v nıarı? Dı yi fı saagi a yie tumbıati, yiwo bian yımı, ta ka kpatun yiwo kun, ama fı saagi Nmın nıarı, die nan vaa fı yi vuosıns Nmın jigin.

17 Sanıa kaanı, bian die yalla ni haguın, ama lele nın n waasa Nmın ni faasna a tuo wısie dagıko dieke n dagına ni wa.

18 Nmın die vıarı ni a nyın bian yınısı ma, amı ni yi wıdieke di baarı nan fıalı v sıı.

19 (Nıınun vuota di kana ka mınıa Nmın wia lagı lagı wa wia, man yaala n balı anın vuota yın a dagı ni v wia.) Sıba die ni nıana a naga ni gban a tuma tumbıati a gıta die wo, lele nın ni nagı ni gban a tuma Nmın tuma amı ni nan sıın yi v sıtı.

20 Sanıa dieke die ni yine bian yınısı wa, die di ka yi fıgımu di ni fıalı Nmın sıı.

21 Tın dieke die ni tınna ta lele ka wa yaa vııvi naa, bıa nyıarı ni ye? Hanun tımaha mı chınchılın yaa kun a kien mun.

22 Ama lele nın ni wa nyın wa bian yınısı ma, ta bıın Nmın yınısı. Naa nan vaa ni yi sıgıyalınıfılın ta ye miivoli dieke di wone kpatun.

23 Dama tıntumbıati nyıarı yiwo kun, ama Nmın piini yiwo miivoli dieke di wone kpatun, ti taasna anın ti Yımıtın Yisa Masia wia.

7

Hıgı faarın anın dembın yallın wia

1 N nıballı, ni mana siba mıra, die wia ni nan bıagı siba wıdieke n bala n balı naa chın. Mıra yige vuodieke di benne v miivoli me mun.

2 Die wia mıraha sıın, di yiwo talası di hıgı lagıma anın v chıru sanıa dieke v chıru di yene bie v mıtı ma, ama sanıa dieke v chıru wa di ken kpi, mıraha ka bı yigi hıgı wa.

3 Die wia, dı yi sanıa dieke v chıru wa di yene bie v mıtı ma, ta v berı anın dembıgan, ba nan di wasa wa daakpannagıru; ama dı yi v chıru wa di kpi, mıraha kaanı bı yigi wo. Dı yi v yallı dembıgan v chıru wa kun kın chın, v ka yi daakpannagıru.

4 N nıballı, die gban die di sı anın ni, ni yiwo Masia nyıngbanun lıgun, ta die kpi ta mıraha ka bı yige ni, ama lele nın ni taasıya mın anın Masia vuodieke die di hıgına kumbu me wo, ni yime wınsına a yuma Nmın.

5 Sanıa dieke di tıanna wa die ti yie ti nyıngbanun choti ta mıraha di vaa ti yaa lılbıati ta a tuma ti nyıngbanun ma, ta yaa wıdieke di yine kun a kien ti ma.

⁶ Ama lele nuŋ, muraha ka bi yigi ti, dama die ti kpiye muŋ ta muraha di bi wo ti haguŋ. Die wia, ti wa biagi a tuma yia Nmuj anaj miivoli haali dieke Nmuj Halikasika di yina ti wa; ti ka bi tuma anaj murikuraha die ba maagina gbanƙu ma wa.

Mira anaj bian wia

⁷ Die wia, bia ti baa ti bal? Ti nan bal di muraha ka vuna yaa? Aayi, ti kaan bal die. Muraha di tuŋ wori, n tuŋ kaan di siba bian di yine jadieke. Miraha di tuŋ ka dagiya di n daa yallima lola anaj n chanchaan jaan, n tuŋ kaan di siba lola di yine jadieke.

⁸ Ama bian ye wo ka haguŋ a nyuŋ wa muraha suŋ, ta lola yiri yiri pam di hagi n suŋ ma. Muraha di tuŋ wori, bian tuŋ nan yi jakpiikin.

⁹ Saŋŋa dieke die n kana ka siba muraha, die n yaa miivoli muŋ; ama n kenne siba muraha, bian dieke di benne n sukɔ di hagi,

¹⁰ ta man kpi. Ta mira dieke di tunna mu ka yaa miivoli a keŋ wo, die di yaa kuŋ a keŋ.

¹¹ Bian die di ye sien muraha suŋ ta gaan muŋ, ta kuɔ muŋ.

¹² Miraha anaj ka dagiku nuŋ yiwo kasɔ, ta yi wusie ta bi vuna.

¹³ Die nuŋ, di baan daga di wudieke di vuna wa yalla kumbu a keŋ n ma wa? Aayi, daa die. Bian di wa wudieke di vuna a yaa kumbu a keŋ n ma, amɔ ka nan yuori daga ti bian di sina dene. Die wia ti wa siba di bian faasi yiwo jabian pam.

Yaa gamma tumbiatɔ anaj tɔnvuna yiile

¹⁴ Ti siba a baari di muraha nyuŋ wa Nmuj jigɔŋ, ama manuj nuŋ n yiwo vuota, ta yi bian yɔmɔ.

¹⁵ N ka siba wudieke n yinene chɔŋ; ta ka yie wɔvuna dieke n yaalala di n yi; ama ta yie tumbiatɔ dieke n hana.

¹⁶ Du yi man yie tumbiatɔ dieke n kana ka yaala di n yi, di dagiya di n saagya muŋ di muraha vuna muŋ.

¹⁷ Die wia, di ka yi n gban n tunnanaha, ama di yiwo bia dieke di benne a ma wa vanana man yie he.

¹⁸ N siba a baari di wɔvunuŋ wo n suŋ ma, n yaala n yiwo wudieke di vuna, ama n ka biagi yie ke.

¹⁹ Wɔvunuŋ dieke n yaalala di n yi wo, n ka biagi yie, ama ta tumbiatɔ dieke n kana ka yaala di n yiwo, kanuj ma yie.

²⁰ Die wia, du yi man yie wudieke n kana ka yaala di n yiwo, di dagiya di daa manuj n gban n yinene he ama di yiwo bia dieke di benne n ma yinene he.

²¹ Wɔbalumuŋ man ye ta ka bie n ma saŋŋa mana, man keŋ yaala di n yi wudieke di vuna, bian ŋaan beri anaj muŋ.

²² Nmuj muraha yɔnana muŋ sugɔfaluŋ,

²³ ta man yese mɔri dieke di tunnana n nyuŋgbanuŋ ma a waga anaj mɔri dieke n suŋ di yaalala, ta bobu muŋ siba dansarika vuon, di n saagi a yi bia dieke di benne n suŋ ma wa.

²⁴ Aba, n yiwo sugɔchɔsuŋ tien. Mɔnta baan gbatɔ muŋ a nyuŋ nyuŋgban dieke di yalla muŋ a gara kuŋ me naa?

²⁵ N bira Nmuj vuodieke di gbatina muŋ a taan naa, ti Yɔmɔtien Yisa Masia wia.

Die wia, n di wa Nmuj muraha n suŋ ma, ama ta n nyuŋgbanuŋ dian di di bian sieku.

8

Nmuj Halikasika berij ma wia

¹ Die wia, lele Nmuj kaan dii vuodiekemba di benne Yisa Masia ma wa sariya a baari di ba chusiya.

² Dama Nmuj Halikasika nan yi ba miivoli dieke di nyinna Yisa Masia jigij ta gbatu ba a taan yori, a nyuj bian anan kun me.

³ Nmuj tunj wa u gban gban u Bua tujgbanjka gie me, ta u ken anan nyujbanuj siba tunj vuobiati nyujbanuj, u ken tuo ti kunj a kpi. Ta u kumbu wia Nmuj di chustu bia dieke die di benne tunj vuota sugiti ma wa haguuj. Mosisi miraha ka biagi yi naa, dama tunj vuota ka biagi di miraha vuuuj.

⁴ Nmuj die yiwo naa amu tunj vuodiekemba berij di dina Nmuj Halikasika daa vuota choti wo, nan saagi a du wusie sieku siba miraha di dagina dene wo.

⁵ Vuodiekemba berij di dina vuota choti wo, naga ba suranyile a yie vuota choti me muj, ama vuodiekemba berij di dina Nmuj Halikasika dan di naga ba suranyile a yie Halikasika choti me muj.

⁶ Du yi fu nagi fu yian a taasi anan vuota choti, di yiwo kunj, ama du yi fu nagi fu yian a taasi anan Nmuj Halikasika choti, di yiwo miivoli anan sugidbaguj.

⁷ Du yi fu nagi fu yian a taasi anan vuota choti, yiwo Nmuj dataan, ta ka di Nmuj miraha, ta kaan senj a di ha.

⁸ Vuodiekemba di dina vuota choti kaan biagi yi wuj a fiali Nmuj sunj.

⁹ Lele ni ka bi beri siba ni nyujbanuj di yaalala ni bemme dene, ama ni berij su siba Halikasika di dagina ni dene, du yi Nmuj Halikasika di sen bie ni ma. Vuodieke nuj mana di wone Masia Halikasika ka yi u suti.

¹⁰ Du yi Masia di bie ni ma, Halikasika nan yi ni miivoli dama Nmuj tuo ni muj di ni yiwo vuovuna u nuuja ama ni nyujbanuj nan kpi ni bian wia.

¹¹ Wunuj Nmuj vuodieke di sugirina Yisa a nyuj kunj me wo, du yi ta u Halikasika di bie ni ma, wunuj vuodieke di sugirina Yisa a nyuj kunj me wo, wunuj u balla u yi ni nyujbanuj miivoli haaluj, u Halikasika di benne ni ma wia.

¹² Die wia, n numballi, ni summa ta daa dia ni nyujbanuj choti.

¹³ Du yi ni di ni nyujbanuj choti ni baa ni kpi muj, ama du yi ni kuv ni nyujbanuj choti Nmuj Halikasika haguuj ma, ni nan ye miivoli.

¹⁴ Vuodiekemba Nmuj Halikasika di daginana ba sieku, banuj ba yine Nmuj balli.

¹⁵ Dama Halikasika dieke Nmuj di yina ni wa, ka yi ni buruj wa yonuj anan vuodiekemba di chugunana njaamuj, ama u yi ni buruj wa Nmuj balli, ta yi ni haguuj ni wasa Nmuj di, "Ti Chooj."

¹⁶ Nmuj Halikasika vana ti gban gban haaliti di siba di ti yi wo Nmuj balli.

¹⁷ Ti senne a yi Nmuj balli naa wia, ti nan ye nyuvuna diekemba u naguna a dvanj a gbari u vuosisi; ti nan ken guti ye u julma. Dama du yi ti die wahala Masia wia, u nan ken koti ti.

Yaa gamma sugifiali dieke ti bala ti daansi ye wia

¹⁸ N siba di wahala dieke ti dinene lele gie wo kaan biagi nagi moguj anan sugifiali dieke Nmuj di bala u yi ti wa.

¹⁹ Duna nyinti mana Nmuj di naana chusa anan nujnuma a gbari sanja dieke Nmuj di bala u ken vuaru u balli yenj me,

20 dama dɔna nyinti mana die chɔsɔɔya muŋ ta die bi wo nyɔari, die ka ka yi ka gbanj ka dɔŋŋɔ, die ka yiwo Nɔmuŋ dɔŋŋɔ ɔ yi die, ama ɔ bi vaa ka yaa tama.

21 Daanj kaanɔ nan di beri ta dɔnaaka nyinti mana nan kenj nyɔŋ kunj yɔŋɔ ma, ta kunj kaanj bi pɔgɔliha, ta nan di yaa sɔgɔfiali dieke Nɔmuŋ balli di bala ba kenj ye wo.

22 Ti sɔba a baari dɔna nyinti mana bie tɔan ma ta nɔmuuse a kenj tɔgi jinne sɔba hɔgɔ di bala ɔ muri ta nɔmuuse dene wo.

23 Ama daa dɔna nyinti nyɔna ma nɔmuusinene, ama tɔnuŋ vuodiekeba di yalla Nɔmuŋ Halikasika di yine piini dieke Nɔmuŋ di wolinne a yi gbanj nɔmuuse muŋ ti sɔgɔti ma ta chɔsa sanja dieke Nɔmuŋ di bala ɔ wa ti ɔ balli, a gbatɔ ti nyɔngbanuŋ a nyɔŋ yɔŋɔ ma.

24 Die ti yalla tama wɔa ti ye gbatitaanuŋ. Du yi ti ye jadieke ti yalla tama di ti nan ye, die nuŋ ka ka bi yi tama. Mɔna baa ɔ yaa tama jadieke ɔ wone ye wɔa?

25 Ama du yi ti yaa tama di ti nan ye jadieke ti yene ka yeye, die nuŋ ti nan chɔsi ananj suguru.

26 Die gbanj gbanj Nɔmuŋ Halikasika di sunje ti ti gbaligɔti ma. Ti njanj ka sɔba ti mɔna ti jɔsɔ Nɔmuŋ dene ama Halikasika njanj jɔsa Nɔmuŋ a yɔa ti ananj nɔmuusi dieke nɔawɔŋ di kana kaanj biagi a balɔ.

27 Ta Nɔmuŋ vuodieke di sɔbɔna vuota sɔnanyile sɔba Halikasika sɔnanyile muŋ, dama Halikasika jɔsa Nɔmuŋ a yɔa ɔ vuosi a du sie dieke wɔnuŋ Nɔmuŋ di yaala.

28 Vuodiekeba Nɔmuŋ di wana, ɔ wa ba wa wɔnuŋ wɔa, ta ba yaa choti ananj wa, ta ti sɔba di wudieke mana di yinene, ɔ vasa a yie wɔnuŋa a yɔa ba.

29 Ta vuodiekeba Nɔmuŋ di wone a vɔari wa, die ɔ vɔari ba muŋ di ba simma ɔ Bɔa wa, amɔ ɔ Bɔa wa nan yi Bɔajakɔsuŋ ta yalli nɔmballɔ pam.

30 Nɔmuŋ wa wa vuodiekeba ɔ vɔarɔna wa, ta yi banuŋ vuodiekeba ɔ wana wa di ba yi vuovɔna ɔ nuŋja, ta vuodiekeba ɔ bala di ba yiwo vuovɔna ɔ nuŋja wa, ɔ kotɔ ba nɔmɔsikpenj.

Nɔmuŋ choti wɔa

31 Bɔa ti baa ti balɔ yaa gamma genj he mana ma? Du yi Nɔmuŋ di bie ti chaan, mɔna baanj biagi a tuoli ti?

32 Nɔmuŋ die ka muŋ ti ɔ Bɔa wa, ama die ɔ nagɔ wa muŋ a bɔruŋ kaaba ti wɔa. Du yi die ɔ yi ti ɔ Bɔa, bɔa wɔa ɔ kaanj yi ti nyintalɔkaha mana.

33 Mɔna baanj biagi a balɔ chɔsɔ Nɔmuŋ vuovɔarɔka? Nɔmuŋ gbanj baari di ba wo bɔan ɔ jiginj.

34 Mɔna benne a baanj biagi a dii ba sarɔya ta baari di ba chɔsɔɔya? Vuonj wori. Masia die kpɔye muŋ ta Nɔmuŋ di sɔgɔti wa a nyɔŋ kunj me, ta lele ɔ kali Nɔmuŋ nuudiiginj chaan a jɔsa wa a yɔa ti.

35 Bɔa baanj biagi a vɔari ti a nyɔŋ Masia choti me? Wumugisike yaa, wahala yaa mugisɔŋ yaa kɔŋ yaa zɔɔɔŋ yaa sɔgɔchɔsɔŋ yaa kunj?

36 Sɔba ba maagɔna Nɔmuŋ gbanjku ma di:
“Fɔ wɔa vuosi yaala ba kɔsɔ ti muŋ sanja mana;
ta ti sɔ sɔba yii diekeba ba yalla a gara
di ba kɔrɔti wa.”

37 Ama wɔaha gie mana ma, ti yaa wa nyanjɔŋ, Yisa Masia vuodieke di chone ti wo ma.

38 Dama n senj a sɔba di jaanj wori a baanj biagi vɔari ti a nyɔŋ Masia choti me; kunj yaa, mɔsi yaa, malakasi yaa, jumbati yaa, wudieke di yinene lele yaa, wudieke di bala ka yi sanja dieke di bala ka kenj wo

39 yaa jadieke di benne n̄m̄ns̄ikp̄en̄, yaa t̄ngban̄ka ch̄ian̄, jaan̄ wori naam̄n̄ mana mana ma a baan̄ biagi a v̄bari ti a nȳn̄ N̄m̄n̄ choti me, choti dieke di nȳna ti Ȳom̄utier̄ Ȳisa Masia ma wa.

9

Yaa gamma N̄m̄n̄ an̄an̄ Izara vuosi w̄ia

1 N̄ yiwo Masia s̄itti w̄ia, wudieke n̄ balala wa yiwo wusie, n̄ ka ch̄iba n̄m̄n̄ch̄ib̄is̄i. Ta N̄m̄n̄ Halikasika di dii n̄ siara di n̄ ka ch̄iba n̄m̄n̄ch̄ib̄is̄i,

2 d̄u yi man̄ yaa s̄ugich̄us̄i dieke di wone kpat̄n̄

3 n̄ gban̄ gban̄ buur̄n̄ w̄ia. Di t̄n̄ nan̄ yi m̄n̄ nans̄n̄ man̄ t̄n̄ nan̄ biagi a zie vuosi gie nan̄ ma di Masia ch̄us̄i m̄n̄, n̄ t̄n̄ nan̄ saagi.

4 Ban̄n̄ ba yiwo Izara vuosi, ta N̄m̄n̄ die di v̄bari ba, ba yi v̄ balli, ta dagi ba v̄ chaankp̄enk̄p̄n̄, ta saagi an̄an̄ ba, ta yi ba v̄ miraha, ta dagi ba wusie j̄iam̄n̄, ta yi ba n̄va.

5 Ba ch̄ōn̄k̄us̄l̄n̄ die yiwo vuokp̄uma, ta Masia die di tar̄ḡna a yi vuota wa die yiwo ba w̄onyi. N̄m̄n̄, vuodieke di yalla yiko jaan̄ mana ma wa ye b̄ri dieke di wone kpat̄n̄. Wusie.

6 N̄ ka baari N̄m̄n̄ n̄vari ka t̄uma; dama daa Izara vuosi mana yine N̄m̄n̄ vuosi wusie.

7 Daa Abarahami haaḡs̄i mana yine v̄ haaḡs̄i wusie, dama N̄m̄n̄ die bal̄ Abarahami di, “Aziki maar̄n̄ bala ba ken̄ yi f̄v̄ haaḡs̄i.”

8 Die w̄ia, daa vuodiekemba Abarahami di mur̄na vuota mur̄n̄ yine N̄m̄n̄ balli. Vuodiekemba di yine N̄m̄n̄ n̄vari mur̄n̄ balli ban̄n̄ ba senne yi N̄m̄n̄ balli.

9 N̄m̄n̄ die yi wa n̄vari gie di, “B̄n̄ chaan̄ san̄ka gie n̄ nan̄ ȳn̄n̄i ken̄, ta Sara mur̄ wa B̄uademb̄in̄.”

10 Ama daa a mana wonde. Rebeka die mur̄ wa ȳiba ta ba yi dembisi ta yaa ch̄ōn̄ bal̄m̄n̄, w̄on̄n̄ v̄ yine ti ch̄ōn̄k̄us̄n̄ Aziki.

11-12 Ama san̄na dieke die ba yene ka mur̄ ba ta ba ye ka yi wudieke di yine v̄t̄un̄n̄ yaa b̄ian̄, N̄m̄n̄ die di bal̄ Rebeka di jak̄us̄ri nan̄ ken̄ j̄ian̄ b̄uabike. N̄m̄n̄ die bala naa di v̄ choti yi. Die v̄ choti yiwo di v̄ v̄bari vuosi, daa ba t̄uma w̄ia; ama di yiwo v̄ chone ta v̄bari dene.

13 S̄iba N̄m̄n̄ di bala wudieke v̄ gban̄ku ma di, “N̄ v̄bari wa Jakobu ama ta zeti Es̄ō.”

14 B̄ia ti baa ti bal̄? Ti nan̄ bal̄ di N̄m̄n̄ ka yie wudieke di v̄na yaa? Aayi, daa die.

15 N̄m̄n̄ die bal̄ wa Mosisi di, “Vuodiekemba n̄ yaalala n̄ ch̄igt̄ z̄ōl̄n̄ ban̄n̄ man̄ nan̄ ch̄igt̄ z̄ōl̄n̄.”

16 Die w̄ia, di ka di vuota di yaal̄nana yaa a yie wudieke, ama di yiwo N̄m̄n̄ z̄ōl̄n̄ch̄iḡila w̄ia.

17 Di maaḡiya N̄m̄n̄ gban̄ku ma a bal̄ yi Faaro di, “Man̄n̄ N̄m̄n̄ n̄ yi f̄v̄ wo naan̄ naa w̄ia, di n̄ naḡi f̄v̄ a dagi n̄ haḡur̄n̄, ta vaa n̄ saan̄ m̄s̄li a ga t̄ngban̄ka gie l̄uga mana.”

18 Die w̄ia, v̄ ch̄iga vuodiekemba v̄ yaalala di v̄ ch̄igt̄ z̄ōl̄n̄, ta yie bat̄an̄ t̄ba di ka w̄umma w̄ia s̄iba v̄ yaala dene.

Yaa gamma N̄m̄n̄ s̄inyur̄n̄ an̄an̄ v̄ z̄ōl̄n̄ch̄iḡila w̄ia

19 Ni w̄onyi nan̄ piast̄ m̄n̄ di d̄u yi die, b̄ia w̄ia N̄m̄n̄ di yese vuota ch̄us̄n̄? M̄n̄ia baan̄ biagi a zeti N̄m̄n̄ choti?

20 Ama n̄ z̄ua, m̄n̄ia yine f̄v̄ di f̄v̄ ȳn̄n̄i bal̄ w̄n̄n̄ a yi N̄m̄n̄? Kp̄aḡn̄ nan̄ biagi a piast̄ vuodieke di w̄ons̄na ka wa di, “B̄ia f̄v̄ w̄ons̄i m̄n̄ naa?”

²¹ Dama vuodieke di wonsina kpaga yalla sien di u nagri togri a wonsi kpaga ale a nyri togri mi, ta kaani di vuna ta kaani dian di ka vuna.

²² Die gban gban Nmu di yi; Die u yaala u dagi wa u sinyuri an vuon mana summa u hagri. Ama die u dii wo suguru anan vuodiekemba u juuna sinyuri anan ba wa ta di mu di u chusi ba wa.

²³ Die u yiwo naa, di u dagi u yalla hagri pam dene, ta die chigi vuodiekemba u vuarina zoolu di ba guti ye u hagri bu a taan.

²⁴ Dama ti yine vuodiekemba u wana daa juu vuosi nyuna ma, ama anan vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi gban.

²⁵ Naa die yi siba Hosia die di maagna dene, di Nmu baari di,
 “Vuodiekemba die di kana ka yi n vuosisi,
 banu man nan nagri an ba yi n vuosi;
 ta buuri dieke die n kana ka cho wo,
 banu man nan wa ba n buuri choti.

²⁶ Ta jigidieke die ba bal ba di ba ka yi n vuosi wo,
 mi ba nan wa ba Miivolitien Nabidie Nmu ballu.”

²⁷ Nmu naazua Azaya die bal wa naa yaa gamma Izara vuosi ma di,
 “Du yi Izara vuosi di dala siba mugri tambusi ama ba bita nan ye gbatitaanu;

²⁸ dama Nmu nan datu tngban ka gie vuosi tba a kpati lagu lagu siba u bala die wo.”

²⁹ Siba Nmu naazua Azaya die di wolinne a bal wa di, “Du yi ti Yomotien vuodieke di yine hagri die die di vaa ti buuri batan, di tu nan haari ti siba di haarina Sodomi anan Gomora tigi vuosi dene wo.”

Yaa gamma Izara vuosi anan wvunaha wa

³⁰ Ta lele, bia ti nan wa bal? Ti nan bal di vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi wo die ka ma di ba yi vuovuna Nmu jigini, ama Nmu die di baari di ba yiwo vuovuna u nuha, ba yada wa.

³¹ Ama Izara vuodiekemba die di munana di ba yi muri diekemba di baan yi an Nmu baari di ba yiwo vuovuna u nuha wa di waari ka.

³² Bia wa die ba waari ka? Die ba waari ka mu dama die ba ma mu di Nmu bal di ba yiwo vuovuna u nuha daa ba yada wa ama ba tuma wa. Die wa, die ba gbin tngbin kiri a nan,

³³ tan dieke ba maagna ka wa Nmu gban ku ma di,
 “Ye, man Nmu nagri wa tan a dan Zayoni tu ma,
 tan dieke di baan vaa vuosi gbin anan ba nagri,
 ta yi tan dieke di baan vaa ba nan.
 Ama vuodieke di yi wo yada kaan dii viivi.”

10

¹ N nubbali, n jusa Nmu anan n su mana di u vaa n gban gban n buuri juu vuosi ye gbatitaanu.

² N nan biagi a dii ba siara di ba du wa Nmu anan nuha; ama ba ka siba u sien anan wusie.

³ Ba ka siba sie dieke Nmu di daagana a vasa vuosi di yie vuovuna u jigini, ama ta yaala ba gban gban sien, die wa ba ka saba ba gban tngban a yia sie dieke Nmu di daagana a vasa vuosi di yie vuovuna u nuha wa.

⁴ Dama Mosisi mura du su kaan bi biagi vaa Nmu baari di vuon yiwo vuovunu u nuha; ama vuodieke nu mana di yi Masia yada, Nmu nan baari di wvun vuoke yiwo vuovunu u jigini.

Gbatitaanij di yine vuonj mana sɔtɔ dene

⁵ Mosisi die maagɔ wa naa yaa gamma Nɔmɔj di bala ɔ vaa vuonj yi vuovɔna ɔ nuɔɔja dɔ yi ɔ dɔ miraha; die ɔ baari dɔ, “Vuodieke nuɔ mana di yinene wudieke miraha di dagɔna nan ye miivoli ka wɔa.”

⁶ Ama beri vɔɔ dieke di nyɔna yada ma balɔ wa naa Nɔmɔj gbanɔ sɔj dɔ, “Da keɔ yile fɔ sɔj ma di mɔna baan jvalɔ ga arɔzanna?” (Ka chɔɔɔ yiwɔ mɔna baan jvalɔ a ga arɔzanna ta yaa Masia a keɔ sɔɔj?)

⁷ “Da keɔ bɔ yilime di mɔna baan sɔɔj ga kpiile tiginj?” (Ka chɔɔɔ yiwɔ mɔna baan sɔɔj ga a ga sɔgɔri Masia a nyɔj kuɔ me?)

⁸ Wudieke Nɔmɔj gbanɔ dɔ dagɔna yiwɔ naa, dɔ “Nɔmɔj wɔvɔnaha keɔ gbigi nɔ mɔj; ka bie nɔ nva ma aɔaɔ nɔ sɔgɔti ma.” Wɔvɔnaha yiwɔ yada wudieke ti mɔvɔnana wa.

⁹ Dɔ yi fɔ yuori fɔ nuɔa a balɔ dɔ, “Yisa yiwɔ Yɔmɔtɔɔɔ”, ta yi yada fɔ sɔj ma di Nɔmɔj die sɔgɔri wa mɔj a nyɔj kuɔ me, Nɔmɔj nan gbatɔ fɔ a taaj.

¹⁰ Dama ti yine Yisa yada ti sɔgɔti ma wɔa, Nɔmɔj di baari dɔ ti yiwɔ wɔvɔna ɔ nuɔɔja, ta bɔ yuori ti nva a bala yadaka wɔa ti yese gbatitaanij.

¹¹ Dɔ maagɔya Nɔmɔj gbanɔ sɔj dɔ, “Vuodieke di yine wo yada, ɔ kaan wɔj dii viivi.”

¹² Jaan ka puo Juu vuosi aɔaɔ vuodiekemba dɔ kana ka yi Juu vuosi. Nɔmɔj balɔka yine ti mana Yɔmɔtɔɔɔ ta sunje vuodiekemba mana di jɔvɔnana wa.

¹³ Dɔ maagɔya Nɔmɔj gbanɔ sɔj dɔ, “Vuodieke nuɔ mana di jɔvɔnana ti Yɔmɔtɔɔɔ ta yaala sunjɔj, nan ye gbatitaanij.”

¹⁴ Dɔ yi vuosi dɔ ka yi wo yada, lalɔ ba baa ba jɔvɔ dɔ ɔ sunjɔ be? Ta dɔ yi ba ka wɔj wɔvɔnaha, lalɔ ba baa ba yi wo yada? Ta ba ka mɔvɔ wɔvɔnaha, lalɔ ba baa ba yi a wɔj ka wɔa?

¹⁵ Ta dɔ yi Nɔmɔj di ka tɔj tɔntɔntɔ mi, lalɔ wɔvɔnaha dɔ baa a yi a mɔvɔ? Dɔ maagɔya Nɔmɔj gbanɔ ma dɔ, “Vuodiekemba dɔ ganana a mɔvɔ wɔvɔnaha kenij vɔna pam.”

¹⁶ Ama daa vuonj mana die tuone wɔvɔnaha. Azaya die maagɔya mɔj Nɔmɔj gbanɔ sɔj dɔ, “Nɔmɔj, mɔna tuosinene wɔvɔnaha gie.”

¹⁷ Die wɔa, dɔ yi vuonj di wɔj wɔvɔnaha gie, die baan vaa vuoke yi Yisa yada, ta dɔ yi vuosi di mɔvɔ Masia wɔvɔnaha die baan vaa ba wɔj.

¹⁸ N yaala n pɔasɔ a ye dɔ vuosi ka wɔj wɔvɔnaha yaa? Wusie, ba wɔɔja. Dɔ maagɔya Nɔmɔj gbanɔ sɔj dɔ,
“Vuosi wɔj ba lɔɔj aɔaɔ ba wɔbalɔka tɔngbanɔka gie
lɔga mana mɔj.”

¹⁹ N yaala n bɔ pɔasɔ a ye dɔ Izara vuosi die ka sɔba ka chɔɔɔ yaa? Mosisi gbanj gbanj die wolinne a yɔɔjɔ balɔ dɔ Nɔmɔj baari dɔ,

“N nan yi Izara vuosi yalluma nuɔɔja
aɔaɔ vuodiekemba dɔ wone buurɔj.

Ta vaa ba ju sɔɔɔɔɔ
a yi buuri dieke di yine gaatɔj.”

²⁰ Azaya die dii wo dembisi, ta baari dɔ Nɔmɔj baari dɔ,
“Vuodiekemba baga die dɔ wone n ma ye mɔj mɔj;

Ta nagɔ n gbanj a dagɔ vuodiekemba dɔ kana ka pɔasa yaala n jigɔj.”

²¹ Ama ɔ balɔ wa naa yaa gamma Izara vuosi ma dɔ, “N tɔri wa n nuɔj ɔmɔvɔasɔ aɔaɔ yuɔj dɔ n tuo be ama ba yiwɔ vuodiekemba dɔ kana ka wɔmma wɔa ta zeti n nuɔa.”

11

N̄muj die di chigina Izara vuosi zoolij dene

¹ N bi yaala n piast̄ m̄uj di, N̄muj zeti wo v gbanj gbanj v vuosi di yine Izara vuosi yaa? Aayi, v ka zeti be. Manuj n gbanj gbanj n yiwo Izara vuonj, ta yi Abarahami haaguj, ta nyuj Benjamani buurij ma.

² N̄muj ka zeti v vuosi v vvarina a nyuj piiliku me wo. N̄i siba wudieke di maagina N̄muj gbanjku ma yaa gamma Elaja die di foblnana a yia N̄muj yaa gamma Izara wia dene:

³ Die v baari di, “N Yomutien, ba kuv̄ fu naazvaliba mana ta chv̄st̄ fu korititi, manuj n nyuna ma tiala ta ba mia di ba kuv̄ m̄uj.”

⁴ N̄muj die di yijji a bal̄ wa di, “Manuj n yaa wa dembisi tuse ayupoyi vuodiekemba di yene ka jian buuj Baali.”

⁵ Die di su leleke gie gbanj: Izara vuosi bita ye beri ta N̄muj di vvar̄ ba v zoolnchigila wia.

⁶ Du yi N̄muj di vvar̄ vuosi di yi wo v zoolnchigila wia v vvar̄ ba daa ba tuuma wia. N̄muj di tuj vvara vuosi ba tuuma wia, die nuj v zoolnchigilaha ka yi wusie zoolnchigila.

⁷ Naa dagiya di Izara vuosi bita dieke N̄muj di vvarina wa die yene jadieka ba mana die di dina didia a yaala wa. Ama vuotialikaha sikpenj die hagi m̄uj.

⁸ Naa die yi siba di maagina N̄muj gbanjku ma di, “Bina dieke di tanna a ken̄ tuḡ jinne, N̄muj die di yi ba ka siba wia chias̄, ta ka bi yese yaa wumma.”

⁹ Di bi maagya N̄muj gbanjku sonj di Davidi die baari di:
“N̄muj, vaa vuosi gie d̄v̄ga
yi chachab̄st̄ a yigi be an̄ ba dii wahala;

¹⁰ ta vaa ba nine di yuj, amv̄ ba kaan̄ di yese,
ta vaa ba s̄v̄n̄ a z̄v̄r̄ ta daa biagi a t̄nt̄.”

¹¹ N yaala n piast̄ a ye di Juu vuosi die di gbinne nan a nan wa, die ba nanya m̄uj a chv̄st̄ mana? Aayi, daa die. Die ba yine bianj wia, ta N̄muj di gbat̄ vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi a taan̄. N̄muj die yi naa amv̄ Juu vuosisi nan di yaa nunjmaaruj anjan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi.

¹² Juu vuosi bianj wia di yi tujgbanka gie vuosi di ye gbat̄taanuj; ta banuj Juu vuosi di kana ka yi N̄muj choti wia yine vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi di ye gbat̄taanuj, die wia du yi Juu vuosisi mana dianj di vaa ba tumbiat̄ ta ye gbat̄taanuj, tujgbanka gie vuosi nan faast̄ ye alibarika a tian̄ naa.

Vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi gbat̄taanuj wia

¹³ N bala yia n̄n̄n̄ vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi, n yene yi Masia t̄nt̄nt̄ n̄ jigin̄ naa, n nan di yaa nȳv̄n̄ n̄ḡn̄ n̄ tuuma ma.

¹⁴ Du yi man̄ tuj nan biagi a yi n gbanj gbanj n vuosi di yine Juu vuosisi yalluma nunjmaaruj anjan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi, vuonj zu di tuj nan yi bat̄an̄ ye gbat̄taanuj.

¹⁵ Die N̄muj di zetine Juu vuosisi, die v yiwo tujgbanka gie vuosi v zvaluj, ama du yi N̄muj di saagi a tuo be ba yi v vuosi b̄bra, di nan di su laha? Di nan di su siba ba s̄ḡr̄na vuonj a nyuj kun̄ me die wo.

¹⁶ Du yi b̄mb̄nan̄ paan̄v̄ku di yi N̄muj suti, nyintialikaha gbanj yiwo v suti. Du yi tuj naḡr̄st̄ di yi N̄muj suti, ka naḡr̄st̄ gbanj yiwo v suti.

¹⁷ Juu vuosi su siba tigin̄ tu dieke di v̄na, ta N̄muj die di gobi t̄ka naḡr̄st̄ atan̄, ta naḡr̄ haaguj tuj naḡr̄st̄ a taast̄ anjan jadieka di benne tigin̄

me wo, a taasi a biruj jabalmuj. Nunuj vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi su siba haaguj tuka nan, ta taasi Nmuj wovuna dieke di nyinna Juu vuosi jigin, ta su siba haaguj tuka nan dieke di taasina anaj javuj dieke di nyinna tigin tuka ma.

18 Die wia ni daa yilime di ni tian nan diekemba Nmuj di ctana a taan wa ta a su siba tigin tuka nagisus wa. Ni daa kuulime, dama ni yine tuuj nan, ta tuka nagisus di yia ni sunjin, daa ni sunjinene tuka nagisus.

19 Ama ni nan baari di, "Wusie, Nmuj ctia nagisus mi a taan muj ta yi manuj vuodieke di yine haaguj nan ka sien."

20 Ka sen yiwo wusie, ba kana ka yi yada wa wia v ctia ba, ta funuj vuodieke di yine yada wa wia v nagisus a taasi ka ma. Die wia, da kuulime ka wia, ama ctiguma nmaamuj.

21 Juu vuosi vuodiekemba die di sina siba tigin tuka, Nmuj die datu wa ba tba, die wia ni da yilime di v kaan biagi a datu ni tba ctan.

22 Ti ye Nmuj di ctigunana zooluj ta bi tva dene. U tva muj anaj vuodiekemba di kana ka yi yada, ama ta nan di ctiga ni zooluj du yi ni yie yada; ama ni ka yie yada v nan ctia ni gban a taan.

23 Du yi Juu vuosisi di tarigi ba sanyile ta yinji a yi Yisa yada, Nmuj nan nagisus ba a taasi jigidieke die ba wone a beri wo, dama v nan biagi yi die.

24 Nunuj vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi su siba haaguj tuuj nagisus, ta Nmuj di ctia a taasi anaj tigin tuuj. Di kaan di hagiruj di Nmuj nagisus dieke v ctiana a nyuj tigin tuka ma, ta bi nagisus ka taasi anaj ka gban gban tuka.

Nmuj die di ctiguna vuoj mana zooluj dene

25 N numbali, n yaala ni summa woleburukuj jaan, ka nan yi an ni daa yilime di ni yaa sibuj: Ka yiwo di Juu vuosi batan yaa sikpen hagiruj, di nan di su die a ga tugit sanja dieke vuodiekemba mana di kana ka yi Juu vuosi ta Nmuj di vbari ba di ba ken yi Yisa sutu di ken Nmuj jigin.

26 Die Juu vuosi mana di nan ken ye gbatitaanuj. Siba di maagina Nmuj gban ku ma di,

"Gbatitaantu wa nan nyuj Zayoni tuuj ma,
a ken vbari Jakobu haagisus a nyuj ba ctan mana ma.

27 N nan zien vbari gie anaj ba,
sanja dieke man ken vbari ba a nyuj ba ctan ma."

28 Juu vuosi die di zetine Yisa wovunaha die yine ba yi Nmuj dataasi, ta die wia nunuj vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi di ye gbatitaanuj. Nmuj die di vbarina Juu vuosi buurin ta cho be wo, die di yiwo ba ctocoksuuliba wia,

29 dama du yi Nmuj di vbari vuosi a yi v piini, v ka tariga v sanyile.

30 Nunuj vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi die zeti wo Nmuj nvan sanja dieke di ctanna wa, ama lele v ctigi ni wa zooluj, dama Juu vuosisi di zetine v nvan wia.

31 Lele Juu vuosisi zeti wo Nmuj siba ni gban die ni zetine die wo, Nmuj die di ctiguna ni zooluj dene wo, die gban gban v nan ctigi ba zooluj.

32 Nmuj yaala vuosi mana summa di ba yiwo vuodiekemba di zetine v nvan, amv v nan ctigi ba zooluj.

Nmuj biruj wia

33 Nmuj nyinti wo kpatuj; ta v ctan anaj v ctan wo magisus. Minia ctibuna Nmuj sanyile ta nan biagi siba v sieti?

34 Siba di maagina Nmuj gban ku sen di:

17 Nɪ daa tɔmma bɪaŋ a yɪma vuodiekemba dɪ tɔnna bɪaŋ a yɪ nɪ; nɪ kpaŋŋɪ nɪ gbaŋ a yɪ wudieke vuonj mana dɪ sɪbɪna dɪ ka vɪna.

18 Nɪ kpaŋŋɪ nɪ gbaŋ a bemme aŋaŋ sɔgɪdɔaŋ aŋaŋ vuonj mana.

19 N nɪballɪ choti, nɪ daa keŋ a yɪ bɪaŋ a yɪ vuodiekemba dɪ yine nɪ bɪaŋ, ama nɪ vaa Nɪmɪŋ tɔŋ hanɪ mɪ. Dɪ maagiya Nɪmɪŋ gbaŋkɔ ma dɪ, “Manɪŋ n nyɪna ma yalla yɪkɔ dɪ n datɪ vuosi tɪba; n balla n tɔŋ hanɪ mɪ, Manɪŋ Nɪmɪŋ n balla naa.”

20 Ama nɪ yime sɪba dɪ maagiya Nɪmɪŋ gbaŋkɔ ma dɪ, “Dɪ yɪ kɔŋ dɪ yallɪ fɔ dataaŋ, yɪ wa nyindiike, dɪ yɪ nyanyuule dɪ yallɪ wa yɪ wa nyaan aŋ vɪ yuu”; dama fɔ yie naa, yɪ wo wo viivi me.

21 Nɪ daa vaa bɪaŋ nyanŋɪ nɪ, ama nɪ nagɪ tɔnɪvɪna a nyanŋɪ bɪaŋ.

13

Tɪ mɔna tɪ tuosime nyɪŋkɔra nva dene

1 Vuonj mana mɔ vɪ tuosime tɪŋgbaŋka nyɪŋkɔraha nva; dama vuonj wori ta yaa vɪ gbaŋ gbaŋ vɪ yɪkɔ ta ka ka nyɪŋ Nɪmɪŋ jigin. Nɪmɪŋ yine vuodiekemba dɪ yalla yɪkɔke dɪ yallɪ yɪkɔ.

2 Die wɪa, vuodieke dɪ kana ka tuose nyɪŋkɔraha nva zeti wo wudieke Nɪmɪŋ dɪ yine, ta banɪŋ vuosi mɪ nan ye tɪbɪdatɪŋ.

3 Dɪ yɪ wo vuodiekemba dɪ yinene bɪabɔ chɪgɪnana tɪŋgbaŋka nyɪŋkɔraha ŋmaamɪŋ, ama vuodiekemba dɪ kana ka yie bɪabɔ ka chɪga ba ŋmaamɪŋ. Dɪ yɪ fɔ ka yaala fɔ chɪgɪma jakɔŋ ŋmaamɪŋ die nɪŋ yime wudieke dɪ vɪna ta vɪ nan bɪrɪ fɔ.

4 Dama vɪ yiwo Nɪmɪŋ tɔntɔntɔ a tɔma wudieke dɪ vɪna a yɪa nɪ, ama dɪ yɪ fɔ yie bɪaŋ, die nɪŋ chɪgɪma wa, dama vɪ yaa sien dɪ vɪ datɪ fɔ tɪbɪŋ. V yiwo Nɪmɪŋ tɔntɔntɔ ta zie Nɪmɪŋ nan ma a data vuodiekemba dɪ yinene bɪaŋ tɪbɪŋ.

5 Die wɪa, dɪ vɪna nɪ tuosime nyɪŋkɔraha nva, daa nɪ faasɪna a chɪga tɪbɪdatɪŋ wɪa, ama dɪ yiwo wudieke dɪ vɪna.

6 Nɪ mɔ nɪ tumme lampo dama nyɪŋkɔraha yiwo Nɪmɪŋ tɔntɔntɔŋ, ta dɪ yi ba tɔuma dɪ ba nagɪ lampoke a mɪŋŋɪ daansɪma tɪŋgbaŋka.

7 Die wɪa, nɪ yɪ ba jadieke dɪ yine ba sɪtɪ, dɪ yɪ saŋŋa dɪ keŋ tɔgɪ dɪ nɪ tɔŋ vuota lampo, yaa nyindiekemba dɪ mɔna dɪ fɔ tɔŋ a lampo; ta yɪma ba mana jɪlɪma ta jɪama ba.

Choti wɪa

8 Nɪ daa yallɪma vuonj hamɪŋ. Hamɪŋ dieke nɪ mɔna nɪ yallɪma yine, nɪ chome taŋ. Vuodieke dɪ chone vɪ chanchaahɪŋ, vɪ yiwo wudiekemba mana mɪraha dɪ dagɪna wa.

9 Dama mɪraha dagɪya dɪ, “Da keŋ tɔŋ hɔgɔkpana yaa daakpana tɔuma, da keŋ a kɔs vuonj; da keŋ a gaari; da keŋ yaalɪma lolɔ aŋaŋ fɔ chanchaŋ jaan” ta mɪraha aŋaŋ dɪ tɪalɪ a gɔtɪ naa ma ta a mana dɪ lagɪŋ a baari dɪ, “Chome fɔ chanchaŋ sɪba fɔ chone fɔ gbaŋ gbaŋ die wo.”

10 Dɪ yɪ fɔ cho fɔ chanchaŋ, kaŋŋ yiwo bɪaŋ; dama fɔ yaa choti dɪ dagɪya dɪ dɪ wa Nɪmɪŋ mɪraha mana.

11 Dɪ mɔ wa nɪ yime naa dama nɪ sɪba saŋŋa dieke tɪ benne wo dɪ sɪna dene. Saŋŋa tɔgɪya mɪŋ dɪ nɪ hagɪ nɪ gbɪŋŋ ma. Dama tɪ gbatitaanɪŋ saŋŋa gbɪgiye mɪŋ, ka ka yua sɪba die tɪ piiline a yɪ Yisa Masia yada wa.

12 Yuku tɪanna mɪŋ, ta tɔŋ dɪ vɔna. Die wɪa, nɪ vaa tɪ vaa lumɪŋ ma tɔumaha, ta nagɪ tɪ chaanɪŋ ma tɔŋ taala nyinti.

¹³ Nt vaa anj ti tuuma vuon ma siba vuodiekemba di benne chaanuj ma tuuma, ta da nyume daanj a bugime, yaa a tumma hogokpana yaa daakpana tuuma, yaa ta tumma digunti tuuma, yaa a tumma tontumbiati yiri yiri, yaa ta waga waaguj yaa ta yaa nunjmaaruj ananj tanj.

¹⁴ Nt vaa ti Yomotiej Yisa Masia kagi nt, ama ta vaa nt nyujgbanuj lolubiati, ta da yilime a wa.

14

Ni da chvvsima tanj

¹ Nt tuo vuodiekemba yada di kana ka dala ta daa nujuma nunhaguruj ananj ba, ba yada wa.

² Vuonj wonyi yada nan vaa v dii jaanj mana, ama vuodieke yada di kana ka dala wa chvari wa noj.

³ Ama nt daa galuma tanj ba dine yaa ba kana ka die jaanj wa, dama Nmuj tuo nt mana muj.

⁴ Munia yine fu, fu baanj biagi a bali chvvsu vuonj tontontu? Di yiwo v gbanj gbanj v Yomotiej wo baanj bali di v tuumaha vuna yaa di ka vuna. Ama v tuuma nan di vuna dama v Yomotiej wo nan biagi a yi anj v tuuma di vuna.

⁵ Vuosi batanj yile di daraa atanj vuna a tianj daraa atanj, ta batanj dianj di yile di daanj mana vuna muj. Vuonj mana pogli wudieke v yine yada wa.

⁶ Vuodiekemba di yilinene di daanj kaanv vuna a tianj daraa a tanj wa, tumma die a yuma ti Yomotiej juluma; ta vuodieke dianj di dine nyindiike mana, v gbanj v yi die ta yuma ti Yomotiej juluma; dama v waasa Nmuj ka ma; ta vuodieke dianj di chvarna nyindiike a tanj wa yiye die a yia ti Yomotiej juluma ta v gbanj v waasa Nmuj.

⁷ Du yi ti yaa miivoli yaa ti kpi, ka yiwo Nmuj wa daa ti gbanj gbanj wa.

⁸ Du yi ti yaa miivoli, ti Yomotiej wa yine ti yaa miivolike; du yi ta ti kpi, v choti wa ta ti kpi. Die wa, du yi ti kpi yaa ti yaa miivoli ti yiwo ti Yomotiej suti.

⁹ Masia die kpiye muj ta hagi kunj me di v yi vuodiekemba di yalla miivoli ananj kunti Yomotiej.

¹⁰ Ta funuj nuj bia yine fu bala chvvsu fu numbuu? Yaa bia yine fu ka yia fu numballi juluma? Ti mana nan daansi kenj a zie Nmuj nunja anj v dii ti sariya.

¹¹ Di maagiya Nmuj gbanjv ma di,
 “N senne beri naa, buuruj mana nan gbirigi n nunja,
 ta vuonj mana nan bali di n senj yiwo Nmuj.
 Manuj Nabidie Nmuj bala naa.”

¹² Die wa, vuonj mana nan kenj bali a yi Nmuj v wuyiike.

Da yi fu numbuu nan

¹³ Die wa, ti daa chvvsima ti chanchaaluj sara, ama ta simma ti soguti ma di ti kaanj yi wudieke di baanj vaa ti numbuu nan.

¹⁴ Ti Yomotiej Yisa vaa manj siba a baari di nyindiike wori ta yaa digunti ta ka vuna ananj diile. Ama du yi vuonj di yi yada di nyindiike atanj chvarv, die nuj v vaa anj ka chvarima v jigij.

¹⁵ Du yi fu numbuu sunj di chvvsu jadieke fu dine wa, die nuj ka bu tuma choti tuuma. Da vaa nyindiike dieke fu dine wo chvvsu fu numbuu dieke Masia di kpine v wa wa.

16 Jadieke fu yilinenē dī ka vūna wa, daa vaa vuosi baŋ wɔbɔŋ yaa gamma ka ma.

17 Dama N̄m̄uŋ naaru wɔbaluka ka yi diile yaa nyuule wɔbaluka, ama ka yiwo sɔgɔfɔlɔŋ aŋaŋ sɔgɔɔbaguŋ aŋaŋ sɔgɔfɔlɔ dieke N̄m̄uŋ Halikasuka dī yūnana wa.

18 Vuodieke dī dūna Masia die, N̄m̄uŋ nan dī yaa sɔgɔfɔlɔŋ aŋaŋ wa, ta vuosi nan dī yūa wa jilma.

19 Die wūa, nī vaa tī kpan̄ŋi tī gbaŋ a yime wudieke dī baan̄ yaa sɔgɔɔbaguŋ a keŋ aŋaŋ wudieke tī baan̄ yi a sun̄ŋi taŋ.

20 Nī daa keŋ chɔɔsɔ N̄m̄uŋ tɔɔma nyindiike wūa. Nyindiike mana vūna muŋ, ama dī ka vūna dī fu dii nyindiike dieke dī baan̄ yi fu n̄umbua yi b̄taŋ.

21 Wudieke dī m̄ɔna dī nī yi yiwo naa, dī kp̄ia dī nī vaa n̄ɔŋ n̄ɔb̄uŋ aŋaŋ daan̄ nyuule yaa nī baan̄ dī yie wudieke dī baan̄ yi nī n̄umbua yi b̄taŋ.

22 Nī yine yada die yaa gamma nyindiike diile die wo, nī vaa ka bemme nī aŋaŋ N̄m̄uŋ s̄ɔns̄uŋ. Wudieke vuon̄ dī yine ta yile dī dī vūna ta ka ch̄ul̄iya, sɔgɔfɔlɔŋ yiwo ɔ s̄uŋi.

23 Ama dū yi ɔ ch̄ul̄i yaa gamma jadieke ɔ dinene me, ama ta dii, die nuŋ ɔ yiwo b̄taŋ, dama ɔ ka dii ke aŋaŋ yada. Dū yi vuon̄ dī ka yi yada dī jaan̄ vūna, ama ta keŋ yi die, dī yiwo b̄taŋ.

15

Yaa gamma chanchaalt̄i sun̄ŋi wūa

1 T̄uŋ vuodiekemba yada dī haŋur̄ina wa, m̄ɔ tī sun̄ŋi wo vuodiekemba yada dī kana ka dala wa, ta daa t̄ɔmma tī gbaŋ gbaŋ choti nyūna ma.

2 Nī vaa tī mana бага bemme tī n̄umball̄i ma ta sun̄ŋi be aŋ ba d̄ia Yisa Masia sieku v̄uŋuŋ.

3 W̄ɔn̄uŋ Masia die ka yaala ɔ yi ɔ gbaŋ gbaŋ ɔ choti. Dī maaḡiya N̄m̄uŋ gbaŋk̄ɔ ma dī, “Vuodiekemba dī zanana f̄ɔn̄uŋ N̄m̄uŋ, z̄ia wa man̄uŋ.”

4 Wudieke mana dī maaḡina N̄m̄uŋ gbaŋk̄ɔ ma wa, maaḡiya muŋ dī tī b̄ɔḡur̄i a nyuŋ ka ma. U gbaŋk̄ɔ yūa tī wa suguru ta b̄i yūa tī kpaadens̄iŋ dī tī yall̄uma tama.

5 N̄m̄uŋ vuodieke dī yūnana suguru aŋaŋ kpaadens̄iŋ yī nī s̄ɔgɔbal̄muŋ s̄iba Yisa Masia dī yaala die wo,

6 am̄ɔ nī mana nan laḡis̄i aŋaŋ s̄ɔgɔbal̄muŋ a b̄ur̄i N̄m̄uŋ vuodieke dī yine tī Ȳɔm̄ɔt̄iŋ Yisa Masia Ch̄ɔɔŋ wa.

Vuodiekemba dī kana ka yi Juu vuosi N̄m̄uŋ j̄iam̄uŋ wūa

7 Nī tuosime taŋ s̄iba Masia dī tuone nī dene wo am̄ɔ N̄m̄uŋ saan̄ nan ye b̄ur̄uŋ.

8 Dama Masia die b̄ur̄uŋ wa Juu vuosisi t̄ɔnt̄ɔnt̄ɔ, dī ɔ daḡi dī N̄m̄uŋ yiwo wusiet̄iŋ, ta vaa n̄ua diekemba N̄m̄uŋ dī yūna nī ch̄ɔɔŋk̄ɔs̄ul̄iba keŋ yi wusie,

9 ta b̄i vaa vuodiekemba dī kana ka yi Juu vuosi dī b̄ur̄i N̄m̄uŋ ɔ z̄ɔɔl̄n̄ch̄iŋl̄aha wūa. Dī maaḡiya N̄m̄uŋ gbaŋk̄ɔ ma dī Davidi die baaru dī:

“N nan b̄ur̄i fu vuodiekemba dī kana ka yi Juu vuosi j̄iŋiŋ;
ta ch̄ia yūa a b̄ur̄i fu saan̄.”

10 Dī b̄i maaḡi dī:

“N̄m̄uŋ vuodiekemba dī kana ka yi Juu vuosi nī yall̄uma sɔgɔfɔlɔŋ, n̄uŋ aŋaŋ N̄m̄uŋ vuosi.”

11 Ka bi maagi di:

“Ninun vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi mana biruma Nmun, buurin mana biruma wa.”

12 Azaya gban die maagya Nmun gban ku ma di:

“Jeesi haagun nan daansi ken, v nan ken daansa vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi, ta ba nan di yaa tama v ma.”

13 Nmun vuodieke di yina ni tamaka, ni yine wo yada wa, suuli ni anan sugfialun anan sugduagin amu ni tamaka nan di guta anan woton v Halikasika hagurun wa.

Wudieke wa Pɔɔli die di maagina gban ku gie anan dembisi

14 N numball, n siba n sun ma di ni berin vuna, ta ni siba Nmun waha woton ta biagi kpaama tan.

15 N maaginana gban ku ni dii wo dembisi di n tunst ni ni wa a tan, dama Nmun die chigi wa n zoolun,

16 ta vaa man yi Yisa Masia tuntuntu, di n muuluma wovunaha a yina vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi, ta ba yi siba piini a yia wa, ta v Halikasika nan vaa ba yi vuovuna ta fala v sun.

17 Yisa Masia wa n nan biagi kuule anan n tunnana tun dieke a yia Nmunu.

18 N yaala n dagu ni tun dieke Masia di vana man yi, ama n kaan biagi a bal vaa gamma vuogaasi tumma ma, v vaa man bal v wovunaha a yi vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi, ta tun mamachi tunkruma diekemba di vana ba yi yada.

19 Nmun Halikasika hagurun die vana man tun mamachi tumaha gie, die wa n dene nyun Jerusalemi a di dia tigisi a ken tugi Yilirikumi tun ma wa, ta die a muul Masia wovunaha jigun mana.

20 Die wa, die n di dia mun anan nunnumina ta muula Masia wovunaha a yia vuodiekemba di yene ka wanya; n ka yaala n ga jigidieke vun di wone a muul waha,

21 dama di maagya Nmun gban ku ma di;
“Vuodiekemba ba yene ka muul v waha a yi ba nan ye ke,
ta vuodiekemba di yene ka wun v waha nan siba a chiasu.”

Pɔɔli die di sanna di v kaagi Romi tun vuosi dene

22 Wa pam die kagina mun sien man ka biagi ken a kaagi ni.

23 Ama lele n kpatuna n tumaha tungban ka gie chaaku naa, ta di yi bina pam wonna n yaalala di n ken a kaagi ni,

24 ama lele n nan kaagi ni, man kaagi ni kan chaan di kaan yvasi pam, n nan di yaala di ni sunni mun an n ga Speeni tungban ma.

25 Ama lele nun, n gara Jerusalemi di n ga sunni Nmun vuosi mi.

26 Dama Yisa didusrun diekemba di benne Masedonia anan Akaya tungbanisi ma wa sanya mun di ba chiasu ligire a sunni Nmun vuosi diekemba di benne Jerusalemi ma ta yi zooluntielibe.

27 Di yiwo wusie di, di yiwo ba gban gban ba choti ba yia ba piinike mi. Di vuna di ba yi ba, dama Nmun wovunaha die nyun wa Jerusalemi vuosi jigun a ken ba jigun. Die wa di vuna di ba yi ba piinisi gie.

28 Man ken Jerusalemi a nagu piinisi a yi ba n nan nyun mi a ga Speeni tungban ma ta kaagi ni man ken gara mi.

29 N siba a baari man ken ken ni jigun, Masia sunnin nan di bie ti ma pam.

³⁰ N numballi, ti Yomotien Yisa Masia saanj ma anjan Nmuj Halukasika choti wia, ni juusuma Nmuj anjan nuhmuna n wia ta sunji muj.

³¹ Ni juusi Nmuj di u kagi muj a nyuj vuodiekemba di kana ka yi Yisa Masia yada ta bie Judia tngbanj ma wa nuusi me, ta bi juusuma di piini dieke n bala n nagj yi Nmuj vuosisi, ba nan tuoke anjan sugfialuj.

³² Ni juusi Nmuj a yi muj naa, u saagi, n nan di yaa sugfialuj, ta ken voosi bita ni jigij.

³³ Nmuj vuodieke di yinana ti sugduaku bemme anjan ni mana. Wusie.

16

Waasuj

¹ N yaala n bali ni yaa gamma ti taa Fiibi wia, u yiwo vuodieke di yine Yisa didusuriba susunjiuru Senkiria tuj ma.

² U ken ken ni muhji tuo wo ti Yomotien saanj ma siba Nmuj vuosi di muna ba tuo chaanu dene. Ta sunji wo u yaalunana sunji dieke mana a nyuna ni jigij, dama u sunji wo vuosi pam, anjan n gbanj.

³ N waasa Pirisila anjan u churu Akuyila, vuodiekemba di yine n chanchaaluj tuntuntuj Yisa Masia tuuma ma.

⁴ Die ba nagj wa ba musj a gbatj n miivoli, die wia manj waasa ba, daa n nyuna ma waasinana ba, ama manuj anjan vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi ama ta yi Yisa didusuriba wa.

⁵ N bi waasa Yisa didusuruj diekemba di lagunanna ba tigiri me ta jama Nmuni. Ta waasa n zavuunu Epanetusi, vuodieke die di wolinne a yi Yisa didusuru Asia tngbanj ma.

⁶ Ta waasa Meri, vuodieke die di faasina a tuj a yi ni;

⁷ ta waasa Andironikusi anjan Juniasi vuodiekemba di yine n buuruj, ta die manjan ba die di laguj a bie dansarika ma wa; ta Masia tuntuntu ba di siba vuruuj, banuj ba wolinne a yi Masia didusuruj n ma.

⁸ Ta waasa n zavuunu Ampiliatusi, vuodieke n chone ti Yomotien sienj me.

⁹ Ta bi waasa Hubanusi, vuodieke di yine ti chanchaanj tuntuntu Masia tumbaha ma, anjan n zavuunu Sitakisi.

¹⁰ Ta waasa Apilisi, vuodieke di yene magusuj ama ta bi di Masia anjan wusie wo, ta waasa Arisitobulusi tigij vuosi mana.

¹¹ Ta bi waasa Herodoni, vuodieke di yine n buuruj, anjan vuodiekemba di benne Nasisusi tigij me wo ta yi ti Yomotien didusuriba wa.

¹² Ta bi waasa Tirifaana anjan Tirifosa, vuodiekemba di tunnana ti Yomotien tumbaha, anjan n zavuunu Pesisu, vuodieke di faasina a tuj tuuma a yia ti Yomotien wo.

¹³ N bi waasa Rufusi, vuodieke di faasina a tuma a yia ti Yomotien wo, anjan u nuuj, vuodieke di naguna muj a buruj u bua wa.

¹⁴ Ta waasa Asikiritusi anjan Feligoni anjan Hemisi anjan Patorobasi anjan Hemasi anjan ti numballi diekemba mana di yine Masia didusuriba mi wo.

¹⁵ N bi waasa Filologusi anjan Julia anjan Nerusi anjan u taa wa anjan Olimpasi anjan Nmuj vuodiekemba mana di bene ba jigiri.

¹⁶ Ni waasi tanj vuruuj vuruuj. Masia didusuriba di benne jigij mana waasa ni.

Kpatuj kpaamuj

¹⁷ N numballi n kpaama ni muj, di ni summa vuodiekemba di puonene Yisa didusuruj ta kaga ba u sienj me, ta ka bi di dagj dieke ni tuone wo, ni vuarj ni gbanj ta va ba.

¹⁸ Dama vuosi mi ka jama ti Yomutien Masia ama ba di wa ba gban gban ba lola. Ba yaa nuansanin a gaama vuodiekemba di kana ka siba wa.

¹⁹ Vuonj mana wnyya mun ni dina Masia wvunaha dene, die wia n yaa wa sugfalun pam anan ni. Ta yaala ni yalluma yan yaa gamma jadieke di vuna ma, ama ni da tuosime jaban.

²⁰ Di kaan yvasi an Nmuj vuodieke di ynana ti sugdvagun wa nan vaa an ni tubi tubi Sitaani sikpen me.

Ti Yomutien Yisa Masia sunji ni.

Waasin bibra

²¹ N tontun chanchaalun Timoti waasa ni; ta n numballi Lususi anan Jasoni anan Sosipata dan di waasa ni.

²² Manun Tesusi vuodieke di maagina wudieke Pooli di bala naa waasa ni, ti Yomutien Yisa saan ma.

²³ Gayusi, vuodieke di yine manun Pooli tigin tien wo, ta Masia didusun di jama v tigiri me gban waasa ni. Erasitusi, vuodieke di yine tika gie ligire gbigbaritv wa, wvun anan ti numba Kositusi gban waasa ni. ((

²⁴ Ti Yomutien Yisa Masia sunji ni mana.))

Kpatun Nmuj jvsvun

²⁵ Ni vaa ti bur Nmuj, dama v biagina vaa ni ye yigi ni yadaka a yall ken ken, anan die n mvvuna wvuna yaa gamma Yisa Masia ma wa, ka yuori a dagi ni wusie dieke die di lcvuna wa bina bina die di tanna wa.

²⁶ Wvun Nmuj naazvaba die tuohe mun a maagha a yi gbanun ma ta yuori wusie; ta Nmuj vuodieke di benne sanja mana wa di yi nvan di buurin mana nan di siba ka, amv ba nan yi Masia yada ta du v nvan.

²⁷ Wvun v nyuna ma v yine Nmuj ta yi yantien, vuonj mana burma wa yaa gamma haahuu, Yisa Masia saan ma. Wusie.

Pöoli bumbunjan gban dieke die v maaguna a yi Korinti tj vuosi wonna

¹ Manuj Pöoli vuodieke Yisa Masia die di wana di n yi v tontuntu Nabidie Nmunj choti ma, manuj ananj ti numbua Sosenesi maaginana gbanjku gie

² a yia nunj vuodiekemba di dina Nmunj a bie Korinti tj ma, nunj vuodiekemba Nmunj di vvaruna di ni yi v vuokasimba ba, ta yi v suti a laguj ananj Yisa, ananj vuodiekemba mana di benne jige mana ta jama ti Yömötienj Yisa Masia; wönuj v yine ba Yömötienj, ta bi yi tünj ti Yömötienj wo.

³ Ti Chöw Nabidie Nmunj ananj ti Yömötienj Yisa Masia sunji ni ta bi yi ni sugidbaguj.

Pöoli die di waasina Nmunj dene

⁴ Manuj n waasa Nmunj sanja mana ni wia ananj v chiguna ni zöwuj ta sunje ni Yisa Masia wia,

⁵ dama ni yese jaanj mana Yisa Masia ma muj, ta mujji bala wia ta bi mujji siba wudieke mana v bala ni chiast.

⁶ Masia wudieke die ti daguna ni, ni mujji tuohe muj a pögh.

⁷ Die wia ni ka waari Nmunj Halukasika piini kaant gban ananj ni gbaruna ananj nujjmina daa dieke ti Yömötienj Yisa Masia di bala v keij wo.

⁸ V nan mujji gbari ni amv ni nan di haguri a ga tugj daa dieke ti Yömötienj di bala v keij wo ta ni kaanj di yalli wobianj ni ma.

⁹ Wudieke Nmunj di baari v nan yi, kanuj v yie. V vvaruna ni di nunj ananj v Bua Yisa Masia yi nvabalumuj a bemme.

Masia didusuruj puole wia

¹⁰ N numballi, n jusa ni ti Yömötienj Yisa Masia saanj ma di ni mana laguj ananj nvabalumuj, ta nunhaguruj daa bemme ni sunsuj, ta ni yi nvabalumuj ananj sunjanyilibalumuj.

¹¹ N numballi, Kilowo tiginj vuosi balt muj muj di ni yalli wa nunhaguruj ananj taj.

¹² Ba balt muj muj di ni batanj baari ba di wa manuj, ta batanj dtanj di baari di ba di wa Apolosi, batanj dtanj di baari di ba di wa Piita, ta batanj dtanj di baari di ba di wa Masia.

¹³ Masia wa puo puo muj? Die ba kpaast muj muj dagariku ma ni wia? Yaa die ba siwa ni Nmunj nyaabu manuj Pöoli saanj ma?

¹⁴ N waasa Nmunj di n ka su ni wönyu mana Nmunj nyaanj ntaala Kirisipusi ananj Gayusi.

¹⁵ Die wia ni wönyu mana kaanj biagi a baari ba su ni wa Nmunj nyaabu n saanj ma di ni dia muj.

¹⁶ N bi siwa Sitifanasi ananj v denj Nmunj nyaabu, ama n ka bi tünst di n bi su vuonj bibra.

¹⁷ Dama Masia ka tuj muj di n keij suma vuosi nyaabu; V tuj muj muj di n keij muöuma v wöwunaha a yuma vuosi. Daa n naguma vuota sibuj a baluma yuma ba; die manj tuj yie die, di tuj nan yi Masia vuodieke di kpine dagariku ma wa kumbu waari ka haguruj.

Masia kuj die di dagina Nmutu haguru anan v sibu dene

¹⁸ Vuodiekemba di bana Nmutu sieku banu ba yile di Masia dagaruku ma kumbu yiwo wotogu; ama tunu vuodiekemba di yene gbatitaanku siba a baari ka yiwo Nmutu haguru.

¹⁹ Di maagiya Nmutu gbanu sasu di Nmutu baari di, "N nan chvusi yantielin sibu ta vaa sisiburu choru."

²⁰ Die wa, tungbanu gie yantielin anan sisiburu anan nunhaguru nigruba bie wo sta? Nmutu vaa wa tungbanu gie yantielin di yi gaantu.

²¹ Nmutu, vuodieke di yalla yabu yine tungbanu gie vuosi yan di kaan biagi yi ta vuosi summa wa. Die wa v yi vuodiekemba di yine Yisa yada wa di ye gbatitaanu, dama wudiekemba ti muuluana a yia vuosi ta vuosi di bala di a yiwo gaanti wubalkaha wa.

²² Juu vuosi yaala ba ye mamachi wa ta ye yi yada; ta Giriiki vuosi dan di yaala yan wa.

²³ Ama tunu nu ti muula ta daga ba Yisa di kpine die dagaruku ma, ta wuru gie di yie Juu vuosisi sunyuru di haga, ta bi yi wotogu a yi vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi.

²⁴ Ama Juu vuodiekemba Nmutu di vuaru anan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi ta Nmutu di vuari ba wa nu siba a baari Masia kumbu waha yiwo Nmutu haguru anan v yan.

²⁵ Wudieke Nmutu di yine ta vuota di naguka di ka yiwo gaan wuyikin, kanu di ka yaa yan a tan vuota yan; ta wudieke Nmutu di yine ta vuota di yile di ka wo haguru, ama ka yaa haguru a tan vuota haguru mu.

²⁶ N numballi, ni yilime die ni sina die sanu dieke Nmutu di wa ni. Vuota jigiri die ni vuosi bita die yalla yan ta die yi vuokpuma yaa a yi naballi.

²⁷ Ama Nmutu vuari wa gaantu tungbanu gie vuosi jigiri, di v yi an yantielin dii viivi; ta bi vuari wabiti tungbanu gie vuosi jigiri, di v yi an hagurtielin dii viivi.

²⁸ Nmutu vuari wa tungbanu gie wabiti, anan vuotogiti anan vuodiekemba di kana ka yi jaan, di v yi wudieke vuosi di yilinene di ka yaa nyuari wa yori.

²⁹ Naa daga di vuori wori a baan biagi a kuuli Nmutu nuha.

³⁰ Wunu Nmutu taasina ti anan Yisa Masia ta v yine ti yan. U wa Nmutu di vuari ti a nyu bian ma, ta baari ti yiwo vuovuna v jigiri, ta bi yi v vuosi.

³¹ Die wa ni yime wudieke di maagiya Nmutu gbanu sasu di, "Vuodieke nu mana di yaalana v kuuli, v kuulime yaa gamma wudieke ti Yomutien di yine."

2

Masia dagaruku ma kuj wa

¹ N numballi, die n kenne ni jigiri die n ka muula Nmutu waha a yia ni anan nuansu yaa vuota sibu.

² Dama sanu dieke die n benne anan ni wa, die n wo sunanyile a guti Yisa Masia anan v dagaruku ma kumbu wa.

³ Die wa die n kenne ni jigiri, die n buru wa wabu ta cheele anan nmaamu,

⁴ ta die n ka daga ta muulu waha anan vuota sibu die di baan nan yi vuosi nansu ta ba ye tuoke, ama die n muuluha mu, ta Nmutu Halukasika die di daga anan ka haguru di a yiwo wusie.

5 Die wta dı ka yi vuota sıbuŋ vana nı yi Yisa Masia yada ama dı yiwo Nmuŋ haguŋ.

Yaa gamma Nmuŋ yıaŋ wta

6 Wusie, tı bala anaj yıaŋ a yia vuodiekemba dı muŋŋına a siba Nmuŋ wıaha. Ama daa tuŋgbaŋka gie vuosi yıaŋ yaa tuŋgbaŋka gie naakpuŋma, vuodiekemba dı bala ba waari ba haguŋbu.

7 Yıaŋ dieke n balala naa yiwo Nmuŋ yıaŋ lɔburıkuŋ v nagına a lɔburı vuota, yıaŋ dieke Nmuŋ die dı wolinne a vɔari ta ye ka naan dɔnta dı ka nan vaa tı ye juluma ka.

8 Tuŋgbaŋka gie naakpuŋmaha wɔnyı wori a ye siba yıabu gie. Ba tuŋ sıbaka ba tuŋ kaan kpaasi tı Yɔmɔtieŋ dagarıku ma, wɔnuŋ v sına burıŋ mana.

9 “Dı maagıya Nmuŋ gbaŋku ma dı: Jadieke vuota dı yene ka yeye yaa ta wɔŋ, ta ka bı yile dı ka nan bıagi a yi, kanıŋ ka yine jadieke Nmuŋ dı yine siri a zıeŋ vuodiekemba dı chone wo.”

10 Kanıŋ Nmuŋ Halıkasıka dı yi tı sıbaka, dama Halıkasıka siba jaan mana anaj Nmuŋ wɔlɔburıka wta gbaŋ.

11 Vuota haalıbu dieke dı benne v soku kasıŋ sıbuŋa vuota sɔŋanyile. Die gbaŋ dı su, vuon ka siba Nmuŋ sɔŋanyile sie Nmuŋ Halıkasıka kasıŋ.

12 Haalıbu dieke tı tuone wo, v ka yi tuŋgbaŋka gie haalıbu, ama v yiwo Nmuŋ Halıkasıka dieke dı baan nan vaa tı summa piini dieke v yına tı wa.

13 Die wta, tı ka bala wudieke dı yine vuota yıaŋ dagıŋ; ama tı bala wudieke Nmuŋ Halıkasıka dı dagına tı, ta bı daga Nmuŋ wusieke a yia vuodiekemba dı yalla Halıkasıka.

14 Ama vuodieke dı wone Halıkasıka nıŋ, die vuoke ka tuose Halıkasıka wıaha, dama ka yiwo wɔtɔgɔ a yı wa ta v kaan dı siba a chıasi, dama Halıkasıka sɔŋjine vuosi ba siba a chıasi.

15 Ama vuodieke dı yalla Halıkasıka siba jaan mana dı sına dene, ama vuon kaan bıagi siba v sına dene.

16 Siba a maagına Nmuŋ gbaŋku sɔŋ die wo, dı “Mınta baan nan bıagi muŋŋı Nmuŋ sɔŋanyile ta kpaan wa?”

Ama tuŋŋ tı siba Yisa Masia sɔŋanyile muŋ.

3

Nmuŋ tontontıŋ wta

1 N numbali, ka yiwo wusie, die n ka bıagi a balı a yı nı siba n tuŋ nan balı a yı vuodiekemba dı yalla Halıkasıka, ama die n balı a yı nı siba n ŋaana bala a yia tuŋgbaŋka gie vuosi die wo, ta nı berıŋ su siba balı berıŋ Masia sieŋ me.

2 Biisin die maŋ yı nı daa nyindiiki dɔnsa, dama die nı ka tıgı die. Leleke gie gbaŋ nı ka tıgı die,

3 dama nı berıŋ ye su siba tuŋgbaŋka gie vuosi berıŋ; dama dı yi sugıbaŋ anaj nınhaguŋıŋ dı bie nı sɔnsɔŋ, daa tuŋgbaŋka gie vuosi berıŋ nı dı?

4 Dı yı nı wɔnyı dı baari dı v dı wa Pɔɔli, ta wɔnyı dıaŋ dı baari dı v dı wa Apolosi, die nıŋ nı ka beri wo siba tuŋgbaŋka gie vuosi?

5 Manıa yine Apolosi, ta manıa yine Pɔɔli? Tı mana ko yiwo Nmuŋ tontontı diekemba die dı sɔŋjine nı nı yi Yisa yada. Tı wɔnyı mana tuma tuŋ dieke tı Yɔmɔtieŋ dı yınana wa dı v tuŋ.

⁶ Manuj die n buruna nyinburikaha, ta Apolosi di jaastha nyaan, ama Nmuj die vana a nyuuj ta buruj.

⁷ Vuodieke di burinana ananj vuodieke di jasunana nyaan ka yi wuj, ama Nmuj yine wuj, dama wonuj v vana a buruj.

⁸ Jaan wori a puo vuodieke di burinana ananj vuodieke di jasunana nyaan, Nmuj nan tuj ba wonyi mana yaa gamma v tunna mu dene.

⁹ Dama ti lagisi toma muj a yia Nmuj. Ni su siba Nmuj kuvaj, ta bi su siba Nmuj juonj.

¹⁰ N nagj wa sibuj dieke Nmuj di yina muj wa, manuj su siba mumuruvuvu wa, a piili a duvaj juoku nyabuluj, ta vuogaanj di kejj mia ka sikpenj. Ama vuodieke nuj di kejj mia ka sikpenj v summa v minana die.

¹¹ Nmuj wovj nagj wa Yisa Masia a yi juoku nyabuluj, ta nyabuluj bi wori ta vuonj di baanj piili a duvaj.

¹² Vuosi batanj nan nagj saluma yaa kuvu yaa tannuyigisa a mia juoku chiaka ba duana wa sikpenj; batanj duvaj nan nagj daati yaa huvu yaa kuvchuga a kpil ka ma.

¹³ Masia keninj daari ta vuonj mana tooma di sina die nan daansi a nyuj yaaluj ma. Bolinj bala ka magisi vuonj mana tooma ta yuori dagi ka sina dene.

¹⁴ Du yi ta bolibu ka dii jadieke vuoke di mina a ziej juoku nyabuluku ma wa, die nuj v nan ye tune.

¹⁵ Vuodieke jaanj di dine bolibu, v kaanj ye ka tune, ama v gbanj gbanj v nan ye gbatitaanuj ama ka nan su siba v chigi nyuj wa bolinj me.

¹⁶ Ni mana siba a baari ni yine Nmuj juonj ta Nmuj Halikasika bie ni ma, daa die?

¹⁷ Die wia vuodieke di chovsa Nmuj juoku, Nmuj nan chovsi die vuoke. Dama Nmuj juonj yiwo kasi, ta ninuj ni yine kanuj juoku mi.

¹⁸ Vuonj daa gaama v gbanj. Du yi vuonj di bie ni ma a yile di v yiwo yiantienj siba tungbanjka gie vuosi di yilinene die, di vuna v nagj v gbanj a buruj gaamu amu v nan sejj buruj yiantienj.

¹⁹ Jadieke tungbanjka gie vuosi di yilinene di ka yiwo yianj, ka yine wotogv Nmuj jiginj, siba ka maaguna Nmuj gbanjku sunj die wo, di, "Nmuj yige yantielinj ba yianj wuyiike me",

²⁰ ta bi maagi jiginj kaanu bibra di, "Ti Yovutienj siba di yantielibe sovanyile yiwo yori."

²¹ Die wia, vuonj daa kejj kuulime yaa gamma wudieke vuota di baanj biagi yi. Jaanj mana yiwo ni sutu,

²² manuj Pocoli ananj Apolosi ananj Piita ananj tungbanjka gie ananj miivoli ananj kuvj, ananj sanjka gie ananj sanja dieke di bala ka kejj wo mana yiwo ni sutu.

²³ Ta Masia duvaj di su ni, ta Nmuj duvaj di su Masia.

4

Masia tvntvntuj wia

¹ Die wia ni nagj ti a yi Masia tvntvntu diekemba Nmuj di vvaruna ti ta nagj v wusie wovovurikuri wovalikaha a yi ti nuusi me.

² Die wia, wudieke di yine nujumuna wonna, di vuna di tvntvntu toma ananj wusie.

³ Ama n бага wori du yi ni die muj saruya yaa vuonj di dii n saruya siba vuota di nana die ba chanchaaluj saruya die wo; dama n ka dii n gbanj gbanj n saruya.

4 N sɔŋ yɔantɔya mun, ama di ka daga sɔba n ka tɔma chɔusa, ama ti Yɔmɔtien yine vuodieke di dinene n sarɔya.

5 Die wɔa, ni da dime vuon sarɔya lele gie, ama ni chɔsuma sanja dieke ti Yɔmɔtien di bala v kenj wo, wɔnɔŋ v bala v nagi jadieke di benne lɔmun ma a daga yaalɔŋ ma, ta yuori sɔgiti sɔŋ wɔa yaalɔŋ ma; sanja mi vuon mana nan ye v burɔŋ di sina die Nmun jigɔŋ.

6 N numballi, ni wɔa man nagi n gban anan Apolosi a yi dagaɔ amɔ ni nan bɔgiri a nyɔŋ ti jigɔŋ amɔ ni nan di sɔba ba kenj baari di, “Da kenj yi poli wudieke di maagɔna wa chɔŋ.” Ta ni wɔnyɔ mana da kenj kɔtuma v gban vuon wɔnyɔ wɔa a tɔŋ vuogaan.

7 Mania yina ni nyɔŋkɔriti ni chanchaalɔŋ sɔŋ? Da Nmun yina ni jadieke mana ni yalla wa? Ta du yi Nmun yina ni, bia wɔa ni kuule sɔba ka ka yiwo piini?

8 Ni wɔŋ ye jadieke mana ni yaalala mun? Ni wɔŋ yiwo nyintitielɔŋ? Ni yile di ni wɔŋ yiwo naalɔŋ ta vaa ti? Di tɔŋ nan yi mun nansɔŋ pam du yi ni ser yi naalɔŋ amɔ tɔŋ anan ni tɔŋ nan lagɔŋ a yi naara.

9 Manɔŋ n jigɔŋ n yile di Nmun vɔari wa tɔŋ vuodiekemba di yine v tɔntɔntɔŋ a vaa ti yi wabiti, ta vaa ti su sɔba vuodiekemba ba bala ba kuv yaalɔŋ ma, ta malakasi anan tɔŋgbanja gie vuosi di vvara ti fala.

10 Ti yiwo gaantɔŋ Masia wɔa, ama nɔnɔŋ nɔŋ ni nagi ni gban a yi yɔntielɔŋ Masia sien me. Tɔŋ ti yiwo wabiti ama nɔnɔŋ ni nagi ni gban a yi hagɔrtielɔŋ, ta vuosi di yɔa ni jilma ama ta tɔŋ nɔŋ ba nine ka suuli ti.

11 Sanja kaani a kenj tɔgi jinne, ti di dia mun anan kɔŋ anan nyanyuule ta bɔba gachɔti, ta ba nɔga ti, ta ti di dia ta wo jigiberisikɔŋ.

12 Ti faasi tɔma mun a die a nyina ti walɔŋ ma, ba kenj zɔa ti, ti njaan yɔŋŋi bal wa wɔvɔna a yi ba, ta ba kenj mugise ti ti njaan dii wo suguru;

13 ba bal a chɔvɔ ti saara, ti njaan yɔŋŋi bal ba anan choti. Ti burɔŋ wa wabiti, ta su sɔba tɔŋgbanja tɔŋgɔŋ jaguma, ta bi su sɔba tɔŋgbanja gie dɔgɔnti a kenj tɔgi jinne.

14 N ka maaga naa a yɔa ni di n yi ni viivi, ama n maaga di n kpaan ni ni yine n ballichoti wɔa.

15 Ni taasɔna anan Masia wa wɔa, du yi ta ni yalli nɔŋnandɔsɔŋ tuse ban, ama ni yalli wa chɔŋ balɔmun dama Yisa Masia ma man burɔŋ ni chɔŋ dama manɔŋ n nagɔna wɔvɔnaha a kenj bal ni.

16 N jɔusa ni, ni dia n berɔŋ.

17 Wɔri gie wɔa man tɔma Timoti ni jigɔŋ, vuodieke di yine n bɔachoti ta yi wusietien ti Yɔmɔtien wɔa ma; v nan tɔnsɔ ni yaa gamma n berɔŋ Masia ma, anan wudieke n dina di dia a daga Masia didɔsɔrɔba jigɔŋ mana.

18 Ni batan wa yaa wa kalinbaani, ta yile di n kaan kenj a kaagi ni.

19 Ama du yi ta ti Yɔmɔtien di yi mun sien, n nan kenj kaagi ni daraa ale wo gie nɔan, ta ye kalinbaantielibe gie, daa ba wɔbalɔka wɔa, ama n yaala n ye di ba sen yaa hagɔrɔŋ yaa ba ka yalli.

20 Nmun naari ka yiwo nɔan wɔbalɔka, ama ka yiwo hagɔrɔŋ wɔa.

21 Bia ni yaala? Ni yaala n kenj ni jigɔŋ anan nɔŋnɔna yaa n kenj sɔmm anan choti.

5

¹ Ka sen yiwo wusie ba bala di diginti bie ni ma, wudieke vuodiekemba di kaabinana bugile gban kaan yi. N wonya di wonyi benne ni sunson ta dvaga anan v nisa.

² Ama ni yaa kalinbaani ta ka chiga viivi ka wia. Ni tun mu ni yallima sogichoson ta vuodieke di yine die wo ni tun vvaru wa a nyun ni laginku ma.

³ Anan n yvana anan ni wa, ama n sonanyile bie anan ni, ta n won yile a dii daa wa sariya, ta di su siba n lagun beri mun anan ni.

⁴ Ni ken lagun ti Yomtien Yisa saan ma, ta n sonanyile di beri anan ni, ta ti Yomtien Yisa haguun di beri anan ni

⁵ ni vvaru daa dieke di yine wubiaku gie wo a yi Sitaani nuusi me an v chusu v nyungbanun, ta naa nan yi an v haalun ken ye gbatitaanun ti Yomtien kenin daraan.

⁶ Di ka vuna di ni yallima kalinbaani. Ni ka siba a baaru di daboti bita naana yie paanu zon di yire?

⁷ Die wia, ni vvaru dembike gie a nyun ni ma, amu ni nan sen yi kasu, ta su siba paanu zon haalun di wone daboti, wusie n siba mun di die ni sen su, dama Yisa Masia vuodieke di yine ti gasitanaku dvuga yipolika won tuo ti kun a kpi mun.

⁸ Die wia, ti dina v sieku die wo, ni vaa ti vaa berikuru, ta vaa sonanyilibati anan ban yiile, ta wa yi v sogiyalin didusun anan wusie, amu ban kaan di bie ti ma.

⁹ N won maagi gbanun a yi ni di ni da dina daakpana anan hogokpana tielin.

¹⁰ Ama n ka daga di ni vvaru ni gban a nyun tungbanka gie hogokpana anan daakpana ma yaa halitelin yaa gaarun yaa vuodiekemba di kaabinana bugile, du yi die, die nun sie ni nyun tungbanka gie me.

¹¹ N maaga bala ni di ni daa chomma anan vuodieke di bala di wonun v di wa Masia ama ta yie hogokpana anan daakpana tuuma, yaa a yi halitien yaa ta kaaba bugile yaa a yi kwagaaru yaa a yi vuodieke di nyunene daan a buge, yaa a yi gaaru; ni daa ken kala anan wa gban a dii nyindiike.

¹² Ka ka yi n tuuma di n dime vuodiekemba di kana ka di Masia sariya. Da nun vuodiekemba di dina Masia wa mu na ni dii ni chanchaan sariya?

¹³ Nmun bala v dii vuodiekemba di kana ka di Masia wa sariya. Ka won maagi mun Nmun gbanu sun di, "Yagima wubiatitien a nyun ni jigin."

6

Sariya diile wia

¹ Du yi ni wonyi di yaa wun anan v chanchaan vuodieke dan di yine Masia didusun, ta ka nagi wari a ga Masia didusun jigin di ba ga wonu, ama ta nagi ka a ga vuodiekemba di kana ka di Masia wa sariya diile jigin, ka wo viivi?

² Ni ka siba a baaru di Masia didusunba bala ba ken dii tungbanka gie vuosi sariya? Ta du yi ni nan daansi dii tungbanka gie vuosi sariya die nun ni kaan biagi a dii sariyabisi lele gie?

³ Ni ka siba di ti bala ti ken dii malakasi sariya? Du yi die, bia yine ti kaan biagi a dii lele gie berin sariya?

⁴ Du yi ni yaa wia, bia wia ni yaa gara vuodiekemba Masia didusun batan di yilineni di ba ka yi jaan jigin?

⁵ Naa yiwo viivi a yi ni. Du yi nunhaguun di nan ni sunson, vuon wori ni sun a yaa yan a baan biagi wonu ka?

6 Ama ni batan naga tan a gara sarıyadıilinj diekemba di kana ka yi Masia yada wa jigin ba die ni sarıya.

7 Ni wone yaa wia anan ni numballı gban, dagıya di ni won chıusıya. Du yi fı numba di chıusı fı yaa a nyırı fı ta fı saagi, di ka kpa?

8 Ama nunıj ni yine vuodiekemba di nyırınana ta gbata vuosi anan ni Masia didırsıj chanchaalıj gban.

9 Ni ka siba baarı di vuobiati kaanj ye Nmıj naarı a juu? Ni gaama ni gban, vuodiekemba di yine dıgıntı tuma yaa ta kaaba bugile yaa hıgokpana anan daakpana tuma yaa dembinj diekemba di yaa lola a dwaga anan ba dembinj chanchaalıj,

10 yaa gbgbatıj yaa haltielinj yaa vuodiekemba di nyunene daanj a buge yaa kwagaarıj yaa gaarıj, genbe mana wonıj kaanj juu Nmıj naarı ma

11 Ni batan die suwa dene; ama ta Nmıj di sugiri ni wobiati a taan, ta ni wa yi v vuosi ta bi yi sugıyaluntielinj v jigin, ti Yomıtienj Yisa Masia anan Nmıj Halıkasıka wia.

Ni nagıma ni nyıngbanıj a yime wudieke di baan bıri Nmıj saanj

12 Ni batan bala di, “Wıj ka chwarı.” Di yiwo wusie, ama daa jaanj mana vına a yi ti. Ni bala di jaanj ka chwarı, ka yiwo wusie, ama manıj n kaanj vaa jaanj yalla mıj a tuma.

13 Ni batan baarı di, “Nyindiike yiwo nyuuti sıtı, ta nyuuti dıanj yiwo nyindiike sıtı.” Ka yiwo wusie, ama Nmıj nan chıusı a mana. Nmıj ka naanj ti nyıngbanıj di ti yaa tuma dıgıntı tuma, ama di ti yaa jıama ti Yomıtienj. Ti Yomıtienj sına ti nyıngbanıj.

14 Nmıj die sugrı wa ti Yomıtienj a nyıj kınj me, die gban v nan daansı a sugrı ti anan v hagrıbu.

15 Ni ka siba a baarı ni nyıngbanıj taası wa anan Masia nyıngbanıj? Die wia, ni nan nagı nyıngbanıj dieke di taasına anan Masia nyıngbanıjka a nagı taası anan vuodieke di yinene hıgokpana tuma? Die kaanj wıj yi, naada.

16 Ni ka siba a baarı di vuodieke di nagına v gban a lagıma anan vuodieke di yinene hıgokpana tuma, wınıj anan vuoke mı bırıj wa nyıngbanıj balımj? Di maagıya Nmıj gbanıjka sıj di, “Dembinj anan hıgı nan lagıj tan a yi nyıngbanıj balımj.”

17 Ama vuodieke di nagına v gban a lagıj anan ti Yomıtienj, ti Yomıtienj anan wa lagıj yiwo haalbalımj.

18 Ni chıgı nyıj daakpana anan hıgokpana tuma ma. Da tumbıati mana yinene vuota nyıngbanıj ma; ama vuodiekemba di yinene daakpana anan hıgokpana tuma mıj tuma bıanj a yıa ba gban gban ba nyıngbanıj.

19 Ni ka siba a baarı ni nyıngbanıjı yine Halıkası dieke ni tuone nyıj Nmıj jigin juoj, ta v bie mı? Ni ka sı ni gban, Nmıj sına ni;

20 dama v nagı wa Masia zımbı a daa ni mıj, die wia ni nagı ni nyıngbanıj a yime wudiekemba di baan bıri v saanj.

7

Wpırasıka yaa gamma hıgı faarıj wia

1 Lele, n yaala n yıjıjı wpırası diekemba ni maagına a pıası mıj wa mıj. Die ni pıasıya di, “Di vına mıj du yi vuoj di ka faarı hıgı yaa a yalı chwı?”

² Daakpana ananj hõgõkpana tuuma di faasina dala wia, di vuna di dembinj mana yallima u gbanj gbanj hõgu, ta hõgu mana diaj yallima u gbanj gbanj churu.

³ Di vuna di dembinj nagri u gbanj a yi u hõgu ta hõgu diaj nagri u gbanj a yi u churu.

⁴ Hõgu wa ka su u gbanj gbanj nyungbanuj, u churu sina. Dembinj diaj ka su u gbanj gbanj nyungbanuj u hõgu sina.

⁵ Ni daa zetime taj ni nyungbanuj choti, sie sanja dieke ni ken yi nuabalumuj di ni juusi Nmuj; ta a kwanj chaanj ni bi laguma taj, amu Sitaani kaanj biagi magisi ni, ta nyanji ni ni kana kaanj biagi yigi ni gbanj wia.

⁶ Di yiwo wubalka manj balu ama daa mura.

⁷ N tuj nan yaala di vuonj mana bemme siba n benne die wo ta ka faari hõgu, ama vuonj mana yaa wa wudieke u biagina yie ka yi piini yiri yiri a nyuj Nmuj jigij.

⁸ N kpaamuj wonna a yia vuodiekemba di yene ka faari hõonj yaa ye ka yallu churu ananj kpihõguba. Ni bemme ni nyuna ma siba n benne dene wo.

⁹ Ama du yi ni kaanj biagi yigi ni gbanj, die nuj dembisi faaruma hõonj ta hõonj yallima chulluj, dama ni faari hõonj yaa yallu chulluj di kpama ananj ni baanj di yaa ka lola ama ni kaanj biagi kuv ka.

¹⁰ Vuodiekemba di faarina hõonj ananj vuodiekemba di yalla chulluj, n yia ni mura, daa manuj n zienneke, ama di yiwo ti Yõmutienj zienneke, di hõgu da kenj nyuj ta vaa u churu,

¹¹ ama du yi u yi die, di mu u bemme u nyuna ma yaa u yinji ga u churu wa jigij, ta dembinj diaj da kenj zeti u hõgu.

¹² N bala naa a yia vuotialikaha diaj, (Manuj n balala naa daa ti Yõmutienj) di, du yi Masia didusuru di yaa hõgu, ta hõgu wa di ka yi Masia didusuru ama ta saagi di u ananj wa nan di beri, dembike daa kenj zeti wo.

¹³ Ta hõgu dieke diaj di yine Masia didusuru ta yaa daa dieke di kana ka yi Masia didusuru, ama ta daa wa di saagi di u nan di beri ananj wa, hõgu wa da kenj nyuj u jigij.

¹⁴ Dembinj dieke di kana ka yi Masia didusuru ama ta u hõgu di yi, hõgu wa wia Nmuj daansa churu wa siba wonuj Nmuj gbanj gbanj u vuosi; ta di yi ta hõgu wa diaj di ka yi Masia didusuru ama ta u churu wa di yi, Nmuj daansa hõgu wa siba wonuj Nmuj gbanj gbanj u vuosi. Di daa die ba balli tuj nan di su siba vuodiekemba di kana ka jama wusie Nmunn balli, ama di sina die wo, Nmuj tuo be muj.

¹⁵ Ama du yi ta vuodieke di kana ka yi Masia didusuru wa di yaala u zeti vuodieke di yine Masia didusuru wa u vaa wa anj u ga. Dama die nuj miraha ka bi bobu ba wonyi mana. Nmuj wa ti di ti bemme ananj sugfialuj.

¹⁶ Fõnuj hõgu dieke di yine Masia didusuru wa, lala fu baa fu yi a summa di kaanj biagi a gbatu fu churu a taanj? Ta fõnuj daa dieke di yine Masia didusuru wa, lala fu baa fu yi a summa di kaanj biagi a gbatu fu hõgu a taanj?

Bemme siba Nmuj di wana fu die wo

¹⁷ Ni wonyi mana bemme beri dieke ti Yõmutienj di ziene fu wo ananj fu sina die wo ta Nmuj di vvarina fu wa. Naa manj daga Masia didusuruj lagujku jigij mana di ba dia.

18 Vuodieke di gobine v kolh ta Nmuj di ye a wa wa, v bemme die; ta vuodieke dian di kana ka gobi v kolh ta Nmuj di wa wa v dian v bemme die.

19 Vuodieke di gobi anan vuodieke di kana ka gobiye a mana yiwo nyuari. Wudieke di yine nuhymuna yine ni duma Nmuj muraha vutun.

20 Vuon mana bemme die v sina die ta Nmuj di keñ wa wa.

21 Du yi ta die yiwo yomv ta Nmuj di keñ vuari fu, daa vaa ka mugisi fu, ama du yi fu tien di yi fu sien di fu ga yori nan biagi yi die.

22 Vuodieke die yine yomv ta Nmuj di keñ vuari wa v wa burun wa ti Yomtien suti ta bie v duhnu; die gban vuodieke di sina v gban ta Masia di keñ vuari wa, v wa burun wotun Masia yomv.

23 Nmuj daa ni mun, die wia ni daa burun vuosi yonisi.

24 N numballi, ni bemme anan Nmuj siba ni benne die sanja dieke die ni buruna Masia didusiriba.

Yaa gamma vuodiekemba yene ka faarin hoon yaa yalli chullun anan kpihoguba wia

25 Lele nun, n bala yia vuodiekemba di yene ka faarin hoon yaa di yene ka yalli chullun, ama daa ti Yomtien yina mun sien di n balu naa; ama n bala n sonanyile di daguna mun dene; dama ti Yomtien di chuguna mun zoolun wia v sunji mun man yi wusie bibalitu.

26 Sanja gie di tuana wia, n yile di di vuna di vuon bemme v wone beri die wo.

27 Du yi fu yaa hogv, die nun daa keñ zeti wo. Ta du yi fu ye ka faarin hogv, daa keñ faari hogv bibra.

28 Du yi fu faari wa hogv yaa a yalli churu, ka ka yi bian, ta du yi hogv dieke di yene ka yalli churu di yalli ka ka yi bian; ama n yaala n kagi ni a nyun wa mugisi dieke vuodiekemba di yalla hoon anan vuodiekemba di yalla chullun di yesinene tungbanka gie me wo ma mun.

29 N numballi, ti Yomtien kenin gbigiye mun, die wia a nyun jinne yaa gamma di vuna di vuodiekemba di yalla hoon bemme siba ba ka faari hoon,

30 ta vuodiekemba di konana wa bemme siba ba wo sugichustun; ta vuodiekemba di lalana bemme siba ba wo sugifalun; ta vuodiekemba dinene nyun bemme siba ba wo jaan mana;

31 ta wudiekemba vuon mana di yinene tungbanka gie me daa vaa ba бага faasi bemme a ma. Dama tungbanka gie di sina die lele gie wo, ka kaan yvasi an ka tian ga.

32 N ka yaala di jaan mugisi ni. Daakpan nun daansa v baan yi die a tun ti Yomtien tsuma an ka fiati ti Yomtien sun.

33 Ama vuodieke di yalla hogv nun бага bie tungbanka gie nyinti ma, dama v yaala v yi mun an v hogv sun fiati.

34 Die wia v yalli wa sonanyile bule. Hogv dieke di buna wo churu yaa hogvula бага gban bie ti Yomtien tsuma ma anan v baan yi die a nagi v wun mana a burun Nmuj suti, wudieke v yinene anan v yilinene wudieke wo; ama hogv dieke di yalla churu nun бага bie tungbanka gie nyinti ma, dama v yaala v yi mun an v churu sun fiati.

35 N bala naa dama n yaala n sunji ni mun, n ka yaala n kagi ni, ama n yaala ni bemme vutun, ta nagi ni gban a yi ti Yomtien tsuma ma ta daa vasuma.

36 Du yi dembin di yaa bandaa ta ba keñ san di ba kaan faari tan, ta du yi dembike di yile yi di ka munji yi bandaa wa, ta v yile di v kaan biagi

yigi v gban, di vuna di v yime wudieke v yaalala an ba faari tan dama bian wo a ma.

³⁷ Ama vuodieke son di hagiun, ta v siba a baari wun kaan mugisi wo, ta v nan biagi yigi v gban, ta yile v son ma daa vuon mugisine wo di v kaan faari hogota wa, die vun na.

³⁸ Vuodieke faarina v bandaa wa, di vuna; vuodieke dian di kana ka faari v bandaa wa, yiwo wudieke di faasina a vuna tan vuodieke di faarina v bandaa wa.

³⁹ Du yi hovu di yaa churu ta v ye bie v musi ma, v mu v bemme anan daa mun, ama du yi v churu wa di ken kpi, die nun v yaa sien di v yall daa dieke v yaalala ama di mu v daa wa yi Masia diduru.

⁴⁰ Ama manun n jigun v nan yaa sogofalun pam du yi v beri v nyuna ta ka yalliya; manun n sonanyile wonde, ama n siba a baari n gban n yaa wa Nmun Halikasika mun.

8

Yaa gamma bugile non njon

¹ To, lele n wa yaala n bal mun yaa gamma bugile non njon ma, ti siba a baari ti mana yaa sibun, an ka sen yi wusie. Sibun vasa vuota di kota v gban, ama choti vasa ti kpannisa ti chanchaalin.

² Vuodieke di yilene di v siba jaan, wunun vuoke mi ye ka siba v tunna mu v summa dene.

³ Ama vuodieke di chone Nmun, wunun Nmun di siba v wa.

⁴ To, yaa gamma non dieke ba kaabina a yi bugile non wa; ti siba a baari buun yiwo jadieke di wone musi, ta ti bi siba a baari di Nmun balunun nyuna benne.

⁵ Du yi ta bugile di beri gban, ta bie njunsikpen yaa tungbanke gie me (dama nyinti pam benne ta vuota di jama ta wasaha ba yomutielin)

⁶ ama tunun ti jigun nun Nmun balunun nyuna ma benne; Wunun v yine ti Chon Nmun vuodieke di naanna jaan mana, v ma ti yaa miivoli; ta yomutien balunun nyuna ma benne, wunun v yine Yisa Masia. U ma die jaan mana di naan; ta v ma ti bi yaa miivoli.

⁷ Daa vuon mana sibina wusieke gie. Vuosi batan kaabi wa bugile a yasu, die wa ba ken dii nyindiike me, ba nan yile di a yiwo buun nyindiike. Ba yada ka hagiun, die wa ba nan yile di ba yaa bian.

⁸ Daa nyindiike diekema ti dinene baan vaa ti gbigi Nmun; ti kaan waari jaan du yi ta ti ka dii nyindiikehe, yaa ti kaan ye jaan du yi ti diihe.

⁹ Du yi ni ka chwari bugile nyindiike diile ama ni summa ta daa vaa a diile gaan Masia diduru diekema yada di kana ka dala wa.

¹⁰ Ta vuodieke yada di kana ka dala wa di ye nunun vuodiekema di bala di ni yaa sibun ta ni bie buun juon me a die jadieke ba kaabina yi bugilehe, naa nan vaa v gban v ga dii nyindiike diekema di yine buun nyindiike.

¹¹ Funun vuodieke di yine sibuntien wo, fu sibuku nan chwasi fu numba dieke yada di kana ka dala wa, vuodieke Masia die di kpine a gbati wa a taan wa.

¹² Fu yine naa a yie bian a ya fu numballi, ta chwasa ba yada dieke di kana ka dala wa, ka daga di yie bian ya Masia mun.

¹³ Die wa, du yi nyindiike dieke n dinene wa di vasa n numba di yie bian, die nun n kaan bi non njon bura amu n kaan vaa v yi bian.

9

N̄m̄uḡ T̄ont̄ont̄u berij̄ w̄ia

1 N ka s̄u n gban̄? N ka yi Masia t̄ont̄ont̄u? N ka ye t̄i Ȳom̄ot̄iej̄ Yisa? Daa n t̄oḡma dieke n t̄onnana a ȳia t̄i Ȳom̄ot̄iej̄ Yisa w̄ia n̄i keḡ yi yada?

2 D̄u yi ta vuosi bat̄an̄ d̄i ka saaḡi d̄i n yiwo Masia t̄ont̄ont̄u, ama n̄uḡ n̄uḡ d̄i yiwo talas̄i n̄i saaḡi! Dama n̄i naḡina n̄i gban̄ a taas̄i aḡan̄ t̄i Ȳom̄ot̄iej̄ wo daḡina d̄i n seḡ yiwo Masia t̄ont̄ont̄u.

3 D̄u yi vuosi d̄i bala a ch̄usa n saan̄, n nan ȳiḡḡi bal̄i naa a v̄ar̄i n gban̄:

4 T̄i wo sien̄ d̄i t̄i dime ta nyume t̄i t̄oḡma w̄ia?

5 T̄i b̄i wo sie dieke t̄i baan̄ nan naḡi t̄i h̄oḡuba diekemba d̄i ȳine Masia yada wa a d̄i dia aḡan̄ ba s̄iba Masia t̄ont̄ont̄uḡ bat̄an̄ aḡan̄ t̄i Ȳom̄ot̄iej̄ n̄umball̄ aḡan̄ Piita die d̄i yi die wo?

6 Yaa n̄i ȳile d̄i man̄uḡ aḡan̄ Banabasi nȳina ma m̄ona t̄i t̄oḡma t̄i nyuuti w̄ia?

7 Soja b̄ia t̄onnana t̄oḡma ta b̄i tune v̄ gban̄? Ta m̄un̄ta bala v̄ suone t̄us̄i ama ta ka d̄ii a biehe? Yaa m̄un̄ta bala v̄ yaḡuma d̄oḡus̄i ama ta kaan̄ nyu a biis̄iḡ?

8 N naḡina vuota berij̄ a bal̄i naa; daa die gban̄ Mosisi m̄uraha d̄i bal̄i?

9 D̄i maaḡiya Mosisi m̄uraha ma d̄i, “D̄u yi f̄u naḡi naak̄vak̄uḡ a t̄oḡma f̄u k̄van̄ t̄oḡma, daa b̄ob̄i ka n̄van̄ ma d̄i ka daa ḡ̄ob̄uma.” N̄m̄uḡ бага bie wo niige nȳina ma?

10 Daa t̄i w̄ia die v̄ bal̄i naa? Wusie, die a maaḡi wa t̄i w̄ia. Vuodieke d̄i k̄uanana aḡan̄ vuodieke d̄i gobinene t̄oḡma ba t̄oḡmaha ta yaa tama d̄i ba nan keḡ puo zaaha m̄uḡ.

11 Die t̄i suo wo N̄m̄uḡ Hal̄kas̄i nyinti n̄i ma, d̄i ka m̄v̄ d̄i t̄i tuo nyuḡgban̄uḡ nyinti a nyuḡ n̄i j̄iḡiḡ?

12 D̄u yi vuosi bat̄an̄ d̄i yaa sien̄ d̄i ba tuo sun̄ḡiḡ gie a nyuḡ n̄i j̄iḡiḡ, d̄i ka m̄v̄ d̄i t̄un̄uḡ t̄i faas̄i tuoḡe?

Ama die t̄i ka naḡi t̄i yalla sieku gie a tuo nyinti a nyuḡ n̄i j̄iḡiḡ, ama die t̄i die wahala jaan̄ mana ma; dama die t̄i ka yaala t̄i vaa Masia w̄ov̄unaha gie w̄ar̄i k̄van̄.

13 N̄i ka s̄iba a baar̄i d̄i vuodiekemba d̄i t̄onnana N̄m̄uḡ j̄iam̄uḡ juokpen̄k̄p̄uk̄u s̄uḡ yese ba nyindiike me, ta vuodiekemba d̄ian̄ d̄i t̄onnana kaab̄uḡ korin̄ j̄iḡiḡ yese ba nyindiike a nȳina kaab̄ik̄u ma?

14 Die gban̄ gban̄ N̄m̄uḡ d̄i yi n̄van̄ d̄i vuodiekemba d̄i m̄s̄ul̄nana v̄ w̄ov̄unaha yesime ba nyindiike a nȳinna ka ma.

15 Ama man̄uḡ n ka naḡi sieti gie kaan̄ mana a t̄uḡ t̄oḡma, ta n ka b̄i maaga naa d̄i n̄i yi m̄uḡ jaan̄. Man̄ k̄pi d̄i k̄p̄ia aḡan̄ wudieke w̄ia n yalla nȳus̄uḡ n̄uḡuḡ baan̄ nyuḡ n̄i nuusi me.

16 N ka yaa nȳus̄uḡ n̄uḡuḡ yaa gamma w̄ov̄unaha dieke n̄i m̄s̄ul̄nana w̄ia, dama d̄i yiwo talas̄i d̄i n̄i m̄s̄ul̄uma ha. W̄ob̄ian̄ nan d̄i bie n̄i ma d̄i yi man̄ ka m̄s̄ul̄ w̄ov̄unaha.

17 D̄u yi man̄ t̄uḡ v̄ar̄i wa t̄oḡmaha n gban̄ gban̄, n̄i t̄uḡ nan ye tune, ama n ka v̄ar̄i ka n gban̄ gban̄, N̄m̄uḡ die naḡina a yi n̄i nuusi me d̄i n̄i t̄oḡma.

18 B̄ia ȳine n̄i tune? N̄i tune ȳine n̄i m̄s̄ul̄nana w̄ov̄unaha ȳor̄i wa, ta ka naga sie dieke n̄i yalla w̄ov̄unaha t̄oḡma ma wa a tuose jaan̄ wa.

19 N̄i bie wo n̄i d̄oḡḡuḡ, n̄i ka yi v̄uon̄ ȳoḡm̄u, ama n̄i naḡi wa n gban̄ a b̄ur̄uḡ v̄uon̄ mana ȳoḡm̄u d̄i n̄i vaa vuosi pam keḡ Yisa Masia j̄iḡiḡ.

20 Juu vuosi j̄iḡiḡ, n̄i naḡi n gban̄ a yi s̄iba ban̄uḡ d̄i n̄i yi aḡ ba ye gbat̄itaan̄uḡ. Vuodiekemba d̄ian̄ d̄i d̄ina Mosisi m̄uraha, n̄i naḡi wa n gban̄

a yi siba ba wonyi muṅ, ama n gban miraha ka yigi muṅ, ta yaala di vuodiekemba di duna miraha ye gbatitaanuṅ

21 Vuodiekemba di kana ka di miraha, n nagɪ wa n gban a yi siba ba wonyi di ba ye gbatitaanuṅ. Naa ka dagi siba n ka dusa Nṁnuṅ miraha; n dia Masia miraha muṅ.

22 Vuodiekemba ba yada di kana ka dala wa n tarigɪya muṅ siba ba wonyi di ba ye gbatitaanuṅ. N tarigi wa n gban siba vuon mana muṅ a yi vuon mana di di su die mana batan nan ye gbatitaanuṅ.

23 N yie waha gie mana wɔwɔnaha wa, di n ken gɔti a ye ka nyɔari.

24 Ni siba a baari chigila ma vuosi ḡaana chiga ama vuobalumuṅ nyina ma ḡaana dii, ta tuo ka tune. Die wa, ni chiguma a dii ta tuo ka tune.

25 Chichigila mana mia muṅ ta yige ba gban di ba ken tuo tune dieke di kana ka yasa anan kpatuṅ, ama tunuṅ ti tuma di ti ken tuo tune dieke di wone kpatuṅ haahuu.

26 Die wa man chiga ta n nine di bie ka kpatuṅ ma ta ka chiga yori yori; die wa man su siba nuugunuguru dieke di kana ka viise n nuugume yori yori.

27 N ka yaala man u vuodieke di muɔlɔnana wɔwɔnaha a yia vuosi ken waari ka tune. Die wa man mugise n nyinḡbanuṅ an ka saaga a yia muṅ.

10

Kpaamuṅ yaa gamma bugile wa

1 N numballɪ, n yaala ni summa di nuṅmaan die lige ti chɔɔnkuɔlɔba mana muṅ, ta ba mana die di garisi muḡikpuri muṅ.

2 Die ba mana die lagisuna a su Nṁnuṅ nyaabu nuṅmaaku anan muḡikpuri suṅ, ta die biruṅ Mosisi kwanandusuruṅ.

3 Ba mana die lagisya muṅ a dii nyindiike dieke Nṁnuṅ Halikasika di yina ba,

4 ta die mana di bi laguṅ a nyuu nyaan dieke Nṁnuṅ Halikasika di yina ba wa; dama ba mana die lagisuna a nyuu nyaan dieke die di nyina Nṁnuṅ haalɔba tan dieke die di beline be wo. Tanni die yiwo Masia.

5 Anan die mana, Nṁnuṅ suṅ die ka fiakya anan ba juɔɔ, die wa die u vaa ba kpi kpi, ta ba voriti die di jaasi a dɔa dɔa haguṅ ma.

6 Die wa, waha gie yiwo dagiti a kpaana ti di ti daa yaaluma bian siba die ba yaalɔnana die wo,

7 yaa ti jama bugile siba ba batan die di yine die wo, ka maagya Nṁnuṅ gbanku suṅ di, "Ta vuosisi die di suṅ kalɪ a dii ta nyuu ta die hagi mi a sie ta jama bugile."

8 Ti tuma diginti tuuma siba batan die di tuma die wo, ta dabalumuṅ ba vuosi tuse banɔsi-le anan ba taa di kpi wo.

9 Ti daa magisuma ti Yɔmɔtien siba batan die di yine die, ta die nyinvuuke die di duṅ ba a kuɔ wa.

10 Ti da vuuma siba batan die di yine die wo ta kuṅ malaka die di ken kuɔ ba wa.

11 Naa mana die yiye muṅ a yi ba di ka yi dagiti, ta ba maagi ha a dɔan di a yi kpaamuṅ a yi tunuṅ vuodiekemba di benne sanḡa dieke duɔia di bala ka kpati wa naa.

12 Die wa, vuodieke di yilinene di u muṅḡi zie, summa ta daa ken nan.

13 Magisi dieke mana di kenne ni ma yiwo magisi dieke di ḡaana a kien vuosi ma. Ama Nṁnuṅ yiwo wusietien ta kaan vaa ni juu magisi dieke di

hagurina a ttañ nı; ama sanña dieke magısuñ dı ken juu nı ı nan yı nı hagırı dieke nı baan bıađı a nyanñı ka a nyuñ ka ma.

14 Die wıa, n numballı, nı vıarı nı gban a nyuñ bugile yiri yiri kaabuñ ma.

15 N bala yıa nı dama nı yiwo yıantielin, nı gban nı yilime yaa gamma wudieke n bala naa wa.

16 Daa dieke ti ŋaana bıra Ŋmıñ ta nyuo wo wo dagıya dı ti mana lagıñ a tınsa Masia zımbı mıñ; ta paanu dieke ti ŋaana gbieri gbieri a ŋoba wa, dagıya dı ti mana lagıñ a tınsa Masia nyuñgbanñka mıñ.

17 Ka yine paanu goluñ balımuñ, ta tınuñ nıñ ti dala mıñ ta lagıñ a yi nyuñgbanñ balımuñ, dama ti mana lagınya a ŋoba paanu goluñ balıñka.

18 Daansıma, juu vuosisi. Ba vuodiekemba dı dinene jadieke ba kaabına a yı Ŋmınnı lagınya mıñ ananñ tañ a yie kaabaha korıku me.

19 Manıñ n balala wudieke wo, dı dagıya mıñ dı buubu ananñ kın dieke ba kaabına a yı ka wa yaa nyıarı? Aayı, ka wo nyıarı.

20 N bala mıñ dı vuodiekemba dı kaabına kaaba a yıa bugile, ba kaaba yıa jumbiati mıñ, daa Ŋmıñ. Die wıa n ka yaala nı lagıma ananñ jumbiati.

21 N ka saagıya dı nı lagıñ a nyume ti Yomıtien Masia nyinnyuuke, ta bı nyume jumbiati nyinnyuuke. N ka saagıya dı nı dime a nyuñ ma ti Yomıtien kpalı ma ta bı dime a nyuñ ma jumbiati kpalı ma.

22 Tı mıa mıñ dı ti Yomıtien yallıma nyantaati? Tı hagırı a ttañ wa mıñ?

23 Vuosi batan baarı dı, “Tı yaa sien dı ti yi wıuñ mana.” Wusie; ama daa jaanñ mana vına. “Tı yaa sien dı ti yi wıuñ mana.” Ama daa wıuñ mana yalla nyıarı.

24 Da yilime fı nyına ma fı wıa, ama yilime fı chanchaalıñ wıa.

25 Nı ŋobuma kın dieke ba yalla daa nyuñ ma, ta daa pıasıma wıpıasıka diekemba nan mugisi nı sũñanyile,

26 dama dı maagıya Ŋmıñ gbanñka ma dı, “Tuñgbanñka gie ananñ ka nyinti mana yiwo Ŋmıñ sıtı.”

27 Vuodieke dı kana ka yı Masia dı dıısuıa ma ta ken bımısu fı nyindiike ta fı yaala fı ga, die nıñ dime nyindiike dieke mana ı nagına zıen fı ta daa pıasıma wıpıasıka diekemba dı baan mugisi fı sũñanyile.

28 Ama dı yı vuon dı balı fı dı “Ba kaabu wa buuñ, die nıñ da ken dıi nyindiikehe vuoke mı sũñanyile wıa.

29 Daa fı sũñanyile ama vuodieke dı balı fı wa sũñanyile.”

“Lala vuon sũñanyile dı baa ka chısuı n dũññı berıñ?”

30 Dı yı manñ bıri Ŋmıñ n nyindiike ma ta ye dıi, lala vuon dı baa ı galıñ mıñ yaa gamma nyindiike dieke n bırına Ŋmıñ a wıa?”

31 Tı, dı yı dıiñ yaa nyuñnyuule, wudieke mana nı yinene, nı yime wudieke dı balla a bıri Ŋmıñ saan.

32 Daa yime wudieke dı baan vaa anñ vuonñ nan, dı yı ı yı juu vuonñ, yaa Giriiki, yaa Ŋmıñ vuosi.

33 Nı yime sıba n yinene die wo; n mıa mıñ dı yı anñ vuonñ mana sũñ fıalı n yinene wudieke wo, ta ka yile yaa gamma n gbanñ beri vıuñ wıa, ama vuonñ mana vıuñ, amı ba nan kenñ ye gbattıaanıñ.

11

1 Die wıa nı dıa n berıñ sıba n dına Masia berıñ dene wo.

Yaa gamma sikpen lıgıñ Ŋmıñ jıamıñ sanña

2 N bira ni sanja mana ni tunsinana n wia ta di n daguku n naguna a yi ni wa.

3 Ama wuu kaani man yaala ni summa, di Masia yiwo dembinj mana sikpen tienj, ta dembinj mana di yi u hogu sikpen tienj, ta Nmuj diaj di yi Masia sikpenj tienj.

4 Die wia dembinj dieke di jussinana Nmuj yaa a bala Nmuj wia yaaluj ma ta ligi u sikpenj ananj jaanj ka ya Masia juluma.

5 Hugu dieke diaj di jussinana Nmuj yaa a bala Nmuj wia ama ta ka ligi u sikpenj ananj jaanj, u churu wa u yie viivi me, ka nan di su siba u wuj wa u sikpenj.

6 Ama du yi hugu wa di ka ligi u sikpenj, die nuj di vuna di u chia u sikpenj zoosi. Ama ka naana yi viivi di hugu wuj u sikpenj yaa chia u sikpenj zoosi wo, u mu u ligi wo u sikpenj.

7 Di ka mu di dembinj ligi u sikpenj dama Nmuj die naanna wa u niasi wa ta bi yi Nmuj buruj, ama hogu nuuj yiwo dembinj buruj.

8 Dama dembinj ka naanj nyuj hogu ma, ama hogu naanna nyuj dembinj me.

9 Nmuj die ka naanj wa dembinj a yi hogu ama die u naanj wa hogu a yi dembinj.

10 Ta malakasi wia, di vuna di hogu ligi u sikpenj anj ka yi dagiti di u churu wa yiwo u sikpenj tienj.

11 Ama ti Yomutienj jiginj nuj, du yi dembinj di wori, hogu kaanj di beri, ta du yi hogu diaj di wori, dembinj diaj kaanj di beri,

12 dama Nmuj die nagi wa dembinj gambinj a naanj hogu, ta hogu diaj di mira dembinj, ama jaanj mana nyuj wa Nmuj jiginj.

13 Ni piast ni gbanj siba di vuna di hogu jussima Nmuj ta ka ligi u sikpenj?

14 Ama ti berinj ma dagiya di du yi ta dembinj di yaa sikpenj zoowagiti ka yiwo viivi a yi wa;

15 ama du yi hogu di yaa zoowagiti ka ya wa vuunuj, hogu zoosi yiwo u sibubinj.

16 Ama du yi vuonj di yaala u nigi nunhaguruj yaa gamma ka ma, n nan bal di tunuj yaa Masia didusuri chanchaaluj die di benne mana wo chura a guti naa ma.

*Yaa gamma ti Yomutienj nyindiike diile wia
(Mat. 26.26-29; Maki 14.22-25; Luki 22.14-20)*

17 Wudieke n yaala n bal naa nuj, n ka bira ni ka wia, dama ni naana laguma ananj tanj wa a yie wudieke wo, wo nyuati a ya ni ama ka chussa ni nuj.

18 Bumburuj wuj yiwo, n wujya muj ba balala di ni naana laguma tamba wa, luginj naana bie ni sunsunj, ta manj tuo a tanj dii di a yiwo wusie.

19 Di yiwo wusie di luginj nan di beri, dama kanuj ka bala ka dagi vuodiekemba di senne di wusie sieku yaaluj ma.

20 Ni naana kenj laguma wa daa ti Yomutienj nyindiike ni naanj die.

21 Dama ni naana laguj wa, vuonj mana naanj die u diile ta ka chusa u chanchaaluj, ta batanj kuma koj ta batanj diaj di die a chaga, ta batanj di nyuo a buge, ta batanj diaj di ka yese a nyuo.

22 Ni w tige a baanj nyuu ta dii mi? Yaa ni ka ya Nmuj vuosi juluma ta yie zooluntielibe di die viivi? Bia ni yaala n bala ni yaa gamma wuru gie mi? N nan biri ni waha gie ma? Aayi, n kaanj biri ni.

²³ N tuo wo dagtku gie a nyuŋ tɪ Yɔmɔtɪɛŋ jigin ta nagɪ yɪa nɪ: dɪ yun dieke ba posine tɪ Yɔmɔtɪɛŋ Yisa chɪaŋ, die v nagɪ paanɔku,

²⁴ a waasɪ Nɲmɪŋ, a yɪ ke gbieri gbieri a nagɪha a yɪ v kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ ba ɲɔbɪ, ta baarɪ dɪ, “N nyɛŋgbaniŋ wɔnna man ɲaa n nagɪ aŋ ba kɔv mɪŋ nɪ wɪa. Nɪ yime naa a tɪnsɪma n wɪa.”

²⁵ Nyɛndiikehe kɔaŋ, ta v bɪ nagɪ daaŋ aŋaŋ nyaanɲchibɪŋ a baarɪ dɪ, “Daabɔ gie yiwo n zɪŋ dagɪtɪ a daga dɪ Nɲmɪŋ yɪ wa nɔahaalɪŋ a yɪ vuota, saŋŋa dieke nɪ yaala nɪ nyu, nɪ nyume a tɪnsɪma n wɪa.”

²⁶ Saŋŋa dieke mana nɪ keŋ ɲɔba tɪ Yɔmɔtɪɛŋ paanɔ gulimɪŋ ta nyuo daabɔ gie, nɪ bala vuosi dɪ tɪ Yɔmɔtɪɛŋ die kpiye mɪŋ a ga tɔgɪ saŋŋa dieke v bala v yɪŋŋɪ keŋ.

²⁷ Die wɪa, vuodieke nɲŋ mana dɪ keŋ ɲɔbɪ tɪ Yɔmɔtɪɛŋ paanɔku ta nyu daabɔ, sie dieke v kana ka mɔv dɪ v yɪ die, die vuoke mi yiwo bɪaŋ a yɪ tɪ Yɔmɔtɪɛŋ nyɛŋgbaniŋ aŋaŋ v zɪmbɔ mɪŋ.

²⁸ Vuon mana mɪŋŋɪ wɔnsɪ v gbani, ta ye ɲɔbɪ paanɔku ta nyu a daabɔ.

²⁹ Vuodieke nɲŋ dɪ kenne ɲɔbɪ paanɔku ta nyu daabɔ ta ka sɪba dɪ ka zie tɪ Yɔmɔtɪɛŋ nyɛŋgbaniŋka nan ma, v nan ye tɪbɪdatɪ dieke dɪ yine bɪaŋ v ɲɔbɪna ta nyuo wɪa.

³⁰ Die yine nɪ pam dɪ yɔagɪ ta yɪ wabɪtɪ, ta batani dɪ kpi kpi.

³¹ Ama dɪ yɪ tɪ nan wolɪŋ a wɔnsɪ tɪ gbani ta ye ɲɔbɪ ta nyu, tɪ kaan ye tɪbɪdatɪŋ.

³² Tɪ Yɔmɔtɪɛŋ die tɪ sarɪya ta data tɪ tɪbɪdatɪŋ, amɔv v kaan chɔvɔsɪ tɪ saŋŋa dieke v bala v chɔvɔsɪ tɪŋgbaniŋka gie vuosi wo.

³³ Die wɪa, n numbali, dɪ yɪ nɪ keŋ lagɪsɪ taŋ dɪ nɪ dii tɪ Yɔmɔtɪɛŋ nyɛndiikehe, nɪ chɪsɪma taŋ.

³⁴ Ama vuodieke nɲŋ kɔŋ dɪ yalla, ta v kaan bɪagɪ a chɪsɪ, die nɲŋ v wolɪŋ dii v tigin me, ta ye keŋ, die kaan dɪ yaa tɪbɪdatɪŋ a keŋ v ma saŋŋa dieke nɪ kenne lagɪŋ tamba wa. Wɔtɪalɪkaha nɲŋ man keŋ keŋ, n nan balɪ nɪ.

12

Yaa gamma Nɲmɪŋ Halɪkasɪka piinisi wɪa

¹ N numbali, yaa gamma Nɲmɪŋ Halɪkasɪka, n yaala nɪ sɪmma ka piinisi dɪ sɪna die aŋaŋ wusie.

² Nɪ sɪba a baarɪ saŋŋa dieke nɪ yene ka yɪ Masia yada wa, die nɪ jɪama bugie, jadieke dɪ kana ka bala wɪa, ta die yaa nɪ gaama sieti pam ma.

³ N yaala nɪ sɪmma dɪ dɪ yɪ Nɲmɪŋ Halɪkasɪka dɪ bie vuodieke ma, die vuoke kaan bɪagɪ yuori v nɔaŋ a chɔvɔsɪ Yisa saan; ta vuon dɪaŋ kaan bɪagɪ a balɪ dɪ Yisa yine tɪ Yɔmɔtɪɛŋ, sie Nɲmɪŋ Halɪkasɪka bie v ma.

⁴ Nɲmɪŋ Halɪkasɪka piinisi yiri yiri benne, ama Halɪkasɪ balɪŋka yɪnana a mana.

⁵ Nɲmɪŋ jɪamɪŋ yiri yiri benne, ama Yɔmɔtɪɛŋ balɪŋka tɪ jɪama.

⁶ Tɔvɔma yiri yiri dɪaŋ benne, ama Nɲmɪŋ balɪŋka vasɪnana vuon mana dɪ tɔvɔma v tɔvɔma.

⁷ Nɲmɪŋ yɪ Masia dɪdɪsɪrɪŋ mana hagɪrɪŋ yiri yiri mɪŋ dɪ a dagɪ dɪ Halɪkasɪka bie ba ma, dɪ tɪ sɪŋŋɪ Masia dɪdɪsɪrɪŋ mana.

⁸ Halɪkasɪka nan yɪ vuon yɪaŋ wɔbalɪka; ta bɪ yɪ wɔnyɪ dɪaŋ sɪbɪŋ ta v bala sɪbɪŋ wɔbalɪka, ama a mana nyɛnna Halɪkasɪ balɪŋka jigin.

⁹ Halɪkasɪka yɪa vuon yada, ta bɪ yɪa wɔnyɪ dɪaŋ hagɪrɪ dieke dɪ vasɪnana yɔagɪtielin dɪ yese gbaamɪŋ;

10 ta bi yia wonyi dian haguru v biagi tuma mamachi tsuma; ta bi yia v wonyi dian yian v biagi a yinji bala Nmuj wia; ta bi yia wonyi dian yian dieke v biagi a siba piini dieke di nyinna Nmuj Halukasika jigin anan jadieke di kana ka nyin Halukasika jigin; ta bi yia wonyi dian yian v biagi bala jabaliki yiri yiri diekemba ba kana ka womma; ta bi yia wonyi dian yian v biagi yinji bala jabaliki dieke v kana ka womma ha chian.

11 Naa yiwo Halukasika tsuma, ta v yia vuonj mana die piini siba wonuj Halukasika di yaalala die.

Nyungbanuj wabalika wia

12 Masia su siba nyungbanuj; nyungbanuj yiwo nyungban balmuj ama ta puo puo luga luga, ama ka puone puo die mana ka ye yiwo nyungban balmuj.

13 Ti mana vuodiekemba di yine Juu vuosi anan vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosi, anan yonisi, anan vuodiekemba di sina ba gban, ba su ti mana Nmuj nyaan anan Halukasika balujka muj di ti laguj a yi nyungban balmuj; ta Halukasika balujka di suuli ti mana.

14 Nyungbanjka ka yi chubibalmuj, ama a dala muj.

15 Du yi nan di baari di, "N kana ka yi nuuj wia n ka guti nyungbanjka ma" daa die nan di baa ka yi anj ka kaanj guti nyungbanjka ma.

16 Ta du yi ta tibuj di baari di, "Manuj n ka yi nimbinj die wia n ka guti nyungbanjka ma", daa die tibuj di baa ka yi anj ka kaanj guti nyungbanjka ma.

17 Du yi ta nyungbanjka mana di laguj a yi nimbinj, laha ka baa ka yi a womma wia? Ta du yi ka laguj yi tibuj, laha ka baa ka yi a wonj nyuuginj?

18 Ama Nmuj laguj wa nyungbanjka gie luga luga mana a yi nyungban balmuj v yaalala dene.

19 Du yi a mana di laguj yi jabalmuj, ka tunj nan yi nyungbanuj?

20 Di sina die wo, nyindiekemba di taasuna nyungbanjka dala muj, ama a mana yiwo nyungban balmuj.

21 Die wia, nimbinj kaanj biagi balt yi nuuj di, "N ka yaala fu", yaa sikpenj balt yi nan di, "N ka yaala fu."

22 Ta ti nyungbanj luga luga diekemba di taasuna nyungbanuj ma ta su siba a wo haguru, du yi a wori nyungbanjka kaanj biagi a yi wuj.

23 Nyungbanj luga diekemba ta ti daansa ta ka faasi wo julma wa, hanuj ti mujji daansa anan nujmuna. Die wia ti mujji lige vuosi nine me ti luga diekemba di kana ka mu di vuosi ye,

24 ta luga diekemba di muna vuosi yesime ti ka ligihe. Nmuj laguj wa ti nyungbanjka sie dieke me luga diekemba di wone julma wa ti faasi daansa.

25 V yiwo naa di nyungbanjka luga mana laguj a tuma vuonj, ta luga mana бага bemme hanuj ba ma.

26 Du yi nyungbanjka lugalalmuj di die wahala nyungbanjka mana dinene wahala dene; ta du yi nyungbanjka lugalalmuj di ye julma nyungbanjka mana yaa wa sugifaluj muj.

27 Nuj n laguj yiwo Masia nyungbanjka, ta n wonyi mana yiwo v nyungbanuj luj.

28 Die wia Nmuj di vuari Masia tuntuntiba Masia didusuruj ma, ta ba yi nuandusuruj; a bi guti vuari naazaluj; ta vuari didaguruj; a bi guti vuari vuodiekemba di tunnana mamachi wia; a bi guti vuari vuodiekemba di v yina ba haguru ba biagi gbaama yagutielinj; ta vuari susunjinj; a bi vuari vuodiekemba v yina ba yian ba biagi daansa tsumaha; ta bi guti

vuori vuodiekemba di biagi balala nyujbaluki yiri yiri diekemba ba kana ka womma.

²⁹ Daa vuonj mana yine Masia tuntuntu, yaa naazua, yaa didaguru yaa vuodiekemba di yalla haguru a biagi tuma mamachi tuma.

³⁰ Daa vuonj mana yalla haguru a biagi gbaama yuagtielin, yaa a biagi bala nyujbaluki gaasi diekemba ba kana ka womma, yaa daa vuonj mana nan biagi a yinji a balu nyujbaluki gaasi diekemba ba kana ka womma a chiasu.

³¹ Ni yaaluma piini diekemba di yine piinikpuma anjan nyujmuna. N nan daji ni sie dieke di tanna a mana.

13

Choti wa

¹ To, Du yi manj biagi bala nyujbaluki gaasi mana, yaa a biagi bala malakasi jabalukun, ama ta wo choti anjan vuosi, n su siba gungun yaa bimbiliminj wati mun.

² Du yi manj yaa piini dieke a baanj biagi yinji bala Nmuj wa, yaa ta yaa sibun mana yaa ta biagi siba wuloburika wa mana, yaa ta yaa yada dieke di baanj biagi a yi ta tankpenkpun vu jigin kaani a ga jigigaan, ama ta wo choti anjan vuosi, n yiwo yori.

³ Du yi manj nagi n nyinti diekemba n yalla mana a yi zooluntielin, ta nagi n gban a yi di ba juo bolin Masia wa, ama ta wo choti anjan vuosi, ka wo nyuari a yi mun.

⁴ Vuodieke di yaa choti, yaa wa suguru ta bi chiga vuosi zoolun, u wo suguban, yaa kuulin yaa kotun-n gban,

⁵ u wo kalinbaani, choti ka yie u chanchalin yori yori, yaa ta faasina yaala u kasun ma vurun, yaa ta ja sunyurun yori yori, u ka naga bian dieke ba yinene wo a yie u sun ma.

⁶ Vuodieke di yalla choti ka yaa sugifalun yaa gamma ban ma, ama ta yaa sugifalun anjan wusieke.

⁷ Vuodieke di yalla choti ka gbalga; u yada anjan u tama anjan u suguru wo kpatun.

⁸ Choti wo kpatun. Ama du yi Nmuj wa yinji baluku ka nan ken kpati, ta du yi wubaluki gaasi balun ka nan ken kpati, ta du yi sibun ka nan ken kpati.

⁹ Lele nun, ti siba wa bita ta Nmuj wa yinji baluku piinike gban di yuori a dagiti bita mun.

¹⁰ Ama sanja di ken tugi ta Nmuj di dagiti a mana, wudieke di benne bita wa nan kpati.

¹¹ Sanja dieke die n yine buabin die n bala siba buabin, ta die yie nyinti siba buabin, ta die yile siba buabin, ama wana lua naa, n vaa wa balubunjan wa.

¹² Wudieke ti sibuna lele wo yayaa mun, ta su siba ti naana daansa dige me ta ka yese vurun; ama ti nan ken ye he yaalun ma. Wudieke n sibuna lele gie wo yayaa mun, ama n nan ken sibaha vurun siba Nmuj di sibuna mun vurun die wo.

¹³ To, yada anjan tama anjan choti, nyinti ataa wa gie benne; ama choti tian a mana.

14

Halikasika piini wubaluka bibra

1 Nı yaaluma choti a tıan jaan mana; ama ta bı yaaluma Nımun Halıkasıka piini anan nıttımına, a tıan a mana nı faastı yaaluma piini dieke dı yine Nımun wıa yınji balıku.

2 Vuodieke dı balala nyınbalıktı gaastı diekemba v kana ka wımma ta Nımun Halıkasıka dı yı wa wa, v bala yıa Nımun daa vuota, dama vuon ka sıba a chıastı, v ıaana bala lıburun wıa Halıkasıka hagırun ma wa.

3 Ama vuodieke dı yınjine bala Nımun wıa, bala yıa vuota ta sunje be ta kpanjısa ba ta yıa ba sıgfıalın.

4 Vuodieke dı balala wıbalıktı gaastı dieke v kana ka wımma sunje v gban nyına; ama vuodieke dı yınjine bala Nımun wıa sunje Masia dıdısırıba mana.

5 N tın yaala nı mana balıma nyınbalıktı gaastı diekemba nı kana ka wımma, ama a tıan ka n tın yaala nı mana yınji balıma Nımun wıa mıy. Vuodieke dı yınji bala Nımun wıa, ka yaa nyıarı a tıan vuodieke dı balala wıbalıktı gaastı dieke v kana ka wımma, sie vuon bie mı ta nan bıagı yınji balı wıaha a dagı Masia dıdısırın an ka sunji be.

6 N nımballı, dı yı man keı nı jıgın a bala wıbalıktı gaastı diekemba n kana ka wımma, bıa sunjın man yıa nı? Sie man keı a yuori nyındieke dı nyına Nımun jıgın a dagı nı, yaa yıan, yaa a yınji balı Nımun wıa a yı nı, yaa dagıku a tan.

7 Dı yı nyındiekemba dı wone mıstı ba yaa laala dı ka tarıga a kpan, lalıa vuosi dı baa ba yı a sımma a kpan chıan?

8 Dı yı vuodieke wınana kantana dı ka mıttı wı nıttımına wıla, mıta baan yı sırı anan tın?

9 Die gban gban dı sı, dı yı fı bala yıa vuosi anan jabalıktı dieke ba kana ka wımma, lalıa ba baa ba yı a sımma wudieke fı balala chıan? Dı nan dı sı sıba bala yıa wa bılogırun.

10 Nyınbalıka yırı yırı pam benne dına ma, ta a mana dı yaa a chıastı.

11 Ama dı yı man ka sıba jabalıktı dieke vuon dı bala yıa mıy, vuodieke dı balala a yıa mıy nan dı yı chaanv n jıgın ta n dıan yı chaanv v jıgın.

12 Nı senne yaalala Halıkasıka piini wo, nı yaaluma piini dieke dı baan sunji Masia dıdısırın mana.

13 Vuodieke dı balala nyınbalıktı gaastı diekemba v kana ka wımma, mı v jıstı wa Nımun a ye piini dieke v baan bıagı a daga a chıastı.

14 Dı yı man jıusa Nımun anan wıbalıktı dieke n kana ka wımma, n haaltı jıstınana ama n ka sıba wudieke n balınana chıastı.

15 Lalıa man baa yı? N nan jıstı Nımun anan n haaltın, ta bı jıstı wa anan n sunjanyile; ta chıa yıla a yı Nımun anan n haaltın; ta bı chıa yıla anan n sunjanyile.

16 Dama fı bıra Nımun ta waasa wa anan fı haaltıv nyına ma, lalıa vuodiekemba dı kana ka sıba a chıastı dı baa ba gıtı fı a bırtı Nımun? Dı yı ba ka sıba a chıastı, lalıa ba baa ba sımma dı fı bırun yıwo wusie?

17 Dı yı fı Nımun bırtıv dı vına gban, ama ka kaan sunji vuon.

18 N waasa Nımun dı n bıagı bala wıbalıktı dieke n kana ka wımma a tıan nı wınyı mana.

19 Ama man bie Masia dıdısırın lagımun sın, n nan dı yaala dı n balı nıawın anı diekemba dı yalla chıastı an ka sunji n chanchaalın, a tıan n baa bala nıawın tuse tuse jabalıktı dieke n kana ka wımma ma.

20 N nımballı, nı daa yilime sıba ballıbıstı, ama bıan yıile nın nı sımma sıba ballıbıstı, ama nı yilime sıba nyınkura.

21 Dı maagıya Nımun gbanıku sın dı, Nımun baarı,

N nan daansı vaa chaanuj diekemba dı balala jabaluku gaası
anj ba balı wıa a yı n vuosi.

Ba nan balı a yı ba tıngban gaanj nyıjbalıka ma
die mana yorı n vuosi kaanj wıj a yı mıj.

22 Die wıa, wıbaluku gaası yiwo Nımuı hagrıj dagıtı a yıa vuodiekemba
dı kana ka yı Masia yada wa, daa vuodiekemba dı yıne wo yada wa. Ama
Nımuı wıa yıjıjı balıku yiwo dagıtı a yı yada tielıj, daa vuodiekemba dı
kana ka yı Masia yada wa.

23 Duı yı Masia dıdısırıj mana dı lagıj tanj, ta vuonj mana dı bala
jabaluku gaası diekemba ba kana ka wımma, ta vuodiekemba dı kana ka
yı Masia dıdısırıj yaa vuodiekemba dı kana ka sıba a wıa dı keıj juu, ba
kaanj balı dı nı juo yıjıyaatı?

24 Ama duı yı ta Masia dıdısırıj dı lagıj tanj, ta tuose Nımuı wıa a
yıjıjı bala yıa tanj ta vuodiekemba dı kana ka yı Masia dıdısırıj yaa
vuodiekemba dı kana ka sıba a wıa dı keıj juu, ba nan mıjıjı dı ba yıwo
tıntımbıatı tielıj yaa gamma wudieke ba wıanna wa ta dıı ba gban gban
sarıya.

25 Ta yuorı balı wudieke dı benne ba sıgıtı ma, ta sıbıjı gıgıri a bırı
Nımuı ta baarı dı, "Wusie, Nımuı seıj bie nı jıgıjı."

Masia dıdısırıj dı mına ba jıama Nımuı dene

26 N nımbalı, n balıku gie chıanj? Duı yı nı keıj lagıtı tanj dı nı
jıama Nımuı, ta wınyı jıaanj yaa wa yıı, ta wınyı dıanj dagıj, ta wınyı
dıanj wudieke Nımuı dı yuorıne a dagı wa, ta wınyı dıanj wıbaluku gaası
diekemba v kana ka wımma, ta wınyı dıanj dı bıagıtı bala wıbaluku gaası
diekemba v kana ka wımma a chıası, nı yıme genhe mana sie dieke dı
mına a sınjıme Masia dıdısırıj.

27 Duı yı ba yaala ba balı wıbaluku gaası diekemba ba kana ka wımma
ba daa tıanj vuosi bale yaa bataa, ba balıma wınyı wınyı, ta vuonj dıanj
bemme mı a daga a chıası kaanı kaanı.

28 Ama duı yı ta vuodieke dı baanj bıagıtı a dagıtı a chıası dı worı, die nıjı
vuodieke dı balala wıbaluku gaası diekemba v kana ka wımma tarı ta
balıma yıma v nyına ma ananj Nımuı.

29 Nı vaa naazbalıj bale yaa bataa balıma Nımuı wıaha, ta vuotılıkaha
jıama wudiekemba ba balala wa.

30 Ama duı yı ta vuonj dı kalı nı sıjı ta Nımuı dı yuorı v wıaha a dagıtı wa,
ta yaala v yıjıjı balı Nımuı wıaha, vuodieke dı balala wa tarı.

31 Nı mana nan bıagıtı yıjıjı balı Nımuı wıa wınyı wınyı anj ka yı vuonj
mana bıgırı anj ka kpanjıtı vuonj mana.

32 Vuodieke dı yalla piıni dieke dı yıne Nımuı wıa yıjıjı balıku nan bıagıtı
yıgı v gban a chıası v sıjıjı,

33 dama Nımuı ka wa tı dı tı yıme wıa tıra tıra, ama v wa tı dı tı bemme
sımm.

Die dı mı dı sımma sıjıjı dieke Nımuı vuosi dı keıj lagıjı.

34 Hıgıba mı ba mıı ba nıa sımm Masia dıdısırıj lagımuıj jıgıjı, ama
ba mı ba sıbıjı ba gban tıngbanj ta wımma sıba Nımuı mıraha dı dagına
dıe wo.

35 Duı yı ba yaala ba sımma wııj, ba pıası ba chıllıj tıge me, dama ka
yıwo viıvi dı hıgı balı wıa Masia dıdısırıj lagımuıj jıgıjı.

36 Nımuı wıaha gie die ka wolıjı piıli wo nı jıgıjı, yaa daa nı nyına ma
jıgıjı ka keıj tıgı.

18 Ta ka nan bɪ dagɪ dɪ vuodiekemba die dɪ yine Masia yada wa ta kpi wo baya mɪŋ.

19 Tɪ yine Masia yada wa, dɪ yi ka yaa nyɔarɪ tɪŋgbankɪ gie berinɪ nyɪna ma, die nɪŋ tɪ wɪa tɪŋ nan dɪ yaa zɔɔlɪŋ a tɪaŋ vuonɪ mana.

20 Ama ka yiwo wusie dɪ Nɪmɪŋ die seŋ sɔgɪrɪ wa a nyɪŋ kunj me mɪŋ. Wɔnɪŋ Masia yiwo vuodieke die dɪ wolɪŋ hagi kunj me, ta ka dagɪ dɪ vuodiekemba die dɪ kpine gbanɪ nan daansɪ hagi kunj me.

21 Vuota die yaa kunj a keŋ tɪŋgbankɪ gie me; die gbanɪ gbanɪ vuota dɪ bɪ yaa kunj hagiŋ a keŋ.

22 Dama Adami wɪa ta vuota mana dɪ kpie, die gbanɪ gbanɪ Masia wɪa vuota nan hagi kunj me.

23 Vuonɪ mana yaa v kunj hagiŋ saŋŋa mɪŋ; Masia die wolɪŋ hagi, ta vuodiekemba dɪ yine v vuosisi nan daansɪ hagi v kenɪŋ daraanɪ.

24 Ka kɔaŋ chaanɪ kpatɪŋ nan keŋ, Masia nan daansɪ a nyanŋɪ ŋmɪŋsikpeŋ naara ananɪ yikotielɪŋ ananɪ hagiɪtielɪŋ, ta nagɪ naari a yi v Chɔɔŋ Nɪmɪŋ nuusi me.

25 Masia nan daansɪ yi naanɪ a ga tɔgɪ saŋŋa dieke Nɪmɪŋ dɪ bala v nyanŋɪ v dataasɪ mana a nagɪ ba yi v nuusi me.

26 Dataanɪ dieke Nɪmɪŋ dɪ bala v wɪarɪ kɔaŋ a chɔɔsɪ yine kunj.

27 Dɪ maagɪya Nɪmɪŋ gbanɪkɔ sɔŋ dɪ, “U nan nagɪ jaanɪ mana a yi v nuusi me”, ama ka ka dagɪ sɪba Nɪmɪŋ gbanɪ gɔtɪ wa jaanɪ mana wa ma, dama wɔnɪŋ Nɪmɪŋ bala v nagɪ jaanɪ mana a yi Masia nuusi me.

28 Ta jaanɪ mana dɪ keŋ a bie Masia nuusi me saŋŋa dieke wo, v gbanɪ v nan daansɪ bie Nɪmɪŋ nuusi me, vuodieke dɪ yine ta nyinti mana dɪ bie v nuusi me wo; ta Nɪmɪŋ dɪ sɪ jaanɪ mana.

29 Dɪ yi kunti dɪ ka haga kunj me, bɪa wɪa vuosi batanɪ dɪ ziele vuodiekemba dɪ kpine nan ma a sɪa Nɪmɪŋ nyaabɔ? Dɪ yi kunti dɪ ka haga, bɪa wɪa ba yie die?

30 Dɪ yi kunti dɪ ka haga kunj me, bɪa yine ta tɪnɪŋ tɪ juo wɔkɔɔma ma saŋŋa mana?

31 N nɪballɪ, n tuole kunj daanɪ mana mɪŋ! N yaa nyɔɔŋ nɪgɪŋ nɪ ma ananɪ nɪ taasɪna ananɪ Yɪsa Masia tɪ Yɔmɔtɪen wo, naa wɪa manɪ bala die.

32 Dɪ yi wudiekemba Efesusi tɪŋ vuosisi die yine mɪŋ anɪ ka sɪ sɪba n waga ananɪ dɔmbɪatɪ naa, bɪa nyɔarɪ manɪ nan ye ananɪ n waga ananɪ ba wa dɪ yi kunti dɪ ka haga kunj me? Dɪ yi dɪ kunti dɪ ka haga kunj me die nɪŋ, “Nɪ vaa tɪ dime ta nyume, ta sɪmma a baari sorɪŋ tɪ nan kpi.”

33 Nɪ da vaa vuonɪ gaanɪ nɪ. Dɪ yi vuovɪna ananɪ vuobɪatɪ dɪ lagɪsɪŋ chɔŋ, ka chɔɔsa vuovɪnaha berinɪ mɪŋ.

34 Nɪ yɪŋŋɪ ye yɪaŋ ta vaa nɪ tɔmbɪatɪ. Nɪ batanɪ ka sɪba Nɪmɪŋ, die wɪa manɪ maaga naa dɪ n yi nɪ viivi.

Nyɪŋgbaniŋ dɪ bala ka sɪ dene kunj hagiŋ kɔaŋ chaanɪ

35 Vuonɪ nan pɪasɪ dɪ, “Lala kunti dɪ baa ka hagi kunj me? Ba nyɪŋgbaniŋ baa ka sɪmma lala?”

36 Gaamɔ wa gie, dɪ yi fɔ keŋ bɔrɪ jaanɪ tɪŋgbaniŋ ma ka ka nyuune ntaala ka hɔɔgɪya.

37 Fɔ keŋ bɔra, daa tɪka gbanɪ gbanɪ fɔ ŋaanɪ nagɪ a bɔrɪ, ama ka bie fɔ ŋaanɪ nagɪ a bɔrɪ sɪba zaa yaa jadieke mana.

38 Ama Nɪmɪŋ nan vaa bini mi nyuunɪ ta sɪ sɪba v yaala ka sɪmma die, ta bɪŋ mana yaa ka tɪŋ dɪ sɪna die.

19 Masia diduusuri diekamba di benne Asia tujgbanj mana waasa ni. Akuyila anjanj Pirisila Masia diduusuriba di lagisunana jama Njmunj ba tigiri me wo waasa ni vurunj ti Yomutienj saanj ma.

20 Ti numballi mana di benne giena waasa ni. Ni waasu tanj vurunj vurunj.

21 Manuj Pwoli maagina waasiku gie giena anjanj n nuunj.

22 Vuodieke mana di kana ka cho ti Yomutienj, kaati bie v ma! *Maranata*; ka chianj yiwo, "Ti Yomutienj, kenj."

23 Ti Yomutienj Yisa sunnji ni.

24 N cho ni mana anjanj wusie Yisa Masia saanj ma.

Pöoli gban dieke dı gütına bule v maagna a yi Korinti tın vuosi wonna

¹ Manın Pöoli vuodieke Nmun dı vbarına dı n yi Yisa Masia tontuntu anan ti numbua Timoti maaginana gbanıv gie, a yia nıun Nmun vuodiekeamba dı benne Korinti tın ma anan Nmun vuodiekeamba dı benne Akaya tın gban mana.

² Tı Chöon Nmun anan ti Yömötien Yisa Masia sunji nı ta bı yi nı sğıvbagı.

Pöoli die dı waasına Nmun dene

³ Nı vaa ti waası Nmun, vuodieke dı yine ti Yömötien Yisa Masia Chöon wa, ta bı yi vuodieke dı chıgınana ti zöon pam wa ta ti sunjin mana dı nyına v jıgiri.

⁴ V sunje ti mun ti wumugisike me, amv ti nan bıagı a sunji vuodiekeamba dı benne wumugisike yiri yiri me wo anan sunji dieke ti tuone a nyın wöun Nmun jıgiri.

⁵ Tı wahala diile Masia wıa dı dala die wo, die gban gban ti sunjin nan dı dala wöun Masia wıa.

⁶ Dı yi ti die wahala, dı yiwo nı sunjin anan nı gbatıtanın wıa. Dı yi ti ye sunjin, dı yiwo nı wıa, dı ti sunji nı, ta nı gban nı ye suguru ta bıagı a dii wahala sıba ti dine dene wo.

⁷ Die wıa, ti ka chıga nmaamın nı wıa, dama ti sıba a baarı nı dine wahala sıba ti dine die wo, die gban gban nı nan dı yese sunjin sıba ti yesinene die wo.

⁸ Tı numballı, ti yaala ti balı nı mun yaa gamma wahala dieke ti dine Asia tın gban ma. Die wahalıka die faası dala mun a tın ti hıgırın ta die ti bı wo tama dı ti nan dı bie ti miivoli me.

⁹ ta die yile dı ti baa ti kpi mun. Naa die yiye mun dı ka dagı ti dı ti daa yallına tama ti gban gban ti ma, ama ti nagıma ti yada a yi Nmun nyına ma ma, vuodieke dı sğırınana kuntı a nyına kun me wo.

¹⁰ Wöun die v gbatına ti a nyın kun daampoyı ma, ta v nan bı a gbatı ti a taan; ti yaa wa tama v ma ta sıba dı v nan dı gbata ti sanja mana mun.

¹¹ Nı sunji ti anan Nmun jıısın, amv Nmun nan tuo vuosi pam dı jıısınana a yia ti wa jıısın, ta nan sunji ti, an vuosi pam nan waası wa ti wıa.

Yaa gamma Pöoli sınsamın tarıgın wıa

¹² Wudieke ti yalla kuule yiwo naa: dı ti bıagı bala dı wudieke mana ti yine tın gbanıka gie me die ti yiye mun anan nmunıchıgıla anan sğıvıalın dieke dı nyınna Nmun jıgın, die die dı faası yi sanja dieke ti bene nı jıgiri. Nmun sunjin wıa die vana ti beri die wo daa vuota yın.

¹³ Tı maaga wudieke nı baan bıagı a karın ta sıba a chıası a yia nı, ama ta yaa tama dı nı nan keı sıba ha vıunı,

¹⁴ sıba nı wone sıba ti wıaha bıta die wo, dı nı nan keı a sıba a mana ta kuule ti wıa sıba ti gban ti bala ti kuule nı wıa wa daa dieke ti Yömötien Yisa Masia dı bala v keı wo.

15 Die n wɔŋ sɪba naa wɪa ta die sanj dɪ n yɪŋŋi keŋ kaagɪ nɪ, amɔ nɪ nan ye sunŋŋɪŋ bule.

16 Dama die n sanya muŋ dɪ n keŋ kaagɪ nɪ maŋ keŋ tɪaŋ gara Masedonia tuŋgbaŋ ma, ta bɪ keŋ a kaagɪ nɪ maŋ keŋ yɪŋŋi kien, aŋ nɪ sunŋŋɪ muŋ aŋ n ga Judia tuŋgbaŋ ma.

17 Die n sɪnsaŋkaha die yiwo laalɪŋ? Yaa wudieke die n sana dɪ n yiwo die yiwo sɪba tuŋgbaŋka gie vuosi dɪ ŋaana bala dɪ, "Wa, wa" ta kɔaŋ chaan ba bɪ bala dɪ, "Aayɪ, aayɪ " die wo?

18 Ama Ŋmuŋ vuodieke dɪ yine wusietien wo yiwo n daansɪatien, dɪ nva dieke die n yɪ nɪ wa ka yi "Wa" aŋaŋ "Aayɪ."

19 Dama Yisa Masia vuodieke dɪ yine Ŋmuŋ Bɔa, vuodieke manɪŋ aŋaŋ Salasi aŋaŋ Timoti die dɪ muɔɔɔ ɔ wɪa a yɪ nɪ wa, ɔ ka bala dɪ, "Wa" ta yɪŋŋi bala dɪ, "Aayɪ", ama ɔ ma jaan mana yiwo "Wa."

20 Dama ɔ yine "Wa" Ŋmuŋ nva mana ma. Naa wɪa tɪ bala dɪ, "Wusie" Yisa Masia ma, amɔ Ŋmuŋ ye bɪruŋ.

21 Ŋmuŋ die vɔarɪna tɪ aŋaŋ nɪ dɪ tɪ tɔmma tɔɔma, ta ɔ muŋŋɪ a zien tɪruŋ Masia ma,

22 wɔnɔŋ ɔ magɪlɪna tɪruŋ dɪ tɪ yiwo ɔ sɪtɪ, ta ɔ wolɪŋ yi ɔ Halukasɪka tɪ sugɪtɪ ma aŋ ka dagɪ dɪ ɔ nan keŋ yɪ tɪ wudieke mana ɔ yɪna nvaŋ dɪ ɔ nan yɪ tɪ wa.

23 Ŋmuŋ yine n daansɪatien dɪ wudieke die dɪ yine ta maŋ ka keŋ Korinti nɪ jɪgɪŋ yiwo die n ka yaala n datɪ nɪ tɪbɪŋ wɪa.

24 Tɪ kaan bɪagɪ a mugɪsɪ nɪ ta dagɪ nɪ nɪ muna nɪ yi yada die, dama tɪ sɪba dɪ nɪ yaa yada ta muŋŋɪ zie vɔruŋ, ama tɪ tɔma aŋaŋ nɪ dɪ tɪ dagɪ nɪ, nɪ baan yi die ta yallɪma sugɪfɪalɪŋ.

2

1 N sanya muŋ dɪ n kaan bɪ yɪŋŋi keŋ nɪ jɪgɪŋ a yi nɪ sɔŋ chɔɔstɪ.

2 Dama dɪ yi maŋ chɔɔstɪ nɪ sɔŋ, muɪta bala ɔ tɪalɪ a yɪ muŋ sugɪfɪalɪŋ? Daa nɪruŋ?

3 Naa wɪa die maŋ maagɪ gbanɪŋ dama die n ka yaala n keŋ aŋ vuodiekemba dɪ tunna mu ba yɪma muŋ sugɪfɪalɪku, chɔɔstɪ n sɔŋ. Dama n yaa tama dɪ n sugɪfɪalɪŋ yiwo nɪ gbanj gbanj nɪ sugɪfɪalɪŋ muŋ.

4 Die n maagɪ gbanjku a yɪ nɪ muŋ aŋaŋ sugɪchɔɔstɪŋ pam aŋaŋ nɪntaantɪ; dɪ ka sɪ sɪba dɪ n yaala nɪ sɔŋ chɔɔstɪ muŋ ama die n yaala nɪ summa n faasɪna cho nɪ dene.

Vuodieke dɪ yine bɪaŋ naachaala wɪa

5 Dɪɪ yi nɪ wɔŋyɪ dɪ yi wɪruŋ ta n sɔŋ dɪ chɔɔstɪ, ɔ ka yi a chɔɔstɪ wa n nyɪna ma, ama ɔ yi chɔɔstɪ wa nɪ mana muŋ, dɪɪ yi ɔ ka chɔɔstɪ nɪ mana ama nɪ juɔɔ, n bala die dama n ka yaala n faasɪ nagɪ nɪŋŋɪmuɪna aŋaŋ wa wa wɪa.

6 Nɪ mana die lagɪŋya muŋ a datɪ ɔ tɪbɪŋ die wɪa dɪ mu.

7 Ama lele dɪ mu muŋ dɪ nɪ nagɪ chaa wa ta kpanŋŋɪstɪ wa, amɔ ɔ kaan dɪ yaa sugɪchɔɔstɪŋ pam ta nan.

8 N juɔɔsa nɪ, nɪ vaa ɔ summa dɪ nɪ seŋ cho wo muŋ.

9 Wudieke wɪa die n maagina nɪ gbanjku gie yiwo naa, die n yaala n magɪstɪ nɪ muŋ a ye dɪ nɪ tuose n nvaŋ jaan mana ma muŋ?

10 Dɪɪ yi nɪ nagɪ vuon tɔmbɪatɪ a chaa wa, n gbanj n nagɪ a chaa wa muŋ, dɪɪ yi vuoke dɪ yi wudieke dɪ mu dɪ n nagɪ chaa, n nagɪ chaa wa muŋ nɪ wɪa Masia nɪŋŋa,

¹¹ amu Sitaani da yesime sienj a gaanj ti, dama ti siba u sieti di sina die muj.

Tirosi tunjbanj wia

¹² Die n gana a tugj Tirosi tunjbanj ma wa di n muoti Yisa wovunaha die manj mujij di Nmuj yuori wa u tumma sienj mi muj a yi muj.

¹³ Ama die di faasi mugisi muj muj die n kana ka ye n numba Tatusi mi wo wia. Die wia, manj taanj vuosi mi, ta tianj ga Masedonia tunjbanj ma.

Masia di yinana ti nyanjij dene

¹⁴ Ti mu ti biruma Nmuj, dama ti taasina ananj Masia wa wia die vana ti nyanja jaanj mana ma. Nmuj vvarina ti di ti yuori Masia dagi jigij mana; ta u wovunaha sibuj su siba tulaari dieke nyobujij di faasina vuna ta nyobujij jigij die wo.

¹⁵ Dama ti su siba tulaari dieke nyobujij di vuna Masia di nagina ti a yi Nmuj, ta nyobujij di juo vuodiekemba di yesinene gbatitaanuj ananj vuodiekemba di kana ka yese gbatitaanuj ma.

¹⁶ Vuodiekemba di kana ka yese gbatitaanuj muj jigij, ti su siba nyobujij dieke di yalla kunj a kienj, ama vuodiekemba di yesinene gbatitaanuj muj jigij, ti su siba nyobujij dieke di yalla miivoli a kienj. Vuonj wori a baanj biagi tunj tumaha gie.

¹⁷ Ti ka su siba vuodiekemba di nagina Nmuj waha a buruj nyonj diilehe, ama tunj muj ti bala wusie dama wovun Nmuj tunna ti; die wia ti bie u tunja, ta muola u waha Yisa yiko me.

3

Yaa gamma Nmuj nvahaalij wia

¹ Naa bi dagi muj di ti daga ti gbanj muj? Di yiwo talasi di vuonj maagi ti siara gbanji a yi ni? Yaa ti tuo ti siara gbanji ni jigij siba vuosi batanj di yinene wo muj? Aayi.

² Nmuj ni yine ti siara gbanuj ta maru ti sogiti ma di vuonj mana karuj a summa.

³ Di bie wo yaaluj ma di nmuj ni yine Masia gbanju mi ta u maagi a tunj ti ananj ka, di ka yi gbanj dieke vuota di maagina ananj jamaakuj nyaanj a dusi tanteelikinj me, ama Masia die maagina ha ananj miivolitiej Nabidie Nmuj Halikasika vuota sogiti ma.

⁴ Wudieke wia n bala naa, yiwo ti yaa wa kpaadensinj Nmuj tunja Masia sunjij wia.

⁵ Ti ka daga ti gbanj di ti nan biagi yi wuj ananj ti gbanj gbanj ti haguuj, ama Nmuj sunjij wia ti biagi tumma tumaha.

⁶ Wovun u vana ti mu ananj u nvahaaliku waha tumma; ta nvahaaliku ka yi Mosisi muru diekemba die u maagina wa, di yiwo Halikasika suti. Muraaha die yaa wa kunj a kienj ama Nmuj Halikasika yia ti miivoli dieke di wone kpatuj.

Nvahaaliku chaanuj wia

⁷ Sanja dieke Nmuj die di maagina u muraaha a diisi tanteelikiri me wo, sanja mi die u chuulikpenkruuj die sounj a vaa Mosisi nine di chaanj; chaanju wia Izara vuosisi die ka biagi a daansa wovun Mosisi nine chaanj ananj ka chaanju di banana mana. Du yi muru dieke di yalla kunj a kienj wo di kenj ananj chuulikpenkruuj,

⁸ die muj Halikasika tumma sienj muj nan faasi dala pam a tianj die.

⁹ Du yi muru dieke di daguna vuosi di ba yaa biabɔ die di keɲ anɲ chuuɓikpenkɓɓuɲ, Nɓuɲ Halikasika tɔɔma sie dieke di vana vuosi di biruɲ vuovunaha Nɓuɲ nuɲɲa nan di beri anɲ chuuɓikpenkɓɓuɲ a faasi tɲɲ die.

¹⁰ Wusie, mɔraha die di keɲ waari ka chuuɓikpenkɓɓuɲ dama chuuɓikpenkɓɓuɲ dieke di tianna ka kenne.

¹¹ Du yi ta muru dieke di tɲɲ gara die di keɲ anɲ chuuɓikpenkɓɓuɲ, die nuɲ Halikasika tɔɔma sie dieke di bala ka bemme yaa gamma haahuu wo nan di yaa chuuɓikpenkɓɓuɲ a faasi tɲɲ die.

¹² Tama ka gie wia ti faasi yaa sikimiɲ dene.

¹³ Ama tɲuɲ nuɲ ti ka su sɔba Mosisi, die di ɲaana naga garuɲ a ligi u nine ta ka yaala Izara vuosi ye chuuli dieke di benne u nine chaan ta tɲɲ gara wa.

¹⁴ Ama ba sɔɲanyile die ka yuoriye; sɔɲɲa dieke ba keɲ karuɲ Nɓuɲ nuakɔɔri gbanɲu, di ɲaan su sɔba gariku ye ligi wo ba sɔɲanyile a keɲ tɔɲi jinne. Gariku ɲaan vɔari muɲ du yi vuon di nagi u gban a faasi anɲ Masia nyuna ma.

¹⁵ A keɲ tɔɲi jinne ba keɲ karuɲ Mosisi mɔraha, gariku ɲaan ligi ba sɔɲti muɲ.

¹⁶ Ama du yi vuon di yinɲi a du ti Yɔmɔtien, gariku ɲaan vɔari muɲ.

¹⁷ Ta lele ti Yɔmɔtien wo yine Halikasika, ta jigidieke ti Yɔmɔtien Halikasika di bene, dɔɲɲu beruɲ beri muɲ.

¹⁸ Die wia tɲuɲ nuɲ gariku ka bi ligi ti nine, ta ti mana di yese ti Yɔmɔtien di yalla chuuɓikpenkɓɓuɲ pam dene, ta a tariga ti ta ti nɔasa wa, ta ti chuulin bi gɔta sɔɲɲa mana, ta chuuliku di nyuna wɔnuɲ ti Yɔmɔtien vuodieke di yine Halikasika jigiu.

4

Nyindiekemba di yalla nyɔari ta bie kpaga ma dene

¹ Nɓuɲ zɔɔɓɓuɲɲuɲ wia u nagi tɔɔmaha gie a yi ti nuusi me, die wia ti ka chɲa ɲmaamuɲ.

² Die wia ti zeti lumuɲ ma tɔɔma anɲ tumbiati diekemba di yalla viivi a kieu wo, ta tɔma ta ka lobura vuosisi, ta ti ka tariga Nɓuɲ wiaha di ti gaama vuosi, ama ti gban ti bie wo Nɓuɲ nuɲɲa ta mɔɔla u wiaha yaaluɲ ma anɲ wusie, di vuon da yalluma sɔɲanyilibiati yaa gamma ti tɔɔma ma.

³ Die wia, du yi Nɓuɲ wɔvunaha di loburu, di loburu wa vuodiekemba di faasina bia ta kpie jigiu nyuna ma muɲ.

⁴ Ba ka yi Yisa yada dama Sitaani vuodieke tungbanɲa gie vuosi di jɲanna ligi wo ba sɔɲanyile muɲ. Wɔnuɲ u ligine ba nine di ba daa yesime chaanɲu di kenne ba jigiri. Chaanɲu nyuɲ wa wɔvuuɲ dieke di daguna Masia chuulin wa jigiu; wɔnuɲ u yine Nɓuɲ nɔasuɲ dee dee.

⁵ Ti ka mɔɔla wiaha yaa gamma ti ma, ama ti mɔɔla yaa gamma Yisa Masia ma muɲ, wɔnuɲ u yine ti Yɔmɔtien wo, ama ta daga di tɲuɲ ti yiwo u tɔntɔntuɲ a yi nu, u saan wia.

⁶ Nɓuɲ die di balu kuruɲ ma wa di, “Chaanuɲ chaan lumuɲ ma”, wɔnuɲ u vana chaanɲu di chaan ti sɔɲti ma, di ti summa u chuuɓikpenkɓɓuɲ di sina die; kanuɲ chuuɓikpenkɓɓuɲ chaannana Yisa Masia nine me.

⁷ Ama tɲuɲ vuodiekemba di yalla nyindiekemba di yalla nyɔari gie su sɔba tɔɲuɲ kpaga, di a daga di haguru dieke di tianna haguruɲ mana yiwo Nɓuɲ sɔti ama daa tɲuɲ.

⁸ Tⁱ die wahala pam sanjja mana, ama a ka nyanjja tⁱ; sanjja a tanj tⁱ njaan ka siba tⁱ baan yi die, ama tⁱ njaan yaa wa tama,

⁹ ba mugise tⁱ mun, ama Nmun ka vasa tⁱ, ba njaan nagⁱ tⁱ taana ama ba ka biagi kwa tⁱ.

¹⁰ Waha gie tⁱ yesinene dagiya dⁱ tⁱ saaga sanjja mana mun dⁱ tⁱ kpi kunj dieke chanchaan Yisa dⁱ kpine amu vuosi nan ye ta summa dⁱ tⁱ yaa wa v miivoli mi.

¹¹ Tⁱ yene bie tⁱ mⁱst ma naa tⁱ bie wo kunj nuusi me Yisa wia, amu v miivoli dieke dⁱ benne tⁱ nyungbanuj dieke dⁱ balla ka kenj kpi wo kenj nyuj yaaluj ma.

¹² Naa dagiya dⁱ kunj yigi wo tⁱ nuusi a yallⁱ, dⁱ nunuj nⁱ ye miivoli haaluj.

¹³ Dⁱ maagiya Nmun gbanjko s^un dⁱ, "N yalla yada wia manj balⁱ wia", tⁱ gbanj tⁱ yaa wa Halukasⁱ dieke dⁱ vana vuoke mi dⁱ yi yada wa, die wia tⁱ gbanj dⁱ yi yada ta bala naa.

¹⁴ Dama tⁱ siba dⁱ Nmun die sugurⁱ wa tⁱ Yomutien Yisa Masia a nyuj kunj me, w^on^un^u v nan daansⁱ sugurⁱ tⁱn^un^u anjan nunuj vuodiekemba dⁱ dⁱna Masia wa kunj me, a yaa tⁱ kenj v jigij.

¹⁵ Waha mana beri mun dⁱ a sunji nⁱ, dⁱ yi vuosi dⁱ yie Nmun zoolunchigulaha yada dⁱ kenj dala ta guta, anjwaasⁱ dieke Nmun dⁱ bala v tuo a nyuj ba jigij nan faasⁱ dala, amu v nan ye juluma.

Yada wia

¹⁶ Naa wia tⁱ yaa wa tama ta gbaliga; anjan tⁱ korunnana ta tⁱ nyungbanuj dⁱ gbaliga naa, ama Nmun y^a tⁱ haaltⁱ hagiruj daan mana mun.

¹⁷ Die wia, wahala bita dieke tⁱ dinene ta kaan y^oasⁱ wa, nan dⁱ yaa sugⁱfⁱalⁱ dieke dⁱ dala ta wo kpatuj a yⁱ tⁱ, ta sugⁱfⁱalⁱko nan tⁱanj wahalaka pam.

¹⁸ Dama tⁱ бага ka bie nyindieke tⁱ yesinene me, ama tⁱ бага bie wo nyindieke tⁱ kana ka yese me mun. Jadieke tⁱ yesinene kaan y^oasⁱ ta tⁱanj ga, ama jadieke tⁱ kana ka yese wo nuj nan dⁱ beri yaa gamma haahuu.

5

¹ Tⁱ siba a baari dⁱ nyungbanj dieke tⁱ yalla lele naa s^u siba tⁱ tunjbanjka gie tigin mun, dⁱ yi a kenj kpi, tⁱ yaa wa tigi dieke Nmun dⁱ nan yⁱ tⁱ arizanna ma, daa vuota mⁱna tigiri mi, ka nan dⁱ beri yaa gamma haahuu.

² Tⁱ fobla mun anjan tⁱ nyungbanjka gie, ta ch^usa daa dieke Nmun dⁱ balla v wuri tⁱ tunjbanjka gie nyungbanjka ta yⁱ tⁱ arizanna ma nyungbanuj.

³ Dama tⁱ kenj ye tⁱ nyungbanj haaliko tⁱ haaltⁱ kaan w^on^u a waari jigiberisikin.

⁴ Ama tⁱ haaltⁱ dⁱ yene suu nyungbanjka gie me wo, tⁱ njmuuse mun. Daa tⁱ ka bi yaala nyungbanjka gie berin, ama tⁱ yaala arizanna nyungbanjka mun, dⁱ d^un^u daari mi miivolike nan kenj nyuj kunj anj a kpati.

⁵ Nmun yine vuodieke dⁱ w^ons^una tⁱ ta vaa tⁱ yⁱ siri yaa gamma tariguko wia, ta yⁱ tⁱ v Halukasⁱka anj ka daga dⁱ v nan kenj yi wudieke v balla dⁱ v nan kenj yiwo mana.

⁶ Die wia, tⁱ yallⁱ wa kpaadensin sanjja mana mun, ta tⁱ w^on^u siba dⁱ dⁱ yⁱ tⁱ haaltⁱ dⁱ bie tunjbanjka gie nyungbanuj ma, tⁱ wo tⁱ Yomutien jigij.

⁷ dama tⁱ dⁱa yada sienj mun daa jadieke tⁱ nine dⁱ yesinene.

⁸ Tⁱ yallⁱ wa kpaadensin siba a wone balⁱ wa, dama dⁱ mu dⁱ tⁱ vaa nyungbanjka gie ta ga tⁱ Yomutien jigij.

⁹ Die wia, du yi ti bie tungbanjka gie me yaa ti kej bie v jigin, wudieke ti faasina yaala yiwo di ti fialuma v sɔɔ.

¹⁰ Dama ti mana nan kej nyuj yaaltɔ ma Masia nɔɔ sariya diile daraan, an vuonj mana nan kej tuo v tune sɔba v tɔɔma di sina dene tungbanjka gie me, ka vɔna yaa di ka vɔna di mu wa di tien.

Ti tarigina a yi Nmuɔ zvalɔ Masia wia dene

¹¹ Ti chɔɔnana Nmuɔ dene wo, die wia ti kpanɔisa vuosi di ba yinɔi kej v jigin. Ti berin dua wa yaaltɔ ma muɔ a yi Nmuɔ, ta n gban di yaa tama di ka bi dua wa yaaltɔ ma a yi ni.

¹² Ti ka bi kuule ni jigin, ama ti yaala ti yi ni sien muɔ an ni biagi a nɔi ni nyɔa ti wia, amɔ ni nan biagi a yaa wɔɔ di ni yinɔi balu vuodiekemba di kuulinene yaa gamma wudieke ba yene vuota di yinene, ama ta da wudieke di benne v sɔɔ ma.

¹³ Du yi ti juo yɔɔyaati, di yiwo Nmuɔ wia, ta du yi ta ti bie ti sɔɔanyile me, di yiwo ni wia.

¹⁴ Masia choti pɔɔɔlɔna ti; ti wana sɔba di vuobalumuɔ die tuo vuonj mana kuj a kpi wo, di dagiya di vuonj mana kpiye muɔ anan wa.

¹⁵ Wɔɔɔɔ die v tuone vuonj mana kuj a kpi di vuodiekemba di yene bie ba miivoli me daa bemme a yuma ba gban ama ba bemme a yi wɔɔɔɔ vuodieke die di tuone ba kuj a kpi wo, ta bi hagi kumbu me wo.

¹⁶ Die wia, ti ka bi daansa vuota sɔɔanyile di sina die ta die vuosi sariya; die ti daansi wa Masia anan vuota sɔɔanyile di sina dene ta dii v sariya, ama lele ti ka bi daansa dene.

¹⁷ Die wia, du yi vuonj di taasi anan Masia die vuoke yiwo vuohaalu, v berikɔɔɔɔ gaya muɔ ta berihaalɔ di kej v jigin.

¹⁸ Naa mana nyuj wa Nmuɔ jigin. Wɔɔɔɔ v tarigina ti Masia wia, di ti daa bi yi v dataasi, ama ta yi v zvalɔ, ta bi yi ti v tɔɔma di ti vaa vuosi gban yi v zvalɔ.

¹⁹ Naa dagiya di Masia die di kpine wo die yina Nmuɔ sien di v yi tungbanjka gie vuosi v zvalɔ, ta nagi ba tumbiati a chaa ba, ama ta nagi v wɔɔvɔna dieke di dagina ba v yine be v zvalɔ dene, a yi ti nuusi me.

²⁰ Die wia ti yiwo Masia tɔntɔntɔɔ ta Nmuɔ di vana ti wasa vuosi. Masia nan ma ti zie ta juusa ni di ni saagi ta yi Nmuɔ zvalɔ.

²¹ Dama ti wia ta Nmuɔ di yi Masia, vuodieke di kana ka yi bian, di zie tɔɔɔ tumbiatielɔɔ jigizielikin ta chii ti tɔntumbiati amɔ ti nan yi vuovɔna Nmuɔ jigin wɔɔɔɔ Masia wia.

6

¹ Die wia, tɔɔɔ vuodiekemba di tɔnnana Nmuɔ tɔɔmaha v sɔɔɔɔ wia naa, n juusa ni di ni daa vaa v zɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ yi yɔɔ.

² Dama Nmuɔ baari di:

“Die sanɔa di tɔɔɔna di n chɔɔ ni zɔɔɔɔ,
die n wɔɔ ni juusɔɔ muɔ;
ta sanɔa di tɔɔɔna di n gbatɔ ni a taan wa,
die n gbatɔ ni muɔ.”

Ni wɔɔma! Sanɔa kenye muɔ di Nmuɔ chɔɔ ni zɔɔɔɔ. Daari gie ni baa ni ye gbatɔtaanɔ.

³ Tɔɔɔɔ nɔɔ ti ka yie wudieke di baan kagi vuonj Yisa Masia sieku me, amɔ vuonj kej baari di ti tɔɔmaha ka vɔna.

⁴ Ama ti berin dagiya di ti sen yiwo Nmuɔ tɔntɔntɔɔ, dama ti yese wahala, anan mugisin, anan wia, ama ti dii suguru a mana ma muɔ.

⁵ Vuosi die t̄ba t̄i añañ kpaasa, ta naga t̄i a yie dansar̄ka juoñ me, ta t̄i w̄ia kp̄ikpaan̄ d̄i ñaan̄ lagisa a yaa wati, ta t̄i b̄i t̄oma t̄uomaha a gbal̄gi, ta ka guura yuñ a tañ, ta ka die san̄ña a tañ gban̄.

⁶ T̄i yiwo suḡiyal̄ntielin̄, ta s̄iba Ñm̄uñ w̄iaha, ta yaa suguru añañ burichini ta suuli añañ Ñm̄uñ Halikasika ta cho vuosi añañ wusie,

⁷ ta bala ba Ñm̄uñ wudieke d̄i yine wusie wo, ta yall̄i w̄on̄uñ Ñm̄uñ h̄aḡir̄ib̄u, ta b̄i yaa chaan̄uñ beri dieke d̄i yine t̄i dembisin̄a jaan̄ t̄i yaa waga ta b̄i yaa gbar̄i t̄i gban̄.

⁸ Ta vuosi batan̄ d̄i ȳia t̄i jul̄ma ta batan̄ d̄ian̄ z̄ia t̄i, ta batan̄ d̄i chw̄usa t̄i saara, ta batan̄ d̄ian̄ d̄i bira t̄i. Batan̄ dia gaama vuosi ama ta t̄i bala wusie.

⁹ T̄i wo saan̄ vuota jiḡin̄, ama ta yaa saan̄ Ñm̄uñ jiḡin̄, ta vuosi d̄i yile d̄i t̄i baa t̄i kpi m̄uñ ama ta t̄i ko bie t̄i m̄is̄i ma, ta n̄ga t̄i pam ama t̄i ka kpiye;

¹⁰ ta t̄i suḡich̄ūs̄uñ n̄uñ t̄i ñaan̄ yaa wa suḡifal̄uñ san̄ña mana. T̄i yiwo z̄ool̄ntielin̄ ama ta yi vuosi d̄i bir̄uñ nyintit̄ielin̄ Ñm̄uñ jiḡin̄; ta wo nyinti ama ta s̄u nyinti mana.

¹¹ T̄i z̄wal̄uñ Korinti vuosi, t̄i w̄oñ bal̄i n̄i t̄i s̄uñ w̄ia mana a ȳi n̄i, t̄i cho n̄i pam.

¹² Daa t̄in̄uñ t̄i zetine d̄i t̄i kaan̄ cho n̄i, ama d̄i yiwo n̄on̄uñ n̄i zetine d̄i n̄i kaan̄ d̄i cho t̄i.

¹³ Lele n̄ wa bala a ȳia n̄i s̄iba n̄i yiwo n̄ ball̄i: n̄i cho t̄i añañ n̄i suḡiti mana s̄iba t̄i chone n̄i dene wo.

N̄i s̄imma vuodiekemba d̄i kana ka yi Masia yada wa w̄ia

¹⁴ N̄i daa yi jabal̄m̄uñ añañ vuodiekemba d̄i kana ka yi Masia yada! Vuov̄ūs̄uñ añañ vuob̄ian̄ nan biagi yi n̄abal̄m̄uñ? Ta chaan̄uñ añañ lum̄uñ nan biagi bie añañ tañ?

¹⁵ Masia añañ Sitaani nan biagi yi n̄abal̄m̄uñ? Vuodieke d̄i yine Masia d̄id̄ūs̄ūs̄uñ añañ vuodieke d̄i kana ka yi Masia d̄id̄ūs̄ūs̄uñ nan biagi yi n̄abal̄m̄uñ?

¹⁶ Bugile nan biagi bie Ñm̄uñ j̄iam̄uñ juoñ me? T̄in̄uñ t̄i yine Nabidie Ñm̄uñ j̄iam̄uñ juoku, dama t̄in̄uñ die Ñm̄uñ die baari d̄i:

“Man̄uñ añañ n̄ vuosi nan laḡuñ a beri

ta n̄ nan d̄i bie añañ ba;

n̄ nan d̄i yi ba Ñm̄uñ,

ta ba d̄ian̄ d̄i yi n̄ vuosi.”

¹⁷ Die w̄ia ta Ñm̄uñ d̄i b̄i baari d̄i,

“N̄i v̄oari n̄i gban̄,

a nyuñ t̄uñgban̄ka gie vuosi sun̄s̄uñ,

ta vaa b̄ian̄ mana yiile,

ta n̄ nan tuo n̄i.

¹⁸ N̄ nan yi n̄i Ch̄oñ,

ta n̄i yi n̄ nahaal̄uñ añañ n̄ h̄oḡul̄asi.

Man̄uñ H̄aḡir̄it̄ien̄ Ñm̄uñ bala naa.”

7

¹ N̄ n̄ball̄i, t̄i yene n̄aha gie a nyuñ Ñm̄uñ jiḡin̄ naa w̄ia, n̄i vaa t̄i v̄oari t̄i gban̄ a nyuñ j̄adieke n̄uñ mana d̄i nan biagi a yi t̄i nyuñgb̄an̄uñ añañ suḡiti d̄iḡinti, ama ta chw̄uma Ñm̄uñ, ta yi suḡiyal̄ntielin̄ añañ wusie.

P̄ooli suḡifal̄uñ w̄ia

² N̄i yuori n̄i suḡiti a ȳi t̄i. T̄i ye ka yi n̄i w̄onȳi mana b̄ian̄, yaa a yi w̄uñ a chw̄usi n̄i w̄onȳi, yaa a nyiri vuon̄.

³ N ka bala naa di n galuj ni. Dama die n wɔŋ balɔ ni muŋ di ti faasti cho ni pam. Du yi ti kpi yaa ti bie ti musɔ ma, ti nan di beri anjan ni.

⁴ N yaa wa tama pam ni ma, ta niga nyɔɔŋ ni wɔa. Ni kpanjɔsi muŋ pam, ta ti wahala diile me mana ama n yaa wa sugɔfɔlɔŋ pam muŋ.

⁵ Die ti kenne a tugɔ Masedonia tungban ma wa, die ti ka biagi voosi. Die ti ye mugisiŋ pam a nyɔŋ luɔa mana; voosi die waga anjan ti Nmuŋ wɔaha gie wɔa; ta ti sugɔti di suuli anjan ŋmaamuŋ.

⁶ Ama Nmuŋ vuodieke di kpanjɔsinana vuodiekemba sɔŋ di chɔɔsɔna wa die vaa Tatusi di kenj ti jigɔŋ a kenj a kpanjɔsi ti.

⁷ Daa v kenjku nyɔna ma die kpanjɔsɔna ti, ama die v bɔna a balɔ ti ni kpanjɔsɔna wa dene wo. Ta balɔ ti ni bɔna faasti yaala ni ye muŋ dene, di ni faasti yaa wa sugɔchɔɔsɔŋ ni tumbiati wɔa, ta bi balɔ ni nine di ŋmunti dene di ni tuo n nɔari, naa die vaa n sɔŋ di faasti fɔlɔ.

⁸ Du yi gbanj dieke die n maagɔna a yi ni wa di yi ni yaa sugɔchɔɔsɔŋ, ama n sɔŋ ka chɔɔsiya n maagɔna ka. Die n yaa sugɔchɔɔsɔŋ biɔa die n muŋɔna di ka vaa ni sɔŋ di chɔɔsɔŋ sanja biɔa wa.

⁹ Ama lele n yaa wa sugɔfɔlɔŋ, daa n yine ni sɔŋ di chɔɔsi wɔa, ama ni sugɔchɔɔsɔku di vana ni vaa ni tuntumbiati wɔa. Nmuŋ die vaa ni ye sugɔchɔɔsɔŋ ni tumbiati wɔa, die di yine kanuj gbanjku di yaa nyɔari a yi ni.

¹⁰ Dama du yi Nmuŋ di yi vuonj di yaa sugɔchɔɔsɔŋ v tumbiati wɔa, kanuj sugɔchɔɔsɔku mi nan yi v vaa v tumbiati ta ye gbatitaanuj, ta kaan chɔɔsi v sɔŋ bɔbra; ama tungbanjka gie sugɔchɔɔsɔŋ nuŋ yaa kuj kienj.

¹¹ Nmuŋ di vana ni sɔŋ di chɔɔsi wa, ni gbanj ni ye ka yɔna ni nyɔari; ni бага bie Nmuŋ wɔa ma, ta ni bi faasti yaala ni dagi di ni wo bianj; ta ni sunyɔruŋ di hagi anjan bianj, ta bi chɔga Nmuŋ; ni bi yaala ni ye muŋ; ni yaala ni yi choti; ni wɔŋ yi lagi a dati vuodieke di yine biabɔ tɔbuŋ muŋ. Ni yine naa wa wɔa, ka senj dagi di ni wo bianj wurɔ ma.

¹² Die wɔa, daa vuodieke di yine biabɔ wɔa die manj maagi gbanjku mi yaa vuodieke v yine biabɔ. Ama die n maagi ka muŋ di ni sɔba Nmuŋ jigɔŋ ni бага die di bemme ti ma dene.

¹³ Lele nuŋ ti sugɔchɔɔsɔŋ kpatiya muŋ.

Ta die ti bi yaa sugɔfɔlɔŋ pam dama die ni vaa Tatusi sɔŋ di dɔa ta die yiwo sugɔfɔlɔŋ pam, die wɔa ti gbanj ti yaa sugɔfɔlɔŋ.

¹⁴ Die n wɔŋ biri ni muŋ a yi wa ta ni ka vaa manj dii viivi. Die ti ŋaana bala ni wudieke wo yiwo wusie. Die gbanj gbanj wudieke ti bala a yi Tatusi yaa gamma ni ma wa di kenj yi wusie.

¹⁵ Die wɔa v kenj tɔnsɔ ni tuone wo chaanti dene anjan julma, ta tuo wudieke v bala ni wa anjan julma dene v ŋaanj faasti cho ni muŋ.

¹⁶ N yaa wa sugɔfɔlɔŋ pam di n nan biagi nagi n tama a yi ni ma.

8

Yisa didɔsɔriŋ piini wɔa

¹ Ti numballi, ti yaala ni summa Nmuŋ zoɔlɔnchɔgɔla di vana Yisa didɔsɔriɔba di benne Masedonia tungbanj ma di yine wudieke.

² Die ba ye wahala anjan mugisiŋ anjan zoɔlɔŋ pam, ama die mana yɔri, die ba yaa wa sugɔfɔlɔŋ pam ta dagi burichini ta yi Nmuŋ piini pam.

³ N nan biagi dii ba siara di ba yɔya muŋ a tugɔ ba hagiɔruŋ nuŋan, die ba yi a tɔŋ ba tunna mu ba yi dene gbanj. Die di yiwo ba dɔŋɔŋ ba yɔa,

⁴ ta die faasti jɔsɔti ti muŋ, di ti yi ba sienj anj ba sunjime Nmuŋ vuodiekemba di benne Judia tungbanj ma.

⁵ Die ba yi a tian ti tun nan yile di ba nan yi dene wo. Die ba wolin nagri wa ba gban a yi ti Yomotien, ka kwan chaan ba nagri ba gban a yi ti, siba Nmuj di yaalnana dene wo.

⁶ Die Tatusi die yine vuodieke di yine ni piili tsumaha, die wia ti jusu wa mun di u sunji ni an ni kpati ni choti tun vun dieke ni piiline wo.

⁷ Siba ni yine Yisa yada, ta munni yie jaan mana vunun vunun wa, ta siba u wia vunun, ta biagi bala tan u waha, ta di wa aanan nunnuma, ta bi cho ti dene wo, ti yaala ni yime tunvunaha mi gban dene aanan nunnuma.

⁸ Wudieke ni bala ni naa ka yi mugisij di ni yime, n wanj balu ni mun Nmuj vuosi batan nine di nmunti dene di ba yi piini, di ni yi an n ye ni senne cho be dene.

⁹ Ni siba ti Yomotien Yisa Masia zoolunchigila di sina dene. Die u yiwo nyintitien, ama ni wia die u buru wa zooluntien, u buruna zooluntien amu ni nan buru nyintitielin.

¹⁰ Kpaan dieke n yaala di n yi ni wonna: Die bunu ma, die ni yine vuodiekemba die di wolinne yaala ni yi piinike, ta yi vuodiekemba di wolinne a yi. Ni kpanni ni gban a tun ka a kpati.

¹¹ Ni nine die nmuntiya mun aanan piinike yla. Die wia ni vaa ni nine bu nmunti an ni yi kpati, ni yuma siba ni baan biagi a yi dene.

¹² Du yi vun di yaala u yi Nmuj piini, ta yi u yalla dene, Nmuj nan tuoke. Nmuj ka yaala vun yi wa piini a tian u yalla dene.

¹³ N ka yaala ni yuma ni chanchaalu ta dime wahala ka ma. N yaala ni muma tan.

¹⁴ Wudieke n balala wonna: Siba ni yalla pam lele gie wo, di vuna di ni sunji wo vuodiekemba di wone wo, ta du yi ni ken wo sanja dieke, ama ta ba yallu pam, ba nan sunji yi ni gban. Naa nan vaa ni mu tan,

¹⁵ Siba di maaguna Nmuj gban ku sun dene wo di, "Vuodiekemba die di lagisina maana pam wa die di ka dii ta tiala, ta vuodiekemba dian die di kana ka lagisina pam wa, die ka waari jaan."

Tatusi aanan u zvalin wia

¹⁶ Ti bira Nmuj aanan u naana yi Tatusi бага di bie ni ma siba ti бага di benne ni ma dene wo.

¹⁷ Die ti jusun Tatusi di u kaagi ni wa, die u saagya mun, u gban gban u yine nunnuma di u ken ni jigin; u kien mun aanan u gban gban u choti.

¹⁸ Ti nan vaa ti numballu wonyi aanan wa ken ni jigin. Ti numba wa gie di mubunana Masia wunvunaha dene wia die wia vana Masia didusiriba mana di bira wa.

¹⁹ A bi guti, Yisa didusiriba mana vuaruna wa di u beeli ti an ti nagri piinisi a ga sunji Nmuj vuosi di yine zooluntielibe ta bie Judia tunghan ma. Naa nan koti ti Yomotien saan, ta bi dagi di ti faasi yaala ti sunjime ti chanchaalu dene.

²⁰ Ti nan nagri ligirehe pam a ga sunji be, ti yaala wun mana tugisi mun amu vun kaan ye sien a balu a chusu ti saan yaa gamma ti poguna ligirikpuma gie dene wo.

²¹ Ti yaala ti yiwo wudieke di muna Nmuj aanan vuota nunna mun.

²² Ti nan bi vaa ti numba wonyi guti u ma a ken ni jigin. Sanja mana ti yese ti numba wa berin di sina dene, ta siba a baari u nine nmuntiya mun di u tun Nmuj tsumaha. Ta lele u yalla tama pam ni ma wa wia, u nine di faasi nmunti di u sunji ni.

²³ Tatusi nun, u yiwo n tunun chanchaan ta guta sunje mun man sunje ni. Ta ti numballu diekemba di kenne aanan Tatusi wa nun ba zene Masia didusiriba nan ma, ta ba berin di vasa vuosi di bira Masia saan.

²⁴ Ni daguma ti numballi mi ni choti amu Masia didusuruba mana nan di siba di ti yaa wusie ti nguna nyuonyaa yaa gamma ni ma wa.

9

Taj sunjij wia

¹ Di ka bi yi talasi di n maagi gbanuj a bali ni yaa gamma Nmuj vuosisi di bene Judia tungbanj ma wa sunjij wia.

² N wɔɔj siba a baaru ni yiwo nɔɔnmuna di ni sunji, ta ni wia manj kuule a yia Masedonia tungbanj vuosisi, ta bali ba di buj ma mana nuɔɔj Masia didusuri diekemba di benne Akaya tungbanj ma di yi siri di ni sunji be. Ni yalla chotike mi di ni sunji wo wia, Masedonia vuosi jusu gbanj yiwo siri di ba nan di sunje.

³ Die wia n tuma ti numballi gie ni jigij amu ni nan yi siri ananj ni sunjij anj n kuuline dene yaa gamma ni ma wa kaanj yi yɔri.

⁴ Di daa die, du yi Masedonia tungbanj vuosi di di n kwanj a keɔj ni jigij, ta ni ka yi siri, ti nan dii viivi, dama die ti biri ni ba jigij muj.

⁵ Die wia, manj yile di di vuna n tɔɔj ti numballi gie anj ba wolij keɔj n ma ta sunji ni anj ni lagɔsi piini dieke ni yine nuwanj di ni nan yi wa. Amu manj keɔj keɔj a nan yi siri anj ka dagi di ni yi wa ananj ni gbanj gbanj ni choti, daa vuɔɔj mugisine ni.

⁶ Ni tɔɔsi baluku gie: vuodieke di burina bita nan gobi bita, ta vuodieke diaɔj di burina pam nan gobi pam.

⁷ Vuɔɔj mana yi v sanna v sunj ma di v nan yi dene, ta daa yi ananj sɔgichɔɔsɔj yaa mugisij, dama Nmuj yaala vuodieke di yɔnana piini ananj sɔgɔfiɔɔlɔj muj.

⁸ Nmuj nan biagi yi ni jaanj mana ta ni kaanj waaru jaanj. Ni nan di yalli nyindiekemba mana ni yaalala sanja mana, ta nan ye a tiaɔj ni yaalala dene, ta ni nan biagi a sunje vuodiekemba di wone,

⁹ siba di maaguna dene Nmuj gbanju sunj dene wo di, "Vuodieke nuun di turunana a yia zɔɔɔntielij, v burichini wo kpatuj."

¹⁰ Nmuj vuodieke di yɔnana kpaaru nyumburikaha, ta yia wa vuɔɔj mana nyindiekehe, wɔɔɔj v nan yi ni jaanj mana ni yaalala anj a daluma, ta ni nan faasi a sunje vuosi.

¹¹ U nan vaa ni yalluma nyinti pam sanja mana, amu ni nan biagi sunje vuosi sanja mana, amu vuosi pam nan biri Nmuj yaa gamma ni piini dieke ba tuone a nyuj ti jigiri.

¹² Du yi ni sunje Nmuj vuosi a yia ba jadieke ba wone, naa nan vaa vuosi pam biri Nmuj.

¹³ Du yi ni sunje be, die nan dagi ba di ni senj a tuo Masia wɔɔɔɔnaha muj ta di ha, ta vuosi pam biri Nmuj die wia ta bi biri wa ananj ni sunjine be ananj vuɔɔj mana dene wo.

¹⁴ Die wia ba keɔj juusa Nmuj a yia ni, ba nan juusi ananj choti, dama ba ye di Nmuj bie ni sɔgɔti ma pam ta sunje ni pam.

¹⁵ Ni vaa ti waasi Nmuj, dama wɔɔɔj v yina ti v buadembij vuodieke di tianna piini mana.

10

Pɔɔli die di waguna v tɔɔmaha wia

¹ Ni batanj baaru di du yi manj bie ni jigij, n wo sikimij, ama manj keɔj a ga jigaasi n yaa wa sikimij. Manuj Pɔɔli gbanj gbanj n juusa ni Yisa Masia vuodieke die di benne somm ta yaa suguru wo saanj ma.

² Nt da vaa n twama a yt n dt yi manj kenj kenj n jigin; dama n siba a baari manj kenj kenj n nan datu vuodiekemba dt balala dt ti dtwa wudieke tujgbanjka gie vuosisi dt dinana wa tba.

³ Dt yiwo wusie dt ti yiwo vuota, ama ti ka waga waagt dieke dt sina siba vuota waagt,

⁴ die wia ti ka naga vuota hagtun a waga die waagt, ama ti naga Nmuj hagtun dieke dt nan chwst Sifaani hagtun mana wa a waga. Ti bala a nyanja vuodiekemba dt kana ka tuose Nmuj waha,

⁵ ta nyanja yan dieke vuosi batan dt yilinene dt ba yall ta yaa kalinbaani anan nindhagtun ka ma, amv vuosi kaan dt siba Nmuj, dt ti vaa vuonj mana sunjanyile saagt a yt Masia.

⁶ Ti tun siba dt nt saagt a tuo Masia nbanj a kpati, ti tun nan yi siri dt ti datu vuodieke nuj mana dt zetine v nbari tibuj.

⁷ Nmuj nt daansa vuota nine me nyuna ma. Du yi vuonj dt bie giena a baari dt v yiwo Masia sutu, dt tien summa dt ti gbanj ti yiwo Masia sutu siba v yine die wo.

⁸ N ka chuga viivi dt yi manj kuule pam yaa gamma ti Yomutienj dt yina ti yiko dieke wo. U yt ti muj dt ti nagt a sunji nt daa ti nagt a chwst nt.

⁹ N ka yaala nt yilime dt n yaala nmaamuj yigi nt anan n gbanjiti n maaginana a yia nt wa.

¹⁰ Vuonj nan baari dt, "Poli gbanjiti paalt tua muj, ama v kenj bie ti jigijn nuj v njan wo hagtun ta v wabaluka dianj dt yi yori."

¹¹ N yaala banuj vuosi mi summa dt jaan ka puo wudieke ti maaginana ti gbanj ma wa dt yi ti wo nt jigijn anan wudieke ti bala ti yi dt yi ti bie nt jigijn.

¹² Wusie, ti ka wonj yaala ti nagt ti gbanj a magt anan vuodiekemba dt kotuna ba gbanj nmusikpeku. Ba wo yan, dama ba naga ba gbanj a magt anan ba chanchaalt berij dt sina die.

¹³ Tunt ti kaan kuule yaa gamma jadieke ti kana ka mv dt ti kuulime, ama ti nan kuuli yaa gamma tunj dieke Nmuj dt naguna a yt ti dt ti tunj wa ma. Ti bala nt Nmuj waha yiwo twomaha a tanj.

¹⁴ Nt benne buunju mi wo wia, die ti ka gartt buunju die ti kenne anan Masia wvunaha a balt a yt.

¹⁵ Ti ka kuule anan wudiekemba vuogaast dt yine a tianj ti buunju a daga siba ti gbanj gbanj ti yine he. Ama ti yaa tama dt nt yada nan gutt pam, an nt sunji ti anj ti faast tunj Nmuj twomaha nt jigijn siba v naguna a yt ti dt ti twomma dene wo,

¹⁶ amv ti nan biagt ga tujgbanjst diekemba dt benne nt nunja wa a ga mvst Masia wvunaha mi. Ti kaan ga jigidieke vuogaan dt wone a tunj, ti ka yaala ti kuuli vuogaan twomma wia.

¹⁷ Siba dt maagina Nmuj gbanjv ma dt, "Vuodieke nuj mana dt yaalnana dt v kuuli, kuuli yaa gamma wudieke Nmuj dt yine."

¹⁸ Dama vuodieke dt birunana v gbanj ka dagt dt Nmuj nine suuli wo muj, ama ti Yomutienj dt biruna vuodieke, die daguna dt Nmuj nine suuli wo muj.

11

Yaa gamma Poli anan nmunchibisi twntwntiba wia

¹ Manj bala gaatun wabaluka, nt dii suguru anan muj.

2 N sɔŋ bie nɪ ma pam sɪba Nɪmɔŋ sɔŋ dɪ bene nɪ ma dene wo. Nɪ sɪ sɪba hɔgɔlɪa dieke dɪ kana ka sɪba dembinj manj yaala n nagi a yɪ Masia anj nɪ dɪa wɔnɔŋ ɔ nyɪna.

3 Njmaamɔŋ yallɪ mɔŋ mɔŋ nɪ wɪa dɪ vuonj nan kenj a gaanj nɪ sɪba Sitaani die dɪ gaana Evi dene wo ananj ɔ yɪan, anj nɪ kaanj bɪ dɪ Masia ananj sɔgɪyalɪan ananj wusie.

4 Dama dɪ yɪ vuogaanj dɪ kenj a mɔsɪla Yisa gaanj wɪa a yɪa nɪ, ta ka mɔsɪla Yisa dieke wɪa die tɪ wone a mɔsɪlɪ a yɪ nɪ wa, ta nɪ tuose haaligaanj dagɪn ananj wɔnɔŋ gaanj dagɪn ta a ka yɪ Nɪmɔŋ Haalɪ dieke ananj wɔnɔŋ dieke die nɪ tuone a nyɪn tɪ jigiri, die nɪn nɪ saagi a yɪ wa mɔŋ ananj sɔgɪfɪalɪn dene.

5 N ka yile dɪ vuodiekemba dɪ gaana nɪ dɪ ba yiwo Yisa tɔntɔntɪba naa, yiwo Yisa tɔntɔntɪba a tɪanj mɔŋ.

6 Dɪ nan biagi yɪ dɪ n ka biagi bala vɔnɔŋ, ama n sɪba Nɪmɔŋ wɪaha vɔnɔŋ ta sanja mana tɪ njaan yuori daga nɪ mɔŋ.

7 Die n ka tuo jaanj a nyɪn nɪ jigɪn sanja dieke die n mɔsɪlɪna Nɪmɔŋ wɔnɔŋaha a yɪ nɪ wa. Ta bɪ sɔŋn j gbanj tɪngbanj dɪ n kɔtɪ nɪ, die n yiwo bianj n yine naa wa?

8 Die n bala nɪ Nɪmɔŋ wɔbalɪkaha, die n tuose sunjɪn a nyɪna Masia dɪdɪsɪrɪ gaasɪ jigɪn anj ka sɪ sɪba n gaara ba nyinti mɔŋ, amɔ n nan biagi a sunjɪ nɪ ananj Nɪmɔŋ wɪaha.

9 Ta die n benne nɪ jigiri die n ka mugisi nɪ dɪ nɪ yɪ mɔŋ jaanj, tɪ nɪmballɪ diekemba die dɪ nyɪnna Masedonia tɪngbanj a kenj wo, die yalla jadieke nɪn mana n yaalala a kenj a yɪ mɔŋ. Die n kana ka mugisi nɪ wo, die gbanj gbanj n kaanj mugisi nɪ yaa gamma.

10 Wusie manj bala naa Masia saanj ma, dɪ vuonj wori Akaya tɪngbanj lɔga mana a baanj biagi balɪ dɪ n vaa n kuuliku gie dɪ n tuone jaanj a nyɪn ba jigɪn wɪa.

11 Dɪ ka sɪ sɪba dɪ n ka cho nɪ. Nɪmɔŋ gbanj gbanj sɪba n chone nɪ dene.

12 N nan dɪ yie naa, amɔ banj tɔntɔntɪba mi kaanj ye sienj a kuule dɪ ba gbanj ba yiwo Yisa tɔntɔntɪba sɪba tɪ gbanj tɪ tɔmma die wo.

13 Banj tɔntɔntɪba mi yiwo gigaantɪba, ta chɪba njmɔnchɪbɪsɪ ba tɔmmaha ma ta nagi ba gbanj a bɪrɪn sɪba Masia tɔntɔntɪn.

14 Ba tɔma die wo, nɪ da vaa ka yɪ nɪ mamachi, dama die gbanj Sitaani dɪ mɪa ta naga ɔ gbanj a bɪrɪma sɪba chaanɔŋ malaka.

15 Die wɪa dɪ yɪ wɔnɔŋ Sitaani tɔntɔntɪn dɪ gaama vuosi dɪ ba yiwo Nɪmɔŋ tɔntɔntɪn diekemba dɪ dagɪnana vuosi dɪ ba dɪa Nɪmɔŋ sienj, nɪ da vaa a yɪ nɪ mamachi. Nɪmɔŋ nan kenj datɪ ba tɪba sɪba ba tɔmma dɪ mɔna dene.

Pɔɔli wahala diile Masia ma wɪa

16 N bɪ balɪ nɪ mɔŋ: Vuonj daa yilime dɪ n yiwo gaamɔ, ama dɪ yɪ nɪ yile dɪ n yiwo gaamɔ, nɪ tuo mɔŋ sɪba nɪ baanj tuo gaamɔ dene wo amɔ n nan biagi a kuuli bita.

17 Wudieke n yaalala dɪ n balɪ nɪ naa ka yɪ tɪ Yɔmɔtɪenj wɔbalɪka. Manɔŋ n balɪnana n gbanj gbanj wɔbalɪka, n senj bala sɪba gaamɔ.

18 Ama vuosi pam dɪ kuulinene yaa gamma wudieke ba biagina yɪ ba yine vuota wɪa, n gbanj n nan biagi kuuli.

19 Nɪ yile dɪ nɪ yaa wa yɪan, ta die wɪa nɪ yaa wa suguru yɪa gaantɪn ananj sɔgɪfɪalɪn.

20 Nɪ vasa vuosi dɪ pɔgɪlɪna nɪ sɪba yɔnɔsɪ, ta nyɪra nɪ ta bɪ gbata nɪ. Ta daansa nɪ yɔrɪ ta bɪ fala nɪ.

21 Die ti kana ka yi ni naa wia ni yile di die ti wo haguɾuɾi yaa?

Ama du yi vuon di yaa sikimɿn ta nan biagi a kuuli, n gban n nan biagi a kuuli. N seɿ bala siba gaamu.

22 Du yi gigaantiba di wasa ba gban Hiiburu vuosi, n gban n yiwo Hiiburu vuon. Ta du yi ba wasa ba gban Izara vuosi, n gban n yiwo Izara vuon. Ta di bi yi ba yi Abarahami haagisi, n gban n yiwo ba wɔnyɿ.

23 Du yi ba wasa ba gban Masia tuntuntɿn, manɿn n tɿn ba mɿn, dama n tɿn a yi Masia pam a tɿn ba. N faasi a tɿn mɿn pam, ta die ba naga mɿn a yie dansarika ma bu wo nɔnɿ. Ta die ba tɿba mɿn anan kpaasɿn pam ta die sanɿa pam die man ye danɿa ta gbigi kun. Lele n wa bala siba gaamu.

24 Buɔ die n gban gban n vuosi die di tɿbi mɿn anan kpaasɿn nɔnɿ banisi-taa anan awayɿ.

25 Romi vuosisi dan die di nigi mɿn anan daan die jigɿn butaa, ta sanɿa kaani die n dataasi die di taa mɿn anan tana. Ta die haarisi die di nmabi a chɔɔsi ta bubi anan mɿn nyaan ma butaa, ta sanɿa kaani nmuntvasi anan yun die man bie dakɔɔɔɔɔɔ sikpen mɔgɿkɿruɿ ma.

26 Die n naana dia wa, die n bie wo mɔga daanpɔyɿ ma anan gbɿgbatɿn daanpɔyɿ ma anan n gban gban n vuosi jigɿn. Ta die bi bie daanpɔyɿ ma tɿngban gaasi vuosi jigɿn, anan tɿgkɿuma ma anan haagɿn ma anan mɔgɿkɿuma ma, anan vuodiekemba di gaanana vuosi di ba yiwo Masia didɿsɿn jigɿn.

27 N seɿ tɿn mɿn anan nɿnɿmɿna ta dii wahala, ta ka guɔra sanɿa a tɿn, ta die beri sanɿa a tɿn anan kɔn anan nyanyuule ta beri sanɿa a tɿn ta ka die nyindiike, ta wati di yige mɿn sanɿa atan ta man wo garɿn.

28 A bi guɿ, sanɿa mana di naan mugise mɿn mɿn yaa gamma Masia didɿsɿrɿba mana ma.

29 Du yi vuon yada di ka dala, n sɿn naan chɔɔsi mɿn, ta du yi ba gaan vuon v yi ban, n naan yaa wa sugichɔɔsɿn.

30 Du yi man baa n kuuli, n nan kuuli yaa gamma n wabɿna dene.

31 Ti Yɔmɔtɿn Yisa Chɔɔn Nmɿn, vuodieke di mɔna anan buɿn yaa gamma haahuu wo, wɔnɿ v siba di n bala wusie.

32 Die n yene bie Damasikusi ma wa, naan Aritasi sanɿka mi wo, die tɿka jakɔn die yaala v yigi mɿn mɿn, ta die vaa gbɿgbatɿn di gbarɿ tɿka gaamɿ sanvaha.

33 Ama die n zvalɿ die di nagɿ mɿn a yi kparɿn ma a nagɿ mɿn a daagɿ toli dieke di benne tɿngbanɿka gaamɿn ma a sɔnɿ zien tɿngban, man chigi nyɿn daa wa nuusi me.

12

Mamachi nyindiekemba Pɔɔli die di yene wia

1 N mu di n kuulime mɿn, ama ka wo nyɔari mɿn. Ama lele n wa yaala n balɿ mɿn yaa gamma wudiekemba ti Yɔmɔtɿn di yuorine a dagɿ mɿn sanɿa dieke n kana ka guɔra ta daansa wa.

2 N siba Masia didɿsɿrɿ wɔnyɿ Nmɿn die di nagɿna wa a jvalɿ arɿzanna ma gban gban bɿna ban anan anusa di tɿanna wa. N ka siba di die ka seɿ yi yaa die ka yiwo daansa, Nmɿn nyɿna ma sɿbɿna.

3 Siba n wone a bala wa, Nmɿn nyɿna ma sɿbɿna di daa wa gie die bie wo v nyɿngbanɿn ma sanɿka mi yaa die v ka jvalɿ anan v nyɿngbanɿn.

4 Die v jvalɿ a ga paradasi,* ta die v wɔn wudiekemba v kaan biagi a balɿ vuon, dama Nmɿn kaan saagɿ an v balɿ.

* 12:4 12.4 Arɿzanna saan bɿna yi paradasi.

5 Die wia n nan kuuli yaa gamma daa wa gie ma, ama n kaan kuuli yaa gamma n gban gban n ma, ntaala n wabun wia.

6 Du yi man yaala n kuuli ama n kaan di si siba gaambu, dama n nan di bala wusie; ama n kaan wanj kuuli. Manun n ka yaala vuon buru mun a tian n buru di muna die. N yaala ba daansuma n berin di sana die, ta wamma n balala dene, ta ka kwan chaan ba summa n yine vuodieke.

7 Ama die Nmun die di kana ka yaala di n kuuli yaa gamma mamachi wukpun dieke n yene wo wia, die Nmun di vaa man ye mugisin a nyun Sitaani jigin. Kanun mugisiku mi di ybagu mun siba hanjowan di naana tibi vuoke.

8 Die man jussu ti Yomutien butaa di u vbari kanun mugisiku a nyun n jigin.

9 Ama die u yinji bali mun di, "N sunnin nyuna ma nan mogisu fu kanun mugisiku mi, dama vuodieke di wone u gban gban u haguun, nan ser ye n haguun." Die wia n nan faasu kuuli yaa gamma n wabitu ma anan sugifalun, amu Masia haguun nan ken n ma.

10 Die wia n yaa wa sugifalun du yi man ken wabigi, yaa ta vuosi di bi zia mun, yaa man ken die wahala, yaa man ken bie mugisin me, yaa ta yese wia Masia wa, dama man ken wo n gban gban n haguun, sanka mi man yese Masia haguun.

Pooli бага die di benne Korinti vuosi ma dene

11 Ni vana man bala siba gaambu, dama nunun ni tunna mu ni buruma mun. Du yi man ka yi vuon, ama vuodiekemba di gaanana vuosi di ba yiwo Masia tuntunta ka tian mun jaan mana ma.

12 Die n benne ni jigiri ta tuma mamachi tunkpuma anan dagiti, ta dii suguru sanja mana wa, die dagiya mun di n yiwo Masia tuntuntu.

13 Laha Masia didusun banun ba di tian ni? Manun n kana ka piati ni di ni sunni mun wo, kanun ka vana ba tian ni? Du yi die di vaa man yi chusu, ni nagi n taali a chaa mun.

14 Butaa ma wonna man kien di n kaagi ni, ama n ka kien ta yaala jaan ni jigin, di yiwo nunun man yaala ama daa ni ligire. Daa balli yallinana nyinti a ya ba tielin, ama di yiwo ba tielibe yallinana nyinti a ya ba. Nunun ni yine n balli.

15 Die wia n yaa sugifalun di n nagi jadieka mana n yalla a yi ni hali n gban gban. N faasuna cho ni wia, die wia ni cho mun bita?

16 Di yiwo wusie di die n ka mugisi ni di ni yi mun jaan, ama ni batan nan di bala di die n gaan ni mun ta gbati ni. Laha die man gbati ni?

17 Die vuodiekemba n tunna ni jigiri, wonyi die nyiri ni mun?

18 Die n jussu wa Tatusi di u ken ni jigin, ta die vaa ti numballi wonyi di di wa a ken ni jigin. Tatusi ye a nyiri ni mun? Tunun ti wo die sunanyile. N tunnana anan sunanyile dieke wo, die gban gban sunanyile u yalli. Sie dieke n dina wa, ka gban gban u gban u di.

19 Ni yile di sanja mana di ti bala a gbata ti gban wia ma ni jigin mun? Aayi. Ti bie wo Nmun nunna ta bala wudieke Masia di yaalala. Ti numballi choti, ti yaala ti sunni ni mun an ni munni dia Nmun sieku, die wia ti bala naa.

20 N sukpaan niga ni wia di man ken ken n nan ken haari ni ta ni tarigya mun ta si siba n tunna a yaala ni bemme dene wo, ta ni dian ni nan ye ta n gban n tarigya mun ta ka si siba nunun ni tunna yaala n bemme dene wo. N sukpaan niga mun di n nan ken ye ni ta waagin, anan sugiban, anan sunyun yori yori anan hali anan tar chusun anan kwagaarin anan kalinbaani anan wati yori yori bie ni sunsun.

²¹ N sukpaan niga mun di Nmuj nan vaa n dii viivi man ken kaagi ni bibra. Di nan di su siba n kumma dama du yi ni jusu di ye ka vaa ni tumbatiti die ni wone a yie wo. Ni ye yiye diginti tumma siba daakpana anan hogokpana ta ka chiga viivi.

13

Kpatij kpaamuj

¹ N nan ken a kaagi ni n butaa ma. Du yi ni bal di vuon yiwo taah siba di maagina Nmuj gbanke sun dene wo di, "Sie daansi vuosi bale yaa bataa bal a chusti wa."

² Die n kenne ni jigiri bule wo ma die n won kpaan nunu vuodiekemba di wone a yi biabu anan ni chanchaalun mana mun. N yaala n bi kpaan ni n wone ni jigiri di, man ken yinji ken n nan datu vuodiekemba die di yine biabu tba.

³ Die nan dagi di Masia vana man bala. U ka yi wabu ni sunsun, u yaa haguun ni jigij mun.

⁴ Die u nagi wa u haguubu a dvan lugu ta vaa ba kpaasi wa dagariku ma. Lele nu, Nmuj haguun wa u bie u musi ma. Tunu vuodiekemba di laguna a bie u ma wa wo haguun siba Masia die di wone haguun dene, ama ti nan di beri Nmuj haguun wa siba Masia di benne dene wo an ni ye.

⁵ Ni daansi ni gban gban berij ta ye di ni sen yi Yisa Masia yada yaa ni ka yi wo; di yiwo talasi di ni daansi ma ni gban berij di suna dene. Ni ka siba a baari di Yisa Masia bie ni ma? U sen bie ni ma, dama du yi ta u ka bie ni ma, die nu ni ka yi u vuosi wusie.

⁶ N yaa tama di ni nan di siba a baari di manun nu n yiwo u vuon anan wusie.

⁷ Ti jussa Nmuj di ni daa ken yi ban. Ti ka jussa naa di vuosi ye di ti yiwo wusie vuosi mun; anan vuosi batan di yilene di ti ka munji a tun Masia tumaha mana yori, ama ti jussa Nmuj mun di ni tuma tunvuna,

⁸ Dama ti kaan biagi yi wun a chusti wusieke, ama ti zie wusieke kvan mun.

⁹ Du yi ti su siba wabiti ta ni haguun ti nan yaa sugifalun mun. Die wa ti Nmuj jusun yiwo di ni yi vuovuna a kpati.

¹⁰ Die wa, man maaga ni gbanke gie n wone ni jigiri amu man ken ken a tugi ni jigij, di kaan bi yi nunumina di n datu ni tun ta dagi ni n yiko. Ti Yomutien yi mun yikoke mun di n sunji ni an ni munji u sien daa n chusti ni.

¹¹ N nimbali wudieke di tialna yiwo n taan ni mun. Ni kpanji ni gban ta yi vuovuna a kpati, ta tuo n kpaanke, ta yalluma nuabalumun, ta bemme anan sugifalun anan tan. Ta Nmuj vuodieke di chone ti ta yia ti sugidbagiku nan di beri anan ni.

¹² Ni waasi tan vunun vunun.

¹³ Nmuj vuosi mana di benne giena wa waasa ni.

¹⁴ Ti Yomutien Yisa Masia sunji, anan Nmuj choti, anan Halukasika nuabalumun bemme anan ni mana.

Gbanj dieke Pɔɔli die dɪ maaguna a yɪ Galasia tɪj vuosi wɔnna

¹ Gbanjku gie nyɪj wa manɪj Pɔɔli, vuodieke dɪ yine Yisa Masia tɔntɔntɔ jigɪj. Daa vuota die yine mɪj Masia tɔntɔntɔ, daa vuota tɔnna mɪj, ama tɪ Chɔɔŋ Nɪmɪj anan Yisa Masia vuodieke die ɔ sɔgɪrɪna a nyɪj kumbu me wo die tɔnna mɪj.

² Manɪj Pɔɔli anan tɪ nɪmballɪ diekemba dɪ benne giena mana waasa Masia dɪdɪsɪrɪba dɪ benne Galasia ma.

³ Tɪ Chɔɔŋ Nɪmɪj anan tɪ Yɔmɔtɪen Yisa Masia sunjɪ nɪ ta yɪ nɪ sɔgɪfɪalɪj.

⁴ Yisa Masia yine vuodieke die dɪ saagɪna tɪ Chɔɔŋ Nɪmɪj nwan ta kpi tɪ tɔntɔmbɪatɪ wɪa, dɪ ɔ gbati tɪ a nyɪj tɪjgbanjka gie bɪan yɔŋɪsɪ ma.

⁵ Wɔnɪj Nɪmɪj nyɪna ma mɔna bɪrɪj yaa gamma haahuu. Wusie.

Wɔnɪj balɪmɪj nyɪna ma benne

⁶ Nɪ wɪa yɪ mɪj mɪj mamachi pam anan nɪ kana ka ybasɪya ta vaa Nɪmɪj vuodieke dɪ wana nɪ Masia zɔɔlɪnɪhɪgɪla wɪa wa ta ga dɪ wɔbalɪgaaku.

⁷ Vuosi batan bene a mɪa dɪ ba tarɪj Masia wɔwɪnaha ta chɔrɪma nɪ, ama wusie wɔbalɪkɪgaan bɪ wori.

⁸ Ama dɪ yɪ n gbanj gbanj yaa Nɪmɪj malaka dɪ kenj mɔsɪ wɔbalɪwɪj gaasɪ a yɪ nɪ ta a ka yɪ die tɪ mɔsɪna wudiekemba a yɪ nɪ wa, Nɪmɪj nan seŋ chɔsɪ dɪ tɪj.

⁹ Tɪ wɔŋ balɪ nɪ mɪj, ta man bɪ baan n balɪ nɪ bɪbra; dɪ yɪ vuonj dɪ mɔsɪ wɔbalɪkɪ gaasɪ a yɪ nɪ ta a bie a tɔan a nyɪj die nɪ wolinne a tuo wudiekemba ba, Nɪmɪj nan seŋ chɔsɪ wa.

¹⁰ N ka mɪa dɪ n tuo bɪrɪj a nyɪj vuota jigɪj, ama Nɪmɪj bɪrɪj man yaala, dama man tɪj bɪ yaala vuota bɪrɪj, n tɪj kaan yɪ Masia yɔmɔ.

Pɔɔli die dɪ kenne a yɪ Masia tɔntɔntɔ dene

¹¹ N nɪmballɪ, n yaala nɪ sɪmma dɪ wɔwɪna diekemba n mɔsɪnana a yɪ nɪ naa ka nyɪj wa vuota jigɪj.

¹² N ka tuohe a nyɪj wa vuota jigɪj, yaa dɪ yiwo vuonj dagɪna mɪj ama dɪ yiwo Yisa Masia gbanj gbanj yuorimehe a dagɪ mɪj.

¹³ Nɪ wɔŋ wɔŋ mɪj die n tɔsɪma dɪ sɪna die sanja dieke die n dɪna Juu vuosi janjku, die n mugise Masia dɪdɪsɪrɪj pam, ta die mɪa dɪ n chɔsɪ ba ta ka chɪgɪ ba zɔɔlɪj.

¹⁴ Tɪnɪj Juu vuosi jɪamɪj sien me, die n tɪan n chanchaalɪba pam, ta die nagɪ n sɪj mana a yɪ wo tɪ chɔɔŋkɔsɪlɪba chɔvaraha ma.

¹⁵ Ama Nɪmɪj die dɪ chɪgɪna mɪj zɔɔlɪj ta vɔarɪ mɪj ta ba ye mɪurɪ mɪj wa, dɪ wa mɪj dɪ kenj tɔmma a yɪma wa. Ta die sanj,

¹⁶ ta nagɪ ɔ Bɔa wa a dagɪ mɪj, amɔ n nan mɔsɪ wɔwɪnaha a yɪ buurigaasɪ. Sanjka mɪ die n ka ga vuonj jigɪj dɪ ɔ kpaan mɪj.

¹⁷ Die n ka bɪ ga Jerusalemi dɪ n ye vuodiekemba dɪ wolinne a yɪ Masia tɔntɔntɔba n ma wa, ama die n wolinj ga wa Arabia tɪjgbanj ma ta wa viiri kenj Damasikusi tɪj ma.

¹⁸ Die ka bɪna ataa kɔan chaaŋ die man yɪnjɪ ga Jerusalemi a ga waasi Piita, ta die bie ɔ jigɪj daraa ban anan anɔ nyɪna ma.

¹⁹ Die n ka ye Masia tɔntɔntɔba wɔnyɪ mana a gotɪ Piita ma ntaala Jemisi tɪ Yɔmɔtɪen nɪmbɔa wa.

²⁰ N̄m̄uḡ gban̄ s̄ba d̄i wudieke n̄ maaḡina yiwo wusie ta ḡm̄n̄ch̄b̄is̄ d̄i wo ka ma.

²¹ Ka k̄v̄aḡ chaan̄ die man̄ ga Siria an̄aḡ Silisia tuḡgban̄is̄ ma.

²² Saḡka mi Yisa d̄id̄us̄r̄ba die d̄i benne Judia ma wa die ka s̄ba m̄uḡ.

²³ Wudieke die ba s̄b̄na yine wudieke ba chanchaal̄ba d̄i balala d̄i, “Daa dieke die d̄i mugisinene t̄i gban̄ yaa wa wos̄uḡ dieke die v̄ yaala v̄ ch̄us̄i wa ta m̄s̄la ȳa vuosi.”

²⁴ Die w̄a ba b̄ra N̄m̄uḡ n̄ w̄a.

2

P̄oli an̄aḡ Masia t̄ont̄ont̄i ban̄ ba w̄a

¹ Ka b̄na ban̄ an̄aḡ an̄us̄a k̄v̄aḡ chaan̄ die man̄uḡ an̄aḡ Banabasi die d̄i ȳiḡi ga Jerusalemi, ta die naḡi Tatusi a ḡot̄i.

² Die n̄ gaya m̄uḡ dama N̄m̄uḡ die yuorine a daḡi m̄uḡ d̄i n̄ gamma. Mi die man̄ laḡis̄ ba n̄uḡand̄us̄r̄ba nȳuna ma, a bal̄ ba n̄ m̄s̄l̄na w̄s̄uḡnaha dene a ȳa vuodiekemba d̄i kana ka ȳi Juu vuosi. Die n̄ ka yaala t̄uḡ dieke n̄ t̄onna an̄aḡ t̄uḡ dieke d̄i t̄al̄na keḡ ȳi ȳot̄i.

³ N̄ chanchaan̄ Tatusi die yiwo Giriiki vuon̄ ama vuon̄ die ka mugisi wo d̄i v̄ gobi v̄ kol̄i.

⁴ Ama vuodiekemba d̄i ch̄b̄unana ḡm̄n̄ch̄b̄is̄ d̄i ba gban̄ ba yiwo Masia d̄id̄us̄r̄ba nuḡ, t̄uḡ yaala Tatusi yime die. Ban̄uḡ vuosi mi die l̄ob̄ur̄i a bie wo t̄i s̄uḡ, d̄i ba ye t̄i s̄na t̄i gban̄ dene t̄i taas̄na an̄aḡ Yisa Masia wa. Ba yaala t̄i yiwo Mosisi m̄raha ȳot̄is̄.

⁵ Ama die t̄i yaala t̄i p̄oḡl̄i w̄s̄uḡnaha an̄aḡ ka wusie sien̄ a ȳi n̄ w̄a, die t̄i ka saaḡi a ȳi ba bita gban̄.

⁶ Ama vuodiekemba nuḡ ba was̄na ba nȳuḡkoraha nuḡ (ba yiwo vuokp̄uma yaa ba ka ȳi, d̄i ka ȳi talas̄ n̄ jiḡiḡ, dama N̄m̄uḡ ka daansa vuosi nine ta die sar̄ya); ban̄uḡ vuodiekemba ba was̄nana vuokp̄umaha die ka ȳi m̄uḡ daḡhaah̄uḡ.

⁷ Ama die ba yeye m̄uḡ d̄i N̄m̄uḡ v̄bar̄na m̄uḡ d̄i n̄ m̄s̄l̄ma w̄s̄uḡnaha a ȳma vuodiekemba d̄i kana ka ȳi Juu vuosisi, s̄ba v̄ v̄bar̄na Piita d̄i v̄ m̄s̄l̄ma w̄s̄uḡnaha a ȳma Juu vuosisi.

⁸ Dama N̄m̄uḡ haḡur̄uḡ w̄a, Piita die d̄i ȳi t̄ont̄ont̄i a ȳi Juu vuosisi dene, die gban̄ gban̄ man̄ ȳi t̄ont̄ont̄i a ȳi vuodiekemba d̄i kana ka ȳi Juu vuosisi.

⁹ Jemisi an̄aḡ Piita an̄aḡ J̄oḡn̄, vuodiekemba ba was̄nana n̄uḡand̄us̄r̄ba wa, ama ba gban̄ die s̄ba a baari N̄m̄uḡ ȳina m̄uḡ t̄uḡmaha gie d̄i n̄ t̄uḡ, die w̄a man̄uḡ an̄aḡ Banabasi an̄aḡ ban̄uḡ die d̄i waas̄i tan̄ ta ȳigi tan̄ nuusi me, naa die bala ka daḡi d̄i t̄i yaa n̄v̄abal̄m̄uḡ an̄aḡ tan̄. Die t̄i mana d̄i saaḡi d̄i man̄uḡ an̄aḡ Banabasi m̄s̄l̄ma w̄s̄uḡnaha a ȳma vuodiekemba d̄i kana ka ȳi Juu vuosi, ta ban̄uḡ ba m̄s̄l̄ma a ȳma Juu vuosisi.

¹⁰ Wudieke nȳuna ma ba bala t̄i yime yiwo naa, d̄i t̄i t̄uns̄ma z̄oḡl̄nt̄ielibe d̄i benne ba chaak̄ w̄a. Kan̄uḡ w̄ur̄i mi sen̄ yiwo wudieke die n̄ yaala n̄ ȳi.

P̄oli die d̄i gal̄nna Piita dene

¹¹ Die Piita d̄i kenne Antiyoku ma wa, die n̄ bal̄i yuori wo v̄ nine me, dama die v̄ ka ȳi wudieke d̄i m̄na.

¹² Dama Jemisi die t̄uḡ wa Juu vuosi batan̄ Antiyoku t̄uḡ ma, die ba yene ka keḡ wo, Piita an̄aḡ vuodiekemba d̄i kana ka ȳi Juu vuosisi die laḡisa die m̄uḡ, ama die ba kenne wo, v̄ ka b̄i saaḡi d̄i v̄ d̄ii an̄aḡ ba, dama die v̄ ch̄iga vuodiekemba d̄i yine kola gobin̄ yada wa m̄uḡ.

¹³ Die wia, Juu vuosisi diekemba die di benne anan ba wa dan di piili a chiga nmaamun, ta di Piita di yine wudieke, ta Banabasi gban die di taari a di ba.

¹⁴ Die n yene di ba ka munni di wovunaha sieku wo, die man bal a yi Piita ba mana nine me di, "Fonun yiwo Juu vuon, ama fu berin di su siba vuodieke di kana ka yi Juu vuon, ta bia fu mugise vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi di ba bemme siba Juu vuosisi?"

Vuosi nan ye gbatitaanun yada wia

¹⁵ Tun ba muni ti mun ta ti yi Juu vuosi ta ka su siba vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi ta Juu vuosi di wasa tuntumbiati tielibe wo.

¹⁶ Ama ti siba a baari sie vuon yi Yisa Masia yada, die nan yi an Nmun vaa u yi vuovun u jigin, daa ti yinene wudieke Mosisi miraha di dagina ti di ti yime wo; die wia, ti gban yiwo Yisa Masia yada di Nmun vaa an ti yiwo vuovuna u jigin, yadaka wia, ama daa ti yinene miraha di dagina wudieke. Dama Nmun kaan vaa an vuon yi vuovun u jigin u yinene wudieke miraha di dagina wa wia.

¹⁷ Du yi ti ma anan nunnuma dene di Nmun vaa an ti yi vuovuna u jigin Masia wia, ama ta Juu vuosi di bala di ti yiwo vuobiati siba vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi naa, naa dagiya mun di Masia vana ti yi tuntumbiati tielin? Aayi di ka daga dene.

¹⁸ N nan di yie ban du yi man bi saagi di vuon nan yi vuovun Nmun jigin du yi u di Mosisi miraha, ta chusa wudieke die n wolinne a daga wa.

¹⁹ Ama yaa gamma miraha wia nun, ka su siba n kpiye ka jigin mun, di n yalluna miivoli Nmun jigin.

²⁰ Ka su siba die ba lagun a kpaasi mun mun anan Masia dagariku ma man kpi, ama Masia bie n ma man yaa miivoli. Ta lele, miivoli dieke n yallina ta bie n nyungbanun ma naa, n yiwo Nmun Bua yada mun, die wia man beri; wonun u chone mun ta die zie n nan ma a kpi.

²¹ N kaan zeti Nmun zoolunchilaha. Du yi Nmun di nan vaa vuon yi vuovun u jigin u dina miraha wia, die nun Masia kumbu wo chian.

3

Yada yine nunnuma

¹ Nunun Galasia vuosi, ni yiwo gaatun. Nunun vuodiekemba die munnuma siba Yisa Masia dagariku ma kun wia vunun vunun, munna kenne a choonun ni?

² Ni bal mun wuni gie: die ni dina miraha wia die ni tuo Nmun Halikasika yaa die ni wonna wovunaha ta yi yada wa wia?

³ Laha ni yi gaatun dene! Die ni piili a dia Masia anan Nmun Halikasika haginun; bia wia ni wa yaala ni kpati anan ni gban gban ni haginun?

⁴ Wahala diekemba ni dinene yaa gamma wovunaha gie yiwo yori? Ni yaala ni vigi taan mun?

⁵ N yaala n bi piasu ni mun, Nmun yi ni wa u Halikasika ta tuma mamachi wia ni jigin ni miraha dunun wia yaa ni wonna wovunaha ta yi he yada wa wia?

⁶ Ni tunsama Abarahami wia, di maagya Nmun gbanku ma di, "Abarahami die yiwo Nmun yada, u yadaka wia wonun Nmun di vaa u yi vuovun u jigin."

⁷ Die wia ni mu ni summa di vuodiekemba di yine Nmun yada senne yi Abarahami haagisi.

8 N̄m̄uŋ gbaŋku die d̄i bala wudieke wo dagiya d̄i w̄on̄uŋ N̄m̄uŋ nan daans̄i baar̄i d̄i vuodiekemba d̄i kana ka yi Juu vuosi gbaŋ yiwo vuov̄uŋna v̄ jiḡin ba yine wa yada w̄ia. Die w̄ia die v̄ wolinne a bal̄i a ȳi Abarahami w̄ov̄unaha d̄i: “N nan daagi fu ma a yi alibarika a ȳi buurin̄ mana ma.”

9 Naa dagiya d̄i vuodieke n̄uŋ mana d̄i yalla yada nan gut̄i ye alibarika dieke N̄m̄uŋ d̄i naḡina a ȳi Abarahami wa v̄ yine wo yada wa.

10 Vuodiekemba d̄i naḡina ba s̄on̄anyile mana a yi m̄iraha ma ta yile d̄i ka nan gbat̄i ba a taan̄ wa, N̄m̄uŋ kaati bie ba ma. Dama d̄i maaḡiya N̄m̄uŋ gbaŋku ma d̄i, “Vuodieke n̄uŋ mana d̄i kana ka d̄ia wudiekemba mana d̄i maaḡina Mosisi m̄iraha gbaŋku ma wa, N̄m̄uŋ kaati bie ba ma.”

11 Naa m̄un̄n̄uŋna a daḡi d̄i daa m̄iraha d̄us̄uŋ vas̄inana vuon̄ d̄i yie vuov̄uŋ N̄m̄uŋ jiḡin, dama d̄i maaḡiya N̄m̄uŋ gbaŋku s̄on̄ d̄i, “Vuodieke n̄uŋ mana d̄i yine N̄m̄uŋ yada ta N̄m̄uŋ d̄i vaa vuoke mi d̄i yi vuov̄uŋ v̄ jiḡin v̄ yada w̄ia, v̄ nan d̄i yall̄i miivoli wusie.”

12 M̄iraha d̄us̄uŋ an̄an̄ yada yiile ka m̄v̄ tan̄, dama d̄i maaḡiya N̄m̄uŋ gbaŋku ma d̄i, “D̄u yi fu yaala miivoli yaa gamma fu m̄iraha d̄us̄uŋ w̄ia, die n̄uŋ d̄i m̄v̄ fu d̄ia m̄iraha mana mana.”

13 Die t̄i bie wo N̄m̄uŋ kaati ma, dama die t̄i ka m̄un̄n̄uŋna d̄i m̄iraha, ama Masia gbaŋ gbaŋ die tuo t̄i kuŋ a kpi, ta bie wo kaatika ma ta v̄var̄i t̄i a n̄ȳuŋ ka ma, dama d̄i maaḡiya N̄m̄uŋ gbaŋku ma d̄i, “Vuodieke n̄uŋ mana ba taan̄ wa guuŋ N̄m̄uŋ kaati bie v̄ ma.”

14 N̄m̄uŋ die yaala v̄ daagi Yisa Masia ma ta vaa vuodiekemba d̄i kana ka yi Juu vuosisi d̄ian̄ ye w̄ov̄uŋ dieke N̄m̄uŋ d̄i ȳina Abarahami n̄van̄ d̄i v̄ nan yi wa; d̄i t̄i yi yada, ta tuo Halikasika dieke N̄m̄uŋ die ȳina n̄van̄ d̄i v̄ nan yi t̄i wa.

M̄iraha an̄an̄ n̄var̄i w̄ia

15 N̄ n̄umball̄i, n̄i vaa n̄ naḡi vuota an̄an̄ v̄ chanchaah̄uŋ ber̄in̄ a maḡis̄i an̄ n̄i m̄un̄n̄i s̄umma wudieke n̄ balala ch̄ian̄: d̄u yi vuosi bale d̄i saagi d̄i ba yi w̄uŋ, ta maagi ba saara, ba w̄onȳt̄i kaan̄ biagi a zeti yaa a ch̄v̄s̄i san̄ku hal̄i bita gbaŋ.

16 N̄m̄uŋ die d̄i ȳina Abarahami an̄an̄ v̄ haaguŋ v̄ n̄var̄i, die v̄ ka baar̄i d̄i, “Fu haaḡis̄i”, ama die v̄ baar̄i d̄i, “Fu haaguŋ” vuobal̄m̄uŋ, vuodieke d̄i yine Masia wa.

17 Wudieke n̄ balala wa yiwo naa, N̄m̄uŋ die zien̄ wo n̄van̄ an̄an̄ Abarahami ta die baar̄i d̄i v̄ nan yi wudieke v̄ ȳina n̄van̄ d̄i v̄ nan yiwo; ta m̄ur̄i dieke d̄i kenne ka kuŋan̄ chaan̄ b̄ina k̄ob̄is̄i-n̄usa an̄an̄ ban̄is̄i-taa wa kaan̄ biagi a ch̄v̄s̄i wudieke N̄m̄uŋ d̄i ziene n̄var̄i ta yi n̄van̄ d̄i v̄ nan yiwo.

18 Dama d̄u yi Mosisi m̄iraha d̄us̄uŋ w̄ia N̄m̄uŋ d̄i yi vuosi v̄ piini, die n̄uŋ d̄i daḡiya d̄i v̄ t̄uŋ kaan̄ yi vuon̄ v̄ piini v̄ n̄var̄i w̄ia; ama v̄ n̄var̄i w̄ia die v̄ yi Abarahami v̄ piinike.

19 Ta bia w̄ia N̄m̄uŋ die d̄i yi ba m̄iraha? Tuntumb̄iat̄i w̄ia N̄m̄uŋ die d̄i yi vuota m̄iraha a gut̄i v̄ n̄var̄i ma, ta die yaala m̄iraha p̄oḡl̄i ba dee a ga t̄oḡi san̄n̄a dieke Abarahami haaguŋ vuodieke w̄on̄uŋ N̄m̄uŋ die d̄i yi n̄van̄ a yi wa d̄i v̄ nan ken̄ wo ken̄. Malakasi die naḡina m̄iraha a yi vuota nuusi me ta Mosisi die d̄i yi ka naaz̄va.

20 Ama N̄m̄uŋ gbaŋ gbaŋ die ȳina Abarahami n̄var̄i, daa naaz̄va die ȳina wa.

M̄iraha t̄ov̄ma

21 Naa daḡiya d̄i m̄iraha waga m̄uŋ an̄an̄ N̄m̄uŋ n̄va? Aaȳi, d̄i ka daga dene; ama d̄u yi N̄m̄uŋ die d̄i yi m̄ur̄i dieke d̄i baan̄ biagi a yi vuota miivoli, v̄ t̄uŋ nan baar̄i d̄i vuosi yiwo vuov̄uŋna v̄ jiḡin m̄iraha d̄us̄uŋ w̄ia.

22 Dı maagıya Nmuı gbanıu ma dı vuonı mana dıuıaka gie me bie wo bıanı dansarıka ma muı, ama sie dieke nyıuna ma vuonı dı baanı daagı a tuo Nmuı nıarı yiwo v yi Yısa Masia yada.

23 Mıraha die dı pıgılı tı sıba tı bie wo dansarıka ma a ga tıgı sanıa dieke Nmuı dı yuorı yada yiile wıa a dagı tı.

24 Die wıa, mıraha die sıu sıba tı Yımuıtıenı ta die pıgılı tı dee a ga tıgı sanıa dieke Masia die dı kenne kenı, dı tı yi wo yada anı Nmuı vaa tı yi vuovıuna v jıgıı.

25 Ama lele nuı tı yi Masia yada muı; die wıa mıraha ka bı yi tı Yımuıtıenı.

26 Nı yıne Masia yada wa vana nı mana dı bıruı Nmuı ballı.

27 Nıruı vuodiekemba die ba sına nı Nmuı nıyaabu Masia saanı ma wa, nuıruı nı tuone v gbanı gbanı berıı.

28 Die wıa, puole bı worı vuodiekemba dı yıne Juu vuosi ananı vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosi mı, ka bı worı vuodiekemba dı yıne yıruı ananı vuodiekemba dı sına ba gbanı ma, ka bı worı hıonı ananı dembısuı sunıuı, nı benne Yısa Masia jıgıı naa wıa yıne nı mana vuobalımuı.

29 Dıı yi nı yi Masia sıtı, die nuı nı yiwo Abarahamı haagıı, ta nı nanı kenı tuo pıını dieke Nmuı die dı yına wa nuıanı dı v nanı yı wa wa.

4

1 N bı bala nı muı dı buadembinı dieke dı bala v kenı dıı v hıonı faarı wa, sanıa dieke v yene yi buanyaalıı ba nıaanı pıgılı wa muı sıba yımuı.

2 Sanıa dieke v yene yi buanyaalıka, vuosi batanı nıaanı wube wo ta daansa v nyıntı dee a ga tıgı sanıa dieke v hıonı wa dı zıene wo.

3 Die gbanı gbanı dı sıu ananı tı, sanıa dieke tı kana ka sıba Masia wa, die tı sıu sıba buanyaalıı, ta dıuıaka gie haalıı hagıruı die pıgılına tı.

4 Ama sanıa die Nmuı dı zıene dı kenne tıgı, Nmuı die tuı wa v gbanı gbanı v buadembinı tuıgbanıka gie me, ta hııgı dı muıruı wa, ta v bie Juu vuosi mıraha ma,

5 dı v gbadı vuodiekemba dı benne mıraha hagıruı ma, amı tı bıruı Nmuı ballı wıseı.

6 Tı yıne v ballı wıa v tuı v buadembike Halıkasıka v bie tı sıgıtı ma anı tı wasa wa dı "N Chıa."

7 Die wıa, ka bı yi yımuı, ama yiwo Nmuı bua, fı yıne v bua wa wıa v nanı yı fıı jadıeke mana v yalıına a yıa v ballı.

Pıolı baga die dı benne Galasia vuosi ma dene

8 Sanıa dieke dı tuanna wa die nı ka sıba Nmuı, sanıa mı die nı yiwo yıruı a yıı jadıeke dı senne ka yı Nabıdıe Nmuı.

9 Ama lele nuı, nı wa sıba Nmuı yaa nı vaa n bıalı dı Nmuı sıba nı muı, dı wa yıwo lalıa nı bı yaala nı yıruı a dı dıuıaka gie haalıı wabıtı dı pıgılına tuıgbanıka gie? Bıa yıne nı bı yaala nı bıruı ba yıruıı?

10 Nı faasına vaa nı baga dı bie wo daraa atanı ananı yıruı atanı ananı sanıa atanı ananı bına atanı ma pam,

11 ta die dı yi nımaamuı dı yıgı muı yaa gamma nı ma dı wıdıeke mana n yıne a yı nı wa yıwo yıruı.

12 N nımbalıı, nı jıusa nı, nı sımma sıba manıı, dama n gbanı n sıu sıba nuıruı muı. Nı ka yı wıruı a hıısuı muı.

13 Nı tuınsı sanıa dieke n wolınne a muısuı wıruınaaha a yı nı wa; die n yıagına wıa manı ye sıenı a wolını muısuı wıruınaaha a yı nı wa.

14 Ama anjan n yuagubu die di faasina a yi mugisin a yi ni mana yori, die ni ka daansu muju yori ta zeti muju, ama ta die tuo muju siba ni tunna baa ni tuo Nmuju malaka dene, ta bi tuo muju siba ni tunna baa ni tuo Yisa Masia dene wo.

15 Ta die ni suguti die di fiaki pam, bia wana yi? N nan biagi a balu di sanjka mi die ni tuju nan biagi a vuari ni nine a yi muju ni tuju nan yi die.

16 Lele n wa yiwo ni dataan die n bala ni wusieke wia?

17 Vuosi mi mia muju anjan nujujuna amu ni nan yijiji a di ba, ama ba wo sunanyile vuna. Wudieke ba yaalunana yiwo di ba puo man anjan ni amu ni nan yi nujujuna a di ba.

18 Di vuna muju di fu dia vuon anjan nujujuna du yi wudieke u daginana wa di vuna. Ni yime naa sanja mana daa man ken bie ni jigij nyuna ma.

19 N balli choti, di bi yuagi muju bibra ni wia siba hogu di naana baa u muri ta di yuagi wa dene wo. N nan di bie kanu yuagubu ma a ga tugti sanja dieke ni berin di baan masi Masia berin.

20 Di tunu nan yi muju nansu pam man tuju bie ni jigij lele gie, amu n nan biagi tarigi n balu anjan ni dama di mugisi muju muju pam ni wia.

Sara anjan Haga mugisu wia

21 Nunu vuodiekemba di yaala miraha pogulu ni wa, ni ka wun wudieke miraha di dagina wa?

22 Di maagya muju di Abarahami die yaa wa ballidembisi bale; ta wonyi nuju di yi yomu ta wonyi wa dian nuju di ka yi yomu.

23 Yomu wa die muri u bua dembike siba ba naana a muri vuota dene wo, ama hogu dieke di kana ka yi yomu wa die di muri u bua dembike siba Nmuju die di yina nuan dene wo.

24 Hugu ba bale wo gie mana zie wo Nmuju nuazielikin ale wo nagisi ma muju. Yomu wa saan die yiwo Haga, ta u die zie nu dieke Nmuju die di yina Sayina Kunkogiri me wo ta die muri u bua u yonisi ma wa.

25 Haga zie a yi wa Sayina Kunkogiri di benne Arabia tujujan ma wa, ta su siba tugkruka gie Jerusalemi wo, ta wunu anjan u balli yiwo yonisi.

26 Ta arizanna Jerusalemi di si-u-gban, wunu u yine ti nuju.

27 Dama di maagya Nmuju gbanju suju di;

“Funu hoguuru, yallima sugifalu!”

Funu vuodieke di yene ka siba maaru yuagu di sina dene, chiama sugifalu yla

Dama hogu dieke ba zetine wo nan ken yaa balli pam
a tuju hogu dieke di benne anjan u churu wa.”

28 To, n numballi, nuju ni wana yi Nmuju nuan balli, siba Aziki die di yine dene wo.

29 Die sanjka mi die bua dieke ba muruna wa siba ba muruna vuota dene wo die di mugise vuodieke ba muruna wa anjan Nmuju Halikasika haguubu, die di su lele gban.

30 Ama lala ba maagi Nmuju gbanju suju? Di maagya muju di, “Yagu hogu yomu wa anjan u buadembike a taan, dama hogu yomu buadembike kaan guti dii u chon wa faari anjan hogu dieke di kana ka yi yomu wa bua wa.”

31 Die wia n numballi, tunu ti ka yi hogu yomu wa balli, ama ti yiwo hogu dieke di kana ka yi yomu wa balli.

5

1 Yisa Masia wɔŋ gbati ti a taan mun, ta ti beri ti duŋŋɔ. Die wia, ni zie ken ken ta da vaa jaan ɔɔɔ ni bɔbra an ni birin ka yɔŋɔsi bɔbra.

2 Ni wɔmma, manun Pɔɔli balala ni naa, di du yi ni saagi a di kola gobin miraha, die nunun di dagiya di Masia wo nyuaru a yi ni.

3 N bi bala ni bɔbra, vuodieke di dina kola gobin miraha, di yiwo talasi di u dia miraha mana mana.

4 Nunun vuodiekemba di kpanŋnana ni gban di Nmun vaa ni yi vuovuna u jigin miraha dusun wia, ni wɔŋ puo wo ni gban a nyun Masia ma, ta bi vuari ni gban a nyun Nmun ɔɔɔɔɔɔɔɔ ma.

5 Tunun nun Nmun Halikasika yi ti wa tama di Nmun nan vaa ti yi vuovuna u jigin ti yine Masia yada wa wia.

6 Dama du yi ti taasi anan Yisa Masia, ti gobi ti kola yaa ti ka gobiye, di ka yi talasi. Du yi ti yi Masia yada ta ka vaa ti cho tan, kanun ka yine nununa.

7 Die ni kpanna ni gban mun, munia wana yi ta ni zeti wusieke? Laha u tien di halun ni?

8 Da Nmun vuodieke di wana ni wa tunna dene.

9 Siba ba bala di, "Dabɔti bita vasunana paanu zɔŋ mana di yire."

10 Ama n ye yaa tama ni ma. Ti taasina anan ti Yɔmɔtien wo vaa man yaa wa tama di ni kaan daagi sie gaan, ta bi yaa tama di vuon nunun mana di mugisinene ni wo, Nmun nan datu u tibun.

11 N nɔballi, du yi man ye muɔla di vuosi gobi ba kola gban, bita wia ba mugise mun? Du yi wusie di n muɔla kola gobin wia, die nun n muɔliku yaa gamma dagariku ma dene wo, kaan di yaa mugisin ken.

12 Di tun nan yi mun nansun du yi vuodiekemba di chorunnana ni wa jaa ba gban guti kola gobin me.

13 N nɔballi, nunun nun Nmun wana ni mun di ni bemme ni duŋŋɔ, ama ni daa vaa ni duŋŋɔ beriku gie vaa ni nyunghanun lola nyannuna ni. Ama ni nagi choti a sunjime tan.

14 Dama miraha mana kali wa murɔbalimun ma di, "Chome fu chanchaan siba fu chone fu gban dene."

15 Ama du yi ni yie tan danŋa ta chɔɔsa tan siba haagun nyunbiati, die nun di simma di ni nan chɔɔsi tan.

Nmun Halikasika anan vuota berin wia

16 N bala ni mun, di ni vaa Halikasika pɔgɔli ni, ta da vaa ni lola vaa ni yine vuota choti.

17 Dama vuota nyunghanun choti anan Nmun Halikasika choti ka dia tan. Halikasika anan vuota nyunghanun yiwo dataasi, ta naa dagiya di ni kaan biagi yi wudieke ni yaalala.

18 Du yi Halikasika di daguna ni sien, die nun ni bi wo miraha sun.

19 Wudieke vuota nyunghanun di yinene yiwo daakpana anan hogɔkpana tuma, anan diginti tuma yiri yiri, anan lolubiati,

20 anan bugile jamun anan yun. Vuosi biruma dataasi anan tan ta waga, ta yaa sugubian anan tan ta ja sinyurun anan tan, anan halubian, ta puo ta luge tan,

21 ta bi yaa sugubian, ta nyuo daan a buge, ta yie wia yori yori, ta yie wudiekemba di niasina naa a guti. N kpaama ni mun siba n wone a kpaan ni dene wo, di vuodiekemba di yinene waha gie wo kaan wɔŋ juu Nmun naari ma.

22 Ama Nmun Halikasika vasa vuon di yaa choti anan sugftalun anan sugidubagin anan suguru, anan burichini ta tuma vunun, ta yi wusietien,

²³ ta sʊŋ ʊ gban tɔŋgban, ta biagi yige ʊ gban. Mura wori a bala di vuon da yie naa.

²⁴ Ta vuodiekemba di yine Yisa Masia suti wa nuŋ wɔŋ kɔɔ ba vuota berin anan ka lɔlɔbiati mana muŋ.

²⁵ Halikasika yi ti wa miivoli ta ti mu ti dia wa.

²⁶ Di ka mu di ti yalluma kalinbaani yaa a yime vuosi juuma sunyuruŋ, yaa a yaa wa sugiban anan tan.

6

Chime tan chiidonsa wia

¹ N nɔmball, du yi ni wɔnyɔ di yi ban, nuŋ vuodiekemba di bemme anan Nmuŋ Halikasika mu ni sunŋi wo sɔmm an ʊ yinŋi sieku me. Ama ni summa amɔ ni gban ni kaan juu kanuŋ biabu mi.

² Ni sunŋime a chime tan chiidonsa, ni yie naa ni nan di di Masia murika.

³ Du yi vuon di yile di ʊ yiwo vuon ama ta ka yi vuon die nuŋ ʊ gaama ʊ gban.

⁴ Di vuna di vuon mana magɔs ʊ gban gban ʊ berin, ta ʊ wa yalluma sugifalɔŋ yaa gamma ʊ tɔnvuna ma, ta daa nagɔ ʊ gban a magɔsuma anan vuogaan tɔuma.

⁵ Dama di yiwo talas di vuon mana chii ʊ gban gban chiiti.

⁶ Vuodieke ba daguna wa Yisa Masia wɔvunaha mu ʊ tɔ nyunvuna mana ʊ yall anan ʊ didaguru.

⁷ Ni da gaama ni gban; vuon kaan biagi gaan Nmuŋ; vuota gobe jadieke ʊ buruna wa muŋ.

⁸ Vuodieke di buruna di ʊ fiati ʊ nyuŋgbanuŋ choti, ʊ nan keŋ gobi kuŋ ʊ nyuŋgbanuŋ lɔlɔbiati ma wia; ama vuodieke nuŋ di buruna di ʊ fiati Nmuŋ Halikasika, nan keŋ gobi miivoli dieke di wone kpati Nmuŋ Halikasika wia.

⁹ Die wia, ni daa vaa ti gbalɔŋ anan vunuŋ yiile, dama du yi ti ka vaa vunuŋ yiile, ti nan keŋ ye ka nyɔari sanŋa dieke di muna.

¹⁰ Die wia, du yi ti ye sien, ti yime wudieke di vuna a yuma vuon mana; a tan a mana ti yime a yuma vuodiekemba di yine ti nɔmball ti mana di yine Yisa Masia yadaka wia.

Kpatuŋ kpaamuŋ anan waasiŋ

¹¹ Lele, ni ye n maagna anan maagikpuma dene anan n gban gban n nuuŋ.

¹² Vuodiekemba di yaala ba vaa juu vuosi suŋ fiati wa, banuŋ ba mugisine ni di ni gobi ni kola, amɔ juu vuosisi kaan mugisi be Masia dagariku ma wia.

¹³ Vuodiekemba di gobinene ba kolaha gban ka dia Mosisi muraha, ama ba yaala ni gobi wo ni kola amɔ ba nan biagi kuuli ni kolaha gobin wia.

¹⁴ Manuŋ nuŋ n nan kuuli yaa gamma ti Yomɔtien Yisa Masia dagariku ma nyuna ma, dama ʊ dagariku wia man kɔɔ tɔŋgbanŋa gie wia n nyuŋgbanuŋ ma, ta tɔŋgbanŋa gie wia di bi wo haguŋ n nyuŋgbanuŋ ma.

¹⁵ Puole wori yaa gamma vuodieke di gobine ʊ kolɔ anan vuodieke di kana ka gobi ʊ kolɔ. Wudieke di yine nuŋnuŋma yine berihaali dieke Nmuŋ di yi ti wa muŋ.

¹⁶ Sugifalɔŋ anan zɔɔlɔnɔŋgala bemme vuodiekemba die dina dagiku gie ma, banuŋ ba yine Nmuŋ vuosi.

¹⁷ Ka kpatɔŋ, nɪ sɪmma dɪ vuonɔŋ bɪ yɪ mɪŋ wumugisikinɔŋ, dama n wɔŋ yaa wa kɔjagɪlagɪsɪ a dagɪ dɪ n yɪwo Yisa Masia yɔmɔ.

¹⁸ N nɪmballɪ, tɪ Yɔmɔtɪɛŋ Yisa Masia sunɔŋ nɪ mana. Wusie.

Gban dieke Pɔɔli dɪ maagina a yɪ Efesusi tɪj vuosi wɔnna

1 Manɪj Pɔɔli vuodieke Nɪmɪj dɪ vɔarɪna dɪ n yɪ Yisa Masia tɔntɔntɔ maaginana gbanƙɔ gie a yɪa nɪnɪj Yisa Masia dɪdɪusɪrɪ diekemba dɪ yɪne wo yada ta bie Efesusi tɪj ma.

2 Tɪ Chɔɔj Nabidie Nɪmɪj ananj tɪ Yɔmɔtɪen Yisa Masia sunjɪ nɪ ta yɪ nɪ sɔgɪtalɪj.

Nɪmɪj Halikasika dɪ sunjinene tɪ Yisa Masia wɪa dene

3 Nɪ vaa tɪ waasɪ Nɪmɪj, vuodieke dɪ yɪne tɪ Yɔmɔtɪen Yisa Masia Chɔɔj wa, dama tɪ benne Yisa Masia ma wɪa ta wɔnɪj Nɪmɪj dɪ yɪ tɪ v Halikasika piini diekemba mana dɪ benne arɪzanna ma.

4 Nɪmɪj die wɔj wolin a vɔarɪ tɪ mɪj Yisa Masia ma dɪ tɪ yɪ v sɪtɪ ta wa ken naan tɪngbanƙa gie, amɔ tɪ nan dɪ bie kasɪ ta wo bɪan v nɪnɪja.

5 V cho tɪ wɪa, die wɪa v sanƙɔ ma, die v yile dɪ Yisa Masia ma v nan vaa tɪ bɪrɪj v ballɪ.

6 Nɪ vaa tɪ bɪrɪ Nɪmɪj dama v zɔɔlɪnchɪgɪla dɪ faasɪna a dala wɪa, ta v chɪgɪ tɪ zɔɔlɪj v Bɔadembike choti wo me.

7 Dama Nɪmɪj nagɪ wa tɪ wɔbɪatɪ a chaa tɪ ta tɪ bie tɪ dɪnɪjɔ v Bɔadembike choti wo zɪmbɔ wɪa. Ye, Nɪmɪj zɔɔlɪnchɪgɪla die dɪ benne tɪ ma dene ta wo magɪsɪj.

8 Nɪmɪj vuodieke dɪ yalla yɪanj ananj sɪbɪj pam wa, ta tɔj sɪba v yiline dene

9 ta yuori dagɪ tɪ wɔlɔbɪrɪkɪj wudiekemba die v ziene dɪ v nan ken yɪ Masia ma wa.

10 Sanƙa mi dɪ ken tɔgɪ, v nan yɪ v sanƙɔ a kpatɪ ta lagɪsɪ jadieke v naanna mana ta a bie nɪmɪsɪkpen ananj tɪngbanƙa gie me mana ta vaa Masia yɪ a sɪkpenɪj.

11 Nɪmɪj njan yie wo wudieke v sanna mɪj, die wɪa v vaa Yisa Masia dɪ vɔarɪ tɪ.

12 Die wɪa nɪ vaa tɪnɪj vuodiekemba dɪ wolinne a yaa tama Masia ma wa bɪrɪma Nɪmɪj ta kɔtɪma v saanj nɪmɪsɪkpenj.

13 Die nɪ gban dɪ ken bɪrɪj Nɪmɪj vuosi die nɪ wɔnna wɔvɪj diekemba dɪ yalla gbatɪaanɪj wa. Die nɪ yɪne Masia yada wa wɪa Nɪmɪj die dɪ nagɪ v Halikasika dieke dɪ yɪne v chaanɪj magɪlɪj a yɪ nɪ sɪba v yɪna nɔanj dɪ v nan yɪ wa.

14 Nɪmɪj yɪ tɪ wa Halikasika dɪ v yɪ siara dɪ tɪ nan ken ye jadieke wɔnɪj Nɪmɪj dɪ yɪna nɔanj dɪ v nan yɪ v vuosisi, ta bɪ dagɪ dɪ v nan sen yɪ vuosi gbatɪaanɪj ananj wusie. Nɪ vaa tɪ bɪrɪma wa ta kɔtɪma v saanj.

Pɔɔli Nɪmɪj jɔsɪj wɪa

15 Die wɪa, a nɪnj daa dieke n wɔnna dɪ nɪ yɪ tɪ Yɔmɔtɪen Yisa Masia yada ananj nɪ chone Nɪmɪj vuosi dene wo a ken tɔgɪ jinne wo,

16 n ka vaa Nɪmɪj waasɪj nɪ wɪa. N njan tɪnsa nɪ wɪa n Nɪmɪj jɔsɪj ma

17 ta jɔsa tɪ Chɔɔj Nɪmɪj, vuodieke dɪ yɪne hagɪrɪtɪen ta bɪ yɪ tɪ Yɔmɔtɪen Yisa Masia Nɪmɪnɪ, dɪ v yɪ nɪ yɪanj ta yuori v gban a dagɪ nɪ an nɪ mɪnjɪ sɪmma wa.

18 Ta bi juusa wa di u yuori ni nine an ni summa tama dieke wa u wana ni, ta bi siba a baari di nyindiekemba u bala u kenj a nagi yi u vuosisi faasi vuna,

19 ta bi siba u haguuri di dala dene ta nan sunji tunj vuodiekemba di yine wo yada naa. Bunj haguurikenkriubu mi

20 die u nagi a suguri Masia a nyunj kunj me ta vaa u kalu u nuudiigin chaanj arizanna ma.

21 Masia sna nmujsikpen naara ananj yikotielinj ananj haguurtielinj ananj sikpentielinj mana; wunuj u yalla saanj dieke di tanna yiko mana saara diekemba di benne dunaka gie me ananj dunaka dieke di bala ka kenj wo.

22 Ta Nmuj di nagi jaanj mana a yi u nuusi me ta vuari wa di u yi Nmuj vuovarikaha mana Sikpentienj.

23 Masia yine u vuovarikaha sikpenj, ta vuovarikaha yine u nyujbanuj, ta u nyujbanjka di suuli ananj u haguuri, ta u diaj u suuli ananj Nmuj haguuri.

2

Kunj ananj miivoli wa

1 Sanja dieke di tanna wa, ni nvazetinj ananj banj yiile wa, die ni su siba ni kpiye muj.

2 Sanja mi die ni di wa tujbanjka gie haalibati sienj ta tuo tujbanjka gie naanj Sitaani nvanj vuodieke di pogiuna vuodiekemba di kana ka tuose Nmuj vuari,

3 wusie, ti mana die su siba banuj, ta du ti nyujbanuj kola, ta yie ti nyujbanuj ananj sunj di yaala dene. Tunj ananj banuj tuma die yaa wa Nmuj sunyuri a kienj ti ma.

4 Ama Nmuj zoolnchigila ananj u choti faasi dala muj ta wo maguru

5 die wa, die ti zetine Nmuj vuari ta die su siba ti kpiye muj sanja mi wo, sanja mi, Nmuj di vuari ti a nyunj kunj me, a yaa ti juu miivoli me Masia wa; Nmuj zoolnchigila wa ti ye gbatitaanuj.

6 Ti benne Yisa Masia ma wa Nmuj di laguj a suguri tunj ananj wunuj, ta ti laguj a dii naanj ananj wa arizanna ma.

7 U yiwo naa di u dagu vuonj mana sanja mana u zoolnchigila di dala dene, ta yi burichini a yi ti Yisa Masia wa.

8 Nmuj zoolnchigila wa ni ye gbatitaanuj, dama ni yine Masia yada wa wa. Nmuj piini wonde a yi ni, daa ni gbanj gbanj ni yine wudieke.

9 Vuonj kaanj biagi nigi u nyunj ka wa, a ka yi ni gbanj gbanj ni tuma.

10 Yisa Masia ma Nmuj di yi ti vuodiekemba ti yine, ta yi ti tunvuna berinj di ti tuma wudieke u wone a sanj di ti tuma wa.

Masia vuosi mana yiwo bunyi

11 Die wa, nunj vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi naa, ta juu vuosi di wasa ni koluyotielinj ta wasa ba gbanj vuodiekemba di gobine ba kola naa, ni tunsi die ni yine vuodiekemba sanja dieke di tanna. Die kolagobinj die yiwo wudieke vuota di yinene ba nyujbanuj ma.

12 Sanja mi die ni ka siba Masia. Die ni yiwo chaanuj ta ka guti Nmuj vuovarikaha ma. Die ni bie wo tujbanjka gie ta ka siba Nmuj, ta bi wo tama, dama u yina u vuosi nva dieke wo die ni ka gutya.

13 Ama lele, ni bie wo Masia ma, die wa nunj vuodiekemba die di benne saasaa wa wa kenj a gbigi wo Nmuj, Masia kumbu wa.

¹⁰ U yiwo naa di lele u dagi haaltu anan ba naara di yalla yiko nmujsikpen me u yalla yan u wuyiike mana mana ma dene. U daagi wa u diduuru ba ma a dagi ba u yalla yan dene.

¹¹ Ti Yomutien Yisa Masia ma ta Nmuj die yi naa siba u sanna dene wo ta ken naan duna.

¹² Ti yine Masia yada ta bie u ma wa, Nmuj sieku yuori yi ti muj, ta ti nan biagi ga u jigij ta ka chuga nmaamuj.

¹³ Die wa, n jussa ni muj, ni daa vaa ni son chustu n dinene wahala ni wa, dama di yiwo ni sunjin wa.

Masia choti wa

¹⁴ Naa wa man gbirige ti Choon Nmuj nuna a jussa wa,

¹⁵ u ma buurin mana di benne arizanna ma anan tungban ka gie me di yese ba miivoli.

¹⁶ Nmuj hagiruj di dala pam dene wo, n jussa wa muj di u yi ni hagirubu mi u Halikasika wa, an hagirubu bemme ni ma,

¹⁷ a bi jussa wa di Masia nagi ni sugiti a buruj u jigiberisikin, ni yada wa, n jussa wa muj di ni chone Nmuj anan tan dene wo nan vaa an ni munji zie ken ken ta ka nanna,

¹⁸ ta nunuj anan Nmuj vuosi mana nan biagi siba Masia choti teelin anan ka wauruj anan ka goli di dala dene.

¹⁹ Anan di tuana di vuonj summa Masia di chone ti dene wo, n jussa Nmuj di nunuj ni nan di siba, ta vaa ni berin su siba Nmuj berin.

²⁰ Nmuj hagir dieke di tunnana ti ma wa wa, u nan biagi a yi jaan mana a yi ti a tanj ti yililene wudieke ta jussa wa;

²¹ tunuj vuodiekemba di yine Masia diduuru ta taasi anan wa wa mu ti biruma Nmuj sanja mana haahuu. Wusie.

4

Nyungban balumuj wa

¹ Manuj vuodieke di june dansarika ti Yomutien tuuma wa naa, n kpaama ni di ni vaa ni berin vuna siba Nmuj di yaala ka summa dene ta wa ni wa.

² Ni suoma ni gban tungban, ta bemme somm, ta yalluma suguru anan tan, ta chome tan sanja mana.

³ Nmuj Halikasika yi ni wo jabalumuj, die wa ni kpanji ni gban anan nunjuna a bemme anan sugifaluj amu ni nan wari yi jabalumuj.

⁴ Masia diduuru yiwo nyungban balumuj,
ta Nmuj Halikasi balumuj benne,
ta Nmuj di gbatu ti a taan a yi ti tama balumuj.

⁵ Yomutien balumuj nyuna ma benne,
ta ti mana di laguj yiwo yada,
ta Nmuj nyaan sula dian di yi jabalumuj.

⁶ Nmuj yiwo jabalumuj ta yi vuota mana Choon,
ta bi yi vuonj mana Yomutien ta tuuma vuonj mana ma,
ta bi bie vuonj mana ma.

⁷ Masia yi wa ti wonyi mana piini yiri yiri siba u yaalala dene.

⁸ Siba di maaguna dene Nmuj gban ku ma wa di:
"Sanja dieke u jvalna nmujsikpeku
die u nagi yonji pam u nyanjuna a guti u ma
ta yi vuota piinisi."

⁹ Lele, “Die ʋ jʋali ga ɲmɲsikpeŋ” chɛaŋ? Dɪ dagɪya dɪ die ʋ wolin a ken sʋɔŋ wa tɲŋbaŋka gie kpiile tigin mɲ.

¹⁰ Die wɪa, wɔnɲ vuodieke die dɪ kenne sʋɔŋ tɲŋbaŋka gie me wo, wɔnɲ ʋ bɪna jʋali ga saasaa amɔ ʋ nan ligi dɔnɪaka gie mana aŋaŋ ʋ yiko.

¹¹ Wɔnɲ, ʋ yɪna vuota piinisi, ta vɔari batan a yi be tontontɲ, a yi batan diaŋ Nɲmɲ naazʋalɲ, ta batan diaŋ dɪ yi wɔvɪnaha mɔmɔlɪtɲ, ta yi batan wɔnɲ Masia dɪdɪsɪrɪba dɪdaansɪrɪŋ aŋaŋ Nɲmɲ wusieke dɪdagɪrɲ.

¹² Die ʋ yiwo naa dɪ vuodiekemba dɪ yine Nɲmɲ vuosisi mana mɔma aŋaŋ tɔnvɪnaha, ta vaa wɔnɲ Masia dɪdɪsɪrɪŋ sɔgɪtɪ hagɪrɪma.

¹³ Die wɪa, tɪ dene sɪba Nɲmɲ Bɔa dembike ta yiwo yada naa, tɪ mɔ tɪ lagɲ bɔnɲtɪ a bɪrɲ nyɲkɔrɪ diekemba berɲŋ dɪ vɪŋna, ta summa sɪba wɔnɲ Masia.

¹⁴ Tɪ kaan bɪ yi sɪba ballɪbɪsɪ amɔ vuobɪatɪ aŋaŋ gɪgaantɪba nan vaa tɪ leenɲ sɪba ba yinene vuosi batan dene wo.

¹⁵ Ama tɪ nan dɪ bala wusie yaa gamma Nɲmɲ wɪaha aŋaŋ choti ta bɪrɪma Masia ma, wɔnɲ ʋ yine tɪ sikpentɪŋ,

¹⁶ ta tɔnɲ vuodiekemba dɪ yine wo yada wa diaŋ dɪ yi sɪba ʋ nyɲŋbanɲ. Nyɲŋbanɲka taasi wa tan aŋaŋ gbeme aŋaŋ zɪŋ aŋaŋ gɪlɪsɪ, dɪ yi ka lɔga mana dɪ mɲŋŋ tɔma nyɲŋbanɲka nan dɪ bɪrɪma ta hagɪrɪ. Die gban gban dɪ sɪ, dɪ yi tɪ mana dɪ cho tan ta tɔma tɔŋ dieke Yisa Masia dɪ nagɪna a yɪ tɪ wa, tɪ nan dɪ hagɪrɪ a bɪrɲ nyɲkɔra. Naa baa ka yi mɲ Masia hagɪrɲŋ dɪ benne tɪ ma wa wɪa.

Tɪ berɪhaalɲ wɪa

¹⁷ Tɪ Yɔmɔtɪŋ saan ma, maŋ kpaama nɪ, dɪ nɪ daa bɪ bemme sɪba vuodiekemba dɪ kana ka sɪba Nɲmɲ, ta ba sɔŋanyile dɪ bie lumɲ ma ta wo nyɔari wa.

¹⁸ Ba yallɪ wa sɔŋanyilibɪatɪ ta ba tɪba dɪ hagɪrɪ, ta ba ka sɪba wɪa chɪasɪ, die wɪa ba ka gɔtɪ miɪvoli haalɪ dieke Nɲmɲ dɪ yɪna wa ma.

¹⁹ Ba ka chɪga viivi, ta dɪdɪa a tɔma dɪgɪntɪ tɔɔma, ta ka bɪagɪ yige ba gban halɪ bɪta gban.

²⁰ Ama nɔnɲ nɲ, daa die nɪ bɔgɪrɪ yaa gamma Masia ma.

²¹ Die nɪ wɔŋ yaa gamma ʋ ma, ta yi ʋ dɪdɪsɪrɪŋ, ta ba dagɪ nɪ wusie yaa gamma ʋ ma mɲ.

²² Die wɪa, nɪ kpaŋŋ nɪ gban a vaa berikɔvɪrɪ lɔlɔbɪatɪ diekemba dɪ tɔnnana a chɔusa nɪ wa.

²³ Lele, nɪ vaa aŋ Nɲmɲ tarɪgɪ nɪ sɔŋanyile aŋaŋ nɪ sɔgɪtɪ,

²⁴ amɔ nɪ nan pɔgɪlɪ berɪhaalɪ dieke Nɲmɲ dɪ yɪna nɪ wa, ta nɪ nɪasɪ Nɲmɲ nɪ wuyiike me, ta bemme vɔnɲ, ta yi sɔgɪyalɪntɪelɲŋ aŋaŋ wusie.

²⁵ Die wɪa, nɪ vaa ɲmɲchɪbɪsɪ, ta vɔŋ mana balɪma wusie a yɪma ʋ nɪmbɔa, dama tɪ yiwo jabalɪmɲ Masia ma.

²⁶ Dɪ yi fɔ ken jɪ sɲyɔrɲ, ama da vaa ka vaa fɔ yi bɪaŋ, ta daa bɪ yallɪma fɔ sɲyɔrɪbɔ fɔ sɔŋ ma aŋ ɲmɲ nan.

²⁷ Nɪ da ken yɪ Sitaani sɪŋ aŋ ʋ magɪsɪ nɪ.

²⁸ Vuodieke die dɪ gaarɲnana, ʋ vaa gaarɲŋ ta kpaŋŋ ʋ gban a tɔŋ tɔɔma a dɪi, ta bɪ bɪagɪ sɔŋŋime zɔɔlɪntɪelɲŋ.

²⁹ Nɪ da balɪma wɔbɪatɪ a yɪma nɪ chanchaalɲ, ama nɪ balɪma wudiekemba dɪ yine talasɪ ta yaa nyɔari, amɔ nɪ chanchaalɲŋ dɪ ken wɔŋ ka nan bɪagɪ sɔŋŋi be.

³⁰ Nı da yime wudieke dı baarj nan yi arj Halıkasıka, vuodieke dı yine Nımuñ chaanuj magıluñ nı ma wa ye sügıchıbuısuñ. Wıbuñ u yine magıluñ dieke dı dagına dı daarj kiej ta Nımuñ nan keñ yı nı sı-n-gbarj anarj wusie.

³¹ Nı vaa bıarj berıñ mana, ta da yallıma sınyuruñ. Vuonj da bı natıma u chanchaaluj anarj sınyuruñ, vuonj da bı zıama u chanchaaluj, ta bı vıarı haası sınyanyile mana nı ma.

³² Ama nı yi vuodiekemba dı chıgına nı chanchaaluj zooluj, ta vasıma nı chanchaaluj tumbıatı a chama ba sıba Nımuñ dı nagına nı tumbıatı a chaa nı dene wo Masia ma wa wa.

5

Yaa gamma chaanuj ma berıñ wa

¹ Nı yine Nımuñ ballıchotı wa wa, nı kparıñ nı gbarj ta sımma sıba wıbuñ,

² nı chome vuonj mana sıba Masia die dı faasına a cho tı ta tuo tı kuñ a kpi ta yi kaabi dieke Nımuñ dı yaalala wa.

³ Nı yine Nımuñ ballı wa naa, dı ka wıñ vıuna dı daakpana anarj hogokpana, yaa dıgıntı yaa lolıbiatı tıuma bemme nı sıñ.

⁴ Nı waasıma Nımuñ sarıña mana ama nı daa vaa daakpana yaa hogokpana tıuma wıbalıka, yaa dıgıntı wıbalıka, yaa wıbalıki tıgıti nyımma nı nıa ma.

⁵ Dı mu nı sımma a baarı dı vuodieke dı dıaga hogokpana yaa a dıaga dembıkpana yaa ta yi dıgıntı vuonj yaa halı vuonj, wıbuñ u kaarj ye jıgıñ Masia anarj Nımuñ naarı ma; vuodiekemba dı yalla halı faası cho nyıntı a tarj Nımuñ.

⁶ Die wıbiatı yıilehe wa Nımuñ nan keñ datı nuazetıtelıbe tıba. Nı daa vaa vuonj nagı u gaantı dagıñ a gaarj nı.

⁷ Nı vıarı nı gbarj, ta vaa vuosi mı.

⁸ Nı wa yıwo Nımuñ ballı ta bie chaanuj ma, nı ka bı bie lumuj ma sıba die nı benne wo ta yie bıabu, dı mu nı berıñ sımma sıba chaanuj ballı berıñ,

⁹ dama wudieke dı yine wusie anarj Nımuñ chıgıla anarj tınvıuna mana yıwo chaanuj ma sıttı.

¹⁰ Die wa, nı kparıñ nı gbarj ta tıma wudieke dı bala ka fıalı tı Yımutiej sıñ.

¹¹ Nı daa chansıma vuodiekemba dı tınnana lumuj ma tıuma ta a wo nyıarı wa, ama ta vaa ba lumuj ma tıumaha nyuj yaaluj ma.

¹² Wudieke ba yinene lumuj ma wa yaa wa viıvi pam anarj tı baarj dı bala yaa gamma ka ma gbarj.

¹³ Ama sarıña dieke jaarj mana dı bala a keñ nyuj yeñ me wo, ba lumuj ma berıñ mana nan keñ nyuj yaaluj ma fırrı.

¹⁴ Dama wudieke mana ba keñ yuorı dagı yaaluj ma rıaarj bie wo chaanuj ma mıñ. Die wa die dı maarj Nımuñ gbarıku ma dı:

“Fıbuñ vuodieke dı gıbuınana, fı hagi gıbuñ ma
ta hagi kuñ me,

ta Masia nan yı fı u chaanuj.”

¹⁵ Die wa, nı daa bemme gaantuj berıñ, ama nı yi sısbıruñ.

¹⁶ Nı nagı nı sarıña a yime vıuruñ dama vuosi yie bıarj sarıña gie me mıñ.

¹⁷ Die wa nı daa yi gaantuj ama nı sımma wudieke tı Yımutiej dı yaalala nı yı.

18 Ni daa nyume daanj a bugime; dama kanuj ka bala ka chũsũ ni, ama ni kpanjũ ni gbanj ta vaa Njũnj Halikasika yalla ni a tũma.

19 Ni chama yila a birũma ti Yũmũtien ananj ni sũgiti mana ananj ni chanchaaluj, ta chama Njũnj gbanjũ yila ananj Halikasika yila.

20 Vuonj mana waasũma ti Chũnj Njũnj jaanj mana wia, ti Yũmũtien Yisa Masia wia.

Hũgũba ananj ba chũllĩba wia

21 Ni yũnana Masia jũlũma wia, ni sũũnj ni gbanj a yũma tanj.

22 Hũgũba, ni sũũnj ni gbanj tũngbanj a yũma ni chũllĩba sũba ni sũũna ni gbanj a yũ ti Yũmũtien dene wo.

23 Dama Masia di yine Ƴ vuosi sũkpenjienj dene wo, die gbanj gbanj dembinj di yi Ƴ hũgũ sũkpenjienj. Masia vuosi yiwo Ƴ nyũngbanuj ta Ƴ yi ba Gbũbatũtaantũ.

24 Die wia, hũgũba mũ ba sũũnj wa ba gbanj tũngbanj jaanj mana ma a yũ ba chũllĩba sũba Masia vuosisi di sũũna ba gbanj a yũ wa dene.

25 Dembisi, ni chome ni hũgũba sũba die Masia di chone Ƴ vuosi ta tuo ba kuj a kpi dene wo.

26 Die Ƴ yiwo naa, amũ Ƴ nan yi ba kast, ta bi nagũ Njũnj wũbalũkaha ananj Njũnj nyaanj a sũ ba di Ƴ wũnsũ ba vũũũnj,

27 ta yũnjũ nagũ ba a yũ Ƴ gbanj gbanj nuusi me ananj vũũũnj, ta ba vũũũku di wo dũgĩntũ, ta ba bi yi sũgũyũalũntielĩnj, ta wo dũanj, halũ bita gbanj.

28 Dembisi mũ ba chome ba hũgũba sũba ba chone ba gbanj gbanj ba nyũngbanuj dene, dembinj dieke di chone Ƴ hũgũ, cho wo Ƴ gbanj gbanj mũj.

29 Vuonj wori a haa Ƴ gbanj gbanj Ƴ nyũngbanuj, ama vuonj mana mũnjũ daansa Ƴ nyũngbanuj mũj sũba Masia di daansũnana Ƴ didũũũũũba dene wo.

30 Tũũnj ti yine Ƴ nyũngbanjka.

31 Njũnj gbanjũ baari di, "Naa wia, dembinj nan vaa Ƴ chũũnj ananj Ƴ nũnj, ama ta nagũ Ƴ gbanj a lagũnj ananj Ƴ hũgũ anj ba yi jabalũmũnj."

32 Njũnj wũũũ gie dagũ ti wa wusie dieke di lũbũũũna mũnj, ama n sũba di ka daga ti mũnj yaa gamma Masia ananj Ƴ didũũũũũnj wia mũnj.

33 Ama ka bi daga ni mũnj di di vũũna di dembinj mana chome Ƴ hũgũ sũba Ƴ chone Ƴ gbanj dene wo, ta hũgũ mana dũanj yũma Ƴ chũũũ jũlũma.

6

Ballũ ananj ba tielĩnj wia

1 Ballũ, ni mũ ni saagũma yũma ni tielĩnj ti Yũmũtienj wia, dama die mũna di ni yi.

2 Mũraha sũnj, mũũũka gie yiwo mũũũ dieke Njũnj di wolĩnj a yi nũanj a gũti ka ma di, "Yũma fũ chũa ananj fũ naa jũlũma,

3 amũ jaanj mana nan yi vũũũnj a yũ fũ, ta fũ bi ye miivoli wanj tũngbanjka gie me."

4 Chũaaluj, ni da pũgũũ ni ballũ ananj tũanj ta vaa ba sũnyũũũnj di haga, ama ni dagũma ba ta kpaama ba yaa gamma wudiekie ti Yũmũtienj di yaalala.

Yũũũũ ananj ba tielĩnj wia

5 Nũũũũ vuodiekekemba di yine yũũũũ dũanj, ni saagũma ni tielĩnj nũa, ta chũũũma ba njmaamũnj, ta tũma yũma ba ananj ni sũgiti mana sũba ni tũna baa ni tũma dene a yũma Masia wa.

⁶ Ni da tuma a yuma ba saŋŋa dieke ba keŋ daansa ni nyuna ma, di ba biri ni, ama ni nagi ni gban a biriŋ Masia yonisi ta yime wudieke di yine Nmuŋ choti anaj ni sogiti mana.

⁷ Ni tuma ni tuma anaj sogifialŋ siba ni tuma ya ti Yomutien Masia ama ni daa yilime di ni tuma a ya vuota nyuna ma,

⁸ ta summa a baari ti Yomutien Masia nan keŋ tun vuonj mana yaa gamma wovun dieke mana v yine, v yiwo yomv yaa vuodieke di sina v gbanj.

⁹ Yonisi tielin, ni diaŋ ni muŋŋi pɔgɪli ni yonisi ta da pɔgɪli ba anaj tɔan, ta summa di nunj anaj ni yonisi mana yalli wa Yomutien balumj arzanna ma, ta v die vuosi sariya ta ka luge.

Tɔntaala nyinti wɔ

¹⁰ Wudieke di kpatuna kvanj yiwo naa, ni vaa ti Yomutien haguɩv yi ni haguɩma.

¹¹ Ta nagi Nmuŋ tɔntaala nyinti mana v yunana ni wa a gbara ni gban, amv ni nan biagi zie a tuuli Sitaani wɔsanbiati.

¹² Dama ti ka waga anaj vuodieke di yalla nyungbanj anaj zuŋ, ama ti waga anaj haalubiati mana anaj ba yikotielin, anaj lele wo donɩa ka gie lumj ma sikpentielin, anaj ŋmuŋsikpeŋ haalubiati.

¹³ Die wɔ, ni nagi Nmuŋ tɔntaala nyinti mana a gbara ni gban lele, amv dabiaku di keŋ tɔgi ni nan biagi a tuuli daari mi a gbati ni gban, ta tɔmbv di keŋ tɩan ni nan ye zie keŋ keŋ.

¹⁴ Die wɔ ni zie keŋ keŋ, ta vaa ni wusie summa siba gbanj a bobɩ ni chiasɩ, ta vaa sogiyialj berin summa siba jakagɩkɩŋ a kagu ni nyva anaj ni kvasi,

¹⁵ ta ni yi siri a mɔvɩa wovun dieke di fialnana vuosi sogiti an ka sɩ siba ni sunene ni nuɩa.

¹⁶ Wudieke di gutna nyinti gie ma yiwo naa, ni nagi ni yada Masia ma anj ka summa siba jakagɩki dieke ni pɔgɩlɩna ni nuusi me a yaa kaga Sitaani yuma di sina siba bolin wo,

¹⁷ ta pɔgɩli ni gbatitaanuj anj ka summa siba kuuti sibubin, ta bi pɔgɩli Nmuŋ wɩaha anj ka summa siba takoobi dieke Halikasika di yaa tuma wa.

¹⁸ Ni juusuma Nmuŋ siba Halikasika di dagɩna ni dene saŋŋa mana. Ni juusuma Nmuŋ di v sunji ni jaan mana ma. Ni gbara ta daa vaa Nmuŋ juusuj, ta juusuma Nmuŋ saŋŋa mana a yuma Nmuŋ vuosi mana.

¹⁹ Ta juusuma a yuma n gban, di Nmuŋ sunji muŋ n wɔbalɩkaha ma amv n nan biagi yuori a balɩ wɔlɔvɩrika diekemba di benne wovunaha ma ta da chiguma ŋmaamuj.

²⁰ Dama wovunaha nanj ma manj zie ta bie dansarɩka sɔŋ naa. Die wɔ ni juusuma Nmuŋ di n biagi a baluma di muna di n balɩ wovunaha dene ta da chiguma ŋmaamuj.

Kpatuj waasuj

²¹ Ti numvɩa choti Tichikusi, vuodieke di yine ti Yomutien tontontv anaj wusie wo, nan balɩ ni wɩa mana yaa gamma n ma amv ni nan di siba n berin di sina dene.

²² Die wɩa manj tuma wa ni jigɩŋ, di v keŋ balɩ ni ti mana berin di sina dene, ta bi kpanjiɩsi ni.

²³ Ti Chɔvŋ Nmuŋ anaj ti Yomutien Yisa Masia yi ti numballɩ mana sogɩvɔaguj anaj choti anaj yada.

²⁴ Nmuŋ sunji vuodiekemba mana di chone ti Yomutien Yisa Masia wa anaj choti dieke di wone kpatuj.

Gban dieke Pɔɔli die dɪ maagna a yɪ Filipi tuɲ vuosi wɔnna

1 Manuɲ Pɔɔli anan Timoti, tuɲu vuodiekemba dɪ yine Yisa Masia tuntuɲu wa maaguɲana gbanɲu gie a yɪa Nmuɲ vuovɪna diekemba mana dɪ yine Yisa Masia diduɲu ta bie Filipi tuɲ ma, anan ba nuɲandɪuɲba anan ba susunɲiribe.

2 Tɪ Chɔɔɲ Nmuɲ anan tɪ Yɔmɔtien Yisa Masia sunɲi nɪ, ta bɪ yɪ nɪ sugɪɔɔɲu.

Pɔɔli Nmuɲ juɲɔɲ wɪa

3 N waasa Nmuɲ sanɲa dieke mana man keɲ tuɲɪ nɪ wɪa,

4 sanɲa mana man keɲ juɲɔɲ Nmuɲ a yɪa nɪ, n ɲaan juɲɔɲ muɲ anan sugɪɔɔɲu,

5 dama nɪ sunɲine muɲ dene wo yaa gamma wɔvɪnaha tɔmaha ma ka piiliku me wo a keɲ tuɲu jinne wɪa.

6 Die wɪa, n ka chɪɪɪa dɪ Nmuɲ vuodieke die dɪ piiline tuɲuɲu gie nɪ sugɪɪ ma nan pɔɔlika die yaa gamma, a ga tuɲu sanɲa dieke ɔ balla ɔ keɲ kpatɪ tuɲuɲu gie daa dieke Yisa Masia dɪ balla ɔ keɲ wo.

7 Nɪ bie n sun ma sanɲa mana. Die wɪa, man yile nɪ wɪa naa dɪ vɪna, dama a nyuɲ sanɲa dieke die n benne n duɲu ta muɲ dɪ n vaa wɔvɪnaha zie wo, a keɲ tuɲu sanɲa dieke n june dansarɪka ma wa, nɪ mana die sunɲi muɲ muɲ anan tuɲ dieke Nmuɲ dɪ sunɲine muɲ a nagɪ a yɪ muɲ wa.

8 Nmuɲ yine n siaratien dɪ n sun seɲ bie nɪ ma anan Yisa Masia gban gban choti.

9 N juɲɔɲ Nmuɲ dɪ nɪ choti nan dɪ gɔta sanɲa mana, dɪ nɪ wusie yɪan anan nɪ sunɲi mana gban nan dɪ gɔta

10 amɔ nɪ nan biagɪ vɔarɪ jadieke dɪ faasɪna vɪna, amɔ ka kuɲan chaan nɪ kaan bɪ yaa dɪgɪntɪ anan biɲ daa dieke Masia dɪ bala ɔ keɲ wo,

11 ta yime tuɲvɪna pam Yisa Masia hagɪruɲ ma, amɔ Nmuɲ saan nan ye biruɲ anan pɔmpaguɲ.

Miivoli dɪ yine wudieke a yɪ Pɔɔli

12 N numballɪ, n yaala nɪ summa dɪ wudieke dɪ haarɪna muɲ wa sunɲi wo wɔvɪnaha dɪ gara nuɲa wusie.

13 Die wɪa, naalɪba gbɪgbarɪɪba mana anan vuodiekemba dɪ benne giena mana wa sɪba a baarɪ dɪ n yine Masia tuntuɲu wɪa man bie dansarɪka sun.

14 N dansarɪka ma berɪn yɪ wa tɪ numballɪ pam sikimɪn tɪ Yɔmɔtien sien me, ta ba bala wɔvɪnaha ta ka chɪga ɲmaamuɲ.

15 Vuosi batan muɲla Masia wɪaha dama ba yaa wa sugɪɔɔɲ anan nyantaati, ama batan nuɲ muɲlaha muɲ anan sunanyilivɪna.

16 Vuodiekemba dɪ tuɲnana anan ba choti naa sɪba a baarɪ Nmuɲ die yɪna muɲ wɔvɪnaha tɔmaha dɪ n vaa wɔvɪnaha zie.

17 Vuosi batan dɪan ka muɲla Masia wɪaha anan ba sugɪɪ, ama ba muɲla anan sunanyilibiati; ta yile dɪ ba nan nagɪ muɲ a yɪ wɪuɲ ma n yene bie dansarɪka ma naa.

18 Die ka chusuya. N yaa wa sugfialuj ka wia, dama du yi ba mubla ananj sonyanyilivuna yaa sonyanyilibiati, wudieke di yine talasi yiwo ba mubla wa Masia waha. N nan di yaa sugfialuj sanja mana

19 dama n siba a baari di ni Nmuj juusuj ananj ni sunji dieke di nyunnana Yisa Masia Halikasika ma wa wia, n nan kenj a nyuj dansarika ma.

20 N suginanuj ananj tama yiwo di n da kenj yi n gbanj viivi, ama ta yalluma sugthagiruj lele ananj sanja mana, ta du yi manj kpi yaa manj beri n miivoli me, n nan vaa Masia saanj ye biruj.

21 Dama du yi manj beri n miivoli me, n beri muj a yia Masia, ama du yi kuj manj kpi, die nan faasi yu muj nyuari.

22 Du yi manj nan di bie n miivoli me ta nan biagi yi wudieke di yaa nyuari, die nuj, n ka siba jadieke n baanj vuari.

23 Nyinti ale wa gie yine wudiekemba di datunana muj; n tunj nan faasi yaala di n vaa miivolike gie, ta ga bemme ananj Masia, die tunj nan faasi vuna.

24 Ama ni wia, di faasi vuna di n bemme n miivoli me.

25 N siba muj di kanuj ka vujna ta chuluj wori, die wia manj siba di n nan di beri. N nan di beri ananj ni mana, amu ni nan di hagi ta yaa sugfialuj ni Masia dusuj ma.

26 Ni nan di faasi yaa sugfialuj Yisa Masia ma du yi manj kenj kenj ni jiginj bura.

27 To, wudieke di yine nujnuma yiwo naa, ni vaa ni berinj summa siba Masia wovunaha di dagina dene, ta du yi manj biagi a kenj ye ni yaa manj ka kenje, ama n nan wuj di ni mujji zie muj ananj sonyanyili balumuj, ta yaa nuabalumuj ta kpanja ni gbanj ta wovunaha yaa gamma ni yadaka Yisa Masia ma nan di gara nuja.

28 Ni da chiguma ni dataasi, ni yalluma sugthagiruj sanja mana ta die nan daji ba di banuj ba bala ba nan, ta nuuj ni hagi, dama Nmuj yina ni nyanjuj.

29 Ni wuj yaa sienj muj di ni tunj yu Masia, daa ni yine wo yada nyuna ma, ama ni die wahala u wia.

30 Lele, ni nan guti n ma tombu ma. Di yiwo tunj dieke die ni yene muj n waginana wa, ta lele ni wuj di n ye waga muj.

2

Masia svuj-n-gbanj tunjbanj ananj u yine sikpen tien wia

1 Ni benne Masia ma naa yine ni mujji zie, ta u choti di vaa ni sugti di fiata, ta ni yaa Halikasika didusiritanj, ta yaa choti ananj zooluchigula ananj tanj.

2 Die wia manj bala ni di ni yalluma sonyanyili balumuj ta vaa n sugfialuj guti, ta yalluma choti balumuj ta ni sonyanyile mana yi bunyi.

3 Ni da yime wuj a nyumma sugubianj ananj kalimbaani ma, ama ni svuj ni gbanj tunjbanj, ta kotuma tanj a tunj ni kotuna ni gbanj dene wo.

4 Ni da vasuma ni бага bemme ni nyinti nyuna ma, ama ni vaa ni бага bemme ni chanchaaluj nyinti ma gbanj.

5 Ni vaa beri dieke Yisa Masia die di yalla wa bemme ni ma:

6 U niasu wa Nmuj sanja mana
ama die u ka vaa u niasuna ananj Nmunn di yi jadieke u yigine kenj kenj

7 ama ta saagi u gbanj gbanj choti me ta vaa jadieke u yalla wa

ta nagı ı gbanj a burıj siba yomı.

Ta yi vuota

ta kenj nyıj a yi vuota

8 Die ı sunj ı gbanj, ta saagt Nmıj nuanj a kenj
a kpi dagarıku ma gbanj.

9 Naa wıa Nmıj dı kotı wa a tıanj vuonj mana,
ta yı wa saanj dieke dı yine saanj kpenjkrıj a tıanj saara mana,

10 dı ka yi anj vuodiekemba dı benne arızanna ma ananj tıngbanjka gie me
anj,
kpiile tıginj

ba mana kenj gbirigi ba dune me,
ta yuma wıonj Yısa saarı gie jılma,

11 ta vuonj mana nan daansı balı dı

wıonj Yısa Masia yine Yomıtienj
anj ka burı tı Chıonj Nmıj saanj.

Tı chaana lıııj ma siba chıımarısı wıa

12 N nıballı, die nı saaga a yıa mıj mıj sanja dieke die n bene nı jıgiri,
lele n wone nı jıgiri naa, nı mı nı faası a saagıma a yıma mıj mıj. Die
wıa nı ko ye tuma ananj nımaamıj ta chelime ta tumma tıj dieke Nmıj
dı gbatı nı a taanj dı nı tuma wa

13 dama Nmıj tuma nı ma sanja mana dı nı yaalıma ı choti yıile ta bı
yime ke.

14 Nı yime wııj mana ta da vıımma yaa a nıgıma nınhagııj,

15 amı nı nan dı wo bıanj, ama ta yi sıgıyalıntıelıj, ta yi Nmıj ballı
diekemba dı wone danja, dama nı bie wo tıngbanjka gie vuotogıtı ananj
vuobıatı sunsunj mıj. Dı yıwo talası dı nı nyıgııma ba sunsunj siba
chıımarısı dı nyıgıınana nımsıkpenj dene wo,

16 ama ta balı mııvolı wıa. Dı yı nı tuma die, n nan daansı yalı nyıııj
nıgıj daa dieke Yısa Masia dı bala ı kenj wo, dama ka nan kenj dagı dı n
wahala ananj n tıımaha ka yi yııı.

17 Dı yı manj nagı n mııvolı gie a taanj a gıtı wahala dieke n wone dıı
wo ta vaa nı yı yada naa wa, n nan dı yaa sıgıfıalıj, anj tı mana lagıj a
yallıma sıgıfıalıj.

18 Die gbanj gbanj dı yı talası dı nı yallıma sıgıfıalıj anj manıj ananj nı
mana lagıj yallıma sıgıfıalıj.

Timoti ananj Epafırodatusı wıa

19 N yaa tama tı Yomıtienj Yısa ma dı n tıj Timoti nı jıginj lele, ta wııj
nı wıa anj n sunj dıa.

20 ı nyıına ma ı бага benne nı ma ananj wusie siba n бага dı benne nı
ma dene wo.

21 Vuodiekemba mana dı tıalına nıj, vuonj mana nine nımtı wa ananj
ı tıanj jaanj, ta ba бага wo wudieke dı yine Yısa Masia sıtı ma.

22 Nı siba dı Timoti tııma dagıya dı ı tuma ananj wusie. ı tuma mıj
anj ananj mıj wııınaha tııma ma siba bıa dı nıaana tuma ananj ı chıonj
dene wo.

23 N yaa tama dı dı kaanj yıası n nan tıj wa nı jıginj manj ye wıa dı bala
a yıııı dene.

24 Tı Yomıtienj wıa, n yaa tama dı dı kaanj yıası n gbanj n nan kenj nı
jıginj.

25 N yile di di yiwo talasi di n tunj ti n umbua Epafirodatusi, vuodieke di tunna anjan nuntumuna ta mia di u sunji mun anjan Masia tuumaha, wonun u buna yi vuodieke die ni tunna wa u ken sunji mun wo.

26 U chele mun di u ye ni mana. U sunj die chusuya mun die ni wonna di u yuagi mun wa.

27 Ka senj yiwo wusie di die u yuagi mun ta gbigi kun, ama Nmun die di chigi wa zoolun, daa u nyuna ma, ama die u chigi wa n gban zoolun, ta vbari mun nyun u kun sugichusun di bala ka guti u yuagun sugichusun ma wa.

28 Die wia, n chele mun di n tunj wa ni jigij amu ni ken ye wo, ni nan di yaa sugifalun bibra, ta n gban n sugichusuku bia.

29 Ni tuo wo anjan sugifalun ti Yomutien saan ma, ta yima vuodiekemba di sina siba wonun julma

30 dama die u ka waga u miivoli wia, ta die baa u kpi Masia tuumaha wia gban, di u yi mun sunji dieke die ni kana ka biagi a yi mun wa.

3

1 N numballu, ka kpatun yiwo ni yalluma sugifalun ti Yomutien ma. Manun n бага wori di n bi maagi ni wudiekemba die n wone maagi a yi ni wa, manj yi die, ka nan yi ni sunjin.

2 Ni summa wobiyiiribe, vuodiekemba di sina siba gbaasi ta bala di ni mu ni gobi wo ni kola wa.

3 Tunj vuodiekemba di janna Nmun Halukasika haguun ma wa yine vuodiekemba di senne gobi ti kola. Tunj ti ka yaa tama vuota chvara ma, ama ti kuule mun yaa gamma wudieke Yisa Masia di yine. Tunj ti ka kuule yaa gamma wudieke ti yine

4 ama n tunj nan biagi a kuuli. Du yi batan di kuule yaa gamma vuota chvara, die tunj n yaa wia pam di n kuule a tanj die.

5 Dama die ba muruna mun ta ka daraa anu daraan ba gobi n kolu, ta ba muru mun Juu vuon, Benjamani buurin ma, ta manj yi Juu vuon anjan wusie. Du yi Mosisi muraha duun, die n yiwo Farasi vuon ta dha siba Farasisi vuosi di dina dene wo, die n dha mun anjan nuntumuna,

6 ta die di ken mugise Masia diduunun gban. Du yi vuon di nan di di muraha ta yi vuovuvu Nmun jigij, manun tunj n wo bian yaa gamma ka ma.

7 N tunj nan biagi biisi waha gie mana di a yaa wa nybari, ama n daansi ye ta a mana wo nybari Masia wia.

8 Daa genhe nyuna ma wone nybari a yi mun: ama n daansi ye ta jaan mana wo nybari; dama n sibuna n Yomutien Yisa Masia ta u sibuku nybari di faasi dala naa wia. U wia manj nagu jaan mana a vigi taan, manun n wasa a mana tanjwun ma jaguma, di n munni summa Masia,

9 ta munni taasi anjan wa anjan wusie. Lele tunj, n yiwo vuovuvu Nmun jigij daa n dina muraha wia, ama n yine Masia yada wa wia. N yadaka wia Nmun di nagu mun a burun vuovuvu u jigij.

10 Wudieke mana n yaalala yiwo di n munni summa Masia, ta bi summa u kumbu hagiku haguun, ta bi dii wahala anjan wa, ta n berikuvu kpi siba u kpine dene wo,

11 ta yaa tama di n gban n nan ken hagi kun me ta ye miivoli.

Nyagun tun wia

12 N ka bala di n wonj yiwo vuovun dieke Nmun di yaalala di n yi wo, n ye ka tug die, ama n ye ko mia mun siba chichiguvu di n ga nyanji a ga tuo tune dieke wia Yisa Masia die di vbaruna mun di n tuo wo.

13 N numballı, n siba a baarı dı n ye ka nyanñı nyanñıku, ama wɔbalımuɔ maɔ yie, n daama wa wudiekemba mana dı benne n kwan, ta mıa dı n tuɔɔ jadieke dı benne n nuɔɔna wa.

14 Die wıa maɔ chıga a tuole jigidieke chıgılahı dı bala ka kpatı wa, dı n ga a tuo tune dieke dı yine arızanna ma mıivoli, ta Nmuɔ dı wa muɔ ka wıa Yısa Masia ma wa.

15 Dı yiwo talası dı tınuɔ vuodiekemba dı kuruɔna Halıkasıka ma wa mu tı yallıma sɔɔnyıleke gie, ama nı batıɔ yaa wa sɔɔnyıli gaası, ama Nmuɔ nan yuori nı nine.

16 Die wıa, nı vaa tı pɔɔɔlı wusieke gie siba die tı pɔɔɔlına ka dene a ken tuɔɔ lele wo.

17 N numballı, nı chansıma muɔ. Nı nagı nı sɔɔnyıle a yi vuodiekemba dı dına wɔwıuɔ dieke die tı nagına a yı nı wa sieku.

18 Die n wɔɔ balı nı wıaha gie mana saɔɔna dieke dı tıanna wa, ama lele n bı bala nı aɔaɔ nıntaantı, dı vuosi pam benne ta ba berıɔ dı nagı ba a bıruɔ Masia dagarıku kumbu dataası.

19 Ba kpatıɔ yiwo chwısuɔ, dama ba nyuuti yine ba ɔmuɔna. Ba kuule aɔaɔ jadieke dı nagına ba yie viıvi me, ta yile yaa gamma tıngbaɔka gie nyıntı nyına ma.

20 Ama tınuɔ nuɔ, tı yiwo arızanna ma ballı, ta tı chele a chwısa tı Gbıgbatıtaantı, vuodieke dı yine tı Yɔmɔtıeɔ Yısa Masia wa dı ɔ nyuɔ arızanna ma a ken.

21 U nan ken tarıɔ tı tıngbaɔka gie nyuɔngbaɔ dieke dı wone hagıruɔ ta nan ken kpi wo aɔ ka nıası ɔ gbaɔ gbaɔ arızanna ma nyuɔngbaɔı. U nan ken a nagı hagıru dieke dı vana ɔ sıu jaan mana wa a yi die.

4

Kpaamuɔ

1 Die wıa, n numballı, nuɔnuɔ vuodiekemba n chone, ta yaala n ye nı naa, nuɔnuɔ nı yine maɔ yallı sɔɔɔfıtalı ta vasa maɔ kuule nı ma. N numballı choti, nı muɔɔı zie ta dıa tı Yɔmɔtıeɔ Yısa Masia dene.

2 N taa Yuwodıa aɔaɔ Sıntıke, n juusa nı, nı kpaɔı nı gbaɔ a bemme aɔaɔ taɔ aɔaɔ sɔɔɔfıtalı tı Yɔmɔtıeɔ wıa.

3 Ta funuɔ vuodieke dı yine n dıdıısrıtıaɔ aɔaɔ wusıe wo, n yaala fı sunñı wo hɔɔba bale wo gie, dama banuɔ aɔaɔ Kilementı aɔaɔ vuodiekemba mana dı yine n tuntuɔ chanchaalı, ta ba saara dı bie Nmuɔ mıivoli gbaɔku ma wa, die lagı tıma muɔ pam, wɔwıunaha muɔluɔ ma.

4 Nı yallıma sɔɔɔfıtalı nı taasına aɔaɔ tı Yɔmɔtıeɔ wıa. N bı bala nı, nı yallıma sɔɔɔfıtalı.

5 Nı bemme sɔmm aɔaɔ vuorı mana. Tı Yɔmɔtıeɔ kenıɔ gbıgiye muɔ.

6 Nı daa vaa nı sɔɔ chwısuı jaan mana ma. Ama nı juusıma Nmuɔ a yaalıma jadieke dı yine talası a yı nı. Nı juusıma Nmuɔ, a waasıma wa nı sɔɔtı ma saɔna mana, ta balı wa wudieke nı yaalala.

7 Ta Nmuɔ nan yı nı ɔ sɔɔɔfıtalı dieke dı tıanna vuota sɔɔɔfıtalı mana aɔ ka sunñı nı sɔɔtı aɔ nı sɔɔnyıle dıa jigıbalımuɔ dama nı taasına aɔaɔ Yısa Masia wıa.

8 N numballı, wudieke dı yine kpatıɔ wɔnna, nı vaa nı sɔɔnyıle suuli aɔaɔ wudieke dı vına ta yaa bıruɔ, aɔaɔ wudieke dı yine wusıe, aɔaɔ wudieke dı yalla juuma, aɔaɔ wudieke Nmuɔ dı yene aɔ ka vına, aɔaɔ wudieke dı wone bıaɔ, aɔaɔ wudieke vuosi dı chone, aɔaɔ wudieke dı yalla saan vınuɔ, aɔaɔ wudieke dı vınuɔna, aɔaɔ wudieke mana dı vına aɔaɔ bıruɔ.

⁹ Ta ni nagi wudiekemba mana ni bogurina anan wudiekemba ni tuone a nyu n jigin, anan n wobalikaaha anan n wuyiike mana a tuu tuma. Ta Nmuy, vuodieke di yunana ti sogidvagiko nan di beri anan ni.

Waasij

¹⁰ N yaa sogifaluy ta waasa ti Yomutien, dama anan ka ybasina mana ama ni бага ye bie n ma. Wusie, ni sen cho muu muu, ama die ni ka ye sien muu di ni dagi die.

¹¹ N ka yile di ni daan wa n wia die wia man bala naa, dama manuy n wou boguri wa n nine di bala ka suuli jadieke mana n yalla dene.

¹² N siba waaruy berin anan chagiti berin. N wou boguri a mana; die wia, di yi jigidieke n benne wo di yi kou yaa chagiti, di yi ka dala yaa di yi bita, ama n nine suule jadieke n yalla saha mana muu.

¹³ Masia di yua muu haguruy wia, n nan biagi yi wuy mana.

¹⁴ Ama die ni yiwo vutuy pam ni sunjine muu n wumugisikehe me wo.

¹⁵ Nuy Filipi vuosi siba di die n wolinne piili Masia wovunaha muhiku, die n nyuna Masedonia tuu ma wa, die ni nyuna ma die ni yine Masia didusuruy diekemba di sunjinene muu. Die ni yiwo vuodiekemba die di gutina a dii n nyuaru anan n nanuy.

¹⁶ Die n benne Tesalonika tuu ma wa ta die yaala sunjin wo, die ni haana sunje muu.

¹⁷ Di ka su siba n yaala piinisi ni jigin, ama n yaala ni tuo wo nyuaru a nyu Nmuy ma muu.

¹⁸ N tuo ni piinisi mana muu, amu a yi muu. Piini dieke ni nagina a tuu Epafirodatusi wo vaa man chagi muu. Piinisi mi su siba kaabi dieke nyuugin di vuyua ba nagina a yi Nmuy, ta ka fali u sou, u tuo ke.

¹⁹ Die wia, Nabidie Nmuy vuodieke n janna nan yi ni ni nyuyyaalika mana, ta a nan nyu wa u nyinti dieke di faasina dala ta bie arizanna ma wa, Yisa Masia wia.

²⁰ Vuosi biruma ti Chou Nmuy saan yaa gamma haahuu. Wusie.

Kpatij waasij

²¹ Ni waasi vuodiekemba di yine Nmuy vuosi Yisa Masia wia. Ti numballi diekemba di benne gienu wa waasa ni.

²² Nmuy vuosi mana waasa ni, a tuu ba mana vuodiekemba di yine naan Siiza tigin tuntuntuy gban waasa ni.

²³ Ti Yomutien Yisa Masia sunji ni mana.

Gban dieke Pɔɔli dɔ maagina a yi Kolosia tuɔ vuosi wɔnna

1 Manuɔ Pɔɔli, vuodieke dɔ yine Yisa Masia tuntuntu Nɔmuɔ choti wɔa, aɔaɔ tɔ nɔmbɔa Timoti, maaginana gbanɔu gie

2 a yɔa Nɔmuɔ vuosi diekɔmba dɔ benne Kolosia tuɔ ma, ta yi tɔ nɔmballɔ diekɔmba dɔ yine Yisa Masia yada wa. Tɔ Chɔɔɔ Nabitie Nɔmuɔ sunɔɔ nɔ, ta yi nɔ sugidɔbaguɔ.

Pɔɔli die dɔ juɔsinana Nɔmuɔ ta waasa wa dene

3 Tɔ nɔaɔn waasa Nɔmuɔ vuodieke dɔ yine tɔ Yɔmɔtɔien Yisa Masia Chɔɔɔ wa tɔ keɔ juɔsa Nɔmuɔ a yɔa nɔ saɔɔa mana,

4 dama tɔ wɔɔɔa muɔ nɔ yine Yisa Masia yada dene ta bɔ cho Nɔmuɔ vuosi mana dene.

5 Die piiliku me saɔɔa dieke nɔ wɔnna wɔwɔnaha dɔ yine wusie wo, die nɔ wɔɔɔa muɔ yaa gamma wɔwɔna diekɔmba dɔ chɔsinana nɔ arizanna ma wa muɔ.

6 Wɔwɔnaha gie dɔ kenne nɔ jigiri tuɔga jigɔɔ mana muɔ tuɔgbanɔka gie me ta wɔnsa vuosi berɔɔ sɔba ka wɔnsɔna nɔ berɔɔ a nyɔɔ daa dieke die nɔ wɔnna ta sɔba Nɔmuɔ zɔɔlɔnɔɔɔɔɔ aɔaɔn wusieke dɔ sɔna die wo.

7 Die nɔ buɔɔɔ wa wɔaɔɔ gie a nyɔɔ tɔ tuntɔɔ chanchaɔn Epafirasi, vuodieke n faasɔna cho jigɔɔ, wɔnɔɔ u yine Masia tuntuntu dieke dɔ tunnana aɔaɔn wusie a yi tɔ.

8 U bɔ balɔ tɔ nɔ choti yaa gamma nɔ chanchaalɔɔ ma dɔ sɔna dene Nɔmuɔ Halikasika sunɔɔɔn wɔa.

9 Naa wɔa, a nyɔɔ daa dieke tɔ wɔnna nɔ wɔa wa, tɔ ka vaa Nɔmuɔ juɔsuɔɔ nɔ wɔa, dɔ wɔnɔɔ Nɔmuɔ yi aɔ nɔ sɔba wudieke u yaalala, ta yi nɔ u Halikasika yɔaɔn aɔaɔn ka sɔbuɔ mana,

10 amɔ nɔ nan buɔɔɔ beri beri dieke tɔ Yɔmɔtɔien dɔ yaalala, ta yie wudieke dɔ nannana u sɔn, amɔ nɔ nan dɔ buɔma ta sɔba wa saɔɔa mana.

11 Wɔnɔɔ Nɔmuɔ yi nɔ hagɔɔɔ pam sɔba u yalla hagɔɔɔ mana dene wo amɔ nɔ nan dɔ yaa hanɔa aɔaɔn suguru.

12 Nɔ waasɔma tɔ Chɔɔɔ Nɔmuɔ aɔaɔn sugɔɔɔɔɔɔ. Wɔnɔɔ u vana nɔ muɔ dɔ nɔ guɔɔ atɔa faaɔɔ dieke u yɔna wɔaɔn dɔ u nan nagɔ yi u vuosi arizanna ma wa.

13 Wɔnɔɔ u wɔaɔna tɔ a nyɔɔ Sitaani hagɔɔɔ ma a nagɔ tɔ a yi u Bɔa dembin choti naaɔ ma.

14 U Bɔa dembike wɔa u nagɔ tɔ tumbɔatɔ a chaa tɔ ta wɔaɔ tɔ a nyɔɔ yɔɔɔɔ ma.

Masia aɔaɔn u tuɔma wɔa

15 Vuɔɔn kaan buɔɔɔ ye Nɔmuɔ ama u Bɔa dembin Masia yiwo u nɔasɔɔ. Wɔnɔɔ u tuanna jaan mana, ta yi Nɔmuɔ nyɔɔnaaɔnka mana sikpenɔɔ tɔɔɔ.

16 Dama u ma Nɔmuɔ dɔ naan jaan mana dɔ benne arizanna ma aɔaɔn tuɔgbanɔka gie me, nyɔɔndiekɔmba tɔ yesinene aɔaɔn nyɔɔndiekɔmba tɔ kana ka yese. Wɔnɔɔ u naanna nyɔɔndiekɔmba mana dɔ yalla hagɔɔɔ aɔaɔn yiko, aɔaɔn malakasi diekɔmba dɔ yalla hagɔɔɔ aɔaɔn haalɔɔ mana. Masia ma Nɔmuɔ dɔ naan jaan mana ta nagɔ jaan mana a yi wa.

17 Wɔnɔn Masia wɔn beri mun ta jaan mana wori, ta u wia jaan mana di beri siba Nmun di sanna dene wo.

18 Wɔnɔn u yine u vuosi mana sikpen ta u vuosi dan di yi u nyungbanu. U vuosisi miivoli nyɔnna u jigɔn. Wɔnɔn u yine Nmun Bua dembin dieke di kpine ta wolɔn hagi kun me, di u nyɔnna ma u yi jaan mana mana sikpen tien,

19 dama die di yiwo Nmun nansu di Masia yalluma wɔnɔn Nmun gban gban berin aan wusie.

20 U Bua dembike wia ta Nmun yi jadieke mana di benne nmɔnsikpen aan tɔngban di yɔnɔn yi u zvalɔn aan sugɔfialɔn; ta zu dieke die di nyɔnna u Bua dembike ma wa dagariku ma wa wia u yi sugɔfialɔn di beri tunu aan wɔnɔn sunsu.

21 Saɔnna kaani, ni sunanyilibatɔ anan ni tumbatɔ die yine ni Nmun dataasi, ta ni yaa aan wa,

22 ama lele nu, u Bua dembike nyungbanu kumbu dagariku ma wia u bi yi ni u zvalɔn di u nagi ni an ni yi sugɔfialɔntielɔn, ta wome digɔntɔ, yaa biaɔn, ta keɔn u jigɔn.

23 Ama sie ni kpanɔnɔn ni gban aan wusie ta bemme ni yadaka ma ta zie keɔn keɔn, ta daa farɔ a nyɔn ni tamaka ma, tama dieke die ni yene saɔnna dieke ni wɔnna wɔwɔnaha; ta die ba muɔli wɔwɔnaha a yi vuota mana wa tɔngbanɔka gie me; ta manɔn Pɔɔli yiwo ka tuntɔntɔba wɔnyɔ wa.

Pɔɔli die di yine Masia didɔsɔruɔn tɔntɔntɔ dene

24 Lele nu n wa yaa sugɔfialɔn n dinene wahala ni wia wa, dama wahala dieke n dinene, n tuma kpata wa wahala dieke Masia di nagɔna zie di n dii wo, u nyungban dieke di yine u didɔsɔrɔba wa.

25 Ta Nmun dieke di yɔna mun tɔɔmaha di tun wa, wɔnɔn u yine mun Masia didɔsɔrɔba mi yɔmɔ ni sunɔnɔn wia, di vuosi summa Nmun wiaha.

26 Wiaha yiwo wɔlɔbɔrɔ diekemba Nmun di nagɔna a lɔbɔrɔ vuota saɔnna kaani, ta buurin mana di ka siba ha, ama ta lele u wa yuori daga u vuosi.

27 Nmun saɔnya di u yuori wɔlɔbɔrɔka wiaha a daga u vuosisi mun. U wɔlɔbɔrɔka wiaha faasi vɔna mun, ta yaa nyɔɔrɔ a yi vuota mana. Di daga di Masia bie ni ma, die wia, ni yaa tama di ni nan daansi gutɔ a bie Nmun chuulikpenkpɔku ma.

28 Die wia, Masia wa wia ti muɔla, ta kpaama vuon mana, ta naga yɔn yiri yiri mana a daga vuon mana, di ti yi an vuon mana hagiɔma u Masia dɔsɔn ma, ta nagi ba a yi Nmun.

29 Naa wia, man ko kpanɔnɔn n gban aan hagiɔ dieke mana Masia di yi mun ta bu dala wa.

2

1 N yaala ni summa n kpanɔnɔnana n gban ni wia aan Masia didɔsɔru diekemba di benne Lodisia tun ma, aan vuodiekemba di yene ka ye mun ma dene.

2 N yaala ba sugɔntɔ hagiɔma, ta ba lagɔsɔ tan aan choti, ta summa Masia wiaha chiɔsɔ, ta yi wo yada aan wusie, ta ye sugɔfialɔ dieke vuosi di naana ye ba keɔn siba Nmun wiaha chiɔsɔ dene, ta summa Nmun wɔlɔbɔrɔkɔrɔ dieke di yine Masia wa,

3 u nyɔnna ma yalla wusie yɔn aan sɔbuɔ.

4 Die wia man bala ni naa, ni daa vaa vuon nagi nuanansɔn a gaan ni,

⁵ dama n wone ni jigijn ananj n nyungbanuj naa, ama n yile ni wta sanja mana ta n бага di bie ni ma, ta n sun di fiat ananj ni, ta ye ni benne vutuj dene wo, ananj ni yine Masia yada ananj wusie dene wo.

Wusie miivoli bie wo Masia ma

⁶ Die ni tuone Yisa Masia di v yiwo ni Yomutien wo, ni bemme v ma dene,

⁷ ta vaa ni yada dagirisi sunj v ma, ta ni yada bie v ma ta yaa hagiruj siba ba daguna ni dene wo, ta waasuma wa sanja mana.

⁸ Die wta, ni daa vaa vuon nagi vuota yian a gaan ni; wudieke di kana ka taasi ananj Masia, ama ta yi tungbanjka gie yian ananj vuota daguj.

⁹ Dama Masia nyungbanuj ma Nmuj berij di beri

¹⁰ ta ni tuo wusie miivolike ni taasina ananj wa wta. Wsunj v yine sikpen tielin ananj hagirutielin mana jakusunj.

¹¹ Nuj ananj sunj berij wta ni tuo kolagobij, ama ka ka yi vuota di naguna nuuj a gobi ni nyungbanuj wa. Masia gobiku die vvarina ti a nyuj bianj ma wa,

¹² dama sanja dieke ba sina ni Nmuj nyaabu die ni guti wa Masia ma ba guu ni, ta ni bi hagi ananj wa ni nyaabu sulaha ma, ni yada dieke di benne Nmuj hagiruj tuuma dieke di sugurina Masia a nyuj kumbu me wo wta.

¹³ Sanja dieke di tianna wa, die ni yiwo siba kunti ni bianj wta ananj die ni kana ka yi juu vuosi wta, ta die bi wo muraha. Ama lele, Nmuj yi ni miivoli muj, ta nagi ni bianj a chaa ni Masia ma.

¹⁴ Sanja dieke ba kpaasina wa dagariku ma wa, die v kpisi ti bianj hamuj dieke di maagi a dvanj yaa gamma muraha ma muj.

¹⁵ Dagariku ma wta Masia die di chvusi Sitaani ananj haalibati hagiruj mana, ta yaa v nyanjuna ba dene wo siara a kenj nyuj yaaluj ma.

¹⁶ Die wta, ni daa vaa vuon zien mura yaa gamma jadieke ni baan di die ta nyuo, ni daa vaa vuon vvarima ni dbuga daavuna, yaa chuhaaluj dbuga yaa davvusturi daraa a yia ni.

¹⁷ Hanuj muraha gie mana die yiwo ligisinj ta daga di vuonj kienj; die vuoke yiwo Masia.

¹⁸ Di yi vuonj di baari v tianj wa v chanchaaluj ta ka guura ta yese daansa ta yaala ni sunj ni gbanj a jama malakasi, ni daa saagi, die nan chvusi ni. Vuoke mi koti wa v gbanj v sunjanyile me, ta ka wo chianj;

¹⁹ v ka bi pogi Masia; Masia yine v vuosi sikpenj ta lagisi ba ba taasi ananj tanj ta su siba nyungbanuj gbeme ananj ka girisi, sunj Masia yunana ba nyindiike, ta ba guta siba Nmuj di yaalala dene wo.

Masia yaa wa miivoli haaluj a kienj

²⁰ Ni kpiye muj ananj Masia, ta v gbati ni a nyuj tungbanjka gie haaluj hagiruj ma, bia wta ni ye beri siba ni ye yiwo tungbanjka gie suti? Bia wta ni nagi ni gbanj a yi muri dieke di bala di

²¹ "Da kenj pogi jaabu gie", yaa "Daa kenj lan jaabu gie" yaa "Daa kenj gi jaabu gie?"

²² Nyinti gie mana vuota nan nagua a tunj tuuma anj ka chvusi ta kaan yvasi. Muraha gie mana yiwo vuota daguj.

²³ Ka senj yi wusie, muraha chanchaaluj masi wa wudieke di yalla yian, ama ta wo, ba jama ba yaala dene, ta gaama di ba suna ba gbanj tungbanj, ta mugise ba nyungbanuj, ama di yi vuonj di di waha mana, ka kaan biagi sunji wo anj v muiji pogi v nyungbanuj a nyuj nyungbanuj lohbiati yiile me.

3

¹ Die ni hagiya muŋ aŋaŋ Masia a nyiŋ kuŋ me, die wia ni nagɪ ni sɔgɪti a taasɪ aŋaŋ arɪzanna ma nyinti, jigidieke Masia dɪ kalla Nmuŋ nuudiigin chaan.

² Ni vaa ni sɔgɪti bemme mi nyinti ma, ama daa tɔŋgbaŋka gie nyinti ma,

³ dama die ni wɔŋ kpie muŋ aŋaŋ Masia, ta ni miivoli bie aŋaŋ wa Nmuŋ jigij.

⁴ Masia vuodieke dɪ yɪnana ti miivoli wo saŋŋa dieke ɔ keŋ nyiŋ yaaliŋ ma, ni gbaŋ ni nan daansi gɔti nyiŋ aŋaŋ wa ɔ chaankpenkpiuŋ ma.

Berikuvuŋ aŋaŋ Berihaalɔ wia

⁵ Die wia, ni vaa tɔŋgbaŋka gie lɔla dɪ tɔnnana tɔuma ni ma wa, atɔŋ yine daakpana aŋaŋ hɔgɔkpana tɔuma, aŋaŋ dɪgɪnti, aŋaŋ lɔlɔbiati, aŋaŋ sɔŋanyilibiati aŋaŋ halt. Halt yiwo bugile kaabiŋ buuriŋ.

⁶ Wiaha gie wia Nmuŋ sɪnyuuruŋ nan dɪ bie vuodiekemba dɪ kana ka tɔuse ɔ nɔari ma.

⁷ Saŋŋa dieke dɪ tɔanna wa die nyinti gie die sɪna ni, ta ni bie ka ma.

⁸ Ama lele ni mu ni vaa nyinti gie mana a taan muŋ; a yine sɪnyuuruŋ aŋaŋ lɔlɔbiati aŋaŋ haasa. Ni daa vaa juume yaa wɔbalɔki biati nyima ni nua ma.

⁹ Ni da chɔbɔma wia a yɪma taŋ, dama ni vaa wiaha gie mana die dɪ benne ni berikuvuŋ ma muŋ;

¹⁰ ta wa nagɪ berihaalɔ. Berihaalɔkie gie ta Nmuŋ vuodieke dɪ naanna ka wa dɪ yie ke jahaaliŋ saŋŋa mana, ta ka niasa ɔ gbaŋ gbaŋ beriŋ, dɪ ɔ yi aŋ ni seŋ summa wa aŋaŋ wusie.

¹¹ Die wia puole bi wori vuodiekemba dɪ yine Juu vuosi aŋaŋ vuodiekemba dɪ kana ka yi Juu vuosi sɔnsɔŋ; vuodiekemba dɪ gobine ba kola aŋaŋ vuodiekemba dɪ kana ka gobiye mana puole bi wori ba sɔnsɔŋ; puole bi wo haagɪŋ vuosi aŋaŋ tika vuosi sɔŋ; ta bi wo yɔŋɪsɪ aŋaŋ vuodiekemba dɪ sɪna ba gbaŋ sɔŋ, ama ni mana yiwo Masia sɪti, ta ɔ bie ni mana ma.

¹² Nmuŋ cho ni muŋ ta yi ni ɔ vuovɔarika ta ni yi ɔ vuokasɪmba. Die wia ni bemme sɔmm, ta chɔgɪma zɔɔlɔŋ ta sɔsɔŋ ni gbaŋ tɔŋgbaŋ ta yallɔma suguru.

¹³ Ni dime suguru aŋaŋ taŋ, ta dɪ yi vuosɔŋ dɪ yaa wɔŋ aŋaŋ ɔ chanchaan ba nagɪ chaa taŋ. Dɪ mu ni nagɪ chama taŋ sɪba ti Yɔmɔtɪeŋ nagɪna chaa ni dene wo.

¹⁴ Genhe mana ma ni nagɪ choti a gɔti, kanɔŋ ka bɔbɔna wiaha mana a lagɔŋ taŋ aŋaŋ wusie.

¹⁵ Ni wɔnyɪ mana gɔti wa Masia nyiŋgbaŋka ma ta Nmuŋ dɪ vɔari ni dɪ ni lagɪsɪ bemme aŋaŋ sɔgɪfialiŋ. Die wia ni vaa Masia sɔgɪfialiŋkie dagɪma ni sɔŋanyile ta birɔma Nmuŋ saŋŋa mana.

¹⁶ Dɪ yiwo talasɪ dɪ Masia wiaha gie bemme ni sɔgɪti ma vɔuɔŋ vɔuɔŋ, aŋ ni dagɪma taŋ, ta bi kpaama taŋ aŋaŋ ni sɔŋanyile mana; ta chɔama Nmuŋ gbaŋku yɪla, aŋaŋ Nmuŋ birɔŋ yɪla, aŋaŋ Halɪkasɪka yɪla, ta chɔama yɪla aŋaŋ waasɪŋ ni sɔgɪti ma a yɪma Nmuŋ.

¹⁷ Die wia, wudieke mana ni yinene, yaa wudiekemba ni bala, ni yime ti Yɔmɔtɪeŋ Yisa saan ma, ta waasɪma ti Chɔɔŋ Nmuŋ ɔ wia.

Masia vuosi beriŋ wia

¹⁸ Hɔgɔba, ni nagɪ ni gbaŋ a yi ni chɔllɔŋ, sɪba dɪ yine talasɪ dɪ Masia vuosi yime die wo.

15 Ni waasi ti numballi choti diekemba di benne Lodisia, ta bi waasi ti taa Nimifa anan Masia diduuruiba di lagisunana u tigiri me wo ta jama Nmuru.

16 Ni ken karu gbanke gie a kpati, ni kpanni ni gban a nagi a yi Masia diduuru diekemba di benne Lodisia ma an ba karu, ta bi karu Lodisia vuosi gban dieke die n maagina a yi ba wa.

17 Ni balu Akipusi di u kpanni u gban ta tumma tun dieke ti Yomuten di nagina a yi wa wa vuru.

18 Lele manun Pwoli maaginana kpatiku waha gie anan n gban gban n nuun. Manun n waasa nu. Ni da daan di ni jussuna Nmun a yuma mun n benne dansarika ma wa.

Nmun sunni nu.

Pöölî humbunjan gbanj dieke u maaguna a yi Tesalonika tj vuosi wonna

¹ Manuj Pöölî anjan Silasi anjan Timoti maaginana gbanju gie a yia Yisa Masia didusuri diekemba di benne Tesalonika tj ma ta yi ti Chooj Nmutj anjan ti Yomutienj Yisa Masia vuosvarikaha; wönuj Nmutj sunji ni, ta bi yi ni sugubaguj.

Tesalonika vuosi yada anjan ba berinj wia

² Ti waasa Nmutj sanja mana ni mana wia, ta tinsa ni wia ti Nmutj jüstuj ma.

³ Nmutj, vuodieke di yine ti Chooj wa nuja, ti tinsa ni yine wo yada ta tuma tunvuna, anjan ni choti die di vana ni tuma anjan nujujuna dene wo, ta ni tama di bie ti Yomutienj Yisa Masia ma kenj kenj dene.

⁴ Ti numbali, ti siba a baari di Nmutj cho ni mutj ta vöari ni di ni yi u vuosi,

⁵ dama wövuunaha die ka yi nuaj wöbalika nyuna ma ti kenj nagj yi ni, ama die ka yaa wa Halukasika haguruj, ta die ti balaha ta ka chuluya. Ni siba ti berinj di sina die anjan ti sunjine ni die sanja dieke die ti benne ni jigiri.

⁶ Die ni tuone Nmutj wiaha, die ni chaansa ti mutj ti duna ti Yomutienj dene wo, ta die dii wahala ama Halukasika die yi ni wa sugifaluj.

⁷ Die wia ni berinj die di yi dagiti a yi ti Yomutienj didusuri diekemba mana di benne Masedonia anjan Akaya tujgbanjisi ma wa ba möna ba bemme dene.

⁸ Dama ti Yomutienj wövuunaha die nyuj ni jigij mutj ta dia a ga Masedonia anjan Akaya tujgbanjisi ma, a bi guti, ni yine Nmutj yada dene wo wöj ga luga mana mutj. Die wia di ka bi yi talasi di ti baluma wuj ba jigij.

⁹ Vuosi gie mana bala yaa gamma die ni mutjuuna a tuo ti chaanti dene sanja dieke ti kenne ni jigiri, anjan ni vana ni bugile ta kenj Nmutj jigij dene, di ni juaj wönuj Nmutj, vuodieke di yine wusietienj Nmutni anjan miivolitienj wo,

¹⁰ ta chusa u bua Yisa Masia, vuodieke die u suguruna a nyuj kumbu me wo, di u nyuj arizanna ma a kenj, wönuj u gbatuna ti a nyuj wönuj Nmutj sunjuri dieke di kienene ti ma wa.

2

Pöölî tuma Tesalonika tj ma

¹ N numbali, ni gbanj ni siba di die ti kenne kaagi ni wa die ka ka yi yori.

² Ni siba die ti dine wahala dene Filipi tj ma, ta ba zia ti, ama die ti kenne ni jigiri, die ti yaa wa suguhaguri dieke di nyuna Nmutj jigij di ti muöuma wövuunaha a yuma ni. Anjan vuosi pam die di kana ka saaga a yia ti mana yori.

³ Dama wudieke die ti bala ni die ka nyuj jumuchubisi yaa sunjanyilibati ma, die ti ka gaama ni,

⁴ ama sanja mana ti muöla wudieke Nmutj di yaala ti muöuma mutj, dama u wöj ye ti ta ti mu ti pögiluma wövuunaha mutj. Die wia, ti ka

mubla di ti fialma vuota sugiti, ama ti yaala ti fialma Nmutu sɔɔ, wɔnu u magisunana ti sugiti anan ti sunanyile.

5 Dama ni siba anan wusie di Nmutu yiwo ti siariatien di die ti ka ken ni jigin anan nwanansu, yaa anan wɔbalɔ dieke di liline ti lolibiati.

6 Die ti ka yaala buru a nyuna ni jigin yaa vuogaasi jigin.

7 Ti yine Masia tontuntu wɔ, die ti tu yaa sien di ti bal ni di ni sunni ti. Ama die ti bie wo somm ni jigiri siba nu di naana daansa u balli dene wo.

8 Die ti faasuna cho ni wɔ die ti mubla Nmutu wɔwɔnaha a yɔ ni; daa die nyuna ma ama die ti yiwo siri di ti kpi ni wɔ, dama ti faasi cho ni mu.

9 Ti nɔballi, n yaa tama di ni tɔnsa ti tɔuma anan ti wahala diilehe sanja dieke die ti benne ni jigin a mubla Nmutu wɔwɔnaha a yɔ ni wa. Die ti tuma nmuntvasi anan yu amu ti kaan yi chiiti a yɔ ni.

10 Nmutu anan Nmutu yine ti siariatien yaa gamma die ti benne anan ni anan berivutu anan wusie ta die wo ban dene.

11 Ni siba di die ti beri mu anan ni wɔnyu mana siba choo di naana beri anan u gban gban balli dene wo.

12 Die ti kpanɔsa ni mu, ta yie ni sugiti di fiala, ta kpaama ni sanja mana di ni bemme beri dieke di baan suuli Nmutu nine. Wɔnu u wana ni di ni ken juu u gban gban u naari ma anan u nansikpenkpuu ma.

13 Ti bi waasa Nmutu sanja mana dama die ti kenne anan Nmutu wɔaha ni jigiri die ni wɔnya mu ta tuohe; die ni ka tuohe siba a yiwo vuota wɔ, ama die ni tuohe mu siba Nmutu wɔ. Ka sen yiwo Nmutu wɔ, dama ni vuodiekemba di yine wo yada wa, wɔaha mi tuma ni sugiti ma mu.

14 Ti nɔballi, mugisi dieke di haaru na naa, kanu mugisiku mi chanchaan die haaru wa vuodiekemba di yine Nmutu vuosi Yisa Masia wɔ Judia tɔngban ma; nu anan ba ye wo mugisi balumu. Die ni gban gban ni vuosi di mugisine ni dene wo, die gban gban mugisin ba vuosisi juu vuosi die di mugisi be.

15 Banu juu vuosisi die kuna ti Yɔmtien Yisa Masia anan Nmutu naazwalba, ta bi mugisi ti wo. Naa wɔ Nmutu sɔɔ ka fialya anan ba, ta ba bi yi wɔnu mana dataasi.

16 Ba mi mu di ba kagɔ ti an ti da mubuma Nmutu wɔwɔnaha a yɔma vuodiekemba di kana ka yi juu vuosisi an ba ye gbatitaanu. Naa dagiya di ba gɔta ba tuntumbiati diekemba ba yinene wo mu. Lele, Nmutu sunyuru anan hagiya mu ba ma, ta u nan datu ba tɔba.

Pɔoli die di yaala u bi kaagɔ Tesalonika vuosi dene

17 Ti nɔballi, die vuosi di mugisine ti wɔ, ti nyu ni jigin daraa ale, ama sanja mana ti yile ni wɔ ta mi di ti ken ye ni anan ti nine.

18 Ti tu sen yaala ti yinɔ ken ye ni mu. Ta manu Pɔoli gban gban di mi sanja pam di n ken ni jigin ama Sitaani di kagɔ mu.

19 Ti Yɔmtien Yisa di ken ken sanja dieke, nu anan ni bala ni yi ti tama anan ti nyaru, ta ni wɔ ti baa ti ken zie u jigin anan sugifialu anan kuulu.

20 Wusie, ni wɔ ti yaa saan anan sugifialu.

3

1 Die wɔ die ti sɔɔ di choosɔ pam ti kana ka biagɔ yese ni wo, die ti san di ti wari bemme Atensi tu ma ti nyuna ma,

² ta tɔŋ ti nɔmbɔa Timoti vuodieke di yine Nɔmɔŋ tɔntɔntɔ anɔŋ ti yaa gamma Masia wɔwɔnaha mɔsɔlɔkɔ ma wa, di ɔ kenj a kpaŋŋɔsɔ nɔ ta vaa ni yadaka hagarɔma,

³ amɔ nɔ wɔnyɔ kaan yɔŋŋi kɔan wahalaka gie wɔa. Nɔ gban gban ni sɔba di Nɔmɔŋ yɔna sien di vuosi gie mugisi ti.

⁴ Dama die ti yene bie ni jigiri, die ti ŋaan bala ni mɔŋ di ba nan kenj mugisi tɔnɔŋ vuodiekemba di yine Masia didɔsɔrɔŋ mana, a senj kenj yi die gban gban.

⁵ N sɔgɔchɔsɔkɔ faasɔ dala mɔŋ, die wɔa manj tɔŋ Timoti di ɔ kenj a ye ni yadaka sɔ lalia. Dama ŋmaamɔŋ die yalla mɔŋ mɔŋ di di mɔna naa Sitaani die magɔsɔ ni mɔŋ ni va Masia kɔan dɔsɔŋ ta vaa ti tɔmaha di yi yɔrɔ.

⁶ Lele, Timoti nyɔŋ ni jigɔŋ a kenj mɔŋ, a kenj balɔ ti wɔwɔna yaa gamma ni yada anɔŋ ni choti wɔa. Ta balɔ ti di sanja mana ni tɔnsa ti wɔa vɔnɔŋ, ta yaala ni ye ti sɔba ti yaalala ti yene ni dene wo.

⁷ Tɔ nɔmballɔ, ti bie wahala anɔŋ mugisinj mana mana ma mɔŋ, ama Timoti di bala ti wudieke wo yaa gamma ni yada ma, die di vaa ti sɔŋ di dɔba.

⁸ Lele ti nan biagi a taan jɔa ti sɔbɔna di ni zie wo kenj kenj ti Yɔmɔtien sienj me naa wa.

⁹ Lele ti nan biagi waasɔ Nɔmɔŋ ni wɔa. Tɔ waasa wa anɔŋ ti yalla sɔgɔfali dieke ni wɔa wɔnɔŋ Nɔmɔŋ nɔŋŋa naa.

¹⁰ Yɔŋ anɔŋ ŋmɔntɔasɔ mana ti ŋaan jɔusa wa mɔŋ anɔŋ ti sɔŋ mana di ɔ vaa ti bi ye ni biɔra anɔŋ ti nine, amɔ ti nan biagi sunjɔ ni anj ni yadaka hagarɔma.

¹¹ Tɔ Chɔɔŋ Nɔmɔŋ gban gban anɔŋ ti Yɔmɔtien Yisa Masia yɔ ti sien anj ti biagi kenj a kaagi ni biɔra.

¹² Choti dieke ni yalla anɔŋ tamba wa anɔŋ vuonj mana naa, ti Yɔmɔtien vaa ka gɔtɔma sanja mana ta kenj sɔmma sɔba ti yalla choti dieke anɔŋ ni wa.

¹³ Wɔnɔŋ ti Yɔmɔtien wo vaa ni sɔgɔti hagarɔma ta vaa ni bemme ta wome biɔŋ ta yi kasɔ ti Chɔɔŋ Nɔmɔŋ nɔŋŋa sanja dieke wɔnɔŋ ti Yɔmɔtien Masia di kenj kenj anɔŋ ɔ vuodiekemba mana di yine ɔ sɔti wa.

4

Beri dieke di fialnana Nɔmɔŋ sɔŋ

¹ Die wɔa, ti nɔmballɔ, die ti wɔŋ kpaan ni mɔŋ ni mɔna ni bemme dene amɔ Nɔmɔŋ sɔŋ nan fiɔlɔ. Kanɔŋ beriku mi ni beri dene. Lele ti jɔusa ni mɔŋ ta bi kpaŋŋɔsɔ ni ti Yɔmɔtien Yisa saan ma di ni vaa kanɔŋ beriku mi gɔtɔma.

² Ni sɔba ti kpaanna ni dene ti Yɔmɔtien Yisa saan ma.

³ Nɔmɔŋ yaala ni bemme kasɔ ta vɔarɔ ni gban a nyɔŋ daakpana anɔŋ hɔgɔkpana tɔma ma.

⁴ Ni yɔma ni hɔgɔba jɔlɔma,

⁵ ta da bemme anɔŋ lɔlɔbiati sɔba vuodiekemba di kana ka sɔba Nɔmɔŋ di benne dene wo.

⁶ Vuonj da kenj yime ɔ Masia didɔsɔrɔ chanchaan biɔŋ yaa a nyɔŋ wa. Tɔ wɔŋ balɔ ni mɔŋ ta kpaan ni di ti Yɔmɔtien nan kenj datɔ vuodiekemba mana di yinene kanɔŋ biabɔ mi tɔba.

⁷ Nɔmɔŋ wa ti mɔŋ di ti kenj bemme kasɔ, ama daa ti kenj a yime daakpana yaa hɔgɔkpana tɔma.

8 Die wia, vuodieke nuj mana di zetine dagiku gie, ka zeti wo vuota dagin, ama di yiwo Nmuñ vuodieke di yunana ni v Halikasika v zete.

9 Di ka bi yi nuññumuna di ti maagi a bali ni yaa gamma tanj choti wia, dama Nmuñ wñj dagi ni muñ yaa gamma ni muña ni chome tanj dene.

10 Ta nuññ ni wñj cho ni Masia didusiruñ chanchaalba mana di bene Masedonia tuñ ma wa mana. Ti numballi, ti juusa ni muñ di ni vaa chotiti mi gutima yaa gamma.

11 Ni kpanñi ni gbanj a bemme somm, ta ni baga bemme ni gbanj gbanj tuuma ma, ta tumma a dime, siba ti wolinne a bala ni dene wo,

12 amu vuodiekemba di kana ka yi Masia didusiriba nan di yia ni julma, amu ni kaanj di naga ni gbanj a jaluma vuonj a yaala ni nyunyaalika.

Ti Yomutien kenij wia

13 Ti numballi, ti yaala ni summa wusie yaa gamma Masia didusiri diekemba di kpine wo, ta da yalluma sugichuustñ siba vuodiekemba di wone tama wa.

14 Ti yi yada muñ di Yisa die kpiye muñ ta bi hagi kuñ me. Die wia ti bi yi yada di Nmuñ nan kenj yi añ Yisa yinñi kenj añanj v didusiri diekemba die di kpine wo.

15 Ti Yomutien dagi ti wa naa, di v kenj kienj tunj vuodiekemba di bene ti miivoli me wo kaanj wolinj vuodiekemba di kpine wo a kenj tuoli wo.

16 Dama ti Yomutien nan kenj nyuj arizanna ma a kenj suñj añanj natkpenjkuñ, añanj Nmuñ malakasi Naanj wa loluj, añanj Nmuñ kantani kpanj, ta vuodiekemba die di yine Masia yada ta kpi wo nan wolinj hagi kuñ me.

17 Ta ka kuvanj chaanj tunj vuodiekemba di yene bie ti miivoli me nan lanisi añanj ba a ga haari ti Yomutien nuñmaraha ma. A nyuj sanjka mi ti nan di beri añanj wa yaa gamma haahuu.

18 Die wia ni kpanñisuma tanj añanj waha gie.

5

Ni yi siri a gbara ti Yomutien kenij

1 Ti numballi, di ka yi talasi di ti maagi a bali ni yaa gamma sanña dieke waha gie di balla a yi.

2 Dama ni gbanj gbanj ni wñj siba di ti Yomutien yinñi kienjku daari nan di su siba gaaru di ñaana kienj yuku dene wo.

3 Sanña dieke vuosi di kenj bala di, "Sugidbaguj añanj alaafia beri wo", kanuj sanjka mi ba baa ba juu wahala ma bunyi. Kanuj wahalika nan kenj bunyi siba hogonyuutitien di ñaana baa v muiri ybagubu kenj bunyi dene wo, ta ba kaanj nyuj bu ma.

4 Ama ti numballi, nuññ nuñ ni wo lumuj ma, die wia ti Yomutien kenij daari kaanj kenj pirigi ni siba gaaru kenij.

5 Ni mana yiwo chaanuj ma vuosi, ta bi yi ñmintvasi vuosi, ti ka yi yuj yaa lumuj ma vuosi.

6 Die wia, ti da dva guuru ma siba vuosi batanj di yinene die wo, ama ti mu ti yesime ta muññi pögulma ti gbanj.

7 Dama yuj vuosi di guura ta batanj di nyuo daanj a buge.

8 Ama tunj nuñ ti yiwo ñmintvasi balli ta ti mu ti muññi pögili ti gbanj, ta nagj yada añanj choti a yeegi añ ka su siba jakagikuñ, ta bi nagj gbatitaanuj tamaka a bubi añ ka summa siba kuvoti sibubinj.

9 Nmuñ die ka vuari ti di v kenj datu ti tibuj, ama die v vuari ti di ti ye gbatitaanuj ti Yomutien Yisa Masia ma,

¹⁰ wɔnɔŋ die ɔ tuone ti kunj a kpi, di dɔ yi ti kpi yaa ti beri ti miivoli me ɔ kenin sanja mi, tɔnɔŋ anjan wa nan lagɔŋ a beri.

¹¹ Die wia, ni kpanɔŋɔsɔma tanj ta sunɔŋime tanj sba ni yinene die lele wo.

Kpatɔŋ kpaamɔŋ anjan waasɔŋ

¹² Ti numbali, ti jɔɔsa ni di ni vaa ni baga bemme vuodiekemba di tɔnnana ti Yɔmɔtɔien tɔɔma ni jigiri, ta yi ni nɔŋɔandɔsɔŋ ɔ sien me, ta kpaama ni wa.

¹³ Ni pɔgɔli ba anjan julma pam, anjan choti ba tɔɔmaha wia. Ta bemme anjan sɔgɔɔbagɔŋ anjan tanj.

¹⁴ Ti numbali, ti jɔɔsa ni di ni kpaama walɔnkɔɔtieliŋ, ta kpanɔŋɔsɔma vuodiekemba di chɔɔnana nɔmaamɔŋ, ta sunɔŋime wabɔti, ta yallɔma suguru anjan vuonj mana.

¹⁵ Ni da yime bɔan a yɔma vuodiekemba di yine ni bɔan, ama ni vaa anjan ka yi ni sɔnsanɔmɔŋ sanja mana di ni yime vɔnɔŋ a yɔma tanj anjan vuonj mana.

¹⁶ Ni yallɔma sɔgɔɔfɔliŋ sanja mana,

¹⁷ ta jɔɔsɔma Nɔmɔŋ sanja mana,

¹⁸ ta waasɔma Nɔmɔŋ wɔŋ mana mana ma, dama die Nɔmɔŋ di yaala, ni yine Masia didɔsɔrɔba wia.

¹⁹ Ni da kagɔma Nɔmɔŋ Halikasika,

²⁰ ta da bi zetime Nɔmɔŋ naazɔaliŋ wia,

²¹ ama ni mɔ ni fiaki a magɔsɔma jaan mana, ta tuo jadieki di vɔnɔŋa,

²² ta chɔɔ nyɔŋ bɔan yiri yiri mana ma.

²³ Nɔmɔŋ vuodieki di yɔnana ti sɔgɔɔbagɔŋ, yi ni sɔgɔɔɔalɔntieliŋ anjan wusie, ta pɔgɔli ni haali ti anjan ni miivoli anjan ni nyɔŋgbanɔŋ ta ni da yallɔma bɔan ti Yɔmɔtɔien Yisa Masia yinɔŋ kienku sanja.

²⁴ Nɔmɔŋ vuodieki di wana ni nan yi naa, dama ɔ yiwo wusietien.

²⁵ Ti numbali, ni jɔɔsɔma Nɔmɔŋ a yɔma ti gbanj.

²⁶ Ni waasɔ Masia didɔsɔrɔba mana vɔnɔŋ vɔnɔŋ.

²⁷ Ti Yɔmɔtɔien saan ma manj kpaama ni, di ni karɔŋ gbanjku gie a yɔ Masia didɔsɔrɔba mana.

²⁸ Ti Yɔmɔtɔien Yisa Masia sunj ni.

Pöoli gbanj dieke di gotna bule v maaguna a yi Tesalonika tuy vuosi wonna

¹ Manuj Pöoli ananj Silasi ananj Timoti maaguna gbanjku gie a yia ti Yömütienj Yisa Masia didusuri diekemba di benne Tesalonika tuy ma ta bi yi ti Chöönj Nmutuj sutu wa.

² Ti Chöönj Nmutuj ananj ti Yömütienj Yisa Masia sunji nu, ta bi yi nu sogduvagnj.

Masia kenij wia

³ Ti numbali, di mu ti waasuma Nmutuj sanja mana ni wia. Ti yi die di vuna muj, dama ni yadaka guta muj ta ni yalla choti dieke ananj taj wa di guta pam.

⁴ Die wia ti gbanj ti kuule muj ni wia Nmutuj vuosi jigijn. Ti kuule yaa gamma suguru ananj yada dieke ni yene yalli ni mugisiku gie me ananj ni wahalaka gie me ta beri ananj hanu naa.

⁵ Naa daga di Nmutuj saruya diile yiwo wusie; die wia v nan kenj bal di ni mu ni bemme v naari ma; v naari dieke wia ni dinene wahalaka.

⁶ Nmutuj nan yi wudieke di muna: v nan vaa vuodiekemba mana di mugisinene ni wo dii wahala,

⁷ ta v nan gbatu nutuj vuodiekemba di dinene wahalaka, ta bi gbatu ti dtanj. V nan yi naa sanja dieke ti Yömütienj Yisa di kenj nyuj arizanna ma a kienj ananj v malakasi diekemba di yalla yiko ke.

⁸ Ba nan kenj ananj bolinyaanj di ba datu vuodiekemba di kana ka siba Nmutuj ananj vuodiekemba di kana ka saagi tuo wovunaha yaa gamma ti Yömütienj Yisa ma wa.

⁹ Banuj vuosi ni chusstoku nan di beri yaa gamma haahuu, ta ba kaanj gbigi ti Yömütienj ananj v chuulikpenkruuj ananj v haguibus nutnja,

¹⁰ v kenj kenj daa dieke di v ye juluma a nyuj v vuosi jigijn ananj vuodiekemba mana di yine wo yada wa. Ni gbanj ni nan guti ba ma, dama ni tuo wudieke die ti balla ni wa muj.

¹¹ Die wia ti jussa Nmutuj a yia ni muj sanja mana. Ti jussa wa di v vaa ni buruj vuovuna v nutnja. Ta bi jussa wa di v vaa v haguibus sunji ni anj ni biagi tuy wovuna diekemba ni yada di yaalala ni yi wo.

¹² Die nan vaa ti Yömütienj Yisa saanj ye buruj ni wia, ta ni dtanj ni ye buruj v wia, Nmutuj ananj ti Yömütienj Yisa Masia zoolnchigila wia.

2

Vuobiaku wia

¹ N numbali, yaa gamma ti Yömütienj yinji kienjku wia ananj ti bala ti kenj a laguj bemme ananj wa wa,

² n yaala n bal ni ta ni da njmaan ma yaa ta chelime vuosi batanj di balala di ti Yömütienj daari wanj kenj muj wo. Vuonj zi ba bala ni di tinuj die ti bala die Nmutuj naazbaluj wobalika daguj ma, yaa wobalika ma, yaa gbanuj ma.

³ Ni da vaa vuonj gaanj ni wuj mana ma. Dama daari kaanj kenj ntaala nuazetinj sanja wolinj kenj, sanja dieke vuosi pam di bala ba kenj a zeti Nmutuj nuari, ta vuobiaku dtanj nan kenj a nyuj yaaluj ma; Nmutuj wanj saanj di v chusst wa muj.

⁴ U nan kenj zeti Nmutj jiamuj ananj jiamuj mana, ta yi v gban sikpen tien dieke di tianna jadieke mana vuota di janna. U nan kenj juu Nmutj jiamuj juoku gbanj ta wasa v gbanj Nmutj.

⁵ Ni tuunsiya di die n yene bie ni jigiri die n balı waha mana muj?

⁶ Ta lele, ni siba wudieke di kaginana wa, ama v nan kenj sanja dieke Nmutj di sanna di v kenj wo.

⁷ Vuobiati wøj beri muj ta tuma wobiati loburuj ma, ta vuodieke di yigine be a yalli wa nan di yalli ba dene a ga tugı sanja dieke Nmutj di bala v yagi wa a taanj.

⁸ Sanja mi wobtayiru wo nan kenj nyuj ama ti Yomutien Yisa nan kuv wa ananj v nbanj wuj, ta v yinji kienku chuulikpenkrıku bi chıvı wa a gutı.

⁹ Wobiayiiru wo nan kenj ananj Sitaani hauruj ta yi nmunchıvı mamachi ananj dagıtı yiri yiri mana di v gaan vuosi.

¹⁰ U nan kenj nagı nmunchıvı yiri yiri mana a gaan vuodiekemba Nmutj di bala v chıvı wa. U nan kenj chıvı ba dama ba kana ka yaala wusie dieke di bala ka gbatı ba a taanj ta zetike wa.

¹¹ Die wa Nmutj di vaa nmunchıvı hauruj di tuma ba ma ta ba yie wudiekemba di kana ka yi wusie yada.

¹² Nmutj nan daansı chıvı vuodiekemba di kana ka yi wusie yada ama ta yaala wobiati yiile he.

Nı zie kenj kenj

¹³ Ti numballı, nınuj vuodiekemba ti Yomutien di chone naa, di mu ti waasuma Nmutj sanja mana ni wa, dama Nmutj wøj vbarı ni piiliku me muj di ni ye gbatitaanj. Die ni yiwo wusie wovunaha yada muj, ta v Halıkasıka di bi yi ni kastı, die wa ni ye gbatitaanjku.

¹⁴ Di ti muvına wovunaha a yi ni wa wa Nmutj di wa ni di ni bemme vınuj siba ti Yomutien Yisa Masia di benne vınuj dene wo.

¹⁵ Die wa ti numballı, ni mujti zie kenj kenj ta mujti pıgılı wusie diekemba ti dagına ni wa ti wıbalıka ma ananj ti gbanjı ma wa.

¹⁶ Ti Yomutien Yisa Masia gbanj gbanj ananj ti Chıwıj Nmutj vuodieke di chone ti ta sunji ti a yi ti sıgıvagi dieke di wone kpatıku ananj tama dieke di vıvına v zıvıncıvıla wa wa,

¹⁷ vaa ni sıgıtı haurıma ta yi ni haurıj, anj ni bıagı balıma wudieke di vıvına ta bi yime wudieke di vıvına.

3

Nı jıvıvına Nmutj a yıma ti

¹ Ti numballı, ka kpatıj yiwo naa, ni jıvıvına Nmutj a yıma ti, di ti Yomutien wovunaha nan ye jata lagı lagı ta yese jıvına siba die ka yene jıvına ni jigıj dene wo.

² Ta bi jıvıvına di v vbarı ti a nyuj vuobiati nuusi me, dama daa vıvıj mana yine wovunaha yada.

³ Ama ti Yomutien yiwo wusietien, ta nan yi ni haurıj ta gbarı ni anj Sitaanı kaanj yi ni wuj.

⁴ Ti Yomutien wa ti yaa yada di ni yie wudieke die ti bala ni wa, ta nan di yie die sanja mana.

⁵ Ti Yomutien wo sunji ni anj ni summa Nmutj di chone ti dene, ta bi sunji ni anj ni yallıma hanıa dieke Masia di yına ti wa.

Di yiwo talası di vıvıj mana tuma tvıvına

Pɔɔli bumbɔŋaŋ gbaŋ dieke die ɔ maagna a yi Timoti wɔnna

¹ Manɔŋ Pɔɔli yiwo Yisa Masia tuntuntu, dama ti Gbɔgbatitaantu Nabidie Nɔmɔŋ aŋaŋ Yisa Masia, vuodiekemba di yine ti tamaha yɔna muŋ nuɔŋ aŋaŋ nuŋŋmɔna;

² maŋ maaga gbaŋku gie a yɔa funɔŋ Timoti, vuodieke di yine n bɔa wusie, ti yadaka gie wɔa. Ti Chɔɔŋ Nabidie Nɔmɔŋ aŋaŋ ti Yɔmɔtien Yisa Masia sunŋi fu, ta chɔŋi fu zɔɔlɔŋ, ta bi yi fu sɔŋfialɔŋ.

Yaa gamma ŋmunchɔbɔtielin wɔa

³ N yaala fu bemme Efesusi me sɔba die n wone kpaan fu dene wo, saŋŋa dieke die n benne sien me a gara Masedonia tungbaŋ ma wa. Kpaan vuodiekemba di benne mi ta daga ŋmunchɔbɔti dagɔku di ba vaa.

⁴ Balɔ ba di ba vaa ba chɔɔŋkɔsɔla nandagaha aŋaŋ ba maaruŋ maaruŋ saaraha wudieke di yalla nuŋhaguruŋ kien wo. Naa ka sunŋe vuon ɔ biagi tuma Nɔmɔŋ tɔɔma. Nɔmɔŋ tɔɔmaha gie nan biagi tɔŋ du yi vuon di yaa yada aŋaŋ Nɔmɔŋ.

⁵ Mu fu dagɔ wa vuosi aŋ ba yallɔma wusie choti dieke di nyɔnana sɔŋyɔtalɔŋ aŋaŋ sɔŋanyile vɔna aŋaŋ wusie yada ma.

⁶ Vuosi batan vaa wa naa ta ga juu gaanwɔbalɔka ma.

⁷ Ba yaala ba yiwo Nɔmɔŋ mɔraha didaguruŋ, ama ba zi ba gbaŋ gbaŋ ba nuɔŋ wɔbalɔka chɔŋ, ta bi ka sɔba wudieke ba balala aŋaŋ nuŋŋmɔna wa chɔŋ.

⁸ Ti sɔba a baaru mɔraha vɔna muŋ du yi vuon di muŋŋi a diha sɔba a dagɔna die wo.

⁹ Di mu ti tɔnsɔ di ba ka zien mɔra vuovɔna wɔa, ama ba zie wo vuodiekemba di kana ka diha wɔa, aŋaŋ tɔbɔhaguruŋtielin aŋaŋ vuodiekemba di kana ka di Nɔmɔŋ aŋaŋ wɔbɔayiirin aŋaŋ vuodiekemba di kana ka jɔama Nɔmɔŋ aŋaŋ vuodiekemba di kana ka chɔga Nɔmɔŋ vuosi aŋaŋ vuodiekemba di kana ka yɔa Nɔmɔŋ julɔma wa wɔa aŋaŋ vuodiekemba di kɔnana ba chɔvalɔŋ aŋaŋ ba nuɔŋ aŋaŋ vuotakɔsɔla,

¹⁰ aŋaŋ hogɔkpaŋ yaalɔtuŋ yaa daakpaŋ yaalɔtuŋ aŋaŋ vuodiekemba di yalla lola a dɔaga aŋaŋ ba dembin chanchaalɔŋ aŋaŋ vuodieke di gaarinana vuosi a daa aŋaŋ ŋmunchɔbɔtielin aŋaŋ vuodiekemba di dinene ŋmunchɔbɔti siara aŋaŋ vuodieke nuŋ mana di kana ka di wusie dagɔku wɔa.

¹¹ Masia wɔbalɔki vɔna diekemba di dagɔnana Nabidie Nɔmɔŋ die di faasɔna a vɔna ta mu bɔruŋ dene wo gbaŋ daga die; ta wɔnuŋ Nabidie Nɔmɔŋ die nagɔna a yi n nuusi me ta maŋ mɔsɔla.

Yaa gamma Nɔmɔŋ zɔɔlɔchɔŋɔla wɔa

¹² N waasa ti Yɔmɔtien Yisa Masia, wɔnuŋ ɔ yɔna muŋ haguruŋ n tɔɔmaha gie me. N waasa wa dama ɔ yi muŋ yada ta vɔaru muŋ a yi ɔ tɔɔmaha ma di n tɔŋ a yi wa,

¹³ aŋaŋ die n ŋaana bala a chɔsɔa ɔ saan, ta die mugise ɔ vuosi ta die zi ta wa mana, ama Nɔmɔŋ die chɔŋi muŋ wa zɔɔlɔŋ, dama die n ka yiwo yada, die wɔa ta ka sɔba wudieke n yinene.

¹⁴ Ta die ti Yɔmɔtien Yisa di ken chɔŋi muŋ zɔɔli dieke di wone naamagɔsɔŋ, ta vaa maŋ yi wo yada ta cho n chanchaalɔŋ.

¹⁵ Wuri gie yiwo wusie amu ti tuoƙe ta yi yada di Yisa Masia die ƙeƙ tunɗbanƙa gie me di u gbatu wubiyaiirin a taan mun, ta die n wubiyati die tanna wubiyaiiribe mana,

¹⁶ ama Nmuj die chigi mun wa zoolu, manuj vuodieke die di yine wubiatitielin jakuun ta dii suguru pam anan mun, di ka yi siaria a dagi vuodiekemba di bala ba daansi yiwo yada ta ye miivoli dieke di wone kpatku.

¹⁷ Vuosi buruma Naakpenkruun dieke naari di wone kpatun ta wonun u ka kpie wo. Vuon ka yese wo ta wonun u yine Nmuj balunka. Vuosi buruma wa ta yuma wa julma yaa gamma haahuu. Wusie.

¹⁸ N baa Timoti, n naga kpaanku gie a yie fu nuusi me. Kpaanku gie su siba wudieke Nmuj naazaluba die di wone a balu yaa gamma fu ma wa. Vaa waha gie yi fu dembisiyan jaan an fu munni a wagi.

¹⁹ Yalluma fu yadaka anan sanyile vunun ta tuma wudiekemba fu sibuna di a yiwo tunvuna. Vuosi batan ka saagi naa die yine ba taari nyun ba yadaka sien me mana mana.

²⁰ Ba batan yine Himinuusi anan Alekizanda, manun n naguna ba a yi Sitaani nuusi me di u mugisi be. Naa nan dagi ba yan an ba vaa Nmuj saan chusun.

2

Yisa didusun jiamun wa

¹ Wudieke di yine talasi yiwo naa, ni juusuma Nmuj a yuma vuon mana. Ta juusi wa di u sunji be ta bi yi alibarika a yi ba mana, ta waasuma wa ba mana wa.

² Ni juusuma Nmuj a yuma naalun anan vuodiekemba mana di yalla yiko amu ti nan di beri somm anan sugufalun ta munni beri siba vuodiekemba di chiginana Nmuj ta yime wudieke di muna a yuma ti chanchaalun.

³ Naa vuna ta nanna ti Gbigbatitaantu Nmuj sun,

⁴ wonun u yaala vuota mana ye gbatitaanun ta ƙeƙ summa wusieke.

⁵ Dama Nmuj balunun bene, ta nuƙoƙuru yiwo vuobalunun a bie Nmuj anan vuota sunsun, die vuoke yine Yisa Masia,

⁶ wonun die u naguna u gban a yi kaabun di u gbatu vuota mana a nyun wubiyati anan kun me, Nmuj die dagi ti naa sanja dieke di muna.

⁷ Naa wa Nmuj di vuari mun di n yi Masia tuntuntu anan didaguru, ta muɓuma wovunaha a yuma vuodiekemba di kana ka yi juu vuosisi, a daguma ba wonun Masia wudieke di yine wusie wo di ba yi yada. Wudieke n balala ya ni naa, daa nmunchubisi man chiba, ka yiwo wusie.

⁸ N yaala ni juusuma Nmuj sanja dieke ni ƙeƙ lagun di ni jan Nmuj. Vuodiekemba di senne yi sugyaluntielin ta wo sunyuruun yaa nunhaguruun nan biagi a koti ba nuusi nmunsikpen a juusi Nmuj.

⁹ N bi yaala hoguba yalluma yan yaa gamma ba gariti jigiri ta munni bobuma siba Yisa didusun di muna ba bomma die; ba da bobuma ba sikpen zooni anan ligire pam yaa a bobuma gariti diekemba ligire di faasuna a tva pam yaa nyieleeti yaa nuupirin diekemba ba wonsuna anan saluma; daa naa bala ka yi ba vun ma;

¹⁰ ama ba yine wovuna a yuma ba chanchaalun siba hogu diekemba di balala di ba jama Nmuj di muna ba yi dene.

¹¹ Hoguba bemme somm ta sun ba gban tunɗban ta buɗuma.

¹² Manun n ka saagya di hoguba daguma yaa yalluma yiko dembisi ma; ba mu ba bemme somm ta da baluma wa ni ƙeƙ lagun di ni jan Nmuj.

13 Nagi fu sanja mana anaj fu haguŋ a karumma Nmuŋ gbanƙu yaalu ma ta daguma a chiasti ta muɓɓuma Masia waha a ga tugi sanja dieke n baa keŋ.

14 Da daan ma Halƙasƙa piini dieke di benne fu sƙu ma wa; Nmuŋ die yi fu piinike sanja dieke Nmuŋ naazɓalɓa di bala fu wia ta nyuŋkoraha die di nagɓ ba nuusi a dɗisi fu ma wa.

15 Naguma fu sanja mana a yime naa anaj nuŋŋumina amɓ vuonj mana nan ye fu birunana dene Yisa tuma ma.

16 Summa fu berinj anaj wudiekemba fu dagunana wa. Muŋŋi pɔgɓi daguƙ gie, dama dɗi yi fu pɔgɓiha nan gbati fu gban anaj vuodiekemba fu dagunana wa a nyuŋ Nmuŋ sariya diile me.

5

Timoti tuma anaj Masia didusiruj wia

1 Da galuma daajakusuj mana, ama kpaama wa sɓa fu gban gban fu chɗa, yalluma dalɓakaha sɓa fu gban gban fu numballi,

2 ta yalluma hɔgɓ nyuŋkoraha sɓa fu nuɓuŋ, ta bemme anaj hɔgɓi abaha sɓa fu taaluj anaj sɔgɓiyaluj.

3 Yuma kpihɔgɓ diekemba di senne bie ba nyuma ma jɓuma anaj sunŋinj,

4 ama kpihɔgɓ dieke di yalla balli yaa haagɓi, ɓ balli yaa haagɓi mu ba piili a buɓuruma ba ŋmuŋchiɓila tuma a wolin a daansuma ba tigin vuosi, naa nan vaa ba tielinj gban dii ba wubin nyɓari, dama die Nmuŋ di yaala.

5 Kpihɔgɓ dieke di senne mu sunŋinj yine vuodieke di wone vuosi. Wɓuŋ ɓ yaa wa tama Nmuŋ ma ta jɓɓa wa sanja mana yuŋ anaj ŋmuŋɓasi di ɓ sunŋi wo.

6 Ama kpihɔgɓ dieke di yinene ɓ duŋŋu wɔŋ kpil muŋ ta ye bie ɓ muŋ ma.

7 Yuma ba kpaanƙu gie an ba dɗmaha amɓ ba kaan di yaa wɓɓan.

8 Vuodieke di kana ka daansa ɓ maaruŋ, a tianj a mana ɓ tigin vuosi, ɓ ka muŋŋi di yadaka; ta vuodieke di kana ka yi Masia didusiruj gban di tianj wa.

9 Da bɗuma kpihɔgɓ diekemba di kana ka kuruj tianj bina banɓi-yuaba a gutuma kpihɔgɓa bɗiƙu ma. A bi guti ɓ mu ɓ yiwo vuodieke die di yalla churu balumuj,

10 ta ba sɓa wa di ɓ yiwo vuodieke di tunnana tunvuna: sɓa balli muŋŋi wubin, ta tuose chaanuj ɓ tigin me, ta yie sɓuŋ-n-gban tuma a sunŋi ɓ Masia didusiruj chanchaaluj, ta sunŋe vuodiekemba di benne wumugisike me, ta bi yi vuodieke di naguna ɓ gban mana a yi tunvuna yiile me.

11 Ama da nagɓ kpihɔgɓi abaha a gutuma kpihɔgɓa bɗiƙu ma dama sanja dieke ba keŋ yaa lola di ba yalli chulluj ba ŋaan zeti Masia muŋ,

12 ta gobi nɗa dieke ba yina wa wa ta juu bɗan ma.

13 A bi guti ba ŋaan chɓɓa ba sanja ta ka yaala tuma, ama ta didia gara tige tige ta buɓura kuagaaruŋ, ta juo vuosi wia ma, ta didia bala wudiekemba di kana ka mu di ba bali.

14 Die wia manuj n tuŋ nan di yaala kpihɔgɓ diekemba di yene ka kurujya wa yalli chulluj a muŋ balli ta daansuma ba deŋ, amɓ ti dataasi kaan ye sienj a bala wɓɓati yaa gamma ti ma,

15 dama kpihɔgɓa batan wɔŋ yinŋi a di Sitaani muŋ.

¹⁶ Ama du yi ta hogu dieke di yine Masia didusuru di yaa kpihoguba u tigin me, u mu u muti daansima ba, ta da nagi ba chiidunsa a chiime Masia didusuru, amu ba nan biagi a muti daansima kpihogu diekemba di benne ba nyuna ma.

¹⁷ Masia didusuru nyukora diekemba di mutina a tuma ba tuma wa mu vuosi yuma ba julma anan tune vuru; ta vuodiekemba di muolina Masia wa ta daga ba a chiasu, banu ba faasina mu anan julma anan tune vuru,

¹⁸ dama di maagya Nmu gbanu su di, "Naakvaku di tba zaa ta zaabie di nyuna, daa bobi ka nuan", ka bi maagi di, "Tuntuntu mu u tuo u tune."

¹⁹ Du yi vuru di bal di nyukoraha wonyu yi wu, daa vaa fu бага bemme ka ma, ntaala siara vuosi yi vuosi bale yaa bataa.

²⁰ Vuodiekemba di yine biabu, galu ba vuosi su, amu vuotalikaha nan di chiga nmaamu.

²¹ Nabadie Nmu anan Yisa Masia anan wuru Nmu malakasi nuna man ya fu kpaaku gie anan nuna, di fu tuo dagiku gie ta daa lugime fu wu mana ma.

²² Daa yine lagu lagu di fu nagi fu nuusi dusu vuru ma an u yi Masia didusuru nunandusuru. Daa nagma fu nuu a lume vuosi wubiati ma; ama muti pugu fu gban.

²³ Fu kana ka hagu sanja mana wa, daa nyume nyaan nyuna ma, ama nan nyu daan bita an bu sunji fu nyutiti.

²⁴ Vuosi batan tumbiati wu da wa yaalu ma ta ba ye ka dii ba sariya; ta vuosi batan tumbiati nan daansi nyu yaalu ma ba sariya diile ku.

²⁵ Tuntu gban yiwo die, a tan nyu wa yaalu ma, ta nyindiekemba di kana ka nyu yaalu ma gban di kaan biagi lobu.

6

¹ Di yiwo talasu di vuodiekemba mana di yine wutu yuma ba tielin julma, amu vuru kaan bal wubian yaa gamma Nmu ma anan ti dagiku.

² Wutu diekemba tielin di yine Masia didusurba daa vaa ba julma yula di ba yine ba numbali wa, ama di yiwo talasu di banu ba faasu tuma vuru, dama vuodiekemba di yenene ba tumaha nyarika yiwo ba Masia didusuru chanchalu ta ba cho be.

Ligire choti wa

Di yiwo talasu di fu dagu ta muolina waha gie.

³ Vuodieke nu mana di daguana dagu an ta ka saagi a yi ti Yomutien Yisa Masia nuwaha anan ti janku dagiku,

⁴ suuliye mu anan kalinbaani ta ka siba wu, ta bi yali nunhagu anan waagu lola yaa gamma wubaku chiasu, ta naa yaa wa suguan anan waagu, anan vuosi zala anan wubisibi,

⁵ anan nunhagu sanja mana wubiati jigiu. Banu ba sugu ka muti tuma, ta ba bi wo wusieke. Ta bi yile di Nmu dusu nan yi vuru yi nyintien.

⁶ Du yi vuru nine di suuli jadicke u yalla, Nmu janku sen yie vuosi di yie nyintien,

⁷ dama die ti ka yaa jaan mana a keu duna ka gie me, ta ti kaan bi nyu ka ma anan jaan mana.

⁸ Die wa du yi ti yaa nyindieke anan garu ti vaa ti nine suulihe,

⁹ dama vuodiekemba di yaalala ba buruŋ ligiretielibe, banuŋ ba junene magisuŋ ma, anan chachabi ma, ta yaa gaanlola anan lolubiati diekemba di chusunana vuosi ta vasa ba nanna yori wa.

¹⁰ Ligire yaaluŋ pam yiwo wubiati yiri yiri piilin. Vuosi batan nagi wa ba gban a yi ligire yaala ma die wia ba vaa yadaka sieku ta ka bi yi Yisa yada, die wia ba yese sugichusuŋ yiri yiri ba faasuna a yaala ligirehe wia.

Wagama waagi vuruŋ yaa gamma Yadaka wia

¹¹ Ama funuŋ Timoti, yiwo vuodieke di yine Nmuruŋ vuoŋ, di vuna di fu vbari fu gban a nyuŋ waha gie mana ma, ta fu kpanji fu gban a yime wudieke di nannana Nmuruŋ suŋ ta bemme siba wunuŋ. Yalluma yada, anan choti, anan hanu ta bemme somm.

¹² Kpanji fu gban ta wagama waagi vuruŋ yaa gamma yadaka ma, ta paguma miivoli dieke di wone kpatuŋ wa; Nmuruŋ die di wana fu muŋ ta fu tuo miivolike sanja dieke die fu yuna fu gban gban siara vuruŋ, vuosi pam nuŋa wa.

¹³ Ta lele n wa yaala fu yi wa nuŋ Nmuruŋ nuŋa vuodieke di yunana jaan mana miivoli, anan Yisa Masia vuodieke die di bala yi Pontiwosi Paliti anan nuŋmuna yaa gamma v yada ma yaaluŋ ma wa.

¹⁴ Yi nuŋ di fu nan didi wudiekemba mana n yuna fu wa amu vuoŋ kaan galuŋ fu, a ga tugi sanja dieke ti Yomutien Yisa Masia di bala v yinji ken wo.

¹⁵ Nabidie Nmuruŋ dieke ti burunana wa, wunuŋ v nyuna yine jakuŋ, ta yi naakpuma mana duŋ Naan, ta bi yi nyukura mana jakuŋ, wunuŋ v bala v vaa Yisa Masia yinji ken sanja dieke di muna.

¹⁶ Nabidie Nmuruŋ nyuna ma kana ka kpie; v bie wo chaankpenkruŋ dieke vuoŋ di kana kaan biagi a gbigi mi; wunuŋ v yiwo vuodieke vuota di yene ka yeye yaa a nan biagi ye wo; wunuŋ v muna buruŋ ta v haguŋ nan di beri yaa gamma haahuu. Wusie.

¹⁷ Kpanji vuodiekemba di yine nyintitielin tungbanka ma wa di ba daa nguma ba nyura yaa nagi ba tama a yi a ma, dama die nyinti yiwo bulogisuŋ, ama bali ba di ba yalluma ba tama Nmuruŋ ma, wunuŋ v yine nyintitien ta yia ti jadieke mana ti yaalala di ti tuome ta bemme anan sugitaluŋ.

¹⁸ Kpanji ba di ba tuma tunvuna, ta ba tunvunaha faasi dalama ta yi vuodiekemba nuusi di turunana anan piini yula.

¹⁹ Die nan yi an ba yalluma nyinti arizanna ma, nyindiekemba di kana ka chusa an ka gbari ba a ga tugi sanja dieke ba bala ba ken mi wo; ta ba nan di yali miivoli dieke di yine wusie miivolike.

²⁰ Timoti, muŋji gbara wunuŋ dieke Nmuruŋ di nagina yi fu nuusi me wo. Vbari fu gban a nyuŋ gaanti nuhaguŋ anan azama dieke di wone nyuri ta ka nyuŋ Nmuruŋ jigin, ta vuosi batan di zi ta wasa ka 'sibuŋ' wa,

²¹ dama vuosi batan baari di ba yali wa sibuku gie, die wia ba vaa yadaka sieku.

Nmuruŋ sunjin bemme ni ma.

Pɔɔli gban dieke dɔ gɔtina bule ɔ maagina a yi Timoti wonna

¹ Manɔŋ Pɔɔli, vuodieke dɔ yine Yisa Masia tɔntɔntɔ Nɔmɔŋ choti ma wa, dɔ n muɔluma miivoli dieke Nɔmɔŋ dɔ yi nɔan dɔ ɔ nan yi wa Masia wa wa,

² n maaga gbanƙu gie a yia n buachoti Timoti.

Tɔ Chɔa Nɔmɔŋ anan tɔ Yɔmɔtien Yisa Masia sunɔŋi fu, ta chɔŋi fu zɔɔlɔŋ, ta bi yi fu sɔŋidɔagɔŋ.

Kpaamɔŋ anan Nɔmɔŋ waasɔŋ wa

³ Nɔmɔŋ vuodieke n jianna anan sɔŋiyalɔŋ sɔba n choɔŋkɔsɔlɔŋ die dɔ jianna wa dene wo, man ken jɔɔsa wa n nɔan tɔntɔ wa fu wa sanɔŋa mana n jɔɔsɔku ma, yun anan nɔmɔntɔasi, ta waasa wa fu wa.

⁴ N tɔnsa fu nɔntaantɔ wa, ta ko yaala n ye fu ta yalluma sɔŋifalɔŋ pam.

⁵ Ta tɔnsa fu yine Yisa Masia yada anan wusie dene wo, yada dieke fu nɔnƙɔsɔŋ Lowisi anan fu nɔn Yunisi die dɔ yalla wa, n sɔba dɔ fu gban yaa wa kanɔŋ yadaka mi.

⁶ Die wa man tɔnsa fu dɔ fu vaa piini dieke Nɔmɔŋ dɔ yina fu sanɔŋa dieke n nagina n nuun a diisi fu ma wa haŋi nɔmɔnsikpeŋ.

⁷ Dama Halikasɔ dieke Nɔmɔŋ dɔ yine tɔ ka yia tɔ nɔmaamɔŋ, ama Halikasɔka yia tɔ hagarɔŋ anan choti anan yigi-n-gban berɔŋ.

⁸ Die wa, muɔluma tɔ Yɔmɔtien waha ta daa chɔŋuma viivi. Da bi chɔŋuma viivi n benne dansarika sɔŋ ɔ wa wa, ama saaguma a dime wahala wɔwɔnaha wa, sɔba Nɔmɔŋ dɔ yinana fu hagarɔŋ dene wo.

⁹ Wɔnɔŋ Nɔmɔŋ gbatna tɔ a taan ta wa tɔ dɔ tɔ ken yi ɔ gban gban ɔ vuosi, daa tɔ tunvina wa, ama ɔ gban gban die sanna dɔ ɔ nan chɔŋi tɔ zɔɔlɔŋ. Die ɔ san wa naa ta ye ka naan dɔnta, dɔ ɔ nan chɔŋi tɔ zɔɔlɔku gie Yisa Masia wa.

¹⁰ Ama tɔ Gbɔgbatɔtaantɔ Yisa Masia kenɔŋ yuorine a dagɔ tɔ, wɔnɔŋ Yisa Masia die chɔsɔsɔna kɔŋ hagarɔŋ, ta bi dagɔ tɔ dɔ tɔ saagɔ ɔ wɔwɔnaha tɔ nan ye miivoli dieke dɔ wone kpatɔŋ.

¹¹ Nɔmɔŋ wɔŋ wa mɔŋ mɔŋ dɔ n yi tɔntɔntɔ anan didagɔru ta muɔluma wɔwɔnaha.

¹² Die wa, man die wahalaka mi ta ka chɔŋa viivi. Dama n sɔba vuodieke n tuone a dii wo, ta sɔba anan wusie dɔ ɔ nan biagɔ gbarɔ jadieke ɔ nagina a yi n nuusi me wo a ga tɔŋi Dakpatɔkɔri daari.

¹³ Wudieke fu wɔnna a nyun n jigiri, mɔŋŋi pɔŋilka anan yada anan choti dieke Yisa Masia dɔ yinana tɔ wa.

¹⁴ Nɔmɔŋ Halikasɔ hagarɔŋ dɔ benne fu ma wa, mɔŋŋi pɔŋil wɔwɔnɔŋ diekema ɔ nagina yi fu nuusi me wo.

¹⁵ Sɔba a baari dɔ vuodieke mana dɔ benne Asia tɔŋgban ma wa die chɔŋi ta vaa mɔŋ mɔŋ; ba batan yine Fejelusi anan Hemojenesi.

¹⁶ Tɔ Yɔmɔtien, chɔŋi Onesiforusi tigin vuosi zɔɔlɔŋ, dama die ɔ kpanɔŋisa mɔŋ mɔŋ sanɔŋa mana. Die ɔ ka chɔŋa viivi anan n benne dansarika ma wa,

¹⁷ die ɔ kenne tɔŋi Romi tɔŋ ma wa, die ɔ piiliye mɔŋ a yaala n jigiri a ga tɔŋi sanɔŋa dieke ɔ yene mɔŋ.

¹⁹ ama N̄m̄ūj vuov̄b̄ar̄ika nūj zie mūj ta ka d̄oma, ta wudieke d̄i maaḡina a d̄ūs̄i ba ma yiwo naa: “T̄i Ȳom̄ut̄ien̄ s̄iba vuodiekemba d̄i yine v̄ s̄ūt̄i”, ta a b̄i maaḡi d̄i, “Vuodieke nūj mana d̄i balala d̄i v̄ yiwo t̄i Ȳom̄ut̄ien̄ s̄ūt̄i mū v̄ ch̄iḡi nȳūj wa b̄ian̄ yiile me.”

²⁰ Kpala yiri yiri bie wo tigikp̄ūj ma, daa a mana yine k̄or̄ib̄is̄i, at̄āj yiwo t̄imbala ta at̄āj d̄i at̄āj d̄i yi kpala. A tāj zie mūj a ḡbar̄i wa daakp̄ūj daraan, at̄āj d̄i at̄āj ba yaa tuma daan̄ mana.

²¹ Vuodieke d̄i vana b̄ian̄ ta yi s̄oḡiȳal̄h̄nt̄ien̄, bala v̄ yi kpali dieke N̄m̄ūj d̄i bala v̄ naḡi t̄ūj v̄ t̄ūma, f̄v̄ ber̄in̄ nan d̄i v̄una, ta nan yi siri d̄i t̄i Ȳom̄ut̄ien̄ naḡi f̄v̄ t̄ūj t̄on̄v̄ūt̄ūj mana.

²² V̄bar̄i f̄v̄ ḡban̄ a nȳūj dalbaka l̄ol̄ib̄iat̄i ma, ta m̄uma a yaal̄uma s̄oḡiȳal̄ūj, ān̄āj yada, ān̄āj choti, ān̄āj s̄oḡid̄ūaḡūj, ta laḡuma ān̄āj vuodiekemba d̄i yalla s̄oḡiȳal̄ūj ta wasa t̄i Ȳom̄ut̄ien̄ d̄i v̄ s̄ūn̄ji be wo.

²³ Ch̄iḡi nȳūj gaant̄ūj ān̄āj n̄in̄haḡir̄it̄oḡit̄i ma, dama s̄iba a baari a kpat̄ūj yiwo waaḡūj.

²⁴ T̄i Ȳom̄ut̄ien̄ t̄unt̄ont̄ū ka mū v̄ waḡuma waaḡūj. U mū v̄ yi burichi vuon̄, ta yi d̄idaḡir̄ov̄ūj dieke d̄i yalla suguru,

²⁵ ta yi vuodieke d̄i benne s̄om̄m̄, ta kpaama vuodiekemba d̄i n̄uḡnana n̄in̄haḡir̄ūj ān̄āj wa. Vuon̄ z̄i N̄m̄ūj nan̄ ken̄ vaa ba tar̄iḡi ba ber̄in̄ ta ken̄ s̄um̄ma wusieke,

²⁶ ta ba s̄ūn̄anyile nan̄ ȳin̄ji ken̄ āj ba ch̄iḡi nȳūj Sitaani chachab̄i ma, chachab̄i dieke d̄i yigine be ta vaa ba yie v̄ d̄ūn̄jok̄ū wa.

3

Dakpat̄ikaha wa

¹ N̄ yaala f̄v̄ s̄um̄ma w̄ur̄i gie, d̄i dakpat̄ikaha san̄ja d̄i nan d̄i t̄va.

² Vuota nan̄ yi hal̄tielin̄, ta faas̄i cho ligire, ta yi kalinbaan̄ tielin̄, ta kuule, ta b̄i yi vuodiekemba d̄i z̄ianana vuosi, ān̄āj vuodiekemba d̄i kana ka tuose ba tielin̄ n̄va, ān̄āj vuodiekemba nine d̄i kana ka suule jaan̄, ān̄āj vuodiekemba d̄i kana ka ch̄iḡa N̄m̄ūj,

³ ta yi vuodiekemba d̄i wone choti ān̄āj tāj, ta kaan̄ d̄i ch̄iḡa z̄ōol̄ūj, ta yi mal̄anf̄ikt̄ielin̄, ta kaan̄ b̄iaḡi yige ba ḡban̄, ta nan d̄i t̄va, ta kaan̄ d̄i yaala w̄ov̄ūt̄ūj,

⁴ ta nan d̄i nȳunna ba chanchaal̄ūj k̄vāj, ta yi pogi pogi tielin̄, ta k̄ota ba ḡban̄, ba nan d̄i cho nans̄ūj a t̄āj N̄m̄ūj,

⁵ ba nan̄ ken̄ a yi s̄iba vuodiekemba d̄i j̄anna N̄m̄ūj ama ta zeti N̄m̄ūj haḡir̄ib̄. N̄i v̄bar̄i n̄i ḡban̄ a nȳūj ban̄ūj vuosi mi.

⁶ Ba bat̄āj juo tige me a gaama h̄oḡugaat̄ba, vuodiekemba d̄i yinene b̄ian̄ pam wa ta d̄i ba s̄oḡit̄i l̄ol̄ib̄iat̄i yiri yiri wo.

⁷ San̄ja mana h̄oḡuba gie b̄oḡira mūj ama ba kaan̄ w̄ōj s̄iba wusie sieku.

⁸ S̄iba Janesi ān̄āj Jamberesi die d̄i kana ka saaḡi a yi Mosisi wo, dem̄bisi gie s̄iwa dene, ba waga ān̄āj wusieke, ba s̄ūn̄anyile ka v̄una, ba ka b̄i d̄i yadaka sien̄.

⁹ Ama ba kaan̄ d̄i gaama vuosi a ȳvas̄i, dama vuon̄ mana nan̄ ken̄ ye ba gaat̄ūj d̄i s̄ina die s̄iba die d̄i yine a yi Janesi ān̄āj Jamberesi dene wo.

Kpat̄ūj kpaam̄ūj

¹⁰ Ama f̄on̄ūj nūj, d̄i wa n̄ daḡik̄ū ān̄āj n̄ ber̄in̄ ān̄āj n̄ s̄ūn̄anyile. W̄ōj s̄iba n̄ yine Masia yada dene, ān̄āj suguru, ān̄āj n̄ choti ān̄āj vuota, ān̄āj n̄ han̄a,

¹¹ ta b̄i s̄iba vuosi d̄i mugisine mūj dene, ān̄āj n̄ wahala diile. S̄iba wudiekemba mana die d̄i yine mūj Antiyoku ān̄āj Yikonumi ān̄āj Lisitira

tigisi me. Siba die n yene mugisibiatu dene, ama ti Yomotien die vuaru muu a nyuu a mana ma.

¹² Wusie, vuodiekemba mana di yine Yisa Masia suti ta yaala ba bemme vuutu nan ye mugisii a nyuu vuosi jigin;

¹³ ta vuobiatu anan gigaantiba nan ken guta ba wubiatu ta gaama vuosi ta vuosi dian di gaama ba.

¹⁴ Ama funu nuu, ye yalla wusie dieke ba daguna fu wa, ta fu faasi tuo dii wo, dama wuu siba di vuodiekemba di yine fu didaguruu yiwo wusietielii.

¹⁵ Ta fu ballubuu mi wuu siba Nmuu gbanuu di biaguna yu fu yuu ta daga fu fu baan yi Yisa yada dene ta ye gbatitaanuu.

¹⁶ Wudieke mana di benne Nmuu gbanuu ma wa nyuu wa u nuu ma, ta a mana di yaa nyuaru, ta daga u wa, ta kpaama ti, ta wansa ti berii, ta daga ti sugiyaluu berii,

¹⁷ di vuodieke di jianna Nmuu berii nuu ma, di u yi siri ta tuma wuuuna yiri yiri mana.

4

¹ Yisa Masia vuodieke di bala u ken dii naaru ta dii vuodiekemba di benne ba miivoli me anan kpiilii sariya wa, wuuu anan Nmuu nuuu man bala fu naa,

² di fu muuluu u wa sanu mana, du yi sanu di mu yaa ka ka mu, ta baluu vuosi ba wubiatu, ta kpaama ba, ta kpanuuuuu ba ta daguu ba waha anan suguru sanu mana.

³ Dama sanu kien ta vuosi kaan di wuuu daguuu, ama ba nan ken di ba gban gban ba lolubiatu, ta nan di wuuu yu didaguruu pam diekemma di dagunana wa wudieke ba yaalala ba wuu.

⁴ Ba kaan di wuuu wusieke, ama ta wuuu yu numuuuuu daguu.

⁵ Ama funu nuu, mu fu yigi wo fu gban wuu mana ma, ta yalluu hanu wahala ma ta muuluu Yisa Masia wuuunaha, ta tuma uu dieke mana Nmuu di naguu a yu fu wa.

⁶ Dama manuu nuu, sanu gbigiye muu di n yi siba kaaba Nmuu korii me. Sanu kenye muu di n nyuu tuugbanu gie me.

⁷ N muu muuuuu, ta uu tuuu kpatu, ta ye puuu yada waha ken ken.

⁸ Die wa, nyuaru dieke di yine sugiyaluntielii nyuaru duu gbaru muu nuu arizanna ma; ta ti Yomotien, vuodieke di dine vuota sariya anan wusie wo nan ken yi muu kanu nyuaru sariya diile daraan. Daa n nyuu ma u baa u yu, ama u nan yi vuodiekemba mana dian di yaalala di u ken wo.

Wubalika kpatii

⁹ Kpanuu fu gban a ken n jigin daraa ale wa gie.

¹⁰ Dama Demasi di faasuu cho tuugbanu gie nyintu pam wa, u va muu nuu ta ga Tesalonika uu, ta Kiresikensi dian di ga Galasia tuugbanu ma, ta Tatusi dian di ga Dalimasia tuugbanu ma.

¹¹ Luki nyuu ma benne n jigin. Nagu Maki a ken anan wa, dama u tuuu yaa nyuaru pam a yu muu.

¹² N uu wa Tikikusi Efesuu uu ma.

¹³ Fu ken kien sanu dieke, fu nagu n jayeeikuuu dieke n vana a taan Tiroasi uu ma Kapusi jigiri anan n gban piiikehe anan gban tialkaha.

¹⁴ Alekizanda, vuodieke di yine macheeri wo yi muu wubuuu pam; Nmuu nan datu u tuuu u yine naa wa.

¹⁵ Summa fu gbanj anjan wa, dama u waga anjan wovun dieke ti muslinana pam.

¹⁶ Die n wolinne bala di n vbari n gbanj saruya diile sanja wa, die vuonj ka zie n kvanj, ba mana die chigi ta va munj munj; Nmunj da kenj chvsvi ba wuru gie wa.

¹⁷ Ama ti Yomvotien die di bie n jigin ta yi munj haguruj manj btagi a musli wovunaha mana a yi vuodiekemba di kana ka yi Juu vuosisi di ba wovj. Wovunj die gbatuna munj a nyuj naachigin nvanj ma.

¹⁸ Wovunj u bina baa u vbari munj a nyuj bvanj mana ma, ta nagj munj a ga juu u naari ma arizanna ma anjan alaafia. Wovunj u sina buruj yaa gamma haahuu. Wusie.

Kpatuj waasuj

¹⁹ N waasa Pirisila anjan Akuyila, anjan Onesiforusi tigin vuosi mana.

²⁰ Erasitusi die wari bie wo Korinti tunj ma, ta manj vaa Tirofimusi Militusi tunj ma dama die u wo alaafia.

²¹ Kpanji fu gbanj ta fu kenj ta tafaan wa tugi. Yubulusi anjan Pudensi anjan Linusi anjan Kolodia anjan ti numballi mana waasa ni.

²² Ti Yomvotien bemme anjan ni.

Nmunj sunjinj bemme ni mana ma.

Gban dieke Pɔɔli dɔ maaguna a yɔ

Tatusi wɔnna

¹ Manɔŋ Pɔɔli, vuodieke dɔ yine Nɔmɔŋ yɔmɔ ta bɔ yi Yisa Masia tɔntɔntɔ wa, manɔŋ Nɔmɔŋ die dɔ vɔari a tɔŋ mɔŋ vɔ vuovɔarɔkaha jigɔŋ dɔ n vaa ba yada hagɔrɔma, ta vaa ba sɔmma wusie dieke tɔ Nɔmɔŋ jɔamɔŋ dɔ daguna,

² ta bɔ yɔ ba tama dɔ ba nan ye miivoli dieke dɔ wone kpatɔŋ. Nɔmɔŋ, vuodieke dɔ kana ka chɔba wɔaha die wɔŋ yɔ tɔ nɔaŋ mɔŋ dɔ vɔ nan yɔ tɔ miivoli gie, ta wa ken naaŋ tɔŋgbanka gie,

³ ta saŋŋa dieke dɔ mɔna wa, die vɔ vuorihe a dagɔ tɔ vɔ wɔaha ma; ta die nagɔ wɔaha a yɔ n nuusi me manɔ mɔvɔlaha sɔba tɔ Gbɔgbatɔtaantɔ Nɔmɔŋ die dɔ daguna mɔŋ dene wo.

⁴ Manɔŋ n maaga yɔa fɔnɔŋ Tatusi, fɔnɔŋ vuodieke dɔ yine n bɔavɔntɔ yada balɔŋka ma. Tɔ Chɔɔŋ Nɔmɔŋ aŋaŋ tɔ Gbɔgbatɔtaantɔ Yisa Masia sunŋi fɔ ta bɔ yɔ fɔ sɔgɔdɔbagɔŋ.

Yaa gamma Tatusi tɔvɔma Kireeti tɔŋ ma

⁵ Die n vaa fɔ mɔŋ Kireeti tɔŋ ma dɔ fɔ wɔnsɔ wudiekemba mana dɔ yine talasi, ta bɔ vɔari Masia dɔdɔsɔrɔba nyɔŋkɔra tɔŋ mana ma, sɔba n daguna fɔ dene wo.

⁶ Dɔ yiwo talasi dɔ Masia dɔdɔsɔrɔŋ nɔŋŋandɔsɔrɔ wome bɔaŋ; ta yallɔma hɔgɔbalɔmɔŋ nyɔna; ta vɔ ballɔ yi Masia dɔdɔsɔrɔŋ ta da yi ballɔbɔatɔ aŋaŋ tɔbɔhagɔrtielɔŋ.

⁷ Dama Masia dɔdɔsɔrɔŋ nɔŋŋandɔsɔrɔ sɔna Nɔmɔŋ tɔvɔma, die wɔa dɔ yiwo talasi dɔ vɔ da yallɔma bɔaŋ, vɔ ka mɔ vɔ yallɔma kalɔnbaani, yaa a jɔma sɔnyɔrɔŋ yɔrɔ yɔrɔ, yaa a yɔ vuodieke dɔ nyunene daaŋ a buge, yaa vuodieke dɔ yaalala waagɔŋ, yaa vuodieke dɔ faasɔna a yaala ligire pam.

⁸ Ama vɔ mɔ vɔ yiwo vuodieke dɔ mɔŋŋɔna tuose chaanɔŋ vɔ tigin me, ta cho dɔ vɔ yime wudieke dɔ vɔna, ta bɔ yi vuodieke dɔ yalla yɔaŋ, ta bemme vɔnɔŋ, ta bɔ yi sɔgyɔlɔntien, ta bɔaŋ a yige vɔ gban.

⁹ Ta yi vuodieke dɔ mɔŋŋɔna a pɔgɔlɔ wusie wɔaha sɔba a daguna dene. Die nan vaa vɔ mɔŋŋɔ dagɔ vuosi dagɔ dieke dɔ vɔnɔna, ta bɔaŋ a nyanŋa vuodiekemba dɔ kana ka saaga yɔa wusie dagɔko.

¹⁰ N bala fɔ naa dama nɔvazetitelibe dala pam, ta Juu vuosi dɔ sɔ dene, ba naga ba wudiekemba dɔ wone nyɔarɔka a gaama vuosi mɔŋ.

¹¹ Dɔ yiwo talasi dɔ fɔ kagɔ ba wɔbalɔkaha gie, dama ba yalla ligire chotibɔatɔ wɔa ba daga vuosi wudieke dɔ kana ka vɔna dɔ ba dagɔ, die dɔ chɔrɔŋ tige atan vuosi sɔŋanyile.

¹² Kireeti daa wɔnyɔ vuodieke dɔ yine dɔdagɔrɔkpenkɔrɔŋ die baarɔ dɔ, “Kireeti vuosi mana yiwo nɔmɔnchɔbɔtielɔŋ, ta bɔ yi vuobɔatɔ sɔba haagɔ dɔmbɔatɔ ta bɔ yi walɔnkɔrtielɔŋ ta yaa wutulin pam.”

¹³ Wudieke die vɔ bala wa yiwo wusie, die wɔa galɔŋ ba ba nine me amɔ ba nan yɔ wudieke dɔ yine wusie yada,

¹⁴ ta daa bɔ wɔmma Juu vuosisi sunsɔbilitɔgtɔ, ta daa bɔ wɔmma a yɔma vuodiekemba dɔ zetine wusie wɔaha dagɔko.

¹⁵ Sɔgyɔlɔntielɔŋ jigɔŋ nɔŋ, jaan mana yɔantɔya mɔŋ a yɔ ba, ama wɔbɔayɔiribe dɔ kana ka yɔ Masia yada wa jigɔŋ nɔŋ, jaan ka yɔantɔya a yɔ ba, dama ba sɔŋanyile aŋaŋ ba yɔaŋ ka yɔantɔya.

¹⁶ Ba wasa ba gbanj Nmuj vuosi ama ba wuyiike di ka dagi di ba yiwo Nmuj vuosi. Ba yiwo nuazetitielin, ta haa tan, ta ka mu ba yi wudieke di vuona.

2

Yaa gamma wusie dagiku wa

¹ Tatusi, mu fu daguma wudieke di yine wusie.

² Kpaama nyinkoraha di ba bemme somm, ta yalluma yan, ta bi yigi ba gbanj, ta munji pogu Masia waha, ta chome vuosi, ta bi yalluma sikiminj.

³ Bi kpaanj hogu nyinkoraha die gbanj gbanj, di ba bemme siba vuodiekemba di benne kasu di mvna di ba bemme dene, ta daa yi kvagaaruj, ta daa bi nyume daanj a bugime. Ba mu ba daguma wudiekemba di vuona,

⁴ ta daguma hogulabaha di ba chome ba chulluj ananj ba balli,

⁵ di ba bi yigime ba gbanj, ta bemme kasu, ta yi hogovuna ba chulluj tige me, ta tuosime ba chulluj nua. Die nan yi anj vuonj kaanj biagi bal wobiati yaa gamma Nmuj waha.

⁶ Bi kpaanj dalvakaha die gbanj gbanj, di ba yigime ba gbanj.

⁷ Fu gbanj bemme vuonj jaanj mana ma, anj ka yi dagiti a yi ba. Daguma ba Masia waha ananj wusie, ta vaa fu nine nmuntj,

⁸ ta baluma wudieke di tugisuna amu fu dataasisi kaanj ye wuj a bal a chusisi ti, die nan vaa ba dii viivi.

⁹ Di vuna di yonisi tuosime ba tielin nua, ta yime wudieke di fialnana ba sun jaanj mana ma. Ba tielibe di kenj bala wa, ba da nuguma ninhaguruj ananj ba,

¹⁰ yaa ba gaaruma ba. Di yiwo talasi di ba dagi di ba yiwo vuovuna ta yi wusietielinj sanja mana amu ba nan vaa Nmuj, vuodieke di yine ti gbigbatitaantu wa dagiku ye biruj wudieke mana ba yinene me.

¹¹ Dama Nmuj yi wa vuota mana sienj di u ye gbatitaanuj; naa dagiya u zoolnchigila di dala dene.

¹² Kanuj zoolnchigilaka mi dagi ti munj di ti vaa wudiekemba mana di kana ka di Nmuj sienj, ananj tunghanjka gie lolibiati, ama ta yigi ti gbanj, ta bemme vuonj, ta dia Nmuj tunghanjka gie me,

¹³ dama ti chusa munj ta yaa tama dieke di yinana ti sugifialuj di ti Nmuj kpenkpuka ananj ti Yomutienj Yisa Masia nan kenj nyuj chuulikpenkpuj ma.

¹⁴ Die u tuo wo ti kunj a kpi di u gbati ti a nyuj wobiati mana ma, ta yi ti sugiyalntielinj di yine u nyuna ma suti, di ti yi vuodiekemba nine di nmuntina ananj tonvuna yiile.

¹⁵ Daguma ba waha gie mana, ta kpannjisuma ba, ta kpaanj ba ananj Nmuj di yuna fu yiko dene, ta da vaa vuonj daansi fu yori.

3

Masia didisuruj di mvna ba bemme dene

¹ Kpaanj fu vuosisi di ba yuma naaluj ananj vuodiekemba di yalla yiko jiluma, ta tuosime ba nua ta yime siri di ba yi wudiekemba mana di vuona.

² Bal ba di ba da baluma wobiati yaa gamma vuosi mi, ta da waguma tanj, ta bemme somm, ta yuma vuonj mana jiluma.

³ Dama sanja dieke die di tianna wa die ti gbanj die ti wo yan, ta yi nuazetitielin, ta di sie dieke di kana ka tugisiya, ta di lolibiati sieti

yiri yiri. Die ti wo sɔnanyilivuna, ta die yaa sugɔban, die ti haa ti chanchaalɔ, ta ba dɔn ba haa ti.

⁴ Ama sanja die di ken tugi ti gbɔgbatitaantu Nɔmɔ die di dagi ti di ɔ yaa zɔɔlnchigɔla ta cho vuon mana,

⁵ ta gbati ti a taan. Die di ka yiwo ti tɔnvuna wɔ ama die di yiwo ɔ zɔɔlnchigɔla wɔ die ɔ gbati ti a taan, ta die di vaa ɔ Halikasika die di sɔ ti ta vɔari ti tɔmbiati, ta yi ti murhaalɔ anan miivoli haalɔ.

⁶ Nɔmɔ die yi ti wa ɔ Halikasika, ti Gbɔgbatitaantu Yisa Masia wɔ,

⁷ amɔ ɔ zɔɔlnchigɔla wɔ ti nan burɔ vuovuna ɔ jigɔ, ta ye miivoli dieke di wone kpatiku, ta ti yaa tama di ti nan ye wo.

⁸ Wɔaha gie yiwo wusie.

N yaala fu nagi fu sɔnanyile mana a dagɔma ba naa, ta vuodiekemba di yine Nɔmɔ yada wa nan nagi ba sanja mana a yie wɔvuna. Wɔaha gie vuna mɔ ta yaa nyɔari a ya vuon mana.

⁹ Ama ni vaa nɔnhagiritɔgiti, ta bi vaa ni chɔɔnkɔsɔlɔ buurɔ saara burɔ, ta vaa waagɔ anan nɔnhagurɔ yaa gamma muraha ma, dama a yiwo wɔtɔgiti ta wo nyɔari.

¹⁰ Du yi vuon di yi jigɔmaburɔ, fu kpaan wa bunyi yaa bule me; du yi ɔ бага di wo kpaankɔ ma, fu va wa ta da bi tɔgɔ wa.

¹¹ Nan di sɔba a baari di wɔnɔ vuoke mi ka bi du Masia, ta ɔ gban gban ɔ tɔmbiati di dagi di ɔ chɔvɔya mɔ.

Kpatɔ kpaamɔ

¹² Du yi man ken tɔn Atemasi yaa Tichikusi fu jigɔ, fu kpaanɔ fu gban a ken n jigɔ Nikopolisi tɔn ma, dama n nan di bie mi wɔyaalika gie.

¹³ Kpaanɔ fu gban a sunji Senasi, vuodieke di yine loya wa, anan Apolosi, an ba ye wudieke mana ba yaalala a piili ba sieku.

¹⁴ Di mɔ di Masia didɔsrɔba yime tɔnvuna sanja mana, ta sunjime vuosi ba wumugisike me, ta da bemme beri dieke di wone nyɔari.

¹⁵ Vuodiekemba mana di benne n jigiri waasa fu. Waasi vuodiekemba di yine Masia didɔsrɔba ta cho ti wo.

Nɔmɔ sunji ni mana.

Gban dieke Pɔoli dɔ maaguna a yi Filimoni wonna

¹ Manɔy Pɔoli vuodieke dɔ benne dansarika sɔy Yisa Masia saanɔ wɔa wa, anjan tɔ numbɔa Timoti maaginana gbanƙu gie a yɔa fɔnɔy tɔ tɔntɔy chanchaanɔ, vuodieke tɔ faasɔna cho wo,

² anjan Masia dɔdɔsɔrɔ diekemba dɔ lagɔyɔna a jɔama Nɔmɔy fɔ tigiri me wo, ta bi yɔa tɔ taa Afta anjan tɔ tɔntɔy chanchaanɔ Akapusi.

³ Tɔ Chɔɔy Nabadie Nɔmɔy anjan tɔ Yɔmɔtɔienɔ Yisa Masia sunɔji nɔ ta bi yi nɔ sɔgɔdɔbagɔy.

Filimoni choti anjan v yada wɔa

⁴ N numbɔa Filimoni, saɔyɔ dieke mana manɔ ken jɔɔsa Nɔmɔy, ta tɔnsɔ fɔ wɔa n njan waast wa mɔy.

⁵ Dama n wɔy fɔ yalla yada tɔ Yɔmɔtɔienɔ Yisa ma dene ta bi cho Nɔmɔy vuosi mana dene.

⁶ N jɔɔsa Nɔmɔy mɔy tɔnɔy anjan fɔ dɔ lagɔsɔna a yi Yisa Masia yada naa, die vaa tɔ mɔyɔ sɔba berivɔnɔy dieke dɔ yɔne tɔ sɔtɔ v ma.

⁷ N numbɔa, fɔ chotiti gie yi mɔy wa sɔgɔfɔlɔy ta bi kpanɔyɔsɔ mɔy, dama kpanɔyɔsa Nɔmɔy vuosi mana mɔy.

Yaa gamma Filimoni yɔmɔ Onisimusi wɔa

⁸ Masia wɔa n tɔy kaanɔ chɔy nɔmaamɔy dɔ n balɔ fɔ anɔ fɔ yi wudieke dɔ mɔna.

⁹ Ama choti wɔa, n baa jɔɔsɔ fɔ mɔy, manɔy Pɔoli vuodieke dɔ yɔne Yisa Masia tɔntɔntɔ ta lele a bie dansarika sɔy v wɔa wa.

¹⁰ Die wɔa, n zie wo Onisimusi nanɔ ma, vuodieke dɔ yɔne n gban gban n bɔa Masia ma wa a jɔɔsa fɔ, dama n benne dansarika sɔy giena wa n balɔ wa mɔy wɔvɔnaha v yi yada.

¹¹ Saɔyɔ dieke dɔ tɔanna wa die v wo nyɔarɔ a yi fɔ, ama lele nɔy, v yaa nyɔarɔ a yi manɔy anjan fɔ mana mɔy.

¹² Lele n yɔyɔyɔ tɔy wa mɔy fɔ jiginɔ, ta n sɔy mana bie v ma.

¹³ N tɔy nan dɔ yaala v zie fɔ nanɔ ma n jiginɔ ta sunɔyime mɔy n benne dansarika ma Masia wɔvɔnaha wɔa wa.

¹⁴ Ama n ka yaala n mugisi fɔ anɔ fɔ sunɔyɔ mɔy, ama n yaala fɔ yi mɔy anjan fɔ dɔyɔyɔ. Die wɔa, n kaanɔ yi wɔy ntaala saagɔyɔ.

¹⁵ Vuɔy zɔ, Onisimusi die gaya mɔy ta va fɔ saɔyɔ bɔta amɔ nan dɔ yallɔ wa yaa gamma haahuu.

¹⁶ Ta lele nɔy v ka die yiwo yɔmɔ, dama v tɔanɔ wa yɔmɔ, v yiwo tɔ numbɔa choti, Masia ma. N faasɔna a cho v wɔa dene wo, mɔ fɔ cho wo a tɔanɔ dene, dama v yiwo fɔ yɔmɔ anjan fɔ numbɔa tɔ Yɔmɔtɔienɔ ma.

¹⁷ Die wɔa, dɔ yi fɔ nagɔ mɔy sɔba fɔ tɔntɔy chanchaanɔ, die nɔy mɔyɔ tuo wo sɔba fɔ baanɔ nan tuo mɔy dene wo.

¹⁸ Dɔ yi v yi fɔ wɔy yaa v dii fɔ hamɔy, fɔ vaa n tɔy.

¹⁹ N maaga wɔrɔ gie anjan n gban gban n nɔnɔ mɔy. Manɔy Pɔoli n nan tɔy fɔ; ama daa manɔy n bala n balɔ fɔ, dama fɔ gban sɔba a baarɔ yaa wa n hamɔy fɔ miivoli wɔa.

²⁰ Die wia n nɔmbɔa, ko sunɔi muɔ tɔ Yɔmɔtien wia ta kpanɔisi muɔ tɔ yine didɔsɔritan Masia ma wia.

²¹ N maagɔna wudieke naa, n yaa tama dɔ nan yi tɔan n bala fɔ dɔ fɔ yi wudieke wo.

²² Bi yaali juon a gbara muɔ dama nɔ Nɔmuɔ juɔsuɔ wia n yaa tama dɔ n nan keɔ kaagɔ nɔ.

Kpatɔɔ waasiɔ

²³ Epafirasi, vuodieke dɔ gutɔna a bie dansarɔka sɔn anan muɔ Yisa Masia wia wa waasa nɔ.

²⁴ Ta n tɔntɔn chanchaalɔ, Maki anan Arisitakusi, anan Demasi, anan Luki, gban waasa nɔ.

²⁵ Tɔ Yɔmɔtien Yisa Masia sunɔi nɔ mana.

Hiiburu Vuosi

Ŋmuj di yina ti v wia v Bva Yisa ma dene

¹ Kuruŋ ma wa Ŋmuj die daaga v naazvaliba ma a bala wia a yia ti choonkooliba sanja pam anan sieti pam ma,

² ama lele nuŋ v vaa wa v Bvadembike di balɪ a yi ti. U ma Ŋmuj di daagi a naan duna ta bi vbari wa di v summa jaan mana.

³ Wunuŋ v yine Ŋmuj gban gban nusan, ta chaana Ŋmuj chaanuŋ, ta pɔgɪli dunaaka gie luga mana anan v nuawuŋ dieke di yalla haguŋ wa. Die v yine wudieke di baan vaa vuosi ye ba bian naachaala a kpati wa, v wa kalɪ wa Ŋmuj vuodieke di yine haguŋtien wo nuudiigin chaan arizanna ma.

Ŋmuj Bvadembike haguŋ wia

⁴ Ŋmuj di yine v Bvadembike saan di tian malakasi saaraha, die gban gban Bvadembike di tian ba.

⁵ Dama Ŋmuj ye ka balɪ yi v malakasi wonyi di:

“Fonuŋ yiwo n Bvadembin,
ta jinne man yi fu Choon.”

Yaa Ŋmuj ye balɪ yi v malakasi wonyi di:

“N nan keŋ yi v Choon
ta v yi n Bvadembin.”

⁶ Sanja dieke Ŋmuj die di bala v tuŋ v Bvadembin dieke di yine nyunnaanaka mana sikpentien tungbanka gie me wo die v bi balɪ di:

“Ŋmuj malakasi mana mu ba jama wa muŋ.”

⁷ Ama naa Ŋmuj die di balɪ yaa gamma malakasi ma, di:

“Ŋmuj yiwo v malakasi di yi haalɪ
ta bi yi ba yi bolinyaan.”

⁸ Ama ta balɪ yi v Bvadembike di:

“Yiwo Ŋmuj, ta fu naari nan di beri yaa gamma haahuu.
Ta daansa fu vuosi anan wusie.

⁹ Funuŋ nuŋ cho wo vunuŋ ama ta haa bian die wia manuj Ŋmuj vuodieke di yine fu Ŋmunu di vbari fu
ta yi fu julma ta fu yaa sɔgɪfɪalɪ dieke di faasina tian fu zvalɪ.”

¹⁰ Ta die bi balɪ naa di:

“Ŋmuj, piiliku me wo naan wa tungbanka gie,
ta naan ŋmunsikpen anan fu nuusi.

¹¹ A mana nan keŋ kpi, ama fonuŋ nuŋ nan wari a beri;
a mana nan keŋ kuruŋ a churi sɪba gati.

¹² Nan keŋ kpenhe sɪba jayeekikuŋ,
ta nan tarigɪha sɪba fu tariginana gati.

Ama fonuŋ nuŋ wo tarigɪŋ,
ta nan di beri yaa gamma haahuu.”

¹³ Ŋmuj ye ka balɪ a yi v malakasi wonyi di

“Kala n nuudiigiri gie chaan,
a ga tuŋ sanja dieke n balla n nagɪ fu dataasi
a yi fu nuusi me.”

nagi v gban a yi kaaba vuota wta Nmuj jigin, amv Nmuj nan nagi ba wubiat a chaa ba.

18 Ta lele, v nan biagi sunji vuodiekemba Sitaani di magisina dama Sitaani die magis v gban muj ta v dii wahala.

3

Yisa yiwo vuokpuij a tianj Mosisi

1 N numball diekemba di yine Nmuj vuosi ta v wa ni naa, ni yilime yaa gamma Yisa ma, vuodieke Nmuj die di tunna di v ken yi kikaabituba jakvuri ti Nmuj jiamuj sien me wo.

2 Die v yiwo wusietien a yi Nmuj vuodieke di vvarina wa di v ken tun tumbaha gie wo siba Mosisi die di yine wusietien v tumba ma Nmuj vuosi soku.

3 Muvuru di yese buruj pam a tianj tigin dieke v muna wa, die gban gban Yisa di mv v ye buruj pam atianj Mosisi.

4 Tigin nuj mana vuonj munana ka, ama Nmuj muna jaan mana.

5 Mosisi die yiwo wusie tuntuntu Nmuj vuosi mana jigin, a bala vuodiekemba Nmuj di bala v daansi a bal.

6 Ama Masia nuj v yiwo wusietien ta su Nmuj tigiri mi ta yi Nmuj Buadembij. Du yi ti yaa kenyiti anaj kpaadensin yaa gamma ti tamaka ma, die nuj tunj ti yine Nmuj tigiri vuosi mi.

Nmuj vuosi voosij wta

7 Die wta, ni saagi a yi wudieke Halikasika di bala wa, di:
 "Du yi ni wuj Nmuj loluj jinne,

8 ni da vaa ni sugti hagiruma siba ni chookkooluba die di zetine Nmuj nvari,
 siba die ba sina die wo hagtyen me wo ta magis wa wa.

9 Nmuj die balija muj di:

'Die ba wuj ye wudieke n yinene a ga tugi bina banisi-nusa wa ama mi die ba magis muj.

10 Die wta man ju sunyuruj anaj vuosi mi ta baari di,
 Ba sugti ma, ba zeti muj muj, ta ka di n sieti.

11 Die man ju sunyuruj ta yi nvari gie di,
 ba kaan wuj ju tungban dieke n tunna baa n yi ba voosiku wo me.'

12 N zvaluj, ni summa ta da vaa sunanyilibiat anaj chuluj yi ni wonyi yinji kvanj ta va miivolitien Nabidie Nmuj.

13 Ama ni sunjime tan daan mana ti yene bie ti miivoli me naa, ta ni daa vaa bian gaan ni an ni yi tibhaguruelin.

14 Dama du yi ti yigi yada dieke ti yalla a nyuj piiliku me wo a yall ken ken a ga tugi kpatuj, tunuj anaj Masia nan yi tuntuntu chanchaaluj.

15 Naa die ba maagi Nmuj gbanju suj di:

"Du yi ni wuj Nmuj loluj jinne,
 ni daa ligi ni tba, siba ni chookkooluj die di ligure ba tba dene wo ta die wagi anaj Nmuj ta zeti wo wo."

16 Muna mba die wonna Nmuj lolku ta zeti ke wo? Di yiwo vuodiekemba mana die Mosisi di dina ba nuha a yaa ba a nyuj Ijipiti tungban ma wa.

17 Muna mba Nmuj die di ju sunyuruj a yi bina banisi-nusa wa? Di yiwo vuodiekemba die di yine biabu a kpi hagtyen me wo.

18 Muna mba Nmuṅ dɪ die balɪ a yɪ dɪ, “Ba kaan wɔŋ a juu tuŋban dieke n tunna baa n yɪ ba voosiku wo me?” Die dɪ yiwo vuodiekemba die dɪ zetine ɔ nuari.

19 Die wɪa tɪ wa sɪba dɪ die ba ka biagɪ juu kanɪ tuŋban ka me, dama die ba wone yada wɪa.

4

1 Lele nuṅ, Nmuṅ wa yɪ tɪ nuari mi dɪ tɪ ken a ye voosi dieke ɔ bala ka wɪa wa. Die wɪa nɪ mana sɪmma amɔ nɪ wɔnyɪ kaan waari ka.

2 Tɪ gban tɪ wɔŋ Nmuṅ wɔvunaha muṅ sɪba die ba wɔnna dene wo. Die ba wɔŋ wɔvunaha muṅ ama die ka wo nuari a yɪ ba, dama die ba wɔnna wa ba ka tuo ke anan yada.

3 Die wɪa, tuṅ vuodiekemba dɪ yine Nmuṅ yada naa, nan ken juu voosi dieke Nmuṅ dɪ yɪna nuari dɪ ɔ nan yɪ wa. Sɪba Nmuṅ die dɪ bala die wo, dɪ

“Manɪ die n ju wa sunyɪtuṅ ta yɪ nuari gie:

Ba kaan wɔŋ juu tuŋban dieke n tunna baa n yɪ ba voosiku.”

Die ɔ ken bala naa, ta ɔ wɔŋ kpatɪ ɔ naamɪ tuṅma piiliku me muṅ.

4 Dama Nmuṅ gban kɔ sun jigin kaanɪ ɔ wɔŋ balɪ muṅ yaa gamma daraa ayɔpɔyɪ wa gie daari, dɪ: “Nmuṅ die vaa wa ɔ tuṅma mana ta voosi daraa ayɔpɔyɪ wa daraan.”

5 Ta die bɪ balɪ wuri gie gban gban dɪ: “Ba kaan wɔŋ a juu tuŋban dieke n tunna yaala n yɪ ba voosiku.”

6 Ama Nmuṅ voosin jigin beri dɪ vuosi juu. Vuodiekemba die dɪ wolinne wɔŋ Nmuṅ wɔvunaha die ka ye kanɪ voosiku mi, dama die ba ka yɪ Nmuṅ yada.

7 Nmuṅ bɪ zien wo daan kaanɪ, ta wasa daari mi “Jinne.” Ta bɪna pam kɔan chaan Nmuṅ die dɪ bɪ daagɪ Davidi ma a balɪ wuri gie sɪba dɪ wone a maagɪ Nmuṅ gban kɔ ma dene wo dɪ:

“Dɪ yɪ nɪ wɔŋ Nmuṅ lɔluṅ jinne,
nɪ daa ken vaa nɪ sugɪtɪ hagɪrɪma.”

8 Dɪ tuṅ yɪ Josua dɪ biagɪ a yɪ ba voosin, Nmuṅ tuṅ kaan bɪ balɪ yaa gamma daan kaanɪ.

9 Naa dagɪya dɪ Nmuṅ vuosi voosiku ye kier muṅ sɪba Nmuṅ dɪ voosine daraa ayɔpɔyɪ daraan dene wo.

10 Dɪnda daari mi, Nmuṅ vuosi nan vaa ba tuṅma ta voosi sɪba Nmuṅ die dɪ vana ɔ tuṅma ta voosi dene wo.

11 Die wɪa, nɪ vaa tɪ kpanɪ tɪ gban ta ye voosiku mi, amɔ tɪ wɔnyɪ kaan waari ka sɪba die ba zetine Nmuṅ nuari ta waari ka dene wo.

12 Dama Nmuṅ wɪaha yiwo wudieke dɪ yalla miivoli, ta yaa hagɪrɪn, ta bɪ die a tuṅ takooɪ dieke dɪ yalla nɪa ale. Nmuṅ wɪaha biagɪ gobe a tuga vuota haaluṅ anan miivoli jigin, ta tuga ɔ gbime anan ɔ kɔba kpaan, ta tuga ta puo ɔ sunanyile anan wudieke ɔ yilɪnene ɔ sun ma.

13 Ta nuṅnaan ka mana dɪ bie yaaluṅ ma, ta Nmuṅ, vuodieke dɪ bala ɔ ken dɪi tɪ sariya wa nine dɪ yese he; ta jaan wori a lɔbɪrɪ.

Masia yine tɪ kaabɪn jakɔvɪn

14 Tɪ yaa wa kaabɪn jakɔvɪn, vuodieke dɪ wolinne ga Nmuṅ gban gban jigin arzanna ma, wɔnuṅ ɔ yine Yisa, Nmuṅ Buadembike. Die wɪa, tɪ mu tɪ yigi ken ken yada dieke tɪ bala yaaluṅ ma wa.

15 Tɪ kaabɪn jakɔvɪrɪ ka yɪ vuodieke dɪ kana ka chɪga tɪ zɔɔluṅ tɪ wabɪn ma, ama wɔnuṅ nuṅ die ɔ ye wo magɪsuṅ yiri yiri sɪba tɪ gban, ama wɔnuṅ die ɔ ka yɪ bian.

16 Die wia, ni vaa ti yaa kpaadensin ta ga Nmun vuodieke di yine burichini wo jigin, ta ye zoolunchigula anan sunnin an ka sunni ti sanja dieke ti ken yaala.

5

1 Kaabun jakuun mana Nmun naana vvara wa a nyina u chanchaalun sun di u zie ba nan ma a kaabuma a yuma wounun Nmun ba bian wia.

2 U gban gban u wabuna sieti pam ma wia, u biagi pogula vuodiekemba di waarina yan ta taari nyun sieku me somm.

3 Ta u gban gban u wabuna wia, u ka yie kaabaha vuosi nyina ma wubiatu wia, ama u yie mun anan u gban gban u wubiatu wia.

4 Vuon ka vvara u gban a yie kaabun jakuun, sie Nmun vvari wa siba die u vvaruna Aroni dene wo.

5 Die gban gban, Masia die di ka kotu u gban ta vvari u gban di u yi kaabun jakuun ama Nmun die bala a yi wa di:

“Founu fu yine n Buadembin;
ta jinne man burun fu choon.”

6 Ta u balu jigin kaanu dan
“Founu nan ken yi kikaabitu yaa gamma haahuu,
siba Melikizedeki.”

7 Die Yisa di yene bie tungbanja gie me wo, die u naan jusa Nmun ta bala u wumugisike anan nintaanti a yia Nmun, vuodieke di baan biagi gbatu wa a nyun kumbu me wo. Die u yine vuodieke di suna u gban a yia Nmun wia, Nmun die di daa sun u jusun.

8 Die u sen yiwo Nmun Buadembin wusie, ama die u dii wo wahala u tuone Nmun nvan wia,

9 ta die ken dii wahalaka kpatu, ta yi vuodiekemba mana di tuone u nvan di ye gbatitan dieke di wone kpatun.

10 Dama Nmun die vvari wa mun di u yi kaabun jakuun siba Melikizedeki.

Yada taanun kpaamin

11 Ti tun nan balu ni wia pam yaa gamma Masia anan Melikizedeki ma, ama di hagu ni mun di ti dagu ni a chasi, dama ni ka siba wia chasi lagu lagu.

12 Di ti mu ni yiwo didagurun sanja gie, ama ni ye yaala didagurun an ba dagu ni yaa gamma Nmun waha wupiilikehe. Ni su siba ballunyaaliti ta mu ni nyume biisin daa nyindiiki dinsa.

13 Vuodieke di nyunene biisin ye yiwo bunyaalun, ta ka siba wun mana yaa gamma vunun yaa bian ma.

14 Nyindiiki dinsa nun yiwo nyunkura sutu, banun ba dagu ba mun ba siba wudieke di yine vunun anan wudieke di yine bian.

6

1 Die wia, ni da vaa ti wari Masia waha wupiilikehe dagun ma, ama ni vaa ti daguma wudiekemba di suna a yuma vuodiekemba di kurinna Masia dusun ma wa. Die wia ti ka bi yaala ti baluma yaa gamma wudieke wia ti suna ti chigu nyun ti wubiatu ma ta yi Nmun yada,

2 ta bi baluma yaa gamma Nmun nyaabu sula wia anan nuun dusun vuosi ma anan kumbu hagiku wia anan Nmun di balla u dii vuosi saruya dene ta ka wo kpatun dene.

3 Du yi Nmun di saagu ti nan ga nunja.

4 Masia didusun diekemba di zetine u dusun, di nan di haguun an ba biagi a tarigi ba sunanyile. Sanja kaanu die ba bie wo Nmun chaanun ma,

ta banuj ananj ba chanchaaluj di tuo Nmuj Halikasika, ta lanj arizanna ma piini a ye,

⁵ ta die siba Nmuj wia nansuj di sina die, ta siba dunta dieke di kienene wo haguruj wia,

⁶ ama ta kenj zeti Masia dutsuj. Di nan di haguruj di ba yinjji tarigi ba sunjanyile, dama ba bi kuv wa Nmuj Bwadembike dagaruku ma ta yi wo viivi yenj me muj.

⁷ Tungbanj dieke nuj di naana nu ka di sunsi ta yie nyindiike a yia vuodiekemba di kuna wa, Nmuj yi alibarika yi kanuj tungbanjka mi.

⁸ Ama du yi ka nyuuj hanjgosi ananj huubiati, die nuj ka wo nyuari, di kaanj yuasi ta Nmuj kaa kaati yi ka anj ka dii bolinj a chvusi.

⁹ Ama ti numballi, ananj ti bala naa mana, ama ti ka chele yaa gamma ni ma. Ti siba di ni bie sievunjku ma, gbatitaanuj sievunjku ma.

¹⁰ Nmuj nuj yiwo wusietinj. Wonuj v kaanj daanj tunj dieke ni tunna wa, yaa choti dieke ni yalla ananj wa wa ta die sunj ta ye sunje Masia dutsuriba wa.

¹¹ Ti yaala ni wonyi mana yalluma kanuj suku mi a ga tugj kpatuku, amu ni yalla tama di ni nan ye jadieke wo ni nan senj a ye ke.

¹² Ti ka yaala ni yi walunkpatrielinj, ama ti yaala ni yi vuodiekemba di yine Yisa yada, ta yalluma suguru, ta kenj ye jadieke Nmuj di yina nuanj di v nan yi ba wa.

Nmuj wusie nvanj wo chujinj

¹³ Nmuj die di yina Abarahami nuari, die v huv wa v gbanj gbanj v saanj ma, dama vuonj wori a tianj wonuj Nmuj v baanj nan huv vuoke mi saanj ma.

¹⁴ Die v baari di, “Manuj n yia fu nuanj di n nan yi alibarika a yi fu ma, ta yi fu haagisi pam.”

¹⁵ Abarahami die di dii suguru ta die kenj ye jadieke Nmuj di yina nuari di v nan yi wa wa.

¹⁶ Vuota di kenj baa v huv v naanj huv wa vuodieke di tianna wa saanj ma, ta v huvsisi di kva ninhaguruj mana.

¹⁷ Vuodiekemba di bala ba tuo nva dieke Nmuj di ziene wo, die v yaala v dagi ba di v kaanj tarigi v sunjanyile; die wia die v huv a gvti v nuari ma.

¹⁸ Nmuj kaanj biagi chubi nmunchubisi. Die wia nyinti ale wa gie, v nuari ananj v huna wa wo tariguj. Die wia ti chiguna a ga v jiginj a ye gbatitaanuj naa wa, di mu ti vaa v nuari gie kpanjisi ti anj ti yigi tama dieke ti yalla wa a yalla kenj kenj.

¹⁹ Tama dieke ti yalla naa die vana ti sugiti di haguri, ta ga juu arizanna ma Nmuj jiamuj juokpenkpuku sunj a garisa garj dieke di puone juokpenkpuku a ga tugj juodieke di yine kasj Nmuj juokpenkpuku sunj wa.

²⁰ Mi die Yisa die di wonj zie ti nanj ma a yi ti sieyiiritu, ta yi kaabitba jakuuj yaa gamma haahuu siba Melikizedeki.

7

Nmuj Kikaabitu Melikizedeki wia

¹ Melikizedeki wa gie die yiwo Salemi tunj naanj, ta bi yi Nabidie Nmuj kikaabitu. Die Abarahami die di nyinna tunj dieke die v biagina a nyanjji naaliba banusa a yinjji a kienj wo, die Melikizedeki die di tuoli wo sienj me a yi alibarika a yi wo.

2 Abarahami die dɪ yɪ wa nyindiekemba mana ɔ nagɪna a nyɪn mi wo ban mana sɔn kaanɪ. Ʋ saarɪ Melikizedeki wa chɪan yine “Sɔgyɪalɪn Naan” ta ɔ die bɪ yɪ Salemi tɪn naan, ta Salemi chɪan dɪ yɪ “Sɔgɪɔbagɪn” die wɪa ɔ bɪ yɪ “Sɔgɪɔbagɪn Naan.”

3 Wɪn die worɪ a daga yaa gamma Melikizedeki chɔɔn wɪa yaa ɔ nun wɪa yaa ɔ chɔɔnkwɪsɪba wɔnyɪ wɪa yaa ɔ gban gban ɔ maarɪn yaa ɔ kun wɪa. Ʋ sɪ sɪba Nabidie Nɪmɪn Bɔadembike, ta yɪ Nɪmɪn kɪkaabitɔ yaa gamma haahuu.

4 Ye Melikizedeki die dɪ yine vuokpɪn dene, ta tɪ chɔɔnkwɪskpɪn Abarahami die yɪ wa jadieke mana die ɔ wagɪna gbati a nyɪn tɔn ma ban sɔn mana kaanɪ.

5 Mɪraha die daga yɪ dɪ Izara vuosisi gban mɔ ba vɔarɪ wa ba nyinti ban sɔn mana kaanɪ a yɪ ba gban gban ba buurɪn die dɪ yine Liiva haagɪsɪ ta yɪ Nɪmɪn kɪkaabitɔba anan ba mana die dɪ yine Abarahami haagɪsɪ mana yɔrɪ.

6 Melikizedeki die ka yɪ Liiva haagɪn ama Abarahami die yɪ wa wa ɔ nyinti ban sɔn mana kaanɪ. Die Melikizedeki die dɪ yɪ alibarika a yɪ Abarahami ma, wɔnɪn vuodieke Nɪmɪn dɪ yɪna nɔarɪ.

7 Vuon mana sɪba mɪn dɪ vuodieke dɪ yɪnana alibarika yɪwo vuokpɪn a tɪn vuodieke dɪ tuosinene alibarika ka.

8 Kɪkaabitɔba diekemba die dɪ tuosinene nyinti ban mana sɔn kaanɪ a nyɪna vuosi jɪgɪn die yɪwo vuota ta die dɪ keɪn kpɪe, ama Melikizedeki vuodieke die dɪ tuosinene nyinti ban mana sɔn kaanɪ a nyɪna Abarahami jɪgɪn ye bie wo ɔ miivoli me sɪba Nɪmɪn gban kɔ dɪ daga dene wo.

9 A bɪ gutɪ tɪ nan bɪagɪ a baarɪ dɪ Liiva haagɪsɪ vuodiekemba die dɪ tuosinene nyinti ban mana sɔn kaanɪ wa, gban die yɪ wa Melikizedeki ba nyinti ban mana kaanɪ sanɪa dieke Abarahami die dɪ yɪna wa.

10 Dama sanɪa dieke Melikizedeki die dɪ haarɪna Abarahami wa, die ba ye ka mɪrɪ Liiva ama wɔnɪn Liiva die bie wo ɔ chɔɔnkwɪsɪn Abarahami wa ma.

11 Nɪmɪn die yɪ Izara vuosi mɪra ta die daga Liiva maarɪn ba kaabɪn tɔuma dɪ sɪna die. Dɪ yɪ ta kɪkaabitɔba diekemba die dɪ nyɪna Liiva maarɪn ma tɔuma dɪ bɪagɪ a yɪe vuosi sɔgyɪalɪntɪelɪn, dɪ tɪn kaan bɪ yɪ talasi dɪ kɪkaabitɔ gaan vuodieke dɪ kana ka nyɪn Arɔnɪ maarɪn ma ama ta yɪ kɪkaabitɔ sɪba Melikizedeki keɪn.

12 Dama ba keɪn tarɪgɪ kɪkaabitɔba vɔarɪn, dɪ yɪwo talasi dɪ ba tarɪgɪ mɪraha gban.

13 Ta tɪ Yɔmɔtɪen vuodieke wɪa tɪ balala naa wa, nyɪn wa buurɪgaan ma. Ta vuon dɪ ye ka nyɪn ɔ buurɪn ma a yɪ kɪkaabitɔ.

14 Vuon mana wɔn sɪba a baarɪ wɔnɪn Yisa die nyɪn wa Juda buurɪn ma, ta Mosisɪ die dɪ ka balɪ dɪ kɪkaabitɔba nan nyɪn ba buurɪn ma.

Yisa sɪ sɪba Melikizedeki

15 Sanɪa dieke kɪkaabitɔ gaan sɪba Melikizedeki die dɪ kenne keɪn wo die dɪ yɪ an tɪ faasɪ sɪba wɪaha chɪan.

16 Wɔnɪn die ɔ ka yɪ kɪkaabitɔ yaa gamma vuota mɪraha ma, ama die ɔ burɪn wa kɪkaabitɔ miivoli dieke dɪ wone kpɪatɪn haɪrɪn ma.

17 Dama dɪ maagɪya Nɪmɪn gban kɔ ma dɪ, “Nan yɪ kɪkaabitɔ yaa gamma haahuu, sɪba Melikizedeki die dɪ sɪna die wo.”

18 Die wɪa mɪrɪkɔurɪ ka bɪ tɔma dama ka wo haɪrɪn anan nyɔarɪ.

19 Dama Mosisɪ mɪraha die ka bɪagɪ yɪ jaan dɪ beri vɔnɪn. Ama lele tɪ yaa tama dieke dɪ kpɪana ka, ka ma tɪ chɔn gbɪgɪ Nɪmɪn.

²⁰ Ta N̄m̄uŋ d̄i b̄i ȳi n̄waŋ a ḡoŋt̄i ka ma. N̄m̄uŋ die ka ȳia n̄waŋ die ba kal̄n̄nana k̄ikaab̄it̄ba mi wo.

²¹ Ama Yisa die ken̄ yiwo k̄ikaab̄it̄ba san̄ŋa dieke N̄m̄uŋ d̄i ȳina wa n̄waŋ ta bali wa d̄i:

“Man̄uŋ N̄m̄uŋ ȳi wa n̄waŋ

ta kaan̄ b̄i tar̄iḡi n̄ san̄ŋanyile, ta baari

‘F̄on̄uŋ fu bala fu ȳi k̄ikaab̄it̄ba yaa gamma haahuu.’ ”

²² Die w̄ia, Yisa yiwo vuodieke d̄i daḡina d̄i n̄wa dieke d̄i kpana beri m̄uŋ ta wo tar̄iḡiŋ.

²³ K̄or̄uŋ ma wa k̄ikaab̄it̄ba mi wo die kpiye m̄uŋ ta ba chanchaal̄uŋ d̄i tuose ba t̄uuma, die w̄ia die ba dala.

²⁴ Ama Yisa n̄uŋ v̄ nan d̄i beri ta yi k̄ikaab̄it̄ba yaa gamma haahuu ta v̄ t̄uumaaha kaan̄ nȳuŋ v̄ nuusi me an̄ vuogaan̄ tuoke.

²⁵ Die w̄ia, vuodiekemba d̄i ch̄on̄na gb̄igi N̄m̄uŋ, w̄on̄uŋ Yisa saan̄ ma naa, v̄ nan biagi a gbati ba a taan̄ leleke gie an̄an̄ san̄ŋa dieke d̄i kienene wo, dama w̄on̄uŋ v̄ bie wo v̄ miivoli me san̄ŋa mana m̄uŋ, ta juusa N̄m̄uŋ a ȳia ba.

²⁶ Die w̄ia, Yisa yine t̄i k̄ikaab̄it̄ba jak̄uŋ dieke d̄i san̄ŋinene t̄i t̄i yaalala dene. W̄on̄uŋ v̄ yiwo suḡiyal̄ntien̄ ta wo bian̄: v̄ bie v̄ t̄wan̄ ta ka s̄u s̄iba vuodiekemba d̄i yalla bian̄ wa, ta N̄m̄uŋ d̄i koti wa a t̄ian̄ arizanna ma tielin̄ mana.

²⁷ K̄ikaab̄it̄ba nȳuŋk̄ora ban̄uŋ ba die wolin̄ kaaba daan̄ n̄uŋ mana ba gban̄ gban̄ ba w̄ob̄iat̄i w̄ia, ta b̄i kaaba ȳia vuosisi w̄ob̄iat̄i w̄ia, w̄on̄uŋ Yisa n̄uŋ ka s̄u die, die v̄ naḡi wa v̄ gban̄ a ȳi kaabi bal̄m̄uŋ, kaab̄uŋ b̄i wori.

²⁸ Mosisi miraha ŋaan̄ v̄bara vuotan̄ a yie be k̄ikaab̄it̄ba nȳuŋk̄ora ama ta ba ka m̄uŋŋi beri v̄uon̄uŋ a kpati. Miraha k̄wan̄ chaan̄ N̄m̄uŋ die d̄i ȳi n̄waŋ ta naḡi v̄ B̄oadembin̄ a ȳi wo k̄ikaab̄it̄ba, w̄on̄uŋ v̄ nan d̄i beri v̄uon̄uŋ yaa gamma haahuu.

8

Yisa yine t̄i k̄ikaab̄it̄ba jak̄uŋ

¹ Wudieke t̄i bala naa ch̄ian̄ yiwo naa, t̄i yaa wa k̄ikaab̄it̄ba jak̄uŋ ta v̄ kal̄i N̄m̄uŋ vuodieke d̄i yalla haḡiŋŋ mana nuudiigin̄ chaan̄ naari ma arizanna ma,

² ta v̄ t̄uma k̄ikaab̄it̄ba nȳuŋk̄ora t̄uuma N̄m̄uŋ kas̄i d̄ian̄ kas̄i v̄uok̄u ma; kan̄uŋ ka yine wusie ŋam̄uŋ v̄uŋ ta t̄i Ȳom̄ot̄ien̄ die d̄i w̄on̄s̄i ka da vuota.

³ K̄ikaab̄it̄ba jak̄uŋ dieke n̄uŋ mana ba v̄varina, die d̄i yiwo talasi d̄i v̄ naḡi piinisi ta b̄i ȳi kaaba a ȳi N̄m̄uŋ, die gban̄ die d̄i ȳi talasi d̄i t̄i k̄ikaab̄it̄ba jak̄uŋ gban̄ ȳi jaan̄.

⁴ D̄u ȳi v̄ t̄uŋ bie t̄uŋgban̄ka gie me, v̄ t̄uŋ kaan̄ ȳi k̄ikaab̄it̄ba naada, dama k̄ikaab̄it̄ba diekemba d̄i ȳinana N̄m̄uŋ piinisisi s̄iba Juu vuosi miraha d̄i daḡina die wo w̄on̄ŋ beri m̄uŋ.

⁵ Wudieke ba t̄on̄nana naa wa yiwo arizanna ma v̄uŋ n̄ias̄uŋ. Naa w̄ia N̄m̄uŋ die d̄i kpaan̄ Mosisi san̄ŋa dieke die v̄ balla v̄ w̄on̄s̄i N̄m̄uŋ ŋam̄uŋ v̄uok̄u, N̄m̄uŋ die d̄i kpaan̄ wa ta baari d̄i, “Yime jaan̄ mana mana s̄iba n̄ daḡina fu tann̄i sikpen̄ wo.”

⁶ Ama N̄m̄uŋ ȳi wa Yisa kaab̄uŋ t̄uŋ dieke d̄i t̄ian̄na ba kaab̄uŋ t̄uumaaha s̄iba v̄ n̄waŋ d̄i tianna ta bie vuotan̄ an̄an̄ w̄on̄uŋ N̄m̄uŋ vuosisi s̄on̄s̄oku dene wo, dama v̄ n̄vari taasi wa an̄an̄ nȳuŋv̄uona atian̄ n̄wak̄uŋ.

⁷ Dama d̄u ȳi ta b̄omb̄on̄an̄ n̄vari die vana ta vuosi d̄i bie v̄uon̄uŋ, die n̄uŋ d̄i t̄uŋ kaan̄ b̄i ȳi talasi d̄i N̄m̄uŋ ȳi n̄vari a ḡoŋt̄i ka ma.

- 8 Ama N̄m̄uŋ die ye vuotaŋ biabu saŋŋa dieke ɔ balla d̄i:
 “Manuŋ N̄m̄uŋ bala naa:
 saŋŋa kienŋ ta n nan keŋ yi nuahaaluŋ a yɪ Izara vuosi aŋaŋ Juda vuosi.
- 9 Kanuŋ ka kaanŋ d̄i sɪ sɪba nuɔa dieke die n ziene aŋaŋ ba chɔɔŋkɔsɪluŋ
 daa dieke die n yigine ba nuuŋ ta vɔari ba a nyuŋ Ijipiti tuŋgbaŋ ma
 wa.
 Die ba ka d̄i nuɔa dieke die n yɪna ba wa
 die wɪa n бага die d̄i wo ba ma.
- 10 Manuŋ N̄m̄uŋ baari n nan zienŋ nuari gie aŋaŋ Izara vuosi
 daa diekemba d̄i kienene wo:
 N nan wa mari n miraha ba sɔŋanyile me
 ta maagi ha ba sugiti ma.
 Manuŋ n nan yi ba N̄m̄uŋ,
 aŋ ba diaŋ ba yi n vuosi.
- 11 D̄i kaanŋ bi yi talasi d̄i vuonŋ daga ɔ chanchaanŋ
 yaa a balɪ ɔ chanchaanŋ d̄i
 ‘Fɔnuŋ, sɪmma N̄m̄uŋ.’
 Dama ba mana nan keŋ sɪba muŋ
 vuodiekemba d̄i yine vuokpɪuma aŋaŋ wabiti mana.
- 12 N nan keŋ vaa ba wɔbiati a chaa ba
 ta kaanŋ d̄i tɪnsa ba wɔbiatiti wɪa.”
- 13 N̄m̄uŋ d̄i dene balɪ nuahaaluŋ wɪa die yine bɔmbɔŋaŋ nuari d̄i yi
 nuakɔuri, ta jadieke nuŋ mana d̄i kɔuriinna ta nyuŋ, ka kaanŋ yɔasi ta ka
 bia.

9

Tuŋgbaŋka gie N̄m̄uŋ jiamuŋ aŋaŋ arizanna ma N̄m̄uŋ jiamuŋ wɪa

- 1 Bɔmbɔŋaŋ nuari die yaa wa mɪra yaa gamma ba baanŋ nan juanŋ N̄m̄uŋ
 dene aŋaŋ jigidieke ba baanŋ d̄i jama wa tuŋgbaŋka gie me.
- 2 Die ba kp̄ii wo doŋɔsi gbanuŋ vuŋ ta yaa juone ale. Die ba wasa
 juodieke die d̄i benne nuŋŋa wa, Kasɪ Jigiri. Mi die ba zienŋ jadieke ba
 nagina popolisi a sɔga ka ma ta teebuli d̄i zie ka ma ta paanu dieke die ba
 nagina a yɪ N̄m̄unni d̄i diisi teebulike me.
- 3 Die garɪ dieke d̄i puone juone ale wo kɔanŋ die ba wasa kasɪ diaŋ kasɪ
 jigijɪ,
- 4 die ka sɔŋ die kori dieke ba nagina saluma a wɔnsɪ wa ta ba juɔ
 nyuŋnyuŋɔgɪvɪna ka ma a yɪa N̄m̄unni aŋaŋ N̄m̄uŋ nuaha a daka dieke
 ba nagina saluma a mari ka mana wa die d̄i beri. Ka ma saluma gbienŋ die
 d̄i beri ta nyindiike dieke ba wasɪnana maana wa die d̄i bie ka ma aŋaŋ
 Arɔni daanŋbanuŋ dieke d̄i tɔsɪna vaatiti aŋaŋ taŋ teelike ale dieke N̄m̄uŋ
 miraha d̄i maagɪna a diisi a ma wa d̄i beri.
- 5 Die adaka ka sikpeŋ die nyinti atanŋ die yalla chobiti ta daga d̄i N̄m̄uŋ
 bie me, ta a chobititi die d̄i jati a ligi jigidieke N̄m̄uŋ d̄i nagunana wɔbiati
 a chaa wa. Ama lele n kaanŋ biagi a daga wɪaha chɪasi mana.
- 6 Naa die d̄i sɪ, die kɪkaabitɪba die ŋaanŋ juo juodieke d̄i bene nuŋka ma
 daanŋ mana a tɔma ba N̄m̄uŋ jiamuŋ tɔma,
- 7 ama kɪkaabitɪba jakɔuri nyuŋna ma ŋaana juo juodieke d̄i bene sɔku
 ma wa, biŋ mana bɔnyɪ ɔ juo mi. U ŋaanŋ nagi wa zɪŋ a juu yi kaaba a yɪ
 N̄m̄uŋ ɔ gbanŋ gbanŋ ɔ wɔbiati wɪa aŋaŋ vuosiŋ d̄i yine wudiekemba ta ka
 sɪba baari a yiwo wɔbiatiti.

⁸ N̄m̄uŋ Halikasika die m̄uŋŋi daga yaa gamma N̄m̄uŋ j̄am̄uŋ v̄uku gie, d̄i jigidieke d̄i yine kas̄i d̄ian kas̄i jigiri die ye ka yuori san̄ŋa dieke juodieke d̄i bene n̄ŋka d̄i yene zie wo.

⁹ Naa yiwo dagiti a yi t̄uŋ v̄uodiekemba d̄i bene leleke gie wo, ta daga d̄i v̄uodiekemba die d̄i j̄anna N̄m̄uŋni ta die ŋaan ȳa N̄m̄uŋ ba piinisi an̄ŋ ba d̄oŋiŋi z̄umbu die ka biagi a v̄uari ba w̄ob̄iat̄i N̄m̄uŋ n̄ŋŋa,

¹⁰ dama han̄ŋ n̄ŋ die a yiwo nyindiike an̄ŋ nyiŋnyuuki diekemba die d̄i ch̄var̄na an̄ŋ wudieke d̄i kana ka ch̄vari, an̄ŋ nyiŋŋban̄ŋ w̄ons̄ŋ w̄ia. Genhe mana die yiwo nyiŋŋban̄ŋ ma m̄uraha d̄i ba d̄i ha yaa gamma a ga t̄ugi san̄ŋa dieke w̄ons̄ŋ N̄m̄uŋ d̄i bala v̄ yi ba m̄ur̄haal̄ŋ.

¹¹ Ama Masia v̄uodieke d̄i yine nyiŋv̄uŋ dieke d̄i benne leleke gie k̄ikaab̄it̄iba jak̄os̄ŋ w̄oŋ ken̄ m̄uŋ. V̄uŋ dieke v̄ kenne juu ta tuma ka ma naa yiwo v̄uŋkpen̄k̄p̄uŋ dieke d̄i benne v̄uŋŋ an̄ŋ wusie; daa j̄adieke vuota d̄i kp̄ine, ta a ka bi yi t̄ugban̄ka gie jaan̄.

¹² Masia die d̄i kenne a juu b̄onȳi j̄am̄uŋ v̄uku ma a ga t̄ugi kas̄i d̄ian kas̄i jigiri san̄ŋa dieke wo, die v̄ ka naḡi bie an̄ŋ naaras̄i z̄iŋ a yi kaaba, ama die v̄ naḡi wa v̄ gban̄ gban̄ v̄ z̄iŋ a t̄uŋ ta v̄vari t̄i a nyiŋ b̄ian̄ ma yaa gamma haahuu.

¹³ Die ba ŋaan naga bie an̄ŋ naaras̄i z̄iŋ, ta die bi naḡi naasaan̄ a yi kaaba ta j̄uŋ ka nyiŋŋban̄ŋ bol̄iŋ ta naḡi ka t̄anyeeliŋ an̄ŋ z̄umbu a m̄is̄i m̄is̄i v̄uodiekemba die d̄i yalla b̄ab̄u N̄m̄uŋ n̄ŋŋa, d̄i ka w̄ons̄i ba nyiŋŋban̄ŋ an̄ŋ ba ȳiant̄i.

¹⁴ Ama Masia die wo b̄ian̄ ta Halikasika dieke d̄i benne san̄ŋa mana haḡur̄ŋ ma w̄ons̄ŋ Masia die d̄i naḡi v̄ gban̄ a yi kaabi dieke d̄i bene v̄uŋŋ v̄uŋŋ a yi N̄m̄uŋ. Die w̄ia v̄ z̄umbu d̄i faas̄ina yaa haḡur̄ŋ ta v̄vari b̄ian̄ t̄i s̄oḡiti ma. Ta lele t̄i nan biagi j̄an̄ Nabidie N̄m̄uŋ ta kaan̄ bi yie wudiekemba d̄i baan̄ yaa t̄i a ga kun̄ me.

¹⁵ W̄uri gie w̄ia, Masia yine v̄uodieke d̄i vana nv̄ahaal̄ku d̄i beri am̄u v̄uodiekemba N̄m̄uŋ d̄i wana wa nan ye alibarika dieke d̄i wone k̄pat̄ku ta N̄m̄uŋ d̄i yi n̄ban̄ d̄i v̄ nan yi wa. Naa nan biagi yi dama Masia die k̄piye m̄uŋ, die d̄i vaa vuota d̄i ye gbat̄taan̄ŋ a nyiŋ ba w̄ob̄iat̄i ma san̄ŋa dieke n̄bak̄uri d̄i yene beri wo.

¹⁶ Du yi v̄uŋŋ d̄i maagi v̄ faari diile gban̄ŋ, v̄uŋŋ ka yese jaan̄ n̄taala ba ken̄ biagi a daḡi d̄i v̄uodieke d̄i maagina gban̄ku k̄piye m̄uŋ.

¹⁷ Dama san̄ŋa dieke v̄uodieke d̄i maagina faari gban̄ku d̄i yene bie v̄ miivoli me wo, gban̄ku mi wo yiko.

¹⁸ Die w̄ia b̄umb̄ŋŋan̄ n̄vari die d̄i wo yiko du yi ba ka yi z̄umbu kaaba.

¹⁹ Mosisi die wol̄iŋ m̄s̄ul̄i wa N̄m̄uŋ m̄uraha mana s̄iba d̄i maagina dene wo. Ta ka k̄van̄ chaan̄ v̄ naḡi vaati a b̄obi an̄ŋ yiise k̄ob̄ŋm̄uŋŋ a naḡi s̄uge naaras̄i an̄ŋ bie z̄iŋ d̄i laḡuŋnana nyaan̄ a naḡi m̄isa m̄uraha gban̄ku ma an̄ŋ vuos̄isi mana ma,

²⁰ ta die bala d̄i, “Z̄umbu gie yine n̄va dieke N̄m̄uŋ d̄i ȳina ni d̄i ni d̄ia daḡiti.”

²¹ Mosisi die d̄i bi naḡi z̄umbu a m̄is̄i N̄m̄uŋ j̄am̄uŋ v̄uku an̄ŋ j̄adiekemba mana ba naḡina a j̄ama N̄m̄uŋni ma.

²² Wusie, N̄m̄uŋ m̄uraha ma z̄iŋ die vana jaan̄ mana d̄i bie v̄uŋŋ ta wo d̄iḡint̄i, ta du yi z̄iŋ d̄i ka nyiŋya, N̄m̄uŋ kaan̄ naḡi vuos̄i w̄ob̄iat̄i a chaa ba.

Masia kaab̄iku kp̄ise wo b̄ian̄

²³ Die w̄ia, die d̄i yiwo talasi d̄i ba yi kaaba a w̄ons̄i nyindiekemba d̄i yine arzanna ma nyinti n̄ras̄ŋ. Ama kaabi dieke d̄i tianna naa balla ka w̄ons̄i arzanna ma nyinti gban̄ gban̄.

24 Dama Masia die ka ga juu juokasi dieke vuota di naguna ba nuusi a mu ta ka niasi jigikasi ka wa, ama die u ga juu wo arizanna gban gban ma a zie Nmuu nuueta ti sunueta wa.

25 Juu vuosi kukaabutba jakuuri naan juo kasu dan kasu jigiri bu mana bunyi anan dounu zuu muu. Ama Masia die ka ga juu di u nagi u gban a yime kaaba saneta mana,

26 dama die u tuu yi die, die nuu di tuu nan yi talasu di u dime wahala saneta saneta a nyuu saneta dieke Nmuu di naanna tuggbanaka gie wo. Ama leleke gie, saneta di gbigine kpatuu naa, die u keu nyuu bunyi di u nagi u gban a yi kaaba ta kpisi ban.

27 Vuota mana baa u kpi wo bunyi ta ka kuan chaan Nmuu dii wo u saruya.

28 Die gban gban Masia gban die di nagi u gban a yi kaaba bunyi di u vuuri vuosi pam a nyuu ban ma, u nan daansi yuu a keu ama daa u bu vuuri vuosi a nyuu ba ban ma ama ta gbati vuodiekemba di chuisinana wa wa a taan.

10

1 Juu vuosi miraha die yiwo arizanna ma nyuuuna diekemba di kienene wo niasu, ama daa ka gban gban. Die wa, kaabi dieke di wone kpatuu ta ba yie bu mana wa kaan biagi a yi vuodiekemba di kienene anan kaabiku kasu Nmuu nuueta.

2 Duu yi die kaabiku tuu nan biagi wunu ba sugutu, ba tuu nan kaabi bunyi ta vaa, ta ban kaan bu di ba.

3 Ama ba yie kaabaha mi muu bu mana ta a tansa vuosi ba wubiati,

4 dama naarasu anan bie zimbuu gie kaan biagi a vuuri ban.

5 Die wa, die Masia die di bala u keu tuggbanaka gie me wo, die u balu a yu wa Nmuu di:

“Fuuu ka yaala kaaba anan piinisi,
ama wunu wa nyuugbanuu a yu muu.

6 Fuuu ka fiala anan dounu ba naguna a yie kaaba
ta juha wubiati wa wa.

7 Die wa man baaru di, ‘Nmuu, manuu n wonna
di n yi wudieke fuuu fuu yaalala,
siba di maagina die wo fuu gbanuu ma yaa gamma n wa wa.’ ”

8 Die u wolin baaru di, “Fuuu fuu wo sugufutu anan kaaba anan piinisi anan dounu ba naguna yi kaaba ta juu ha wa anan kaabi dieke ba naana kaaba ba wubiati wa wa.” Die ba kaaba kaabaha gie siba miraha di daguna di ba yime die wo.

9 Womi die u bu baaru di, “Nmuu, n wonna n nan yi fuu choti.” Die wa, Nmuu vuuri wa kaaba kuraha mana a taan ta nagi Masia kaabiku a zieu a nan ma.

10 Yisa Masia die yiwo wudieke Nmuu di yaalala ta die nagi u gban a yi kaaba bunyi ta vuuri ti wubiati a taan.

11 Kukaabubuu dieke Juu vuosi kukaabutba di naana yie daan mana wa kaan biagi a vuuri wubiati a taan.

12 Ama Masia nuu die nagi wa u gban a yi kaabu bunyi ban wa, kaabi dieke di yalla haguuu yaa gamma haahuu ta vuura ban saneta mana wa. Ta lele u wa kalu wa Nmuu nuudiiguu chaan.

13 Mi u wa chuisa saneta dieke di ban keu tuu an Nmuu nagi u dataasi a yu u nuusi me.

14 Die wta, wntuŋ die v yiwo kukaabi balumuŋ ta yi vuodiekemba v vbaruna a nyuŋ bian ma wa dɪ ba bemme vntuŋ yaa gamma haahuu.

15 Nmŋ Halikasɪ gban di wo siara yaa gamma wurɪ gie mi, dɪ

16 “Manuŋ Nmŋ, nuari gie maŋ baa n zien anan ba daa diekemba dɪ kienene wo:

Manuŋ n nan nagɪ n muraaha a yi ba sugɪ ma, ta maaguha a diisi ba sikpara ma.”

17 Ta die bɪ balɪ a gutɪ dɪ, “Ta ba wobiatɪ anan ba tontumbiatɪ, n kaan bɪ tunsɪha bɪbra.”

18 Die wta Nmŋ dɪ nagɪna wobiatɪ a chaa naa, v ka bɪ yaala kaabuŋ mana bɪbra.

Tɪ chɔŋ gbigi Nmŋ

19 N numballɪ, Yisa kumbu wta tɪ yaa wa sikiminɪ dɪ tɪ ga juu kasɪ dɪan kasɪ wa jigɪŋ.

20 Yisa nyngbanuŋ dieke dɪ yine sie haaluŋ anan sie dieke dɪ yalla miivoli wo yuorine sanbarɪ a yɪ tɪ.

21 Tɪ yalla kukaabɪtu kpuŋ dieke dɪ sɪna Nmŋ tigin me wta,

22 nɪ vaa tɪ chɔŋ gbigi Nmŋ anan sugɪ diekemba dɪ benne vntuŋ anan wusie yada, ta da yalluma chuluŋ, anan tɪ sugɪ diekemba Yisa zuŋ dɪ vbaruna sunanyilibiatɪ me wo, anan tɪ nyngban dieke die tɪ sɪna anan nyaan dieke die dɪ wone digɪntɪ wa.

23 Nɪ vaa tɪ yigi tama dieke tɪ bala dɪ tɪ yallɪ wa a yalla keŋ keŋ ta da chuluma, dama vuodieke dɪ yɪna tɪ nuari yiwo wusietieŋ.

24 Nɪ vaa tɪ бага bemme tamba ma ta sunjime tan yaa gamma choti anan tɔnvuna yiile.

25 Nɪ da vaa tɪ vaa lagumuŋ sɪba vuosi batanɪ dɪ yinene dene wo, ama nɪ vaa tɪ faasɪ kpanjuma tan, sɪba tɪ yene ta tɪ Yɔmɔtɪeŋ daari faasɪ a chɔŋ gbige dene wo.

26 Tɪ sɪbuna wusie dieke ba yuori dagɪ tɪ naa, dɪ yɪ tɪ ko yie bian, kaabuŋ bɪ wori a baan biagi a vbarɪ biabu mɪ.

27 Wudieke dɪ tɪaluna yiwo sariya diile dieke dɪ yalla nmaamuŋ anan bolikpenkpɔŋ dieke dɪ kienene ta nan daansɪ a chɔvɔ vuodiekemba dɪ zetɪne Nmŋnɪ.

28 Vuodieke nuŋ mana die dɪ zetɪne Mosisi muraaha dɪsuŋ, ta vuosi dɪ sɪba ta yi siara vuosi bale yaa bataa, die ba njan kva dɪ tienɪ ta ka chɪga wa zɔɔluŋ.

29 Die nuŋ, yilime wudieke dɪ bala ka yi a yi vuodiekemba dɪ kana ka yɪ Nmŋ Bva wa jɪluma ta ka bɪ yɪa nuari zuŋ dieke dɪ yine tɪ kasɪ wa jɪluma ta zɪa Halikasɪ dieke dɪ sunjine tɪ wo, banuŋ vuosi mi nan faasɪ ye tɪbɪdatɪŋ pam.

30 Dama tɪ sɪba dɪ Nmŋ baari dɪ, “Manuŋ n balla n yinɪ tunɪ bian.” Ka bɪ maagɪ dɪ, “Nmŋ nan keŋ dii v vuosi sariya.”

31 Dɪ yaa nmaamuŋ dɪ vuon juu miivolitɪeŋ Nmŋnɪ sunyuruŋ ma.

32 Nɪ da daan ma sanja dieke nɪ wolɪnne a bɔgɪrɪ yaa gamma Masia ma wa, die nɪ dii wo wahala pam ama die a ka nyarɪnɪ nɪ.

33 Sanja a tan ba njan zɪa nɪ wa yaaluŋ ma ta mugise nɪ, ta sanja a tan dɪan nɪ njan yɪ siri dɪ nɪ gutɪ wa vuodiekemba ba mugisinene wo.

34 Die nɪ njan chɪga zɔɔluŋ anan vuodiekemba dɪ benne dansarika ma wa, ta sanja a tan ba keŋ gbati nɪ nyinti, nɪ njan yaa wa sugɪaluŋ dama nɪ sɪba a baari dɪ nɪ yaa nyindiekemba dɪ tɪanna die ta Nmŋ dɪ yɪ nuan dɪ v nan yɪ nɪ wa an ka bemme yaa gamma haahuu wo.

³⁵ Die wia ni da wasuma ni kpanjijunana ni gbanj dene wo, dama ka yaa wa nybari pam a kienj.

³⁶ Ni mu ni yalluma suguru, ta biagi yi wudieke Nmuj di yaalala, ta ye jadieke die v yina nwanj di v nan yi ti wa.

³⁷ Di maagya Nmuj gbanjku sɔnj di:

“Di tialɔ wa bita pilii
ta vuodieke di balla v kenj wo nan kenj
v kaanj yvasi.

³⁸ N vuovunaha nuj ba nan yi muj yada ta bemme;
ama du yi ba wonyi di yinjji kwan
n sɔnj kaanj fiati anjan wa.”

³⁹ Tinu ti ka yi vuodiekemba di yinjjinene kwanj ta nan yori wa, ama ti yiwo Masia yada ta v gbatɔ ti a taanj.

11

Yada wia

¹ Yada yiwo, fu tuone a dii di fu yalla tama di nan ye nyindiekemba wa nan senj ye he. Ta bi tuo dii di fu kana ka yese nyindiekemba ba senj beri muj.

² Nmuj die biri wa koruj ma vuosi ba yada wia.

³ Ti yada wia ti siba a baari di Nmuj die yuori wo v nwanj a balɔ ta njmɔsikpen anjan tungbanjka gie di naanj. Die v nagɔ wa jadieke ti kana ka biagi yese a naanj jadieke ti yesinene naa.

⁴ Abeli die di yine Nmuj yada wia, die v yi Nmuj kaabi dieke di faasina a vuna a tianj Keeni kaabiku. V yadaka wia Nmuj die di baari di v yiwo vuovunɔ, dama Nmuj gbanj sɔnj die fiatiya muj anjan v piinisisi. Abeli die kpiye muj, ama die v yine Nmuj yada wia v ye bala muj jinne, dama wudieke v yine wo ye daga ti muj.

⁵ Enoki die di yine Nmuj yada wia die v ka kpiye, ama Nmuj die nagɔ wa muj a juati arizanna ma ta vuonj di ka bi ye wo. Di maagya muj Nmuj gbanjku ma di, Enoki die yiwo vuodieke di fiatinana Nmuj sɔnj ta v kenj nagɔ wa a juati arizanna ma.

⁶ Vuonj wori a baanj biagi a fiati Nmuj sɔnj du yi di tienj ka yi wo yada, dama vuodieke muj mana di kienene Nmuj jigij mu v yi wo yada di wɔnuj Nmuj senj beri muj ta ya vuodiekemba di yaalala wa nybari.

⁷ Nowa yada wia die di yi ta v wɔnj Nmuj kpaanjku yaa gamma nyindiekemba die v kana ka biagi ye anjan v nine wo. Die v tuo Nmuj nuari ta kpaasi haarikpenkpɔnj ta wɔnuj anjan v denj die di juu ka ma ta ye gbatitaanuj. Dene die di daga di tungbanjka gie vuosi yaa wa bianj, ama v yadaka wia die di yi ta Nmuj di wa wa vuovunɔ.

⁸ Abarahami die yiwo Nmuj yada die wia sanja dieke Nmuj die di balɔ wa di v nyuj tungbanj dieke v benne wo a ga tungbanj dieke wɔnuj Nmuj di bala v nagɔ yi wa wa, die v saagɔ ta ga. Die v vaa wa v gbanj gbanj v tungbanjka ta ka siba jigidieke v ganana.

⁹ V yadaka wia die di yi v ga yi chaanɔ tungbanj dieke Nmuj die di yina nwanj di v nan yi wa wa ma. Die v bie wo dɔnjɔsɔ gbanjɔ vutu ma; ta v ballɔ Aziki anjan Jakubu vuodiekemba die di kenne tuo nuari dianj die di bie mi.

¹⁰ Dama Abarahami die chusa di v kenj juu tuj dieke Nmuj di tuurine ta mu wa ma, tika yiwo jadieke di balla ka bemme haahuu.

¹¹ V hɔgɔ Sara dianj die korɔnya muj ta yi hɔgɔpɔruj, ama wɔnuj Sara yada wia die v kenj yigi nyuuti ta murɔ, dama v die siba a baari di Nmuj vuodieke di yina wa nuari yiwo wusietenj.

12 Abarahami vuodieke dı kana ka yva anan kun naa, ama v kasıy haagısı die dı ken dala siba chımarısı dı dala dene wo, ta bı dala siba mıgıy tambııy dı dala dene ta wo bıısın.

13 Vuosi gie mana die ken kpi mıy anan ba yada, ama ta ye ka tuo wudieke Nımy dı yına nvan dı v nan yı ba wa, ama ba yadaka wıa die ba wolın ye ke saasaa, dama die ba siba ta saagt dı ba yiwo chaanıt ta kaan yvası tıngbanıka gie me.

14 Vuodiekemba dı balala wıaha gie wo yuori daga wa dı ba yaala ba gban gban ba tıngban.

15 Die ba ka yile yaa gamma tıngban dieke ba vana wa, dı yi die ba tıy yile ka wıa, ba tıy nan ye sien a yını ga ka ma.

16 Ama die ba yile mıy yaa gamma tıngban dieke dı tıanna ka ta bie arızanna ma. Die wıa Nımy dı ka chıga vııvi dı ba wasıma wa ba Nımy, dama die v wonsı wa tıgıkııy a gbarı ba.

17 Abarahami dı yine Nımy yada wıa, die v nagı v bva Aziki dı v yi kaaba a yı Nımy sanıa dieke Nımy dı magısına wa wa. Ye, wonsıy Abarahami wo mı die yine vuodieke Nımy dı yına nvarı mı, wonsıy v bına yı vuodieke dı nagına v bıadembı balımy dı v yi kaaba a yı Nımy.

18 Nımy die wın balı wa mıy dı, "Aziki ma nan ye haagısı diekemba n yına nvarı dı n nan yı fı wa."

19 Abarahami die yiwo yada dı Nımy nan bıagtı sıgıy kuntı a nyıy kun me, ta ka sen sıy siba Abarahami die tuo wo Aziki a nyıy kun me.

20 Aziki yada wıa die v balı wonsıy dieke die dı balla ka ken Jakubu anan Esıı ma wa.

21 Jakubu die dı yalla yada wıa, die v balla v kpi wo die v balı wonsına a yı Josefu ballıdembıı wonsıy mana ta die ken jalıy v daanıgbanıy ta jıan Nımy.

22 Josefu die dı yalla yada wa wıa die v balla v kpi wo, die v balı yaa gamma Izara vuosi dı balla ba nyıy Ijıptı tıngban ma dene, ta die balı yaa gamma ba balla ba yı v koba dene.

23 Mosıı choıy anan v nıy die dı yalla yada wıa, die ba mııına wa ta ye v vına dene wo, die ba nagı wa a lobıı chıta ataa, ta die ka chıga naan wa dı zıene nva dieke wo.

24 Mosıı die dı yalla yada wıa, die v bıırına wa die v ka saagtıy dı ba wasıma wa Naan Faro bıa bva.

25 Die v saagtıy mıy dı v dıı wahala anan Nımy vuosi ama ta ka saagtıy tıntımbıatı sıgıtıalı dieke dı yine bıta wa.

26 Die v yılıye mıy dı, dı yi ba zıa wa Masıa wıa dı yaa nyıarı pam a tıan Ijıptı tıngban nyıntı mana, dama v nıne die bie wo nyıarı dieke dı kienene wo me mıy.

27 Mosıı die dı yalla yada wıa, die v nyıy Ijıptı tıngban ma ta die ka chıga naan wa sınyııı dieke dı baan ken v ma, ama ta die gara nıııa siba v sen ye wo Nımy, vuodieke vıon dı kana ka yese wo anan v nıne wo.

28 Die v yalla yada wıa die v piılı gasıtıanıv dııga, ta die yı nııan dı Izara vuosi nagı zıy mııı ba gbıabıı amı kun malakaka kaan ken a kıv ba bıımbııan ballıdembııı.

29 Die Izara vuosi yada wıa die dı yı ta mıgıymımbı die dı puo ta yı tıngban kııan a yı ba ba bıalı, ta Ijıptı vuosıı dıan die dı mıa dı ba bıalı ama mıgıı nyaaıv die dı ken lagıy ta dıı be.

30 Izara vuosi yada wıa die ba chıınna a gılıy Jerıko tıka daraa ayııııy wa die ka gaama mana die dı nan dene.

³¹ Rahabi, hōgɔ dieke die dɪ tɔnnana daakpana tɔumaha yada wɪa die Izara vuosisi die ka gɔtɪ kɔv wa anjan vuodiekemba die dɪ zetine Nɔmɔj nɔvɔrɪ, dama die v̄ mɔŋŋɪ tuo wo Izara vuodiekemba die dɪ kenne dɪ ba maansɪ daansɪ tɪka chaantɪ.

³² N bɪ balɪ nɪ vuosi batan wɪa a gɔtɪ? Dɪ yi sanŋa dɪ beri n tɪj nan balɪ nɪ yaa gamma Gidioni wɪa, anjan Baraki wɪa, anjan Samasini wɪa, anjan Jafita wɪa, anjan Davidi wɪa, anjan Samuli wɪa, anjan Nɔmɔj naazɔbalɪj wɪa.

³³ Ba yada wɪa die ba batan die dɪ wagɪ a nyanŋɪ tɪŋgbanɪsɪ, ta ba batan wudieke dɪ mɔna, ta tuo Nɔmɔj dɪ yɪna nɔvan dɪ v̄ nan yɪ ba jadieke, ta ba batan die dɪ vaa naachige dɪ ka bɪagɪ yuori a nɔva,

³⁴ ta ba batan dɪ kpisi bolikpɔma, ta ba batan die dɪ chɪgɪ nyɪj takoobi kɔj me. Ta ba batan die yiwo wabɪtɪ ama a keŋ bɪrɪj hagɪrɪtielin, ta batan dɪan die dɪ taa tɔŋ anjan hagɪrɪj ta vaa tɪŋgban gaasɪ sojasisi dɪ chɪgɪ.

³⁵ Ta hōgɔba batan maarɪtɪ vuodiekemba die dɪ kpine dɪ hagɪ kunti me. Ta ba batan die dɪ yine Nɔmɔj yada wɪa die ba nɪgɪ kɔv ba, dama die ba ka yaala ba zeti Nɔmɔj dɪsɪj ta chɪgɪ nyɪj kumbu me, ama die ba yaala ba hagɪ kɔj me a ye miivoli dieke dɪ tianna die.

³⁶ Die ba vɔvɔrɪ wa ba batan fala ta tɪbɪ ba, ta bɔbɪ ba batan anjan chɔrɔma a nagɪ ba yi dansarɪka ma.

³⁷ Die ba taa ba batan tana, ta die gobi ba batan bule, ta die kɔva ba batan anjan takoobi. Ba batan die bɔbɪ wa yiise anjan bie gbantɪ ta dɪ dɪa anjan zɔɔlɪj, ta vuosi die dɪ mugise be ta yie be bɪan.

³⁸ Tɪŋgbanɪka gie vuosi die ka mɔv dɪ ba bemme anjan ba. Die ba dɪ dɪa mɪj hagɪyɛj me anjan tana ma, ta juo tanŋanɪsɪ anjan vɔrɪtɪ diekemba dɪ benne tɪŋgban ma.

³⁹ Vuosi gie mana ba yada wɪa Nɔmɔj die dɪ bɪrɪ ba ama ba wɔnyɪ mana die ka tuo wudieke Nɔmɔj dɪ yɪna nɔvan dɪ v̄ nan yɪ ba wa,

⁴⁰ dama Nɔmɔj die wɔŋ san wa wudieke dɪ faasɪna vɔna a zien tɪ ama daa tɪ nyɪna ma, ba gban ba gɔtɪya mɪj. Nɔmɔj sanɪkɔ die yiwo naa, dɪ banɪj anjan tɪ mana nan daansɪ a lagɪj a bemme vɔrɪj anjan wusie.

12

Tɪ Chɔɔŋ Nɔmɔj wɪa

¹ Vuosi gie mana yiwo siaratielin a gilɪj tɪ. Die wɪa, nɪ vaa tɪ kpanŋɪ tɪ gban a vigɪ wudieke mana dɪ baan kagɪ tɪ Masia sien me a taan, anjan bɪan dieke dɪ baan bɪagɪ a yigɪ tɪ; nɪ vaa tɪ dii suguru a mɪ mɪ dieke dɪ bala ka keŋ tɪ wo naa.

² Nɪ ko vaa an tɪ nine bemme Yisa ma; wɔnɪj tɪ yada dɪ taasɪ a nyɪj ka piilin me anjan ka kpatɪj. Die v̄ ka chɪga viivi dɪ v̄ kpi dagarɪkɔ ma dama sɔgɪfɪalɪj die zene a gbarɪ wa ka kɔvan chaan, die yine v̄ wa kalɪ Nɔmɔj naalagbanɪtɪ ma v̄ nuudiigin chaan lele gie wo.

³ Nɪ yilime yaa gamma wudiekemba die dɪ haarɪna wa anjan vuobiatɪ die dɪ hana wa dene, amɔv tɪ kaan gbalɪgɪ ta kɔv tamaha.

⁴ Dama nɪ kpanŋɪna nɪ gban ta waga anjan bɪan naa, nɪ wɔnyɪ ye ka kpanŋɪ v̄ gban a ga tɔgɪ sanŋa dieke ba kɔna wa.

⁵ Nɪ ka tɪnsa Nɔmɔj dɪ kpaana nɪ sɪba chɔɔŋ dɪ kpaanana v̄ ballɪtɪ dene wo? Dɪ maagɪya dɪ:

“N bɔa, sanŋa dieke Nɔmɔj dɪ yɪa fɔ kpaamɪj, fɔ wɔmma
dɪ yi v̄ datɪ fɔ tɪbɪj, daa vaa fɔ kpanŋɪnana fɔ gban dene wo.

⁶ Dama Nɔmɔj kpaama vuodieke v̄ chone mɪj,
ta vuodieke nɪj mana v̄ tuone a yɪ v̄ bɔa

wonuj vuoke v data v tburj.”

7 Ni yalluma hanja ni wahala diile me, ta nagj ka siba choon di naana a data v bua tburj dene wo. Ni wahala diilehe dagiya muj di Nmuj pogul ni muj siba v balli. Bua wori ta v choon di ka data v tburj.

8 Du yi ni ka ye tubidatuj siba v balli mana wa, die nuj di dagiya muj di ni yiwo daakpana balli ta ka senj yi v balli ananj wusie.

9 Ni chualuj vuodiekemba di benne tungbanjka gie me data ti tuba, ta ti yia ba julma. Die wia, ni vaa ti soun ti gbanj a yi Nmuj, vuodieke di yine ti haliti Choon wa ta ye miivoli.

10 Ti tungbanjka gie chualuj naga sanja bita muj a data ti tuba sie dieke me ba yene ta di vuna, ama Nmuj nuj data ti tuba di v sunji ti, amu ti nan di beri kasi siba v bene kasi dene wo.

11 Tubidatuj sanja tua muj ta wo sugfitaluj, ama ka kuanj chaan vuodiekemba di dinene ka wahala ka nanj ye wo ka nyuari dieke di yine sugidbaguj ananj berivunuj.

Kpaamuj

12 Ni gbaligya muj, die wia ni kpanji ni gbanj a bi haguima.

13 Ni bemme berivunuj amu ni nan ye gbatitaanuj, ta ni gbaligisi kaan vaa ni bua.

14 Ni kpanji ni gbanj a bemme vunuj ananj vuonj mana, ta bemme kasi dama vuonj wori a baanj nan ye ti Yomutienj wo du yi v ka yi kasi.

15 Ni gbari ni gbanj ta da kenj waari Nmuj zoolunchigulaha. Ni wonyi da yalluma tuanj v sunj ma anj kanuj tuabu mi kenj yalla sugichusuj a kenj ni chanchaaluj ma, ta chusisi vuosi pam.

16 Ni gbari ni gbanj ta da kenj yime diginti tusuma yaa ta daansa Nmuj wia yori siba Esou di yine dene wo, ta die nagj v nyujkuriti a tarigi nyindiike a dii bunyi wa.

17 Ni siba a baari ka kuanj chaan die v yaala v tuo alibarika a nyuj v choon wa jigij ta die kunj ananj nuntaanti ama ta die ka yeye, dama die v ka ye sie dieke v baanj daagi a tarigi wudieke v wolinne a chusisi wa.

18 Nunun nuj ni ka kenj jigidieke ni baanj biagi gbi siba Izara vuosi die di kenne Sinayi tankpenkpuj ma wa, jigidieke bolikpenkpuj die di dinene ta lumukpenkpuj di beri, ta bulogisikpenkpuj di niga wa,

19 ta kantanj die di kunj ta loluj di balj wa. Die ba wonna loluku mi wo, ba piili jussa ta die ka yaala kanuj loluku bi balj buba,

20 dama murj dieke die ba wonna wa die haguja a yi ba muj. Die ka baari di, “Du yi donj gbanj di gbi tankpenkpuku ba mu ba taa ka ananj tana a kub muj.”

21 Mi die yaa nmaamuj pam, die wia Mosisi die di baari di, “Nmaamuj yalla muj, ta n nyujgbanuj di chele.”

22 Ama nunuj nuj, ni kenj wo kunkogi dieke ba wasnana Zayoni, wudieke di yine miivolitienj Nmuj tunjpenkpuj ta yi arizanna ma Jerusalemi wa, jigidieke malakasi tuse tuse di lagujna ananj sugfitaluku wa.

23 Nunuj nuj ni kenj wo vuodiekemba Nmuj di yine v balli ta ba saara di maagi arizanna ma wa jigij. Ni kenj wo Nmuj vuodieke di yine vuota mana sarjadiiru wo jigij, ananj sugiyaluntielin vuodiekemba Nmuj di yi ta ba haliti di mutji beri wo jigij.

24 Ni kenj wo Yisa, vuodieke di yine nuupoojuguru wa jigij, ta bi kenj nuahaaluku jigij. Ta zuj dieke die di nyinna daga wovunuj dieke di tanna Abeli zumbu wia.

25 Die wia, ni summa ta da zeti di ni wonj a yi Nmuj vuodieke di balala yia ni wa, dama Izara vuosi die di zetine vuodieke die di balala yia ba

tungbanjka gie me wo nvari, die v ka vaa ba tibidatun; ta du yi ti zeti v kpaanjko die di nyinna arizanna ma, lalta ti baa ti yi a chigi nyun tibidatun ma?

26 Sanjka mi die Nmun lolin die di don tungbanjka gie, ama lele v yi wa nvan di, "N ka baa n don wa tungbanjka gie nyuna ma bibra, ama n baa don wa tungbanjka anan nmujsikpen gban."

27 "Bibra wa" dagiya di nyinnaanjka mana nan don ta vov, amu nyindiekemba di kana ka biagi don wa nan tialu.

28 Die wa, ti tuone naari dieke di kana kaan don naa wa, ni vaa ti wasuma Nmun ta jama wa anan julma anan nmaamun an v nine suuli,

29 dama Nabdie Nmun su siba boli dieke di dinene.

13

Kpatun kpaamin

1 Ni yine Masia didusunun wa ni chome tan sanja mana.

2 Ni da ken daan di ni tuo chaanun ni tige me, dama vuosi batan yiwo die a tuo malakasi chaanti ta die ka siba di ba yiwo malakasi.

3 Ni tunsu ma vuodiekemba di benne dansarika ma wa siba nunun anan banun laguna bie dansarika ma. Ta tunsu ma vuodiekemba di dinene wahalaka siba nunun anan banun dinene wahalaka.

4 Ni yallu ma julma anan tan, ni hoguba faarun anan ni dembisi yallun ma, ta da yime daakpana yaa hogokpana tusu ma, dama Nmun nan ken dati vuodiekemba di yinene die tba.

5 Ni vvari ni lola a nyun ligire yaalun ma, ta vaa ni nine suuli jadieke ni yalla, dama Nmun baari di, "N kaan won vaa ni, ta n kaan won daan ni wa."

6 Die wa ni vaa ti yallu ma sikimin ta balu di,
"Nmun yine n susunuru,
n kaan di chiga nmaamun.

Ba vuota di nan biagi a yi mun?"

7 Ni da ken daan nunandusunuraha die di bala Nmun wa a yia ni wa, ta tunsu die ba benne dene ta ken kpi dene wo, ta chansu ma ba yada.

8 Yisa Masia di sina die diene wo, v su wa die jinne, ta nan di su die yaa gamma haahu.

9 Ni da vaa daghaalun yiri yiri vaa ni taari a nyun sievunko ma. Di vuna di Nmun sunnin yi voun haturun v sun ma; nyindiike diile chvaraha dusun kaan yi wa haturun. Vuodiekemba di pogilina nyindiikehe chvaraha kaan won ye sunnin a nyinna ka ma.

10 Kikaabutba diekemba di yinene kaaba juu vuosi Nmun jamun jigun wo, wo sien di ba dii kaabaha di diisine ti koriku me wo.

11 Ta juu vuosi kikaabutba jakuvu njan yaa wa donv zun a ga juu kasu dan kasu jigiri di v yi kaaba bian wa, ama ka kuvan chaan ba njan juv wa donv nyungbanvsvv tika kuvan.

12 Die wa Yisa gban die kpi wo tika kuvan, di v vvari vuosisi a nyun ba bian ma anan v gban gban v zun.

13 Die wa, ni vaa ti nyun ga v jigun a ga dii viivi anan wa.

14 Dama tun dieke di bala ka bemme yaa gamma tungbanjka gie me wori, ama tigi dieke di kienene wo ti chusa.

15 Die wa, ni vaa ti buru ma Nmun saan sanja mana Yisa Masia saan ma; buru dieke di nyinana ti nva ma wa yine kaaba a yi wa.

16 Nı da vaa dı nı yime vıunı a sunıime tan, dama a yine kaabu diekemba dı fıalınana Nıunı sın.

17 Nı saagıma yıma nı nıııandısırın ta dıa ba nva, banı ba daansınana nı haaltı ta ka voose, dama banı ba bala ba ken dagı ba tunna dene a yı Nıunı. Dıı yı nı saaga a yıa ba ba nan dı tuma ba tuma anan sũgıfıalın dı daa die ba nan dı tuma anan sũgıchısısın, die kaan sunı nı.

18 Nı jıısıma Nıunı a yıma tı. Tı sıba dı tı ka yı wın a chısı ta yaala tı yime wudieke dı mına sanıa mana.

19 Ama n faası jıısa nı dı nı jıısıma Nıunı dı v vaa n yıııı ken nı jıııı daraa gie nıan.

Kpatı Nıunı jıısın

20 Nıunı vuodieke dı yınana tı sũgıdıagıku die sũgırına tı Yımıtıen Yısa a nıın kın me. Wının Yısa wa yine gbıgbarıtu kpenkpin, dama die v kpiye mın, ta v zın dı wını Nıunı nıarı dieke dı bala ka bemme yaa gamma haahuu wo,

21 wının v mını a wını berı vının amv nı nan dı yie wudieke v yaalala, ta tuma tınvına mana; Yısa Masia wıa, v vaa nı yı vuodiekemba dı fıalınana v sın. Wının Masia sına bıın yaa gamma haahuu. Wusie.

Kpatı wıbalıka

22 N nıballı, n jıısa nı dı nı dıı suguru ta wın n kpaanıku gie, dama gban dieke n maagına a yıa nı naa yıwo gban gobın.

23 N yaala nı sımna dı ba vıarı tı nımbıa Timoti a nıın dansarıkaka ma mın. Dıı yı v ken n jııııı lele, man ken kien n nan yaa wa ken.

24 Nı waası nı nıııandısırıba mana anan Nıunı vuosi mana a yı tı. Tı nıballı diekemba dı nıına Itali tııııı ma waasa nı.

25 Nıunı sunı nı mana.

Gban dieke Jemisi di maagna wonna

¹ Manu Jemisi, vuodieke di yine Nabidie Nmuu tontuntu anan ti Yomutien Yisa Masia tontuntu, n waasa Izara buurin ban anan bale wo di jaasuna dunta mana ma wa mana.

Yada anan Yian wa

² N numballi, ni yallima sugifialu sanja dieke ni dinene wahala yiri yiri,

³ dama ni siba a baari wahalaha mi kenin vasa ni siba di ni sen yiwo Yisa Masia yada wusie, an ka yi ni yaabula.

⁴ Ni yallima sikimin a ga tugi kpatu ta ni da ken a nan, amu ni da ken waari berivutu anan jaan mana.

⁵ Du yi ni wonyi di waari yan, u jussu Nabidie Nmuu vuodieke di yunana; dama u wo hal anan yula, ta yia vuon mana ta ka galima ba, an u yi wa.

⁶ Fu ken jussa Nmuu, fu yi yada ta da ken a chulu; ama vuodieke mana di jussa anan chulu, u su siba mugikpuu nyaponikin dieke bulogisu di yalla dama.

⁷ Wonu vuoke mi da ken yilime di u nan ye jaan a nyu Nmuu jigiu,

⁸ dama u yaa sanjanyile bule ta ka zie jigibalu.

Zoolu anan nyinti wa

⁹ Di vuna ti numballi diekema di yine zooluntielin yallima sugifialu Nmuu di kotuna ba wa wa,

¹⁰ ta ti numballi diekema di yalla nyinti gban yallima sugifialu Nmuu di souna ba wa, dama ka kaan yasu an ba tian ga siba tuwute.

¹¹ Dama numu di ken nyu ka tuolibu anan nigi wa tika an ka tuwutehe jigi a nan, an ka nyu mana chusu. Die gban gban di su a yi ligiretielin; sanja dieke ba yilinene di ba tuma ga nuja wa sanja mi ba pie.

Magisu wa

¹² Sugifialu bie vuodieke di nyanuna magisu, dama Nmuu nan yi ba nyari dieke di yine miivoli dieke u yuna nuan di u nan yi vuodiekema di chone wo wo.

¹³ Du yi vuon di ye magisku mi, u da ken baari di, "Magisku gie nyu wa Nmuu jigiu." Dama jaan wori a nan biagi magisu Nmuu di u yi bian ta Nmuu ka magisa vuon di u yi bian.

¹⁴ Du yi vuon di yaala u yi u sugiban tuma die yine magisu.

¹⁵ Sugiban di ken yigi vuon, ka anan yaa wa tumbati a ken, ta tumbati kpatu yiwo ku.

¹⁶ N numballi choti, ni daa vaa jaan gan ni.

¹⁷ Javutu mana nyuna wa numsikpen, ti Choo Nmuu jigiu, vuodieke di naana arzanna chaanu mana. Wonu u ka tariga siba numsikpen chaanu di naana a tariga die wo; wunu u ye yiwo Nmuu.

¹⁸ U gban gban u yaalala u yi ti u balli, u wusie wubalika ma ta ti ye miivoli haalu, di ti tian u nyunnaanka mana.

Wɔmɔŋ aŋaŋ tɔmɔŋ wɔa

19 N nɔmballɩ, n yaala nɩ sɩmma wuri gie; vuonɩ mana mu v yi lagi a wɔmma, ama ta sɩmma v balala die, ta da juma sɩnyuruŋ lagi lagi,

20 dama vuota sɩnyuruŋ ka tuma Ŋmɔŋ tɔnvuna diekamba v yaalala.

21 Die wɔa, n nɔmballɩ, nɩ vuari sɔŋanyilibiati mana aŋaŋ wɔbiati mana nɩ sugɩti ma ma, ta sɔvɩ nɩ gbanɩ Ŋmɔŋ nɔŋŋa, ta tuo wudieke v nagina yi nɩ sugɩti ma wa, dama wuri mi yaa haɣiri dieke dɩ baanɩ nan vuari nɩ a nyɩŋ kuŋ me.

22 Ama nɩ yime wudieke wuri dɩ dagina nɩ; dɩ yi nɩ wɔŋ wuri, ama ta ka yie ka daginana nɩ die wo, nɩ gaama nɩ gbanɩ.

23 Vuodieke mana dɩ wɔnnana wuri, ama ta ka yie ka daginana die wo sɩ sɩba vuonɩ dɩ daansɩna v gbanɩ dige me a ye v gbanɩ v sɩna die,

24 dama v daansɩ ye v gbanɩ digeke me, ta ga, v ŋaan daan wa v sɩna die.

25 Ama vuodieke dɩ yilinene murɩvunaha diekamba dɩ baanɩ biagi a gbatɩ vuota a taanɩ, ta muŋŋɩ dɩ ha, ta ka yi vuodieke dɩ wɔnnana ta daama ha ama ta yie a daginana wudieke wo, Ŋmɔŋ nan yi alibarika a yi wudieke mana v yinene me.

26 Vuonɩ dɩ baari dɩ v yiwo Yisa kuɔŋandusuru ama ta ka yige v nɔanɩ, dɩ tien gaama v gbanɩ, ta v Yisa kuɔŋandusukri dɩ wo nyuari.

27 Vuodieke dɩ sunŋinene bikpiisi aŋaŋ kpihɔgɔba ba wahala ma, ta bi vuari v gbanɩ a nyɩŋ tɩngbanɩka gie wɔbiati ma, wɔnɩŋ v senne yi Yisa kuɔŋandusuru wusie, ta wo taalɩ Ŋmɔŋ jigɩŋ.

2

Luginɩ wɔa

1 N nɔmballɩ, nɩ yine tɩ Yɔmɔtɩenɩ Yisa Masia vuodieke dɩ yine haɣirtɩenɩ yada die wo, nɩ da keŋ lugime.

2 Dɩ yi nyintitɩenɩ dɩ yeegi nyinyeeki vɔnɩŋ ta yi saluma nuupirin a keŋ juu nɩ Ŋmɔŋ jɩamɩŋ juonɩ me, ta zɔɔlɩntɩenɩ dɩanɩ dɩ yeegi garɩchoɔti a keŋ juu,

3 ta nɩ yi nyintitɩenɩ wo jɩluma pam, ta balɩ yi wa dɩ v keŋ a kala nɔŋŋa, ama ta balɩ a yi zɔɔlɩntɩenɩ wo dɩ zie yaa v sɔvɩ kala tɩngbanɩ,

4 die nɩŋ nɩ yiwo vuodiekemba dɩ luginene aŋaŋ taŋ aŋaŋ sɔŋanyilibiati.

5 N nɔmballɩ, nɩ wɔmma; Ŋmɔŋ vuari wa zɔɔlɩntɩenɩ tɩngbanɩka gie vuosi nɔŋŋa, dɩ ba yi nyintitɩenɩ v jigɩŋ, dama ba yi wo muŋ yada, ta v yi be v ballɩ dieke dɩ bala ba dɩi naanɩ dieke die v yɩna nɔanɩ dɩ v nan yi vuodiekemba dɩ chone wo wo.

6 Ama nɔnɩŋ nɩ zɩa wa zɔɔlɩntɩenɩ. Daa ligiretielibe mugisinene nɩ wa, ta yaa nɩ a gara sarɩya diile jigɩŋ wo?

7 Daa banɩŋ, ba balala a chɔvsa Yisa Masia saanɩ vɔŋ dieke dɩ sɩna nɩ wa?

8 Dɩ maagɩya Ŋmɔŋ gbanɩku ma dɩ, “Chome fu chanchaanɩ sɩba fu chone fu gbanɩ die wo.” Dɩ yi fu dɩ Ŋmɔŋ naari murɩka gie, dɩ vɩna.

9 Ama dɩ yi nɩ luge aŋaŋ taŋ nɩ yiwo bianɩ ta muraha dɩ yuori a dagɩ nɩ dɩ nɩ yiwo muraha chɔchɔvɩruŋ.

10 Vuodieke dɩ saagi a dɩ muraha mana, ta keŋ chɔvɩ a kaanɩ gbanɩ, chɔvɩ wa a mana.

11 Muraha sɔŋ, Ŋmɔŋ dieke dɩ bala dɩ, “Da keŋ yi daakpana yaa hogokpana tɔvma”, wɔnɩŋ v gbanɩ gbanɩ v bɩna baari “Daa keŋ kuɔ vuonɩ.” Die wɔa dɩ yi fu ka yi daakpana yaa hogokpana tɔvma, ama ta kuɔ vuonɩ, chɔvɩ wa muraha mana mana.

¹² Nì baluma ta tòmma ta sùmma dì Njùmú nan nagí mǔrì dieke dì gbatnana vuosi a nyúnna ba wòbìatì ma wa a dìi nì sariya.

¹³ Vuodiekemba dì kana ka chígí ba chanchaalù zòólù, Njùmú nan dìi ba sariya ta kaan chígí ba zòólù; ama zòólunchígíla vuon ka chígá sariya diile.

Yada anjan tsuma wia

¹⁴ N nùmballì, vuodieke dì bala dì ù yì Yisa Masia yada, ama ta ka tuma tuj dieke dì muna ù yì, dì yaa nyuàrì? Kanù yada ka mi nan biagi gbatì wa a taan?

¹⁵ Dú yì ta fù nùmba dì beri ta wo jayeekin anjan nyindiike dì ù dìi,

¹⁶ ta fù balì wa dì, “Waasi tigin, ta bobá ta die” ama ta ka yì wa jaan, dì yaa nyuàrì?

¹⁷ Dú yì yada nyúna ma dì beri, ama ta tsuma dì wori, kanù yadaka mi yiwo yada kpiikin.

¹⁸ Dú yì vuon dì baarì dì, “Vuon wonyi yaa yada, ta wonyi dian dì yaa tónvuna”, n gban n nan yinji a balì dì, “Dú yì fù ka tuma tónvuna, bia bala ka dagì dì fù sen yaa yada? Ama n tónvuna bala ka dagì dì n sen yaa yada.”

¹⁹ Fù yì yada dì Njùmú balumù benne? Dì vuna. Jumbiatì gban yì yada dì Njùmú balumù benne, ta cheele anjan nmaamù.

²⁰ Fónù gaamù wa gie, fù yaala ba dagì fù dì dú yì fù yaa yada ta wo tónvuna, yiwo yòrì?

²¹ Da tí chòòkòòkòò Abarahamì die dì nagúna ù bwa Azikì a dúrì kòrù ma dì ù kùù wa a yì kaaba a yì Njùmú wia, Njùmú die dì baarì dì ù yiwo vuovunù ù jigin?

²² Nì ka ye ye? Die ù yine Njùmú wia yada wa wia, die wia die ù tuma tónvunaha; tòmaha gban die dagúna dì ù sen yì Njùmú yada wusie.

²³ Die Njùmú wòbalúka die dì maagúna Njùmú gban kù sù die yiwo wusie dì, “Abarahamì die yiwo wo yada, die wia Njùmú die dì baarì dì ù yiwo vuovunù ù jigin.” Die wia die ba wasa wa Njùmú zua.

²⁴ Ye ye? Vuon tónvuna wia Njùmú dì nan baarì dì vuoke yiwo vuovunù ù jigin; ama daa ù yada nyúna ma wia.

²⁵ Die gban gban die dì yì a yì Rahabì hògù dieke die dì tónnana daakpana tòmaha, die ù dine a tuo tontuntùba dieke Izara vuosi die dì tónna wa, ta sunji be ba daagì sie gaan a yinji ga wa, ù tòmaha gie wia Njùmú die baarì dì ù yiwo vuovunù ù jigin.

²⁶ Die wia, sùba nyungban dieke dì wone haalù dì yine nyungban kpiikiri, die gban gban yada dì beri ta tónvuna dì wori, ka gban ka yiwo yada kpiikin.

3

Jilij wia

¹ N nùmballì, nì vuosi pam da kej yaaluma dì nì yì dídagurù, dama nì wòrì sùba a baarì tùnù vuodiekemba dì yine dídagurùba sariya nan faasi tva a tian vuodiekemba dì kana ka yì dídagurùba.

² Tì mana tí ka yie wudieke dì muna sanja mana, ama vuodieke dì kana ka bala wòbìatì, die vuoke sen yiwo vuovunù, ta nan biagi pògìlì ù nyungbanù mana.

³ Tì kej nagí kabarkà a bòbò duun nuan dì ka yì tí dùnjù, ka nyungbanù hagurù mana njan bie wo tí nuusi me.

4 Bɪ yilime haarɪkpɪma wɪa, aɲaɲ a yine nyɪɲkpɪma mana, bulɔgɪskpɛɲkpɪɲ dɪ keɲ nɪgɪ, a chɔɲ mɪɲ, ama dɪ yiwo daabɪɲ ta vuodieke dɪ donnana ka dɪ yaa doma ka gara jigidieke ɔ yaalala.

5 Die dɪ sɪ aɲaɲ jiliku; ka yiwo jabɪɲ vuota nyɪɲgbanɪɲ ma, ama vuota naga ka a bala wɔkpɪma.

Daansɪ ye, bolikaalɪɲ dɪ ɲaana biagɪ a dii boɲɔkpɪɲ die wo!

6 Jiliku dɪaɲ sɪ sɪba bolɪɲ; ka bie tɪ nyɪɲgbanɪɲ ma ta yallɪ wɔbiatɪ yiri yiri mana ta nan biagɪ a chɔsɪ tɪ nyɪɲgbanɪɲ mana, ta bɪ dii vuota berɪɲ sɪba bolɪɲ; kanɪɲ bolɪbu mi nyɪɲ wa Sitaani jigin.

7 Vuota yaa dɔɲɪsɪ aɲaɲ nembisi aɲaɲ nyɪɲvuuke aɲaɲ zaasɪ hagɪɲɲ,

8 ama vuota kaanɲ biagɪ pɔgɪɪ ɔ jilɪɲ, ka yiwo jabɪaɲ, ta suuli aɲaɲ tɔabiɲ dieke dɪ yalla kuɲ kien, ta ka voose.

9 Jilɪɲ dieke tɪ yalla a bɪra tɪ Chɔɔɲ Nɪmɪnɪ dɪ yine tɪ Yɔmɔtiɲ wo, kanɪɲ jiliku gbanɲ gbanɲ tɪ yaa a bala wɔbiatɪ a yɪa vuota, vuodiekemba Nɪmɪɲ dɪ naanna sɪba ɔ gbanɲ gbanɲ.

10 Nɔa dieke wɔbalɪkɪ vɪna dɪ nyɪɲnana ka ma wa, kanɪɲ ka gbanɲ gbanɲ wɔbalɪkɪ biatɪ dɪ bɪ nyɪɲna. N nɔballɪ dɪ yi die, dɪ ka vɪna.

11 Bulɪɲ dieke dɪ nyɪɲnana nyanansɪɲ nan biagɪ bɪ nyɪɲ nyatɔakɪɲ?

12 N nɔballɪ, kɪnkamɪɲ tɪɪɲ nan biagɪ a nyɪɲ taama? Yaa jɪɪɲ nan biagɪ a nyɪɲ kɪnkama? Die gbanɲ nyatɔakɪɲ bulɪɲ dɪ kaanɲ biagɪ nyɪɲ nyanansɪɲ.

Yɪaɲ dieke dɪ nyɪɲna arɪzanna wɪa

13 Mɪnɪa yalla yɪaɲ nɪ sunsɪɲ ta yaa sɪbɪɲ? Dɪɪ yi vuɔɲ dɪ beri ɔ bemme vɪɪɲ ta sɔbɪɲ ɔ gbanɲ ta tɔma tɔnɪvɪna, die baanɲ dagɪ dɪ ɔ senɲ yaa yɪaɲ.

14 Ama dɪɪ yi nɪ yallɪ sɔgɪbiɲ aɲaɲ sɔgɪvɔaɲ aɲaɲ halɪ nɪ sɔgɪtɪ ma, nɪ da keɲ kuulime aɲaɲ ka, ta chɪbɪma ɲmɪnchɪbɪsɪ a yɪma wusieke.

15 Kanɪɲ yɪabɪ gie ka nyɪɲ Nɪmɪɲ jigin, ka yiwo tɪɲgbanɲka gie aɲaɲ nyɪɲgbanɪɲ chotɪɲ aɲaɲ Sitaani tɔaɲ.

16 Dama jigidieke ta sɔgɪbiɲ aɲaɲ halɪ dɪ benne, mi mugisɪɲ aɲaɲ wɔbiatɪ yiri yiri dɪ beri.

17 Ama yɪaɲ dieke dɪ nyɪɲna Nɪmɪɲ jigin, wo dɪgɪntɪ; vuodieke dɪ yalla kanɪɲ yɪaɲ, ɔ yaa sɔgɪfɪalɲ ta bie sɔmm, ta wɔmma yɪa ɔ chanchaalɲ, ta chɪga zɔɔɪɲ pam, ta bɪ tɔma tɔnɪvɪna, ta ka luge, ta bala wusie.

18 Vuodiekemba dɪ yalla sɔgɪfɪalɲ ta vasa sɔgɪfɪalɲ dɪ beri vuosi sunsɪɲ, banɪɲ ba vanana Nɪmɪɲ chɪgɪla dɪ beri.

4

Dɔnɪa zvati wɪa

1 Bɪa taasinana waagɪɲ aɲaɲ nɪnhagɪɪɲ nɪ sunsɪɲ? A nyɪɲ wa sɔgɪbiɲ dɪ benne nɪ sɔgɪtɪ ma.

2 Nɪ yaala nyinti a taɲ, ama nɪ ka yese he, die wɪa nɪ ɲaɲaɲ yiwo siri aɲaɲ vuokɔsɪla. Nɪ yaa sɔgɪbiɲ aɲaɲ nɪ chanchaalɲ nyinti, ama ta ka yese he, die wɪa waagɪɲ aɲaɲ nɪnhagɪɪɲ bie wo nɪ sunsɪɲ. Nɪ wo jadieke nɪ yaalala dama nɪ ka jɔusa Nɪmɪɲ dɪ ɔ yɪ nɪ kanɪɲ jaabɪ mi.

3 Nɪ jɔusa Nɪmɪɲ ama nɪ ka yese dama nɪ yaa sɔɲanyilibiatɪ, nɪ jɔusa yaala nɪ sɔgɪbiatɪ nyinti.

4 Nɪ va wa Nɪmɪɲ ta dɪɪ nyɪɲgaasɪ; dɪɪ yi nɪ yaala tɪɲgbanɲka gie nyɪɲbiatɪ, nɪ ka sɪba dɪ nɪ yiwo Nɪmɪɲ dataasɪ? Vuodieke dɪ yaala tɪɲgbanɲka nyɪɲbiatɪ, wɔnɪɲ vuoke mi birɪɲ wa Nɪmɪɲ dataaɲ.

5 Nɪ sɪba a baarɪ dɪ ka yiwo yɔrɪ Nɪmɪɲ wɪa dɪ baarɪ dɪ, “U yaala Haalɪ dieke ɔ yɪna tɪ wa pam.”

6 Ama u bi ya ti wa sunnin pam. Die wia di maagiya Nmuj gbanju sun di, "Nmuj waga kalinbaantielin, ama ta sunne vuodiekemba di sɔna ba gban tɔngban."

7 Die wia ni tuo Nmuj nwan, ama ta zetime Sitaani, ta u nan chigi ta va ni.

8 Ni chun gbigi Nmuj jigin, ta u gban u nan ken gbigi ni. Nɔnɔn tɔntɔmbiati tielin ni vaa tɔntɔmbiati yiile; nɔnɔn sɔnanyile bule tielin ni wonsi ni sugiti.

9 Ni yallima sugichɔsɔsun ta kumma anan nintaanti ni wɔbiati wia, ta daa bi laama, ta vaa ni sugifialun birun ni sugichɔsɔsun.

10 Ni sɔsun ni gban ni Yɔmɔtien nɔnɔ, ta u nan koti ni nmɔnsikpen.

Da balma wɔbiati yaa gamma fu chanchaan ma

11 N nɔballi, ni da ken balma wɔbiati a yma tan. Vuodieke di bala wɔbiati yaa gamma u nɔmba ma a chɔsa wa, di yiwo Nmuj mɔraha u bala wɔbiati a ya ta chɔsa die. Du yi fu bala a chɔsa mɔraha, die nun ka bi yi vuodieke di dina ha, ama vuodieke di chɔsɔnana ha.

12 Nmuj nyuna ma yalla sien a baan biagi a zien mɔra, ta bi biagi a dii ti sariya, ta bi yaa hagiri dieke di baan biagi a gbati ti a taan, ta bi biagi chɔsɔ ti, ta mɔna dian benne a yaa sien di u dii u chanchaan sariya?

Nmuj nyuna ma yalla miivoli hagirin

13 Ni ye, nɔnɔn vuodiekemba di balala di, "Jinne yaa sorin, ti nan dia a ga tin kaan, ti nan di bie mi a ga tugi bin ta dii nyun a ye ligire pam",

14 ta ka wɔn siba wudieke di bala ka yi sorin. Ni miivoli yine bia? Ka su siba mɔlugin di naana nanna sukɔsun die ama di yi sɔa di bia wa.

15 Die wia, ti mɔna ti bal wudieke wɔna, "Du yi Nmuj dɔnɔn, ti nan yaa miivoli, ta yi naa anan naa."

16 Ama ni yall wa kalinbaani ta kuule; ni kuulinene die wo ka vuna.

17 Die wia vuodieke di sɔna tɔnvuna ha yiile, ama ta ka yiye, ka yiwo wɔban.

5

Nyintitielin kpaamin wia

1 Nɔnɔn nyintitielin, ni wɔmma! Ni kuma anan nintaanti yaa gamma wɔba dieke di kienene ni ma wa.

2 Ni nyintiti mana hɔsɔgiya mun ta tɔgun di mugɔ ni nyinyeeke mana.

3 Ni ligire gban chɔsɔiya mun, ka nan dagi di ni chɔsɔiya, ta ka nan chɔsɔ ni nyunghanun siba bolin di naana die die wo. Ni zien wo ni nyinti a gbari ni sariya diile daan.

4 Ni nyra tɔntɔntɔba di gobinene ni zaa ni kwati ma, ta ka tune be, ta ba kuma, ta ba kpambu di tugi Nabidie Nmuj tɔba ma.

5 Ni bie wo tɔngban ka gie me ni dɔnɔn ta du ni nyunghanun lɔla nyinti. Ni wubi wo ni gban ta beri siba naapɔli diekemba di gbarina kɔsɔla.

6 Nɔnɔn ni bala chɔsa vuovuna ta kva ba ama die ba ka wagi ni.

Suguru wia

7 N nɔballi, ni dii suguru ta chɔsuma ti Yɔmɔtien kenne daraan. Ni ye kpaarɔ di naana dii sikimin a chɔsa bɔmbɔnan nɔn a ga tugi kwanannun ta u nyindiikehe munɔ a yi dene.

8 Die wia ni gban ni dii suguru dene, ta vaa ni sikpara dɔa dama ti Yɔmɔtien kenne daraan gbigiye mun.

⁹ N nɔmballi, nɔ da keŋ vɔɔma taŋ, ama du yi nɔ yi die, Nmuŋ nan dii nɔ sariya. Ye, sariyadiiru wo zie wo nɔ sanba nɔaŋ.

¹⁰ N nɔmballi, Nmuŋ naazɔalɔba vuodiekeɔba dɔ balla vɔ saan ma, nɔ ye die ba dinene wahala die ta yaa suguru die wo, nɔ vaa aŋ ka yi daguŋ a yi nɔ.

¹¹ Banuŋ vuosi die dɔ dine suguru wo, tɔ wasa ba sugufialuŋ tielin. Nɔ wɔŋ wɔŋ Jobu die dɔ yalla suguru die wo, ta ka kuaŋ chaan Nmuŋ die dɔ keŋ vɔari wa a nyuŋ vɔ wahala ma. Dɔ dagu tɔ Nabidie Nmuŋ dɔ yalla zɔɔlunchigila dene ta chiŋa tɔ zɔɔluŋ.

¹² N nɔmballi, wudieke dɔ yine nuŋŋuma wɔnna, nɔ daa keŋ huɔma. Nɔ da wa nmuŋsikpeŋ yaa tuŋgbaŋka gie yaa jaan mana saan ta huɔ. Nɔ vaa nɔ wa yi nɔ wa, ta nɔ aayi yi nɔ aayi amɔ Nmuŋ da keŋ a datɔ nɔ tɔbuŋ.

Nmuŋ juusiŋ wia

¹³ Du yi vuon dɔ bie nɔ sunsuŋ ta yaa wumugisikin, vɔ juusuma Nmuŋ. Ta vuodieke dɔaŋ dɔ yaa sugufialuŋ, vɔ chiama yɔla a biruma Nmuŋ.

¹⁴ Dɔ bi yi ta vuon dɔ bie nɔ jigɔŋ a yɔaŋ, vɔ wa Masia kuŋandɔsuɔɔba nyuŋkɔra aŋ ba duuri wo aŋaŋ kpaan tɔ Yɔmɔtɔieŋ Yisa Masia saan ma ta juusi Nmuŋ a yi wa.

¹⁵ Du yi ba juusi aŋaŋ yada, vɔ nan ye gbaamuŋ, tɔ Yɔmɔtɔieŋ nan gbaan wa, ta du yi vɔ tuŋ wa tɔntɔmbiatɔ, Nmuŋ nan nagi vɔ wɔbɔiatɔ a chaa wa.

¹⁶ Die wia nɔ baluma nɔ wɔbɔiatɔ a yuma taŋ ta juusuma Nmuŋ a yuma taŋ, ta Nmuŋ nan gbaan nɔ. Vuosuuuŋ Nmuŋ juusuŋ yaa haguŋ pam.

¹⁷ Elaja die yiwo vuota sɔba tɔnuŋ, ama die vɔ juusi Nmuŋ aŋaŋ nuŋŋuma dɔ nuŋ da nu, ta die nuuku dɔ seŋ ka nɔa a ga tuŋ bɔna ataa aŋaŋ chiɔti ayɔaba.

¹⁸ Ka kuaŋ chaan vɔ bi a juusi Nmuŋ, ta nuŋ die dɔ nu ta tuŋgbaŋka die dɔ fiati ta nyindiike die dɔ yi vɔnuŋ.

¹⁹ N nɔmballi, du yi nɔ wɔnyɔ dɔ nyuŋ wusie sieku me, ta nɔ wɔnyɔ dɔ bi yaa wa yɔŋŋi keŋ sieku me biɔra,

²⁰ nɔ tɔnuŋ genke, dɔ vuodieke dɔ vɔaruna wɔbɔiyiuru a nyuŋ vɔ wɔbɔiatɔ sieŋ me, vɔari wa vɔ muɔi a nyuŋ kuŋ me ta vaa Nmuŋ dɔ nagi tɔmbiatɔ pam a chaa.

Bumbunya gban dieke Piita di maagina wonna

¹ Manu Piita vuodieke di yine Yisa Masia tontuntu maaginana gbanke gie a yia Nmuu vuovvarkaha di jaasuna a bie Pontusi tungban ma anan Galasia anan Kapadosia anan Asia anan Bitinia tungbanisi ma wa ta yi chaamba.

² Ti Choon Nabadie Nmuu die wolinne a vuaru ni ta die siba di ni nan keu yi v vuosi, ta v Halikasika di yi ni sugiyalntielin di ni tuosime Yisa Masia nuu an v sugiri ni anan v zuu. Nmuu sunni ni, ta yi ni sugidvagan pam.

Yaa gamma tama dieke di wone kpatu

³ Ni vaa ti waasi Nabadie Nmuu vuodieke di yine ti Yomutien Yisa Masia Choon wa, dama v chiguna ti zoolu pam ta yi ti miivoli haalu Yisa Masia kumbu hagu wia. Naa yine an ti yaa tama dieke di wone kpatu,

⁴ di ti nan keu ye nyindiekemba di yine Nmuu balli suti, nyindiekemba di baan di beri yaa gamma haahuu, ta kaan chusu yaa huugi, an ka vuuu kaan nyu ta bie arizanna ma,

⁵ a gbari nuu vuodiekemba Nmuu hagu di gbaruna ni, ni yada wia wa, di ni nan keu ye ni gbatitaanu nyuaru dieke di yine siri ta nan keu nyu yaalu ma dakpatiku daraan wa.

⁶ Die wia ni yallima sugifalu anan ni naana yaa sugichusu sanja bita lele ni dinene wahala yiri yiri wia naa dama di yiwo talasi di ni dii wahala.

⁷ Wahalaha kien mu di Nmuu ye di ni sen a yi Masia yada mu. Di su siba ba naana naga saluma a yie bolu me wo di ba ye ka vuna dene wo. Anan ba yinene naa mana, ama saluma nan keu chusu ta ni yada yiile vuna mu Nmuu jigiu a tan saluma gban. Di yi Nmuu di ye di ni sen yi Masia yada, die baan vaa ni ye buru anan pmpagan anan jiluma sanja dieke Yisa Masia di bala v keu a nyu wa.

⁸ Ni ye ka ye Masia wa gie ama ta cho wo; ta ni ka yese wo lele ama ta yi wo yada, ta yaa sugifalu pam vuota di kana kaan biagi a dagu ka sina die.

⁹ Ni yine wo yada wa wia, ni yese gbatitaanu mu.

¹⁰ Gbatitaanu gie wia Nmuu naazaliba die di mu di ba muu summa ka chuan anan nuu mu, ta die yinu bala yaa gamma piinike gie Nmuu di bala v daansi nagi yu nuu wa.

¹¹ Masia Halikasika dieke di benne ba ma wa die wolinne a dagu ba di v nan daansi dii wahala; ta ka nuu chaan v nan keu ye jiluma; ta die ba mu di ba summa sanja dieke naa di bala ka yi, ta bi mu di ba summa ka bala ka yi dene.

¹² Nmuu die di yuori dagu ba di ba ka yinu bala ba gban gban sunni wia ama nuu ni sunni wia anan ba naana bala yaa gamma wudiekemba ni wonna lele a nyu Nmuu tontuntu jigiri. Nmuu Halikasi dieke v dene tuu wa die vana ba muu wuvunaha gie a yu ni. Naa die malakasi gban die di mu di ba summa ka chuan.

Ni yi sugiyalntielin

6 Dama di maagɣya Nɲmɯj gbanɣku ma di Nɲmɯj die baari di:

“Ye, n dɔana tanɣ Zayɔni tunɣ ma,
Manɯj n vɔarɯna tanɯ mi
kanɯj ka yine juoku gɔŋgɔŋɣɔgɯrɯj tanɯ
ta ka faasi yi nɯŋŋmɯna tanɣ,
ta vuodieke nɯj mana di yine wo yada kaanɣ dii viivi.”

7 Tɔ, nɯɯɯj vuodiekemba di yine wo yada nɯj, tanɯ faasi yiwo nɯŋŋmɯna jaan a yi nɯ; ama vuodiekemba di kana ka yi wo yada wa nɯj, ka sɯ sɯba di maagɯna Nɲmɯj gbanɣku sɯŋ dene wo di:

“Tanɣ dieke mɯmɯrɯba di zetine wo
kanɯj ka senna yi tanɣ vɯɯɯj ananɣ nɯŋŋmɯna.”

8 Ta ka bi maagɯ di:

“Tanɯ mi vuosi di baa ba gbinɣ,
ta ka bi vaa ba nan.”

Vuosi mi gbime nagɯsɯ ta nanna dama ba kana ka tuo Nɲmɯj wɯaha wɯa, naa die Nɲmɯj die di baari di ba nan di sɯ.

9 Ama nɯɯɯj nɯj, nɯ yiwo buuri dieke Nɲmɯj die di vɔarɯna, ta bi yi naanɣ vuosi di dɯnana vuosi nɯŋŋa ba jɯama Nɲmɯj, ta bi yi sɔgyalɯj vuosi, ta bi yi v gbanɣ gbanɣ v vuosi, nɯɯɯj nɯ dagɯnana Nɲmɯj chuulikpenɣkpenɣ tɔɔmaha, wɔnɯj v vɔarɯna nɯ a nyɯj lɯmɯjku ma, ta bi wa nɯ a keŋ v mamachi chaankpenɣkpenɣku ma.

10 Saŋŋa dieke die di tianna wa die nɯ ka yi Nɲmɯj vuosi ama lele nɯj nɯ wa yiwo v vuosi; saŋŋa dieke di tianna die v ka chɯgɯ nɯ zɔɔɯɯj ama lele nɯj, v wa chɯgɯ nɯ zɔɔɯɯj mɯj.

Yaa gamma Nɲmɯj ɣɔŋɣɯsɯ wɯa

11 N numbali choti, nɯ wɔmma, n kpaama nɯ mɯj ananɣ nɯŋŋmɯna di nɯ yine chaamba dɔnɯta ka gie me wɯa, nɯ vaa nyɯjgbanɣka gie lɔlɔbiati diekemba nɯ wagina ananɣ nɯ naa,

12 ama ta bemme vɯɯɯj ananɣ tɯŋgbanɣka gie vuodiekemba di kana ka sɯba Nɲmɯj sɯŋ, ta dɯ yi ba zɯa nɯ di nɯ yiwo vuobiati, ba nan ye nɯ tɔnɯvɯna ta bɯri Nɲmɯj, daa dieke v bala v keŋ a ye vuosi di benne dene wo.

13 Tɯ Yɔɔmɯtɯerɣ wɯa nɯ sɔbɯj nɯ gbanɣ tɯŋgbanɣ a yi vuodiekemba di yalla yiko mana, nɯ saagɯma a yɯma naakpɯj dieke di sɯna jigɯj mana,

14 ananɣ v nyɯjɣura, wɔnɯj v tunna ba di ba keŋ a dati vuodiekemba di yinene bɯanɣ tɯbaha ama ta bɯri vuodiekemba di yinene vɯjɣku.

15 Dama wudieke Nɲmɯj yaalala yiwo naa, v yaala nɯ yime wɔnɯvɯna amɯ nɯ nan kagɯ gɯgaantɯba di balala wɔbalɣki tɔgɯtɯ yaa gamma nɯ ma wa.

16 Nɯ bemme sɯba vuodiekemba di sɯna ba gbanɣ, ama nɯ da vaa nɯ dɯŋŋɣ beriku gie vaa nɯ lɔbɯri yi bɯanɣ, ama nɯ bemme sɯba Nɲmɯj ɣɔŋɣɯsɯ.

17 Nɯ yɯma vuota mana jɯlɯma ta chome Masia dɯdɯsɯrɯj chanchaalɯj mana, ta chɯgɯma Nɲmɯj ta yɯma naakpɯka jɯlɯma.

Nɯ dia Masia nagɯsɯ

18 Nɯɯɯj tɔntɔntɯba, nɯ mɯ nɯ sɔbɯj wa nɯ gbanɣ tɯŋgbanɣ a yɯma nɯ nyɯjɣura, ta yɯma ba jɯlɯma, daa vuodiekemba di yine vuovɯna ta chɯga nɯ zɔɔɯɯj nyɯna ma, ama vuodiekemba di tɔana gbanɣ.

19 Dɯ yi ba nɯgɯ fɯ fɯ tɔnɯvɯna wɯa, ta fɯ yile Nɲmɯj wɯa ta dii suguru, die vɯŋna Nɲmɯj nɯŋŋa.

20 Ama dɯ yi fɯ yi bɯanɣ ta ba nɯgɯ fɯ ta fɯ tuo tɯbɯdatɣku sɔmm, lalɯ fɯ baa fɯ ye bɯrɯj? Ama dɯ yi fɯ yi wudieke di vɯŋŋa ta ba nɯgɯ fɯ ta fɯ tuo nɯgɯku sɔmm, die vɯŋŋa Nɲmɯj nɯŋŋa.

21 Naa wia N̄mut̄ die d̄i v̄v̄ari n̄i, dama Masia gban̄ gban̄ die d̄ii wo wahala n̄i wia, aŋ ka yi dagiti a yi n̄i d̄i n̄i d̄ia v̄ naḡisi.

22 Di, “Die v̄ ka yi b̄ian̄ mana, ta die ba ka ye wo ta v̄ gaama vuosi aŋan̄ v̄ w̄balika.”

23 Die ba z̄ia wa mut̄ ama die v̄ ka yin̄ji a z̄ia ba, ta die ba vaa v̄ d̄ii wahalaha, die v̄ ka yin̄ji vuon̄ w̄uŋ aŋan̄ sun̄yur̄uŋ, ama ta die naḡi v̄ gban̄ a yi N̄mut̄ nuusi me, vuodieke d̄i dinene vuon̄ mana sar̄iya ta ka luge wo.

24 W̄on̄ut̄ Masia gban̄ gban̄ die chine ti t̄umbiat̄i v̄ nyin̄gban̄ut̄ ma dagar̄ik̄o ma, am̄v̄ ti nan̄ nȳuŋ b̄ian̄ ma ta yi vuov̄una N̄mut̄ j̄igin̄. Dama v̄ dan̄ja wia ti ye gbaam̄uŋ.

25 Die n̄i s̄u s̄iba ȳii diekemba d̄i bana mut̄, ama lele n̄i yin̄ji keŋ wo n̄i Yiyaḡir̄v̄ wa j̄igin̄ vuodieke d̄i gbar̄ina n̄i.

3

Yaa gamma h̄oḡuba aŋan̄ ba ch̄ull̄uŋ wia

1 H̄oḡuba, die gban̄ gban̄ d̄i s̄u aŋan̄ n̄on̄uŋ, n̄i s̄ub̄ma n̄i gban̄ a yuma n̄i ch̄ull̄uŋ am̄v̄ d̄u yi ba bat̄an̄ d̄i ka yi N̄mut̄ w̄ov̄unaha yada, ama vuon̄ z̄i n̄i ber̄in̄ wia ba nan̄ keŋ yi yada, ta d̄i kaan̄ b̄i yi talas̄i d̄i n̄i bal̄i w̄uŋ gban̄,

2 naa nan̄ yi dama ba ye n̄i ber̄in̄ d̄i v̄uŋna aŋan̄ wusie ta n̄i yaa j̄iluma dene.

3 H̄oḡv̄ diekemba d̄i yine Masia did̄us̄ur̄iba v̄uŋuŋ ka nȳina nȳindiekemba ba yeeeginene me, da a nȳina nȳinti s̄iba sikpeŋ zoosi bobin̄ yaa saluma tukpaaris̄i ȳiile yaa aŋan̄ gar̄iv̄una bobin̄.

4 Ama ba v̄uŋuŋ nȳina ba s̄uḡit̄i ma, a nȳina nȳinti s̄iba s̄ub̄uŋ-n̄ gban̄ t̄uŋgban̄ aŋan̄ s̄omm̄ ber̄in̄. Kan̄uŋ v̄uŋk̄o wo ch̄us̄us̄uŋ ta b̄i faas̄i v̄una N̄mut̄ n̄uŋja.

5 Dama naa die h̄oḡv̄ diekemba die d̄i j̄anna N̄mut̄ k̄ur̄uŋ ma ta yaa ba tama v̄ ma wa die d̄i ye ba v̄uŋuŋ. H̄oḡuba mi die s̄ub̄uŋ wa ba gban̄ a yi ba gban̄ gban̄ ba ch̄ull̄uŋ mut̄.

6 S̄iba Sara die d̄i s̄ina dene wo, Sara die tuose v̄ ch̄ur̄v̄ Abarahami n̄v̄an̄ ta die wasa wa d̄i, “N̄ T̄ieŋ.” N̄on̄uŋ h̄oḡv̄ diekemba d̄i yine Masia did̄us̄ur̄iba s̄u s̄iba w̄on̄uŋ v̄ ball̄i dama n̄i yie v̄uŋuŋ ta ka ch̄iga w̄uŋ.

7 N̄on̄uŋ dem̄bisi diekemba d̄ian̄ d̄i yalla h̄oḡuba, n̄i naḡi ȳian̄ ta bemme v̄uŋuŋ aŋan̄ ba, ta yuma ba j̄iluma, ta sum̄ma a baari ba ȳiwo wab̄it̄i n̄i j̄igin̄. Ta b̄i sum̄ma a baari d̄i h̄oḡuba aŋan̄ dem̄bisi nan̄ daans̄i laḡis̄i tan̄ a tuo N̄mut̄ piini dieke d̄i yine miiv̄olike. Naa nan̄ vaa ta w̄uŋ kaan̄ kaḡi n̄i N̄mut̄ j̄us̄us̄uŋ.

Masia did̄us̄ur̄in̄ d̄i dinene wahala ba yinene w̄ov̄una wia dene

8 Wudieke d̄i t̄al̄una ȳiwo naa, n̄i mana yall̄ima s̄uḡibal̄um̄uŋ, ta n̄i бага bemme n̄i chanchaal̄uŋ ma, ta yall̄ima choti aŋan̄ tan̄, ta ch̄iguma tan̄ z̄ool̄uŋ, ta s̄ub̄ma n̄i gban̄ t̄uŋgban̄ a yuma tan̄.

9 D̄u yi vuon̄ d̄i keŋ yi n̄i b̄ian̄, n̄i da yin̄ji yi wo b̄ian̄ a t̄uŋ, ta d̄u yi vuon̄ d̄ian̄ d̄i keŋ z̄ia n̄i, n̄i da yin̄ji z̄ia wa a t̄uŋ, aaȳi, ama n̄i j̄us̄us̄ima N̄mut̄ d̄i v̄ yi alibarika a yi ba, dama N̄mut̄ v̄v̄ari n̄i d̄i n̄i yime alibarika a yuma vuosi am̄v̄ n̄i nan̄ ye alibarika n̄i gban̄ gban̄.

10 Dama d̄i maaḡiya N̄mut̄ gban̄k̄o s̄uŋ d̄i:

“Vuodiekemba d̄i yaalala miiv̄oli

ta yaala ba keŋ ye daa diekemba d̄i v̄uŋna,
m̄v̄ ba va wa w̄ub̄iat̄i bal̄uŋ

aŋan̄ ŋ̄m̄unch̄ib̄is̄i.

- 11 Ba mu ba va wa wɔbiati yiile ta yime vɔvɔ; ta yaaluma sɔgɔvɔgɔn sien ta dɔa ka anan nɔnɔmɔna.
- 12 Dama ti Yɔvɔtɔien nine bie wo vuovɔna ma, ta v bi wɔma ba jɔvɔvɔn sanɔa mana mu; ama ta waga anan vuodiekemba di yinene bɔan.”
- 13 Mɔna balla v yi nɔ bɔan dɔ yi nɔ nine di nɔmɔntɔ anan vɔvɔn yiile? Vuon wori!
- 14 Ama dɔ yi vuon di vaa nɔ die wahala nɔ dɔna berivɔvɔkɔ sieku wɔa, nɔ yaa sikpen nansɔn, nɔ da vaa ba yi an nɔmaamɔn yigi nɔ, ta nɔ da bi vaa a mugisi nɔ,
- 15 ama nɔ bɔrɔma Masia nɔ sɔgti ma ta yi wa julma dama v yiwo ti Yɔvɔtɔien. Nɔ yi siri sanɔa mana, amɔ vuon di ken piastɔ nɔ di nɔ dagi nɔ tama dieke nɔ yalla wa chɔan nɔ nan bɔagɔ a muɔnɔ a yinɔnɔ balɔ wa,
- 16 ama nɔ yinɔnɔ balɔma sɔmm anan julma. Ta yime vɔvɔn amɔ nɔ sɔnanyile da mugisi nɔ, amɔ vuodiekemba di balala wɔbiati a yɔa nɔ wa nɔ benne vɔvɔn nɔ dɔna Masia wa nan dii viivi ba wɔbalɔkaha ma ta tarɔgɔ.
- 17 Dama di kpɔa dɔ yi Nɔmɔn dɔnɔvɔ di nɔ dii wahala nɔ tɔnvɔna wɔa a tan nɔ baan dii wahala nɔ tɔmbiati wɔa.
- 18 Dama Masia gban gban die diye wahala bɔnɔvɔ nyɔna ma tɔmbiati mana wɔa di ka bi mu di v dii wahala bɔbra, wɔnɔn vuodieke die di wone bɔan die tuo wo tɔnɔn vuobɔti kun a kpi di v yaa ti ken Nɔmɔn jigɔn. Die ba kɔv wa muɔn ama Nɔmɔn die vaa v hagɔ kun me anan v Halikasika hagɔvɔn.
- 19 Naa, Halikasika ma die v ga haaltɔ diekemba di benne dansarika kpiilɔn tigin a ga muɔv wusie wɔvɔvɔnaha a yɔ ba.
- 20 Haaltɔtɔ gie yiwo vuodiekemba die di kana ka tuo Nɔmɔn nɔan sanɔa dieke v dine suguro anan ba Nowa sanɔa, sanɔa dieke wɔnɔn Nowa die di wɔnɔn haarɔkɔvɔkɔ, ta vuosi banɔn nyɔna ma die di juu mi ta ye gbatɔaanɔn nyaabu ma wa.
- 21 Nyaabu mi yiwo Nɔmɔn nyaan sɔla nɔasɔn di gbatɔna ti a taan lele naa, daa nyɔngbanɔn nyaan sɔla, ama di yiwo ti jɔvɔvɔnana Nɔmɔn di v sɔ ti sɔgti ta yi ti sɔnanyile vɔna Yisa Masia kumbu hagɔn wɔa wa.
- 22 V jɔbalɔ ga wa arɔzanna ma a ga kalɔ Nɔmɔn nuudiigin chaan ta yaa hagɔvɔn malakasi ma anan nyindiekemba mana ti kana ka yese ama ta a bie ta yaa hagɔvɔn wa.

4

Tɔmbiati vasɔn wɔa

- 1 Ti wɔn ye muɔn di Masia die dii wo wahala v nyɔngbanɔn ma, die wɔa ti mu ti yalluma kanɔn sɔnanyile ta vaa ti sɔgti hagɔvɔma, dama vuodieke di dinene v nyɔngbanɔn ma, v tien nyɔn wa tɔmbiati yiile me a kpatɔ muɔn,
- 2 amɔ v kaan bi beri a yie vuota lɔlɔbiati bɔbra, Aayi! Ama v nan di beri v muɔn mana ma a yie wudieke Nɔmɔn di yaalala.
- 3 Nɔnɔn die nɔ nagɔ sanɔa pam sanɔa dieke di tianna a yie wudieke vuodiekemba di kana ka sɔba Nɔmɔn di yaalala. Die nɔ tɔma dɔgɔntɔ tɔuma yaalɔn ma, ta die yaa lɔlɔbiati, ta die nɔ faastɔ nyuo daan a buge, ta die faastɔ die dɔvɔga ta yie watɔ yɔvɔ, ta lagɔsa tan daanyule jige, ta kaaba bugile wudieke Nɔmɔn di chɔarɔna.
- 4 Dɔ wa yiwo vuosi mi mamachi nɔ kana ka bi chɔga a gara tɔntɔmbiati kpɔmaha gie anan ba wa, die wɔa ba bala wɔbiati a yɔa nɔ anan Nɔmɔnɔn.

17 Die ti bie wo v jigin sanja dieke ti Chooŋ Nmuŋ di yina wa julma chuulikpenkpuku ma wa. Sanja mi die loluŋ die di nyuŋ ti Hagirtien Nmuŋ vuodieke di yine chuulikpenkpuiŋ tien wo jigin a baari di, "N Bwachoti wonna, vuodieke n nine di suuline wo wonna."

18 Ti gban gban tba die di wuŋ loluku gie di nyunna arizanna ma wa, sanja dieke die ti benne anan wa kunkogin dieke Nmuŋ di vvaruna ma wa.

19 Dama di yuori a dagi ti di wudieke Nmuŋ naazvaliba die di balla yaa gamma Yisa ma wa yiwo wusie. Di vuna ni womma wudieke die ba balina wa vuuŋ. Ba wubalikaha su siba popoli di naana chaana lumuŋ ma dene wo die yaa ga tugi sanja dieke Yisa di bala v ken, die nan vaa ni nine yuori vuuŋ.

20 Ama wudieke di tianna a mana yiwo naa; ni tunsima di wudiekemba Nmuŋ naazvaliba die di maaguna Nmuŋ gbanku soku ka yi ba gban gban wubalika,

21 dama Nmuŋ naazva wonyi die ka yile v gban gban v choti me ta bal wia, ama Nmuŋ Halikasika die dagina ba ba bala ba bal wudieke di nyunna wuŋ Nmuŋ jigin.

2

Nmunchibisi didaguruŋ wia

1 Nmunchibisi naazvaliŋ die di benne Juu vuosi sunsoku dene wo, die gban gban nmunchibisi didaguruŋ gban di nan di bie ni sunsuŋ, ta daga nmunchibisi daguku loburuŋ ma, wudieke di bala ka chuusi ni. Ba nan zeti ti Yomotien Yisa Masia vuodieke di gbatuna ba a taan wa gban. Ba yine die wo nan vaa Nmuŋ chuusi ba lagi.

2 Ta vuosi pam nan di di ba ta tuma ba gban gban diginti tsuma. Ba wia vuosi batan nan chibi wia yaa gamma wusie sieku.

3 Ba nan di yaa lolibiati, ta gaama ni ta nyura ni. Sanja dieke di tianna Nmuŋ die wuŋ baari di ba yiwo wubayiirin, ama di kaan yuasi v nan dati ba tba.

4 Malaka diekemba die di yine chuusi wa, Nmuŋ die ka vaa ba tibidatuŋ. Die v bobo ba muŋ anan choruma ta nagi ba taan boli dieke di wone kpisiku me; bolibu mi bie wo voruŋ dieke di faasuna suŋ ta sibi pam; ba nan di bie me die a ga tugi sanja dieke Nmuŋ di bala v dii ba saruya.

5 Die gban gban die di ka vaa kuruŋ ma tungbanka gie vuosi. Die v vaa wa nyaan di ken dii tungbanka, anan vuodiekemba die di kana ka chiga wa, ama ta die gbatu Nowa, vuodieke die di muŋlunana sugiyatuŋ berin waha, anan v tigin vuosi bayupoyi a guti.

6 Wuŋ Nmuŋ die bi chuusi wa Sodom anan Gomora tigiŋ, die v vaa a dii bolin ta buruŋ tanyeelin, ta vuodiekemba die di benne hanuŋ tigiŋ ma die di kpi. Naa yiwo dagiti a yi wubayiiribe v bala v ken a dati ba tbin dene.

7 Die v bi gbatu Loti, vuodieke di yine vuovuuŋ a nyuŋ Sodom anan Gomora tigiŋ ma. Die wubayiiribe die di yinene ba nyuŋbanuŋ lolibiati tsumaha, die di chuusa v suŋ pam.

8 Loti die yiwo vuovuuŋ ama die v benne anan wubayiiribe wia sanja mana v naan yese ba tumbiati ta bi womma ba wubiati wubalika. Naa die faasi chuusa v suŋ dama die v yiwo vuovuuŋ.

9 Ti Yomotien Nabidie Nmuŋ siba v baan yi die a gbatu vuodiekemba di chugunana wa a nyuŋ mugisij me, ama ta dati wubayiiribe tba die a ga tugi daa dieke v baan ken dii ba saruya.

¹⁰ Vuodiekemba di dīna ba nyungbanuḡ lōlibiati tuuma ta ka yia Nmuḡ yikoke julma wa, u nan daansi datu vuosi mi tba a tian ba chanchaalḡ.

Nmunchibisi dūdagurū diekemba di benne nū sunsuku yiwo tbiḡagurūtielin, ta ka chūga vuon. Ba zia wa malakasi ta ka chūga ḡmaamḡ.

¹¹ Malakasi mi yaa wa ḡagurū aḡaḡ yiko pam a tian ḡmunchibisi dūdagurūba mi, ama ba ka bala bīaḡ ta zia ba Nmuḡ jigīḡ.

¹² Vuosi gie ka siba malakasisi di sina die ama ta zia ba. Banḡ vuosi mi wo sunjanyile, ba yie wudieke ba yaalala, ta su siba ḡaagū dōmbiati diekemba vuosi di yiginene a kua dene wo. Ba ḡbaḡ ḡbaḡ tumbiati bala ka chūsi ba.

¹³ Ba tumbiati nybari yiwo chūsiḡ. Ba yie ba nyungbanuḡ lōlibiati yaalḡ ma muḡ. Ba keḡ bie nū jigīḡ ba ḡaḡ su siba dīgūti di ḡaana bie ḡarū ma dene wo. Ba keḡ die nyindiike aḡaḡ nū, ama ba ḡaḡ ko yile wo ba wūbiati wia.

¹⁴ Du yi ba ye ḡoḡu ba ka vasa u sūḡ, ta kaḡ vaa ba bīaḡ. Ta ḡaama vuodiekemba di kana ka muḡḡ siba Nmuḡ sieku ta vasa ba bīa. Ta ba sūḡti ma yaa chotiabiati pam. Nmuḡ nan daansi datu ba tba.

¹⁵ Ba ka saaga di ba dīa sie dieke di tugisina wa ama ta nagū sie ḡaḡ. Ba di wa sie dieke Bori buadembīḡ Balaami die di dīna wa. Die u yaala tumbiati yiile nybari,

¹⁶ ta Nmuḡ di kpaan wa u tumbiati wia, ta vaa u bonīḡ di balī wia aḡaḡ wa aḡaḡ vuota lōlū a kpaan wa di u vaa u yūḡyaati tuumaha.

¹⁷ Vuosi gie su siba buluḡ dieke di wone nyaan dene wo, ta bi su siba nuḡmara buḡoḡuḡ di nagūnana chūḡ dene wo. Nmuḡ nan daansi nagū ba a taan luḡḡ pam ma.

¹⁸ Ba bala kalinbaa wūbalika diekemba di wone nybari di ba ḡaḡ vuodiekemba di minana di ba nyū vuobiati jigīḡ naa, ta ḡaama ba di ba yie nyungbanuḡ lōlibiati aḡaḡ dīgūti tuuma.

¹⁹ Ta bala ba di ba nan keḡ beri ba dūḡḡu, ama ta ba ḡbaḡ ḡbaḡ di yi bīaḡ yōḡis, dama wudieke mana di nyaḡḡina vuota, vaa wa wōnḡ vuoke mi di burū wa ka yōḡu.

²⁰ Vuodiekemba di sibina ti Yōḡḡtieḡ Yisa Masia, vuodieke di yine ti ḡbīḡbatūtaantu, ta die vaa wūbiati diekemba di benne tuḡbaḡka gie me wo yiile, du yi die wūbiatiti mi di keḡ yīḡḡi keḡ a nyaḡḡi ba, ba kpatūḡ nan di lora a tian die ba sina dene wo.

²¹ Ba tuḡ ka siba sūḡyialuḡ beriku, di tuḡ nan di kpi a tian ba sibina ka ama ba ka saḡi a yi wūḡina diekemba die ba wūna wa.

²² Ba yie muḡ di dagū di nandagaha gie yiwo wusie, di, “ḡbaḡ ḡaḡ yīḡḡe a ga die ka ḡbaḡ ḡbaḡ ka tūti”, ta “Peruku di su nyaan ka ḡaḡ yīḡḡe a ga nanna wa fūnfata ma.”

3

Ti Yōḡḡtieḡ Yisa Masia yīḡḡi kieḡku nbaḡ

¹ N numballi choti, ḡbaḡku gie n maagūna yia nū naa, ḡūti wa n ḡbaḡti bule ma. ḡbaḡti ale wo gie mana n tūsa nū muḡ nyinti gie mana di n vaa nū sunjanyilivina ḡaḡ.

² N yaala nū tūsuma nuawūḡ diekemba Nmuḡ naazūalūba die di bala ka wa kōrū ma wa, ta bi tūsuma mūri diekemba ti Yōḡḡtieḡ, vuodieke di yine ti ḡbīḡbatūtaantu die di bala ta tūḡ vuodiekemba di yine u tūntūḡba die di balī nū wa.

³ Wudieke dı tıanna a mana yiwo naa; n yaala nı sımma dı vuodiekemba dı dına ba sũgtı lɔlɔbiatı nan daansı beri dakpatıkırı daraaha. Ba nan dı vvara nı fala,

⁴ ta bala dı, “Die Yisa Masia die dı yına nvaŋ dı v nan daansı yinŋi a keŋ wo, v bie sia? Die tı chualıba die dı kpine a keŋ tugı jinne, jaan mana ye sıwa die ka sina dene dɔnta piiliku me wo.”

⁵ Vuosi mi ka saaga dı ba tınsı dı Nmuŋ die yuori wo v nvaŋ a balı ta naaŋ arizanna aŋaŋ tũgbanŋa gie kuruŋ ma wa; ta die vvarı tũgbanŋa a nyuŋ nyaan ma aŋ ka bie nyaan sũnsũŋ

⁶ ta bı yi nyaan dı dii tũgbanŋa a chũsı ka.

⁷ Ama wũnuŋ Nmuŋ wũbalıka nan bı pɔgıli ŋmuŋsikpeŋ aŋaŋ tũgban dieke dı benne lele gie wo yaa gamma a ga tugı saŋŋa dieke v nan daansı yi aŋ bolıŋ dii a mana, ta chũsı vuobiatıti, dama dında daarı mi v nan dii ba sarıya ta chũsı ba.

⁸ N nũballı choti, nı daa daanma wuru gie. Nmuŋ jigıŋ nuŋ, dabalımuŋ sı sıba bına tusıŋ, ta bına tusıŋ dıaŋ dı sı sıba dabalımuŋ.

⁹ Vuosi yile dı dı yvasıya muŋ dı Nmuŋ yi wudieke die v yına nvaŋ dı v nan yi wo, ama daa die; v yaa wa suguru aŋaŋ nı muŋ; v ka yaala vuon keŋ juu bolıŋ me; v yaala vuon mana vaa v tũmbiatı ta ye gbatıtaanuŋ.

¹⁰ Tı Yɔmũtieuŋ daarı mi kenıŋ nan dı sı sıba gaaru kenıŋ. Dında daarı mi ŋmuŋsikpeŋ nan bıa aŋaŋ watıkpeŋkpuŋ; ta boli dieke dı faasına a die nan daansı dii ŋmuŋsikpeŋ nyinti mana, ta tũgbanŋa gie aŋaŋ ka nyinti mana nan keŋ dii bolıŋ a kpatı.

¹¹ Nyinti gie dı balla a keŋ dii bolıŋ naa wa, nı yile dı dı mu nı yi vuobıaŋtı? Dı mu nı bemme beri vuruŋ, ta chũsıma Nmuŋ,

¹² ta chũsıma Nmuŋ daarı mi, ta kpaŋŋuma nı gban a yi aŋ daarı keŋ lagı lagı. Dında daarı mi, ŋmuŋsikpeŋ nan dii a talı, ta bolıbu tuulıbu nan naŋŋı ŋmuŋsikpeŋ nyinti mana.

¹³ Ama tı chũsa saŋŋa dieke ŋmuŋsikpeŋ haalıŋ aŋaŋ tũgban haalıŋ dı balla ka bemme sıba Nmuŋ dı yına nvaŋ dene wo, jigıdieke vuosi mana mi nan dı yie vuruŋ nyına saŋŋa mana wa.

¹⁴ N nũballı choti, nı chũsınana daarı gie wıa, nı kpaŋŋı nı gban ta yallıma sũgyıyalıŋ aŋaŋ beri vuruŋ, ta daa yallıma bıaŋ Nmuŋ jigıŋ ama ta bemme aŋaŋ sũgdũagıŋ.

¹⁵ Tı Yɔmũtieuŋ dı dine suguru ta ye ka yinŋi keŋ naa, v yaala nı sımma dı v yıa vuosi sieŋ muŋ dı ba ye gbatıtaanuŋ ta v ye yinŋi keŋ. Tı nũbua choti Pɔɔli gban die maagi wa gbanıŋ a yı nı ta balı nı naa, sıba Nmuŋ dı yına wa yıaŋ dene wo.

¹⁶ V gbanıta mana ma, v maagıya muŋ a bala yaa gamma Nmuŋ daarı gie, ta daga nı ka wıa. Wıa ataŋ bie v gbanıta ma ta hagıri dı vuon sımma a chıasi, ta vuodiekemba dı wone yıaŋ, ta zı ba zene jigıdieke, dı tarıgı a chıasi, sıba ba dagınana Nmuŋ gbanıku wıaha ataŋ chıasi dene wo. Naa wıa, Nmuŋ nan keŋ datı ba tıba.

¹⁷ N nũballı choti, nı wɔŋ sıba wıaha gie muŋ, die wıa nı gbara amu vuodiekemba dı kana ka sıba Nmuŋnı kaan vaa nı taarı nyuŋ Nmuŋ sieku me.

¹⁸ Nı bı tuosime tı Yɔmũtieuŋ Yisa Masia, vuodieke dı yine tı Gbıgbatıtaantu wa sunŋıŋ a gũtuma, ta bũgırıma v wıaha. Wũnuŋ v sına bıruŋ lele yaa gamma. Wusie.

6 **Du** yi ti baari **du** ti yaa wa nuabalumu anan Nmu die nu **du** mu ti berin summa siba Yisa Masia berin die di sina die wo.

Yaa gamma murhaalika wia

7 N numballi, n ka maaga murhaalun a yia ni, ka yiwo murukoori, murukoori dieke ni wone won a yvasi wa, ta murukoori yine Yisa wudieke die ni wonna wa.

8 Ama wusie, ka yiwo murhaalun, ta ni yese ke wusie chun Yisa Masia anan ni ma, dama lumunku tian gara mun ta wusie chaanaku di won chaana.

9 **Du** yi vuodieke nu mana di balala di u bie wo chaanaku ma, ama ta haa u numba ye ko bie wo lumunku ma.

10 Ama vuodieke nu mana di chone u numba bie wo chaanaku ma, ta wun di wo u ma a baan vaa u yi bian.

11 Ama vuodieke nu mana di hana u numba bie wo lumunku ma; u chun wa bu ma ta ka siba jigidieke u ganana, dama lumunku vaa u yun mu.

12 N balli, n maaga a yia ni dama Nmu won nagu ni wubiatu a chaa ni mu Masia saan ma.

13 N chuamba, n maaga a yia ni dama ni won a siba vuodieke di wone beri a nyun piiliku me wo mu.

Dalbaka, n maaga a yia ni dama ni won a nyanji Sitaani mu, wubiatu tien wo.

14 N balli, n maaga a yia ni dama ni siba ti Choon Nabidie Nmu mu. N chuamba, n maaga a yia ni dama ni won a siba vuodieke di wone beri a nyun piiliku me wo.

Dalbaka, n maaga yia ni dama ni yaa haguun ta Nmu wubalkaha di bie ni ma ta ni nyanji Sitaani wubiatu tien wo mu.

15 Ni da yaaluma tungbanja gie vuosi berin, ni da bi yaaluma tungbanja gie nyinti. **Du** yi ni yaala tungbanja gie nyinti die nu ni ka cho ti Choon Nmu.

16 Vuosi yaa lolubiati di ba yi ba gban gban duun, ta yaa lolubiati anan jadieke nu mana ba yesinene, ta bi yaa nyun nuun yaa gamma jadieke ba yalla, ama naa mana yiwo tungbanja gie lola; a ka nyun ti Choon Nmu jigin.

17 Tungbanja gie anan jadieke di benne ka ma ta vuosi di yaala naa nan daansi kpatu, ama vuodieke di yinene Nmu choti tuma, wun u balla u daansi a bemme yaa gamma haahu.

Yaa gamma Masia dataakpenkuni wia

18 N balli, duma kpatun gbigiye mu. Ta die ba won balu ni di Masia dataakpenkuna nan ken; ta lele Masia dataasi pam won ken mu, die wa ti siba di duma ka kpatun gbigiye mu.

19 Masia dataasi gie die nyun wa ti lagunku ma, ama die ba ka gutu ti ma anan wusie. Die ba tun gutu ti ma tun anan ba tun nan lagun a beri; ama ba vaa ti mu, ta a daga di die ba ka gutu ti ma wusie.

20 Ama nunun nu Masia yi ni Halikasika mu, die wa ni mana di siba wusie nyindieke Nmu di yuorine a daga ni wa.

21 Manun n ka maaga a yia ni di ni ka siba wusieke, ama n maaga a yia ni dama ni won siba ka mu ta bi siba di numchibisi ka nyunna wusie me.

22 Muna yine numchibitien wo? Numchibitien yine vuodieke di balala di Yisa ka yi Nmu Vuovarikiri Masia wa. Vuodieke di bala naa wa yine Yisa dataan, ta zeti ti Choon Nmu anan Bua wa.

²³ Vuodieke nuj mana di zeti Njmuŋ Bva Masia wa gbanj zeti wo Chooŋ wa muŋ, ama vuodieke di bala di u yiwo yada di Yisa yine Njmuŋ Bva wa, ti Chooŋ Njmuŋ beri anjan wa.

²⁴ Die ni wolinne a wɔŋ Yisa wɔaha piiliku me wo ni muŋŋi pɔgɔlɔha. Du yi ni pɔgɔli wɔaha ni nan di beri anjan Njmuŋ anjan u Bva wa ma.

²⁵ Ta nva dieke u yina ti wa yiwo miivoli dieke di wone kpatuŋ.

²⁶ N maaga ni wɔaha gie yaa gamma vuodiekemba di minana di ba gaan ni wɔa.

²⁷ Ama nuŋuŋ nuŋ Masia vaa u Halikasika di kenj suŋu ni ma muŋ. Du yi Halikasika di wɔari a bie ni ma die, ni kaan bi yaala vuonj di u dagi ni. Dama u Halikasika daga ni jaan mana, ta u dagiku di yi wusie, daa ŋmunchibisi. Die wɔa ni dia Halikasika daguŋ ta wɔari Masia ma.

²⁸ Die wɔa n balli, ni wɔari Yisa ma, amɔ u kenj kenj ti nan di yaa sikiminj ta kaan dii viivi u nuŋŋa sanŋa dieke u bala u kenj wo.

²⁹ Nuŋuŋ ni summa di Yisa Masia yiwo sɔgyɔlɔntienj, die wɔa ni summa di vuodiekemba mana di tunnana sɔgyɔlɔntienj tuuma ba gbanj ba yiwo Njmuŋ balli.

3

Njmuŋ Balli

¹ Ni ko ye choti dieke ti Chooŋ Nabidie Njmuŋ di faasina cho ti. U chotiti di faasina dala wɔa u wa ti u balli, ta ti seŋ yi u balli. Ama tuŋgbanjka gie vuosi ka siba ti yine vuodiekemba dama ba ka siba Nabidie Njmuŋ.

² N zwamba, lele ti yiwo Njmuŋ balli, ama di ye ka dagi yuori ti bala ti summa die. Ama wudieke ti sɔbɔna wɔnna, di Yisa di yinŋi kenj, ti nan di su siba wɔnuŋ, dama ti nan ye u senne su die wo.

³ Vuodieke mana di yalla tamaka gie di u nan kenj su siba Yisa, mu u vuari wa u gbanj a nyuŋ bɔan ma siba Yisa di wone bɔan dene wo.

⁴ Vuodieke mana di yinene bɔan chɔusa wa Njmuŋ mɔraha dama bɔan yiile chɔusa Njmuŋ mɔraha muŋ.

⁵ Ni siba a baari di Yisa Masia die kenye muŋ tuŋgbanjka gie me di u vuari vuota bɔan, ta bɔan wo u ma.

⁶ Die wɔa vuodieke mana di benne Masia ma ka yie bɔan; ama vuodieke di yinene bɔan ye ka siba Yisa di yine vuodieke, ta ka wɔŋ siba wa.

⁷ N balli, ni da vaa vuonj gaan ni! Vuodieke mana di yinene wudieke di muna yiwo sɔgyɔlɔntienj siba Masia di yine sɔgyɔlɔntienj die wo.

⁸ Vuodieke mana di yie bɔan bie wo Sitaani nuusi me, dama Sitaani wɔŋ yiwo bɔan a nyuŋ piiliku me, ama wudieke wɔa Njmuŋ Bva die di kenj yiwo di u chɔusi Sitaani tuuma gie.

⁹ Vuodiekemba mana di yine Njmuŋ balli tuo wo ba Chooŋ Njmuŋ ta ka yie bɔan. Ba ka bɔagi yie bɔan dama ba tuone ba Chooŋ Njmuŋ berinj wɔa.

¹⁰ Wudieke di puone Njmuŋ balli anjan Sitaani balli wɔnna: Vuodieke mana di kana ka yie wudieke di muna yaa ka cho u numbaa ka yi Njmuŋ bva.

Chome fu chanchaanj

¹¹ Die ni wolinne a wɔŋ Yisa wɔaha piiliku me wo yine naa; di ti chome tanj.

¹² Di ka mu ti bemme siba Keeni die di benne die wo, wɔnuŋ die u yiwo wɔbɔattienj wo Sitaani suŋi, ta die kɔs u numbaabinj Abeli. Bia wɔa die u kɔs wa? Die u kɔs wa dama u numbaabike tuuma die vɔna muŋ, ta wɔnuŋ u tuuma di ka vɔna.

¹³ Die wta n numballi, ni daa vaa ka yi ni mamachi du yi tungbanjka gie vuosi di haa ni.

¹⁴ Ti chone tamba wa dagiya di ti nyuj kumbu haguuj ma a ken miivoli dieke di wone kpatuj ma. Ama vuodieke nuj di wone die choti, wouuj u ye bie wo kumbu haguuj ma.

¹⁵ Vuodieke nuj mana di hana u numbuu yiwo vuokuuu, ta ni siba a baari miivoli dieke di wone kpatuj wo vuokuuu ma.

¹⁶ Yisa Masia die di tuone ti kuj a kpi ti wta, dagina ti choti di sina dene. Ti gban mu ti tuo wo ti numballi kuj a kpi.

¹⁷ Du yi vuodieke di yalli nyinti a magisa u gban ta tiala, ama ta ye u numbuu di wo jaan, ta u бага di wo u ma, Nmuj choti wo die vuoke me.

¹⁸ N balli ti chotiti daa bemme ti nuuj ma nyuna ma; ama ka yi wusie choti dieke di surujinene vuosi.

Ti mvna ti yallima sikimij Nmuj jigij

¹⁹ Du yi ti cho tan die nuj ti siba a baari di ti di wa wusie dagiku, ta ti nan di yaa sikimij Nmuj nuuja.

²⁰ Du yi ta ti sujanyle di daga ti di ti yiwo bian, ni vaa ti tust di Nmuj tanj ti sujanyle muj ta bi siba wuj mana.

²¹ N zvamba, du yi ti sujanyle di ka dagi ti di ti yi bian die nuj ti yaa sikimij Nmuj jigij.

²² Du yi ti dia u miraha ta yie wudieke di nannana u suj die bala ka vaa u di yia ti jadieka mana ti juustnana a yaala.

²³ Naa yine u miraha, di ti yi u Bua Yisa Masia yada ta chome tanj siba Masia di yina ti nuari dene wo.

²⁴ Vuodieke nuj mana di dina u miraha, banuj ba laguj beri muj anaj Nmuj ta Nmuj di beri anaj ba. Jadieka di dagina ti di Nmuj beri anaj ti wa yine u Halikasika u nagina a yi ti wa.

4

Nmuj Halikasika anaj nmunchibisi haalij wta

¹ N zvamba, ni da ken yi vuodiekemba mana di balala di ba yaa Nmuj Halikasika wta yada, ama ni magisi ba a ye di ba haaltiti nyuj wa Nmuj jigij yaa. Dama nmunchibisi naazvaliba pam, vuodiekemba di gaanana vuosi wuj ken muj a di dia vuosi jige.

² Wudieke di balla ka vaa ni summa di di yiwo Nmuj Haalij wonna: vuodieke mana di balala di die ba muu wa Yisa Masia ta u yi vuota, wouuj u yalla Haali dieke di nyuna Nmuj jigij.

³ Ama vuodieke nuj mana di chiisinene wuu gie yaa gamma Yisa ma wa wo Haali dieke di nyuna Nmuj jigij. Haalibu gie nyuj wa Masia dataakpenkruka, Sitaani jigij; die ba wuj bal ni di Masia dataakpenkruka nan ken, ta lele u wuj ken tungbanjka gie me muj.

⁴ N balli, nuuj ni yiwo Nmuj suti, ta Nmuj Halikasika di bie ni ma ta yaa haguuj a tanj haali dieke di benne tungbanjka gie vuosi me. Die yine ni nyanja nmunchibisi naazvaliba.

⁵ Banuj nmunchibisi naazvaliba gie yiwo tungbanjka gie suti, die wta ba bala tungbanjka gie nyinti wta ta tungbanjka gie vuosi di womma ba.

⁶ Ama tuuj nuj ti yiwo Nmuj suti. Ta vuodieke mana di sibana Nmuj di womma a yia ti. Ama vuodiekemba di kana ka yi Nmuj suti ka womma a yia ti. Naa balla ka vaa ti summa vuodieke di yalla Nmuj Halikasika a daga wusie dagiku anaj vuodieke di yalla Sitaani haalibu dieke di daginana nmunchibisi dagiku.

Nmuj yiwo chotitien

⁷ N zumba, ni vaa ti chome tan dama choti nyuj wa Nmuj jigij, ta vuodieke mana di chone vuosi yiwo Nmuj bva ta bi siba wa.

⁸ Nmuj yiwo chotitien, ta vuodieke mana di wone choti ka siba wa.

⁹ Naa Nmuj die di dagi ti v choti: die v vaa wa v Bvadembi balujka di ken suuj tujgbanka gie me di ti ye miivoli v wa.

¹⁰ Choti dieke di senne yi choti anaj wusie wonna, ka ka yi di tunuj die ti faasina cho Nmuj, ama Nmuj die faasina cho ti ta die vaa v Bvadembin di ken suuj tujgbanka gie me a tuo ti kunj a kpi ta die buruj kaabuj wonuj Nmuj jigij di ti ye ti wobiatu naachaala.

¹¹ N zumba, du yi Nmuj di cho ti naa, die nuj di yiwo talasi di ti chome tanj.

¹² Vuonj wori a yeye Nmuj anaj v nine, ama ti cho tanj, Nmuj nan di bie ti jigij sanja mana ta ti nan di yallu choti dieke v yina ti wa anaj wusie.

¹³ Nmuj yi ti v Halikasika muj die wia ti siba a baari di tunuj ti taasi anaj wa ta v bie ti ma.

¹⁴ Ti Chooj Nmuj die tunj wa v Bvadembin di v ken yi tujgbanka gie vuosi gbgbatutaantu. Die ti ye v Bva wa muj, ta lele ti wa bala v wia a yia vuosi.

¹⁵ Vuodieke di balala di v yi yada di Yisa yiwo Nmuj Bva, wonuj v yine vuodieke Nmuj di benne v ma ta v diaj v taasi anaj Nmuj.

¹⁶ Ta ti gban gban ti siba Nmuj di chone ti die, ta bi yi yada di v senj cho ti muj.

Nmuj yiwo chotitien ta vuodieke mana di chone vuosi sanja mana taasi wa anaj Nmuj, ta Nmuj diaj di bie v ma.

¹⁷ Du yi ti senj cho ti chanchaaluj anaj wusie ta ti berij di su siba Masia die di benne die tujgbanka gie me wo, die nuj Nmuj sariya diile daari di ken tugj ti kaanj di chiga njaamuj.

¹⁸ Ti yaa choti anaj vuosi, njaamuj kaanj di beri. Du yi choti di faasi beri anaj wusie, njaamuj kaanj ye siej a bemme ti ma, dama tibidatuj wia ti njaanj chiga njaamuj. Du yi vuonj di yaa njaamuj, die nuj v ka cho vuosi anaj wusie.

¹⁹ Ti yaa choti anaj vuosi dama Nmuj die wolinne a cho ti.

²⁰ Du yi vuonj di baari di, "Manuj n cho Nmuj muj", ama ta haa v numba nuj, wonuj vuoke mi yiwo nmunchibitien. Dama v kaanj biagi a cho Nmuj vuodieke v kana ka yese anaj v nine, du yi v ka cho v numba dieke v yesinene anaj v nine.

²¹ Nbari gie Yisa Masia di yi ti, di vuodieke mana di chone Nmuj, chome v numba gbanj.

5

Ti balla ti nyanjuma magisuj dene

¹ Vuodieke mana di yine yada di Yisa yiwo Nmuj Vuovvarkiri Masia wa wonuj vuoke yiwo Nmuj bva. Ta vuodieke nuj di chone chooj wa nan di cho v bva gbanj.

² Du yi ti cho Nmuj ta yie wudieke v muraha di daguna ti wa, die balla ka vaa ti summa di ti cho v balli muj.

³ Du yi ti senj cho Nmuj ti nan didi v muraha, v muraha dutsuj ka tua.

⁴ Nmuj bva mana nan biagi a nyanjui tujgbanka gie magisuj, ta ti yine Yisa Masia yada wa yinana ti hagiruj ti biagi nyanja die.

5 Muna baan biagi nyanji tungbanja gie magisuj? Sie vuodieke nyuna di yine yada di Yisa yiwo Nmuj Bwadembi.

6 Die di yiwo wunuj Yisa Masia die nyuna arizanna ma a kenj tungbanja gie me ta ka kvanj chaan Joon die di su wa Nmuj nyaan, ta ka kvanj chaan v kpi ta v zuj di nyuj. Di ka yi wusie di wudieke nyuna ma die di yine wo yiwo di Joon die su wa Nmuj nyaan ama die v kpiye muj ta v zuj di nyuj. Ta Nmuj Halikasika di yi daansiatien, dama Halikasika yine wusietien.

7 Vuodiekemba di yine daansiatielij yiwo ba bataa:

8 banuj ba yine Nmuj Halikasika ananj nyaabu ananj zumbu, ba bataa wa gie yiwo nuabalumuj.

9 Ti yie vuota siaria yada muj, ama Nmuj siara faasi yaa hagusuj, ta wunuj v yina siara wa gie yaa gamma v Bua wa ma.

10 Die wia vuodieke mana di yine Nmuj Bua wa yada yalla Nmuj siaraka gie v suj ma, ama vuodieke muj mana di kana ka yi Nmuj siaraka gie yada, wunuj v nagi wa Nmuj a buruj nmunchubitien, dama v ka yi yada di siara dieke Nmuj di yine yaa gamma v Bua wa ma yiwo wusie.

11 Nmuj siaraka yiwo naa: Nmuj yi ti wa miivoli dieke di wone kpatuj, ta miivolike gie nyuj wa v Bua wa jigij.

12 Vuodieke muj mana di taasuna ananj Nmuj Bua wa yaa miivolike gie muj; ama vuodieke muj mana di kana ka taasi ananj Nmuj Bua wa wo kanuj miivoli mi.

Miivoli dieke di wone kpatuj wia

13 N maaga gbanju gie a yia nuj vuodiekemba di yine Nmuj Bua wa yada wa, dama n yaala ni summa di ni yaa miivoli dieke di wone kpatuj muj.

14 Die wia ti ka chiga nmaamuj sanja dieke ti kenj jusu Nmuj dama v womma a yia ti di yi ti jusu a yaala jadieke di yine v sugunanj.

15 Du yi ti siba a baari di Nmuj womma ti muj sanja dieke ti kenj jusu wa, die muj ti siba a baari di v wuj tuo ti jusuj muj.

16 Du yi vuoj di ye v numbu di yinene bia dieke di kana kaan puo wo a nyuj Nmuj jigij, v jusu Nmuj a yi wa an Nmuj vaa v wubiati a chaa wa ta yi wa miivoli, dama v naga chaa vuodieke tumbiati di kana kaan puo wo a nyuna v jigij. Ama tumbiati atanj beri a biagi puo vuoj a nyuna Nmuj jigij, n ka bala di ni jusuma Nmuj a yima vuodiekemba di yinene hanuj biabu mi.

17 Tuj dieke mana di kana ka vuna yiwo bianj, ama tumbiati atanj beri a ka puo vuoj a nyuna Nmuj jigij.

18 Ti siba a baari vuodiekemba muj mana di yine Nmuj balli ka yie bianj sanja mana dama Nmuj Bua wa gbari ba muj ta tuntumbiati tien, Sitaani di kaan biagi a yi be wuj.

19 Tuj ti siba a baari ti yiwo Nmuj balli ama vuodiekemba muj mana di kana ka yi Nmuj balli bie wo Sitaani nuusi me.

20 Ti siba a baari Nmuj Bua dembike Yisa wa die kenj wo tungbanja gie me a yi ti yanj di ti summa wusie Nmunn. Ti wana taasi ananj Yisa wa wia, die vana ti taasi ananj wusie Nmunn, wunuj v yine vuodieke di yunana miivoli dieke di wone kpatuj.

21 N balli, ni vbari ni gbanj a nyuj bugile me.

Gban dieke di gotna bule Joon di maagna a yi Yisa didusuruŋ wonna

¹ Manuŋ Joon vuodieke di yine Masia didusuruŋ jakuŋŋ wa maaginana gbanƙu gie a yia n taa vuodieke Nmuŋ die di vɔarina wa anan ɔ balli. Manuŋ n cho ni muŋ anan wusie, ama daa manuŋ n kasuŋ n chone ni, ama vuodieke mana di tuone Nmuŋ wusie dagiku gban cho ni muŋ.

² Manuŋ anan ba chone ni, dama wusie dagiku bie ti sugiti ma ta nan di bie ti suŋ ma yaa gamma haahuu.

³ Ti Chooŋ Nabidie Nmuŋ anan ɔ Bva wa Yisa Masia sunŋin anan ba zoolunchigula anan ba sugidvaguŋ nan di bie ti ma, ti dina wusie daguŋ ta cho tan die wo.

Wusie anan choti wia

⁴ N suŋ die fialya pam n yene ta fu balli batan di wa wusie dagiku dieke ti Chooŋ Nmuŋ di yina ti wa.

⁵ N taa, n juusa fu, vaa an ti mana chome ti numballi chanchaalŋ. Genke ka yi murhaalŋ man maaga a yia ni, ka yiwo muri dieke ti tuone a nyuŋ piiliku me wo a yaa keŋ tugi jinne.

⁶ Wusie choti yiwo ti yime wudieke Nmuŋ di bala ti. Piiliku me wo, ɔ wɔŋ balu ti muŋ di ti chome wo anan ti chanchaalŋ.

⁷ To, gigaantŋ pam wɔŋ jati ga tungbanƙa gie luŋaha mana muŋ. Gigaantiba gie bala di banuŋ ba ka yi yada di die ba muri Yisa Masia ta ɔ yi vuota. Die vuosisi yiwo gigaantŋ ta bi yi Masia dataasi.

⁸ Die wia, ni summa ni gban ta da keŋ waari jadieke ni kpanŋa ni gban a tuŋ ka wia wa, ta keŋ ye ka nyuari mana Nmuŋ jigŋ.

⁹ Vuodieke nuŋ di kana ka muŋtu tuo Yisa Masia dagiku ama ta guta ɔ gban gban ɔ wia, Nmuŋ wo ɔ jigŋ, ama vuodieke nuŋ di dina dagiku ta ka vasa, ti Chooŋ Nmuŋ anan ɔ Bvadembin Yisa Masia bie ɔ jigŋ.

¹⁰ Die wia vuodieke nuŋ mana di kienene ni jigŋ ta ka daga Yisa Masia dagiku dieke di tugiŋa, ni da tuo wo ni tige me, ni daa keŋ a waasi wa gban,

¹¹ dama vuodieke di waasina wa, ɔ gban ɔ guti wa muŋ ɔ tumbiati ma.

Taanuŋ wɔbalika wia

¹² N yaa wia pam di n bali ni, ama n ka yaala n maagha gbanƙu gie suŋ a yi ni, n yaa tama di n nan keŋ kaagi ni, an ti dii azama anan tan, di yi die, di nan yi ti mana sugifalŋ pam.

¹³ Fu taa vuodieke Nmuŋ di vɔarina balli waasa fu.

Gban dieke di gutina butaa Joon di maaguna a yi Yisa didusuru wonna

¹ Manu Joon vuodieke di yine Masia didusuru jakusu maaginana gbanƙu gie a yia n zwa Gayusi, vuodieke di yine n zwa choti.

² N zwa, n jussa Nmuƙ a yia fu di fu yalluma alaafta, ta jaan mana gamma vuruƙ a yuma fu siba fu benne vuruƙ die wo Nmuƙ jigin.

³ N yaa sugiftalƙ pam die ti numballi batan di kenne a bali fu dina Nmuƙ dagiku dene, ta bie wusieke me sanja mana.

⁴ Jaan mana ka yi muƙ sugiftalƙ a tugi n wonna di n balli di wa dagiku dieke di tugisina wa.

Gayusi buruƙ wia

⁵ N zwa, fu sunninene ti numballi anan ba batan fu zina wa gban, furuƙ yie wo wudieke di vuruƙa.

⁶ Ba keƙ keƙ Masia didusuru laguƙu jigin sanja dieke mana ba njaan tunsu fu burichinike gie wia muƙ. Die wia ba keƙ kien fu jigin fu sunji be anan ba chonuƙ ma sie dieke me di fialnana Nmuƙ suƙ. Mihuƙi pɔguƙ ba dama ba yiwo Nmuƙ suti.

⁷ Di yiwo Yisa Masia saan wia ba di dia a musa wiaha, ama ba ka tuose jaan mana a nyinna vuodiekemba di kana ka yi Masia didusurba jigin.

⁸ Die wia turuƙ Masia didusuru muƙ ti sunji wo vuosi gie, amuƙ ti nan guƙi ba ma a tuma yaa gamma wusieke dagan musuƙ.

Diyotirefesi anan Demetirusi wia

⁹ Die n maagi wa wia atan a yi Masia didusurba diekemba di benne nu jigin wo, ama Diyotirefesi die zeti wo n nwan, dama u yaala u wasuma u gban vuokuru.

¹⁰ Die wia man keƙ keƙ n nan yuori bali wudiekemba mana u yine, wuba diekemba u bala yaa gamma ti ma anan nmuƙchubu diekemba u balala wa. Daa genhe nyuna ma u yie, ama u zetiye muƙ di u tuo ti numballi diekemba di dina dia wa, ta kaga vuodiekemba di yaala ba tuo be chaanti, ta bi yaga ba nyinna Masia didusurba laguƙu ma.

¹¹ N zwa, da keƙ chansuma vuon tuntumbiati, ama chansuma wudieke di vuruƙa. Vuodieke di tuna tunvuna wunuƙ u yiwo Nmuƙ Bba, ama vuodieke di tunnana tumbiati, u tumbiati daga di u ka siba Nmuƙ.

¹² Vuon mana bira Demetirusi, ta u berin di daga di u di wa wusie dagiku; ta n gban man bira wa; ta fu siba di wudieke nuƙ mana n bala yaa gamma vuon ma yiwo wusie.

Taanu wubalika

¹³ Manuƙ n yaa wia pam di n bali fu, ama n ka yaala n maagha a yi gbanƙu gie suƙ.

¹⁴ Ama n yaa tama di n nan keƙ ye fu daraa ale wo gie nwan, an ti dii azama anan tan.

¹⁵ Nabidie Nmuƙ yi fu sugidvaguƙ.

Fu zualba mana waasa fu. Ti zualba diekemba dan di benne fu jigiri, fu waasi ba mana wuni wuni.

Gban dieke Juudi di maagna wonna

¹ Manu Juudi vuodieke di yine Yisa Masia tuntuntu ta bi yi Jemisi numbaa, maaginana gbanƙu gie a yia vuodiekemba ti Chooŋ Nmuŋ di vuaruna ba ta cho be ta Yisa Masia di gbari ba wa:

² Nmuŋ chigi ni zooluŋ, ta yi ni sugduvagin anan choti pam.

Yaa gamma nmunchibisi didagriba wia

³ N numballi choti, die n mia muŋ di n maagi ni gbanuŋ yaa gamma gbatitaan dieke ti yalla wa ma, ama lele n yeye muŋ ta di yiwo talasi di n maagi a yi ni, ta kpaan ni an ni nmunti nin a yaaluma yada wudieke Nmuŋ di naguna a yi u vuosi wo vuuŋ, ta daa vaa vuon tarigaha.

⁴ Dama vuosi batan, vuodiekemba di kana ka chiga Nmuŋ loburuna a bie ni suŋ, ta tarigi wonuŋ Nmuŋ zoolunchigila wiaha di ba yime ba nyungbanuŋ lobuati tuma; ta ka tuo Yisa Masia nuan; wonuŋ u nyuna ma u yine ti Sikpentien anan ti Yomutien. Wobaiyiribe gie tibidatuŋ wŋ maagi Nmuŋ gbanƙu suŋ a yvasi muŋ.

⁵ Wudieke n yaala n bal ni naa, ni wŋ wŋ a mana muŋ, ta bi siba ha, ama n yaala n tinsi ni yaa gamma a wia; ti Yomutien Nabadie Nmuŋ die gbat wa u vuosi a nyuŋ Ijipiti tungban ma, ama ka kuŋ chaan die u kuv ba batan vuodiekemba di kana ka yi wo yada wa.

⁶ Ni bi siba a baari di malaka diekemba die di kana ka muŋni a poguŋ yiko dieke Nmuŋ di yina ba anan ka sien me wo, ta die ka bi wari a bie ba jigiberisike arzanna ma wa, Nmuŋ die bobo ba muŋ anan choruma a nag ba taan dansarika vori dieke di golinne ta bi yi limuŋ ma, ta gbari dakpenkruŋ dieke u bala u dii ba sariya wa.

⁷ Die gban gban di yi a yi Sodom anan Gomora tigiŋ anan tigi diekemba die di gbigne mi wo. Vuosi mi die tuma daakpana anan hogokpana tuma, ta die di lobuati pam ta die ye tibidati dieke die di yine boli dieke di dinene yaa gamma haahuu, ka yi kpaamuŋ a yia vuon mana.

⁸ Nmunchibisi didagriba gie bala di ba daansa yinana ba sien ba yie ba nyungbanuŋ diguŋ anan hogokpana anan daakpana tuma, ta zeti Nmuŋ nuan, ta bi zia Nmuŋ malakasi.

⁹ Ama malakasi jakuuŋ vuodieke saan di dine Makeli wo, sanja dieke wonuŋ anan Sitaani die di wagina Mosisi nyungbanuŋ wia wa, ama Makeli gban die di ka zia Sitaani, die u bal wa di, "Nmuŋ nan daga fu yan."

¹⁰ Ama vuosi gie nuŋ, zia jadieke mana ba kana ka siba ka chuŋ, ta yie wudieke mana ba yaalala siba doŋiŋ di wone yan dene, ta chussa ba gban.

¹¹ Wobian bie ba ma, dama ba di wa Keeni siebaku; ba bi yiwo gigaantuŋ ligire wia siba Baalami die di sina dene; ta bi tuma siba Kora die di tunna dene wo ta ka di Nmuŋ nuari ta ken kpi wo; ba gban ba nan kpi die.

¹² Vuosi gie di ken laguŋ anan ni ti Yomutien choti nuabalumuŋ duŋa diile sanja ba su siba chachabi ta nan biagi chusti ni. Ba ka chiga viivi anan ba бага di benne ba nyuna ma ba ma wa. Ba su siba nuumara diekemba di kana ka yaa nuŋ kien, ama ta bulogisuŋ di yaa ha a chuŋ;

ta bi su siba tu diekemba di kana ka nyinna nyinyiŋka ka nyinyiŋka sanŋa, ta bi su siba tu diekemba ba vɔɔna ka dagirisɩ ta ka kpi wo.

¹³ Ba su siba mugkpɩɩ nyaan di ŋaana porŋe ta yaa funfɔgɩ anan diginti dene wo, ta bi su siba chɩmarɩ diekemba di ŋaana di dia dene wo; ta lumɩ dieke di wone kpatɩ di chɩsa ba wa.

¹⁴ Enɔki, vuodieke di diisine Adami haagɩ ɔyɔɔɔɔɔ ma die yiŋine balɩ ba wɩa di, “Nɩmɩ anan ɔ malakasi tuse tuse kien

¹⁵ di ɔ dii vuonɩ mana sarɩya, ta chɔɔsɩ vuodiekemba mana di kana ka chɩga wa, dama ba yiwo wɔɔɩati ta ka di wa; anan vuobiatɩ mana di balala a chɔɔsa wa wa, ta ba бага di wori anan wa dene wo.”

¹⁶ Vuosi gie yiwo vuodiekemba di vɔɔnana ta naga ba chanchaalɩ taali, ta yie ba gbanɩ lolɩɩati tɔɔma, ta kuule pam, ta naga nɔanansɩ a tuose nyindiekemba mana ba yaalala a nyinna vuosi jigɩ.

¹⁷ N nɩballɩ choti, nɩ tɩnsɩ wudieke ti Yɔmɔtien Yisa Masia tɩntɩɩba die di bala nɩ sanŋa dieke di tianna wa.

¹⁸ Die ba baarɩ di, “Dakpatɩɩɩ daraaha mi vuodiekemba di dɩna ba nyɩngbanɩ lolɩɩati nan kenɩ a vɔarɩ nɩ fala.”

¹⁹ Banɩ vuosi mi yaa wa puole a kien; ba nyɩngbanɩ choti nyɩna ma pɔgɩna ba, Nɩmɩ Halikasɩka wo ba ma.

²⁰ N nɩballɩ choti, nɩ vaa nɩ sɔgɩti hagɩɩma anan Masia wɔɔɩɩ dieke di yine kasɩ wa, ta juusɩma Nɩmɩ ɔ Halikasɩka hagɩɩ ma,

²¹ ta nɩ yi vuodiekemba Nɩmɩ di chone, ta chɩsɩma sanŋa dieke ti Yɔmɔtien Yisa Masia di nan kenɩ yi nɩ miivoli dieke di wone kpatɩ, ɔ zɔɔlnchɩgɩla wɩa wa.

²² Vuodiekemba ba yada di leenɩnene wo, nɩ chɩgɩ ba zɔɔɩɩ,

²³ ta gbatɩ ba a nyɩ Sitaani bolɩ me; ta vuodiekemba di yalla ba lolɩɩati magɩlaha, nɩ chɩgɩ ba zɔɔɩɩ, ta bi yallɩma ŋmaamɩ, ta da gbɩgi ba wɔɔɩati jigɩ.

Nɩmɩ birɩ

²⁴ Nɩmɩ nan biagɩ gbarɩ nɩ ta nɩ kaanɩ di nanna, ta kenɩ yaa nɩ tɔgɩ ɔ nɩŋa chuulikpenkpɩɩ ma, ta nɩ kaanɩ yaa wɔɔɩɩ, ta nɩ nan yaa sɔgɩɩalɩ pam;

²⁵ wɔɔɩɩ vuodieke di yine Nɩmɩ balɩka ta gbatɩ ti ti Yɔmɔtien Yisa Masia wɩa wa, ɔ sina birɩ anan julɩma anan hagɩɩ anan yiko, sanŋa dieke di tianna wa, anan lele gie, yaa gamma haahuu! Wusie.

Wudieke Yisa Masia die di Yuorine a dagi Joon wonna

1 Wudieke Yisa Masia die di yuorine a dagi maaguna gbanƙu gie me. Nmuƙ die yina wa wuru mi di u dagi u tontontuba wudieke di bala ka yi lele ke gie. Masia die tun wa u malaka u tontuntu Joon jigin, di u balu wa waha gie mana.

2 Die wia, Joon die di yuori dagi wudieke mana u yene, an ka yi wudieke di nyina Nmuƙ jigin, anan wudieke Masia di yuorine a dagi wa wa.

3 Vuodieke nuƙ mana di karinna naazua wudieke di maaguna gbanƙu gie me, sugfitaluƙ yiwo u sutu, ta vuodiekemba di wonnana wuru ta saagi, sugfitaluƙ yiwo ba sutu, dama sanƙa gbigiye muƙ di wuru gie mana yi.

Yisa Masia didusuru diekemba di benne tigrisi ayupƙoyi wa wia

4 Manuƙ Joon maaginana gbanƙu gie a yia Yisa Masia didusuru diekemba di benne tigrisi ayupƙoyi wa di benne Asia tungban ma.

Nmuƙ vuodieke di benne, ta die beri, ta nan di beri yaa gamma haahuu wo, anan haaltu ayupƙoyi di benne u naagbanƙitu nuƙa anan Yisa Masia yu nu sunƙin anan sugduagun.

5 Wunuƙ Yisa Masia yiwo vuodieke di muƙlunana Nmuƙ wia anan wusie wo, ta bi yi vuodieke die di wolinne a hagi kuƙ me wo, ta bi yi tungbanƙa gie naakpuma mana naan wa.

U chone ti ta tuo ti kuƙ a kpi a gbatu ti a nyuƙ bira ma,

6 ta yi ti buruƙ u naaru ma vuodiekemba di yine kukaabituba, di ti tun u Choon Nmuƙ tuba. Wunuƙ u sina buruƙ anan haguƙuƙ yaa gamma haahuu. Wusie.

7 Yeye, u nan di bie nuƙmara sun a kien, vuon mana nine nan daansu ye wo, anan vuodiekemba die di tobuƙa wa gban. Sanƙa dieke u bala u ken wo, tungbanƙa gie vuosi mana nan ken kuƙ u wia. |Wusie, ka nan sen yi die.

8 Tu Yomutien Nabadie Nmuƙ, vuodieke di yalla haguƙuƙ mana, ta die beri, ta ye beri, ta nan ken beri yaa gamma haahuu wo, wunuƙ u balala naa di, "Manuƙ n yine jaan mana piilin anan ka kpatuƙ."

9 Manuƙ Joon vuodieke di yine nu numba ta laguƙ anan nu a dii wahala anan suguru Yisa Masia wia wa, die n dina di dia ta muƙla Nmuƙ wia anan di Yomutien wawunaha wia, ba nagi muƙ a yaa muƙ a ga Patimosi tungban dieke nyaan di gilene wo me.

10 Womi, Alasiri daan kaanu Nmuƙ Halukasika die di haguƙ n ma, die man sun lalikpenƙpuƙuƙ di donnana siba kantan ta bala wia n kuƙ.

11 Die loluku di baaru di, "Maagu wudieke fu yene wo a yi gbanuƙ ma a nagi tun a yu Masia didusuru laguƙuƙ ayupƙoyi wa, di benne Efesusi tuƙ ma anan Simirina anan Pegamumi anan Tiatira anan Saadisi anan Filadalifia anan Lodisia tigrisi ma wa."

12 Die man yinƙi di n ye vuodieke di balala wia a yia muƙ wa, womi die man ye saluma popolisi jigizielikin ayupƙoyi di zene.

13 A sunsun die man ye vuon di zene a niasu dembin ta yeegi jayeekiwan ka sunu a gbia u naatala ta saluma gbanuƙ di bobu u nyun.

14 Ta u sikpen zoosi di yantu siba gunƙuntu, ta u nine di su siba bolinyaan,

15 ta v naatala di nyigisa siba kuvu ba naguna a yi bolij me ta v lolij di dōma siba nyaakpuij di palala.

16 Ta pōgij chujmarisi ayupōyi v nuudiigij me, ta takoobi dieke di dinene ka nva ale di chabi v nvanj ma, ta v nine chaanj die di chaanj siba njmuj di chaannana njmuntvasi dene wo.

17 Die n yene wo wo die manj sōtj nan tujgbanj v nujja siba vuodieke di kpine. Die v nagi v nuudiigij a dūsi n ma ta baari di, "Da va njmaamuj yalla fu, manuj n yine jaanj mana piilij ananj ka kpatuj.

18 Manuj n yine vuodieke di benne v miivoli me, die n kpiye muj, ama lele, n bie wo n miivoli me yaa gamma haahuu, manuj n yaa wa kuj ananj kpiilij haguj.

19 Die wia, maagi nyindiekemba fu yene lele gie, ananj nyindiekemba di bala a yi kvanj chaanj.

20 Chujmarisi ayupōyi dieke fu yene n nuudiigij me wo ananj saluma popolisi jigizielikij ayupōyi wa loburuj chianj wonna: chujmarisi ayupōyi wa zie yi wa n didusuriba laguma laguma ayupōyi diekemba di benne tigiṣi ayupōyi wa malakasi, ta popolisi jigizielikij ayupōyi wa dianj di yi n didusuruj laguma laguma ayupōyi wa."

2

Masia wudieke di yine Efesusi tuj vuosi suti wonna

1 Ta vuodieke die n yene wo di balij muj di n maagi waha a yi v didusuri diekemba di lagujna a bie Efesusi tuj ma wa malaka di:

Waha gie nyuj wa vuodieke di pōgulana chujmarisi ayupōyi v nuudiigij me wo, ta di dia chuj saluma popolisi jigizielikij ayupōyi wa soku.

2 N siba ni tōuma di suna dene, ananj ni faasuna tuj die a dii suguru dene, ta siba a baari di ni ka yaala ni bemme ananj vuobiati, ta siba di ni magisi vuodiekemba di balala di ba yiwo n tontontuba a ye muj, ta ye di ba yiwo njmunchitielij.

3 Ni dii wo suguru ta dii wahala pam n wia ama ta ka va muj.

4 Ama ni bianj wonna: ni ka bi cho muj siba die ni wolinne a cho muj dene wo.

5 Ni tūnsi die ni suna dene wo, ta vaa wobiatiṣi yiile, ta yime wudieke die ni wolinne a yie ka vuna wa. Dū yi ni ka va ni wobiati, n nan kenj ni jigij a nagi ni popoli jigizielikiri a nyuj ka jigiberisikij.

6 Ama wudieke ni yinene anj ka vuna yiwo naa; ni ka yaala wudieke Nikola vuosi di yinene wo, siba n gbanj di kana ka yaala dene wo.

7 Vuodieke di yalla tūba, v wuj wudieke Njmej Halikasika di balala yia Masia didusuriba naa!

Vuodieke di nyanjuna nyanjuj, wōnuj manj nan yi wa sienj di v dii miivoli nyujnyujka diekemba di bene Njmej jigij, jigidieke ba wasunana paradasi* wa.

Masia wudieke di yine Simirina tuj vuosi suti wonna

8 Ta vuodieke die n yene wo di bi balij muj di n maagi waha gie a yi v didusuri diekemba di lagujna a bie Simirina tuj ma wa malaka di:

Waha gie nyuj wa vuodieke di yine jaanj mana piilij ananj ka kpatuj wa jigij, wōnuj die v kpine ta bi hagi kuj me wo.

9 N siba ni wahala diile wia, ta bi siba a baari ni yiwo zōolntielij, ama wusie, Njmej jigij nuj n yiwo nyintitielij. N siba a baari vuosi batanj

* 2:7 2.7 Arizanna saanj buna yi paradasi.

bala a chussa ni saara, ta bi baari di ba yiwo Juu vuosi, ama ta ka yiye, ba yiwo Sitaani vuosi.

¹⁰ Ni da chigima nmaamuj anan wahala dieke ni bala ni dii wo. Sitaani nan va an ba yigi ni batan a yi dansarika ma, di ba magisi ni a ye, an ni dii wahala a ga tugi daraa ban. Ama du yi kunj gban ni yi muj yada ta n nan yi ni piini dieke di yine miivoli.

¹¹ Vuodieke di yalla tba, u won wudieke Nmuj Halikasika di balala a yia Masia didusriba naa!

Vuodieke di nyanhina nyanhiku gie, wonuj u kaan ye kunj dieke di gotna bule wo.

Masia wudieke di yine Pegamumi tuj vuosi suti wonna

¹² Ta vuodieke die n yene wo di bi bal muj di n maagi waha gie a yi u didusuri diekema di laguna a bie Pegamumi tuj ma wa malaka di:

Waha gie nyuj wa vuodieke di yalla takoobi dieke di yalla wadiike ale wo jigij.

¹³ N siba jigidieke ni benne wo yiwo jigidieke Sitaani di yine naan. Ama ni ye du muj muj; sanja dieke die ba kene kuv Antipasi, vuodieke di yine n siaratiej anan wusie wo, ni gban gban tigidieke Sitaani di benne wo, sanja mi gban, die ni ka zeti n sien.

¹⁴ Ama wusie, wa bita ni yi a chussa: vuosi batan bene ni sun a du Balaami daguj, vuodieke die di dagina Balaki u bala u yi die a vaa Izara vuosi yi ban ta vaa ba die nyindiiki dieke ba naguna a yi nminaha ta bi vaa ba yie daakpana anan hogokpana tuma anan tan.

¹⁵ Die gban gban ni yalli vuosi batan ni sun ta ba di Nikola vuosi daguj.

¹⁶ Die wa, ni vaa ni wobiati yiile, di daa die, n nan ken ni jigij lele a wagi anan banuj vuosi mi anan takoobi dieke di nyina n ban ma wa.

¹⁷ Vuodieke di yalla tba, u won wudieke Nmuj Halikasika di balala yia Masia didusriba naa!

Vuodieke di nyanhina nyanhiku gie, wonuj man baan n yi loburuj ma nyindiike dieke ba wasinana maanaha an u dii, ta bi yi wa tanyali dieke saan haahuj di maaguna ka ma wa ta vuonj ka siba wa, sie vuodieke di tuone nyuna ma.

Masia wudieke di yine Tiatira tuj vuosi suti wonna

¹⁸ Ta vuodieke die n yene wo di bi bal muj di n maagi waha gie a yi u didusuri diekema di laguna a bie Tiatira tuj ma wa malaka di:

Waha gie nyuj wa Nmuj Bwadembike vuodieke nine di suna siba bolinyan, ta u naatala di nyigisa siba kuvu dene wo jigij.

¹⁹ N siba wudieke ni yinene muj, ta siba ni yalla choti dene, ta bi siba ni yalla yada dene, ni tuma anan ni yalla hanu dene, ta bi siba di lele, ni tuma a tian die ni wolinne a tuma dene wo.

²⁰ Ama ni woban yiwo naa: ni tuo wo hogu dieke ba wasinana Jezebeli wa, vuodieke di chubunana nmunchubusi di u yiwo Nmuj naazua wa. U daga muj ta gaama n tuntuntu ba yie daakpana anan hogokpana tuma ta die nyindiiki diekema ba naguna yi ba nmina.

²¹ N yi wa wa sanja di u taruj u berin, ama u ka saagi di u vaa u daakpana tumaha.

²² Die wa n nan nagi wa a taan yaguti gado me, wonuj anan vuodieke di laguna a tuma diginti tumaha nan dii wahala pam. N nan yi die lele, ntaala ba vaa ba wobiati mi yiile.

23 Ta n nan kuv vuodiekemba di dina wa wa mana, an n didusurba mana summa siba di manuj n yine vuodieke di sibuna vuota mana sun anan v surjanyile. Ta n nan yinji tun vuonj mana yaa gamma v tusuma di sina die.

24 Ama ni vuodiekemba di tialna Tiatira tun ma ta ka di hogu wa gie nmunchibisi dagiko ta ka bi di dagi dieke vuosi batanj di wasnana Sitaani wloburikaha dagiko, nunj manj bala ni, di n kaanj nagi chiidonsa a chii ni.

25 Ama ni faasi a yigi wudieke ni yalla wa a yalla kenj kenj a ga tugj sanja dieke n bala n kenj wo.

26-27 Vuodiekemba di nyanjuna nyanjiku gie, ta yie wudieke n yaalala a ga tugj kpatiku n nan yi ba yiko dieke chanchaanj die n tuone a nyuj n Chua jigiri: N nan vaa ba yallima yiko tunjbanja gie buurinj mana mana ma, ta ba nan poguli ba ananj hagaruj ta nan biagi chovsi ba siba fu njana nagi kuvti daanjbanuj a niga gbiesi a njmaba die wo.

28 N nan bi yi ba sanja mi sukuleelinj njmaaruj.

29 Vuodieke nuj mana di yalla tiba, v wuj wudieke Nmuj Halikasika di balala a yia Masia didusurba naa.

3

Masia wudieke di yine Saadisi tun vuosi sutu wonna

1 Ta vuodieke die n yene wo di bi balj muj di n maagu waha gie a yi v didusurba di bene Saadisi tun ma wa malaka di:

Waha gie nyuj wa vuodieke di pogilna haaliti ayopoyi di janna Nmuj wa ta yalla chujmarisisi ayopoyi wa jigij. N siba wudieke ni yinene muj, ni sut siba vuodiekemba di yine muj yada, ama wusie nuj ni ka bi yi muj yada.

2 Die wia, ni hagi a kpanji ni gbanj ta da vaa yada dieke di tialna kpi kpatj, dama ni yinene wudieke ka suule Nmuj nine.

3 Die wia, ni tunsima wudiekemba die ba daguna ni wa ananj wudieke die ni wonna wa, ta dia ha ta vaa ni wobiattj. Di yi ni ka tarigi ni berinj, n nan kenj siba gaaru ta ni kaanj di siba sanja dieke n balla n kenj, ta dati ni tiba.

4 Ama ni batanj bene Saadisi tun ma ta ba sugiti di wo digiti. Banuj bala ba yeegi nyinyeekiyala ta banuj ba ananj muj di laguj a chuj, dama ba mu muj ananj die wia.

5 Ta vuodiekemba di nyanjuna nyanjiku nan kenj yeegi nyinyiyala siba naa, ta n kaanj kenj a vuarj ba saara a nyuj miivoli haalitielinj gbanjku ma. Ta n nan kenj balj yaaluj ma di ba yiwo n sutj n Chua Nmuj ananj v malakasi nujja.

6 Vuodieke di yalla tiba, v wuj wudieke Nmuj Halikasika di balala a yia Masia didusurba naa.

Masia wudieke di yine Filadalifia tun vuosi sutu wonna

7 Ta vuodieke die n yene wo di bi balj muj di n maagu waha gie a yi v didusurba di bene Filadalifia tun ma wa malaka di:

Waha gie nyuj wa vuodieke di yine Kasitienj ta yi Wusietienj wo jigij.

Wunuj v yalla naakpuij Davidi yiko safibinni,* ta v kenj yuori sanuan vuonj wori a baan biagi a ligi ke, ta v kenj ligi vuonj wori a baan biagi a yuori ke.

* 3:7 3.7 Davidi safibinni chuanjiwo "U Yiko".

⁸ N siba ni tuuma di sina die. Ye, n yuori wo sanvan a zien ni nuhja ta vuonj wori a baan b'ag'i a ligi ke. N siba di h'ag'ri dieke ni yalla wa ka dala, ama die yori, ni ye di wa n dag'ku, ta ka chiisi di ni ka siba muj.

⁹ Ama vuodiekemba di yine Sitaani vuosisi, nmunchubitelibe ta chiba wa di ba yiwo juu vuosisi ama ta ka yiye wo, n nan vaa ba kenj gbirigi ni nuhja ta summa a baari n senj cho ni muj.

¹⁰ Dama ni dina n miraha ta dii suguru n wia naa, n nan mujji a p'og'li ni muj amu ni kaanj kenj juu w'obia dieke di bala ka kenj magisi t'ngbanja gie vuosi mana naa.

¹¹ N kienj muj lele ke gie, die wia ni mujji p'og'li jadieke ni yalla, amu vuonj kaanj gbatu ni ny'ari mi.

¹² Vuodiekemba muj di nyanji nyanjiku gie, n nan yi be Nmuj juoku zaantaluj, ta ba kaanj kenj nyuj ka ma. Ta n nan bi maagi Nmuj saanj ba ma, ta maagi Nmuj tuj saanj ba ma, Nmuj tika yiwo Jerusalemi haali dieke di bala ka nyuj arizanna ma Nmuj jigij a kenj s'wuj t'ngbanja gie me wo. N gbanj n nan maagi n saanj haaltuj a d'usi ba ma.

¹³ Vuodieke di yalla t'ba, u w'wuj wudieke Nmuj Hal'kasika di balala yia Masia d'udusur'ba naa.

Masia wudieke di yine Lodisia tuj vuosi suti wonna

¹⁴ Ta vuodieke die n yene wo di bi balu muj di n maagi w'aha gie a yi u d'udusuri diekemba di lagujna a bie Lodisia tuj ma wa malaka di:

W'aha gie nyuj wa vuodieke saanj di yine Wusie wo jigij, ta bi yi siaratien dieke di yine wusietien ta mujji yie siaravuna wa, ta bi yi jadieke mana Nmuj di naanna s'kpen'ien wo.

¹⁵ N siba ni tuuma di suna die, ta bi siba ni suna die, ni ka sunsi ta ni ka bi tuuli, ama n tuj nan di yaala ni yi a kaani.

¹⁶ Ama ni kana ka tuuli yaa sunsi wa wia, n baanj t'uri ni muj a nyuj n n'wanj ma a taanj.

¹⁷ N'uwuj ni bala muj di ni yiwo nyintitielin, di ni yalli wa nyindiekemba mana ni yaalala, ta ni ka waari jaanj, ama ni ka siba ni yalla sug'ich'usuj ananj z'ooluj dene. Ni yiwo z'oolintielin ta chuj yori, ta bi yi y'usi.

¹⁸ Die wia, n kpaama ni muj di ni daa saluma dieke di yine saluma wusie a nyuj n jigij ta senj yi nyintitielin. Ni bi daa nyinyeekiyala a yeegi a ligi ni viivi. Ni bi daa nine kpaanj a yi ni nine me amu ni nan di yese.

¹⁹ Vuodiekemba mana n chone, n kpaama ba muj ta data ba t'ba. Die wia, ni vaa t'umbiatu ta da laaluma.

²⁰ Ni w'omma, n zie wo sanv'ari ma a kpaasa g'biab'iku, vuodieke mana di w'onna n l'oluj ta yuori g'biab'iku, n nan kenj juu ta manuj ananj wa nan laguj dii.

²¹ Vuodieke di nyanjuna nyanjiku gie, n nan yi wa sienj di u kenj g'uti a kala ananj muj n naara gbanji ma, siba n nyanjuna nyanjiku mana ta laguj kali n Chua Nmuj naara gbanji ma wa.

²² Vuodieke di yalla t'ba, u w'wuj wudieke Nmuj Hal'kasika di balala yia Masia d'udusur'ba naa.

4

Ba jiannana Nmuj dene arizanna ma

¹ Naa mana k'wanj chaanj manj bi ye ta arizanna ma g'biab'uj di yuorine.

Ta man bi won loli dieke n wolinne won ta ka bala wia a yia mun wa, ta su siba kantan di, "Ken juali gie an n dagi fu wudieke di bala ka yi naa kwan chaan."

² Lele womi, Halukasika di hagi n ma, ta man ye vuon di kali naagbanuj ma arizanna ma,

³ ta u nine chaan di nyigisa siba tan diekemba ba wasinana jasipa anan kaneliani wa, nuumajubin di taan gilin naagbanku ta faasi nyigisa.

⁴ Ta naagbanji banisi-le anan anusa di dua a gilin naagbanku. Ta nyukura banisi-le anan banusa di yeegi nyinyeekiatala ta bubu salma sibubisi, ta kali naara gbanji banisi-le anan anusa wa ma.

⁵ Ta nuonyigisun anan wati anan nunatun di nyun naagbanku ma. Ta popoli ayupoyi di lagun die naagbanku nunna, hanun a yine Nmun Haaliti ayupoyi wa.

⁶ A bi guti, jaan kaani die di dua naagbanku nunna ta su siba mugikpenkruun ta nyigisa siba nyaasiga.

A bi taan gilin naagbanku die yiwo nyinti anusa diekemba die di yine nyinvugiti ta die yaa nine pam a nunna anan a kuasi mana.

⁷ Ta bumbunan jaabu die niasi wa naachigun, jadie die di gutina bule wo ma die niasi wa naaran, vuodie die di gutina butaa ma dian nine chaan di niasi vuota nine chaan, ta jadie die di gutina bunusa wa dian di niasi kpajusun dieke di yuginana.

⁸ Ta nyinvugiti anusa wa gie die di yaa chobiti ayaba yaba, ta die bi yaa nine pam ba nyungbanun luga luga mana mana. Ta nmuntvasi anan yun mana a ka vasa yla chiala. Ba nanan chia di,

"Kasi, kasi, kasi yine ti Yomutien Nabidie Nmun vuodie die di yalla hagirun mana

ta die beri, ta ye beri ta nan ken beri haahuu wo."

⁹ Sanja dieke nyinvugiti anusa wa di ken yia vuodie die di kalla naagbanku ma ta beri yaa gamma haahuu anwaasi anan burun anan pampagin,

¹⁰ sanja mi nyukuraha banisi-le anan banusa wa nan nan vuodie die di kalla naagbanku ma wa nunna, ta jama wonun vuodie die di bene haahuu wo. Die ba bi vbari ba sibubisisi a dvan naagbanku nunna ta bala di,

¹¹ "Ti Yomutien Nabidie Nmun, di mu di ti jian fu

ta yi fu julma anan burun

dama funun die fu naanna jaan mana

Fu dunnu wia ta nyindieke mana fu naanna di yaa miivoli."

5

Yaa gamma gbanjobika anan Yipolika wia

¹ Die man bi ye vuodie die di kalla naagbanku ma wa di pogilna gbanjobikun anan u nuudiigin, ta gbanku di yaa maagun ka nunna anan ka kwan mana, ta ba nagi tun sngiti a mari ka nvan ta bobika.

² Mi man ye malaka dieke di yalla hagirun, ta u musa anan lolikpenkruun di, "Muna muna di u vbari gbanjobika gie a yuori he?"

³ Ama vuon die wori arizanna ma yaa tunghanja gie me yaa kpiile tigin ta mu di u forisi gbanjobika a daansi ka sun.

⁴ Ta man kun pam dama vuon die di worine a baan bati a forisi gbanjobika a daansi ka sun wia.

⁵ Ama ta nyukuraha wonyi die di bal mun di n da kumma, di n daansima vuodie die di nyina Juda maarun ma ta u saan di du Juda

4 Die man ye duunɲmunɲ di nyɲ a zie, ta ba yi vuodieke di jwalna ka wa hagirɲ di v vɔari sugɲɔbagɲ a nyɲ tɲngbanɲa gie me, ta vaa vuosi kuma ba chanchaalɲ, ta ba bi yi wa takoobikpenɲkɲɲ.

5 Ta Yiipɔlika die di bi vɔari sugɲɲti dieke die di gɲtɲa butaa wa ma, ta man bi wɲɲ javuɲ dieke die di gɲtɲa butaa wa ma di wana di, "Keɲ." Ta man ye duusɔbilɲ di zene mi, ta vuodieke di jwalna ka di pɔgɲɲ jadeieke ba naguna a magɲsa nyintiti v nuun me.

6 Ta man wɲɲ natɲ an ka sɲ sɲba lɔlɲ ta nyɲ wa nyɲvugititi banɲsa wa jigɲ di, "Paanɲ zaa kpaliɲɲ yiwo daan tune, ta kawɲnta kpaliɲɲɲ butaa dɲan di yi dabalɲɲɲ tune; ama da chɲsɲma kpaabɲ anan daabu."

7 Ta Yiipɔlika di bi vɔari sugɲɲti dieke di gɲtɲa bunɲsa ma wa; ta man wɲɲ lɔlɲ di nyɲ javuɲ dieke di gɲtɲa bunɲsa wa ma v wa di, "Keɲ."

8 Die wɲa man ye duuyɲalɲmunɲ, ta ba wasa vuodieke di jwalna ka wa Kun; ta kpiile tigɲ dɲan di di v kɲan, ta Nɲɲ di yi ba yiko di ba kɲv tɲngbanɲa gie vuosi puole bunɲsa ma kaant, di ba kɲv ba tontɲ ma anan kɲn anan yɔagiti ma, ta bi yi tɲngbanɲa gie dɔmbɲati kɲv ba batan.

9 Ta Yiipɔlika di vɔari sugɲɲti dieke di gɲtɲa bunɲ wa ma, ta man ye vuodiekemba vuosisi die di kɲna die ba mɲɔlɲnana Nɲɲ wɲaha wɲa wa, anan die ba dagɲnana Masia wɲɲɲnaha wɲa, ta ba bie wo koriku chɲan ma,

10 ta die faasɲ nata nɲmɲnsikpen di, "Tɲ Yɔmɔtien Nabidie Nɲɲ, fɔnɲ vuodieke di yine sugɲɲalɲntien ta bi yi wusietien wo, lala ka baa ka yɔasɲ ta fɔ ye dii tɲngbanɲa gie vuosisi sarɲya ta datɲ ba tɲba, ba kɲna ti wa wɲa?"

11 Die wɲa v yi ba mana nyɲnyeekiwaɲ yɲala, ta balɲ ba di, "Nɲ voosime ta chɲsɲma sanɲa dieke ba balla ba keɲ a kɲv nɲ tɲntɲ chanchaalɲ, anan nɲ numballɲ a kpɲti wa, sɲba die ba kɲna nɲnɲ dene wo."

12 Ta man bi ye Yiipɔlika di bi vɔari sugɲɲti die di gɲtɲa buyɔaba wa ma; ta tɲngban die di dɔn pam, ta nɲmɲnɲ di sibi lɲmm, chɲn dɲan di nɲmɲntɲ sɲba zɲɲ.

13 Ta chɲmarɲsɲ di nyɲ nɲmɲnsikpen a keɲ nan tɲngban sɲba bulɔgɲsɲ di nɲaana nɲga kɲnkamɲ, ta ka nyɲnyɲɲka di nanna die wo.

14 Ta nɲmɲnsikpen di piili piili sɲba gbanɲ ta bia, ta kunkoge anan tɲngban diekemba nyaan di gilɲne mana di taari nyɲ jigidiekemba a wone beri wo.

15 Die wɲa, tɲngbanɲa gie naakpɲma, anan vuokpɲma, anan sojasi sikpenɲtiɲ, anan hagarɲtiɲ anan vuon mana, vuodiekemba di yine yɔɲɲsɲ anan vuodiekemba di sɲna ba gban ta ba mana di chɲɲ juu tana vɔrɲtɲ ma anan tana chiasɲ ma,

16 ta die wa tankpenɲkɲɲmaha anan tanaha di a nan ba ma amɲ vuodieke di kalɲna naagbanɲkɲ ma kaan bi ye be, ta Yiipɔlika dɲan kaan biagɲ a datɲ ba tɲba.

17 Dama vuodieke di kala naagbanɲkɲ ma anan Yiipɔlika sɲnyɲɲɲ daakpenɲkɲɲ daari tɲgɲya mɲn, ta vuon wori a baan biagɲ zie sɲnyɲɲɲkɲ nɲnɲa.

7

Yaa gamma Izara vuosisi wɲa

1 Naa kɲan chaan man ye malakasi banɲsa ta ba zie tɲngbanɲa gie lɔga anɲsa wa ma, ta pɔgɲɲ bulɔgɲɲ dieke di nyɲna lɔgaha mana mana ma wa, di a da nɲguma tɲngbanɲa gie me, yaa mɲgɲkɲma ma, yaa tɲɲ kaan ma.

2 Sanɲka mi man ye malaka wɲnyɲ di nyɲna nɲmɲnɲ pɔsɲ chaan ta pɔgɲɲ magɲɲ dieke di yine miivolitien Nabitie Nɲɲ sɲti wa; ta keesi anan

lolokpenkpuij ta wa malakasi banuusa diekemba Nmuj di yina ba sien di ba chusst tujgban anan mugikpuma wa.

³ U baari di “Da chusst tujgbanjka gie yaa mugikpumaha yaa tusisi ntaala ti wolij yi magilij a yi Nmuj tuntuntiba die mana ma.”

⁴ Ta man won vuodiekemba ba yine Nmuj magliku a yi be wo busuj, ba yi vuosi tuse kobiga anan banusi-nuusa anan banuusa, vuodiekemba die di nyina Izara buurij mana ma.

⁵⁻⁸ Ta vuosi tuse ban anan bale di nyuj Juda maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Rubeni maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Gaadi maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Asiri maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Nafitali maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Manase maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Simiani maaruj ma ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Liiva maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Isakari maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Sebuluni maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale di nyuj Josefu maaruj ma, ta vuosi tuse ban anan ale dian di nyuj Benjamani maaruj ma.

Kpikpaaku wa

⁹ Ka kwan chaan man ye kpikpaan ta ba wo busuj, ta ba nyuj tujgbanjka gie tigisi mana ma anan buurij mana ma, anan maaruj mana ma, anan jabalukuj mana ma, ta ba yeegi nyinyeekiwagi yiala ta zie naagbanjku anan Yiiopoluka nuja, ta poglu vaati ba nuusisi me ta keese anan lolokpuma a bala di,

¹⁰ “Gbatitaanuj nyuj wa ti Nabidie Nmuj vuodieke di kalla naagbanuj ma wa,

wonuj anan Yiiopoluka jigij.”

¹¹ Ta malakasi mana di taan gilij naagbanjku, anan nyujkoraha anan nyinvugiti anuusa wa a zie, ta nan bubu tujgban naagbanjku nuja ta jian Nmuj ta baari:

¹² “Wusie,

pumpaguj, anan buruj anan

yuj anan anwaasi anan juluma anan haguruj

anan yiko yiwo ti Nabidie Nmuj suti yaa gamma haahuu.

Wusie.”

¹³ Ta nyujkoraha wonyi die di piast muj di, “Ta vuodiekemba di yeeginene nyinyeekiwagi yialaha yiwo bamba, ta nyuj sia?”

¹⁴ Man yinji a balu wa di, “Jakusuj, funuj fu sibuna ama manuj n ka siba.”

Ta u balu muj di, “Vuosi gie nyuj wa wahalu kpenkpuijka ma, ta sugur ba nyinyeekiwagiti Yiiopoluka zuj ma ta a yianti.

¹⁵ Die wa,

“Ba zie Nmuj naagbanjku nuja

a tuma yia wa nmuntvasi anan yuj,

u jiamuj juoku suj,

ta wonuj Nmuj vuodieke di kaluna naagbanjku ma wa

nan di bie anan ba ta u ligisij nan lige be,

¹⁶ ta kon yaa nyanyuule kaan bi yigi be,

ta nmiine yaa tuuli kpenkpuij kaan bi juu ba nyujgbanuj,

¹⁷ ta Yiiopol dieke di benne naagbanjku nuja wa nan gbari ba,

ta yaa ba ga bulu dieke di ynana miivoli wo jigij,

ta Nmuj nan chuti ba nuntaanti mana.”

8

Yaa gamma tuŋ sugiti dieke di gutina buyupoyi wa ma

1 Saŋŋa dieke YiiPOLiKa di vɔarɔna tuŋ sugiti dieke di gutina buyupoyi wa ma, arɔzanna ma di tari sigisigi, a yɔasi bita.

2 Ka kɔarɔŋ chaarɔŋ marɔŋ ye malakasisi bayupoyi die di zene Nmuj nuŋŋa wa di tuo kantana ayupoyi.

3 Ta marɔŋ bi ye malaka gaarɔŋ di pɔgɔlina saluma tumbali a ga zie koriku nuŋŋa. Ta Nmuj di yi wa nyuŋnyɔɔga pam di vɔ nagɔ guti Nmuj vuosi mana juɔsuŋ ma a nagɔ diusi saluma koriku dieke di zene naagbanɔvɔ nuŋŋa wa a yi Nmuj.

4 Ta nyuŋnyɔɔgaha nyusi aŋarɔŋ Nmuj vuosisi juɔsuŋ di nyuŋ malaka dieke di zene Nmuj nuŋŋa wa nuusi me a juali ga ŋmuŋsikpenɔŋ.

5 Ta malakaka di nagɔ saluma tumbaliKa a vɔarɔ bolinɔŋ koriku me a suuli saluma tumbaliKa a siti taarɔ tuŋgbanɔka gie me. Ta nuŋ di nati, ta wati di nan, ta nuŋnyɔɔsuŋ di nyiɔisa, ta tuŋgbarɔŋ di doŋ.

Yaa gamma kantana ayupoyi wa ma

6 Ta malakasi bayupoyi diekemma die di pɔgɔlina kantanaha die di yi siri di ba wɔ ba kantanaha.

7 Die bumbɔŋarɔŋ malakaka die di wolinne a wɔvɔ vɔ kantarɔŋ, ta nuŋtana aŋarɔŋ bolinɔŋ die di laguj aŋarɔŋ zuŋ ta nan tuŋgbanɔka gie me, ta tuŋgbanɔka gie puole butaa ma kaani di dii, ta tɔisi puole butaa ma kaani diarɔŋ di dii bolinɔŋ, ta huɔsuŋsa mana di dii bolinɔŋ.

8 Malaka dieke di gutina bule wo ma diarɔŋ di wɔvɔ vɔ kantarɔŋ ta ba taa jaarɔŋ sɔba tanɔkpenɔkruŋ, ta die die sɔba bolinɔŋ, ta die keŋ nan tuŋgbanɔka gie muɔkpuuma mana ma, ta muɔkpuumaha puole butaa ma, puole kaani di tariɔ a yi zuŋ,

9 nyindieke mana die di benne muɔkpuumaha nyaati ma puole butaa ma, puole kaani di kpi kpi, ta haariti diekemma die di benne muɔkpuumaha nyaati ma, puole butaa ma, puole kaani di chɔvɔsi.

10 Malaka dieke die di gutina butaa wa ma die di wɔvɔ vɔ kantarɔŋ, chuŋmarɔŋ kpenɔkruŋ die di dinene sɔba bolinɔŋ die di nyuŋ ŋmuŋsikpenɔŋ a keŋ nan tuŋgbanɔka gie muɔga aŋarɔŋ ka nyavɔriti puole butaa ma kaani ma.

11 (Chuŋmarɔku gie saarɔŋ die yiwo “Tuɔarɔŋ.”) Ta nyaabu puole butaa wa ma, puole kaani di tuɔa, ta vuosi pam die di nyune nyaabu die di kpi, dama nyaabu die di tuana wɔa.

12 Malaka die di gutina buɔnuɔsa ma die di wɔna vɔ kantarɔŋ, ŋmuŋ aŋarɔŋ chuŋ aŋarɔŋ chuŋmarɔsi die di puole butaa, jaarɔŋ di nigi ka puole butaa wa, puole kaani di sibi. Ta chaarɔŋ dieke di ŋaana chaana ŋmuntvɔasi wa puole butaa wa ma puole kaani di sibi, ta chuŋ aŋarɔŋ chuŋmarɔsi die di chaana yuku puole butaaa wa ma kaani die ka chaana.

13 Saŋka mi marɔŋ ye kpaliɔkpenɔkruŋ di yugɔnana nuŋmarɔ ma, ta keesi aŋarɔŋ lolɔkpenɔkruŋ di, “Wubɔarɔŋ, wɔbɔarɔŋ, wubɔarɔŋ, malakasi bataa dieke di tɔalina wa di keŋ wɔvɔ ba kantana saŋŋa dieke wo, wɔbɔarɔŋ nan di bie tuŋgbanɔka gie vuosi me.”

9

1 Ta malaka dieke di gutina buɔvɔ wa di wɔvɔ vɔ kantarɔŋ, ta marɔŋ ye chuŋmarɔŋ di nyuŋ ŋmuŋsikpenɔŋ a keŋ nan tuŋgbanɔka gie me, ta ba yi wa vɔri dieke di golinne ta wo chuŋarɔŋ wa saafi.

² Ta chujmaruku di yuori voruku ta nyusi di nyina ka ma ta su siba bolikpenkpuu nyusi, ta nyusi mi di ligi nmunnu, ta tujgbaŋka gie di sibi.

³ Ta sankpara di nyuj nyusi mi a ken suuj tujgbaŋka gie me, ta Nmuj di yi ha haguuj siba chiakuriti di yalla haguuj dene tujgbaŋka gie me wo.

⁴ Ta Nmuj di bal ha di a da chusuma huuti yaa tust vaati, ama ta mugisi vuodiekemba di wone wonuj Nmuj maguj ba die me wo.

⁵ Nmuj die di yi ba nvaŋ di ba da ken kuv vuosisi ama ta mugisi be a ga tugi chuti anu, du yi ba duj vuoj ka nan di tva siba chiakuruj dumuj.

⁶ Sanja mi vuosi nan di yaala sie dieke ba baan nan daagi kpi ama ba kaan ye, ta ba nan di yaala ba kpi, ama kuj nan chigi ta va ba.

⁷ Sankparaha gie su siba duune di naana yie siri di ba tuoli toj dene wo, ta yeegi jadieke di nasina saluma naan sibubij, ta ba ninechaan di nasti vuota ninechaan,

⁸ ta ba zoosi di nasti hoj zoosi, ta ba nyina di nasti naachiguj nyina.

⁹ Ta ba yeegi jakaguj ka nasti kuvu a kagi ba nyua, ta ba chobiti di yie wati siba toj duune diekemba di naana yie siri di ba ga tuoli toj ta data toriku ka yie wati dene wo.

¹⁰ Ta ba chajva die di yall tuaj ka su siba chiakuriti tuaj, ta a tuabu di yaa haguuj a baan biagi mugisi vuota a tugi chuti anu.

¹¹ Malaka dieke die di gbarina vorigoliku die yine ba naan, ta Hiiburu jabalukuj ma ba wasa wa Abadoni, ta Giriiki jabalukuj ma diaj ba wasa wa Apolijoni. (Saari chuan yiwo "Chuchusuv.")

¹² Bombujan wubiaku tian ga muj, ama wubiati bule tialna.

Yaa gamma kantan dieke di gutina buyvaba wa ma

¹³ Ta malaka dieke di gutina buyvaba ma wa di wu v kantan, ta man wuj loj di nyina saluma koriku dieke di zene Nmuj nuja kvanva anusa diekemba di sina siba yulaha ma.

¹⁴ Loliku die di bal a yi malaka dieke di gutina buyvaba ma ta pogu kantan ha di v forisi malakasi banusa diekemba ba bobina mug dieke ba wasnana Yufiretisi ma a taan.

¹⁵ Ta ba forisi ba taan. Nmuj die yaala ba yiwo siri a gbari sanja gie, anaj daari gie, anaj chuku gie anaj bini gie di v vaa ba kuv vuota puole butaa ma, kaani.

¹⁶ Ta man wuj sojasisi diekemba di juvlnana duunehe busuj ta ba yi tuse tuse kobisi-le.

¹⁷ Ta man ka guva ta daansi n yene duunehe anaj a juvalituj ta ba su naa: duunehe juvalituj die di yeegi jakagiki dieke di ligine ba nyua, an ka nmunt siba bolij ta su siba jasobulujmuntuj ta bi nmunt siba duoj; ta duunehe sikipigile di nasti naachige sikipigile, ta bolij anaj nyusi anaj maafajiribi di nyina a nva ma.

¹⁸ Ta bolibu anaj nyusisi anaj maafajiribisisi dieke die di nyinana duunehe nva ma wa die di kva vuotaj, puole butaa ma puole kaani.

¹⁹ Duunehe haguuj die bie wo a nva anaj a juva ma, ta juaha di nasti nyinvuuke ta yall sikipigile ta a yall doma vuosi.

²⁰ Ama vuodiekemba die di tialna ta jabaku gie di ka kuya wa die di ka va ba juannana ba gban gban nyujnaankaha juamuj. Die ba juama jumbati anaj bugile diekemba di yine saluma anaj salnyala anaj kuvujmuna anaj tana anaj tust, nyindiekemba di kana ka yese, ta ka bi wuma, yaa ta chuj.

21 Vuosi mi die ka bi va vuosi kuba, anjan daan yigin anjan hogokpana anjan daakpana tsuma, anjan gaaruj.

10

Yaa gamma malaka anjan gban pilibike wia

1 Ka kwan chaan man bi ye malaka kpenkpui ta u nyuj arizanna ma a ssuma ta bobo nuumara siba garuj, ta nujubuj di taan gilin u sikpen, ta u ninechaan di su siba numnu, ta u nagisi di su siba zaantaluj dieke di dinene bolin.

2 Ta u pagul gbanbobubin u nuuj me ta a yuori, ta u naadiigin di zie mugkpenkpui ma, ta u naagal dian di zie tungban ma,

3 ta keesi anjan lolikpui siba naachigin di naana kuma dene wo. Die u keesine kpati wa, nunatuj ayupoyi dian di nati a yinji.

4 Nunatujku kwan chaan man yi siri di n maagi wudieke u balala wa, ama ta won lolin kaanu a nyuj arizanna ma, di n loburi wudiekemba nunatuj ayupoyi di balala wa an ka bemme n sony ma ta n da maagi.

5 Malaka dieke die n yene ta u zie mugkpui anjan tungban ma wa di vuari u nuudiigin numnsikpen,

6 ta die huu anjan vuodieke di naana beri yaa gamma haahuu wo, vuodieke die di naana numnsikpen anjan tungban anjan mugkpui maha anjan nyindiekemba mana di benne a ma ta baari di di kaan bi a yasu!

7 Ama daa dieke malaka dieke di gutna bayupoyi wa di ken wu u kantanj nuj, Numuj nan ken nagi u loburuj ma wabalika a tun tsuma anjan ka, siba die u balla a yi u naazbaluj, vuodiekemba di yine u tuntuntuba wa.

8 Ta lol dieke die n wonna a nyuj arizanna ma ka bala a yia muj wa di bi bal muj di n ga a ga tuo gbanbobubike dieke di yuorine a bie malaka dieke di zene mugkpui anjan tungban ma wa nuusi me.

9 Die wia man ga malakaka jigij di n ga tuo gbanju, ta u bal muj di n tuo a njobi, di ka nan di tua n nyuuti ma ama n nwan ma nuj, ka nan di nansi siba siesi.

10 Die wia, man tuo gbanbobubike a njobi, ta ka nansi siba siesi n nwan ma, ama die ka kenne tugi n nyuuti ma sanja dieke wo, ta ka tua.

11 Die wia ba bal muj di, "Di yiwo talasi di fu yinji a balima Numuj wia a yima buurinj pam anjan tungbanja gie naara suti pam anjan maaruj pam anjan naara pam."

11

Yaa gamma siaratielin bale wo wia

1 Womi vuonj di nagi magisuj daan a yi muj ta bal muj di, "Hagi a ga magisi Numuj jamuj juokpenkpui anjan koriku ta busi vuodiekemba di jannana Numuj ka ma wa;

2 ama da magisi ka gbaaku sony dama n nagi yi wa vuodiekemba di kana ka yi juu vuosi, banuj ba balla ba ken suma Numuj tika gie chuti banisi-nusa anjan ale.

3 Ama n nan ken tun n siaratielin bale wo, ba nan yeegi botusi nyinyeeki, a muba n waha hanuj daraa tusinj anjan kobisi-le anjan banisi-yuba wa ma."

4 Siaratielin bale wo yine Olivi tisi ale wo anjan popolisi ale wo di zene Numuj nuna wa; wunu u sina tungbanja gie.

⁵ Ta du yi vuonj di mta di v yi ba danja, bolinj nan nyuj ba nva ma a chvusi ba dataasi; ta vuodieke di munana di v yi ba danja Nmutj nan kuv wa.

⁶ Banuj ba bi yaa yiko di ba yigi nuuj anj ka da nu sanja dieke ba ken muola Nmutj waha. Ta bi yaa yiko di ba yi anj nyaan tarigi a yi zuj, ta bi yaa yiko di ba vaa wahala yiri yiri pam ken tujgbanja gie me sanja dieke mana ba yaalala.

⁷ Ba ken muola waha a kpatu sanja dieke dombianj dieke di benne vorigolinj dieke di wone chiaka nan kenj a tuoli be ananj tonj, ta nyanji ba ta kuv ba.

⁸ Ta ba nyujgbanuj nan di dva tigiakrika siekruku ma jigidieke die ba kpaasina ba Yomutienj dagaruku ma wa. Vuosi yi wa tika mi saanj Sodomi yaa Ijipiti.

⁹ Ta vuodiekemba di nyina tujgbanusi mana ananj buurinj mana ananj jabalukuj mana ananj maaruj mana ta daansa ba nyujgbanusi daraa ataa ananj daachubuj ta kaanj vaa ba guu be.

¹⁰ Ta tujgbanja gie vuosi nan di yaa svgtfialuj vuosi bale wa gie kumbu wa, ta ba nan ken laguj a laala, ta yia tanj piinisi dama banuj Nmutj naazvaliba bale womi die vaa tujgbanja vuosi di dii wahala pam.

¹¹ Ama daraa ataa ananj daachubukuj gie kuvanj chaanj, vuosi dieke di yunana miivoli di nyuj Nmutj jiginj a kenj juu be, ba yinji kenj ba musu ma ta hagi zie, ta nmaamuj die di faasi juu vuodiekemba die di yene be wo.

¹² Womi die Nmutj naazvaliba bale wo die di wuj lalikpenkruj di nyina njunsikpenj a bala yia ba di, "Nu kenj juval giena." Sanja mi ba hagi juu nuujmara sijn a juval gara arizanna ma, ta ba dataasi di juuma ba.

¹³ Lele womi ta tujgbanj die di donj, ta tigiakrika di puo, puonj banj sijn kaani di chvusi, ta vuosi tuse ayupoyi die di kpi tujgbanja donku ma, ta nmaamuj die di juu vuotalikaha, ta ba biri Nmutj vuodieke di benne arizanna ma wa saanj.

¹⁴ Yeye, wubia dieke di gutina bule tianya muj, ama wubia dieke di gutina butaa nan kenj lele.

Yaa gamma kantanj dieke di gutina buyupoyi wa

¹⁵ Womi malaka dieke di gutina buyupoyi wa die di wia v kantanj, ta lalikpenkruuma di bala arizanna ma di,

"Tujgbanja gie naari mana biruj wa ti Yomutienj Nabadie Nmutj ananj v Vuovbarukuj Masia wa sutu, ta v nan pogi ba yaa gamma haahuu."

¹⁶ Ta nyujkoraha banusi-le ananj banusa dieke di kala ba naara gbanji ma wa Nmutj nujka di nan bubu a juama Nmutj,

¹⁷ ta bala di:

"Ti Yomutienj Nabadie Nmutj, founj vuodieke di yalla hagiuj mana ta die beri ta ye beri wo!

Ti waasa fu dama nagi fu hagiukpenkruvu
a dii tujgbanja gie naari muj.

¹⁸ Vuodiekemba di kana ka dia fu wa juwa sunyuruj
ta fu sunyuruj diaj di hagi.

Sanja tuguya di fu dii kunti saruya
ta tuj fu tuntuntiba di yine fu naazvaliba
anj fu vuodiekemba mana di juannana fu
vuodiekemba di yine vuokruuma ananj wabiti mana
ta sanja bi tugi muj di fu chvusunj vuodiekemba di chvusunana
tujgbanja!"

19 Die wia Nmutj jiamuj juokpenkpuku di benne arizanna ma wa sanvart di yuori, ta man ye adaka dieke Nmutj muraha di benne wo. Mi die nunyugisuj di nyigisa, ta nunatuj di nata ananj wati, ta tungbarj di dɔj ta nitana pam di nanna.

12

Yaa gamma hogu ananj waakpɔbiaku wia

1 Naa kwan chaan ta dagukpenkpuma di nyuj nmunsikpen. Hɔgu wɔnyɔ di nagina nmuj a bobɔ siba garuj, ta tubi chiuj a zie, ta chujmarisi ban-ale di bie v sikpenj me siba sibusi.

2 Ta hogu wa di yallu nyuuti ta gbigi maaruj ta die maaruj yuagɔv di vaa v faasti kuma.

3 Die dagukpenkpuij kaani bɔbra di bi nyuj nmunsikpen. Die waakpuijmunbianj di keuj nyuj a yallu sikpigile ayɔpɔyɔ ananj yula banj, ta sikpegile mana di bubɔ naara sibubisi.

4 Die ka nagi ka jɔj a datɔ chujmarisɔ puole butaa ma kaani a nyuj nmunsikpen a nagi a taanj tungbanjka gie me. Ta die zie hogu wa di balla v mɔri wa nuɔja amɔ ka nan nɔbi bua wa lagɔ lagɔ di yi v mɔri wa.

5 Womi hogu wa die di keuj mɔri buadembɔj, vuodieke di balla v keuj pɔgɔli buuruj mana ananj haguruj wa. Ama malaka die di chiagɔ v bua wa a juati ga Nmutj jigɔj v naagbanjku ma.

6 Hɔgu wa diaj die di chiagɔ a ga hagiyeuj me, jigidieke Nmutj di wɔnsina a yi wa wa, mi ba baa ba daansima wa daraa tusɔj ananj kobɔsi-le ananj banɔsi-yuaba wa.

7 Womi die tɔj die di nan arizanna ma, malakasi jakuɔuj wɔnyɔ ba wasunana Makeli ananj v malakasi chanchaaluj di waga ananj waakpɔbiaku, v diaj v waga a tuole be ananj v malakasi,

8 ama die ba nyanjɔ waakpɔbiaku, ta ka yi wa sienj di wɔnuj ananj v malakasisi bemme arizanna ma bɔbra.

9 Die ba yagɔ waakpɔbiaku ananj v malakasisi a arizanna ma, wɔnuj v yine javɔkɔri dieke di wone beri wo ta ba wasa wa Saanjchɔsɔsɔ yaa Sitaani wa ta v gaama tungbanjka gie vuosisi mana wa. Die ba nagi wa a taanj tungbanjka gie me, wɔnuj ananj v malakasisi.

10 Womi die manj wɔj lɔlɔkpenkpuij arizanna ma di balala di, "Lele, ti Yɔmutien Nmutj gbatitaanuj, ananj v haguruj ananj v naari ananj v Vuonvarkuj Masia wa yiko wa keuj mɔj.

Dama ba vɔari Sitaani vuodieke die di galunnana ti nɔballi Nmutj nuɔja yuj ananj nmuntvɔsi a taanj mɔj.

11 Yiiipɔlika zumbɔ ananj v wusie dieke ba mɔsɔlɔna wia ba nyanjɔ Sitaani, ta ka chiili ba miivoli wia ta die yi siri di ba kpi di yi kuj di keuj ba ma.

12 Die wia, nɔnuj vuodiekemba mana di benne arizanna ma yalluma sugɔfɔluj.

Ama tungbanjka gie vuosi ananj vuodiekemba di benne mugɔkpuri ma wa wɔbianj bie ni ma,

dama Sitaani keuj sɔuj wa ni jigɔj, ta suuli ananj sɔnyurɔkpenkpuij, dama v siba di v sanja ka bi dala."

13 Die waakpɔbiaku di mɔjɔna di ba vɔari wa mɔj a taanj tungbanjka gie me wo, v piili a di hogu dieke di mɔrina buadembike di v yigi wo.

14 Ta Nmuj di nagi kpaligukpenkpuij chobiti ale a yi hogu wa di yugi ga ta va waakpuiaku, a ga jigidieke u wunsina yi wa hagiyej me wo, mi ba nan di daansa wa a ga tugi bina ataa ananj chubuj, ta gbari wa amu waakpuiaku kaanj tugi wa.

15 Womi die waakpuiaku die di tuii nyaakpuij a nyuj ka nuanj ma siba muguj nyaanj di bu dii hogu wa.

16 Ama ta tungbanja di sunji hogu wa ta yuori a nyuu nyaanj dieke di nyinna waakpuiaku nuari ma wa.

17 Ta waakpuiaku sinjuuruj di hagi ananj hogu wa pam, ta ga di u wagi ananj hogu wa buuri dieke di tialna ta di Nmuj muraha ta pogu Masia wuwunaha.

18 Ta die ga zie mugukpenkpui ku nuanj.

13

Yaa gamma haaguj dombiatu ale wo wia

1 Ta man ye haaguj dombiatu di nyinna mugukpenkpuij ma, ta yaa yula ban ananj sikipigile ayupoy, ta naarasibubisi di bubu yulaha mana, ta saara diekemma di zianana Nmuj di maagi a diisi ka sikipigilehe me.

2 Haaguj dombian dieke n yene wo di su siba gbaanchuj ta yallu naayubu wagu, ta ka nuanj di su siba naachigin nuanj. Die waakpuiaku di yi haaguj dombiak u ka haguuj ananj ka naagbanuj ananj ka yiko dieke di dala wa.

3 Ta haaguj dombiak u sikipigilehe kaanu di su siba ba chiaka muj, ama ka kujaguri di kpi. Ta die di yi tungbanja vuosi mana mamachi, die ba di haaguj dombiak u kuanj.

4 Die vuosi mana di jama waakpuiaku dama u nagi wa u yiko a yi haaguj dombiak u ta bi jama haaguj dombiak u gbanj ta bala di, "Munia haguuj sina siba haaguj dombiak u gie? Ta munia baanj biagi a wagi ananj haaguj dombiak u gie?"

5 Ta Nmuj di yi haaguj dombiak u gie sienj u bala ananj kalinbaani ta zia wunuj Nmuj; ta u bi yi ka yiko a ga tugi chuti banji-nusa ananj ale.

6 Ta ka piili a bala a zia Nmuj ananj u saanj ananj jigidieke u benne wo ananj vuodiekemma mana di benne arizanna ma wa.

7 Ta bi yi ka sienj di ka wagi ananj wunuj Nmuj vuosi ta nyaanj ba, ta bi yi ka yiko di ka sama maaru mana ananj buuruj mana ananj jabalukuj mana ananj tungbanja gie vuosi yiri yiri mana.

8 Vuodiekemma mana di benne tungbanja gie me ta ba saara di ka maagi a yi miivoli gbanju ma saanja dieke ba yene ka naanj tungbanja gie wo, banuj ba nan juanj haaguj dombiak u gie. Miivoli gbanju gie yine Yii poli dieke die ba kuna wa suti.

9 Die wia, vuodieke di yalla tba wumma.

10 Vuodieke Nmuj di ziene di u nan yi yomu, u nan senj yi yomu. Ta vuodieke dian Nmuj di ziene di ba nan kuv wa ananj takoobi, ba nan senj kuv wa ananj takoobi. Die wia, Nmuj vuosi mu ba yalluma hanu ta faasi yalluma yada ananj Nmuj.

Haaguj dombian dieke di nyinna tungban ma wia

11 Naa kuanj chaanj man bi ye haaguj dombian kaanu di nyinna tungban a ken juala, ta yaa yula ale siba Yii poli yula, ta bala wia ta u loluj di su siba waakpuijan.

12 Ta die zie haaguj bumbujan dombiak u nuja, ta die nagi haaguj bumbujan dombiak u yiko dieke di dala wa, ta mugisi tungbanja gie vuosi

mana di ba jama haaguj bumbujan dombiakv dieke die di yene danja ta kvjaguri di kpi wo.

13 Ta haaguj dombiakv dieke die di gutna bule wo die di tvj mamachi tonkpuma, ta vaa bolij di nyuj nmjnsikpej a svuj tujgban vuotamba mana nine me.

14 Nmuj die di yina wa haguruj v tuma mamachi waha haaguj bumbujan dombiakv nuuja wa, v gaama tujgbanjka vuosi ta die balj ba di ba mu buuj aj ka summa siba haaguj dombiakv dieke di yene takoobi danja ama ta ka kpie wo.

15 Ta Nmuj die di yi haaguj dombiakv dieke di gutna bule wo haguruj v biagi vuosi miivoli a yi buu dieke di sina siba bumbujan haaguri dombiakv, ta buubu di biagi bala wa, ta kuv vuodiekemba mana di kana ka saagi jama ka wa.

16 Die ka mugisi vuovj mana, vuodiekemba di yine wabiti anaj vuokpuma, anaj nyintitielij anaj zoolntielij, anaj vuodiekemba di benne ba dvjnv anaj vojvsi, di ba tuo maguluj ba nuudiiguj me yaa die me.

17 Vuodieke nuj mana die di wone maguluv gie, v kaaj biagi daa jaaj yaa a yaali jaaj; maguluv die yivo haaguj dombiatj saaj yaa busuj dieke di zene v saari naj ma.

18 Sie fv yalluma yvaj ta ye summa haaguj dombiakv gie busuj di yine v saari chvaj. Vuodieke nuj di yalla sibusj yilime ta summa haaguj dombiakv gie busuv chvaj, dama busuv gie zie wo vuovj saaj naj ma. Busuv gie yivo kovisi-yvaba anaj banisi-yvaba anaj avvaba.

14

Yiipoljka anaj v vuosi wa

1 Naa kvaj chvaj maj bi ye Yiipoljka di zene Zayvni kunkogiri me anaj vuosi tuse koviga anaj tuse banisi-nvsa anaj tuse anvsa, ta ba maagi wovuj Yiipoljka anaj v Chvoj wa saara a diisi ba die me.

2 Die maj wuj loluj di nyvna arizanna ma a dvma siba nyaakpuv di palala, ta bi nata siba nvnatuj. Ta bi dvma siba goojinvvuv di njaana nvga v goojii ka kvma dene wo.

3 Die vuosi tuse koviga anaj tuse banisi-nvsa anaj tuse anvsa wa die di zie naagbanjv anaj nyinvugiti anvsa wa anaj nyvjkvraha nuuja ta chia yvlhaali dieke vuovj di kana kaaj biagi bvguri, ntaala banuj vuodiekemba di yene gbatitaanuj a nyuj tujgbanjka gie me wo.

4 Banuj ba yine dembi diekemba di mvjvna pvglj ba gban ta ka yi hvgvkpana tvuma anaj hvvuba, banuj ba yivo kasj. Banuj ba dvna Yiipoljka jigidieke mana v ganana, banuj ba yine vuodiekemba Nmuj di gbatina taaj a nyuj vuota svj ta yi bumbujan vuodiekemba wovuj Nmuj anaj Yiipoljka di tvone.

5 Banuj ba ka chvba nmvchvbi, ta bi wo bivaj.

Malakasi bataa wa wa

6 Womi die maj bi ye malaka wovuj di hagva a bie nmjnsikpej saasaa ta yaa wovuj dieke di wone kpatkv di v ga mvvli a yi vuodiekemba mana di bene tujgbanjka gie me, anaj vuota yiri yiri mana anaj maaruj mana anaj jabalvuj mana anaj buurij mana.

7 Ta die bala anaj lolkvuj di, "Nj chvgvma Nmuj ta bvrva v saaj. Dama sajjja tvgya mvj di v dii tujgbanjka gie vuosi mana sariva. Nj jvma wa, wovuj v naanna arizanna anaj tujgbanjka gie anaj mvgvkpvvri anaj nyaati mana."

8 Die bumbunjan malakaka di tianna a ga wa, die malaka dieke di gutna bule wo dan di ken nyuj njuksikpen a bala di, "Babiloni, tigriska nanya muj, die u vaa wa vuota buurij mana di tun diginti tuuma, die wa Nmuj sunyuruj di hagi u ma."

9 Ta malaka dieke di gutna butaa wa ma die di bal anjan lolikpenkruj di, "Vuodiekemba di jianna haaguj dombiakv anjan buubu dieke di yine ka niasuj wa ta tuo magulku ba die me yaa ba nuuj me wo,

10 Nmuj sunyuruj nan ken ba ma, u sunyuri dieke di sina siba daahaguri dieke ba sitine yi kpalu ma, ta ba nan bi a dii wahala boli dieke di dinene siba maafa jiribi ma, Nmuj malakasi anjan Yiipoluka nuja.

11 Bolibu di junana ba wa nyusi nan di juah gara njuksikpen yaa gamma haahuu. Vuodiekemba di jianna haaguj dombiakv anjan buubu dieke di yine ka niasuj ta yaa magul dieke di yine u saari nan di die wahala yuj anjan nmuntvasti."

12 Die wa, di vuna di Nmuj vuodiekemba di tune u nuari ta yi Yisa yada wa yalluma hanu.

13 Womi man bi wuj loluj di nyinna arizanna ma a bala di, "Maagi naa; a nyuj jinne yaa gamma sugfitaluj bie vuodiekemba di kpine ti Yomotiej tuuma wa." Ta Nmuj Halikasika di yinj bal di, "Wusie, ba nan ye voosin a nyuj ba tunkpuma ma dama ba tuumaha nyuari nan di di ba."

Yaa gamma tungbanja gie gobij wa

14 Die man bi daansi a ye nuujmayialuj, ta vuon di su siba Vuota Bua a kah ka ma, ta bubu sahna naala sibubuj, ta pogul gotige diikin u nuuj me.

15 Womi malaka kaanu di ken nyuj Nmuj jiamuj juodieke di benne arizanna ma wa, a wa vuodieke di kala nuujmaakv sikpeku anjan lolikruj a bala di, "Nagi fu gotige a gobi dama sanja dieke di mvna wa kenye muj, dama tungbanja biye muj anjan gobij."

16 Die vuodieke di kala nuujmaakv ma wa di nagi u gotige a gobi tungbanja.

17 Ta man bi ye malaka kaanu di nyinna Nmuj jiamuj juodieke di benne arizanna ma wa a ken nyuj, u gban u pogul gotige diikin.

18 Sanja mi man ye malaka dieke di yine bolibu jakovu di nyinna koriku jigij ta wa malaka dieke di yalla gotige diikiri anjan lolikruj a bal wa di, "Nagi fu gotige a kpaat tungbanja gie nyujnyujka mana dama a nmuntvasta."

19 Die wa, malakaka die di nagi u gotige a kpaat tungbanja nyujnyujkaha mana, a nagi a taan vuori dieke ba nmuna nyujnyujkaha nyaabu a yie wo. Vuoriku gie yine Nmuj sunyuruj dagiti.

20 Die ba nmuv nyujnyujkaha nyaabu tika kvanvan, ta zuj di nyuj jigidieke ba nmunana nyujnyujkaha a palu die a ga tugi siba malisi kobistu-le, ta ka golinj di nan tugi nan magisuj bnu.

15

Yaa gamma malakasi anjan kpatuj wahala yiri yiri wo wa

1 Die man bi ye mamachi dagikpenkruuma njuksikpen. Die malakasi ayupoy di pogul wahala yiri yiri ayupoy, hanuj wahalaha mi yine Nmuj sunyuruj kpatuj.

2 Ta die bi ye jaan di sina siba mugikruj ta chaan siba nyaasiga a laguj anjan bolij. Ta bi ye vuodiekemba di nyanjuna haaguj dombiakv anjan ka buu dieke di niasna ka wa, anjan buusi dieke di yine u saari, ta ba zie

mugikpuri di sina siba nyaastga kvanban, a poguh goojii diekemba Nmuj di nagina a yi wa,

3 ta chia yuh dieke Nmuj tontuntu Mosisi anan Yiipolika di chiana wa di:

“Ti Yomutien Nabidie Nmuj vuodieke di yalla hagaruj mana fu tuma yiwo tonkpuma ta bi yi mamachi Yiwo buuruj mana naakpuij ta fu sieti mana di vuna ta yi wusie.

4 Ti Yomutien, muna benne ta kaan di chiga fu? Yaa ta kaan bi kotu fu saan? Dama fu nyuna ma fu yine kasi.

Buuruj mana nan keij a jian fu dama vuonj mana ye fu tonvunaha muj.”

5 Naa kvanj chaan man bi ye Nmuj jiamuj juodieke di benne arizanna ma wa di yuorine ta Nmuj vuj di bie ka ma.

6 Womi malakasi ayupoyi diekemba di poguhna wahala yiri yiri ayupoyi wa di keij nyuj Nmuj jiamuj juoku me, ta yeegi nyinyeekiyaala diekemba di wone duguti, ta nagi saluma kirisa a bobu ba nyua.

7 Womi nyinvugiti anusa wa kaanu di nagi saluma tumbala ayupoyi a yi malakasi bayupoyi wa; ta Nmuj vuodieke di benne yaa gamma haahuu wo sinyuruj di suuli tumbalaha.

8 Ta Nmuj chaankpenkpuij anan v hagaruj di yi nyusi di suuli jiamuj juoku, ta vuonj ka biagi juu mi a ga tugj sanja dieke wahala yiri yiri ayupoyi dieke malakasi bayupoyi di poguhna wa di kenne kpati.

16

Tumbala diekemba di yalla Nmuj sinyurubu wa

1 Die man bi wuj lolikpuij di nyuna Nmuj jiamuj juoku me a bala a yia malakasi ayupoyi wa di, “Ni gamma a ga siti Nmuj sinyuru dieke di benne tumbala ayupoyi wa ma a taan tungbanja ma.”

2 Die bumbunanj malakaka di ga a siti jadieke di benne v tumbal ma wa a taan tungbanja ma, ta kujagubiatu dieke di yaguna pam die di yigi vuodiekemba di yalla haaguj dombiaku maguliku, anan vuodiekemba di janna buubu dieke di yine ka masiku.

3 Malaka dieke die di gutna bule wo dian di ga siti jadieke di benne ka tumbal ma wa a yi nyaakpibus ma nyaabu die di buruj zuj siba vuota kpiikij zuj, ta nyinvugiti mana die di benne nyaakpibus ma wa die di kpi.

4 Malaka dieke di gutna butaa wa di ga siti jadieke di benne ka tumbal ma wa a yi mugj anan bulusi nyaatu ma, a nyaatu mana die di buruj zuj.

5 Ta die man wuj malaka dieke di yalla nyaatu hagarubu di bala di, “Ti Yomutien, sugiyaluntien,

fonuj vuodieke di benne, ta die beri wo fu saryaka gie tugisya muj,

6 dama ba kuv wa fu vuosi anan fu naazvaluj wa fu nagi zuj yia ba di ba nyuu. Kanuj ka muna ba.”

7 Womi man bi wuj loluj di nyuna koriku me a bala di, “Ti Yomutien Nabidie Nmuj vuodieke di yalla hagaruj mana, fu saryaka gie yiwo wusie, ta yi wudieke di tugisna.”

2 Ta naahba di yi diginti tsuma anan wa wa, ta tungbanjka gie vuosisi mana di nyuu u diginti tsumaha di sina siba daabu a bugi.”

3 Die Nmutj Halikasika di hagu n ma ta malakaka di nagi mutj a ga haagiyen me, mi die man ye hogu di kalla haaguj dombiakv ma ta saan diekemba di zianana Nmutj saari di maagi a diisi ka nyungbanuj mana ma, ta ka yaa sikipigile ayupoyi anan yula banj.

4 Hogu wa die yeegi wo nyinyeeki nmuna, ta yeegi saluma nyinti anan leeti yiri yiri, ta poguli saluma nyaanchibinj u nuun me ka suuli anan u diginti tsumaha anan nyindiekemba di nyuuguna Nmutj jigij.

5 Ta ba maagi saan dieke vuonj di kana ka siba ka chianj a diisi u diinj me di,

TIGIKPENKPIUN BABILONI,
HOGU DIEKEMBA DI YINENE DAAKPANA TUSMA
ANAN TUNGBANJKA GIE NYINDIEKEMBA DI NYUUGUNANA
NMUTJ JIGIJ WO NUNJ.

6 Ta man ye ta hogu wa nyu wo Nmutj vuodiekemba die di yine Yisa yada ta vuosi di kuv ba wa zuj a bugi.

Die n yene wo wo, die di yi mutj mamachi pam.

7 Womi malakaka di piast mutj di “Bia wia di yi fu mamachi? N nan dagu fu hogu wa anan haaguj dombiakv u jualna wa ta ka yaa sikipigile ayupoyi anan yula banj ka chianj di sina die.

8 Haaguj dombiakv dieke fu yene wo die bie wo ka mutj ma ama lele ka kpiye mutj. Ka nan hagu a nyuj vorigoli dieke di wone kpatkv, ta nan ga jigidieke Nmutj di balla u chusst ka wa. Ta di nan yi vuodiekemba mana Nmutj di kana ka maagi ba saara a yi miivoli gbanjv ma ta ye naan tungbanjka gie wo mamachi ba ken ye haaguj dombiakv. Dama die ka bie wo ka mutj ma ta ken kpi, ama ka nan yijji ken ka mutj ma.

9 “Wuri gie yaala yanj anan sibuj. Sikipigile ayupoyi wa zie a yi wa kunkoge ayupoyi diekemba hogu wa di kalla a ma wa, ta bi zie a yi naaluj bayupoyi,

10 ta ba banu di kpi, ta vuodieke di gutna bayubaba wa yine naan lele, ta vuodieke di kpatuna kvaka ye ka dii naari ama u nan ken dii, ta u naari kaan yvast.

11 Ta haaguj dombiakv dieke die di benne ka mutj ma ta ken kpi wo yiwo naan dieke di gutna bunuj ta yi naaluj bayupoyi wa wunyi ta u dianj nan ken a ga jigidieke ba bala ba chusst wa jigij.

12 “Yula banj dieke fu yene wo zie a yi wa naaluj banj ama ba ye ka dii naari, ama banuj anan haaguj dombiakv nan ken laguj a dii naari a yvast sanja bita.

13 Naaluj banj wa gie nan ken yi nuabalumuj, ta nagi ba haguibus anan ba yikoke mana a yi haaguj dombiakv.

14 Ba nan ken wagu anan YiiPOLKA, ama YiiPOLKA anan u didustri diekemba Nmutj di wana ta vvari ba ta ba yi wo yada wa nan nyanji ba. Dama wunuj u yine Yomutielinj dianj Yomutienj ta yi naaluj dianj Naan.”

15 Ta malakaka di bi a bal a yi mutj di, “Nyaatiti fu yene wo ta hogu dieke di tunnana daakpana tsumaha di kalu a ma wa yiwo buurinj anan maaruj anan vuota yiri yiri anan nyunbalika mana mana vuosi.

16 Yula banj dieke fu yene wo anan haaguj dombiakv nan di haa hogu wa. Ta gbatu u nyinti mana ta vaa wa yori. Ba nan njobi u nyungbanuj noj ta juu wa anan bolinj.

17 Dama N̄muj vana ba yaala a yie wudieke w̄n̄uj v̄ yaalala ta yi n̄abal̄muj ta naḡi ba yiko a yi haaguj d̄omb̄iak̄u d̄i ka p̄oḡil̄i vuosi a ga tuḡi san̄ja dieke w̄n̄uj N̄muj w̄bal̄ka d̄i baan̄ keŋ yi wusie.

18 “H̄oḡv̄ dieke fu yene wo yine t̄iḡk̄r̄uj dieke ka naan̄ d̄i p̄oḡil̄na t̄uḡban̄ka gie naal̄uj mana wa.”

18

Babiloni t̄ij ch̄v̄s̄t̄ij w̄ia

1 Die n̄ yene h̄oḡv̄ wa d̄i kala haaguj d̄omb̄iak̄u ma wa k̄v̄an̄ chaan̄, die man̄ b̄i ye malaka w̄nȳi d̄i nȳinna ar̄izanna a keŋ s̄v̄na. Ta die yaa yiko pam, ta v̄ chaan̄uj d̄i faasi chaan̄ t̄uḡban̄ka l̄ga l̄ga mana.

2 Ta die nat̄i an̄an̄ l̄l̄k̄r̄uj d̄i,
“Babiloni t̄iḡk̄r̄ika nan ch̄v̄s̄t̄i m̄uj.
Vuon̄ b̄i wo ka ma,

ta lele j̄umb̄iat̄i an̄an̄ haal̄b̄iat̄i wana bie ka ma
an̄an̄ nemb̄ib̄iat̄i yiri yiri mana wana bie ka ma.

3 Dama t̄uḡban̄ka gie vuosi mana nyu wo
v̄ l̄l̄b̄iat̄i t̄v̄maha d̄i s̄ina s̄iba daahaḡr̄ib̄v̄ a bugi.
Ta t̄uḡban̄ka gie naal̄ba mana d̄i yi diḡit̄i t̄v̄ma an̄an̄ wa
ta nyugidiilibe mana d̄i yese ba ligire
a nȳinna v̄ l̄l̄b̄iat̄i ma.”

4 Womi man̄ w̄uj N̄muj d̄i balala a nȳinna ar̄izanna ma d̄i,
“N̄ vuosi, n̄i keŋ nȳuj Babiloni t̄ika ma
am̄v̄ n̄i kaan̄ ḡv̄t̄i juu v̄ w̄b̄iat̄i ma,
ta ḡv̄t̄i ye v̄ t̄ib̄idat̄ik̄u.

5 Dama v̄ w̄b̄iat̄i faasi dala m̄uj a d̄va a ga tuḡi n̄m̄uj̄sik̄peŋ,
ta n̄ ka daan̄ v̄ w̄b̄iat̄t̄i.

6 N̄i ȳin̄ji yi wo wudiekemba ḡban̄ ḡban̄ die v̄ yine vuosi batan̄ wa,
ta ȳin̄ji yi wo wudiekemba die v̄ yine wo j̄iḡin̄ bule.
Ta vaa v̄ nyaan̄chibike suuli an̄an̄ daan̄ dieke d̄i haḡr̄ina a t̄ian̄ v̄ daabu
v̄ naḡina a yi vuosi d̄i nyu wo j̄iḡin̄ bule.

7 Ta vaa v̄ dii wahala an̄an̄ z̄v̄l̄uj pam,
s̄iba die v̄ benne v̄ d̄v̄n̄v̄ ta k̄v̄ta v̄ ḡban̄ dene wo
Dama v̄ n̄aan̄ bala a ȳia v̄ ḡban̄ d̄i:
‘Man̄uj h̄oḡv̄naan̄ kala naa!

N̄ ka yiwo k̄p̄ih̄oḡv̄
die w̄ia n̄ kaan̄ daansi ye s̄v̄ḡich̄v̄s̄t̄ij!’

8 Naa w̄ia wahala nan keŋ keŋ v̄ ma b̄nȳi
ta ȳvaḡit̄i an̄an̄ s̄v̄ḡich̄v̄s̄t̄ij an̄an̄ k̄v̄n̄ nan haari wa,
ta bol̄ij d̄ian̄ nan dii wo,
dama t̄i Ȳv̄m̄v̄t̄ien̄ Nabidie N̄muj vuodieke d̄i bala v̄ dii wo v̄
sariyaka yiwo haḡr̄it̄ien̄.”

9 T̄uḡban̄ka gie naan̄ diekemba d̄i d̄v̄aḡina an̄an̄ wa ta die v̄ nans̄v̄v̄
an̄an̄ wa wa d̄i keŋ ye v̄ bol̄ibu diile nyusi d̄i nyina wa, ba nan faasi kuma
v̄ w̄ia.

10 Ba nan d̄i zie saasaa, dama ba ch̄uga n̄maam̄uj d̄i ba nan ḡv̄t̄i dii v̄
wahala ka. Ba nan d̄i bala d̄i,
“W̄v̄b̄ian̄, w̄b̄ian̄, Babiloni t̄iḡk̄r̄uj,
N̄muj ch̄v̄s̄t̄i fu b̄nȳi.”

11 T̄uḡban̄ka gie nyugidiilibe ḡban̄ nan d̄i kuma ta die z̄v̄l̄uj v̄ w̄ia,
dama vuon̄ wori a baan̄ daa ba nyintiti b̄ibra,

12 vuonj kaanj bi a daa ba nyindiekemba ba naguna saluma ananj ligiriyala a wonsi wa ananj ba leetiti ananj ba gariyala ha ananj garu diekemba di faasuna yaa ligirehe ananj ba garu diekemba di faasuna nyigisa ananj garumunaha ananj ba tu diekemba daati di faasuna vuna ananj ba nyindiekemba ba naguna yobuj nyuna a wonsi ananj ba nyindiekemba ba naguna tunj daa diekemba di faasuna yaa ligire a wonsa ananj kuvumuna ananj ba kuvu ananj ba tanj vunaaha,

13 ananj ba kakaduro sinamoni tusisi ananj ba tulaarisisi ananj ba tulaari diekemba di yine miri ananj firankensisi wo, ananj daanj ananj kpaanj ananj zonj ananj zaaha ananj ba niigehe ananj yiisehe ananj ba duune ananj duunj diekemba di datunana torikusi ananj yonji ananj vuota musu gbanj.

14 Nyugidiilibe nan bali di, "Nyuvuna diekemba mana fu yaalunana wa baya muj, ta fu nyinti ananj fu vuvunj mana di ga ta va fu, ta kaanj bi yehe bura."

15 Ta banuj nyugidiilibe mi di yine ligire a nyuj kanuj tika ma wa nan di zie saasaa, dama ba chiga njmaamuj di ba nan guti dii v wahalaka. Ba nan di kuma ta die zooluj,

16 ta bala di,
"Wubianj, wubianj haari tigiipuka.

Die v naanj yeegi wo nyinyeekiyaala ananj nyinyeeki diekemba di faasuna yaa ligire ananj nyinyeekimuna ta yeegi saluma nyinti ananj nyindiekemba ba naguna tanvuna a wonsi ananj leeti.

17 Ta bunyi nyinti gie mana di bia."

Die haarkpenkpuku nyukuraha ananj vuodiekemba mana di bene ka suku ananj haardontuba ananj vuodiekemba di dinene nyuj mugikpuku ma wa die di zie saasaa,

18 ta faasi nata v wia die ba yine bolibu di dinene tika ta nyusi di haga wa. Ta bali di, "Tigikpuij ye wori a yaa haguuj siba tika gie."

19 Ta die yora tantu a yie ba sikipigile me anj ka dagi di ba sunj chusuya muj ta kuma ta die zooluj ta bala di,
"Wubianj, wubianj

haari tigiipuka, v yine tigiipuij dieke vuodiekemba di yalla haarkpuma ta doma mugikpuri ma a daa ta yalla wa di ye ligire.
Ta bunyi nyinti gie mana di bia."

20 Nunuj vuodiekemba di bene arizanna ma, nu yalluma sugifaluj, dama Nmuj chusui wa Babiloni tika. Ta nunuj Nmuj vuosi ananj Nmuj naazualuj ananj Masia tuntuntuba, nu yalluma sugifaluj, dama Nmuj chusui wa Babiloni tika yaa gamma wudiekemba v yine nu wo wia.

21 Womi die malaka haguutiej die di koti tanjpenkpuij ka mu siba nukpenkpuij a nagi a taanj mugikpenkpuku ma ta baari di,
"Naa Nmuj di nan nagi Babiloni tigiipuka a taanj anj ka chusui,
ta vuonj kaanj bi ye ke bura.

22 Ta vuonj kaanj bi wuj ta goojinguruj ananj yulchiaruj chia yula fu tika sunj bura,
ta vuonj kaanj bi wuj wuvuruj ananj kantanj wuruj ta ba chia yula fu tika sunj bura.

Ta fu tuntuntuba mana nan bia,
ta vuonj kaanj bi wuj naha domuj bura.

23 Ta popoli kaanj bi chaanj fu ma,
ta hogu faaruj ananj dembij yalluj kaanj bi bie mi bura.

Fu nyugidiilibe die faasuna yaa ligire ananj haguruj tunjbanjka gie mana ma,
 ta fu tka vuosi die di yallu tunj a gaama tunjbanjka gie vuosi mana.
 24 Nmuj datu wa Babiloni tunj tubuj
 dama ka kuvu wa Nmuj naazvatu
 ananj u vuosi ananj vuodiekemba mana vuosi di konana
 tunjbanjka gie mana mana wa.”

19

Arizanna ma vuosi svgtifaluj yaa gamma Babiloni tunj chvvsuj wa

1 Naa kuvuj chaanj manj wuj domuj arizanna ma siba kpikpaanj di lagisuna a bala di,

“Haleluya,*

ghattitaanuj ananj buruj ananj haguruj yiwo wovuj Nmuj sutu.

2 Dama u saruya diile yiwo wusie ta mu.

U chvvsu wa hogv dieke di yinene daakpana tsumaha,

u vana tunjbanjka gie vuosi di yie bianj ananj ba yinene digintu tsuma ananj wa wa wa.

Nmuj datu wa u tubuj,

dama u kuvu wa wovuj Nmuj tontontuj.”

3 Ta kpikpaaku di bi nata a bala di,

“Haleluya,

dama boli dieke di dinene tka nyusi nan juvu gara njmujsikpeuj yaa gamma haahuu.”

4 Die nyujkura banjisu-le ananj banjisa wa ananj nyinvugiti anjisa wa die di nan Nmuj vuodieke di kalla naagbanjku ma wa nujja ta jianj wa, ta baaru di,

“Wusie, Haleluya.”

Yiipolika hogv banwula dvvga wa

5 Womi die vuvuj die di nyuj naagbanjku ma a bala di,

“Ni vaa ti buru ti Nmuvu,

nunuj vuodiekemba di janna wa ananj vuovj mana,

anjaj nunuj vuodiekemba di yine vuokpuma ananj wabitu ta jama wa wa.”

6 Ta manj bi wuj domuj siba kpikpaanj di lagisuna a nata, ta die dovujku di su siba nyaakpuij di palala ta bi doma siba nuvatikpenkpuuj a bala di,

“Haleluya,

dama ti Yovotiej Hagurujiej Nabidie Nmuj yiwo Naanj.

7 Ni vaa ti yalluma svgtifaluj,

ta yuma wa jiluma.

Dama sanja toguya muj di Yiipolika faaru u hogv,

ta u hogv wa di yi siri a gbari.

8 Nmuj yu wa hogv wa gariyaluvuj dieke di nyujisunana di u yeegi.”
 (Gariyaluku zie a yu wa wovuvuj diekemba Nmuj vuosi di yinene.)

9 Womi malaka die di balu a yu muj di, “Maagi naa: ‘Svgtifaluj bie vuodiekemba ba wana di ba keuj a gutu dii Yiipolika hogvhaalu wa banwula nyindiikehe.’ ” Die malakaka die di bi balu a gutu di, “Waha gie yiwo Nmuj wa, ta yi wusie.”

* 19:1 19.1 Haleluya chianj yiwo: “Ni buruma Nmuj.”

10 Womi man nan tungban v nujja di n jian wa, ama die v bal a yi mun di, "Da yime die, dama n gban n yiwo funuj anaj fu numballi diekemba di yalla Masia wovunaha tuntonti chanchaaluj. Banuj ba yine vuodiekemba di dina wusie dieke Yisa di yuorine a dagi wa. Die wia Nmuj yine vuodieke fu baan jian."

Vuodieke nuj mana di balala yaa gamma Yisa ma, yie die anaj Halikasika haguruj.

Duunyialuj jubvaltu wia

11 Naa kuvaj chaan man ye arizanna di yuorine, ta man ye duunyialuj di zene me, ta ka jubvaltu saan di di, Vuovuvu anaj Wusie. Ta die saruya anaj wusie a bi waga tonti anaj wusie.

12 Die v nine di die siba bolinyaan, ta bubu naara sibubisi pam v sikpenj me, ta ba maagi saan kaanu a diisi v ma, ama ta vuonj di ka siba ka chian, sie v nyuna ma.

13 Ta jayeekiwan dieke v yeegine wo die di nmunti anaj zuj, ta v saan di yi, "Nmuj Nwawuj."

14 Ta arizanna ma tonj waguriba di du v kuvaj, ta jubal duunyiala ta yeegi nyinyeekiatala diekemba di wone diginti.

15 Die takoobi dieke di faasuna die di chabi v nuarj ma, kanuj v nan nagi a wagi a nyanju buurij mana, ta poguli ba anaj haguruj, ta nmba ba jigidieke ba nmuna nyujnyujka nyaabu, kanuj ka yine Nabidie Nmuj vuodieke di yalla haguruj mana mana sinyuruj.

16 Ta ba maagi saan kaanu a diisi v gariku jigidieke di ligine v naadiigin kpuhka ma di,

NAALUJ DIAN NAAN, YOMUTIELIJ DIAN YOMUTIJEN .

17 Womi man ye malaka di zene nmuj ma, ta nata wasa nembisis di haguna a bie nmunsikpeku di, "Ni kej a lagisi tan Nmuj dsvga kpenkpuka ma,

18 amu nu nan jobi naaluj anaj sojasi nyujkura anaj sojasi anaj duune anaj sojasi di jubaluna ha anaj vuotan mana, vuodiekemba di yine yonusi anaj vuodiekemba di suna ba gban anaj vuokpuma anaj wabiti mana nyujbanuj."

19 Womi man ye haaguj dombiaku anaj tungbanjka gie naaluba anaj ba sojasi di lagisuna di ba wagi anaj vuodieke di jubaluna duujbu anaj v sojasisi.

20 Ama Masia die di yigi haaguj dombiaku anaj nmunchibisi naazvaluba diekemba di zene v nan ma a yi mamachi dagititi. U nagi wa dagiti gie a gaaj vuodiekemba di tuone haaguj dombiaku maguluku ta jian buu dieke di nasuna ka wa. Masia die di nagi ba bale wo a taan boli dieke di dinene anaj maafa jiribi wo me.

21 Vuodieke die di kala duujbu me wo die di nagi takoobi dieke di chabina v nuarj ma wa a kuv ba sojasisi mana, die nembisisi mana die di dii ba nyujbanuj a kej chagi.

20

Ba bobina Sitaani bina tusij dene

1 Naa kuvaj chaan man bi ye malaka wonyi di nyuna arizanna a kej svuna, ta poguli vorigoli dieke di wone kpatuku saafubuj anaj choruj kpenkpuuma v nuuj me.

2 Ta nyanju waakpudaku, v yine Saan chvsvru wa yaa Sitaani wa ta die bobu wa anaj choruma,

³ ta nagi wa a taanj yi vorigoliku me buna tusinj, ta kpari ka ananj saafika ta kpaasi ka mari, amu u kaanj bi gaan tujgbaŋka gie vuosi bɔbra a ga tugɔ buna tusiri. Buna tusiri gie kwanj chaanj, u nan forisi wo a taanj sanja bita.

⁴ Ta die bi ye naagbanɔ arizanna ma, ta Nmuj di yi vuodiekemba di kalla a ma wa yiko di ba dii sariya. Ta bi ye vuodiekemba die di muɔɔnana wusie dieke Yisa Masia die di yuorine a dagi wa ananj Nmuj wɔaha ta ba gobi ba sikipigilehe wo haaltɔ. Banuj die ba ka jan haaguj dombiaku yaa ka buubu dieke di niasina ka, yaa ta tuo ka magɔliku ba die me yaa ba nuusi me. Ta Nmuj di vaa ba yinjɔi kej ba musi ma ta yi ba sien di ba laguj dii naanj ananj Masia buna tusinj.

⁵ Bumbunanj kunj haguj wone naa. Vuotahkaha mana die di kpine wo die ka hagi kunj me a ga tugɔ sanja dieke buna tusiri di tugina.

⁶ Sɔgɔfialuj ananj alibarika bie vuodiekemba di gutna bumbunanj kunj hagiku ma wa. Kunj dieke di gutna bule wo kaanj kej ba ma, ta ba nan yi Nmuj ananj Masia kikaabɔtɔj ta nan laguj a dii naanj ananj Yisa buna tusinj.

Bolinj di chɔvsina Sitaani dene

⁷ Buna tusiri gie kwanj chaanj, ba nan vɔari Sitaani a nyuj vorigoliku me a taanj

⁸ ta u nan kej nyuj a gaan buuri diekemba mana di bene tujgbaŋka gie me. Ba wasa banuj vuosi mi di Gogi ananj Magogi. Sitaani nan lagisi ba mana jigidieke ba balla ba tuoli tombu. Ba nan faasi dala ta wo busuj.

⁹ Ta nyuj ga tujgbaŋka gie jigij mana a gilij tugidieke Nmuj di chone ta u vuosi di bie ka ma wa. Ama Nmuj die di vaa bolinj die di nyuj arizanna ma a kej dii ba mana.

¹⁰ Womi die ba nagi Sitaani vuodieke di gaana vuosi gie wo a taanj yi boli dieke di dinene ananj maafa jiribike me, jigidieke haaguj dombiaku ananj nmunchibisi naazɔalɔba di wone beri wo. Mi ba nan di die wahala yuj ananj nmuntvasi yaa gamma haahuu.

Kpatuj sariya diile wɔa

¹¹ Womi die man bi ye Nmuj di kalla naagbanuj kpenkpɔuj dieke di faasina yɔantɔ ma. Die u kenne a nyuj wa, tujgbaŋka gie ananj nmɔsikpenj die di bia ta vuonj di ka bi yehe bɔbra.

¹² Ta die ye vuodiekemba die di kpine, vuokpɔuma ananj wabɔti ta ba zie naagbanku nuja. Ta vuonj di yuori gbanɔti ta bi yuori gbanuj kaanɔ ba maagina vuodiekemba di yalla miivoli haaltu saara a yi. Ta Nmuj di dii vuodiekemba di kpine wo sariya yaa gamma wudieke ba yine ta ba maagi yi gbanɔti ma wa.

¹³ Ta mugkpɔuma di vɔari vuodiekemba di kpine a ma wa, ta kunj ananj kpiile tiginj dianj di vɔari vuodiekemba di kpine ta bie a ma wa. Ta Nmuj di dii ba wonyi mana sariya yaa gamma wudieke ba yine.

¹⁴ Ta die nagi kunj ananj kpiile tiginj a taanj yi vorikpenkpɔuj dieke di suuline ananj bolibu me. Kunj dieke di gutna bule wo yine vorikpɔuk ananj bolibu.

¹⁵ Vuodieke nuj mana saanj die di kana ka maagi yi miivoli gbanku ma, die ba nagi wa muj a taanj yi vorikpɔuk ananj bolibu me.

1 Womi die man ye nmuksikpen haaluj anan tunghan haaluj, ta bumbunan nmuksikpeku anan bumbunan tunghanka die di bia, ta mugkruuma ha dian di nyigt.

2 Ta man ye Nmuj tun dieke di yine Jerusalemi haaliku di nyinna Nmuj jigij arizanna ma a ken svona a yi siri a gbari siba hogv di naana munji bobu a gbara di v tuoli v churu wa.

3 Ta die wonj lokpenkruuj di balala nyinna naagbanvu ma di, "Lele, Nmuj tigin wa bie wo vuota jigij, ta wonuj Nmuj nan di beri anan ba, ta ba yi v vuosi. Ta v gban gban v nan di beri anan ba ta yi ba Nmuj.

4 U nan chiti ba nintaantu mana, ta kun yaa sugichusuj yaa kpan, yaa yuaguj kaan di beri bibra, dama wukura mana nan tian ga."

5 Womi vuodieke die di kalla naagbanji ma wa di baari di, "Lele, n yi wo nyinti mana nyunhaala." Ta die bi balu a yi muj di, "Maagi waha gie dama waha gie yiwo wusie ta vuon nan biagi a tuohe a dii."

6 Ta v bi balu muj di, "Ka won yi muj. Manuj n yine Alifa anan Omega wa; ka chian yiwo, piilin anan kpatuj. Vuodiekemba nyanyuule di yalla ba wa, n nan yi ba miivoli nyaan di bulinene a nyina buluj me an ba nyu yori.

7 Ta vuodieke nuj mana di nyanjuna nyanjuku gie, nan ye nyinti gie mana a nyuj n jigij, ta n nan yi v Nmuj, ta v dian v yi n bua.

8 Ama nmaantielibe, anan vuodiekemba di wone yada wa, anan vuodiekemba di yinene bian, anan vuokusuuj, anan vuodiekemba di yinene diginti tsuma, anan vuodiekemba di buginana, anan vuodiekemba di jannana bugile, anan nmunchubielibe mana, ba jigiberisikin yiwo vorigoli dieke di dinene bolin anan maafa jiribi wo me, ka yine kun dieke di gutna bule wo."

Jerusalemi haaliku wia

9 Die malakasi ayupoyi diekemba die di poguna tumbala ayupoyi ta a suuli anan kpatuj wahalaha wonyi die di ken n jigij a balu muj di, "Ken giena an n dagi fu hoguhaalu wa, wonuj v yine Yipolika hogv wa."

10 Womi die Nmuj Halukasika die di hagi n ma, malakaka die di nagi muj a ga juali a zien tan dieke di faasuna a buruj sikpen bin me, a dagi muj Nmuj tun Jerusalemi di nyinna arizanna ma Nmuj jigij a ken svona wa.

11 Ta die nyigisa anan Nmuj chuulikpenkruuj, ta bi nyigisa siba tanbisi diekemba di faasuna a yaa ligire ba wasa ha jasipa wa, ta bi nyigisa siba nyaasiga.

12 Ta tika di yaa gaanjkruujan a gilij ke, ta ka yaa sanva ban anan ale ta malakasi ban anan bale di gbari sanvaha kaani mana. Ta Izara buurin ban anan bale wo saara di maagi a diisi sanvaha kaani mana ma.

13 Die sanva ataa die di bie nmuj kosuj chaan, ta a ataa di bie nuudiigin chaan, ta ataa di bie nmuj nanuj chaan ta ataa dian di bie nuugalj chaan.

14 Tika nyabiluj zie wo tana ban anan ale me, ta Yipolika tuntuntuba ban anan bale wo wonyi mana saan die di maagi a diisi a kaani mana ma.

15 Malaka dieke die di balala wia anan muj wa die di poguli daa dieke ba naguna a magisa nyinti ta ba nagi saluma a wonsi ka, di v magisi tika anan ka sanvaha anan ka gaamaha.

16 Tika luga anusa wa mana die muwa tan, malakaka die di magisi ka a ye ta ka waguuj die yiwo malisi tusin anan kobisi-nu. Ka teelin anan ka jualin gban di mu die gban gban.

17 Ta u bi magisi tika gaani jualan, ka dian ka yi nan magisun kobisu-le anan ban anan ayababa. Die u magisiya mun siba vuotan di naana magisa nyinti dene wo.

18 Die ba nagi wa tan diekemba ba wasunana Jasipa a mu tika gaani, ta nagi salma a mu tika anan ka nyinti mana ta ka nyigisa siba nyaasiga.

19 Die ba nagi tan vun diekemba di faasina a yaa ligire yiri yiri a duan gaamaha nyabulu. Bumbunan tan die yiwo jasipa, ta tan dieke di gutna bule wo di yi saafari, ta tan dieke di gutna butaa wa ma die yiwo agati, ta tan dieke di gutna bunusa wa die yiwo emalerali,

20 ta tan dieke di gutna bunu wa ma die yiwo onikisi, ta tan dieke die di gutna buyababa wa die yiwo kaneliani, ta tan dieke die di gutna buyupoyi wa die yiwo kirisollati, ta buniin wo di yi berili, ta buwayi wa di yi topasi, ta banka ma wa di yi kirisopasi, ta jadieke die di gutna ban anan kaani wa di yi jasinti, ta ban anan ale wo di yi ametisi.

21 Ta ka sanba ban anan ale wo die yiwo tan dieke ba wasunana peeli wo, ta ba nagi ka tan balumun a wonsi sanban mana. Ta nagi salma a wonsi tika siekpuku ta ka nyigisa siba nyaasiga.

22 Die n ka ye Nmuj jiumun juon tika ma, dama ti Yomutien Nabidie Nmuj vuodieke di yalla haguibu mana anan Yipolika, banun ba benne mi ta vuosisi di jama ba.

23 Ta tika die ka bi yaala chaanun a nyuna nmun yaa chuku jigin, dama Nmuj chuulikpenkpuku die chaana ya ka mun ta Yipolika dian di yi ka popoli.

24 Ta tungbanja gie vuosi mana nan di bie chaanku ma, ta tungbanja gie naakpimaha nan yaa ba nyinti a ken ka ma.

25 Tika sanbaha mana nan yuori zie daan mana ta kaan won ligi, dama yun kaan di bie mi.

26 Ta tungbanja gie buurin mana nan yaa nyunvuna anan ba nyinti mana a ken tika ma.

27 Ama jadieke di kana ka yi kasi yaa vuodiekemba di yinene viivi tuba yaa a chiba nmunchibisi kaan juu tika ma, sie vuodiekemba ba maagina ba saara a yi Yipolika miivoli gbanju ma wa nyuna ma baan juu ka ma.

22

1 Malakaka die di dagi mun mugun dieke di yalla miivoli nyaabu, ka nyuna Nmuj anan Yipolika naagbanju ma ta nyigisa siba nyaasiga,

2 a pali sunn gara tika siekpuku ma. Ta tu dieke ba wasunana miivoli tika di zie muguri logaha ale wo mana, ta tika di nyuna nyunyunja chun mana bin ma, ta ka vaati di yi gbaamun a yi buurin mana.

3 Jadieke Nmuj di kana kaati a yi kaan di bie tika ma, dama Nabidie Nmuj anan Yipolika naagbanju nan di bie tika ma ta u tuntuntun nan di jama wa.

4 Ba nan ye u nine chaan ta u saan nan di bie ba die me.

5 Yun kaan bi beri bura ta ba kaan bi yaala popolisi yaa nmun chaanun, dama ti Yomutien Nabidie Nmuj nan yi ba chaanun. Ta ba nan yi naalun ta bemme yaa gamma haahuu.

Yisa kenij wia

6 Womi malakaka die di bi bal di, "Waha gie yiwo wusie, ta vuon di nan biagi a tuohedii. Ta ti Yomutien Nabidie Nmuj vuodieke di naguna u Halikasika a ya u naazulan wa, wunun u tunna u malaka di u ken dagi u tuntuntuba wudieke di bala ka yi leleke gie."

7 Ta Yisa di baari di, "Ni womma, n kien muj lele wo gie. Ta sugfialuj bie vuodiekemba di tuone Nmut naazvaliba wudiekemba di maagina a yi gbanju gie me wo a dii."

8 Manuj Jon wanya muj ta ye waha gie mana. Ta die n wonna ta yehe a kpai wa die man sony gbirigi malaka dieke di dagina muj waha gie wo nnya di n jan wa.

9 Ama die u bal muj di, "Da ken yi die, n gban n yiwo tontuntu siba fonuj anan fu numballi Nmut naazvaliba anan vuodiekemba mana di saagina a yi wudiekemba di benne gbanju gie me wo, jama Nmut."

10 Ta bi bal muj di, "Da ken nag Nmut naazvaliba waha di benne gbanju gie me a loburi dama sanja gbigiye muj di waha gie mana yi.

11 Vuodieke nuj mana di yinene bian mu u yime bian a gamma, ta vuodieke nuj gban di yine diginti tsuma u yime die a gamma, ta vuodieke nuj di yinene vuvu, u yime die a gamma, ta vuodieke nuj dian di yalla sugfialuj, u yalluma die yaa gamma."

12 Ta Yisa di baari di, "Ni womma, n kien muj lele, ta pogu vuon mana tsuma nyuari di n yi wa.

13 Manuj n yine Alifa anan Omega, piilin anan kpatuj."

14 Sugfialuj bie vuodiekemba di sugirine ba garu a nyuj, ba yaa sien di ba dii nyunyinka miivoli tuka ma, ta daagi tuka sanvaha ma a juu tuka ma.

15 Ama vuobati anan vuodiekemba di yine bubugirin ta gaama vuosi, anan vuodiekemba di tonnana diginti tsuma, anan vuodiekemba di yine vuokuru, anan vuodiekemba di kaabinana bugile, anan vuodiekemba di yine nmunchibitielin ta gaama vuosisi wo, vuosi gie mana nan di bie tika yer me.

16 "Manuj Yisa tunna n malaka di u ken bal waha gie a yi n didusurba. Manuj Yisa wa gie yine Naan Davidi haaguj ta bi yi siba sukuleelin jmaaruj dieke di chaannana."

17 Ta Nmut Halikasika anan Yiipolika hogu wa di bal di, "Ken."

Ta vuodieke dian di wonna naa dian di bal di, "Ken."

Ta vuodiekemba mana nyanyuule di yall ba, ba ken tuo miivoli nyadieke di yine piini wo yori.

Kpatuj

18 Manuj Jon n kpaama ni vuodiekemba di wonnana naazvaliba wudiekemba di maagina a yi gbanju gie me wo anan nyumina. Di yi vuon di nag wuj a guti a ma, Nmut nan nag wahala yiri yiri diekemba di maagina a yi gbanju gie me wo a guti u tibidatuj ma.

19 Ta di yi vuon dian di vuar wuj a nyuj Nmut naazvaliba wudiekemba di maagina a yi gbanju gie me wo, Nmut nan vuar a nyuj di tien jigij alibarika dieke ba maagina a yi gbanju gie me wo, u nan vuar a nyuj u jigij miivoli tuka nyunyinka di yine u tban anan u jigij Nmut tka ma.

20 Vuodieke di bala naa baari di, "Wusie, n kien muj leleke gie."

Wusie, vaa ka yi die. Ti Yomutien Yisa, ken.

21 Ti Yomutien Yisa sunjin bemme anan u vuosi mana. Wusie.